

ZMENY A DOPLNKY Č. 2 ÚZEMNÉHO PLÁNU VEĽKÉHO ÚZEMNÉHO CELKU TRENČIANSKEHO KRAJA

NÁVRH

TEXTOVÁ ČASŤ

december 2009

OBSTARÁVATEĽ

Trenčiansky samosprávny kraj
K dolnej stanici 7282/20A
911 01 Trenčín
info@tsk.sk

Obstarávateľská činnosť

Ing. arch. Marianna Bogyová
Spôsobilosť pre obstarávanie ÚPP ÚPD - reg. č. 140

SPRACOVATEĽ

AŽ PROJEKT s.r.o.
Toplianska 28, 821 07 Bratislava
+421 2 45523896
atelier@azprojekt.sk
www.azprojekt.sk

RIEŠITEĽSKÝ KOLEKTÍV

Hlavný riešiteľ

Ing. Mária Krumpolcová

Urbanizmus

Ing. Mária Krumpolcová
Ing. Vojtech Krumpolec
Ing. arch. Juraj Krumpolec

Demografia a bývanie

Ing. Terézia Okšová

Sociálna infraštruktúra

Ing. Mária Krumpolcová
Mgr. Jana Sálková

Hospodárstvo

REGIKOM - Doc. Ing. Jozef Tvrdoň, CSc.

Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a životné
prostredie

Ing. Terézia Davidová
Mgr. Jana Sálková

Krajinná štruktúra a ÚSES,

Mgr. Jana Sálková

Kultúrne dedičstvo

PhDr. Ladislav Skrak

Doprava

Ing. Ľubomír Mateček

Vodné hospodárstvo

Ing. Libuša Iványová

Energetika

Ing. Vojtech Krumpolec

Grafika

Ing. arch. Juraj Krumpolec
Ing. arch. Peter Derevenec
Mgr. Jana Sálková
Jakub Üрге

OBSAH

1	ÚVOD	5
1.1	Dôvody pre obstaranie zmien a doplnkov č. 2 ÚPN VÚC	5
1.2	Ciele riešenia zmien a doplnkov č. 2 ÚPN VÚC	5
1.3	Postup, rozsah a spôsob spracovania zmien a doplnkov č.2 ÚPN VÚC	6
1.4	Súlad s Územnými a hospodárskymi zásadami	8
1.5	Základné východiskové podklady	8
2	NÁVRH RIEŠENIA ÚZEMNÉHO PLÁNU	10
2.6	Základné demografické východiská	10
2.6.1	Obyvateľstvo	10
2.6.2	Bytový fond	43
2.7	Sociálna infraštruktúra	61
2.7.1	Školstvo	62
2.7.2	Zdravotníctvo	69
2.7.3	Sociálna starostlivosť	77
2.7.4	Kultúra	85
2.7.5	Telovýchova a šport	89
2.8	Hospodárska základňa	92
2.8.1	Zhodnotenie stavu hospodárstva v širších makroekono-mických súvislostiach	92
2.8.2	Priemyselná výroba a stavebníctvo	110
2.8.3	Nerastné suroviny	121
2.8.4	Poľnohospodárstvo	136
2.8.5	Lesné hospodárstvo	159
2.9	Rekreácia a cestovný ruch	169
2.9.1	Základné východiská a predpoklady rozvoja	169
2.9.2	Požiadavky na spracovanie podrobnejších riešení územného rozvoja vybraných území	180
2.10	Životné prostredie	181
2.10.1	Ovzdušie	181
2.10.2	Voda	191
2.10.3	Zhodnotenie podzemných vôd	199
2.10.4	Pôda	204
2.10.5	Hluk	208
2.10.6	Žiarenie	209
2.10.7	Seizmicita	211
2.10.8	Zdravotný stav obyvateľstva	212
2.11	Odpadové hospodárstvo	218
2.11.1	Bilancia vzniku odpadov	218
2.11.2	Nakladanie s odpadmi	223
2.11.3	Infraštruktúra odpadového hospodárstva	226

2.12 Krajinná štruktúra	233
2.12.1 Územný systém ekologickej stability	233
2.12.2 Ochrana prírody a krajiny	239
2.12.3 Starostlivosť o kultúrne dedičstvo	264
2.13 Doprava	271
2.13.1 Dopravná regionalizácia	271
2.13.2 Európske súvislosti dopravnej sústavy Trenčianskeho kraja.	275
2.13.3 Infraštruktúra cestnej dopravy	277
2.13.4 Infraštruktúra železničnej dopravy	282
2.13.5 Infraštruktúra kombinovanej dopravy	284
2.13.6 Infraštruktúra leteckej dopravy	284
1.13.7 Infraštruktúra vodnej dopravy.	286
2.13.8 Infraštruktúra cyklistickej dopravy	286
2.13.9. Infraštruktúra hromadnej dopravy	286
2.14 Vodné hospodárstvo	288
2.14.1 Odtokové pomery	288
2.14.2 Zásobovanie pitnou vodou	302
2.14.3 Odvádzanie a čistenie odpadových vôd	331
2.15 Energetika	353
2.15.1 Zásobovanie elektrickou energiou	354
2.15.2 Zásobovanie zemným plynom	360
2.15.3 Zásobovanie teplom	362
2.18 Perspektívne použitie poľnohospodárskej pôdy a lesného pôdneho fondu pre navrhovaný urbanistický rozvoj	367
2.18.1 Perspektívne použitie poľnohospodárskeho pôdneho fondu pre navrhovaný urbanistický rozvoj	368
2.18.2 Perspektívne použitie lesného pôdneho fondu pre navrhovaný urbanistický rozvoj	371

1 ÚVOD

1.1 Dôvody pre obstaranie zmien a doplnkov č. 2 ÚPN VÚC

Pre územie Trenčianskeho kraja bol uznesením vlády SR č.284 zo dňa 14.04.1998 schválený ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja, ktorého záväzná časť bola vyhlásená nariadením vlády SR č. 149/1998 Z. z. ÚPN VÚC.

V roku 2001 bola vládou SR schválená koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (ďalej len KURS 2001) a vydaná jej záväzná časť nariadením vlády SR č. 528 zo dňa 14.08.2002. Uznesením vlády SR č. 473 z 9. 05. 2002 (k správe o zabezpečení vypracovania štúdie pre umiestnenie priemyselných parkov vo vybraných oblastiach SR.

V § 30 ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov ukladá orgánu územného plánovania, ktorým je v danom prípade samosprávny kraj, obstaráť zmeny a doplnky ak je potrebné zosúladienie s KURS 2001 a ak je potrebné zohľadniť nové skutočnosti v takom rozsahu, pokiaľ tieto nevyvolávajú nutnosť spracovať nový územný plán regiónu.

Na základe vyššie uvedených podnetov v súlade so stavebným zákonom boli vypracované a v roku 2004 schválené uznesením zastupiteľstva Trenčianskeho samosprávneho kraja č. 260/2004 Zmeny a doplnky č. 1/2004 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja, ktorých záväzná časť je vyhlásená všeobecne záväzným nariadením Trenčianskeho samosprávneho kraja č.7/2004. Zmeny a doplnky č. 1/2004 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja boli zamerané na priemet záväznej časti KURS 2001 do ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja a lokalizácia priemyselných parkov na území Trenčianskeho kraja.

V súčasnosti vznikla potreba zosúladiť odvetvové koncepčné rozvojové dokumenty Trenčianskeho kraja a Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja kraja s priestorovými súvislosťami špecifikovanými v ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja a aktualizovať aj ostatné časti územného plánu vo vzťahu na nové koncepčné dokumenty a stratégie.

V súlade s vyššie uvedeným, Trenčiansky samosprávny kraj obstaral spracovanie zmien a doplnkov č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja.

1.2. Ciele riešenia zmien a doplnkov č. 2 ÚPN VÚC

Cieľom zmien a doplnkov č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja je územný priemet nových skutočností týkajúcich sa priestorového rozvoja kraja vyplývajúcich z vypracovaných odvetvových koncepčných dokumentov kraja a jednotlivých rezortov. Ide o nasledovné požiadavky:

- Priemet schválených dokumentov v oblasti dopravy, v súlade s uplatnenými požiadavkami MDPT SR a správcov dopravnej vybavenosti, vrátane ciest II. a III. triedy,

- Zapracovanie koncepcie KÚŽP „Plán rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií pre Trenčiansky kraj“,
- Stanovenie zásad pre umiestnenie veterných parkov,
- Aktualizácia socioeconomickej problematiky,
- Aktualizácia hlavných cieľov pri rozvoji cestovného ruchu a rekreácie v Trenčianskom kraji,
- Priemet regionálnej surovinovej politiky na podklade uznesenia vlády z r. 2005,
- Priemet upravenej smernej časti KURS 2001 relevantnej pre riešené územie
- Priemet „Programu starostlivosti o mokrade Slovenska na r. 2008 - 2014“.

Cieľom riešenia zmien a doplnkov č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja je aj priemet ďalších základných celoštátnych dokumentov. Ide predovšetkým o tieto dokumenty: Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja Slovenska, Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky, Program odpadového hospodárstva SR, Národný environmentálny akčný program Slovenskej republiky II, ako aj rezortné koncepčné dokumenty za oblasť vodného hospodárstva, energetiky, dopravy. Okrem celoštátnych dokumentov sa v riešení zmien a doplnkov zohľadnili koncepčné a strategické dokumenty Trenčianskeho samosprávneho kraja. Ide hlavne o zosúladenie územnoplánovacej dokumentácie s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho kraja s cieľom nástrojom územnoplánovacej politiky prispieť k rozvoju v hospodársky - sociálnej oblasti v súlade s požiadavkami udržateľného rozvoja.

Okrem národných a regionálnych koncepčných dokumentov boli pri riešení zmien a doplnkov zohľadnené koncepčné dokumenty a dohovory vyplývajúce z členstva Slovenskej republiky v Európskej únii v oblasti sektorových otázok s priestorovými vplyvmi, ku ktorým patria predovšetkým dohovory v oblasti dopravy, ochrany prírody a životného prostredia.

V zmysle zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky (kompetenčný zákon) bol uskutočnený prechod zriaďovateľskej funkcie k vybraným druhom dovedy štátnych zariadení z orgánov štátu na samosprávne kraje a obce. Ide o zariadenia sociálnej infraštruktúry, dopravné zariadenia - cesty II. a III. tried. Vo vzťahu na vyššie uvedené do zmien a doplnkov č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja boli premietnuté tieto skutočnosti do textovej a grafickej časti dokumentácie.

1.3 Postup, rozsah a spôsob spracovania zmien a doplnkov č.2 ÚPN VÚC

Postup obstarania zmien a doplnkov je v súlade so stavebným zákonom a pozostáva z nasledovných etáp:

- Prípravné práce – zabezpečuje obstarávateľ
- Návrh zmien a doplnkov č. 2 ÚPN VÚC

V rámci etapy prípravných prác obstarávateľ – Trenčiansky samosprávny kraj oslovil všetky dotknuté subjekty – štátne orgány a organizácie, samosprávy obcí, susediace kraje a ostatné právnické subjekty s výzvou na predloženie námetov a požiadaviek na spracovanie zmien a doplnkov č. 2. Obstarávateľ zozbieral všetky relevantné podklady a dokumenty, ktoré môžu ovplyvniť priestorový rozvoj územia Trenčianskeho kraja. Prípravné práce na zmenách a doplnkov prebiehali v roku 2008 – prvý polrok 2009. Výstup z prípravných prác vrátane získaných podkladových materiálov obstarávateľ poskytol spracovateľovi zmien a doplnkov.

Spracovateľ zmien a doplnkov zhodnotil poskytnuté podklady pre spracovanie zmien a doplnkov vo vzťahu k platnému ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja, v znení zmien a doplnkov č. 1. Následne bol spracovaný Návrh zmien a doplnkov č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja.

Textová časť zmien a doplnkov je spracovaná tak, že číslovanie jednotlivých kapitol je rešpektuje číslovanie schváleného ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja v znení zmien a doplnkov. Zmeny a doplnky sú vypracované v rozsahu celej textovej časti, t.j. boli údajovo a koncepčne aktualizované všetky oblasti spracované v schválenom ÚPN VÚC. Súčasne bolo vypracované vyhodnotenie navrhovaného použitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely vyplývajúce z návrhu riešenia zmien a doplnkov č. 2. Grafická časť je vypracovaná formou priesvitiek na jednotlivé listy grafickej časti schváleného ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja, ktorých sa zmeny a doplnky týkajú.

Vo výkrese „komplexný urbanistický návrh“ boli premietnuté všetky dostupné zmeny vyplývajúce z ÚPN obcí, vrátane zmien a doplnkov, čím sa spracovala komplexná aktualizácia funkčných plôch miest a obcí. V rámci výkresu vzhľadom na poskytnuté upresnené podklady ŠOP SR, bol celý tematický blok vymenený, rovnaký postup sa zvolil aj pri priemete údajoch poskytnutých ŠGÚDŠ (aj vzhľadom na zmenu terminológie) a poskytnutých upresnených ochranných pásiem vodárenských zdrojov (VÚVH) a prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych a stolových vôd (MZ SR).

Výkres dopravnej a technickej infraštruktúry vzhľadom na množstvo navrhovaných zmien, ako aj zmien existujúceho stavu infraštruktúry (na základe poskytnutých upresnených podkladov), je spracovaný ako samostatný výkres, s tým že pôvodný výkres je novým výkresom nahradený.

1.4 Súlad s Územnými a hospodárskymi zásadami

Územný plán veľkého územného celku Trenčianskeho kraja bol vypracovaný v rokoch 1996 až 1997 a následne schválený uznesením vlády SR č. 284 zo dňa 14. 04. 1998. ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja bol vypracovaný na základe Územných a hospodárskych zásad (ÚHZ), ktoré boli spracované pre v tom čase platné okresy a ktoré stanovili hlavné ciele a požiadavky pre vypracovanie ÚPN VÚC. Ide o nasledovné zadávacie dokumenty okresov: ÚHZ pre ÚPN VÚC regiónu Trenčín, ÚHZ pre ÚPN VÚC okresov Považská Bystrica, Púchov a Ilava, ktoré boli prerokované, dohodnuté a schválené uznesením vlády SR č. 691/1996 Trenčín, ÚHZ okresu Prievidza, ÚHZ pre ÚPN VÚC regiónu Topoľčany (riešil súčasné okresy Topoľčany, Bánovce nad Bebravou a Partizánske), regiónu Senica, ktorý rieši súčasné okresy Senica, Skalica a Myjava.

V kontexte vyššie uvedeného možno konštatovať, že všetky zámery územného rozvoja kraja špecifikované v zmenách a doplnkoch č. 2 sú v súlade s pôvodne schválenými ÚHZ pre jednotlivé okresy, ktoré tvorili východiskový podklad pre ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja.

1.5 Základné východiskové podklady

Do kapitoly sa dopĺňajú podklady, z ktorých sa vychádzalo pri spracovaní Zmien a doplnkov č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja:

- Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky III (NEHAP III, National Environmental Health Action Plan), prijatý vládou SR uznesením č. 10 zo dňa 11. januára 2006, MZ SR, 2006,
- Aktualizácia RÚSES Považská Bystrica a Púchov, SAŽP, 2005,
- Aktualiz. Akčný plán EÚ pre zdravie a životné prostredie pre roky 2004 – 2010, MZ SR,
- Energetická politika SR, MH SR, 2006,
- Konceptia regionálneho rozvoja cestovného ruchu na programovacie obdobie 2007 – 2013, TSK, 2006,
- Konceptia rozvoja pôdohospodárstva na roky 2007 - 2013, MP SR, 2007,
- Konceptia rozvoja sociálnych služieb Trenčianskeho samosprávneho kraja, TSK, 2009,
- Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001, MVRR SR, 2001
- Konceptia vodohospodárskej politiky SR do roku 2015, MŽP SR, 2006,
- Konceptia rozvoja kombinovanej dopravy s výhľadom do roku 2010, MDPT SR, 2001,
- Národný program podpory zdravia, MZ SR a ÚVZ SR, 2005
- Návrh koncepcie rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2007–2013, TSK, 2006,
- Návrh koncepcie starostlivosti o životné prostredie Trenčianskeho kraja, SAŽP, 2006,
- Plán rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií pre územie Trenč. kraja, KÚŽP, 2007,

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho kraja (vrátane jeho dodatkov), TSK, 2003,
- Program odpadového hospodárstva SR 2006 – 2010, MŽP SR, 2005,
- Regionalizácie cestovného ruchu v SR, MH SR, 2005,
- Regionálna surovinová politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, Štátny geologický ústav Dionýza Štúra Bratislava, 2005,
- Správa o lesnom hospodárstve v Slovenskej republike 2008, MP SR, 2008,
- Správa o stave znečist. ovzdušia v Trenčianskom kraji v roku 2007, KÚŽP Trenčín, 2008,
- Správa o stave životného prostredia SR 2008, MŽP SR, 2009,
- Štandardy a limity pre umiestňovanie veterných parkov a veterných elektrární na území Slovenskej republiky, CEA, 2006,
- Štátna politika zdravia v Slovenskej republike, MZ SR, 2000,
- Vodný plán Slovenska, MŽP SR, 2009.

2 NÁVRH RIEŠENIA ÚZEMNÉHO PLÁNU

2.6 Základné demografické východiská

Celý text Kapitoly 2.6 Základné demografické východiská v plnom znení platného Územného plánu veľkého územného celku Trenčianskeho kraja sa nahrádza za nasledovný text:

2.6.1 Obyvateľstvo

2.6.1.1 Vývoj obyvateľstva v retrospektíve

Vývoj obyvateľstva v území Trenčianskeho kraja v období rokov 1970 - 2001 charakterizoval kontinuálny nárast počtu obyvateľov a trend jeho postupného znižovania v jednotlivých intercenzálnych obdobiach. V posledných rokoch 2001 - 2008 bol v území Trenčianskeho kraja zaznamenaný úbytok počtu obyvateľov.

Tab. 1 Vývoj počtu obyvateľstva

Rok	Počet obyvateľov (tis.)		
	Abs.	Index vývoja	Prírastok
1970	515,9	100,0	-
1980	568,5	110,2	52,6
1991	600,6	116,4	32,1
2001	605,6	117,4	5,0
2008	599,9	-	-6,0

Zdroj: ŠÚ SR: Historický lexikón obcí SR 1970-2001, Bilancia pohybu obyvateľstva v SR podľa obcí, 2008 ŠÚ SR

V tomto období v riešenom území došlo aj ku zmenám vo vývoji obyvateľstva v priemete sídelných štruktúr. Výrazný nárast mestských sídiel, charakteristický pre obdobie rokov 1970 - 1991, sa v ďalšom období rokov 1991 - 2000 podstatne znížil, resp. zastavil a relácia mestského a vidieckeho obyvateľstva sa v podstate nezmenila.

Za posledné obdobie rokov 2001 - 2008, pri celkovom úbytku počtu obyvateľov v Trenčianskom kraji, boli zaznamenané zmeny v rozmiestňovaní obyvateľstva, ktoré sa prejavili v miernom znížení zastúpenia mestského obyvateľstva pri súčasnom náraste podielu vidieckeho obyvateľstva.

Tab. 2 Zastúpenie vidieckeho a mestského obyvateľstva

Sídlo	Podiel obyvateľstva (%)				
	1970	1980	1991	2001	2008
Mestá	42,79	50,62	57,31	57,87	56,8
Vidiecke obce	57,21	49,38	42,69	42,13	43,2

Zdroj: Historický lexikón obcí SR 1970 - 2001 ŠÚ SR, Bilancia pohybu obyvateľstva v SR podľa obcí, ŠÚ SR, 2008

Vývoj obyvateľstva v období rokov 1991 – 2001

V priebehu rokov 1991 - 2001 počet obyvateľov Trenčianskeho kraja vzrástol zo 600,6 tisíc na 605,6 tisíc, t. j. o 5,0 tisíc obyvateľov. Dynamiku rastu charakterizuje index vývoja a za obdobie rokov 1991 - 2001 jeho hodnota je 100,83.

Vývoj obyvateľstva v jednotlivých okresoch

Nárast počtu obyvateľov zaznamenali okresy Ilava, Považská Bystrica, Prievidza, Púchov, Trenčín. Z celkového prírastku 5,0 tis. obyvateľov v Trenčianskom kraji bol prírastok 2,1 tis., v okrese Považská Bystrica (42 %), 1,9 tis. v okrese Prievidza (38 %), 1,4 tis. v okrese Trenčín (25 %), 1,0 tis. v okrese Ilava a 0,6 tis. v okrese Púchov.

Najvyššiu dynamiku rastu vykazoval okres Považská Bystrica (103,4), ďalšie okresy rástli indexom o niečo nižším (101,3 -101,6). Vývoj v okrese Bánovce nad Bebravou s prírastkom zhruba 0,2 tisíc obyvateľov možno hodnotiť ako stagnáciu (index vývoja 100,43).

Okresy Myjava, Nové Mesto nad Váhom a Partizánske zaznamenali úbytok počtu obyvateľov. Najvyšší pokles obyvateľstva mal okres Myjava (index 96,7), počet obyvateľov okresu Nové Mesto nad Váhom poklesol indexom 98,3 a okresu Partizánske 99,7.

Vývoj obyvateľstva v sídelných štruktúrach

Vývoj počtu obyvateľov v území Trenčianskeho kraja, pri celkovom prírastku 5,0 tis. obyvateľov v riešenom území, charakterizoval v mestských sídlach prírastok 6,2 tis. obyvateľov a v štruktúre vidieckych sídiel úbytok 1,2 tis. obyvateľov. Znamená to, že mestské sídla rástli aj z disponibilného obyvateľstva vidieckych sídiel.

V mestských sídlach, s celkovým prírastkom 6,2 tis. obyvateľov, viaceré mestá zaznamenali úbytok počtu obyvateľov - Ilava, Nová Dubnica, Stará Turá, Partizánske, Prievidza. Prírastky obyvateľstva miest sa koncentrovali hlavne v mestách Považská Bystrica (2,1 tis.), Dubnica nad Váhom (1,5 tis.), Trenčín (1,0 tis.), Bánovce nad Bebravou (1,0 tis.) a Púchov (0,5 tis.). Ďalšie mestá riešeného územia z hľadiska vývoja počtu obyvateľov boli len mierne rastové, resp. stagnovali.

V tomto období vo vidieckych sídlach Trenčianskeho kraja ubudlo celkom 1,2 tis. obyvateľov. Úbytok vidieckeho obyvateľstva zaznamenali okresy Bánovce nad Bebravou, Ilava, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Považská Bystrica. Celkový počet vidieckeho obyvateľstva sa v podstate nezmenil v okresoch Partizánske, Púchov, Trenčín. Špecifickým z hľadiska vývoja vidieckeho obyvateľstva bol okres Prievidza, v ktorom celkový počet vidieckeho obyvateľstva vzrástol prírastkom 2,1 tis. obyvateľov.

Tab. 3 Vývoj počtu obyvateľov v jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja v rokoch 1991-2001

Okres	1991	2001
Bánovce nad Bebravou	38 474	38 640
Ilava	61 047	62 042
Myjava	30 228	29 243
Nové Mesto nad Váhom	64 630	63 530
Partizánske	48 157	48 005
Považská Bystrica	63 033	65 150
Prievidza	138 537	140 444
Púchov	45 103	45 761
Trenčín	111 366	112 767
Trenčiansky kraj	600 575	605 582
Mestá	344 211	350 456
Vidiecke obce	256 364	255 126

Zdroj: Historický lexikón obcí SR 1970 - 2001, ŠÚ SR

Prehľad dokumentuje vývoja prírastkov a úbytkov obyvateľstva v jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja v rokoch 1991 - 2001 dokumentuje tab. č. 4.

Tab. 4 Vývoj prírastkov - úbytkov obyvateľstva v okresoch Trenčianskeho kraja v rokoch 1991 - 2001

Okres	Prírastok - úbytok obyvateľstva 1991-2001	
	Abs.	Index vývoja
Bánovce nad Bebravou	166	100,43
Ilava	995	101,63
Myjava	-985	96,74
Nové Mesto nad Váhom	-1 100	98,30
Partizánske	-152	99,68
Považská Bystrica	2 117	103,36
Prievidza	1 907	101,38
Púchov	658	101,46
Trenčín	1 401	101,26
Trenčiansky kraj	5 007	100,83
Mestá	6 245	101,81
Vidiecke obce	-1 238	99,52

Tab. 5 Vývoj počtu obyvateľov v okresoch a sídelných štruktúrach Trenčianskeho kraja v r. 1991 - 2001

Okres, mesto, obce	Počet obyvateľov		Prírastok-úbytok 1991 - 2001	Index vývoja 1991 - 2001
	1991	2001		
Okres Bánovce nad Bebravou	38 474	38 640	166	100,43
Mesto Bánovce nad Bebravou	19 893	20 901	1 008	105,07
Spolu vidiecke obce	18 581	17 739	-842	95,47
Okres Ilava	61 047	62 042	995	101,63
Mesto Ilava	5 531	5 411	-120	97,83
Mesto Dubnica nad Váhom	24 446	25 995	1 549	106,34

Okres, mesto, obce	Počet obyvateľov		Prírastok-úbytok	Index vývoja
	1991	2001	1991 - 2001	1991 - 2001
Mesto Nová Dubnica	12 590	12 358	-232	98,16
Spolu mestá	42 567	43 764	1 197	102,81
Spolu vidiecke obce	18 480	18 278	-202	98,91
Okres Myjava	30 228	29 243	-985	96,74
Mesto Myjava	13 135	13 142	7	100,05
Mesto Brezová pod Bradlom	5 551	5 567	16	100,29
Spolu mestá	18 686	18 709	23	100,12
Spolu vidiecke obce	11 542	10 534	-1 008	91,27
Okres Nové Mesto nad Váhom	64 630	63 530	-1 100	98,30
Mesto Nové Mesto nad Váhom	20 956	21 327	371	101,77
Mesto Stará Turá	10 813	10 291	-522	95,17
Spolu mestá	31 769	31 618	-151	99,52
Spolu vidiecke obce	32 861	31 912	-949	97,11
Okres Partizánske	48 157	48 005	-152	99,68
Mesto Partizánske	25 099	24 907	-192	99,24
Spolu vidiecke obce	23 058	23 098	40	100,17
Okres Považská Bystrica	63 033	65 150	2 117	103,36
Mesto Považská Bystrica	40 083	42 773	2 690	106,71
Spolu vidiecke obce	22 950	22 377	-573	97,50
Okres Prievidza	138 537	140 444	1 907	101,38
Mesto Prievidza	53 424	53 097	-327	99,39
Mesto Bojnice	5 084	5 006	-78	98,47
Mesto Handlová	17 835	18 018	183	101,03
Mesto Nováky	4 341	4 402	61	101,41
Spolu mestá	80 684	80 523	-161	99,80
Spolu vidiecke obce	57 853	59 921	2 068	103,57
Okres Púchov	45 103	45 761	658	101,46
Mesto Púchov	18 311	18 833	522	102,85
Spolu vidiecke obce	26 792	26 928	136	100,51
Okres Trenčín	111 366	112 767	1 401	101,26
Mesto Trenčín	56 828	57 854	1 026	101,81
Mesto Nemšová	5 855	6 136	281	104,80
Mesto Trenčianske Teplice	4 436	4 438	2	100,05
Spolu mestá	67 119	68 428	1 309	101,95
Spolu vidiecke obce	44 247	44 339	92	100,21
Trenčiansky kraj	600 575	605 582	5 007	100,83
Spolu mestá	344 211	350 456	6 245	101,81
Spolu vidiecke obce	256364	255 126	-1 238	99,52

Zdroj: Historický lexikón obcí SR 1970-2001, ŠÚ SR

Vývoj obyvateľstva v priebehu rokov 2001 – 2008

Na území Trenčianskeho kraja v priebehu rokov 2001-2008 v porovnaní s predchádzajúcim obdobím r. 1991 - 2001 došlo v celkovom populačnom vývoji k zmenám, ktoré charakterizuje úbytok celkového počtu obyvateľov, ako aj zmeny trendu vývoja v rozmiestňovaní obyvateľstva v území.

Celkový počet obyvateľov Trenčianskeho kraja poklesol zo 605,9 tisíc v roku 2001 na 599,8 tis. v roku 2008 a celkový úbytok činil 6,1 tis. obyvateľov.

Vývoj obyvateľstva v jednotlivých okresoch

V tomto období takmer všetky okresy riešeného územia zaznamenali úbytok počtu obyvateľov, okrem okresu Trenčín. V prípade vývoja obyvateľstva v okresoch Myjava, Nové Mesto nad Váhom a Partizánske pokračoval trend úbytku z predchádzajúceho obdobia. Všetky ďalšie okresy riešeného územia v tomto období charakterizuje zmena z prírastku na úbytok obyvateľstva.

Rozdielnosť vývoja v jednotlivých okresoch možno sledovať v intenzite poklesu. Najvyšší pokles zaznamenal okres Myjava - index poklesu 95,4. Okresy Bánovce nad Bebravou, Ilava, Nové Mesto nad Váhom, Partizánske, Považská Bystrica klesali indexom okolo 98,5. V prípade okresov Prievidza a Púchov pokles celkového počtu obyvateľov bol miernejší (index 99,4). Mierny nárast obyvateľstva v okrese Trenčín (index rastu 100,9) možno hodnotiť ako stagnáciu.

Vývoj obyvateľstva v sídelných štruktúrach

V tomto období sa výraznejšie prejavili zmeny vo vývoji obyvateľstva v sledovaných sídelných štruktúrach riešeného územia. Tieto charakterizuje úbytok celkového počtu obyvateľov v štruktúre mestských sídiel a prírastok počtu obyvateľov vo vidieckych sídlach.

V priebehu rokov 2001 - 2008 v mestských sídlach riešeného územia ubudlo 10,1 tis. obyvateľov. Úbytok obyvateľstva zaznamenali takmer všetky mestá, okrem menších miest - Ilava, Nováky Nemšová, v ktorých prírastky počtu obyvateľov boli len mierne, resp. počtom obyvateľov mestá stagnovali. V tomto období vidiecke obce zaznamenali nárast počtu obyvateľov s prírastkom 4 tis. obyvateľov.

Tab. 6 Vývoj počtu obyvateľov v jednotlivých okresoch riešeného územia

Okres	2001	2008
Bánovce nad Bebravou	38 653	37 999
Ilava	62 058	60 891
Myjava	29 345	28 005
Nové Mesto nad Váhom	63 582	62 668
Partizánske	48 030	47 282
Považská Bystrica	65 161	64 146
Prievidza	140 565	139 639
Púchov	45 759	45 488
Trenčín	112 811	113 741
Trenčiansky kraj	605 964	599 859
Mestá spolu	350 868	340 698
Vidiecke obce spolu	255 096	259 161

Tab. 7 Vývoj prirodzených prírastkov resp. úbytkov obyvateľstva v rokoch 2001 - 2008

Okres	Prírastok – úbytok obyvateľstva 2001 - 2008	
	Abs.	Index vývoja
Bánovce nad Bebravou	-654	98,31
Ilava	-1 167	98,12
Myjava	-1 340	95,43
Nové Mesto nad Váhom	-914	98,56
Partizánske	-748	98,44
Považská Bystrica	-1 015	98,44
Prievidza	-926	99,34
Púchov	-271	99,41
Trenčín	930	100,82
Trenčiansky kraj	-6 105	98,99
Mestá spolu	-10 170	97,10
Vidiecke obce spolu	4 065	101,59

Prirodzený vývoj obyvateľstva

V období po rokoch 2001 pokračoval trend v prirodzenom vývoji obyvateľstva, charakteristický v minulom období postupným znižovaním prirodzených prírastkov a ich zmenou na prirodzený úbytok obyvateľstva.

Na území Trenčianskeho kraja vo všetkých rokoch sledovaného obdobia r. 2001 - 2008 bol zaznamenaný prirodzený úbytok obyvateľstva a prirodzený úbytok obyvateľstva charakterizuje aj všetky okresy riešeného územia.

Prirodzený vývoj obyvateľstva ovplyvnil vývoj pôrodnosti, ktorá v riešenom území poklesla zo 14,20 promile v roku 1991, na 8,10 v roku 2001. V priebehu rokov 2001-2008 došlo ku zvýšeniu pôrodnosti na hodnotu 9,04 v roku 2008. Trend vývoja pôrodnosti v tomto období je charakteristický pre celé územie SR (nárast z 9,51 v r. 2001 na 10,61 v r. 2008).

Údaje o prirodzených prírastkoch poukazujú na rozdiely vývoja v hodnotách prirodzených prírastkov v riešenom území a v celoslovenských podmienkach.

Tab. 8 Porovnanie vývoja miery prirodzených prírastkov -úbytkov s celoslovenským priemerom

Územie	Hrubá miera prirodzeného prírastku - úbytku v %		
	1991	2001	2008
Trenčiansky kraj	4,40	-1,08	-0,77
Slovenská republika	4,50	-0,16	0,78

Prirodzený vývoj obyvateľstva v priemete sledovaných sídelných štruktúr riešeného územia v období rokov 2001-2008 charakterizuje:

- v celokrajsej relácii prirodzený úbytok v počte 6,4 tisíc obyvateľov,
- v mestských sídlach prirodzený prírastok v počte 0,6 tisíc obyvateľov, ktorý zabezpečil prirodzenú reprodukciu obyvateľstva,
- vo vidieckych obciach prirodzený úbytok v počte 7,0 tisíc obyvateľov.

Prirodzený vývoj obyvateľstva významnou mierou ovplyvnil celkový vývoj počtu obyvateľov riešeného územia ako aj demografickú štruktúru obyvateľstva.

Tab. 9 Vývoj prirodzených prírastkov - úbytkov obyvateľov

Okres	Prirodzený prírastok – úbytok								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Spolu
Bánovce nad Bebravou	-20	20	-21	-56	-62	-80	-14	-28	-261
Ilava	-30	-79	-137	-40	-112	9	-18	-32	-439
Myjava	-127	-132	-171	-130	-105	-79	-117	-113	-974
Nové Mesto nad Váhom	-183	-200	-170	-166	-227	-187	-200	-86	-1 419
Partizánske	-99	-57	-70	-81	-106	-60	-63	-50	-586
Považská Bystrica	49	-108	-67	-35	-59	-15	-134	-17	-386
Prievidza	-64	-130	-216	-64	-178	-203	-124	-100	-1 079
Púchov	-60	-49	-113	-10	-13	-56	-76	-34	-411
Trenčín	-121	-162	-148	-81	-89	-129	-114	0	-844
Trenčiansky kraj	-655	-897	-1 113	-663	-951	-800	-860	-460	-6 399
Mestá spolu	67	110	-145	149	122	64	30	187	584
Vidiecke obce spolu	-722	-1 007	-968	-812	-1 073	-864	-890	-647	-6 983

Zdroj: Bilancia pohybu obyvateľstva v SR podľa obcí v sledovaných rokoch 2001 – 2008, ŠÚ SR

Tab. 10 Vývoj pôrodnosti obyvateľstva

Okres	Počet narodených								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Spolu
Bánovce nad Bebravou	351	355	363	343	330	323	375	369	2 809
Ilava	496	460	449	498	480	555	542	564	4 044
Myjava	211	201	203	205	191	235	224	216	1 686
Nové Mesto nad Váhom	485	462	476	529	525	530	529	561	4 097
Partizánske	356	390	376	378	371	384	402	404	3 061
Považská Bystrica	594	517	542	553	563	561	542	588	4 460
Prievidza	1 117	1 062	1 041	1 085	1 150	1 120	1 206	1 223	9 004
Púchov	398	411	382	462	448	373	394	434	3 302
Trenčín	903	934	914	1 000	1 035	994	1 000	1 061	7 841
Trenčiansky kraj	4 911	4 792	4 746	5 053	5 093	5 075	5 214	5 420	40 304
Mestá spolu	2 670	2 731	2 716	2 857	2 934	2 912	2 941	3 051	22 812
Vidiecke obce spolu	2 241	2 061	2 030	2 196	2 159	2 163	2 273	2 369	17 492

Zdroj: Bilancia pohybu obyvateľstva v SR podľa obcí v sledovaných rokoch 2001 – 2008, ŠÚ SR

Tab. 11 Vývoj úmrtnosti obyvateľstva

Okres	Počet zomrelých								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Spolu
Bánovce nad Bebravou	371	335	384	399	392	403	389	397	3 070
Ilava	526	539	586	538	592	546	560	596	4 483
Myjava	338	333	374	335	296	314	341	329	2 660
Nové Mesto nad Váhom	668	662	646	695	752	717	729	647	5 516
Partizánske	455	447	446	459	477	444	465	454	3 647
Považská Bystrica	545	625	609	588	622	576	676	605	4 846
Prievidza	1 181	1 192	1 257	1 149	1 328	1 323	1 330	1 323	10 083
Púchov	458	460	495	472	461	429	470	468	3 713
Trenčín	1 024	1 096	1 062	1 081	1 124	1 123	1 114	1 061	8 685
Trenčiansky kraj	5 566	5 689	5 859	5 716	6 044	5 875	6 074	5 880	46 703
Mestá spolu	2 603	2 621	2 861	2 708	2 812	2 848	2 911	2 864	22 228
Vidiecke obce spolu	2 963	3 068	2 998	3 008	3 232	3 027	3 163	3 016	24 475

Zdroj: Bilancia pohybu obyvateľstva v SR podľa obcí v sledovaných rokoch 2001 – 2008, ŠÚ SR

Vývoj prirodzených prírastkov - úbytkov obyvateľov podľa územno-správnych celkov riešeného územia a sledovaných sídelných štruktúr dokumentuje nasledovná tabuľka.

Tab. 12 Vývoj prirodzených prírastkov - úbytkov obyvateľstva

Okres, mesto, obec	Prirodzený prírastok								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Spolu
Okres Bánovce nad Bebravou	-20	20	-21	-56	-62	-80	-14	-28	-261
Mesto Bánovce nad Bebravou	61	89	66	37	45	40	86	48	472
Spolu vidiecke obce	-81	-69	-87	-93	-107	-120	-100	-76	-733
Okres Ilava	-30	-79	-137	-40	-112	9	-18	-32	-439
Mesto Ilava	3	-18	-2	-12	-23	19	2	1	-30
Mesto Dubnica nad Váhom	53	21	-16	45	11	62	66	32	274
Mesto Nová Dubnica	-34	-14	-41	-27	-8	-25	-17	-4	-170
Spolu mestá	22	-11	-59	6	-20	56	51	29	74
Spolu vidiecke obce	-52	-68	-78	-46	-92	-47	-69	-61	-513
Okres Myjava	-127	-132	-171	-130	-105	-79	-117	-113	-974
Mesto Myjava	-47	-51	-61	-18	-24	-17	-38	-53	-309
Mesto Brezová pod Bradlom	-5	1	-20	-3	12	11	7	12	15
Spolu mestá	-52	-50	-81	-21	-12	-6	-31	-41	-294
Spolu vidiecke obce	-75	-82	-90	-109	-93	-73	-86	-72	-680
Okres Nové Mesto nad Váhom	-183	-200	-170	-166	-227	-187	-200	-86	-1 419
Mesto Nové Mesto nad Váhom	-8	18	-10	8	-3	-8	-11	17	3
Mesto Stará Turá	3	-38	-25	-14	-1	-13	-22	7	-103
Spolu mestá	-5	-20	-35	-6	-4	-21	-33	24	-100
Spolu vidiecke obce	-178	-180	-135	-160	-223	-166	-167	-110	-1 319

Okres, mesto, obec	Prírodný prírastok								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Spolu
Okres Partizánske	-99	-57	-70	-81	-106	-60	-63	-50	-586
Mesto Partizánske	-27	12	22	-20	-19	5	-2	2	-27
Spolu vidiecke obce	-72	-69	-92	-61	-87	-65	-61	-52	-559
Okres Považská Bystrica	49	-108	-67	-35	-59	-15	-134	-17	-386
Mesto Považská Bystrica	62	28	47	63	71	52	20	59	402
Spolu vidiecke obce	-13	-136	-114	-98	-130	-67	-154	-76	-788
Okres Prievidza	-64	-130	-216	-64	-178	-203	-124	-100	-1 079
Mesto Prievidza	87	139	34	84	105	63	-5	51	558
Mesto Bojnice	-19	-20	-27	-21	-23	-20	-38	-17	-185
Mesto Handlová	-36	-48	-39	-23	-52	-25	-23	-20	-266
Mesto Nováky	-14	-11	-17	-4	-6	-9	4	-20	-77
Spolu mestá	18	60	-49	36	24	9	-62	-6	30
Spolu vidiecke obce	-82	-190	-167	-100	-202	-212	-62	-94	-1 109
Okres Púchov	-60	-49	-113	-10	-13	-56	-76	-34	-411
Mesto Púchov	-15	10	-14	28	20	-6	0	22	45
Spolu vidiecke obce	-45	-59	-99	-38	-33	-50	-76	-56	-456
Okres Trenčín	-121	-162	-148	-81	-89	-129	-114	0	-844
Mesto Trenčín	4	-6	-38	25	19	-28	9	23	8
Mesto Nemšová	18	14	19	9	14	3	13	26	116
Mesto Trenčianske Teplice	-19	-16	-23	-8	-16	-40	-21	1	-142
Spolu mestá	3	-8	-42	26	17	-65	1	50	-18
Spolu vidiecke obce	-124	-154	-106	-107	-106	-64	-115	-50	-826
Trenčiansky kraj	-655	-897	-1113	-663	-951	-800	-860	-460	-6 399
Spolu mestá	67	110	-145	149	122	64	30	187	584
Spolu vidiecke obce	-722	-1007	-968	-812	-1 073	-864	-890	-647	-6 983

Zdroj: Bilancia pohybu obyvateľstva v SR podľa obcí v sledovaných rokoch 2001 – 2008, ŠÚ SR

Tab. 13 Vývoj pôrodnosti obyvateľstva

Okres, mesto, obec	Počet narodených								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Spolu
Okres Bánovce nad Bebravou	351	355	363	343	330	323	375	369	2 809
Mesto Bánovce nad Bebravou	200	203	213	204	205	201	232	203	1 661
Spolu vidiecke obce	151	152	150	139	125	122	143	166	1 148
Okres Ilava	496	460	449	498	480	555	542	564	4 044
Mesto Ilava	50	34	46	42	44	61	54	55	386
Mesto Dubnica nad Váhom	212	200	190	216	202	240	236	230	1 726
Mesto Nová Dubnica	66	77	69	74	86	87	93	108	660
Spolu mestá	328	311	305	332	332	388	383	393	2 772
Spolu vidiecke obce	168	149	144	166	148	167	159	171	1 272
Okres Myjava	211	201	203	205	191	235	224	216	1 686

Okres, mesto, obec	Počet narodených								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Spolu
Mesto Myjava	89	103	90	108	82	125	101	81	779
Mesto Brezová pod Bradlom	41	39	36	43	44	40	45	48	336
Spolu mestá	130	142	126	151	126	165	146	129	1 115
Spolu vidiecke obce	81	59	77	54	65	70	78	87	571
Okres Nové Mesto nad Váhom	485	462	476	529	525	530	529	561	4 097
Mesto Nové Mesto nad Váhom	158	167	174	186	191	167	178	177	1 398
Mesto Stará Turá	72	59	56	75	79	76	73	95	585
Spolu mestá	230	226	230	261	270	243	251	272	1 983
Spolu vidiecke obce	255	236	246	268	255	287	278	289	2 114
Okres Partizánske	356	390	376	378	371	384	402	404	3 061
Mesto Partizánske	170	191	205	180	188	203	208	206	1 551
Spolu vidiecke obce	186	199	171	198	183	181	194	198	1 510
Okres Považská Bystrica	594	517	542	553	563	561	542	588	4 460
Mesto Považská Bystrica	352	334	362	366	371	357	359	389	2 890
Spolu vidiecke obce	242	183	180	187	192	204	183	199	1 570
Okres Prievidza	1 117	1 062	1 041	1 085	1 150	1 120	1 206	1 223	9 004
Mesto Prievidza	384	440	372	398	432	427	384	437	3 274
Mesto Bojnice	35	27	31	28	34	29	31	38	253
Mesto Handlová	150	121	147	128	158	133	162	173	1 172
Mesto Nováky	27	35	32	31	36	42	40	32	275
Spolu mestá	596	623	582	585	660	631	617	680	4 974
Spolu vidiecke obce	521	439	459	500	490	489	589	543	4 030
Okres Púchov	398	411	382	462	448	373	394	434	3 302
Mesto Púchov	149	154	156	191	182	157	174	177	1 340
Spolu vidiecke obce	249	257	226	271	266	216	220	257	1 962
Okres Trenčín	903	934	914	1 000	1 035	994	1 000	1 061	7 841
Mesto Trenčín	427	464	454	493	508	495	475	488	3 804
Mesto Nemšová	60	54	57	63	61	49	67	75	486
Mesto Trenčianske Teplice	28	29	26	31	31	23	29	39	236
Spolu mestá	515	547	537	587	600	567	571	602	4 526
Spolu vidiecke obce	388	387	377	413	435	427	429	459	3 315
Trenčiansky kraj	4 911	4 792	4 746	5 053	5 093	5 075	5 214	5 420	40 304
Spolu mestá	2 670	2 731	2 716	2 857	2 934	2 912	2 941	3 051	22 812
Spolu vidiecke obce	2 241	2 061	2 030	2 196	2 159	2 163	2 273	2 369	17 492

Zdroj: Bilancia pohybu obyvateľstva v SR podľa obcí v sledovaných rokoch 2001-2008, ŠÚ SR

Vývoj obyvateľstva migráciou

Trenčiansky kraj za obdobie rokov 2001 - 2008 z hľadiska migračného pohybu mal takmer vyrovnanú bilanciu, celkový rozsah vystáňovaných a prisťahovaných obyvateľov do riešeného územia bol takmer identický. Avšak migračný pohyb bol v jednotlivých rokoch rozdielny. Kým za obdobie rokov 2001 - 2005 bol v riešenom území zaznamenaný úbytok sťahovaním -1,3 tisíc obyvateľov, v ďalších rokoch je sledovateľný vývoj s pozitívnym migračným saldom s celkovým prírastkom + 1,9 tisíc obyvateľov .

Rozdielnosti vo vývoji migrácie sú zreteľné aj v jednotlivých územnosprávnych celkoch a v sídelných štruktúrach riešeného územia.

Vývoj migrácie v priemete do jednotlivých okresov

V tomto období ako imigračné územia pôsobili v riešenom území okresy Trenčín a Nové Mesto nad Váhom. V okrese Trenčín bol prírastok z migrácie 1,7 tis. obyvateľov, pričom podstatne väčšie prírastky obyvateľov z migrácie sledujeme od roku 2005. Okres Nové Mesto nad Váhom mal migračné prírastky vo všetkých rokoch sledovaného obdobia, avšak boli rádovo nižšie.

Takmer vyrovnanú bilanciu z migračného pohybu za obdobie rokov 2001 - 2008 mali okresy Púchov a Prievidza, pričom v okrese Prievidza celkové migračné saldo za sledované obdobie ovplyvnila od r. 2006 zmena zo záporného (- 0,7 tis. obyvateľov) na kladné migračné saldo (+ 0,8 tis. obyvateľov).

V zostávajúcich okresoch riešeného územia je sledovateľný trend úbytku obyvateľstva sťahovaním.

Tab. 14 Vývoj migračného salda v riešenom území podľa okresov dokumentujú nasledujúce údaje

Okres	Migračné saldo								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Spolu
Bánovce nad Bebravou	-34	-53	-28	-76	-133	-52	2	-19	-393
Ilava	-159	-126	-59	-6	-59	-72	-122	-125	-728
Myjava	-48	-71	-71	-68	-46	-57	14	-19	-366
Nové Mesto nad Váhom	53	13	133	57	74	113	15	47	505
Partizánske	1	-80	-48	-23	-13	-59	83	-23	-162
Považská Bystrica	-100	5	-107	-90	-100	-126	-42	-69	-629
Prievidza	-216	-205	-118	-50	-86	92	439	297	153
Púchov	16	22	22	54	-27	3	51	-1	140
Trenčín	95	-31	61	91	335	419	404	400	1 774
Trenčiansky kraj	-392	-526	-215	-111	-55	261	844	488	294
Mestá spolu	-1 093	-1 613	-1 885	-1 513	-1 292	-1 204	-817	-1 336	10 753
Vidiecke obce spolu	701	1 087	1 670	1 402	1 237	1 465	1 661	1 824	11 047

Zdroj: ŠÚ SR: Bilancia pohybu obyvateľstva v SR podľa obcí v sledovaných rokoch 2001-2008

Vývoj migrácie v riešenom území v priemete do sídelných štruktúr

V období rokov 2001 - 2008 migračný pohyb charakterizuje prisťahovanie obyvateľov do vidieckych sídiel. Tento trend vývoja bol zaznamenaný aj v predchádzajúcom období, najmä od roku 1995, kedy sa v štruktúre vidieckych sídiel úbytok z migrácie zmenil na prírastok

obyvateľstva z migrácie. Celkový prírastok vidieckych obcí z migrácie v období rokov 2001°-2008 činil 11,0 tis. obyvateľov.

V tomto období kladné migračné saldo zaznamenala skupina vidieckych obcí vo všetkých okresoch riešeného územia. Kladné migračné saldo charakterizuje štruktúru vidieckych obcí pre všetky roky obdobia 2001 - 2008 vo všetkých okresoch s výnimkou okresu Myjava, v ktorom kladné migračné saldo sa prejavilo až od roku 2005.

V súvislosti s uvedeným vývojom v niektorých vidieckych sídlach, resp. v štruktúre vidieckych sídiel niektorých okresov vplyvom migrácie obyvateľov dochádza ku stabilizácii, resp. až miernemu nárastu obyvateľstva a koriguje sa vplyv nepriaznivého prirodzeného vývoja na počet a demografickú štruktúru obyvateľstva. V celkovom vývoji počtu obyvateľov sa v riešenom území migrácia obyvateľov do vidieckych sídiel prejavila v náraste početnosti vidieckeho obyvateľstva.

Proces prisťahovania obyvateľov do vidieckych obcí prevažne zo zdrojov obyvateľstva riešeného územia bol spojený s vysídľovaním obyvateľstva z miest. V priebehu rokov 2001 - 2008 vplyvom migrácie ubudlo v mestách 10,7 tis. obyvateľov.

Migračný pohyb mal rozdielny vplyv na celkový populačný vývoj v jednotlivých mestských sídlach, resp. skupinách mestských sídiel. Väčšina mestských sídlach v priebehu rokov 2001 - 2008 zaznamenala s rozdielnou dynamikou úbytok obyvateľstva z migrácie. Mierny prírastok obyvateľstva z migrácie za obdobie rokov 2001 - 2008 bol v mestách Ilava, Bojnice, Nováky, Nemšová.

V skupine mestských sídiel, v ktorých rozsah prirodzených prírastkov v rokoch 2001 - 2008 bol v podstate len na úrovni prirodzenej reprodukcie, celkový populačný vývoj s úbytkom obyvateľstva v tomto období výrazne ovplyvnila migrácia.

Tab. 15 Vývoj migračného salda podľa okresov a sledovaných sídelných štruktúr

Okres, mesto, obec	Migračné saldo								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Spolu
Okres Bánovce nad Bebravou	-34	-53	-28	-76	-133	-52	2	-19	-393
Mesto Bánovce nad Bebravou	-69	-60	-106	-183	-131	-105	-68	-187	-909
Spolu vidiecke obce	35	7	78	107	-2	53	70	168	516
Okres Ilava	-159	-126	-59	-6	-59	-72	-122	-125	-728
Mesto Ilava	-29	10	19	51	-14	10	58	9	114
Mesto Dubnica nad Váhom	-114	-134	-71	-52	-155	-225	-230	-220	-1 201
Mesto Nová Dubnica	-80	-48	-59	-50	-27	-14	-9	-26	-313
Spolu mestá	-223	-172	-111	-51	-196	-229	-181	-237	-1 400
Spolu vidiecke obce	64	46	52	45	137	157	59	112	672
Okres Myjava	-48	-71	-71	-68	-46	-57	14	-19	-366
Mesto Myjava	-11	-14	-60	-22	-49	-65	-39	-39	-299
Mesto Brezová pod Bradlom	-57	-14	-7	-38	-17	-27	-19	-27	-206
Spolu mestá	-68	-28	-67	-60	-66	-92	-58	-66	-505
Spolu vidiecke obce	20	-43	-4	-8	20	35	72	47	139

Okres, mesto, obec	Migračné saldo								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Spolu
Okres Nové Mesto nad Váhom	53	13	133	57	74	113	15	47	505
Mesto Nové Mesto nad Váhom	-53	-210	-119	-157	-89	-120	-91	-152	-991
Mesto Stará Turá	-35	-48	-3	-42	-69	-49	-77	-87	-410
Spolu mestá	-88	-258	-122	-199	-158	-169	-168	-239	-1 401
Spolu vidiecke obce	141	271	255	256	232	282	183	286	1 906
Okres Partizánske	1	-80	-48	-23	-13	-59	83	-23	-162
Mesto Partizánske	-40	-104	-117	-85	-91	-136	-3	-74	-650
Spolu vidiecke obce	41	24	69	62	78	77	86	51	488
Okres Považská Bystrica	-100	5	-107	-90	-100	-126	-42	-69	-629
Mesto Považská Bystrica	-81	-60	-273	-233	-183	-271	-73	-186	-1 360
Spolu vidiecke obce	-19	65	166	143	83	145	31	117	731
Okres Prievidza	-216	-205	-118	-50	-86	92	439	297	153
Mesto Prievidza	-334	-428	-622	-558	-289	-274	-277	-306	-3 088
Mesto Bojnice	35	47	-23	37	10	44	-18	21	153
Mesto Handlová	-65	-74	5	9	-55	44	-6	15	-127
Mesto Nováky	16	21	-18	51	4	-31	39	-3	79
Spolu mestá	-348	-434	-658	-461	-330	-217	-262	-273	-2 983
Spolu vidiecke obce	132	229	540	411	244	309	701	570	3 136
Okres Púchov	16	22	22	54	-27	3	51	-1	140
Mesto Púchov	-14	-59	-105	-7	-37	-35	-25	-87	-369
Spolu vidiecke obce	30	81	127	61	10	38	76	86	509
Okres Trenčín	95	-31	61	91	335	419	404	400	1 774
Mesto Trenčín	-167	-394	-324	1	-119	38	-10	44	-931
Mesto Nemšová	22	6	13	-9	-9	0	35	14	72
Mesto Trenčianske Teplice	-17	-50	-15	-226	28	12	-4	-45	-317
Spolu mestá	-162	-438	-326	-234	-100	50	21	13	-1 176
Spolu vidiecke obce	257	407	387	325	435	369	383	387	2 950
Trenčiansky kraj	-392	-526	-215	-111	-55	261	844	488	294
Spolu mestá	-1 093	-1 613	-1 885	-1 513	-1 292	-1 204	-817	-1 336	10 753
Spolu vidiecke obce	701	1 087	1 670	1 402	1 237	1 465	1 661	1 824	11 047

Zdroj: Bilancia pohybu obyvateľstva v SR podľa obcí v sledovaných rokoch 2001-2008, ŠÚ SR

Tab. 16 Bilancia pohybu obyvateľstva podľa okresov a sídelných štruktúr v rokoch 2001-2008

Okres, mesto, kraj	Počet obyvateľov k 1.1.2001	Prír. prírastok - úbytok 2001-2008		Migračné saldo spolu	Celkový prírastok – úbytok	Počet obyvateľov k 31.12. 2008
		abs.	priem. roč. (%)			
Okres Bánovce nad Bebravou	38 653	-261	-0,08	-393	-654	37 999
Mesto Bánovce nad Bebravou	20 890	472	0,28	-909	-437	20 453
Spolu vidiecke obce	17 763	-733	-0,52	516	-217	17 546
Okres Ilava	62 058	-439	-0,09	-728	-1 167	60 891
Mesto Ilava	5 429	-30	-0,07	114	84	5 513
Mesto Dubnica nad Váhom	26 002	274	0,13	-1 201	-927	25 075
Mesto Nová Dubnica	12 385	-170	-0,17	-313	-483	11 902
Spolu mestá	43 816	74	0,02	-1 400	-1 326	42 490
Spolu vidiecke obce	18 242	-513	-0,35	672	159	18 401
Okres Myjava	29 345	-974	-0,41	-366	-1 340	28 005
Mesto Myjava	13 168	-309	-0,29	-299	-608	12 560
Mesto Brezová pod Bradlom	5 595	15	0,03	-206	-191	5 404
Spolu mestá	18 763	-294	-0,2	-505	-799	17 964
Spolu vidiecke obce	10 582	-680	-0,8	139	-541	10 041
Okres Nové Mesto nad Váhom	63 582	-1 419	-0,28	505	-914	62 668
Mesto Nové Mesto nad Váhom	21 358	3	0	-991	-988	20 370
Mesto Stará Turá	10 275	-103	-0,13	-410	-513	9 762
Spolu mestá	31 633	-100	-0,04	-1 401	-1 501	30 132
Spolu vidiecke obce	31 949	-1 319	-0,52	1 906	587	32 536
Okres Partizánske	48 030	-586	-0,15	-162	-748	47 282
Mesto Partizánske	24 940	-27	-0,01	-650	-677	24 263
Spolu vidiecke obce	23 090	-559	-0,3	488	-71	23 019
Okres Považská Bystrica	65 161	-386	-0,07	-629	-1 015	64 146
Mesto Považská Bystrica	42 767	402	0,12	-1 360	-958	41 809
Spolu vidiecke obce	22 394	-788	-0,44	731	-57	22 337
Okres Prievidza	140 565	-1 079	-0,1	153	-926	139 639
Mesto Prievidza	53 194	558	0,13	-3 088	-2530	50 664
Mesto Bojnice	4 987	-185	-0,46	153	-32	4 955
Mesto Handlová	18 076	-266	-0,18	-127	-393	17 683
Mesto Nováky	4 402	-77	-0,22	79	2	4 404
Spolu mestá	80 659	30	0	-2 983	-2 953	77 706
Spolu vidiecke obce	59 906	-1 109	-0,23	3 136	2 027	61 933
Okres Púchov	45 759	-411	-0,11	140	-271	45 488

Okres, mesto, kraj	Počet obyvateľov k 1.1.2001	Prír. prírastok - úbytok 2001-2008		Migračné saldo spolu	Celkový prírastok – úbytok	Počet obyvateľov k 31.12. 2008
		abs.	priem. roč. (%)			
Mesto Púchov	18 851	45	0,03	-369	-324	18 527
Spolu vidiecke obce	26 908	-456	-0,21	509	53	26 961
Okres Trenčín	112 811	-844	-0,09	1 774	930	113 741
Mesto Trenčín	57 976	8	0	-931	-1 150	56 826
Mesto Nemšová	6 129	116	0,24	72	187	6 316
Mesto Trenčianske Teplice	4 444	-142	-0,4	-317	-232	4 212
Spolu mestá	68 549	-18	0	-1 176	-1 195	67 354
Spolu vidiecke obce	44 262	-826	-0,23	2 950	2 125	46 387
Trenčiansky kraj	605 964	-6 399	-0,13	294	-6 105	599 859
Spolu mestá	350 868	584	0,02	-10 753	-10 170	340 698
Spolu vidiecke obce	255 096	-6 983	-0,34	11 047	4 065	259 161

Zdroj: Bilancia pohybu obyvateľstva v SR podľa obcí v sledovaných rokoch 2001-2008, ŠÚ SR

2.6.1.2 Prognóza vývoja obyvateľstva do roku 2025

Prognóza vývoja obyvateľstva SR do roku 2025 (aktualizácia), ktorú vypracovalo Výskumné demografické centrum INFOSTAT-u v novembri 2007. Prognóza je upravenou, aktualizovanou verziou stredného scenára prognózy z roku 2002, ktorý sa zvyčajne považuje za najviac pravdepodobný. Aj aktualizovaná prognóza vychádza z vekovej štruktúry obyvateľstva k 31. 12. 2001 a následný vývoj do roku 2006 zohľadňuje reálne údaje za obdobie rokov 2001 - 2006.

V záveroch prognózy sa uvádza, že všeobecné trendy naznačené v prognóze 2002 zostávajú zachované a je predpoklad pozvoľného zvyšovania úhrnnej plodnosti až do horizontu prognózy 2025. Konštatuje sa, že obdobie najbližších 20 rokov bude charakterizované kontinuálnym pokračovaním populačného starnutia pri zachovaní relatívne stabilného počtu obyvateľstva. Za horizontom prognózy, t.j. po roku 2025, sa procesy starnutia obyvateľstva začnú výraznejšie zrýchľovať pri úbytku počtu obyvateľov. Ďalej sa uvádza, že Slovensko už nemôže počítať s dosiahnutím záchovnej hodnoty z hľadiska prirodzeného pohybu.

Tab. 17 Vývoj počtu obyvateľstva Slovenskej republiky do roku 2025

Ukazovateľ	2007		2015		2020		2025	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Predproduktívny vek	851 125	15,76	827 994	15,13	853 365	15,49	839 247	15,20
Produktívny vek	3 900 727	72,24	3 868 187	70,70	3 735 092	67,78	3 635 028	65,83
Poproduktívny vek	647 995	12,00	775 472	14,17	921 768	16,73	1 047 470	18,97
Priemerný vek	38,0	x	40,9	x	41,3	x	42,6	x
Počet obyv. spolu	5 399 847	100,00	5 471 653	100,00	5 510 225	100,00	5 521 745	100,00

Zdroj: Prognóza vývoja obyvateľstva SR do r. 2025, Výskumné demografické centrum INFOSTAT-u, 2007

Prognózu vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku. 2025 vypracovalo v novembri 2008. vypracovalo Výskumné demografické centrum INFOSTAT-u. Prognóza nadväzuje na

aktualizovanú prognózu vývoja obyvateľstva SR na celoštátnej úrovni, ktorá bola vypracovaná v roku 2007. Východiskovým obdobím prognózy bol koniec roku 2007.

Podľa prognózy v celoslovenskej relácii z hľadiska prírastku – úbytku obyvateľstva sa úbytky obyvateľstva očakávajú hlavne v Trenčianskom, Nitrianskom a Banskobystrickom kraji. V podmienkach Trenčianskeho kraja najvyššie úbytky sa predpokladajú v okrese Myjava.

Z hľadiska vekového zloženia sa proces populačného starnutia očakáva vo všetkých okresoch SR. Vo väčšine okresov v roku 2025 bude početnejšia skupina seniorov (65+) ako detská zložka obyvateľstva (do 15 rokov).

Predmetná prognóza, previazaná na predpoklady vývoja obyvateľstva v celoslovenskej relácii až po úroveň jednotlivých okresov, je východiskom aj pre spracovanie predmetnej územno-plánovacej dokumentácie Trenčianskeho kraja, jej aktualizácie.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľov do r. 2025

Podľa Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025 sa v jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja predpokladá nasledujúci vývoj počtu obyvateľov.

Tab. 18 Počet obyvateľov v okresoch Trenčianskeho kraja do r. 2025

Okres	Počet obyvateľov v roku				
	2007	2010	2015	2020	2025
Bánovce nad Bebravou	38 046	37 915	37 778	37 585	37 192
Ilava	61 048	60 610	60 033	59 429	58 543
Myjava	28 137	27 806	27 358	26 881	26 292
Nové Mesto nad Váhom	62 707	62 454	62 037	61 603	61 004
Partizánske	47 355	47 270	47 118	46 860	46 373
Považská Bystrica	64 232	64 326	64 777	65 250	65 379
Prievidza	139 442	139 887	140 790	141 407	141 203
Púchov	45 523	45 385	45 228	45 088	44 863
Trenčín	113 341	113 893	114 630	114 981	114 620
Trenčiansky kraj	599 831	599 546	599 749	599 084	595 469

Zdroj: údaj za r. 2007 databáza ŠÚ SR, údaje za roky 2010-2025 Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do r. 2025 (november 2008), Výskumné demografické centrum INFOSTAT-u

Na podklade vyššie uvedených údajov o prognózovanom počte obyvateľov v okresoch Trenčianskeho kraja predpokladáme vo výhľadových etapách nasledujúce prírastky – úbytky počtu obyvateľov:

Tab. 19 Predpokladané prírastky - úbytky obyvateľstva v sledovaných etapách

Okres	Prírastok -úbytok obyvateľov				
	2007 - 2010	2010 - 2015	2015 - 2020	2020 - 2025	Spolu
Bánovce nad Bebravou	-131	-137	-193	-393	-854
Ilava	-438	-577	-604	-886	-2 505
Myjava	-331	-448	-477	-589	-1 845
Nové Mesto nad Váhom	-253	-417	-434	-599	-1 703
Partizánske	-85	-152	-258	-487	-982
Považská Bystrica	94	451	473	129	1 147

Okres	Prírastok -úbytok obyvateľov				
	2007 - 2010	2010 - 2015	2015 - 2020	2020 - 2025	Spolu
Prievidza	445	903	617	-204	1 761
Púchov	-138	-157	-140	-225	-660
Trenčín	552	737	351	-361	1 279
Trenčiansky kraj	-285	203	-665	-3 615	-4 362

Zdroj: vlastný výpočet z údajov *Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do r. 2025, (november 2008)*, Výskumné demografické centrum INFOSTAT-u, údaj za r. 2007 - skutočný stav k 31.12. 2007, Databáza ŠÚ SR

Podľa prognózy sa celkový počet obyvateľov v území Trenčianskeho kraja do roku 2020 zásadne nezmení, proces úbytku počtu obyvateľov sa predpokladá v období okolo roku 2020.

Vo výhľadovom období r. 2007 - 2025 sa v Trenčianskom kraji predpokladá úbytok 4 362 obyvateľov. V jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja v tomto období sa predpokladá úbytok počtu obyvateľov v okresoch Bánovce nad Bebravou, Ilava, Nové Mesto nad Váhom, Partizánske, Púchov, pričom najväčšie úbytky počtu obyvateľov sa očakávajú v okresoch Ilava, Myjava a Nové Mesto nad Váhom

Prírastky počtu obyvateľov za celé výhľadové obdobie sa predpokladajú v okresoch Považská Bystrica, Prievidza a Trenčín, pričom v etape ku koncu prognózovaného obdobia sa aj v týchto okresoch očakáva úbytok počtu obyvateľov.

Tab. 20 Charakteristiky populačného vývoja vo výhľade do roku 2015

Okres	Živonarode ní	Zomrelí	Prír. príř. - úbytok	Migračný prírastok	Celkový prírastok	Priemerný vek
Bánovce nad Bebravou	379	394	-15	-25	-40	40,40
Ilava	606	625	-19	-97	-116	40,90
Myjava	261	334	-73	-18	-91	42,29
Nové Mesto nad Váhom	573	743	-170	84	-86	42,13
Partizánske	446	496	-50	23	-27	41,80
Považská Bystrica	675	601	74	32	106	40,14
Prievidza	1 381	1 392	-11	192	181	41,39
Púchov	448	499	-51	22	-29	40,21
Trenčín	1 081	1 428	-167	284	117	41,69
Trenčiansky kraj	5 850	6 332	-482	496	14	41,26

Zdroj: *Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do r. 2025, Výskumné demografické centrum INFOSTAT-u, 2008*

Tab. 21 Charakteristiky populačného vývoja vo výhľade do roku 2020

Okres	Živonarode ní	Zomrelí	Prirodzený prírastok- úbytok	Migračný prírastok	Celkový prírastok	Priemerný vek
Bánovce nad Bebravou	357	380	-23	-22	-45	41,66
Ilava	561	629	-68	-72	-140	42,22
Myjava	243	328	-85	-16	-100	43,26
Nové Mesto nad Váhom	550	743	-193	100	-93	43,33
Partizánske	409	515	-106	39	-67	43,13
Považská Bystrica	661	641	20	55	75	41,47
Prievidza	1 311	1 468	-157	230	72	42,77
Púchov	443	507	-64	38	-26	41,43
Trenčín	1 022	1 266	-244	268	24	42,98
Trenčiansky kraj	5 557	6 478	-921	620	-301	42,55

Zdroj: Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do r. 2025, Výskumné demografické centrum INFOSTAT-u, 2008

Tab. 22 Charakteristiky populačného vývoja vo výhľade do roku 2025

Okres	Živonarode ní	Zomrelí	Prir. prír.- úbytok	Migračný prírastok	Celkový prírastok	Priemerný vek
Bánovce nad Bebravou	321	396	-75	-19	-93	42,99
Ilava	484	642	-158	-47	-205	43,64
Myjava	209	324	-115	-13	-128	44,40
Nové Mesto nad Váhom	508	760	-252	115	-137	44,59
Partizánske	367	537	-170	55	-115	44,54
Považská Bystrica	591	675	-84	78	-6	42,89
Prievidza	1 158	1 554	-396	266	-130	44,21
Púchov	411	527	-116	54	-63	42,68
Trenčín	922	1312	-390	250	-140	44,36
Trenčiansky kraj	4 971	6 728	-1 757	740	-1 018	43,92

Zdroj: Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do r. 2025, Výskumné demografické centrum INFOSTAT-u, 2008

Podľa prognózovaného vývoja obyvateľstva sa v území Trenčianskeho kraja prirodzeným vývojom predpokladá úbytok počtu obyvateľov, s trendom jeho postupného nárastu v etapách ku koncu sledovaného obdobia. Vo vývoji obyvateľstva prirodzenou menou sa takmer vo všetkých okresoch, okrem okresov Považská Bystrica, očakáva úbytok obyvateľstva v celom výhľadovom období.

Prognóza vo vývoji migrácie obyvateľstva uvažuje s úbytkom obyvateľstva sťahovaním z okresov Bánovce nad Bebravou, Ilava, Myjava. V ďalších okresoch Trenčianskeho kraja predpokladá prírastky obyvateľstva z migrácie, najväčšie migračné prírastky obyvateľstva sa uvažujú v okresoch Trenčín a Prievidza, Nové Mesto nad Váhom, nižšie prírastky obyvateľstva sa predpokladajú v okresoch Partizánske, Považská Bystrica, Púchov.

2.6.1.3 Veková štruktúra obyvateľstva

Súčasná veková štruktúra

Súčasná veková štruktúra obyvateľstva riešeného územia je odrazom demografického a socioekonomického vývoja predovšetkým v dlhodobom období, avšak nie menej zanedbateľný je vplyv demografického vývoja, najmä vplyv vývoja pôrodnosti, v krátkodobej retrospektíve.

Z pohľadu hodnotenia vývoja vekovej skladby obyvateľstva v uplynulom období možno konštatovať tendenciu starnutia populácie, čo je aj v celoslovenských podmienkach všeobecný vývojový trend .

V porovnaní s vekovým zložením obyvateľstva v celoslovenskom priemere v členení podľa základných ekonomických skupín je situácia v Trenčianskom kraji nepriaznivejšia, najmä v zastúpení obyvateľstva v predproduktívnom a poproduktívnom veku, a tým aj z hľadiska indexu starnutia.

Tab. 23 Veková štruktúra obyvateľstva (k 31.12.2008)

Územie	Podiel obyvateľstva vo vekovej skupine			Index starnutia
	0 - 14	15 - 64	65+	
Slovenská republika	15,45	72,46	12,09	78,26
Trenčiansky kraj	13,62	73,29	13,09	96,15

Zdroj: Veková štruktúra obyvateľstva SR, rok 2008, ŠÚ SR

Úroveň populačného starnutia vystihuje index starnutia (pomer počtu obyvateľov vo veku 65 rokov a viac na 100 obyvateľov vo veku 0-14 rokov). Tento ukazovateľ dokumentuje trend intenzívneho starnutia populácie.

Počet obyvateľov v základných vekových skupinách v Trenčianskom kraji a v jednotlivých okresoch bol v roku 2008 nasledujúci.

Tab. 24 Počet obyvateľov v základných vekových skupinách (k 31.12.2008)

Okres	Počet obyvateľov vo vekovej skupine			
	Spolu	0 - 14	15 - 64	65+
Bánovce nad Bebravou	37 999	5 546	27 752	4 701
Ilava	60 891	8 111	45 458	7 322
Myjava	28 005	3 445	20 401	4 159
Nové Mesto nad Váhom	62 668	8 363	44 969	9 336
Partizánske	47 282	6 208	34 535	6 539
Považská Bystrica	64 146	9 312	47 363	7 471
Prievidza	139 639	18 420	103 584	17 635
Púchov	45 488	6 892	33 033	5 563
Trenčín	113 741	15 394	82 527	15 820
Trenčiansky kraj	599 859	81 691	439 622	78 546
Mestá	340 698	43 942	256 166	40 590
Vidiecke obce	259 161	37 749	183 456	37 956

Zdroj: Veková štruktúra obyvateľstva SR, 2008, ŠÚ SR

Na rozdielnosť demografických podmienok v jednotlivých územnosprávnych celkoch riešeného územia poukazujú hodnoty vekového zloženia obyvateľstva a indexu populačného starnutia v tab. č. 25.

Tab. 25 Vekové zloženie obyvateľstva a index populačného starnutia (k 31.12.2008)

Okres	Podiel obyvateľstva vo vekovej skupine			Index starnutia
	0 - 14	15 – 64	65+	
Bánovce nad Bebravou	14,60	73,03	12,37	84,76
Ilava	13,32	74,65	12,03	90,27
Myjava	12,30	72,85	14,85	120,73
Nové Mesto nad Váhom	13,34	71,76	14,90	111,63
Partizánske	13,13	73,04	13,83	105,33
Považská Bystrica	14,52	73,84	11,64	80,23
Prievidza	13,19	74,18	12,63	95,74
Púchov	15,15	72,62	12,23	80,72
Trenčín	13,53	72,56	13,91	102,77
Trenčiansky kraj	13,62	73,29	13,09	96,15
Mestá spolu	12,90	75,19	11,91	92,37
Vidiecke obce spolu	14,57	70,79	14,64	100,55

Zdroj: Veková štruktúra obyvateľstva SR, 2008, ŠÚ SR

Na kvalitu vekovej štruktúry obyvateľstva vyjadrenej indexom populačného starnutia podľa jednotlivých okresov a sledovaných sídelných štruktúr poukazujú údaje v tab. č. 26.

Tab. 26 Vekové zloženie obyvateľstva a index populačného starnutia (k 31.12.2008)

Okres, mesto, obec	Počet obyvateľov vo vekovej skupine				Index starnutia
	Spolu	0 - 14	15 - 64	65+	
Okres Bánovce nad Bebravou	37 999	5 546	27 752	4 701	84,76
Mesto Bánovce nad Bebravou	20 453	3 092	15 530	1 831	59,22
Spolu vidiecke obce	17 546	2 454	12 222	2 870	116,95
Okres Ilava	60 891	8 111	45 458	7 322	90,27
Mesto Ilava	5 513	756	4 085	672	88,89
Mesto Dubnica nad Váhom	25 075	3 284	19 869	1 922	58,53
Mesto Nová Dubnica	11 902	1 384	8 446	2 072	149,71
Spolu mestá	42 490	5 424	32 400	4 666	86,03
Spolu vidiecke obce	18 401	2 687	13 058	2 656	98,85
Okres Myjava	28 005	3 445	20 401	4 159	120,73
Mesto Myjava	12 560	1 525	9 293	1 742	114,23
Mesto Brezová pod Bradlom	5 404	659	4 188	557	84,52
Spolu mestá	17 964	2 184	13 481	2 299	105,27
Spolu vidiecke obce	10 041	1 261	6 920	1 860	147,50
Okres Nové Mesto nad Váhom	62 668	8 363	44 969	9 336	111,63
Mesto Nové Mesto nad Váhom	20 370	2 621	14 909	2 840	108,36

Okres, mesto, obec	Počet obyvateľov vo vekovej skupine				Index starnutia
	Spolu	0 - 14	15 - 64	65+	
Mesto Stará Turá	9 762	1 119	7 443	1 200	107,24
Spolu mestá	30 132	3 740	22 352	4 040	108,02
Spolu vidiecke obce	32 536	4 623	22 617	5 296	114,56
Okres Partizánske	47 282	6 208	34 535	6 539	105,33
Mesto Partizánske	24 263	3 024	18 280	2 959	97,85
Spolu vidiecke obce	23 019	3 184	16 255	3 580	112,44
Okres Považská Bystrica	64 146	9 312	47 363	7 471	80,23
Mesto Považská Bystrica	41 809	5 866	31 771	4 172	71,12
Spolu vidiecke obce	22 337	3 446	15 592	3 299	95,73
Okres Prievidza	139 639	18 420	103 584	17 635	95,74
Mesto Prievidza	50 664	6 124	39 097	5 443	88,88
Mesto Bojnice	4 955	540	3 435	980	181,48
Mesto Handlová	17 683	2 343	13 146	2 194	93,64
Mesto Nováky	4 404	582	3 116	706	121,31
Spolu mestá	77 706	9 589	58 794	9 323	97,23
Spolu vidiecke obce	61 933	8 831	44 790	8 312	94,12
Okres Púchov	45 488	6 892	33 033	5 563	80,72
Mesto Púchov	18 527	2 714	13 881	1 932	71,19
Spolu vidiecke obce	26 961	4 178	19 152	3 631	86,91
Okres Trenčín	113 741	15 394	82 527	15 820	102,77
Mesto Trenčín	56 826	6 893	42 017	7 916	114,84
Mesto Nemšová	6 316	935	4 687	694	74,22
Mesto Trenčianske Teplice	4 212	481	2 973	758	157,59
Spolu mestá	67 354	8 309	49 677	9 368	112,75
Spolu vidiecke obce	46 387	7 085	32 850	6 452	91,07
Trenčiansky kraj	599 859	81 691	439 622	78 546	96,15
Spolu mestá	340 698	43 942	256 166	40 590	92,37
Spolu vidiecke obce	259 161	37 749	183 456	37 956	100,55

Zdroj: Veková štruktúra obyvateľstva SR, 2008, ŠÚ SR

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v priebehu rokov 2001 – 2008

Hodnotenie vývoja vekovej štruktúry obyvateľstva v riešenom území za obdobie r. 2001-2008 je spracované podľa základných vekových skupín uvádzaných vo výsledkoch zo sčítania ľudu domov v roku 2001.

Tab. 27 Vývoj vekovej štruktúry v roku 2001

Okres	Počet obyvateľov				Podiel obyvateľov		
	spolu	0-14	muži 15-59 ženy 15-54	muži 60+ ženy 55+	0-14	muži 15-59 ženy 15-54	muži 60+ ženy 55+
Bánovce nad Bebravou	38 640	7 179	24 326	7 135	18,58	62,96	18,47

Okres	Počet obyvateľov				Podiel obyvateľov		
	spolu	0-14	muži 15-59 ženy 15-54	muži 60+ ženy 55+	0-14	muži 15-59 ženy 15-54	muži 60+ ženy 55+
Ilava	62 042	11 524	39 740	10 778	18,57	64,05	17,37
Myjava	29 243	4 706	18 117	6 420	16,09	61,95	21,95
Nové Mesto nad Váhom	63 530	10 628	38 904	13 998	16,73	61,24	22,03
Partizánske	48 005	8 105	30 140	9 760	16,88	62,79	20,33
Považská Bystrica	65 150	13 197	40 749	11 204	20,26	62,55	17,20
Prievidza	140 444	25 213	89 278	25 953	17,95	63,57	18,48
Púchov	45 761	8 831	28 557	8 373	19,30	62,40	18,30
Trenčín	112 767	19 479	70 209	23 079	17,27	62,26	20,47
Trenčiansky kraj	605 582	108 862	380 020	116 700	17,98	62,75	19,27
Mestá spolu	350 456	63 192	227 919	59 345	18,03	65,03	16,93
Vidiecke obce spolu	255 126	45 670	152 101	57 355	17,90	59,62	22,48

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR

Tab. 28 Vývoj vekovej štruktúry v roku 2008

Okres	Počet obyvateľov				Podiel obyvateľov		
	spolu	0-14	muži 15-59 ženy 15-54	muži 60+ ženy 55+	0-14	muži 15-59 ženy 15-54	muži 60+ ženy 55+
Bánovce nad Bebravou	37 999	5 546	24 392	8 061	14,60	64,19	21,21
Ilava	60 891	8 111	40 282	12 498	13,32	66,15	20,53
Myjava	28 005	3 445	17 678	6 882	12,30	63,12	24,57
Nové Mesto nad Váhom	62 668	8 363	39 139	15 166	13,34	62,45	24,20
Partizánske	47 282	6 208	30 085	10 989	13,13	63,63	23,24
Považská Bystrica	64 146	9 312	42 357	12 477	14,52	66,03	19,45
Prievidza	139 639	18 420	91 177	30 042	13,19	65,29	21,51
Púchov	45 488	6 892	29 206	9 390	15,15	64,21	20,64
Trenčín	113 741	15 394	72 152	26 195	13,53	63,44	23,03
Trenčiansky kraj	599 859	81 691	386 468	131 700	13,62	64,43	21,96
Mestá spolu	340 698	43 942	225 373	71 383	12,90	66,15	20,95
Vidiecke obce spolu	25 961	37 749	16 095	60 317	14,57	62,16	23,27

Zdroj: Veková štruktúra obyvateľstva SR, 2008, ŠÚ SR

Na zmeny vo vekovej štruktúre obyvateľstva v Trenčianskom kraji podľa základných ekonomických skupín a sledovaných územno-správnych celkov a sídelných štruktúr poukazuje nasledujúce hodnotenie:

Tab. 29 Prírastky - úbytky obyvateľov v rokoch 2001 - 2008

Okres	Prírastok - úbytok obyvateľov			
	Spolu	0 – 14	Muži 15 - 59 Ženy 15 - 54	Muži 60+ Ženy 55+
Bánovce nad Bebravou	-641	-1 633	66	926
Ilava	-1 151	-3 413	542	1 720
Myjava	-1 238	-1 261	-439	462
Nové Mesto nad Váhom	-862	-2 265	235	1 168
Partizánske	-723	-1 897	-55	1 229
Považská Bystrica	-1 004	-3 885	1 608	1 273
Prievidza	-805	-6 793	1 899	4 089
Púchov	-273	-1 939	649	1 017
Trenčín	974	-4 085	1 943	3 116
Trenčiansky kraj	-5 723	-27 171	6 448	15 000
Mestá spolu	-9 758	-19 250	-2 546	12 038
Vidiecke obce spolu	4 035	-7 921	8 994	2 962

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001 a Veková štruktúra obyvateľstva SR 2008, ŠÚ SR

Vývoj vekového zloženia obyvateľstva na území Trenčianskeho kraja v období rokov 2001-2008 sa vyznačoval značným úbytkom detskej zložky obyvateľstva, nárastom obyvateľstva v produktívnom veku a najmä početným nárastom obyvateľstva v poproduktívnom veku:

Vývoj obyvateľstva v predproduktívnom veku

Úbytok obyvateľstva v predproduktívnom veku - 27,2 tisíc v území Trenčianskeho kraja je dôsledkom výrazného zníženia pôrodnosti v sledovanom, ako aj v uplynulom období, a v tomto kontexte úbytok detskej zložky sa prejavil vo všetkých okresoch riešeného územia, ako aj v sledovaných štruktúrach mestských a vidieckych sídiel.

Vývoj obyvateľstva v produktívnom veku

Nárast počtu obyvateľov v produktívnom veku (+ 6,4 tisíc) v riešenom území reflektuje v minulosti založenú vekovú štruktúru obyvateľstva a v sledovanom období doznieva proces presunov obyvateľstva v predproduktívnom veku do produktívnej vekovej skupiny.

Vývoj v jednotlivých okresoch sa vyznačoval určitými odlišnosťami, predovšetkým v okresoch Myjava a Partizánske, ktoré v tejto vekovej skupine zaznamenali úbytok počtu obyvateľov.

Výraznejšie zmeny vo vývoji obyvateľstva v produktívnom veku zaznamenali mestské a vidiecke sídla: Tieto charakterizuje úbytok obyvateľstva v produktívnom veku v mestských sídlach a početnejší nárast obyvateľstva tejto vekovej skupiny v štruktúre vidieckych sídiel. Možno konštatovať, že celokrajské prírastky obyvateľov v produktívnom veku sa koncentrovali vo vidieckych sídlach, dokonca boli o niečo vyššie (+ 9,0 tis.). Tento vývoj bol zrejme ovplyvnený aj sťahovaním obyvateľov z miest do vidieckych sídiel a skutočnosť, že pre migrujúcu zložku obyvateľov sú príznačné predovšetkým mladšie populačné ročníky.

Vývoj obyvateľstva v poproduktívnom veku

Za hodnotené obdobie v Trenčianskom kraji počet obyvateľov v poproduktívnom veku vzrástol o 15,0 tis. Takmer 80 % z tohto celokrajského prírastku (12,0 tis.) bolo v mestských sídlach, čím sa podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku na celkovom počte obyvateľov

miest výraznejšie zvýšil. Tento vývoj súvisí s presunom vyšších ročníkov v produktívnom veku v mestách stabilizovanej populácie do poproduktívneho veku.

Vývoj v jednotlivých okresoch charakterizuje prírastok obyvateľstva v poproduktívnom veku vo všetkých okresoch. V prepojení na celkový populačný vývoj v jednotlivých okresoch vzrástlo aj zastúpenie poproduktívneho obyvateľstva na celkovom počte obyvateľov vo všetkých okresoch.

Predpokladaný vývoj vekovej štruktúry

Podľa Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025, november 2008 vo vývoji vekovej štruktúry obyvateľstva vo výhľade do roku 2025 sa očakávajú zmeny v počte a zastúpení obyvateľstva podľa veku. Najvýraznejšie bude tieto zmeny charakterizovať znižovanie počtu obyvateľov v produktívnom veku a ich zastúpenia v priebehu celého prognózovaného obdobia, ako aj trend kontinuálneho nárastu počtu i zastúpenia obyvateľov v poproduktívnom veku. Tieto sú potvrdením trendov doteraz prognózovaných predpokladov, charakterizujúcich trend starnutia populácie, nielen v území Trenčianskeho kraja, ale aj za celé územie SR.

Tab. 30 Veková štruktúra obyvateľstva (k 31.12.2007)

Okres	Počet obyvateľov				Podiel obyvateľov			Index starnutia
	Spolu	Pred. vek	Prod. vek	Popr. vek	Pred. vek	Prod. vek	Popr. vek	
Bánovce nad Bebravou	38 046	5 680	27 705	4 661	14,93	72,82	12,25	82,06
Ilava	61 048	8 419	45 420	7 209	13,79	74,40	11,81	85,63
Myjava	28 137	3 564	20 439	4 134	12,67	72,64	14,69	115,99
Nové Mesto nad Váh.	62 707	8 561	44 962	9 184	13,65	71,70	14,65	107,28
Partizánske	47 355	6 363	34 601	6 391	13,44	73,07	13,50	100,44
Považská Bystrica	64 232	9 737	47 051	7 444	15,16	73,25	11,59	76,45
Prievidza	139 442	19 032	103 192	17 218	13,65	74,00	12,35	90,47
Púchov	45 523	7 115	32 904	5 504	15,63	72,28	12,09	77,36
Trenčín	113 341	15 720	82 037	15 584	13,87	72,38	13,75	99,13
Trenčiansky kraj	599 831	84 191	438 311	77 329	14,04	73,07	12,89	91,85

Zdroj: Veková štruktúra obyvateľstva v SR podľa obcí, ŠÚ SR, 2007

Podľa Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do r. 2025 sa v jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja predpokladá v sledovaných etapách vývoj počtu obyvateľov a jeho veková štruktúra v základných vekových skupinách v zmysle tab. č. 31 až 34.

Tab. 31 Vývoj počtu obyvateľov do roku 2010

Okres	Počet obyvateľov				Podiel obyvateľov			Index starnutia
	Spolu	Pred. vek	Prod. vek	Popr. vek	Pred. vek	Prod. vek	Popr. vek	
Bánovce nad Bebravou	37 915	5 377	27 750	4 788	14,18	73,19	12,63	89,06
Ilava	60 610	7 896	45 234	7 480	13,03	74,63	12,34	94,73
Myjava	27 806	3 389	20 151	4 266	12,19	72,47	15,34	125,86
Nové Mesto nad Váh.	62 454	8 185	44 743	9 526	13,11	71,64	15,25	116,37
Partizánske	47 270	6 117	34 518	6 635	12,94	73,02	14,04	108,47

Okres	Počet obyvateľov				Podiel obyvateľov			Index starnutia
	Spolu	Pred. vek	Prod. vek	Popr. vek	Pred. vek	Prod. vek	Popr. vek	
Považská Bystrica	64 326	8 970	47 640	7 716	13,94	74,06	12,00	86,02
Prievidza	139 887	18 164	103 293	18 430	12,98	73,84	13,17	101,47
Púchov	45 385	6 518	33 199	5 668	14,36	73,15	12,49	86,94
Trenčín	113 893	15 213	82 423	16 257	13,36	72,37	14,27	106,87
Trenčiansky kraj	599 546	79 829	438 951	80 766	13,31	73,21	13,47	101,18

Zdroj: Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do r. 2025“, 2008, Výskumné demografické centrum INFOSTAT-u

Tab. 32 Vývoj počtu obyvateľov do roku 2015

Okres	Počet obyvateľov				Podiel obyvateľov			Index starnutia
	Spolu	Pred. vek	Prod. vek	Popr. vek	Pred. vek	Prod. vek	Popr. vek	
Bánovce nad Bebravou	37 778	5 427	26 867	5 484	14,37	71,12	14,52	101,07
Ilava	60 033	8 051	43 531	8 451	13,41	72,51	14,08	104,96
Myjava	27 358	3 497	19 296	4 565	12,78	70,53	16,69	130,55
Nové Mesto nad Váh.	62 037	8 132	43 430	10 475	13,11	70,01	16,89	128,80
Partizánske	47 118	6 197	33 309	7 612	13,15	70,69	16,16	122,83
Považská Bystrica	64 777	8 987	47 131	8 659	13,87	72,76	13,37	96,35
Prievidza	140 790	18 609	100 714	21 467	13,22	71,53	15,25	115,35
Púchov	45 228	6 338	32 625	6 265	14,01	72,13	13,85	98,22
Trenčín	114 630	15 585	80 516	18 529	13,60	70,24	16,16	118,90
Trenčiansky kraj	599 749	80 823	427 419	91 507	13,48	71,27	15,26	113,22

Zdroj: Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do r. 2025“, 2008, Výskumné demografické centrum INFOSTAT-u

Tab. 33 Vývoj počtu obyvateľov do roku 2020

Okres	Počet obyvateľov				Podiel obyvateľov			Index starnutia
	Spolu	Pred. vek	Prod. vek	Popr. vek	Pred. vek	Prod. vek	Popr. vek	
Bánovce nad Bebravou	37 585	5 550	25 689	6 346	14,77	68,35	16,88	114,35
Ilava	59 429	8 603	40 692	10 134	14,48	68,47	17,05	117,80
Myjava	26 881	3 779	17 932	5 170	14,06	66,71	19,23	136,82
Nové Mesto nad Váh.	61 603	8 446	41 169	11 988	13,71	66,83	19,46	141,94
Partizánske	46 860	6 471	31 392	8 997	13,81	66,99	19,20	139,03
Považská Bystrica	65 250	9 609	45 231	10 410	14,73	69,32	15,95	108,32
Prievidza	141 407	19 934	95 905	25 568	14,10	67,82	18,08	128,26
Púchov	45 088	6 488	31 256	7 344	14,39	69,32	16,29	113,20
Trenčín	114 981	16 088	76 931	21 962	13,99	66,91	19,10	136,51
Trenčiansky kraj	599 084	84 968	406 197	107 919	14,18	67,80	18,01	127,01

Zdroj: Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do r. 2025“, 2008, Výskumné demografické centrum INFOSTAT-u

Tab. 34 Vývoj počtu obyvateľov do roku 2025

Okres	Počet obyvateľov				Podiel obyvateľov			Index starnutia
	Spolu	Pred. vek	Prod. vek	Popr. vek	Pred. vek	Prod. vek	Popr. vek	
Bánovce nad Bebravou	37 192	5 406	24 683	7 103	14,54	66,37	19,10	131,38
Ilava	58 543	8 381	38 427	11 735	14,32	65,64	20,05	140,01
Myjava	26 292	3 676	17 021	5 595	13,98	64,74	21,28	152,20
Nové Mesto nad Váh.	61 004	8 339	39 476	13 189	13,67	64,71	21,62	158,17
Partizánske	46 373	6 284	30 163	9 926	13,55	65,04	21,40	157,96
Považská Bystrica	65 379	9 782	43 201	12 396	14,96	66,08	18,96	126,73
Prievidza	141 203	19 803	91 929	29 471	14,02	65,10	20,87	148,83
Púchov	44 863	6 571	30 007	8 285	14,65	66,89	18,47	126,08
Trenčín	114 620	15 699	74 367	24 554	13,70	64,88	21,42	156,40
Trenčiansky kraj	595 469	83 941	389 274	122 254	14,10	65,37	20,53	145,64

Zdroj: Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do r. 2025“, 2008, Výskumné demografické centrum INFOSTAT-u

V celkovom vývoji vekovej štruktúry obyvateľstva Trenčianskeho kraja vo výhľade do r. 2025 dôjde k jej zhoršovaniu. Prejaví sa to najmä vo vývoji počtu obyvateľov v produktívnom a poproduktívnom veku a v jeho zastúpení na celkovom počte obyvateľstva.

Vo vývoji obyvateľstva v produktívnom veku (15 - 64 r.) od roku 2010 početnosť a zastúpenie produktívneho obyvateľstva bude postupne klesať v priebehu celého prognózovaného obdobia, s predpokladom zníženia jeho podielu na celkovom počte obyvateľstva zo 73,1 % v r. 2007 na 65,4 % v r.2025.

V skupine obyvateľstva v poproduktívnom veku (65+ r.) sa počas celého sledovaného budúceho obdobia očakáva nárast početnosti a zastúpenia obyvateľstva, pričom intenzívnejší nárast sa predpokladá v období po roku 2015. Predpokladá sa, že podiel najstaršej zložky obyvateľstva sa zvýši z 12,9 % v roku 2007 na 20,5 % v roku 2025.

Priaznivejší vývoj sa predpokladá u detskej zložky obyvateľstva (0 - 14 r.), pričom v priebehu obdobia zhruba do r. 2015 sa predpokladá pokračovanie znižovania početnosti a zastúpenia obyvateľstva v tejto vekovej skupine zo 14 % v roku 2007 na 13,5 v roku 2015, v nasledujúcich prognózovaných etapách sa naopak očakáva mierny nárast na 14,1 % v r. 2025, t.j. na úroveň súčasného stavu.

Podľa údajov z prognózy o vývoji počtu obyvateľov podľa veku v jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja sú kvantifikované predpokladané prírastky - úbytky obyvateľstva v základných vekových skupinách a sledovaných etapách nasledovne:

Tab. 35 Vývoj predpokladaných prírastkov – úbytkov obyvateľstva

Okres	2007 - 2015				2015 - 2025			
	Spolu	Predpr. vek	Produkt. vek	Poprod. vek	Spolu	Predpr. vek	Produkt. vek	Poprod. vek
Bánovce nad Bebravou	-268	-253	-838	823	-586	-21	-2 184	1 619
Ilava	-1 015	-368	-1 889	1 242	-1 490	330	-5 104	3 284
Myjava	-779	-67	-1 143	431	-1 066	179	-2 275	1 030
Nové Mesto nad Váh.	-670	-429	-1 532	1 291	-1 033	207	-3 954	2 714
Partizánske	-237	-166	-1 292	1 221	-745	87	-3 146	2 314

Okres	2007 - 2015				2015 – 2025			
	Spolu	Predpr. vek	Produkt. vek	Poprod. vek	Spolu	Predpr. vek	Produkt. vek	Poprod. vek
Považská Bystrica	545	-750	80	1 215	602	795	-3 930	3 737
Prievidza	1 348	-423	-2 478	4 249	413	1 194	-8 785	8 004
Púchov	-295	-777	-279	761	-365	233	-2 618	2 020
Trenčín	1 289	-135	-1 521	2 945	-10	114	-6 149	6 025
Trenčiansky kraj	-82	-3 368	-10 892	14 178	-4 280	3 118	-38 145	30 747

2.6.1.4 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Pre hodnotenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva bol použitý ukazovateľ zastúpenia obyvateľstva s dosiahnutým najvyšším vzdelaním, t. j. s úplným stredným vzdelaním s maturitou a s vysokoškolským vzdelaním z počtu obyvateľov vo veku 16 rokov a viac .

V Trenčianskom kraji podľa údajov zo sčítania z roku 2001 malo 33,25 % obyvateľov úplné stredné vzdelanie s maturitou a 8,6 % obyvateľov vysokoškolské vzdelanie.

Rozdiely vzdelanostnej úrovne obyvateľstva preukazujú jednotlivé okresy riešeného územia, čo v zásade odráža štruktúru hospodárskej základne jednotlivých regiónov. Najvyšší podiel vysokoškolsky vzdelaných osôb má okres Trenčín (11,2 %). Viac ako 9 % vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov majú okresy Ilava a Považská Bystrica, od 7- 7,9 % okresy Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Prievidza, Partizánske a Púchov a v okrese Bánovce nad Bebravou je tento podiel najnižší, dosahuje hodnotu 6,7 %.

Rozdiely sú aj v zastúpení obyvateľstva s úplným stredným vzdelaním s maturitou a vyšším stredoškolským vzdelaním. Najvyšší podiel tejto skupiny obyvateľstva je v okrese Bánovce nad Bebravou 37,3 %, v okrese Prievidza je 34,6 %, v ďalších okresoch Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Partizánske, Púchov je okolo 33 %, v okrese Ilava 32,5 % a v okrese Trenčín 31,6 %.

Vzdelanostný potenciál riešeného územia sa koncentruje v hospodárskych a spoločenských centrách, v ktorých je sústredených 77 % vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov a 65 % obyvateľov s úplným stredným vzdelaním.

Pre vidiecke zázemie je charakteristické relatívne vysoké zastúpenie obyvateľov s najnižším vzdelaním, v čom sa pravdepodobne premieta tiež vyššie zastúpenie skupiny najstarších obyvateľov a ich nižšieho vzdelania. V porovnaní s uplynulým obdobím r. 1991-2001 sa podiel obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním zvýšil z 3,3 % v roku 1991 na 4,7 % v roku 2001 a podiel obyvateľov so stredným vzdelaním s maturitou z 18,1 % v roku 1991 na 27,1 % v roku 2001.

Na vzdelanostnú úroveň obyvateľstva riešeného územia podľa jednotlivých okresov a v mestských a vidieckych sídlach poukazuje tab. č. 36.

Tab. 36 Vzdelanostná úroveň obyvateľstva

Okres	Základ. a bez vzdelania nezist. vzdelan.	Učňovs. a stredné bez maturity	Stredné s maturit. a vyššie	Vysokoškolské	Obyvat. spolu 16 rokov a viac	% obyv. s maturit.	% obyv. s vysokošk. vzdel.
Bánovce nad Bebravou	7 832	11 571	9 538	2 068	31 009	30,76	6,67
Ilava	11 607	16 207	17 360	4 665	49 839	34,83	9,36
Myjava	6 731	8 053	7 655	1 795	24 234	31,59	7,41
Nové Mesto nad Váhom	13 918	17 303	16 906	4 140	52 267	32,35	7,92
Partizánske	11 288	13 070	12 211	2 782	39 351	31,03	7,07
Považská Bystrica	12 707	16 031	17 692	4 687	51 117	34,61	9,17
Prievidza	30 052	39 394	35 304	8 959	113 709	31,05	7,88
Púchov	9 480	12 202	12 026	2 689	36 397	33,04	7,39
Trenčín	20 929	29 096	31 838	10 275	92 138	34,55	11,15
Trenčiansky kraj	124 544	162 927	160 530	42 060	490 061	32,76	8,58
Mestá spolu	61 032	85 383	104 362	32 303	283 080	36,87	11,41
Vidiecke obce spolu	63 512	77 544	56 168	9 757	206 981	27,14	4,71

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR

2.6.1.5 Národnosť a náboženské vyznanie obyvateľstva

Tab. 37 Národnostné zloženie obyvateľstva

Okres	Trvale bývajúce obyvateľstvo spolu	V tom národnosť					
		slovens.	maďars.	rómska	česká a moravs.	nemecká	ostatná, nezist.
Bánovce nad Bebravou	38 640	37 813	36	312	243	6	230
Ilava	62 042	60 191	84	109	812	44	802
Myjava	29 243	28 236	16	107	389	8	487
Nové Mesto nad Váhom	63 530	61 520	79	377	858	19	677
Partizánske	48 005	47 140	92	105	289	18	361
Považská Bystrica	65 150	64 008	43	38	546	21	494
Prievidza	140 444	136 502	495	379	1054	595	1419
Púchov	45 761	44 922	17	54	460	9	299
Trenčín	112 767	109 012	196	66	2 038	30	1425
Trenčiansky kraj	605 582	589 344	1 058	1 547	6 689	750	6 94

Zdroj: Sčítania ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR

Tab. 38 Náboženská štruktúra obyvateľstva

Okres	Trvale bývajúce obyvateľstvo spolu	V tom náboženské vyznanie / cirkev					
		Rímsko-katolícka cirkev	Evanj. cirkev augs. vyznania	Grécko-katolícka cirkev	Nábožen-ská spol. Jehovovi svedk.	Bez vyznania	Nezist. vyzn./ cirkev a iné
Bánovce nad Bebravou	38 640	28 817	5 602	64	32	3 069	1 056
Ilava	62 042	50 404	1 311	87	95	7 843	2 302
Myjava	29 243	4 099	17 541	94	322	5 896	1 291
Nové Mesto nad Váhom	63 530	35 984	14 728	97	146	9 798	2 777
Partizánske	48 005	39 894	909	69	42	5 352	1 739
Považská Bystrica	65 150	55 998	1 402	85	47	5 751	1 867
Prievidza	140 444	99 601	2 198	368	478	31 105	6 694
Púchov	45 761	35 625	5 982	54	38	2 996	1 066
Trenčín	112 767	84 824	8 218	257	133	15 575	3 760
Trenčiansky kraj	605 582	435 246	57 891	1 175	1 333	87 385	22 552

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR

Tab. 39 Pohlavná štruktúra obyvateľstva

Okres	Trvale bývajúce obyvateľstvo			Podiel žien z trvale bývajúceho obyvateľstva (v %)
	Spolu	Muži	Ženy	
Bánovce nad Bebravou	37 999	18 563	19 436	51,1
Ilava	60 891	29 852	31 039	51,0
Myjava	28 005	13 601	14 404	51,4
Nové Mesto nad Váhom	62 668	30 457	32 211	51,4
Partizánske	47 282	23 118	24 164	51,1
Považská Bystrica	64 146	31 460	32 686	51,0
Prievidza	139 639	69 053	70 586	50,5
Púchov	45 488	22 274	23 214	51,0
Trenčín	113 741	55 524	58 217	51,2
Trenčiansky kraj	599 859	293 902	305 957	51,0
Mestá spolu	340 698	165 597	175 101	51,4
Vidiecke obce spolu	259 161	128 305	130 856	50,5

Zdroj: Veková štruktúra obyvateľstva v SR podľa obcí, ŠÚ SR, 2008

2.6.1.6 Ekonomická aktivita obyvateľstva

Ekonomická aktivita obyvateľstva v roku 2001

Podľa údajov zo sčítania ľudu v roku 2001 bolo v Trenčianskom kraji 314,6 tis. ekonomicky aktívnych osôb, z toho 150,3 tis. žien. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo tvorilo celkom 51,9 % všetkých obyvateľov, čo je mierne vyššia hodnota v porovnaní s ekonomickou aktivitou v SR (51,1 %).

V jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja sa miera ekonomickej aktivity pohybovala v rozpätí 51,3 – 53,2 %. Vo všetkých okresoch bola ekonomická aktivita vyššia ako celoslovenský priemer, pričom najvyššia hodnota bola v okrese Partizánske.

Tab. 40 Ekonomická aktivita obyvateľstva

Okres	Ekon. aktívne obyvateľstvo			% Ekonomicky aktívnych osôb			Odchádzka za prácou	
	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Abs.	%
Bánovce nad Bebravou	20 411	10 642	9 769	52,80	56,50	49,30	7 354	36,0
Ilava	32 423	16 874	15 549	52,30	55,40	49,20	13 627	42,0
Myjava	15 292	8 005	7 287	52,30	56,50	48,40	5 227	34,2
Nové Mesto nad Váhom	32 587	17 208	15 379	51,30	55,70	47,10	11 681	35,8
Partizánske	25 517	13 280	12 237	53,20	56,70	49,80	8 153	32,0
Považská Bystrica	33 567	17 577	15 990	51,50	54,90	48,30	9 510	28,3
Prievidza	72 963	37 894	35 069	52,00	54,90	49,10	27 660	37,9
Púchov	23 771	12 651	11 120	51,90	56,30	47,70	8 448	35,5
Trenčín	58 021	30 145	27 876	51,50	55,00	48,10	19 211	33,1
Trenčiansky kraj	314 552	164 276	150 276	51,90	55,50	48,60	110 871	35,2
Mestá spolu	179 951	92 104	87 847	51,30	54,10	48,70	41 452	23,0
Vidiecke obce spolu	134 601	72 172	62 429	52,80	57,30	48,30	69 419	51,6

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR

Tabuľka č. 41 poukazuje na mieru ekonomickej aktivity obyvateľov v produktívnom a poproduktívnom veku v roku 2001.

Tab. 41 Ekonomická aktivita obyvateľstva v produktívnom a poproduktívnom veku

Okres	% EA v produktívnom veku	% EA v poproduktívnom veku
Bánovce nad Bebravou	81,4	8,0
Ilava	78,0	12,2
Myjava	80,5	10,5
Nové Mesto nad Váhom	80,3	8,6
Partizánske	81,1	8,9
Považská Bystrica	79,5	10,2
Prievidza	78,5	9,9
Púchov	81,0	7,1
Trenčín	79,8	7,5
Trenčiansky kraj	79,9	8,9

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR

Vo výsledkoch zo sčítania ľudu k 26. 5. 2001 skupinu obyvateľov v produktívnom veku tvorili obyvatelia vo veku 15-54 ženy a 15-59 muži a v poproduktívnom veku 55+ ženy a 60+ muži.

Z celkového počtu 314,6 tis. ekonomicky aktívnych osôb riešeného územia odchádzalo za prácou mimo obec bydliska 110,9 tis., t.j.35 %. Najnižší podiel odchádzajúcich za prácou, pod hodnotou 30 % bol v okrese Považská Bystrica. Vysokú odchádzku za prácou z ekonomicky aktívnych osôb vykazoval okres Ilava (42 %). Nižšie hodnoty ako celokrajský priemer boli v okresoch Trenčín, Myjava, Partizánske.

Výraznejšie rozdiely v hodnotách podielu odchádzky za prácou z ekonomicky aktívneho obyvateľstva vykazujú štruktúra miest (23 %) a vidiecky obcí (51,6 %). Tieto vyjadrujú v danom období ponuku na trhu práce z hľadiska celkového rozsahu, ale aj štruktúry pracovných príležitostí.

Súčasný stav počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov

V nasledujúcom prehľade uvádzame údaje o počte ekonomicky aktívnych osobách v Trenčianskom kraji podľa jednotlivých okresov v r. 2008:

Tab. 42 Počet ekonomicky aktívnych obyvateľov

Okres	Ekonomicky aktívny obyvateľia
Bánovce nad Bebravou	18 471
Ilava	31 097
Myjava	13 958
Nové Mesto nad Váhom	31 369
Partizánske	23 107
Považská Bystrica	31 052
Prievidza	69 477
Púchov	22 963
Trenčín	57 621
Trenčiansky kraj	299 115

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2008

V r. 2001 bolo v sčítaní ľudu uvedených 314,6 tisíc ekonomicky aktívnych, súčasný počet ekonomicky aktívnych osôb je o cca 15,5 tisíc osôb nižší, a to napriek skutočnosti, že počet obyvateľov v produktívnej vekovej skupine narastal (v priebehu r. 2001-2008 prírastok v predmetnej vekovej skupine 6,4 tisíc obyvateľov) a hranica dôchodkového veku sa od roku 2004 posúva smerom k vyššiemu veku.

Predpokladaný vývoj ekonomickej aktivity obyvateľstva

Predpokladaný vývoj ekonomickej aktivity obyvateľstva v Trenčianskom kraji podľa jednotlivých okresov vychádza z hodnôt miery ekonomickej aktivity, ktorých prognózovaný návrh bol spracovaný pre ÚPN VÚC, jej aktualizácie. Predpokladané hodnoty miery ekonomickej aktivity aplikované pri výpočte počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva:

Tab. 43 Vývoj ekonomickej aktivity obyvateľstva v Trenčianskom kraji

Obyvateľstvo	Miera ekonomickej aktivity (%)		
	2001	2015	2025
Z produktívneho veku	79,9	70,0-75,0	70,0-75,0
Z poproduktívneho veku	8,9	5,0	5,0

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR, roky 2015, 2025 vlastný návrh

Mieru ekonomickej aktivity pre výpočet ekonomicky aktívneho obyvateľstva sme stanovili vo variantoch, resp. v intervale ich dolnej a hornej hranice a tieto hodnoty boli pri výpočte aplikované na jednotlivé okresy.

Z metodického hľadiska pre rok 2001 a výhľadové roky 2015, 2025 sú rozdiely v kategóriách produktívny a poproduktívny vek. Pre rok 2001 je produktívny vek vyjadrený podľa údajov zo sčítania v r. 2001, t. j. 15-59 muži a 15-54 ženy a poproduktívny vek 60+ muži a 55+ ženy. Pre výhľadové obdobie do r. 2025 skupinu obyvateľstva v produktívnom veku tvoria obyvatelia vo veku 15-64 a v poproduktívnom veku obyvatelia vo veku 65+.

Na základe uvedených hodnôt predpokladanej miery ekonomickej aktivity a predpokladaného vývoja vekovej štruktúry obyvateľstva podľa údajov z materiálu Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do r. 2025, november 2008 bola kvantifikovaná úvaha o vývoji ekonomicky aktívneho obyvateľstva v Trenčianskom kraji podľa jednotlivých okresov nasledovne:

Tab. 44 Vývoj ekonomicky aktívneho obyvateľstva

Okres	Ekonomicky aktívne obyv. (tis.)					
	2001 ¹	2008 ²	2015 ³		2025 ³	
Bánovce nad Bebravou	20,4	18,5	19,1	20,4	17,6	18,9
Ilava	32,4	31,1	30,9	33,0	27,5	29,4
Myjava	15,3	14,0	13,7	14,7	12,2	13,1
Nové Mesto nad Váhom	32,6	31,4	30,9	33,1	28,3	30,3
Partizánske	25,5	23,1	23,7	25,4	21,6	23,1
Považská Bystrica	33,6	31,0	33,4	35,8	30,9	33,0
Prievidza	73,0	69,5	71,6	76,6	65,8	70,4
Púchov	23,8	22,9	23,2	24,8	21,4	22,9
Trenčín	58,0	57,6	57,3	61,3	53,3	57,0
Trenčiansky kraj	314,6	299,1	303,8	325,1	278,6	298,1

Zdroj: ¹ Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR v r.2001, ² Údaj uvádzaný Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny, ³ vlastný návrh

Tab. 45 Predpokladaný vývoj celkovej miery ekonomickej aktivity v celokrajskom priemere

Rok	2001 ¹	2008 ²	2015 ³		2025 ³	
Celková miera ekonomickej aktivity (%)	51,9	49,9	50,65	54,21	46,45	49,70

Zdroj: ¹ Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR, ² Stav počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov v mesiaci december 2008, ÚPSVAR, ³ Vlastný návrh

Vývoj ekonomickej aktivity a počtu ekonomicky aktívnych osôb vo výhľade bude ovplyvňovaný predovšetkým vývojom celkového počtu obyvateľstva a jeho vekovej štruktúry, ako aj postupným posunom dôchodkového veku na 62 rokov, ktorý podľa platného zákona č. 461/2003 Z. z., bude od roku 2014 platiť pre všetkých obyvateľov.

Na podklade kvantifikovanej úvahy o vývoji ekonomickej aktivity obyvateľstva (zdrojov pracovných síl) je možné počítať s určitými prírastkami ekonomicky aktívnych osôb ku koncu obdobia 2015. V ďalšom období do r. 2025 sa predpokladá výraznejšie zníženie počtu obyvateľov v produktívnom veku, v dôsledku čoho sa znížia zdroje pracovných síl a následne aj celková miera ekonomickej aktivity.

Predmetná úvaha je založená na stabilizácii dôchodkového veku obyvateľov na hranici stanovenej platnou legislatívou. Nevyjadruje prípadné posuny dôchodkovej vekovej hranice smerom k vyššiemu veku (65 rokov), ktorých prípadná realizácia v budúcom období sa odrazí na hodnotách ekonomickej aktivity obyvateľstva.

Vo vývoji počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa jednotlivých okresov Trenčianskeho kraja sú predpokladané nasledujúce zmeny:

Tab. 46 Vývoj počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva

Okres	Prírastok-úbytok ekonomicky aktívnych osôb v tis.					
	2008 - 2015		2015 - 2025		2008 - 2025	
Bánovce nad Bebravou	0,6	1,9	-0,9	0,4	-0,3	2,3
Ilava	-0,2	1,9	-3,6	-1,7	-3,8	0,2
Myjava	-0,3	0,7	-1,8	-0,9	-2,1	-0,2
Nové Mesto nad Váhom	-0,5	1,7	-3,1	-1,1	-3,6	0,6
Partizánske	0,6	2,3	-1,5	0,0	-0,9	2,3
Považská Bystrica	2,4	4,8	-0,1	2,0	2,3	6,8
Prievidza	2,1	7,1	-3,7	0,9	-1,6	8,0
Púchov	0,3	1,9	-1,5	0,0	-1,2	1,9
Trenčín	-0,3	3,7	-4,3	-0,6	-4,6	3,1
Trenčiansky kraj	4,7	26,0	-20,5	-1,0	-15,8	25,0

V priebehu rokov 2008 - 2015 sa predpokladá v Trenčianskom kraji vo variante v dolnej hranici uvažovanej miery ekonomickej aktivity prírastok 4,7 tis. a vo variante v hornej hranici prírastok 26, 0 tis. ekonomicky aktívnych osôb. V období rokov 2015 - 2025 sa predpokladá úbytok 1,0 – 25 tis. ekonomicky aktívnych osôb.

2.6.2 Bytový fond

2.6.2.1 Bytový fond v r. 2001

Ku dňu sčítania ľudu, domov a bytov k 26. 05. 2001 na území Trenčianskeho kraja bol k dispozícii nasledovný bytový fond:

Tab. 47 Štruktúra bytového fondu

Okres, mesto, obec	Byty spolu	Trvale obývané byty			Neobývané byty	
		spolu	v rodinných domoch		Abs.	%
			abs.	%		
Okres Bánovce nad Bebravou	14 687	12 204	6 058	49,64	2 483	16,91
Mesto Bánovce nad Bebravou	6 966	6 577	1 051	15,98	389	5,58
Spolu vidiecke obce	7 721	5 627	5 007	88,98	2 094	27,12
Okres Ilava	21 294	19 298	7 312	37,89	1 996	9,37
Mesto Ilava	1 841	1 709	748	43,77	132	7,17
Mesto Dubnica nad Váhom	8 468	8 072	1 229	15,23	396	4,68
Mesto Nová Dubnica	4 343	4 223	795	18,83	120	2,76
Spolu mestá	14 652	14 004	2 772	19,79	648	4,42
Spolu vidiecke obce	6 642	5 294	4 540	85,76	1 348	20,30
Okres Myjava	12 460	9 877	5 025	50,88	2 583	20,73
Mesto Myjava	2 141	1 862	410	22,02	279	13,03
Mesto Brezová pod Bradlom	4 730	4 385	1 198	27,32	345	7,29
Spolu mestá	6 871	6 247	1 608	25,74	624	9,08
Spolu vidiecke obce	5 589	3 630	3 417	94,13	1 959	35,05
Okres Nové Mesto nad Váhom	24 888	20 627	11 222	54,4	4 261	17,12
Mesto Nové Mesto nad Váhom	7 654	7 251	1 353	18,66	403	5,27
Mesto Stará Turá	3 887	3 405	816	23,96	482	12,40
Spolu mestá	11 541	10 656	2 169	20,35	885	7,67
Spolu vidiecke obce	13 347	9 971	9 053	90,79	3 376	25,29
Okres Partizánske	17 261	15 164	7 802	51,45	2 097	12,15
Mesto Partizánske	8 743	8 188	2 013	24,58	555	6,35
Spolu vidiecke obce	8 518	6 976	5 789	82,98	1 542	18,10
Okres Považská Bystrica	23 693	20 051	9 506	47,41	3 642	15,37
Mesto Považská Bystrica	14 590	13 517	3 263	24,14	1 073	7,35
Spolu vidiecke obce	9 103	6 534	6 243	95,55	2 569	28,22
Okres Prievidza	49 512	44 486	20 632	46,38	5 026	10,15
Mesto Prievidza	18 084	17 374	2 341	13,47	710	3,93
Mesto Bojnice	1 800	1 620	1 136	70,12	180	10,00
Mesto Handlová	6 461	6 185	1 573	25,43	276	4,27

Okres, mesto, obec	Byty spolu	Trvale obývané byty			Neobývané byty	
		spolu	v rodinných domoch		Abs.	%
			abs.	%		
Mesto Nováky	1 675	1 513	654	43,23	162	9,67
Spolu mestá	28 020	26 692	5 704	21,37	1 328	4,74
Spolu vidiecke obce	21 492	17 794	14 928	83,89	3 698	17,21
Okres Púchov	16 013	13 696	7 617	55,61	2 317	14,47
Mesto Púchov	6 199	5 754	1 315	22,85	445	7,18
Spolu vidiecke obce	9 814	7 942	6 302	79,35	1 872	19,07
Okres Trenčín	40 084	35 678	16 886	47,33	4 406	10,99
Mesto Trenčín	21 324	19 883	4 246	21,35	1 441	6,76
Mesto Nemšová	1 766	1 637	1 034	63,16	129	7,30
Mesto Trenčianske Teplice	1 831	1 655	320	19,34	176	9,61
Spolu mestá	24 921	23 175	5 600	24,16	1 746	7,01
Spolu vidiecke obce	15 163	12 503	11 286	90,27	2 660	17,54
Trenčiansky kraj	219 892	191 081	92 060	48,18	28 811	13,10
Spolu mestá	122 503	114 810	25 495	22,21	7 693	6,28
Spolu vidiecke obce	97 389	76 271	66 565	87,27	21 118	21,68

Z celkového trvale obývaného bytového fondu riešeného územia sa takmer 50 % nachádza v rodinných domoch, pričom forma bývania v rodinných domoch sa sústreďuje vo vidieckych sídlach, kde je realizovaných cca 70 % bytov v zástavbe rodinných domov riešeného územia.

Neobývané byty tvoria 13,1 % z celkového bytového fondu Trenčianskeho kraja, pričom vo vidieckych sídlach podiel neobývaných bytov dosahuje 21,7 %, resp. vo vidieckych sídlach je koncentrovaných až 75 % (21,1 tis.) neobývaných bytov riešeného územia. V skupine mestských sídiel bolo evidovaných 7,7 tis. neobývaných bytov a predovšetkým tento bytový fond predstavuje potenciál pre návrat do trvale obývaného bytového fondu.

V priemete do jednotlivých okresov riešeného územia vysoký podiel neobývaných bytov je v okresoch Bánovce nad Bebravou, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Považská Bystrica, Púchov (14-20 %), čo spôsobuje neobývanosť bytov vo vidieckych sídlach. Najnižší podiel neobývaných bytov vykazujú okresy Ilava, Trenčín, Prievidza (okolo 10%).

Najčastejšími dôvodmi neobývanosti bytov sú ich schátralosť, rôzne prestavby a rekonštrukcie, zmeny vlastníckych vzťahov, neodovzdané byty. Časť neobývaných bytov predstavuje potenciál pre prírastky trvalo obývaného bytového fondu. Rozhodujúca časť bytov je neobývaná z dôvodu využitia pre rekreáciu, resp. druhé bývanie a neobývaná bez udania dôvodu.

Tab. 48 Neobývané byty podľa dôvodu

Okres	Dôvod neobývanosti							
	spolu	zmena užívateľ.	určený na rekr.	uvoľnený na prestav.	nespôs. bývanie	po kolaud.	v pozost. alebo súdnom konaní	z onych dôvodov a nezist.
Bánovce nad Bebravou	2 483	76	618	106	473	19	95	1 096

Okres	Dôvod neobývanosti							
	spolu	zmena užívat.	určený na rekr.	uvoľnený na prestav.	nespôs. bývanie	po kolaud.	v pozost. alebo súdnom konaní	z onych dôvodov a nezist.
Ilava	1 996	200	434	175	281	56	79	771
Myjava	2 583	102	1 398	74	242	23	117	627
Nové Mesto nad Váhom	4 261	218	1 726	215	487	26	197	1 392
Partizánske	2 097	154	237	190	452	31	114	919
Považská Bystrica	3 642	189	844	219	519	47	110	1 714
Prievidza	5 026	426	1 139	417	693	90	238	2 023
Púchov	2 317	126	630	130	460	21	120	830
Trenčín	4 406	282	730	346	697	128	188	2 035
Trenčiansky kraj	28 811	1 773	7 756	1 872	4 304	441	1 258	11 407
Mestá spolu	7 693	769	741	575	628	166	393	4 421
Vidiecke obce spolu	21 118	1 004	7 015	1 297	3 676	275	865	6 986

Zdroj: Údaje zo sčítania ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR

2.6.2.2 Charakteristika trvale obývaného bytového fondu

Veková štruktúra bytového fondu

Veková štruktúra trvale obývaného bytového fondu je priaznivá, čo potvrdzujú nasledujúce údaje o rozsahu a podiele bytov postavených v príslušnej etape:

Tab. 49 Veková štruktúra bytového fondu

Okres	-1899 a nezist.	1900 - 1919	1920 - 1945	1946 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2001	Spolu
Bánovce nad Bebravou	267	198	753	4 261	3 882	1 832	1 011	12 204
Ilava	349	169	879	7 134	4 986	4 935	846	19 298
Myjava	539	262	702	3 211	2 932	1 746	485	9 877
Nové Mesto nad Váhom	1 003	572	1 858	7 320	4 656	4 044	1 174	20 627
Partizánske	417	258	1 052	5 338	4 314	2 725	1 060	15 164
Považská Bystrica	344	193	1 381	6 378	5 635	4 926	1 194	20 051
Prievidza	1 346	997	2 270	16 415	9 934	10 591	2 933	44 486
Púchov	339	281	906	4 777	3 528	2 921	944	13 696
Trenčín	936	532	2 744	12 481	9 351	6 700	2 934	35 678
Trenčiansky kraj	5 540	3 462	12 545	67 315	49 218	40 420	12 581	191 081
Mestá spolu	1 948	885	4 416	37 277	34 570	28 382	7 332	114 810
Vidiecke obce spolu	3 592	2 577	8 129	30 038	14 648	12 038	5 249	76 271

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR

Tab. 50 Veková štruktúra bytového fondu (%)

Okres	-1919 a nezist.	1920 - 1945	1946 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2001
Bánovce nad Bebravou	3,81	6,17	34,91	31,81	15,01	8,28
Ilava	2,68	4,55	36,97	25,84	25,57	4,38
Myjava	8,11	7,11	32,51	29,69	17,68	4,91
Nové Mesto nad Váhom	7,64	9,01	35,49	22,57	19,61	5,69
Partizánske	4,45	6,94	35,20	28,45	17,97	6,99
Považská Bystrica	2,68	6,89	31,81	28,10	24,57	5,95
Prievidza	5,27	5,10	36,90	22,33	23,81	6,59
Púchov	4,53	6,62	34,88	25,76	21,33	6,89
Trenčín	4,11	7,69	34,98	26,21	18,78	8,22
Trenčiansky kraj	4,71	6,57	35,23	25,76	21,15	6,58
Mestá spolu	2,47	3,85	32,47	30,11	24,72	6,38
Vidieckce obce spolu	8,09	10,66	39,38	19,21	15,78	6,88

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR

Najstarší bytový fond postavený do r. 1919 je v území Trenčianskeho kraja zastúpený len 4,7 % (9,0 tisíc bytov).

Veková štruktúra bytového fondu v jednotlivých okresoch nepreukazuje výraznejšie rozdiely s výnimkou okresov Myjava a Nové Mesto nad Váhom, kde podiel najstarších bytov je rádovo vyšší.

Väčšie rozdiely vo vekovej štruktúre bytov sú v mestách a vidieckych obciach, keď najstarší bytový fond v mestách je zastúpený len 2,5 % a vo vidieckych obciach 8 % a v týchto obciach je sústredených takmer 70 % najstarších bytov riešeného územia.

Významnou skupinou z hľadiska veku je bytový fond postavený v období rokov 1981-2000, ktorý v celokrajскеj relácii je zastúpený 27,7 %. Hodnotu celokrajského priemeru dosahuje, resp. prevyšuje bytový fond v okresoch Ilava, Považská Bystrica, Prievidza, Púchov, Trenčín. Menej priaznivé zastúpenie bytov v tejto vekovej skupine vykazujú okresy Bánovce nad Bebravou(23,3 %), Myjava (22,6 %), Nové Mesto nad Váhom (25,3 %) a Partizánske (25 %).

Na vekovú štruktúru bytového fondu a na dynamiku výstavby bytov v sledovaných etapách, charakterizujúcu postupný pokles výstavby bytov a výrazný pokles v etape 1991 - 2000 na území Trenčianskeho kraja poukazujú nasledujúce údaje:

Tab. 51 Dynamika výstavby bytov

Etapa výstavby	Počet bytov		Čistý prírastok bytov v ročnom priemere
	abs.	%	
do r.1899	5 540	2,90	-
1900 - 1919	3 462	1,81	-
1920 - 1945	12 545	6,67	-
1945 - 1970	67 315	35,23	2 693
1971 - 1980	49 218	25,76	4 922
1981 - 1990	40 420	21,15	4 042
1991 - 2001	12 581	6,58	1 258

Etapa výstavby	Počet bytov		Čistý prírastok bytov v ročnom priemere
	abs.	%	
Spolu	191 081	100,00	-

Bytový fond podľa kategórií

Nová bytová výstavba, modernizácia a rekonštrukcia bytového fondu, ako aj odpad bytového fondu v uplynulých rokoch mali vplyv na zvýšenie kvalitatívneho štandardu bývania a úroveň technickej vybavenosti bytov.

V Trenčianskom kraji z celkového počtu cca 191,0 tisíc trvale obývaných bytov má kvalitu I. a II. kategórie 173,0 tisíc bytov, t.j. 91,0 %. Byty III. a IV. kategórie v počte cca 17,4 tisíc sa na celkovom bytovom fonde podieľajú 9 % a ich rozhodujúca časť sa nachádza vo vidieckych sídlach (13,8 tisíc), t.j. takmer 80 %.

Podiel bytov III. a IV. kategórie na celkovom bytovom fonde vidieckych sídiel dosahuje 18,1 %, v mestských sídlach len 3,2 %.

Počet bytov III. a IV. kategórie je vyšší v porovnaní s počtom bytov najstaršej vekovej kategórie (do r. 1919), predstavuje potenciál pre odpad bytov, resp. disponibilný bytový fond pre rekonštrukciu a modernizáciu, ktorých postupná realizácia v období od roku 2001 je sledovateľná v rámci foriem zástavby rodinných domov, ale aj bytových domov.

Tab. 52 Trvale obývané byty podľa kategórií bytov

Okres	Počet bytov					% bytov	
	I. kateg.	II. kateg.	III. kateg.	IV. kateg.	spolu	I.+II. kateg.	III.+IV. kateg.
Bánovce nad Bebravou	9 353	1 522	446	883	12 204	89,1	10,9
Ilava	16 161	1 800	281	1 056	19 298	93,07	6,93
Myjava	7 372	1 189	386	930	9 877	86,68	13,32
Nové Mesto nad Váhom	15 313	2 726	778	1 810	20 627	87,45	12,55
Partizánske	12 135	1 937	262	830	15 164	92,8	7,2
Považská Bystrica	15 370	2 281	524	1 876	20 051	88,03	11,97
Prievidza	37 341	4 363	740	2 042	44 486	93,75	6,25
Púchov	10 216	1 660	461	1 359	13 696	86,71	13,29
Trenčín	28 884	4 026	884	1 884	35 678	92,24	7,76
Trenčiansky kraj	152 145	21 504	4 762	12 670	191 081	90,88	9,12
Mestá spolu	102 372	8 834	773	2 831	114 810	96,8	3,2
Vidiecke obce spolu	49 773	12 670	3 989	9 839	76 271	81,9	18,1

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR

Veľkostná štruktúra bytového fondu

Vo veľkostnej štruktúre trvale obývaných bytov Trenčianskeho kraja prevládajú byty 3 a viac izbové, ktoré tvoria až 71 % celkového počtu trvale obývaných bytov, z toho 3-izbové byty tvoria 42,1 % a byty 4 a viacizbové 28,9 %. Najmenšie byty (1-2 izbové) sú na celkovom počte trvale obývaných bytov zastúpené 29 %.

Určité rozdiely vo veľkostnej štruktúre bytov sú v jednotlivých okresoch riešeného územia. Pokiaľ v najmenšie byty (1-2 izbové) tvoria v okrese Považská Bystrica 35 % bytového fondu,

v okrese Ilava 33,9 % a v okrese Myjava 33,4 %, v ďalších okresoch je tento podiel nižší ako 30 %, pričom najnižšie hodnoty vykazujú okresy Partizánske (22,5 %), Nové Mesto nad Váhom (25,3 %) a Trenčín (25,7%).

Zastúpenie veľkostných kategórií bytov preukazuje značné rozdiely v mestách a vidieckych obciach a sú odrazom prevládajúcej formy bývania. Kým v mestách podiel 1-2 izbových bytov je 33,8 %, v skupine vidieckych obcí 21,8 %. Naopak väčšie byty (4 a viac izbové) v skupine mestských sídiel s prevládajúcou formou bývania bytových domoch sú zastúpené len 20,5 % a v skupine vidieckych obcí s dominujúcou formou bývania v rodinných domoch až 41,4 %.

Veľkostná kategorizácia bytov je jedným z indikátorov pre úvahy o potrebe bytov vo vzťahu k vývoju veľkostnej štruktúry domácností. Na rozmiestnenie trvale obývaných bytov v jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja podľa veľkostných kategórií poukazujú nasledujúce údaje:

Tab. 53 Štruktúra bytového fondu podľa veľkostných kategórií

Okres	1 obytné miest.	2 izby	3 izby	4 izby	5 viac izieb	Byty spolu
Bánovce nad Bebravou	1 055	2 741	4 924	1 993	1 491	12 204
Ilava	1 938	4 596	8 012	2 899	1 853	19 298
Myjava	731	2 565	4 037	1 601	943	9 877
Nové Mesto nad Váhom	1 276	3 933	9 218	3 752	2 448	20 627
Partizánske	783	2 630	6 678	2 715	2 358	15 164
Považská Bystrica	2 032	4 994	8 476	2 894	1 655	20 051
Prievidza	2 772	10 291	17 788	6 805	6 830	44 486
Púchov	908	3 000	5 755	2 415	1 618	13 696
Trenčín	2 423	6 738	15 644	6 215	4 658	35 678
Trenčiansky kraj	13 918	41 488	80 532	31 289	23 854	191 081
Mestá spolu	10 534	28 252	52 462	15 182	8 380	114 810
Vidiecke obce spolu	3 384	13 236	28 070	16 107	15 474	76 271

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR

Tab. 54 Zastúpenie bytov v jednotlivých veľkostných kategóriách

Okres	1 obytné miest.	2 izby	3 izby	4 izby	5 viac izieb
Bánovce nad Bebravou	8,6	22,5	40,3	16,3	12,2
Ilava	10,0	23,8	41,5	15,0	9,6
Myjava	7,4	26,0	40,9	16,2	9,5
Nové Mesto nad Váhom	6,2	19,1	44,7	18,2	11,9
Partizánske	5,2	17,3	44,0	17,9	15,5
Považská Bystrica	10,1	24,9	42,3	14,4	8,3
Prievidza	6,2	23,1	40,0	15,3	15,4
Púchov	6,6	21,9	42,0	17,6	11,8
Trenčín	6,8	18,9	43,8	17,4	13,1
Trenčiansky kraj	7,3	21,7	42,1	16,4	12,5
Mestá spolu	9,2	24,6	45,7	13,2	7,3
Vidiecke obce spolu	4,4	17,4	36,8	21,1	20,2

Úroveň bývania a vybavenia bytov

Úroveň bývania a vybavenia trvale obývaných bytov v Trenčianskom kraji, hodnotené nasledujúcimi charakteristikami a ukazovateľmi v roku 2001 dokumentujú údaje z nasledujúceho prehľadu:

Tab. 55 Úroveň bývania a vybavenia trvale obývaných bytov v Trenčianskom kraji

Okres	Počet obyvateľov	Počet trvale obývaných bytov	Počet bytov s vodovod. v byte	Počet bytov pripoj. na verejnú kanalizáciu	Celková plocha bytov v m ²	Obytná plocha bytov v m ²
Bánovce nad Bebravou	38 640	12 204	11 603	6 511	980 202	645 277
Ilava	62 042	19 298	18 513	13 417	1 438 932	966 819
Myjava	29 243	9 877	9 289	5 355	780 900	513 281
Nové Mesto nad Váhom	63 530	20 627	19 289	10 466	1 673 643	1 106 046
Partizánske	48 005	15 164	14 550	8 673	1 313 890	875 491
Považská Bystrica	65 150	20 051	18 633	11 506	1 475 979	959 472
Prievidza	140 444	44 486	43 278	28 358	3 648 567	2 438 727
Púchov	45 761	13 696	12 695	6 442	1 068 233	711 892
Trenčín	112 767	35 678	34 319	22 558	2 893 548	1 939 146
Trenčiansky kraj	605 582	191 081	182 169	113 286	15 273 894	10 156 151
Mestá spolu	350 456	114 810	112 343	103 182	8 248 646	5593 597
Vidiecke obce spolu	255 126	76 271	69 826	10 104	7 025 248	4 562 554

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR

Ukazovatele úrovne bývania podľa jednotlivých územnosprávnych celkov sa nachádzajú v tab. č. 56.

Tab. 56 Ukazovatele úrovne bývania

Okres	% bytov s vodov. v byte	% bytov pripoj. na verej. kanal.	Priemerný počet			
			celkovej plochy na 1 trvale obýv. byt v m ²	obytnej plochy na 1 trvale obýv. byt v m ²	trvale býv. osôb na byt	trvale obýv. bytov na 1 000 obyv.
Bánovce nad Bebravou	95,1	53,4	80,3	52,9	3,17	316
Ilava	95,9	69,5	74,6	50,1	3,21	311
Myjava	94,1	54,2	79,1	52,0	2,96	338
Nové Mesto nad Váhom	93,5	50,7	81,1	53,6	3,08	325
Partizánske	96,0	57,2	86,6	57,7	3,17	316
Považská Bystrica	92,9	57,4	73,6	47,9	3,25	308
Prievidza	97,3	63,8	82,0	54,8	3,16	317
Púchov	92,7	47,0	78,0	52,0	3,34	299
Trenčín	96,2	63,2	81,1	54,4	3,16	316
Trenčiansky kraj	95,3	59,3	79,9	53,2	3,17	316
Mestá spolu	97,9	89,9	71,85	48,7	3,05	328
Vidiecke obce spolu	91,6	13,3	92,11	59,8	3,34	299

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR

Vývoj bytového fondu v období r. 1991-2001

Za obdobie r. 1991 - 2001 v území Trenčianskeho kraja vzrástol počet trvale obývaných bytov z 186, 2 tisíc v r. 1991 na 191,1 tisíc v roku 2001, t. j. v riešenom území pribudlo 4,9 tisíc trvale obývaných bytov.

Prírastky trvale obývaných bytov vykazuje väčšina okresov riešeného územia s výnimkou okresov Myjava a Nové Mesto nad Váhom. Aj v prípade okresov s prírastkami trvale obývaných bytov sú zreteľné rozdiely, najmä v okrese Púchov prírastok trvale obývaných bytov má nízku hodnotu (97 bytov) a index rastu 100,7.

Výraznejšie rozdiely vo vývoji počtu trvale obývaných bytov v r. 1991 - 2001 vykazujú mestá a vidiecke obce. Za uvedené obdobie vo vidieckych obciach ubudlo 1,2 tis. trvale obývaných bytov, t.j. celokrajské prírastky trvale obývaných bytov sa koncentrovali v mestách, resp. boli ešte vyššie ako ich celokrajská hodnota. Na vývoj počtu trvale obývaných v jednotlivých okresoch riešeného územia a sledovaných sídelných štruktúrach poukazujú údaje z nasledujúceho prehľadu.

Tab. 57 Vývoj počtu trvale obývaných bytov v rokoch 1991 - 2001

Okres	Počet bytov			
	1991	2001	Prírastok – úbytok bytov	Index vývoja 2001/1991
Bánovce nad Bebravou	11 860	12 204	344	102,90
Ilava	18 624	19 298	674	103,62
Myjava	10 119	9 877	-242	97,61
Nové Mesto nad Váhom	20 719	20 627	-92	99,56
Partizánske	14 918	15 164	246	101,65
Považská Bystrica	19 243	20 051	808	104,20
Prievidza	42 736	44 486	1 750	104,09
Púchov	13 599	13 696	97	100,71
Trenčín	34 394	35 678	1 284	103,73
Trenčiansky kraj	186 212	191 081	4 869	102,61
Mestá spolu	108 706	114 810	6 104	105,62
Vidiecke obce spolu	77 506	76 271	-1 235	98,41

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 1991 a 2001, ŠÚ SR

Relácia vývoja počtu obyvateľov a bytov v období r. 1991 - 2001 sa prejavila v zlepšení kvantitatívnych parametrov úrovne bývania za územie Trenčianskeho kraja, za územia jeho okresov, ako aj za štruktúru mestských sídiel, v ktorých hodnota ukazovateľa počtu obyvateľov na 1 byt sa znížila, resp. hodnota ukazovateľa počtu bytov na 1 000 obyvateľov sa zvýšila. Menej priaznivý vývoj s nárastom hodnoty ukazovateľa obývanosti bytov vykazuje okres Púchov a skupina vidieckych obcí.

Na vývoj počtu obyvateľov, trvale obývaných bytov a hodnôt ukazovateľov kvantitatívnych úrovne bývania v období rokov 1991-2001 poukazujú údaje z nasledujúcej tabuľky:

Tab. 58 Vývoj počtu obyvateľov trvale obývaných bytov

Okres	Prírastok-úbytok 1991-2001		Počet obyvateľov/1 byt		Počet bytov/1000obyv.	
	Obyvat.	Bytov	1991	2001	1991	2001
Bánovce nad Bebravou	166	334	3,24	3,17	308	316
Ilava	995	674	3,28	3,21	305	311
Myjava	-985	-242	2,99	2,96	335	338
Nové Mesto nad Váhom	-1 100	-92	3,12	3,08	321	325
Partizánske	-152	246	3,23	3,17	310	316
Považská Bystrica	2 117	808	3,28	3,25	305	308
Prievidza	1 907	1 750	3,24	3,16	308	317
Púchov	658	97	3,32	3,34	302	299
Trenčín	1 401	1 284	3,24	3,16	309	316
Trenčiansky kraj	5 007	4 869	3,23	3,17	310	316
Mestá spolu	6 245	6 104	3,17	3,05	316	328
Vidieckce obce spolu	-1 238	-1 235	3,31	3,34	302	299

Vývoj bytov v r. 2001- 2007

Podľa údajov poskytnutých Štatistickým úradom SR - pracovisko ŠÚ v Trenčíne v období rokov 2001 - 2007 bol v Trenčianskom kraji zaznamenaný celkový prírastok 9 251 bytov a úbytok 1 049 bytov. Čistý prírastok bytov v tomto období činil 8 202 bytov.

Prírastky bytov zaznamenali všetky okresy, avšak najväčšie prírastky bytov boli v okrese Trenčín, v ktorom sa koncentrovalo až 31 % (2 881 bytov) celokrajského prírastku 9 251 bytov. Ďalších takmer 21 % prírastkov bytov sa realizovalo v okrese Prievidza.

V priemete do sídelných štruktúr v tomto období takmer 55 % celokrajských prírastkov bolo vo vidieckych obciach, čo naznačuje zvýšený záujem o bývanie a súvisí aj s vývojom – prírastkom počtu obyvateľov v týchto obciach. Podobný vývoj sledujeme aj v úbytkoch bytov, keď z celokrajského úbytku 1 049 bytov pripadalo na okres Trenčín takmer 30 % (312 bytov) a na skupinu vidieckych obcí až 68 %.

Na vývoj bytového fondu v jednotlivých územnosprávnych celkoch a v sledovaných sídelných štruktúrach nasledujúci:

Tab. 59 Vývoj prírastkov bytov

Okres	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Spolu
Bánovce nad Bebravou	40	60	50	45	77	31	36	339
Ilava	72	88	132	98	116	96	87	689
Myjava	51	75	26	57	24	39	19	291
Nové Mesto nad Váhom	65	175	327	89	196	159	141	1 152
Partizánske	41	84	47	41	42	17	29	301
Považská Bystrica	86	90	93	191	86	120	67	733
Prievidza	187	280	398	207	473	180	205	1 930
Púchov	100	117	148	162	133	109	165	934
Trenčín	256	320	396	586	428	496	399	2 881
Trenčiansky kraj	898	1 289	1 617	1 476	1 575	1 247	1 148	9 251

Okres	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Spolu
Mestá spolu	322	538	651	766	864	598	485	4 224
Vidiecke obce spolu	576	751	966	710	711	649	663	5 026

Tab. 60 Vývoj úbytku bytov

Okres	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Spolu
Bánovce nad Bebravou	7	3	4	3	9	14	9	49
Ilava	19	14	7	13	6	6	18	83
Myjava	3	9	3	0	6	6	9	36
Nové Mesto nad Váhom	15	22	20	17	13	18	36	141
Partizánske	8	10	8	19	14	1	12	72
Považská Bystrica	11	8	9	7	5	2	11	53
Prievidza	58	18	17	23	20	18	30	184
Púchov	12	11	16	16	16	25	23	119
Trenčín	57	75	14	43	34	40	49	312
Trenčiansky kraj	190	170	98	141	123	130	197	1 049
Mestá spolu	67	48	28	49	35	48	56	331
Vidiecke obce spolu	123	122	70	92	88	82	141	718

Na podklade údajov o prírastkoch a úbytkoch bytov sme spracovali bilanciu pohybu počtu bytov, v rámci ktorej abstrahujeme od určitých rozdielov, vyplývajúcich z použitého východiskového stavu počtu bytov zo sčítania bytov v r.2001.

Tab. 61 Bilancia pohybu počtu obyvateľov

Okres	Počet bytov k 26.5.2001	Prírastky bytov 2001 - 2007	Úbytky bytov	
			2001 - 2007	k 31.12.2007
Bánovce nad Bebravou	12 204	339	49	12 494
Ilava	19 298	689	83	19 904
Myjava	9 877	291	36	10 132
Nové Mesto nad Váhom	20 627	1 152	141	21 638
Partizánske	15 164	301	72	15 393
Považská Bystrica	20 051	733	53	20 731
Prievidza	44 486	1 930	184	46 232
Púchov	13 696	934	119	14 511
Trenčín	35 678	2 881	312	38 247
Trenčiansky kraj	191 081	9 250	1 049	199 282
Mestá spolu	114 810	4 224	331	118 703
Vidiecke obce spolu	76 271	5 026	718	80 579

V období rokov 2001 - 2007, na rozdiel od predchádzajúcej etapy rokov 1991 - 2001, charakterizujúcu útlm vo výstavbe bytov, koncentráciu prírastkov bytov v mestách a úbytok počtu bytov vo vidieckych obciach, sledujeme v Trenčianskom kraji zvýšenie dynamiky

nárastu bytov a zmenu v priestorovom rozložení prírastkov bytov v prospech vidieckych sídiel.

Vývoj počtu obyvateľov a bytov v období r. 2001 - 2007 ovplyvnili zlepšenie hodnôt ukazovateľov kvantitatívnych úrovne bývania v Trenčianskom kraji, na ktoré poukazujú údaje z nasledujúcej tabuľky:

Tab. 62 Bilancia pohybu počtu obyvateľov

Okres	Počet obyvateľov		Počet bytov		Počet obyv. na 1 byt		Počet bytov na 1 000 obyv.	
	2001	2007	2001	2007	2001	2007	2001	2007
Bánovce nad Bebravou	38 640	38 046	12 204	12 494	3,17	3,05	316	328
Ilava	62 042	61 048	19 298	19 904	3,21	3,07	311	326
Myjava	29 243	28 137	9 877	10 132	2,96	2,78	338	360
Nové Mesto nad Váhom	63 530	62 707	20 627	21 638	3,08	2,90	325	345
Partizánske	48 005	47 355	15 164	15 393	3,17	3,08	316	325
Považská Bystrica	65 150	64 232	20 051	20 731	3,25	3,10	308	323
Prievidza	140 444	139 442	44 486	46 232	3,16	3,02	317	332
Púchov	45 761	45 523	13 696	14 511	3,34	3,14	299	319
Trenčín	112 767	113 341	35 678	38 247	3,16	2,96	316	337
Trenčiansky kraj	605 582	599 831	191 081	199 282	3,17	3,01	316	332
Mestá spolu	350 456	341 847	114 810	118 360	3,05	2,89	328	346
Vidiecke obce spolu	255 126	257 984	76 271	80 922	3,34	3,19	299	314

Zdroj: Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 1991 a 2001, ŠÚ SR, rok 2007 spracované na podklade údajov zo ŠÚ SR a vlastných prepočtov

Scenár bytového fondu

Základnými východiskami pre spracovanie predpokladaného vývoja bytového fondu a stanovenia kvantitatívnej potreby bytov vo výhľadovom období sú:

- predpokladaný počet obyvateľov,
- predpokladaný vývoj počtu a priemernej veľkosti cenzovej domácnosti,
- predpokladaný vývoj obložnosti bytov, vyjadrenej ukazovateľom počet obyvateľov na byt.

Predpokladaný vývoj cenzových domácností

Štatistický úrad Slovenskej republiky v spolupráci s Výskumným demografickým centrom pri INFOSTAT-e vypracoval v decembri 2004 Prognózu vývoja cenzových domácností v krajoch SR do roku 2025. Prognóza cenzových domácností vychádza z výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2001 a bezprostredne nadväzuje na regionálnu prognózu vývoja obyvateľstva do roku 2025 - Prognóza vývoja obyvateľstva za kraje SR do roku 2025, Štatistický úrad SR, 2004.

Podľa tejto prognózy vývoja cenzových domácností sa predpokladá vývoj priemernej veľkosti cenzových domácností v prognózovanom období 2005 – 2025 nasledovne:

Tab. 63 Prognózy vývoja počtu cenzových domácností

Kraj	Priemerná veľkosť cenzových domácností				
	2005	2010	2015	2020	2025
Bratislavský	2,34	2,33	2,32	2,30	2,28
Trnavský	2,47	2,45	2,42	2,39	2,36
Trenčiansky	2,55	2,50	2,46	2,41	2,36
Nitriansky	2,46	2,41	2,36	2,31	2,26
Žilinský	2,76	2,75	2,75	2,74	2,73
Banskobystrický	2,42	2,39	2,35	2,32	2,28
Prešovský	2,68	2,68	2,68	2,68	2,67
Košický	2,95	2,98	3,01	3,04	3,06

Zdroj: Prognóza vývoja cenzových domácností v krajoch SR do roku 2025, ŠÚ SR, 2004

Tab. 64 Predpokladaný vývoj počtu cenzových domácností

Kraj	Počet domácností				
	2005	2010	2015	2020	2025
Bratislavský	255 728	257 267	258 715	259 477	259 215
Trnavský	223 086	225 879	228 601	230 721	231 926
Trenčiansky	235 792	238 621	241 374	243 492	244 643
Nitriansky	287 765	291 126	294 395	296 888	298 204
Žilinský	252 111	254 785	257 376	259 288	260 173
Banskobystrický	271 571	274 914	278 170	280 694	282 105
Prešovský	271 200	274 053	276 816	278 849	279 778
Košický	288 699	291 843	294 891	297 163	298 257

Zdroj: Prognóza vývoja cenzových domácností v krajoch SR do roku 2025, ŠÚ SR, 2004

Vývoj počtu cenzových domácností nie je úmerný vývoju celkového počtu obyvateľov, z demografických faktorov je ovplyvnený najmä vývojom vekovej štruktúry obyvateľstva. V dlhodobejšom vývoji sa prejavuje rýchlejším rastom počtu cenzových domácností v porovnaní s počtom obyvateľov, resp. nárastom počtu cenzových domácností aj pri úbytku počtu obyvateľov, a je dôsledkom znižovania priemernej veľkosti cenzovej domácnosti.

Vzhľadom na objektívne skutočnosti v demografickom a spoločenskom vývoji (rast neúplných cenzových domácností, domácností jednotlivcov, znižovanie priemernej veľkosti rodiny ...) sa predpokladá, že priemerná veľkosť cenzových domácností sa bude naďalej postupne znižovať.

Nakoľko uvedená projekcia cenzových domácností bola spracovaná vo väzbe na Prognózu vývoja obyvateľstva za kraje SR do roku 2025 z r. 2004 je predpoklad, že počet a priemerná veľkosť cenzových domácností vo väzbe na populačný vývoj podľa Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do r. 2025, november 2008, VDC INFOSTAT-u, budú pri zachovaní celkových tendencií vývoja cenzových domácností vykazovať určité rozdiely.

Pre stanovenie predpokladaného vývoja priemernej obložnosti bytov do roku 2025, vychádzame z predpokladaného vývoja cenzových domácností vo väzbe na populačný vývoj v Trenčianskom kraji podľa jednotlivých okresov podľa Prognózy vývoja obyvateľstva v

okresoch SR do r. 2025, z r.2008. Predpokladáme, že v Trenčianskom kraji cenzové domácnosti by mali vo výhľadovom období do roku 2025 zaznamenať väčšie prírastky a priemerná veľkosť cenzových domácností by mala dosiahnuť o niečo vyššie hodnoty v porovnaní s Prognózou vývoja cenzových domácností v krajoch SR do roku 2025 z r. 2004.

Vývoj priemernej veľkosti a počtu cenzovej domácnosti v jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja predpokladáme nasledovne:

Tab. 65 Vývoj priemernej veľkosti a počtu cenzovej domácnosti

Okres	Priemerná veľkosť domácnosti			
	2001	2007	2015	2025
Bánovce nad Bebravou	2,56	2,51	2,42	2,33
Ilava	2,68	2,63	2,51	2,42
Myjava	2,47	2,42	2,29	2,16
Nové Mesto nad Váhom	2,44	2,39	2,30	2,22
Partizánske	2,48	2,43	2,35	2,26
Považská Bystrica	2,53	2,48	2,42	2,35
Prievidza	2,66	2,61	2,56	2,47
Púchov	2,71	2,66	2,57	2,48
Trenčín	2,62	2,57	2,52	2,43
Trenčiansky kraj	2,59	2,54	2,47	2,38

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR, roky 2007, 2015, 2025 vlastný predpoklad

Tab. 66 Predpokladaný vývoj počtu cenzových domácností

Okres	Počet domácností			
	2001	2007	2015	2025
Bánovce nad Bebravou	15 070	15 138	15 611	15 962
Ilava	23 177	23 202	23 918	24 191
Myjava	11 824	11 607	11 947	11 897
Nové Mesto nad Váhom	26 060	26 237	26 973	27 479
Partizánske	19 373	19 468	20 050	20 519
Považská Bystrica	25 752	25 895	26 757	28 060
Prievidza	52 729	53 366	55 054	57 167
Púchov	16 912	17 114	17 598	18 090
Trenčín	43 065	44 062	45 408	47 169
Trenčiansky kraj	233 962	236 089	243 316	250 534

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR, roky 2007, 2015, 2025 vlastný výpočet

Miera spolužitia cenzových domácností

V roku 2001 miera spolužitia cenzových domácností bola v celokrajskom priemere 122 cenzových domácností na 100 trvale obývaných bytov (stav k 26. 5. 2001), čo predstavuje 22 %-né spolužitie cenzových domácností.

Hodnota podielu spolužitia v r. 2001 je pomerne vysoká (22 %) a značne vyššia v porovnaní s rokom 1991, kedy bol tento podiel 11,5 %. Možno predpokladať, že tento vývoj a stav

spolužitia cenzových domácností sú dôsledkom značného nárastu počtu cenzových domácností v období r. 1991 - 2001 a v tomto období problematickou dostupnosťou samostatných bytov pre väčší počet cenzových domácností, najmä z dôvodu zníženia rozsahu bytovej výstavby, resp. z ekonomických a iných dôvodov.

Pre výhľadové obdobie uvažujeme s postupným znižovaním miery spolužitia cenzových domácností, ktoré v celokrajskom priemere predstavuje jej zníženie zo 122 v r. 2001 na 113 k r.2015 a 108 v r. 2025.

Predpoklad vývoja miery spolužitia cenzových domácností bol formulovaný pre jednotlivé okresy rozdielne a zohľadňuje rozdielnu mieru spolužitia v súčasnom stave.

Priemerná obložnosť bytov

Vo vývoji priemernej obložnosti bytov do r. 2025 predpokladáme v Trenčianskom kraji jej postupné zmenšovanie, ktoré zohľadňuje tendenciu postupného zmenšovania priemernej veľkosti cenzovej domácnosti a uvažovaný vývoj zníženia miery spolužitia domácnosti nasledovne:

Tab. 67 Predpoklad vývoja obložnosti bytov

Okres	Priemerný počet obyvateľov na 1 byt			
	2001	2007	2015	2025
Bánovce nad Bebravou	3,17	3,05	2,81	2,59
Ilava	3,21	3,07	2,81	2,59
Myjava	2,96	2,78	2,52	2,27
Nové Mesto nad Váhom	3,08	2,90	2,67	2,46
Partizánske	3,17	3,08	2,84	2,64
Považská Bystrica	3,25	3,10	2,90	2,70
Prievidza	3,16	3,02	2,82	2,59
Púchov	3,34	3,14	2,90	2,69
Trenčín	3,16	2,96	2,77	2,55
Trenčiansky kraj	3,17	3,01	2,79	2,57

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR, rok 2007 spracované podľa dát ŠÚ SR o počte obyvateľov v r.2007 a vlastného bilancovania počtu bytov v r. 2007, roky 2015, 2025 vlastný návrh

Odpad bytového fondu

Odpad bytového fondu predstavuje úbytok z trvale obývaných bytov, ktorý vzniká vyvolanou asanáciou objektov, z dôvodov fyzickej opotrebovanosti bytov, zmeny využitia bytov na nebytové účely a z iných dôvodov.

V uplynulom období v štruktúre dôvodov odpadu bytov významnou mierou participuje transformácia bytov pre iné funkcie, predovšetkým vo vidieckych sídlach pre účely rekreácie a v mestských sídlach pre lokalizáciu vybavenostných a iných komerčných aktivít. Pre vývoj v budúcom období je problematické odhadovať vývoj úbytku bytov z dôvodu využitia bytového fondu pre iné účely, ale aj objektívne stanoviť celkový rozsah odpadu bytov.

Preto v úvahe o odpade bytového fondu vo výhľadovom období do r. 2025 sme vychádzali z informácií o súčasnej kvalite bytového fondu (veková štruktúra, vybavenosť bytov...), z údajov o úbytku bytov v najbližšej retrospektíve, ako aj zo súčasného trendu, ktorý

charakterizuje vo všeobecnosti obnova jestvujúceho bytového a domového fondu rekonštrukciou a prestavbou a zvyšovanie vybavenostného štandardu bytov.

Pre stanovenie rozsahu odpadu bytového fondu aktualizácia ÚPN VÚC vychádza z vekovej štruktúry bytov s tým, že pre odpad bytov sú uvažované byty v najstaršom bytovom a domovom fonde nasledovne:

- byty postavené v období do r. 1919 podielom 60 %
- byty postavené v období 1920 - 1945 podielom 20 %
- byty postavené v období 1946 - 1970 podielom 5 %

Celkový predpokladaný odpad bytov v Trenčianskom kraji pre výhľadové obdobie 2007 - 2025 je vypočítaný v počte 11,8 tisíc a predstavuje priemerný ročný odpad 0,33 % z počtu bytov v r. 2007.

Vzhľadom na vekovú štruktúru trvale obývaných bytov, podstatná časť týchto bytov (58 %) sa nachádza vo vidieckych obciach. Možno predpokladať, že úbytok bytov vo vidieckych obciach bude aj úbytkom zo zmeny funkcie trvalého bývanie na rekreačné, resp. II. bývanie.

V jednotlivých okresoch je rozsah a podiel predpokladaného odpadu bytov rozdielny, čo vyplýva z rozdielnej vekovej štruktúry ich bytového fondu. Najvyššie percento odpadu bytov, výraznejšie prevyšujúce celokrajský priemer, sa predpokladá v okresoch Myjava a Nové Mesto nad Váhom. Priaznivejšie percento odpadu bytov vykazujú okresy Ilava a Považská Bystrica. V okresoch Trenčín a Prievidza je percento odpadu bytov na úrovni celokrajského priemeru, resp. mierne pod jeho hodnotou, v okresoch Bánovce nad Bebravou, Partizánske a Púchov je mierne vyššie ako je hodnota celokrajského priemeru.

Tab. 68 Predpokladaný odpad bytového fondu

Okres	2001 - 2007 ^{1/}	2007 - 2015 ^{2/}	2015 - 2025 ^{2/}	2001 - 2025	2007 - 2025	
					abs.	priem. roč. % z bytov v r. 2007
Bánovce nad Bebravou	49	200	570	819	770	0,34
Ilava	83	250	550	883	800	0,22
Myjava	36	250	570	856	820	0,44
Nové Mesto nad Váhom	141	600	1 280	2 021	1 880	0,48
Partizánske	72	300	690	1 062	990	0,36
Považská Bystrica	53	350	680	1 083	1 030	0,28
Prievidza	184	600	1 980	2 764	2 580	0,31
Púchov	119	300	580	999	880	0,34
Trenčín	312	600	1450	2 362	2 050	0,30
Trenčiansky kraj	1 049	3 450	8 350	12 849	11 800	0,33

Zdroj: ^{1/} Úbytok bytov v r. 2001-2007 štatisticky evidovaný – údaje ŠÚ SR – pracovisko v Trenčíne, ^{2/} vlastný návrh

Vývoj počtu bytov do r. 2025

Na základe predpokladaného vývoja počtu obyvateľov Trenčianskeho kraja a vyššie formulovaných predpokladov vývoja obložnosti bytov je kvantifikovaný nasledovný počet bytov:

Tab. 69 Vývoj stavu bytového fondu

Okres	Počet bytov			
	2001	2007	2015	2025
Bánovce nad Bebravou	12 204	12 494	13 444	14 360
Ilava	19 298	19 904	21 364	22 603
Myjava	9 877	10 132	10 856	11 582
Nové Mesto nad Váhom	20 627	21 638	23 235	24 798
Partizánske	15 164	15 393	16 591	17 566
Považská Bystrica	20 051	20 731	22 337	24 214
Prievidza	44 486	46 232	49 926	54 519
Púchov	13 696	14 511	15 596	16 678
Trenčín	35 678	38 247	41 383	44 949
Trenčiansky kraj	191 081	199 282	214 732	231 269

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001, ŠÚ SR, r. 2007 vlastný výpočet z údajov ŠÚ SR o prírastku a úbytku bytov v období r. 2001-2007, r. 2015, 2020 vlastný výpočet

Tab. 70 Čisté prírastky bytov

Okres	Počet bytov				
	2001 - 2007	2007 - 2015	2015 - 2025	Spolu 2001 - 2025	Z toho 2007 - 2025
Bánovce nad Bebravou	290	950	916	2 156	1 866
Ilava	606	1 460	1 239	3 305	2 699
Myjava	255	724	726	1 705	1 450
Nové Mesto nad Váhom	1 011	1 597	1 563	4 171	3 160
Partizánske	229	1 198	975	2 402	2 173
Považská Bystrica	680	1 606	1 877	4 163	3 483
Prievidza	1 746	3 694	4 593	10 033	8 287
Púchov	815	1 085	1 082	2 982	2 167
Trenčín	2 569	3 136	3 566	9 271	6 702
Trenčiansky kraj	8 201	15 450	16 537	40 188	31 987

Pre celé územie Trenčianskeho kraja a pre výhľadové obdobie r.2007 - 2025 je celkový čistý prírastok 32,0 tisíc bytov, čo predstavuje v priemere za rok cca 1,8 tis. bytov.

Pre porovnanie: v priebehu uplynulých rokov 2001-2007 bol priemerný ročný prírastok 1,2 tisíc bytov.

Kvantifikovaná úvaha o vývoji počtu bytov vo výhlade (do r. 2025), ktorá zohľadňuje nielen predpokladané prírastky obyvateľov, ale aj pre prírastky cenzových domácností sa vo vývoji ukazovateľov úrovne bývania prejaví nasledovne:

Tab. 71 Vývoj počtu bytov vo výhľade do r. 2025

Okres	Počet bytov na 1000 obyvateľov			
	2001	2007	2015	2025
Bánovce nad Bebravou	316	328	356	386
Ilava	311	326	356	386
Myjava	338	360	397	441
Nové Mesto nad Váhom	325	345	372	407
Partizánske	316	325	352	379
Považská Bystrica	308	323	345	370
Prievidza	317	332	355	386
Púchov	299	319	345	372
Trenčín	316	337	361	392
Trenčiansky kraj	316	332	358	388

Zdroj: vlastný výpočet

Nová bytová výstavba

Predpoklad potreby novej bytovej výstavby pre celé územie Trenčianskeho kraja a pre výhľadové obdobie r. 2007 - 2025 je 43,7 tis. bytov, ktorý v ročnom priemere predstavuje 2,4 tis. bytov. V etape do r. 2015 priemerná ročná potreba bytov v novej bytovej výstavbe predstavuje 2,4 tisíc a v etape 2015 - 2025 2,5 tis. bytov.

Kvantifikovaný rozsah novej bytovej výstavby za územie Trenčianskeho kraja a pre obdobie r.2007-2025 zohľadňuje potrebu bytov pre prírastky obyvateľov, prírastky cenových domácností (čisté prírastky bytov), ako aj náhradu za uvažovaný odpad bytového fondu.

Z predpokladanej celkovej potreby novej bytovej výstavby v Trenčianskom kraji 43,7 tis. bytov v r. 2007 - 2025 pripadá na predpokladané čisté prírastky bytov 73 % a na náhradu za uvažovaný odpad bytov 27 %.

Predpoklad potreby novej bytovej výstavby podľa jednotlivých okresov riešeného územia je uvedený v nasledujúcom prehľade:

Tab. 72 Nová bytová výstavba

Okres	Počet bytov								
	2007-2015			2015-2025			2007-2025		
	Čisté prír. bytov	Náhr. za odpad	Spolu	Čisté prír. bytov	Náhr. za odpad	Spolu	Čisté prír. bytov	Náhr. za odpad	Spolu
Bánovce nad Bebravou	950	200	1 150	916	570	1 486	1 866	770	2 636
Ilava	1 460	250	1 710	1 239	550	1 789	2 699	800	3 499
Myjava	724	250	974	726	570	1 296	1 450	820	2 270
Nové Mesto nad Váhom	1 597	600	2 197	1 563	1 280	2 843	3 160	1 880	5 040
Partizánske	1 198	300	1 498	975	690	1 665	2 173	990	3 163
Považská Bystrica	1 606	350	1 956	1 877	680	2 557	3 483	1 030	4 513
Prievidza	3 694	600	4 294	4 593	1 980	6 573	8 287	2 580	10 867
Púchov	1 085	300	1 385	1 082	580	1 662	2 167	880	3 047

Okres	Počet bytov								
	2007-2015			2015-2025			2007-2025		
	Čisté prír. bytov	Náhr. za odpad	Spolu	Čisté prír. bytov	Náhr. za odpad	Spolu	Čisté prír. bytov	Náhr. za odpad	Spolu
Trenčín	3 136	600	3 736	3 566	1 450	5 016	6 702	2 050	8 752
Trenčiansky kraj	15 450	3 450	18 900	16 537	8 350	24 887	31 987	11 800	43 787

Zdroj: vlastný výpočet

2.7 Sociálna infraštruktúra

Celý text kapitoly 2.7 Sociálna infraštruktúra v znení platného Územného plánu veľkého územného celku Trenčianskeho kraja sa nahrádza za nasledovný text:

V rámci sociálnej infraštruktúry sú špecifikované predpoklady vývoja najmä pre tri základné zložky - školstvo, sociálna starostlivosť a zdravotníctvo a taktiež sú vyhodnotené aj súčasné podmienky a trendy rozvoja starostlivosti o duševnú a telesnú kultúru.

Vzhľadom na rozsiahlosť problematiky sociálnej infraštruktúry je v súlade s platnou metodikou pre návrh riešenia sociálnej infraštruktúry zvolené ako rozhodujúce kritérium regionálny a nadregionálny význam.

Rozvoj zariadení sociálnej infraštruktúry je úzko spätý s populačným vývojom obyvateľstva. Ako vyplýva z trendov vývoja počtu obyvateľov Trenčianskeho kraja špecifikovaných v materiáli „Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025“ v riešenom území sa potvrdili trendy doteraz prognózovaných predpokladov, charakterizujúcich trend starnutia populácie, nielen v území Trenčianskeho kraja, ale aj za celé územie SR. Najvýraznejšie bude tieto zmeny charakterizovať znižovanie počtu obyvateľov v produktívnom veku a ich zastúpenia v priebehu celého prognózovaného obdobia, ako aj trend kontinuálneho nárastu počtu i zastúpenia obyvateľov v poproduktívnom veku.

Na základe vyššie uvedeného a v súlade s novými právnymi úpravami a rezortnými koncepciami v oblasti školstva, zdravotníctva a sociálnej starostlivosti, návrh riešenia sociálnej infraštruktúry je vypracovaný v kontexte s vývojom počtu obyvateľov kraja, v zmysle optimálneho využitia potenciálu územia, s cieľom vytvorenia priaznivých podmienok pre skvalitnenie života všetkých vekových skupín obyvateľov kraja.

Pre kapitolu „sociálna infraštruktúra boli použité nasledovné podklady:

- Údaje ŠÚ SR v Bratislave, krajskej správy ŠÚ SR v Trenčíne,
- Údaje Ústavu informácií a prognóz školstva v Bratislave,
- Údaje z Národného centra zdravotníckych informácií v Bratislave (NCZI),
- Podklady Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva zdravotníctva SR, Ministerstva kultúry SR,
- Právne predpisy v oblasti školstva, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti,
- Koncepčné a strategické dokumenty Trenčianskeho samosprávneho kraja:
 - Návrh koncepcie rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2007–2013
 - Koncepcia rozvoja sociálnych služieb Trenčianskeho samosprávneho kraja”.

2.7.1.Školstvo

Výchova a vzdelávanie v základných školách, stredných školách a školských zariadeniach sa vykonáva v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonom č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákonom č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov. Súčasťou školskej výchovnovzdelávacej sústavy sú aj vysoké školy, ktoré sa riadia zákonom č. 131/ Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zdrojom údajov za oblasť školstva sú podklady štatistického zisťovania, ktoré prostredníctvom Ústavu informácií a prognóz školstva v Bratislave realizuje Ministerstvo školstva SR.

2.7.1.1 Základné školstvo

Podľa §6 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v rámci preneseného výkonu štátnej správy zriaďovateľom základných škôl je obec. Na území Trenčianskeho kraja bolo v šk. r. 2008/2009 zaškolených v základných školách (štátnych, skromných a cirkevných) spolu 48 470 žiakov.

Tab. 73 Rozmiestnenie štátnych základných škôl v Trenčianskom kraji v šk. roku 2008/2009

Okres	Počet zariadení	Počet tried	Počet žiakov	Počet žiakov na triedu	Poč. žiakov na 1 000 obyv. ^{1/}
Bánovce nad Bebravou	13	154	3186	20,7	83,8
Ilava	16	196	4342	22,2	71,4
Myjava	12	103	2016	19,6	72,0
Nové Mesto nad Váhom	21	231	4531	19,6	72,4
Partizánske	15	182	3565	19,6	75,5
Považská Bystrica	21	277	5592	20,2	87,2
Prievidza	42	546	10704	19,6	76,6
Púchov	17	188	3974	21,1	87,3
Trenčín	34	405	8395	20,7	73,8
Trenčiansky kraj	191	2 282	46 305	20,3	77,2

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava - školský rok 2008/2009

^{1/} Prepočítaný ukazovateľ na počet obyvateľov k 31.12.2008

Tab. 74 Rozmiestnenie súkromných a cirkevných základných škôl v šk. roku 2008/2009

Okres	Počet zariadení		Počet tried		Počet žiakov	
	súkromné	cirkevné	súkromné	cirkevné	súkromné	cirkevné
Bánovce nad Bebravou	-	-	-	-	-	-
Ilava	1	2	7	22	116	446
Myjava	-	-	-	-	-	-
Nové Mesto nad Váhom	-	1	-	17	-	369
Partizánske	-	-	-	-	-	-
Považská Bystrica	-	1	-	9	-	210
Prievidza	1	1	3	18	13	375
Púchov	-	1	-	9	-	193
Trenčín	-	2	-	21	-	443
Trenčiansky kraj	2	8	10	96	129	2 036

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva šk. rok 2008/2009

Predpoklady vývoja základného školstva

V oblasti zariadení základných škôl v súvislosti s predpokladaným vývojom demografickej štruktúry obyvateľstva a v dôsledku súčasného a predpokladaného znižovania vývoja natality obyvateľstva v kraji (rovnako aj v SR), nevznikajú nároky na zvyšovanie kapacít zariadení základných škôl. Potreby sa však môžu prejavovať na úrovni sídelnej, predovšetkým v mestských centrách, v ktorých sa koncentruje demograficky progresívne obyvateľstvo. V týchto centrách požiadavky na rozvoj základných škôl môžu byť vyvolané rozvojom väčších obytných území, čo si vyžiada potrebu komplexného vybavenia územia zariadeniami základnej obsluhy.

Vidiecke osídlenie je charakteristické poklesom využitia disponibilných kapacít zariadení základných škôl. Vplyvom predpokladaného demografického vývoja, hlavne znižovania predproduktívnej zložky obyvateľov v obciach najnižších veľkostných skupín, môže dôjsť k postupnej likvidácii škôl.

Vo vzťahu na predpokladané požiadavky na rozvoj siete základného školstva, nie je potreba výstavby nových kapacít, ale je potrebné sa orientovať na zvyšovanie kvalitatívneho štandardu jednotlivých existujúcich školských zariadení, na dobudovanie a zvyšovanie úrovne materiálno-technickej základne, estetickej úrovne priestorov základných škôl, zabezpečenie škôl modernými učebnými pomôckami a výpočtovou technikou.

Na základe doterajšieho vývoja v oblasti základného školstva v SR a v súvislosti s prechodom základného školstva pod samosprávu ako aj vplyvom podmienok vyplývajúcich zo vstupu SR do EÚ, možno v podmienkach Trenčianskeho kraja predpokladať:

- počet pracovných príležitostí v základných školách vzhľadom na vývoj populačnej krivky bude klesať,
- v rozvojových programoch základných škôl vychádzať z potreby vychovávanía a vzdelávania v rámci škôl nielen pre potreby SR ale aj pre EÚ,
- umožniť integráciu žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do tried základnej školy, pričom treba rešpektovať obmedzenia, ktoré sú podmienené zdravotným znevýhodnením žiaka,

- užšie prepojiť zariadenia výchovného charakteru, školské kluby detí, školské športové strediská, krúžky s činnosťou školy,
- využívať vytvorené podmienky na výcvik žiakov základných škôl na detských dopravných ihriskách,
- zvýšenú pozornosť venovať mimokognitívnemu rozvoju, najmä v puberte zintenzívniť estetickú výchovu, protidrogovú výchovu, environmentálnu výchovu, sexuálnu výchovu a pod.,
- reforma, začínajúca sa v školskom roku 2009/2010, umožní realizáciu individuálneho vzdelávania, tzv. homeschooling žiakov I. stupňa za podmienky dosiahnutého vysokoškolského vzdelania rodiča pre I. stupeň, alebo zabezpečením adekvátneho učiteľa pre žiaka.

2.7.1.2 Stredné školstvo

Trenčiansky samosprávny kraj podľa §9 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v rámci preneseného výkonu štátnej správy je zriaďovateľom stredných škôl. Sústavu stredných škôl v zmysle § 32 školského zákona tvoria gymnáziá, stredné odborné školy a konzervatóriá.

Zriaďovateľská pôsobnosť k stredným školám a školským zariadeniam prešla na trenčiansky samosprávny kraj od 01.07. 2002 na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky.

Delimitáciou prešlo do zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja 75 škôl a školských zariadení:

- 68 škôl a školských zariadení z pôsobnosti Krajského úradu Trenčín,
- 5 škôl v prírode z pôsobnosti okresných úradov Trenčianskeho kraja,
- 2 stredné zdravotnícke školy z pôsobnosti Ministerstva zdravotníctva SR.

V období od 01. 07. 2002 po súčasnosť sa v rámci optimalizácie siete stredných škôl a školských zariadení zrealizovali viaceré zmeny. V Trenčianskom kraji (k 15.09. 2009) celkom 73 stredných škôl, na ktorých študovalo 31 167 žiakov. V prepočte na 1 000 obyvateľov vychádza 51,9 žiakov stredných škôl, čo je v porovnaní s celoslovenským ukazovateľom (55,7 žiakov/1 000 obyvateľov) nižšia hodnota.

Sústavu stredných škôl Trenčianskeho kraja tvorí (k 15.09. 2009):

- 20 gymnázií, v ktorých študuje 8 433 žiakov,
- 45 stredných odborných škôl (22 365 žiakov denného štúdia a 456 žiakov externého štúdia) a 8 špeciálnych stredných škôl s celkovým počtom 22 734 žiakov.

Zaškoloňovanie žiakov v jednotlivých druhoch stredných škôl Trenčianskeho kraja možno porovnať s celoslovenskou situáciou (k 15. 09. 2009)

Tab. 75 Zaškoľovanie žiakov v jednotlivých druhoch stredných škôl Trenčianskeho kraja

Druh školy	Podiel jednotlivých druhov stredných škôl (%)	
	Trenčiansky kraj	SR
Gymnázia	27,4	28,8
Stredné odborné školy	72,6	69,7
Konzervatóriá	0,0	1,5
Spolu	100,0	100,0

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, 2009

Tab. 76 Územné rozmiestnenie jednotlivých druhov stredných škôl podľa okresov v šk. r. 2008/2009

Okres	Gymnázia		Stredné odborné školy		Špecifické stredné školy	
	Školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci
Bánovce nad Bebravou	1	438	2	1 122	-	-
Ilava	2	876	4	2 271	1	175
Myjava	1	377	3	943	-	-
Nové Mesto nad Váhom	3	879	5	1 994	-	-
Partizánske	1	548	1	884	-	-
Považská Bystrica	2	848	7	2 778	1	14
Prievidza	4	2 030	8	4 925	4	150
Púchov	1	593	3	1 719	-	-
Trenčín	5	1 844	12	5 729	2	30
Trenčiansky kraj spolu	20	8 433	45	22 365	8	369
Mestá	20	8 433	43	21 730	5	129
Vidiecke sídla	-	-	2	635	3	240

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, 2009

Tab. 77 Počet žiakov stredných škôl na 1 000 obyvateľov podľa okresov

Okres	Počet žiakov
Bánovce nad Bebravou	41,2
Ilava	54,6
Myjava	47,1
Nové Mesto nad Váhom	45,9
Partizánske	30,3
Považská Bystrica	56,8
Prievidza	50,9
Púchov	50,9
Trenčín	66,8
Trenčiansky kraj	51,9

V Trenčianskom kraji (k 15. 09. 2009) celkom 73 stredných škôl, na ktorých študovalo 31 167 žiakov. V prepočte na 1 000 obyvateľov vychádza 51,9 žiakov stredných škôl, čo je v porovnaní s celoslovenským ukazovateľom (55,7 žiakov/1000 obyvateľov) nižšia hodnota.

Základné predpoklady ďalšieho vývoja v územnom priemete kraja

Trenčiansky samosprávny kraj považuje rozvoj stredného školstva vo svojej pôsobnosti za jednu z najväčších priorít. V oblasti stredného školstva medzi hlavné ciele Trenčianskeho samosprávneho kraja patrí zabezpečiť kvalitné stredoškolské a vyššie vzdelanie pre všetkých záujemcov a vytvoriť podmienky pre celoživotné vzdelávanie občanov kraja, vo vzťahu na meniace sa podmienky trhu práce.

Predpoklady vývoja stredného školstva sú obsiahnuté v dokumente - Návrh koncepcie rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2007 – 2013, ktorý vychádza jednak z programových dokumentov vlády SR a Trenčianskeho samosprávneho kraja (Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja TSK), zohľadňuje doterajšie skúsenosti kraja v oblasti správy školstva a zároveň reaguje aj na rozsiahle zmeny v školskej legislatíve. Na základe vykonanej SWOT analýzy sú špecifikované odporúčania:

- podporiť aplikáciu projektu „Otvorená škola“ na školách a ďalšie projekty v rámci EÚ,
- vybudovať funkčný informačný systém stredného školstva TSK (smerom k školám a verejnosti),
- vytvoriť efektívny systém, vzdelávania riaditeľov škôl (práca s legislatívou, právne vedomie, podnikateľské činnosti, pedagogické inovácie, personalistika),
- vytvoriť poradný orgán (akčný) z riaditeľov škôl (koncepční pracovníci),
- inovovať kariérny rast učiteľov spojený s ich finančným ohodnotením,
- nadviazať spoluprácu s podnikateľskými subjektmi s cieľom naplňovania požiadaviek trhu práce,
- prehodnotiť sieť škôl a školských zariadení, zracionalizovať odbory na školách.

Koncepcia rozvoja školstva a jej realizácia umožní dosiahnuť cieľový stav cca za 4 roky:

- rovnováhu medzi ponukou a dopytom po vzdelaní – zvýšenie dostupnosti štúdia a prispôsobenie záujmu,
- uplatňovanie absolventov na trhu práce a na vysokých školách – neustále monitorovanie uplatňovania absolventov umožní operatívne zasahovať do siete či vzdelávacích programov,
- primerané materiálne – technické vybavenie škôl a zlepšenie stavu budov a iného nehnuteľného majetku – neustála inovácia materiálne technického vybavenia aj za pomoci podnikateľských subjektov a zdrojov EÚ,
- kompatibilitu so systémami regionálneho školstva s krajinami Európskej únie – zvýšenie mobility, výmena spoločných projektov škôl či skupín žiadateľov,
- naštartovanie systému celoživotného vzdelávania (na úrovni stredoškolského vzdelávania) – monitorovanie potrieb občanov, zamestnávateľov a v spolupráci s VŠ či ZŠ vytvárať rôzne formy celoživotného vzdelávania,
- dobrú starostlivosť o deti a mládež v mimoškolskom čase – tieto aktivity nemajú len vzdelávaciu či výchovnú podstatu, ale aj preventívnu hodnotu (zmysluplné využívanie voľného času).

Trendy vo vývoji stredného školstva:

- vývoj všetkých druhov stredných škôl bude ovplyvňovať jednak celkový demografický vývoj kraja, ktorý má klesajúcu tendenciu ako aj trh práce, pre ktorý stredné školy zabezpečujú odborné vzdelávanie budúcich pracovníkov,
- okrem gymnázií, ktoré tvoria prípravu pre štúdium na vysokých školách, podporovať technické školy pre prípravu odborníkov v kontexte so štruktúrou priemyslu,
- podporovať rozvoj riadiacich a podnikateľských zručností mladých ľudí prostredníctvom voliteľných a nepovinných predmetov.

Trendy vo vývoji špeciálnych škôl a školských zariadení:

- vzdelávanie žiakov so zdravotným postihnutím, zdravotným znevýhodnením, s nerovnomerným vývinom alebo s ohrozením vývinu prispôbiť ich potrebám,
- pre deti a žiakov so zdravotným postihnutím, zdravotným znevýhodnením, s nerovnomerným vývinom alebo s ohrozením vývinu zriaďovať materské školy, základné školy, stredné školy, praktické školy, odborné učilišťa,
- základným cieľom pri zabezpečení špecifických požiadaviek na vzdelávanie jednotlivých typov postihnutia je vytvoriť sieť predškolských a školských zariadení s dôrazom na dostupnosť zariadenia, variabilnosť siete zabezpečujúcej vzdelávacie potreby v "okruhu dostupnosti", postupnosť a prechod v sieti, kvalitu, profesionálnosť a humánnosť.

2.7.1.3 Vysoké školstvo

Na území trenčianskeho kraja sú vysoké školy etablované v krajskom meste Trenčín. V meste Trenčín majú sídlo dve zariadenia vysokého školstva: Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne (verejná) a Vysoká škola manažmentu v Trenčíne (súkromná).

Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne bola založená rozhodnutím NR SR zákonom o zriadení Trenčianskej univerzity ako štátna vysoká škola 01.07.1997. Jej založenie výrazne posilňuje špecifickú vybavenosť krajského mesta Trenčín. Univerzita patrí medzi najmladšie univerzity v Slovenskej republike. V roku 2002 bola podľa zákona o vysokých školách transformovaná na verejnú vysokú školu. Pred vznikom univerzity v trenčianskom regióne a v meste Trenčín pôsobilo niekoľko detašovaných pracovísk iných vysokých škôl.

Počet študentov na jednotlivých fakultách Trenčianskej univerzity Alexandra Dubčeka, vrátane fakulty priemyselných technológií TNUAD so sídlom v Púchove je uvedený v nasledujúcej tabuľke (k 31. 10. 2008)

Tab. 78 Počet študentov Trenčianskej univerzity Alexandra Dubčeka (k 31.10.2008)

Fakulta TnUAD	Počet študentov			
	Denné	Externé	Doktorandské	Spolu
Fakulta špeciálnej techniky	426	165	32	623
Fakulta mechatroniky	748	430	41	1 219
Fakulta priemyselných technológií - Púchov	470	59	44	573
TnUAD – rektorát	314	435	-	749
Fakulta sociálno-ekonomických vzťahov	1 784	1 786	-	3 570
Fakulta zdravotníctva	273	460	-	733

Fakulta TnUAD	Počet študentov			
	Denné	Externé	Doktorandské	Spolu
Spolu	4 015	3 335	117	7 467

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, 2009

Vysoká škola manažmentu v Trenčíne bola zriadená zákonom NR SR č. 286/1999 Zb. ako prvá neštátna vysoká škola k 01.12.1999. Zriaďovateľom vysokej školy je CITY UNIVERSITY of Seattle. VŠM je bezfakultnou vysokou školou so študijnými odbormi:

- študijné odbory - podnikový, znalostný a všeobecný manažment, titul Bc., B.S.B.A, Mgr. a MBA

Celkovo na VŠM v Trenčíne k 31.10 2008 študovalo 8340 študentov dennou formou a 487 študentov externou formou.

Detašované pracoviská iných vysokých škôl SR na území Trenčianskeho kraja

- Materiálovo-technologická fakulta Slovenskej technickej univerzity Bratislava v Dubnici nad Váhom,
- Fakulta riadenia a informatiky Žilinskej univerzity Žilina v Prievidzi,
- Obchodná fakulta Ekonomickej univerzity Bratislava v Prievidzi,
- Fakulta hospodárskej informatiky Ekonomickej univerzity Bratislava v Púchove,
- Banícka fakulta Vysokej školy technickej Košice v Prievidzi.

Predpoklady vývoja vysokého školstva

Poslaním vysokých škôl, ktoré sú súčasťou európskeho výskumného priestoru vysokoškolského vzdelávania a spoločného európskeho výskumného priestoru, je rozvíjať harmonickú osobnosť, vedomosti, múdrosť, dobro a tvorivosť v človeku a prispievať k rozvoju vzdelanosti, vedy, kultúry a zdravia pre blaho celej spoločnosti, a tým prispievať k rozvoju vedomostnej spoločnosti. Cieľom vysokých škôl v Trenčianskom kraji je pripraviť takých študentov, ktorí sa svojimi vedomosťami a zručnosťami budú úspešne uplatňovať na trhu práce, kde úroveň a kvalita vzdelania nadobúda čoraz väčší význam umocnený aj možnosťami vysielat študentov na výmenné semestrálne štúdiá a stážové pobyty na univerzity v Európskej únii.

Trendy vývoja:

- zvýšenie úrovne vysokoškolskej vedy a vzdelávania, ako aj začleňovanie našich vysokých škôl do kontextu európskeho školstva,
- napĺňať hlavné poslanie vysokých škôl, ktorou je poskytovanie vysokoškolského vzdelávania a tvorivé vedecké bádanie alebo tvorivá umelecká činnosť,
- výrazne zvýšiť úroveň vysokoškolskej vedy a vzdelávania, začleniť vysoké školy do kontextu európskeho školstva a prispôbiť sa svetovým trendom.

2.7.2 Zdravotníctvo

V zmysle zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov, formy poskytovania zdravotnej starostlivosti sú:

a) ambulantná starostlivosť

- všeobecná,
- špecializovaná,

b) ústavná starostlivosť,

c) lekárenská starostlivosť.

V rámci všeobecnej ambulantnej starostlivosti sa poskytuje lekárska služba prvej pomoci najmenej v rozsahu verejnej minimálnej siete poskytovateľov.

V rámci ústavnej starostlivosti v nemocnici sa poskytuje ústavná pohotovostná služba najmenej v rozsahu verejnej minimálnej siete poskytovateľov.

2.7.2.1 Verejná minimálna sieť poskytovateľov zdravotnej starostlivosti

V súlade so zákonom č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych zamestnancov, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v súlade s Nariadením vlády SR č. 640/2008 Z. z. o verejnej minimálnej sieti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorým bola stanovená verejná minimálna sieť poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti poskytujú:

- ambulantnú zdravotnú starostlivosť,
- ústavnú zdravotnú starostlivosť,
- pevnú sieť poskytovateľov,
- koncovú sieť poskytovateľov.

Verejná minimálna sieť poskytovateľov (ďalej len minimálna sieť) je usporiadanie najmenšieho možného počtu verejne dostupných poskytovateľov na území príslušného samosprávneho kraja alebo na území príslušného okresu (ďalej len príslušné územie) v takom počte a zložení, aby sa zabezpečila efektívne dostupná, plynulá, sústavná a odborná zdravotná starostlivosť s prihliadnutím na :

- a) počet obyvateľov príslušného územia vrátane možnej odchýlky vo vzťahu ku geografickým a demografickým podmienkam príslušného územia,
- b) chorobnosť a úmrtnosť obyvateľov príslušného územia,
- c) migráciu cudzincov a osôb bez štátnej príslušnosti na príslušnom území,
- d) bezpečnosť štátu.

Tab. 79 Verejná minimálna sieť poskytovateľov všeobecnej ambulantnej zdravotnej starostlivosti

Kraj/SR	Počet lekárskejších miest	
	Všeobecná ambulantná starostlivosť pre dospelých 1	Všeobecná ambulantná starostlivosť pre deti a dorast
Trenčiansky kraj	196,9	74,2
Slovenská republika	1 733,3	718,5

Pozn.: v zmysle prílohy č. 1 k NV č. 640/2008 Z. z.

1 Lekárskym miestom sa rozumie výkon činnosti lekára s príslušnou odbornou spôsobilosťou v rozsahu 40 hodín fondu pracovného času,1) ak ide o rizikové činnosti, v rozsahu 38 hodín fondu pracovného času. Tento pojem sa používa aj na označenie pracovných miest iných zdravotníckych pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním. Ak poskytovateľ ambulantnej všeobecnej zdravotnej starostlivosti alebo ambulantnej špecializovanej zdravotnej starostlivosti podľa povolenia2) poskytuje v jednej ambulancii zdravotnú starostlivosť v dvoch alebo vo viacerých odboroch všeobecnej zdravotnej starostlivosti a špecializovanej zdravotnej starostlivosti, zaraďuje sa do minimálnej siete najviac v rozsahu 1,00 lekárskeho miesta súhrnne pre všetky odbory.

Tab. 80 Verejná minimálna sieť poskytovateľov špecializovanej ambulantnej zdravotnej starostlivosti

Okres	Počet lekárskejších miest	
	Špecializovaná ambulantná gynekologická starostlivosť	Špecializovaná ambulantná zubno-lekárska starostlivosť vrátane detskej
Bánovce nad Bebravou	4,9	14,6
Ilava	7,8	23,4
Myjava	3,6	10,8
Nové Mesto nad Váhom	8,1	24,0
Partizánske	6,1	18,1
Považská Bystrica	8,2	24,6
Prievidza	17,7	53,2
Púchov	5,8	17,4
Trenčín	14,5	43,1
Slovenská republika	693,6	2 059,4

Pozn.: v zmysle prílohy č. 2 k NV č. 640/2008 Z. z.

Trenčiansky samosprávny kraj, odbor zdravotníctva a humánnej farmácie na základe ust. § 46 ods.1 písm. l/ zákona číslo 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v nadväznosti na ust. § 2 ods. 23 citovaného právneho predpisu určil dňom 31.3.2008 v rámci Trenčianskeho kraja zdravotné obvody pre poskytovateľov:

- všeobecnej ambulantnej starostlivosti pre dospelých,
- všeobecnej ambulantnej starostlivosti pre deti a dorast,
- špecializovanej ambulantnej gynekologickej ambulantnej starostlivosti,
- špecializovanej ambulantnej zubno-lekárskej starostlivosti.

Zdravotné obvody sú spravidla totožné s 9 územnými obvodmi Trenčianskeho kraja.

Tab. 81 Verejná minimálna sieť poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti

Názov oddelenia/typ lôžok	Minimálny počet lôžok	
	Trenčiansky kraj	Slovenská republika
Akútne lôžka	2 303	22 293
Chronické lôžka	349	3 211
Psychiatrické lôžka	337	3 629
Spolu	2 989	29 133

Pozn.: v zmysle príloha č. 6 k NV č. 640/2008 Z. z.

V zmysle prílohy č. 7 k NV č. 640/2008 Z. z. pevnú sieť poskytovateľov v Trenčianskom kraji tvoria okresy a skupiny okresov:

- Trenčín, Nové Mesto nad Váhom a Myjava,
- Prievidza,
- Partizánske a Bánovce nad Bebravou,
- Považská Bystrica, Ilava a Púchov.

Tab. 82 Zdravotnícke zariadenia koncovej siete

Druh zdravotníckeho zariadenia	Názov zdravotníckeho zariadenia	Obec
Všeobecná nemocnica	Fakultná nemocnica Trenčín	Trenčín
Špecializovaná nemocnica	Nemocnica pre obvinených a odsúdených	Trenčín

Pozn.: v zmysle prílohy č. 8 k NV č. 640/2008 Z. z.

Verejná minimálna sieť pre hospic a mobilný hospic je ustanovená najmenej jedným hospicom a jedným mobilným hospicom na územie samosprávneho kraja.

Lekárska služba prvej pomoci (LSPP)

Verejná minimálna sieť poskytovateľov lekárskej služby prvej pomoci, ktorí poskytujú všeobecnú ambulatnú zdravotnú starostlivosť pre dospelých je ustanovená najmenej jedným poskytovateľom zdravotnej starostlivosti na 100 000 obyvateľov.

Verejná minimálna sieť poskytovateľov lekárskej služby prvej pomoci, ktorí poskytujú všeobecnú ambulatnú zdravotnú starostlivosť pre deti a dorast je ustanovená najmenej jedným poskytovateľom zdravotnej starostlivosti na 50 000 detí.

Verejná minimálna sieť poskytovateľov lekárskej služby prvej pomoci, ktorí poskytujú špecializovanú zubno-lekársku ambulatnú zdravotnú starostlivosť je ustanovená najmenej jedným poskytovateľom zdravotnej starostlivosti na 400 000 obyvateľov.

Údaje za oblasť zdravotníctva boli prevzaté zo Zdravotníckej ročenky SR (2007), ktorá poskytuje štatistický prehľad o zdravotníctve a zdravotnom stave obyvateľstva (Národné centrum zdravotníckych informácií v Bratislave - NCZI)

Tab. 83 Prehľad všeobecnej zdravotnej starostlivosti na území Trenčianskeho kraja

Okres/SR	Všeobecné lekárstvo		Všeobecná starostlivosť o deti a dospelých	
	Počet lekárskeho miest	Na 10 000 dospelých	Počet lekárskeho miest	Na 10 000 detí a dospelých
Bánovce nad Bebravou	15,00	4,87	9,50	8,21
Ilava	27,30	5,46	14,00	7,66
Myjava	8,25	3,51	5,75	7,64
Nové Mesto nad Váhom	31,10	6,03	13,10	7,48
Partizánske	21,80	5,57	9,20	6,93
Považská Bystrica	23,90	4,65	14,30	6,99
Prievidza	60,35	5,36	29,50	7,28
Púchov	19,00	5,22	10,00	7,13
Trenčín	52,00	5,59	23,90	7,37
Trenčiansky kraj	259,70	5,30	129,25	7,36
Slovenská republika	2 182,08	5,05	1 143,55	6,82

Zdroj: Zdravotnícka ročenka SR 2007, NCZI, 2008

Pozn.: Evidenčný počet prepočítaný na plné úväzky v kategóriách lekár, zubný lekár, farmaceut a iný zdravotnícky pracovník

Tab. 84 Prehľad všeobecnej zdravotnej starostlivosti – Lekárska služba prvej pomoci na území Trenčianskeho kraja

Okres	Lekárska služba prvej pomoci		Ambulancia centrálného príjmu a ústavnej pohotovostnej služby	
	Počet lekárskeho miest	Na 10 000 obyvateľov	Počet lekárskeho miest	Na 10 000 obyvateľov
Bánovce nad Bebravou	-	-	0,40	0,11
Ilava	-	-	-	-
Myjava	-	-	-	-
Nové Mesto nad Váhom	0,52	0,08	0,50	0,08
Partizánske	2,00	0,42	-	-
Považská Bystrica	-	-	0,10	0,02
Prievidza	12,00	0,86	0,10	0,01
Púchov	1,00	0,22	-	-
Trenčín	3,00	0,26	16,0	1,41
Trenčiansky kraj	18,52	0,31	17,10	0,29
Slovenská republika	147,12	0,27	144,12	0,27

Zdroj: Zdravotnícka ročenka SR 2007, NCZI, 2008

Tab. 85 Prehľad lekárskeho služieb prvej pomoci (LSPP) na území Trenčianskeho kraja

Okres	Lekárska služba prvej pomoci		
	Deti a dorast	Dospelí	Stomatologická
Bánovce nad Bebravou	1	1	1
Ilava	2	1	-
Myjava	1	1	-
Nové Mesto nad Váhom	1	1	-
Partizánske	1	1	1
Považská Bystrica	1	1	1
Prievidza	3	3	1
Púchov	1	1	1
Trenčín	1	1	2
Trenčiansky kraj	12	11	7

Zdroj: www.tsk.sk

Tab. 86 Zariadenia ambulantnej starostlivosti

Okres	Zariadenia ambulantnej zdravotnej starostlivosti			
	Pracovné miesta samostatných odborných zdravotníckych pracovníkov		Denné miesta pre pacientov	
	Počet	Na 10 000 obyvateľov	Počet	Na 10 000 obyvateľov
Bánovce nad Bebravou	79,70	20,95	-	-
Ilava	132,69	21,74	12	2,0
Myjava	34,80	12,37	6	2,1
Nové Mesto nad Váhom	110,22	17,58	7	1,1
Partizánske	74,34	15,17	13	2,7
Považská Bystrica	149,10	23,21	9	1,4
Prievidza	268,04	19,22	47	3,4
Púchov	82,50	18,12	8	1,8
Trenčín	261,29	23,05	-	-
Trenčiansky kraj	1 192,68	19,88	102	1,7
Slovenská republika	12 326,03	22,82	1 173	2,2

Zdroj: Zdravotnícka ročenka SR 2007, NCZI, 2008

Pozn.: Evidenčný počet prepočítaný na plné úväzky v kategóriách lekár, zubný lekár, farmaceut a iný zdravotnícky pracovník

Tab. 87 Zariadenia ústavnej starostlivosti

Okres	Zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti vrátane ambulantných častí					
	Pracovné miesta samost. odborných zdravotníckych pracovníkov		Postele ústavnej zdravotnej starostlivosti		Denné miesta pre pacientov	
	Počet	Na 10 000 obyvateľov	Počet	Na 10 000 obyvateľov	Počet	Na 10 000 obyvateľov
Bánovce nad Bebravou	29,10	7,65	168	44,2	-	-
Ilava	34,60	5,67	262	42,9	-	-
Myjava	54,05	19,21	210	74,6	-	-
Nové Mesto nad Váhom	51,97	8,29	120	19,1	-	-
Partizánske	49,88	10,53	230	48,6	-	-
Považská Bystrica	111,57	17,37	461	71,8	-	-
Prievidza	184,46	13,23	1 294	92,8	16	1,1
Púchov	20,00	4,39	367	80,6	-	-
Trenčín	270,65	23,88	2,102	185,5-	30	2,6
Trenčiansky kraj	806,28	13,44	5 214	86,9	46	0,8
Slovenská republika	10 195,29	18,88	47 524	88,0	485	0,9

Zdroj: Zdravotnícka ročenka SR 2007, NCZI, 2008

Pozn.: Evidenčný počet prepočítaný na plné úväzky v kategóriách lekár, zubný lekár, farmaceut a iný zdravotnícky pracovník

Tab. 88 Prehľad pracovníkov na 100 000 obyvateľov podľa vybraných kategórií v obvodech na území Trenčianskeho kraja

Okres	Spolu	Evidenčný počet pracovníkov vo fyzických osobách					
		zdravot. pracov.	v tom				
			lekári	zubní lekári	farmaceut	sestry	pôrodné asistentky
Bánovce nad Bebravou	1 356,3	1 148,6	241,8	34,2	60,5	533,6	34,2
Ilava	1 099,1	805,9	191,7	44,2	19,7	375,1	42,6
42,6Myjava	1 602,9	1 201,3	259,4	46,2	32,0	511,8	64,0
Nové Mesto nad Váhom	1 255,0	1 004,7	186,6	51,0	173,8	312,6	3,2
Partizánske	1 115,0	872,1	179,5	44,3	44,3	371,7	21,1
Považská Bystrica	1 821,5	1 359,1	280,2	45,1	48,3	629,0	40,5
Prievidza	1 777,1	1 055,6	248,1	40,2	51,6	455,4	33,7
Púchov	962,2	676,6	158,2	30,8	59,3	292,2	-11,0
Trenčín	2 549,8	1 742,5	370,6	51,2	53,8	797,6	42,4
Trenčiansky kraj	1 655,3	1 156,7	250,4	43,8	60,9	504,1	32,5
Slovenská republika	2 033,5	1 483,2	337,3	53,0	60,0	630,3	30,7

Zdroj: Zdravotnícka ročenka SR 2007, NCZI, 2008

Súčasný stav zdravotníckych zariadení

Rozmiestnenie nemocníc v rámci územia Trenčianskeho kraja je nasledovné (informácie prevzaté z web stránok zdravotníckych zariadení v TSK):

- **Nemocnica Bánovce - 3. súkromná nemocnica s.r.o.** - je všeobecná nemocnica – neštátne zdravotnícke zariadenie, poskytuje zdravotnú starostlivosť obyvateľom spádovej oblasti okresu Bánovce nad Bebravou s počtom približne 35.600 obyvateľov. Zdravotnú starostlivosť poskytuje
 - na 4 všeobecných ambulanciách,
 - v 15 odboroch špecializovanej ambulantnej starostlivosti,
 - na 3 oddeleniach spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek,
 - na 118 lôžkach akútnej lôžkovej starostlivosti v základných odboroch,
 - na 50 lôžkach klinickej starostlivosti oddelenia dlhodobo chorých.
- **Nemocnica s poliklinikou Ilava n.o.** - nezisková organizácia vznikla 1. januára 2003 transformáciou zo štátnej príspevkovej organizácie Nemocnica slúži pre hospitalizáciu pacientov zo spádového územia okresu Ilava a časti okresu Púchov t.j. asi pre 80 000 obyvateľov s počtom lôžok 262.
- **Nemocnica s poliklinikou Myjava** – príspevková organizácia v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja (od 01. 01. 2003). Poskytuje zdravotnú starostlivosť v spádovom území pre cca 30 000 obyvateľov – poliklinická časť a cca 60 000 obyvateľov lôžková časť.
- **Nemocnica s poliklinikou Nové Mesto nad Váhom n. o.** - zastrešená neziskovou organizáciou s predmetom činnosti zameraným na poskytovanie ambulantnej zdravotnej starostlivosti a ústavnej zdravotnej starostlivosti vrátane záchranej zdravotnej služby.
- **Nemocnica s poliklinikou Partizánske, n. o.** vznikla po prechode zriaďovateľských kompetencií MZ SR voči štátnej príspevkovej organizácii – Nemocnice s poliklinikou v Partizánskom v súlade so zákonom NR SR č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky na Mesto Partizánske, ktoré ju založilo ako neziskovú organizáciu od 1. januára 2003.
- **Nemocnica s poliklinikou Považská Bystrica** – zriaďovateľ TSK. NsP poskytuje všeobecnú a špecializovanú zdravotnú starostlivosť. V súčasnosti má NsP Považská Bystrica 461 lôžok.
- **Nemocnica Handlová - 2. súkromná nemocnica s.r.o.** - nemocnica rodinného typu.
- **Fakultná nemocnica Trenčín** vznikla Rozhodnutím Ministerstva zdravotníctva SR č. 16396-2/2006-SP zo dňa 23. 5. 2006 z Nemocnice s poliklinikou Trenčín. V súčasnosti má Fakultná nemocnica Trenčín 926 postelí na 20 lôžkových oddeleniach, 8 pracovísk spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek, 16 príjmových ambulancií, 19 samostatných odborných ambulancií a ďalšie odborné ambulancie, ktoré sú súčasťou oddelení. Hlavnou úlohou Fakultnej nemocnice Trenčín je poskytovanie komplexnej a kvalitnej liečebno – preventívnej starostlivosti pre všetkých pacientov Trenčianskeho kraja. V Trenčianskom kraji je Fakultná nemocnica Trenčín tzv. „koncovým“ zdravotníckym zariadením s koncentráciou klinicky najťažších a finančne najnáročnejších pacientov. Fakultná nemocnica na základe zmluvy s Trenčianskou univerzitou A. Dubčeka

a SZŠ v Trenčíne poskytuje možnosť praktickej výučby študentom ošetrovateľstva na svojich oddeleniach a klinikách.

- Nemocnica: PULMED s.r.o. odbor pediatria so sídlom Janova Ves.
- Nemocnica s poliklinikou Prievidza so sídlom v Bojniciach je príspevková organizácia s právnou subjektivitou. V zmysle zákona č. 416/2001 Z. z. prešla NsP Prievidza dňom 1.1.2003 zo zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR do zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja. Po zrušení niektorých oddelení v NsP Partizánske, Bánovce nad Bebravou prebrala časť poskytovania zdravotnej starostlivosti aj pre obyvateľov tých okresov, pre spádovú oblasť cca 140 000 obyvateľov. Zariadeniami NsP Prievidza sú:
 - Nemocnica v Bojniciach – zabezpečuje hospitalizáciu pacientov na 16 lôžkových oddeleniach s celkovým počtom 563 lôžok.
 - Poliklinická časť v Prievidzi v ktorej zabezpečuje primárnu a špecializovanú zdravotnú starostlivosť v okrese Prievidza.

Polikliniky

- BIO-FIT s.r.o. poliklinika Trenčín Juh – pôsobí od roku 1999 v oblasti komplexného zdravotného servisu pre pracovníkov mnohých podnikov a firiem. Hlavným programom je pracovná zdravotná služba v oblasti BOZP so zabezpečovaním prvej pomoci, školení, kontrolnej činnosti pracovných prostredí a zdravotnej starostlivosti o zamestnancov s lekáorskými posudkami a konzultáciami v oblasti ochrany zdravia pracovníkov pred nepriaznivými vplyvmi pracovného prostredia. Doplnkovými službami sú medicínske odbory ako interná medicína, telovýchovné lekárstvo,
- Mestská poliklinika Dubnica m.p.o.,
- Ústredná vojenská nemocnica SNP – poliklinika,
- UNIPHARMA PRIEVIDZA - 1. slovenská lekárnická akciová spoločnosť – poliklinika.

Do ústavnej zdravotnej starostlivosti patrí:

- Hospic Milosrdných sestier - REFUGIUM, n.o. Trenčín, ktorý poskytuje:
 - komplexnú ošetrovateľskú a lekáorskú starostlivosť s využitím súčasných poznatkov v liečbe bolesti a ďalších príznakov pre pacientov v najpokročilejšom štádiu ochorenia,
 - 16 hospicových lôžok na jedno a dvojposteľových izbách, z ktorých 14 je vyhradených pre pacientov a 2 prístelky pre rodinných príslušníkov,
 - ubytovanie rodinných príslušníkov.

Základné predpoklady ďalšieho vývoja v územnom priemete kraja

Trendy v krajinách Európskej únie v oblasti zdravotníctva smerujú k prioritizovaniu primárnej zdravotnej starostlivosti najmä ambulantnej starostlivosti a preferovaniu jednodňovej diagnostiky a liečby. Zdravotná starostlivosť má preventívne zameranie a smeruje k ochrane zdravia a prevencii chorôb.

Zámerom členských štátov EÚ je posilňovať, prispôbovať a vhodne reformovať zdravotníctvo, vrátane verejného zdravia a hygieny, s cieľom zabezpečiť všeobecnú

dostupnosť zdravotníckych služieb postavených na vedeckých základoch, požadovanej kvality a rozsahu, zodpovedajúce dostupným a perspektívne udržateľným zdrojom.

Dlhodobým zámerom členských štátov EÚ je dosiahnuť najvyšší možný potenciál pre zdravie pre všetkých a to aj posilňovaním zdravia, prevenciou chorôb a úrazov, dobrou zdravotnou starostlivosťou pre ľudí s poruchou zdravia, novými formami mobilizácie zdrojov na rozvoj zdravia, účasťou a zodpovednosťou jednotlivcov, skupín, inštitúcií a komunít za sústavný rozvoj zdravia.

2.7.2.2 Kúpeľníctvo

Významné miesto v systéme starostlivosti o zdravie obyvateľov majú prírodné liečebné kúpele, ktoré sa viažu na výskyt prírodných liečivých zdrojov.

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je príslušný orgán na vydanie povolenia na prevádzkovanie prírodných liečebných kúpeľov.

Hlavnou funkciou prírodných liečivých kúpeľov je poskytovanie kúpeľnej starostlivosti podľa indikačného zoznamu. Až následne môžu byť využité ich ďalšie funkcie, a to rehabilitačno-regeneračná a preventívna (v rámci kúpeľného turizmu).

Na území Trenčianskeho kraja sa nachádzajú tri kúpeľné miesta s prírodnými liečivými zdrojmi:

- kúpeľné miesto Bojnice – stanovené Uznesením vlády SR č. 740/1995,
- kúpeľné miesto Nimnica - stanovené Uznesením vlády SR č. 830/1997 v znení jeho zmeny schválenej uznesením vlády SR č. 456/1999,
- kúpeľné miesto Trenčianske Teplice - stanovené Uznesením vlády SR č. 694/1996 v znení jeho zmeny schválenej uznesením vlády SR č. 456/1999.

2.7.3 Sociálna starostlivosť

Zákon č. 448/2008 Z. z. (účinný od 01. 01. 2009) o sociálnej pomoci novým spôsobom upravuje právne vzťahy a podmienky poskytovania sociálnych služieb, ktorých úlohou je podporiť začlenenie občanov do spoločnosti a riešiť ich nepriaznivú sociálnu situáciu. Zaručuje právo fyzickej osoby na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia a právo výberu poskytovateľa, za podmienok, ktoré určuje tento zákon. Nová právna úprava je komplexne orientovaná na jednotlivca, rodinu a komunitu fyzických osôb, ktorí sa ocitli v krízovej situácii, ktorých riešenie alebo riziko ich vzniku je vhodné riešiť poskytnutím sociálnej služby.

V zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. (účinný od 01. 01. 2009) o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, poskytovateľmi sociálnych služieb sú obce a vyššie územné celky. Sociálnu službu poskytujú buď sami prostredníctvom právnickej osoby založenej obcou alebo vyšším územným celkom alebo je zabezpečená u neverejného poskytovateľa sociálnych

služieb. Poskytovateľom sociálnych služieb je za podmienok ustanovených týmto zákonom obec, právnická osoba založená obcou alebo vyšším územným celkom (ďalej verejný poskytovateľ) a iná fyzická alebo právnická osoba (ďalej neverejný poskytovateľ).

Verejní aj neverejní poskytovatelia môžu poskytovať sociálne služby len na základe zápisu do registra poskytovateľov sociálnych služieb, ktorý vedie vyšší územný celok.

Podľa uvedeného zákona sociálne služby sa delia podľa druhu služby do niekoľkých skupín v závislosti od povahy, nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupín na:

- Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v zariadeniach:
 - nocľaháreň
 - útulok
 - domov na polceste
 - nízkoprahové denné centrum
 - zariadenie núdzového bývania
- Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi
 - pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života
 - poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti
 - poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu
- Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku:
 - poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšia dôchodkový vek. Ide o nasledovné zariadenia:
 - zariadenie podporovaného bývania
 - zariadenie pre seniorov
 - zariadenie opatrovateľskej služby
 - rehabilitačné stredisko
 - domov sociálnych služieb
 - špecializované zariadenie
 - denný stacionár
 - opatrovateľská služba
 - prepravná služba
 - sprievodcovská a predčítateľská služba
 - tlmočnická služba

- sprostredkovanie tlmočnickej služby
- sprostredkovanie osobnej asistencie
- požičiavanie pomôcok
- Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií
 - monitorovanie a signalizácia potreby pomoci
 - krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií
- Podporné služby
 - odľáčovacia služba
 - pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností
 - denné centrum
 - integračné centrum
 - jedáleň
 - práčovňa
 - stredisko osobnej hygieny

Forma poskytovanej sociálnej služby je:

- **ambulantná** – poskytuje sa fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta poskytovania sociálnej služby,
- **terénna** – poskytuje sa fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí,
- **pobytová** – poskytuje sa, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná alebo týždenná sociálna služba.

Zákon uprednostňuje poskytovanie terénnej alebo ambulantnej sociálnej služby pred pobytovou sociálnou službou. Pri pobytovej sociálnej službe má prednosť týždenná pobytová sociálna služba pred celoročnou pobytovou sociálnou službou.

V zmysle zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky (kompetenčný zákon) bol uskutočnený prechod zriaďovateľskej funkcie k vybraným druhom dovedy štátnych zariadení sociálnych služieb z orgánov štátu na samosprávne kraje a obce. K 01.07.2002 v zmysle kompetenčného zákona bolo z Krajského úradu v Trenčíne delimitovaných 7 domovov dôchodcov – z toho 2 kombinované zariadenia typu domov dôchodcov – domov penzión pre dôchodcov – na 8 obcí, pretože 1 domov dôchodcov mal vytvorené detašované pracovisko v územnom obvode inej obce. Z okresných úradov bolo na obce delimitovaných 11 zariadení opatrovateľskej služby.

Na Trenčiansky samosprávny kraj bola z Krajského úradu v Trenčíne k 01.07.2002 delimitovaná zriaďovateľská pôsobnosť k 24 zariadeniam sociálnej starostlivosti a k 01.01.2004 k 3 zariadeniam v členení:

- 17 domovov dôchodcov – domovov sociálnych služieb,
- 7 domovov sociálnych služieb pre mentálne postihnutých občanov v tom 1 domov sociálnych služieb pre deti a mládež s denným a týždenným pobytom, 1 domov sociálnych služieb s denným pobytom,
- 3 domovy sociálnych služieb pre mentálne postihnuté deti s celoročnou formou pobytu.

Z okresných úradov k 01.07.2002 prešla pôsobnosť k zariadeniam bez právnej subjektivity v členení:

- 2 útulky,
- 1 domov pre osamelých rodičov.

Tieto zariadenia boli na základe uznesenia Zastupiteľstva TSK 55/2002 zo dňa 10. 07. 2002 začlenené ako satelitné zariadenia subjektov s právnou subjektivitou. K 01. 01. 2004 bola z okresného úradu delimitovaná stanica opatrovateľskej služby a krízové stredisko v Prievidzi.

V súčasnosti je TSK zriaďovateľom 26 zariadení sociálnej starostlivosti s právnou subjektivitou, v rámci ktorých poskytuje sociálne služby 2 409 prijímateľom sociálnej služby v nasledovnom členení:

- 17 kombinovaných zariadení typu zariadenie pre seniorov – domov sociálnych služieb,
- 9 zariadení typu domov sociálnych služieb,
- 2 útulky,
- 1 zariadenie podporovaného bývania,
- 1 zariadenie núdzového bývania.

Domy sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK sú

- 2 DSS pre mentálne postihnuté dospelé ženy s celoročnou formou pobytu,
- 1 DSS pre mentálne postihnutých mužov s celoročnou, týždennou a dennou formou pobytu,
- 1 DSS pre mentálne postihnutých mužov s celoročnou formou pobytu,
- 2 DSS pre mentálne postihnutých občanov muži – ženy s celoročnou formou pobytu,
- 1 DSS pre mentálne postihnuté deti a dospelých s celoročnou formou pobytu,
- 1 DSS pre mentálne postihnuté deti s celoročnou, týždennou a dennou formou pobytu,
- 1 DSS pre mentálne postihnuté deti s týždennou a dennou formou pobytu.

Tab. 89 Územné rozloženie sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK podľa okresov

Okres	Kombinov. zariadenie pre seniorov – DSS		Domov sociálnych služieb		Útulky		Zariadenie podporovaného bývania		Zariadenie núdzového bývania	
	Zar.	Mies.	Zar.	Mies.	Zar.	Mies.	Zar.	Mies.	Zar.	Mies.
Bánovce nad Bebravou	1	90	-	-	-	-	-	-	-	-
Ilava	1	70	2	245	-	-	-	-	-	-
Myjava	1	150	-	-	-	-	-	-	-	-
Nové Mesto n/V.	3	174	1	110	-	-	-	-	-	-
Partizánske	1	120	-	-	-	-	-	-	-	-
Považ. Bystrica	3	240	1	120	1	20	-	-	-	-
Prievidza	1	234	2	80	1	15	1	12	1	8
Púchov	3	258	1	35	-	-	-	-	-	-
Trenčín	3	277	2	145				6*		
Trenčiansky kraj	17	1 613	9	735	2	35	2	18	1	8
Mestá	9	1 077	3	121		1		6		
Vidiecke sídla	8	536	6	614		1	1	12	1	8

Zdroj: Konceptia rozvoja sociálnych služieb Trenčianskeho samosprávneho kraja 2009

- *Súčasť kombinovaného zariadenia DD-DSS

Obce a mestá v TSK sú zriaďovateľmi 21 zariadení sociálnych služieb, v rámci ktorých poskytujú sociálnu službu 998 prijímateľom sociálnej služby v nasledovnom členení:

- 9 zariadení typu zariadenie pre seniorov,
- 12 zariadení opatrovateľskej služby,
- 2 zariadenia núdzového bývania.

Tab. 90 Územné rozloženie sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti miest a obcí

Okres	Zariadenie pre seniorov – DD		Zariadenia opatrovat. služby		Zariad. núdzového bývania	
	Zar.	Mies.	Zar.	Mies.	Zar.	Mies.
Bánovce nad Bebravou	-	-	-	-	-	-
Ilava	2	224	-	-	-	-
Myjava	-	-	-	-	-	-
Nové Mesto n. Váhom	-	-	5	69	-	-
Partizánske	1	32	1	20	1	2
Považ. Bystrica	1	35	-	-	-	-
Prievidza	2	224	-	-	-	-
Púchov	-	-	1	17	-	-
Trenčín	3	157	5	218	1	*
Trenčiansky kraj	9	672	12	324	2	2
Mestá	6	555	3	246	1	*
Vidiecke sídla	3	117	6	78	1	2

Zdroj: Konceptia rozvoja sociálnych služieb Trenčianskeho samosprávneho kraja 2009

- *Súčasť zariadenia opatrovateľskej služby

Okrem sociálnych služieb zabezpečovaných v zariadeniach sociálnej starostlivosti zriadených TSK a obcami Trenčianskeho kraja sú z rozpočtu TSK spolufinancované subjekty, ktoré poskytujú sociálne služby v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z.. Registrované fyzické a právnické osoby poskytujú sociálne služby v 23 zariadeniach sociálnej starostlivosti pre 826 prijímateľom sociálnej služby v nasledovnom členení:

- 10 kombinovaných zariadení typu zariadenie pre seniorov - domovov sociálnych služieb,
- 4 zariadenia pre seniorov,
- 5 domovov sociálnych služieb,
- 4 zariadenia núdzového bývania,
- 5 útulkov.

Tab. 91 Územné rozloženie verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb

Okres	Kombinov. zariadenie pre seniorov – DSS		Domov sociálnych služieb		Útulky		Zariadenie pre seniorov		Zariadenie núdzového bývania	
	Zar.	Mies.	Zar.	Mies.	Zar.	Mies.	Zar.	Mies.	Zar.	Mies.
Bánovce nad Bebravou	2	45	1	9	-	-	-	-	-	-
Ilava	2	87	-	-	-	-	-	-	-	-
Myjava	-	-	1	20	1	17*	-	-	1	30*
Nové Mesto n/V.	1	49	-	-	1	30	1	50	-	-
Partizánske	1	90	1	20	1	20	1	17	-	-
Považ. Bystrica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prievidza	2	52	1	24	2	47	2	89	3	57
Púchov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trenčín	2	58	1	15				-		
Trenčiansky kraj	10	381	5	88	5	114	4	156	4	87
Mestá	6	276	4	79	5	114	1	17	4	87
Vidiecke sídla	4	105	1	9		1	3	139	-	-

Zdroj: Konceptia rozvoja sociálnych služieb Trenčianskeho samosprávneho kraja 2009

- *Súčasť zariadenia SS Myjava

Opatrovateľskú službu ambulantnou formou poskytuje 9 registrovaných fyzických a právnických osôb, prepravnú službu 1 a sociálnu službu v stredisku osobnej hygieny 2 registrované fyzické a právnické osoby. Sociálne poradenstvo poskytuje v TSK 15 evidovaných fyzických a právnických osôb.

Celkovo poskytuje v Trenčianskom samosprávnom kraji sociálnu službu v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. 50 registrovaných fyzických a právnických osôb, s kapacitou 4 233 miest, čo pri počte obyvateľov 599 859 rok 2008 predstavuje 7,05 miest na 1 000 obyvateľov kraja.

Pre vzájomné porovnanie situácie v celkovej vybavenosti sociálnymi zariadeniami podľa okresov sú ako porovnateľný ukazovateľ prepočítané miesta v sociálnych zariadeniach celkom, pripadajúce na 1 000 obyvateľov okresu:

Tab. 92 Porovnanie situácie vybavenosti sociálnymi zariadeniami

Okres	Sociálne zariadenia celkom		Počet miest na
	Celk. poč.zar.	Celk. poč. miest	1 000 obyv. ¹
Bánovce nad Bebravou	4	144	3,8
Ilava	7	626	10,3
Myjava	2	217	7,8
Nové Mesto nad Váhom	12	482	7,7
Partizánske	7	321	6,8
Považská Bystrica	5	415	6,5
Prievidza	12	842	6,0
Púchov	5	310	6,8
Trenčín	16	876	7,7
Trenčiansky kraj	70	4 233	7,1

V porovnaní s celokrajským priemerom vychádzajú nadpriemerné okresy Ilava, Myjava, Nové Mesto nad Váhom a Trenčín. Najnepriaznivejšia situácia je v okrese Bánovce nad Bebravou. Toto hodnotenie však vyžaduje posúdenie z hľadiska viacerých aspektov (napr. počet žiadostí o umiestnenie v sociálnych zariadeniach a pod.).

Sieť sociálnych zariadení má z hľadiska obsluhy obyvateľov spravidla širší územný dopad, prekračujúci niekedy rámec obsluhy v rámci územnosprávnych celkov.

Základné predpoklady ďalšieho vývoja v územnom priemete kraja

Ciele a strategické smerovanie v oblasti sociálnych služieb sú predovšetkým zamerané na zabezpečenie práva občanov na sociálne služby, zvýšenie kvality a dostupnosti sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj nedostatkových sociálnych služieb, ktoré na území samosprávneho kraja a obciach úplne chýbajú.

V súlade s princípmi národných priorít v oblasti rozvoja sociálnych služieb, ako aj priorít Európskeho spoločenstva je deinstitucionalizácia sociálnych služieb a postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb a prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou – zariadenia rodinného typu a podpora poskytovania terénnych a ambulantných sociálnych zariadení a sociálnych služieb v zariadeniach s týždenným pobytom. Pre budúci vývoj v oblasti rozvoja sociálnych služieb bude potrebné vychádzať z priorít Európskeho spoločenstva a identifikovaných potrieb v rámci SR (Národné priority rozvoja sociálnych služieb, 2009):

1. Zabezpečenie dostupnosti a prístupnosti sociálnych služieb a ich finančná udržateľnosť,
2. Zvýšenie kvality a efektívnosti v oblasti sociálnych služieb,

¹ Prepočítané miesta na počet obyvateľov k 31.12.2008

3. Transformácia existujúcich veľkokapacitných zariadení sociálnych služieb na zariadenia s nižšou kapacitou ako 40 miest (na komunitné a integrované formy poskytovania sociálnych služieb),
4. Systematické vzdelávanie zamestnancov sociálnych služieb,
5. Rozvoj ľudského potenciálu a efektívne využitie pracovných síl,
6. Zavedenie komunitných plánov rozvoja sociálnych služieb (ako pomôcku pre obce),
7. Zefektívnenie financovania sociálnych služieb.

Trendy vo vývoji rozvoja zariadení sociálnej starostlivosti v Trenčianskom kraji sú špecifikované v strategickej časti “Konceptie rozvoja sociálnych služieb trenčianskeho samosprávneho kraja”.

Jej cieľom je naplnenie záujmov, úloh a podporných opatrení vlády SR v sociálnej oblasti, je reakciou na modernizáciu sociálnych služieb, ktorá je celoeurópskym trendom a hlavne má zabezpečiť efektívne vytváranie podmienok realizácie naplnenia potrieb sociálnych služieb pre obyvateľov Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Smerovanie sociálnych služieb je preto zamerané na:

- podporovanie v regióne komunitného plánovania a vytvárania podmienok pre jeho realizáciu,
- pokračovanie v deinštitucionalizácii služieb s cieľom poskytovať služby v čo najväčšej miere v prirodzenom prostredí osoby odkázanej na sociálnu službu a prirodzenými komunikačnými formami,
- vytváranie podmienok pre sebarealizáciu a integráciu prijímateľov sociálnej služby do života spoločnosti, tomu prispôsobovať organizačné predpoklady v budovaní nových typov zariadení sociálnych služieb
- humanizáciu služieb, ľudské práva.

Trendy v sociálnej práci a poskytovaní sociálnych služieb, legislatíva v tejto oblasti smerujú k tomu, aby služby boli poskytované svojim rozsahom, formou a spôsobom tak, aby prijímatelia mohli realizovať svoje základné ľudské práva, pri zachovaní ľudskej dôstojnosti s aktivizáciou sebestačnosti, zamedzeniu sociálneho vylúčenia, naopak podporovať začlenenie prijímateľa do spoločnosti.

Prioritami stratégie koncepcie rozvoja sociálnych služieb TSK sú

- rozvoj ambulantných sociálnych a sociálnych služieb s týždňovou formou pobytu v zariadení,
- rozvoj sociálneho poradenstva, prevencie a krízovej intervencie,
- zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania a modernizácie zariadení sociálnych služieb,
- vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb,
- podpora vzniku nových druhov sociálnych služieb a transformácia zariadení sociálnych služieb.

2.7.4 Kultúra

V zmysle zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky (kompetenčný zákon) bol uskutočnený prechod zriaďovateľskej funkcie k vybraným druhom dovtedy štátnych kultúrnych zariadení z orgánov štátu na samosprávne kraje a obce.

Delimitáciou prešlo zo zriaďovateľskej pôsobnosti Krajského úradu v Trenčíne:

- Trenčianske múzeum Trenčín
- Hornonitrianske múzeum Prievidza
- Vlastivedné múzeum Považská Bystrica – Orlové
- Verejná knižnica M. Rešetku Trenčín
- Považská knižnica Považská Bystrica
- Hornonitrianska knižnica Prievidza
- Trenčianske osvetové stredisko Trenčín
- Hornonitrianske osvetové stredisko Prievidza
- Považské osvetové stredisko Považská Bystrica
- Myjavské osvetové stredisko Myjava
- Galéria M. A. Bazovského Trenčín
- Hornonitrianska hvezdáreň Partizánske

Súčasnú rozmiestnenie a štruktúra kultúrnych zariadení zodpovedá geografickým a administratívnym podmienkam Trenčianskeho samosprávneho kraja. Trenčiansky kraj sa z hľadiska kultúrnych špecifík člení na nasledovné časti:

- Centrálna časť kraja, ktorá zahŕňa okresy Trenčín, Nové Mesto nad Váhom a Bánovce nad Bebravou, má vo svojom teritoriálnom zábere múzeum, galériu, knižnicu a osvetové stredisko. Kultúrne veľmi špecifický okres Myjava má vlastné osvetové stredisko.
- Región Hornej Nitry so svojím prirodzeným centrom Prievidzou sa skladá z okresov Prievidza a Partizánske.
- a z hľadiska štruktúry zariadení má múzeum, knižnicu, osvetové stredisko a hvezdáreň.
- Sever stredného Považia je kultúrne samostatným regiónom pozostávajúcim z okresov Považská Bystrica, Púchov a Ilava z vlastným múzeom, knižnicou a osvetovým strediskom.

Štruktúra kultúrnych zariadení a ich rozmiestnenie v rámci kraja je v súčasnej podobe teritoriálne vyvážené a umožňuje rozvoj jednotlivých špecifických kultúrnych regiónov.

2.7.4.1 Knižnice

Sú zriadené a vykonávajú svoju činnosť v zmysle zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach v znení neskorších predpisov. Budujú, spracúvajú, uchovávajú a sprístupňujú univerzálne

knižničný fond bez ohľadu na nosič informácií, s osobitným dôrazom na regionálne dokumenty. Poskytujú verejnosti komplexné knižničné služby, najmä absenčné a prezenčné vypožičiavanie dokumentov z vlastných fondov i z fondov ďalších knižníc na území Slovenskej republiky i v zahraničí prostredníctvom medziknižničnej výpožičnej služby a medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby. Sú regionálnym koordinačným, vzdelávacím, metodickým a dokumentačným strediskom pre knižnice vo svojej územnej pôsobnosti.

Hornonitrianska knižnica v Prievidzi

- Je regionálnou knižnicou pre obce na území okresov Prievidza a Partizánske.
- Zámer - komplexná rekonštrukcia budovy knižnice na Záhradníckej ul. 21 s cieľom umiestnenia správy knižnice a knižničného fondu na jednej adrese.

Považská knižnica v Považskej Bystrici

- Je regionálnou knižnicou pre obce na území okresov Považská Bystrica, Púchov a Ilava.
- Plní aj funkciu obecnej – mestskej verejnej knižnice pre Mesto Považská Bystrica.
- Považská knižnica v Považskej Bystrici sídli v objekte, ktorý bol v roku 2000 vyhlásený za kultúrnu pamiatku. Knižnica má dve pobočky – pobočka SNP a pobočka Rozkvet.
- Zámer v roku 2010 - Rozšíriť kapacitu knižnice sprevádzkovaním priestorov v podkroví budovy. Do roku 2013 zabezpečiť poskytovanie knižničných služieb na jednej adrese

Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne

- Knižnica je regionálnou knižnicou pre obce na území okresov Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou a Myjava.
- Plní aj funkciu obecnej – mestskej verejnej knižnice pre mesto Trenčín.
- Koordinuje a poradensky usmerňuje ostatné regionálne knižnice v Trenčianskom samosprávnom kraji.
- Zámer do roku 2013 zabezpečiť zmenu organizácie knižnice tak, aby sa poskytovali služby z jednej adresy.

2.7.4.2 Osvetové strediská

Sú zriadené a vykonávajú svoju činnosť v zmysle zákona č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti. Poskytujú poradenské služby realizátorom osvetovej činnosti, pričom pôsobia ako odbornoporadenské, vzdelávacie, metodické a informačné centrá. Organizuje tvorivé aktivity v jednotlivých oblastiach kultúrno-výchovnej činnosti a podieľa sa na uchovávaní, ochrane a sprístupňovaní hodnôt ľudovej kultúry. Nadväzuje priame vzťahy s inými právnickými a fyzickými osobami zaoberajúcimi sa kultúrno-výchovnou činnosťou v Slovenskej republike i v zahraničí. Odborne a organizačne pripravuje kultúrno-spoločenské a vzdelávacie podujatia regionálneho, nadregionálneho i medzinárodného charakteru. Zabezpečuje a organizuje kultúrne aktivity miestneho a regionálneho charakteru pre špecifické skupiny obyvateľstva. Vykonáva reklamné a propagačné aktivity súvisiace so zabezpečovaním akcií, ktorých je organizátorom alebo spoluorganizátorom.

Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne

- Je zariadením zabezpečujúcim osvetovú činnosť v územnej pôsobnosti okresov Trenčín, Nové Mesto nad Váhom a Bánovce nad Bebravou.

Považské osvetové stredisko v Považskej Bystrici

- Svoje aktivity plní v územnej pôsobnosti okresov Považská Bystrica, Púchov a Ilava.
- Zámer do roku 2013 – prestavba a rekonštrukcia budovy na Ulici odborov 244/8 v Považskej Bystrici.

Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi

- Je regionálnou kultúrnou inštitúciou pôsobiacou v regióne hornej Nitry – v okresoch Prievidza a Partizánske.
- v roku 2007 bola realizovaná prístavba kultúrno-spoločenského centra. Boli pristavené galéria, polyfunkčná sála, skladové priestory, zrekonštruované šatne pre účinkujúcich, sociálne zariadenia, kuchyňa.

Centrum tradičnej kultúry v Myjave

- Je osvetovým zariadením so všeobecným zameraním zabezpečujúcim osvetovú činnosť, ktoré aktívne napomáha cieľavedomému rozvoju kultúry a osvetu na základe záujmov a potrieb občanov v podmienkach miest a obcí. Svoje poslanie plní v územnej pôsobnosti miest a obcí regiónu Myjava.
- Poskytuje poradenské služby realizátorom osvetovej činnosti, pričom pôsobí ako odborné-poradenské, vzdelávacie, metodické a informačné centrum. Organizuje tvorivé aktivity v jednotlivých oblastiach kultúrno-výchovnej činnosti a podieľa sa na uchovávaní, ochrane a sprístupňovaní hodnôt ľudovej kultúry.

Hvezdáreň v Partizánskom

- Je špecializovanou organizáciou so sídlom v Malých Bieliciach, Partizánske, ktorá aktívne prispieva k rozvoju kultúry a vedy tým, že plní úlohy na úseku kultúrno-výchovnej, popularizačno-vzdelávacej, pozorovateľsko-výskumnej, odborno-informačnej činnosti v oblasti astronómie a príbuzných prírodných a technických vied, zároveň sa podieľa na sústavnej vzdelávacej práci detí, mládeže a širokej verejnosti. Poskytuje metodické, informačné, poradenské a ďalšie odborné služby verejnosti a záujemcom v oblasti astronómie a príbuzných prírodných a technických vied.
- Zámer do roku 2013 realizovať rekonštrukciu a dostavbu budovy hvezdárne.

2.7.4.3 Múzeá a galérie

Sú zriadené a vykonávajú svoju činnosť v zmysle zákona č. 115/1998 Z. z. o múzeách a galériách a ochrane predmetov múzejnej hodnoty a galerijnej hodnoty v znení neskorších predpisov. V pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja sú múzeá: Trenčianske múzeum v Trenčíne, Hornonitrianske múzeum v Prievidzi, Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici, sú špecializované právnické osoby, ktoré na základe prieskumu a vedeckého výskumu zhromažďujú, ochraňujú, vedeckými metódami zhodnocujú a odborne spravujú hmotné dokumenty so zameraním na múzejnú dokumentáciu vývoja prírody a spoločnosti, tieto sprístupňujú verejnosti a využívajú vo verejnom záujme. Múzeá plnia funkciu v oblasti

poskytovania odborných, poradenských, metodických, vzdelávacích a koordinačných služieb pre iné, obecné a súkromné múzeá s pôsobnosťou v rámci Trenčianskeho samosprávneho kraja. Na základe vedeckých a múzejných výskumov budujú zbierkový fond hmotných dokumentov o prírode a spoločnosti, ktoré tvoria súčasť kultúrneho dedičstva. Evidujú a dokumentujú zbierkový fond a spolupracujú pri budovaní centrálnej evidencie múzejných zbierok v Slovenskej republike. Budujú odbornú knižnicu, dokumentáciu a archív, ktoré tvoria primárnu bázu pre odborné determinovanie a prezentáciu zbierkových predmetov, zbierok a múzejných fondov. Ochráňuje, odborne spracováva, reštauruje, spravuje a sprístupňuje zbierkový fond so sprievodnou dokumentáciou, ktoré sú majetkom Trenčianskeho samosprávneho kraja. Prostredníctvom edičnej, vydavateľskej, propagačnej a popularizačnej činnosti zverejňuje výsledky svojej práce.

Trenčianske múzeum v Trenčíne

- Sídli v budove bývalého Župného domu v Trenčíne. Do správy Trenčianskeho múzea patrí Rodný dom Ľudovíta Štúra a Alexandra Dubčeka v Uhrovci, Kúria Ambrovec v Beckove, Podjavorinské múzeum v Novom Meste nad Váhom, Draškovičov kaštieľ v Čachticiach, Izba Ľudmily Podjavorinskej v Bzinciach pod Javorinou, Katov dom a Karner sv. Michala v Trenčíne, Trenčiansky hrad.

Hornonitrianske múzeum v Prievidzi

Hornonitrianske múzeum v Prievidzi sídli na Košovskej ceste 9. Na Ulici V. Clementisa 40 má pracovisko, ktoré slúži aj ako depozit zbierkových predmetov múzea.

- Príprava projektovej dokumentácie – rekonštrukcia objektu na Košovskej ceste.
- Rekonštrukcia strechy v objekte na Ul. V. Clementisa č. 40.
- Stavebné úpravy nevyhnuté na zabezpečenie bezpečnosti objektu na Ul. V. Clementisa.

Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici

Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici sídli v Považskej Bystrici. Jeho výstavný priestor je situovaný v kaštieli v Jasenici, obci neďaleko Považskej Bystrice.

- Zámer príprava projektovej dokumentácie – prestavba a rekonštrukcia budovy na Ulici odborov 244/8 v Považskej Bystrici.

Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne

Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne sídli na Palackého ulici 27.

- V roku 2008 realizované sadové úpravy dvora, rekonštrukcia/výsadba sadových plôch.

2.7.5 Telovýchova a šport

Trenčiansky kraj má nasledujúce zastúpenie vybraných zariadení telovýchovy a športu:

Športové štadióny

- Púchov (futbal)
- Prievidza (futbal)
- Bánovce nad Bebravou 2x (futbal+multi)
- Nové Mesto nad Váhom (futbal+atletika)
- Myjava (futbal)
- Trenčín
- Dubnica nad Váhom (futbal+atletika)

Športové haly kryté

- Považská Bystrica
- Púchov 2x
- Prievidza (tenis)
- Prievidza - viacúčelová
- Partizánske
- Bánovce nad Bebravou (tenis)
- Trenčín 4x
- Nové Mesto nad Váhom 2x (multi+tenis)
- Myjava 2x (veľká a malá)

Zimné štadióny kryté

- Považská Bystrica
- Púchov
- Prievidza
- Partizánske
- Bánovce nad Bebravou
- Nové Mesto nad Váhom
- Dubnica nad Váhom

Plavecké bazény kryté

- Považská Bystrica
- Púchov
- Prievidza
- Bánovce nad Bebravou
- Myjava

- Trenčín
- Nováky /NVC/
- Nová Dubnica

Jazdiarne

- Monty ranč, Nitrianske Pravno
- Jazdecký klub Mitani, Kocúransy
- Osada Dallas, Kľačno
- Rogoňovský ranč, Zbehová
- Žrebčín Motešice
- Hipocentrum Majer, Prievidza

Motokrosovú trate

- Myjava - s licenciou SMF
- Sverepec - s licenciou SMF
- Veľké Uherce - s licenciou SMF
- Beckov
- Ješkova Ves
- Kameničany
- Ladce - Horné Ladce
- Malé Uherce
- Nitrianske Rudno - Kaňová
- Otrhánky
- Papradno
- Trenčín - Zámotie
- Žitná - Radiša

Športové letiská

- Prievidza
- Partizánske/Malé Bielce
- Trenčín
- Dubnica nad Váhom

Strelnice

- Trenčín (Krytá strelnica, Paintball)
- Prievidza (navrhovaná)
- Domaniža
- Handlová

Bowling / koláreň

- Trenčín 3x

- Púchov
- Beckov
- Bojnice
- Nové Mesto nad Váhom
- Dubnica nad Váhom
- Partizánske
- Bánovce nad Bebravou 2x
- Myjava

Areály zdravia

- Malé Bielice - termálne kúpele
- Nové Mesto nad Váhom - Zelená Voda
- Handlová - Hutira relax club
- Bojnice - Čajka
- Bystričany - termálne kúpalisko Chalmová

V oblasti športu kraja je potrebné sa orientovať na:

- v oblasti útvarov talentovanej mládeže riešiť problematiku ich činnosti a financovania s Ministerstvom školstva SR, Slovenskými športovými zväzmi, SZTK Bratislava a s príslušnými mestami,
- v oblasti zvýšenia podielu telesnej výchovy a športu pri formovaní života detí a mládeže prehĺbovať záujem o pravidelné a dlhodobé pohybové aktivity v spolupráci so školstvom, Oblastnými útvarmi SZTK, ale aj s ostatnými občianskymi združeniami,
- koordinovať športové podujatia pre stredné školy za ich aktívnej spolupráce a obnoviť organizáciu dlhodobých športových súťaží,
- prostredníctvom orgánov riadiacich školstvo riešiť ohodnotenie pedagógov, ktorí pracujú s mládežou v oblasti športu v mimoškolskej TV,
- v rámci kraja sprístupniť školské športové areály pre telovýchovné aktivity čo najširších vrstiev obyvateľstva, zabezpečiť integráciu školských telovýchovných zariadení s rekreačným športovaním, dobudovať resp. dovybaviť školské športové areály,
- športovú prípravu talentovaných športovcov zabezpečiť kvalifikovanými odborníkmi.

2.8 Hospodárska základňa

Text kapitoly 2.8 Hospodárska základňa v znení platného Územného plánu veľkého územného celku Trenčianskeho kraja sa nahrádza za nasledovný text:

Kapitola 2.8.2.9 Priemyselné parky zo zmien a doplnkov č. 1 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja zostáva v platnosti, pričom sa z priemyselných parkov celoštátneho významu vypúšťa lokalita Bánovce nad Bebravou – Horné Ozorovce.

2.8.1 Zhodnotenie stavu hospodárstva v širších makroekonomických súvislostiach

Vo vývoji hospodárstva SR boli v rokoch 2000 až 2008 zaznamenané priaznivé makroekonomické tendencie. V sledovanom období sa nastúpený trend hospodárskeho rastu dynamizoval a dosiahol maxima v 4. štvrtroku 2007. Pozitívne makroekonomické tendencie pretrvávali aj v roku 2008, pričom dosahovaná dynamika hospodárskeho rastu sa postupne spomaľovala najmä v dôsledku svetovej hospodárskej krízy a následného spomaľovania rastu ekonomík okolitých krajín. Nakoľko ekonomika Slovenska je malou otvorenou ekonomikou a do veľkej miery je závislá od vývoja okolitých krajín, ktoré tvoria hlavný odbyt jej exportu, pokles hospodárskeho rastu sa naplno prejavil v 1. štvrtroku 2009. Nemalý vplyv na výraznom poklese rastu ekonomiky malo aj zastavenie dodávok plynu z Ruska (hospodársky konflikt Rusko vs. Ukrajina) a následné obmedzenie výroby začiatkom roku 2009. Prehľad vývoja vybraných makroekonomických ukazovateľov v období 2000 - 2008 v členení za jednotlivé štvrtroky, je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 93 Vývoj vybraných makroekonomických ukazovateľov v období 2000 - 2008

Ukazovateľ	Obdobie	Štvrtroky				Rok
		1.	2.	3.	4.	
Prírastok hrubého domáceho produktu v % v porovnateľných cenách ^{1) 2) x)}	2000	-0,2	2,6	3,0	0,0	1,4
	2001	4,1	1,9	1,6	6,2	3,4
	2002	3,3	4,9	5,6	5,2	4,8
	2003	5,6	4,1	4,0	5,4	4,7
	2004	5,4	4,5	4,9	6,1	5,2
	2005	5,0	7,3	7,2	6,6	6,5
	2006	9,0	7,9	9,0	8,2	8,5
	2007	8,3	9,3	9,4	14,3	10,4
	2008	5,5	5,2	9,5	5,3	6,4
	2009	-5,6				
Miera inflácie v % ^{3) x)}	2000	16,6	15,4	8,7	8,4	8,4
	2001	7,1	8,0	7,4	6,5	6,5
	2002	3,6	2,6	2,8	3,4	3,4
	2003	8,0	8,4	9,5	9,3	9,3
	2004	8,2	8,1	6,7	5,9	5,9
	2005	2,5	2,5	2,2	3,7	3,7
	2006	4,5	4,6	4,6	4,2	4,2

	2007	2,7	2,5	2,8	3,4	3,4
	2008	4,2	4,6	5,4	4,4	4,4
	2009	2,6	2,4			
Miera nezamestnanosti v % ^{xx)}	2000	19,3	19,1	16,6	17,9	18,2
	2001	19,2	17,8	17,4	18,6	18,2
	2002	19,1	17,6	16,6	17,5	17,7
	2003	16,5	14,6	13,9	15,6	15,1
	2004	16,0	13,9	13,1	13,1	14,0
	2005	12,7	11,1	11,2	11,4	11,6
	2006	11,4	10,4	9,8	9,4	10,2
	2007	8,9	8,3	8,3	8,0	8,4
	2008	7,6	7,4	7,5	8,4	7,7
	2009	10,3	11,8			11,1
Saldo zahraničného obchodu v mil. EUR ^{2) 4) 6) x)}	2000	-225	-111	-257	-793	-1 387
	2001	-620	-754	-773	-1 262	-3 411
	2002	-643	-736	-629	-1 176	-3 185
	2003	-198	-218	-137	-256	-809
	2004	-13	-329	-563	-741	-1 645
	2005	-454	-581	-217	-1 204	-2 456
	2006	-623	-620	-468	-852	-2 562
	2007	232	-189	-173	-595	-725
	2008	-6	-193	-52	-464	-714
	2009	-93				
Saldo štátneho rozpočtu v mil. EUR ^{2) 4) x)}	2000	-28	3	-235	-659	-918
	2001	-187	-259	-313	-713	-1 473
	2002	-504	-315	-250	-646	-1 714
	2003	-591	-325	-334	-607	-1 858
	2004	39	-452	-563	-1 357	-2 333
	2005	93	-131	-231	-856	-1 125
	2006	5	-345	170	-881	-1 052
	2007	-395	30	345	-761	-781
	2008	114	-250	280	-848	-704
	2009	-205	-904			

Zdroj: ¹⁾ ako porovnateľné údaje sú použité priemerné ceny roku 2000, ²⁾ údaje sú prepočítané ako kumulované za daný štvrťrok, ³⁾ posledný mesiac príslušného obdobia oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka, ⁴⁾ údaje za roky 2000 - 2008 sú prepočítané konverzným kurzom 30,126, ⁵⁾ stav ku koncu obdobia, ⁶⁾ údaje od roku 2006 (vrátane) sú počítané podľa metodiky platnej od roku 2007 (bez nepriamych dovozov a vývozov), ^{x)} zdroj: ŠÚ SR, ^{xx)} zdroj: Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, ^{xxx)} zdroj: MF SR

Sledované obdobie bolo poznačené prírastkom HDP v stálych cenách, ktorému významnou mierou prispel očakávaný ako aj samotný vstup Slovenskej Republiky do Európskej únie. Tento pozitívny trend kulminoval počas roku 2007, kde v porovnaní 4. štvrťrokom predchádzajúceho roku narástol tento ukazovateľ o hodnotu 14,3 % a v priemere počas roku o 10,4 %. Tento trend bol prerušený v 4. štvrťroku 2008, ktorý bol poznačený doľahnutím svetovej hospodárskej krízy na Slovenskú Republiku. V 1. štvrťroku 2009 sa v SR vytvoril hrubý domáci produkt (HDP) v objeme 14 647,6 mil. Eur. V porovnaní s 1. štvrťrokom 2008 klesol v stálych cenách o 5,6 % (v bežných cenách o 6,1 %), čo bol čiastočne dôsledok aj zastavenia dodávok plynu do Slovenskej Republiky a následným obmedzením alebo zastavením výroby mnohých podnikov ako aj postupným zhoršovaním podnikateľského prostredia na Slovenku.

Po očistení výsledkov o sezónne vplyvy sa v 1. štvrtroku 2009 vytvoril hrubý domáci produkt v objeme 11 532,4 mil. Eur (v stálych cenách vypočítaných reťazením objemov – s.c. roku 2000) a oproti 1. štvrtroku 2008 klesol o 6 %.

Od roku 2000 je zaznamenaný systematický trend poklesu inflácie meranej indexom spotrebiteľských cien. V decembri 2000 bola zaznamenaná miera inflácie meraná prírastkom indexu spotrebiteľských cien na úrovni 8,4 % v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka. Miera inflácie zaznamenaná v roku 2001 sa naďalej znižovala, keď v decembri 2001 predstavovala hodnotu 6,5 % a v porovnaní s decembrom 2000 poklesla o 1,9 bodu. Významný pokles inflácie bol zaznamenaný v roku 2002, kde medziročná inflácia zaznamenaná v decembri 2002 predstavovala hodnotu 3,4 % a oproti decembru roku 2001 ďalej poklesla o 3,1 bodu. Uvedený trend bol čiastočne prerušený v roku 2003, ktorý bol spôsobený najmä pomalým približovaním sa cenovej úrovne s očakávaným blížiacim sa vstupom Slovenska do Európskej únie. Medziročná miera inflácie v tomto roku dosiahla k decembru hodnotu 9,3 %, čo predstavovalo zvýšenie cenovej hladiny oproti predchádzajúcemu roku o 5,9 %. V rokoch 2004 a 2005 dochádza k postupnému zníženiu cenovej hladiny. V roku 2006 došlo opäť k miernemu zvýšeniu medziročnej miery inflácie o 0,5 bodu. Zníženie miery inflácie bolo zaznamenané v roku 2007 a naopak v roku 2008 dochádza k miernemu zvýšeniu tohto ukazovateľa (najmä v 3 štvrtroku 2008). K 30.6.2009 medziročná miera inflácie predstavovala hodnotu 2,4 %.

Miera evidovanej nezamestnanosti v hodnotenom období zaznamenávala pozitívny trend do roku 2008. Najnižšiu hodnotu dosiahla v 2. štvrtroku 2008. Od 2. polroku 2008 dochádza k postupnému zvyšovaniu tohto ukazovateľa a k 30.6.2009 nezamestnanosť dosiahla hodnotu 11,8 %. Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie evidovaných na úrade práce k 1. polroku 2009 bol 313 076 osôb z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie (348 628 osôb).

Na vývoj hospodárstva v SR v rokoch 2000 až 2009 pôsobil pozitívne aj schodok štátneho rozpočtu. V referenčnom období najväčší schodok štátneho rozpočtu bol zaznamenaný v roku 2004, v ktorom dosiahol hodnotu 2 333 mil. EUR a jeho podiel na hrubom domácom produkte predstavoval 6,28 % (v 4. štvrtrok 2004 dosiahol hodnotu 14,28 %). Od tohto obdobia sa schodok štátneho rozpočtu postupne znižoval až na hodnotu 704 mil. EUR v roku 2008 (1,39 % z hrubého domáceho produktu).

Oživenie výroby v roku 2005 až 2008 bolo vyvolané najmä zvýšením zahraničného dopytu. Hoci v 4 štvrtroku 2005 došlo k negatívnemu prehĺbeniu deficitu zahraničného obchodu (-1203 mil. EUR), ale od tohto roku dochádzalo postupnému znižovaniu salda zahraničného obchodu, na čo mal vplyv najmä rastúci zahraničný dopyt. V 3. a 4. štvrtroku 2008 dochádza k výraznému znižovaniu zahraničného obchodu (pokles celkového dovozu ku koncu roka oproti 2 štvrtroku 2008 predstavoval 11,8 % a celkového vývozu 9,6 %). Tento trend pokračoval aj v 1 štvrtroku 2009 (prepad oproti koncu roka v celkovom vývoze bol 20,9 % a celkovom dovoze 23,2 %). Výraznejšie pasívne saldo k 31.3.2009 bolo v zahranično-obchodnej činnosti s Kórejskou republikou (554,3 mil. Eur), Ruskou federáciou (547,7 mil. Eur), Čínou (468,1 mil. Eur), Japonskom (119,2 mil. Eur), Taiwanom (90,6 mil. Eur), Spojenými štátmi (57,6 mil. Eur) a Malajziou (34,6 mil. Eur). Najvyššie aktívne saldo mala Slovenská republika s Nemeckom (444,8 mil. Eur), Francúzskom (344 mil. Eur), Poľskom (271,8 mil. Eur), Rakúskom (222 mil. Eur), Talianskom (220,9 mil. Eur), Holandskom (216,4 mil. Eur), Spojeným kráľovstvom (194 mil. Eur), Švédskom (97,2 mil. Eur) a Španielskom (85,9 mil. Eur).

Mnohé makroekonomické ukazovatele charakterizujúce vývoj hospodárstva Slovenskej republiky zaznamenali v období rokov 2000 - 2008 pozitívne trendy. Prírastok hrubého domáceho produktu a mieru inflácie možno z hľadiska zložitosti obdobia transformácie hospodárstva hodnotiť výrazne pozitívne. Mierne pozitívne trendy boli dosiahnuté aj v znižovaní miery nezamestnanosti, ktorá sa do polovice roku 2008 znižovala. Tento trend bol výrazne narušený po 1. polroku 2008 poznamenaný najmä hospodárskou a plynovou krízou. Vývoj salda zahraničného obchodu zaznamenal v uplynulom období dva zvraty, v 1. štvrtroku 2006 pozitívny zvrat a v 1. štvrtroku 2007 negatívny zvrat. Súčasný vývoj tohto ukazovateľa za 1. štvrtrok 2009 možno považovať za neuspokojivý, premietajúci sa v raste záporného salda obchodnej bilancie ale najmä znižovaním objemu zahraničného obchodu. Nakoľko Slovenská republika je malá otvorená ekonomika, jej rozvoj je priamo naviazaný na hospodársky vývoj v krajinách jej najväčších obchodných partnerov.

2.8.1.1 Základná charakteristika Trenčianskeho kraja a jeho demografický potenciál

Trenčiansky samosprávny kraj sa rozprestiera v severozápadnej časti Slovenskej republiky. Celú dĺžku západnej časti kraja tvorí štátna hranica s Českou republikou, južná časť kraja hraničí s Trnavským a Nitrianskym samosprávnym krajom, na východe susedí s Banskobystrickým a na severe so Žilinským samosprávnym krajom.

Z geografického hľadiska patrí územie kraja do oblasti Západných Karpát. Územím kraja preteká rieka Váh, pozdĺž ktorej sa tiahne Trenčianska kotlina. Túto na východe uzatvára masív Považského Inovca, Strážovské vrchy a Súľovské vrchy, na západe masív Bielych Karpát. Na juhovýchode je kraj ohraničený pohorím Vtáčnik. Z juhu do územia zasahujú Malé Karpaty a Myjavská pahorkatina a časť Podunajskej nížiny. Juhovýchodným územím kraja preteká rieka Nitra prameniaca na území okresu Prievidza. Riečnu sieť kraja okrem Váhu a Nitry tvoria i ďalšie vodné toky: Myjava, Jablonka, Klanečnica, Bošáčka, Drietonica, Súčanka, Vlára, Teplička, Bebrava - Radiša, Nitrica a Handlovka. Súčasnú sídelnú štruktúru kraja charakterizuje prírodné prostredie, poloha regiónu, historický vývoj ako aj povojnový proces industrializácie a urbanizácie.

Trenčiansky samosprávny kraj tvorí deväť okresov: Bánovce nad Bebravou, Ilava, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Partizánske, Považská Bystrica, Prievidza, Púchov a Trenčín. Zákonom NR SR č. 302/2001 Z. z. o samosprávnych krajoch bolo na území Slovenskej republiky zriadených osem samosprávnych krajov, ktoré sú zhodné s predchádzajúcim územno-správnym členením. Z pôvodného Trenčianskeho kraja vznikol k 1. 1. 2002 Trenčiansky samosprávny kraj.

V Trenčianskom kraji sa nachádza 276 obcí z toho 18 miest. Podiel obyvateľov bývajúcich v mestách na celkovej počte obyvateľov predstavuje 56,99 % (stupeň urbanizácie), čo predstavuje po Bratislavskom kraji druhú najväčšiu mieru urbanizácie v Slovenskej republike.

Trenčiansky kraj má rozlohu 4 502 km² (z toho podiel poľnohospodárskej pôdy predstavoval 41 %) a k sčítaniu obyvateľov 26. mája 2001 mal 605 582 obyvateľov, tzn. na 1 km² v roku 2008 pripadalo 133,2 obyvateľov. Z celkového počtu obyvateľov bolo 309 459 žien (51,1 %). Pre demografický vývoj kraja je v poslednom období charakteristické znižovanie prirodzeného prírastku obyvateľstva. Na území kraja žilo k 31. 12. 2008 spolu 599 859 obyvateľov, z toho 305 957 žien (51,0 %).

Podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku (0 - 14 roční) dosiahol 13,62 % z celkového počtu obyvateľov kraja. Podľa pohlavia v rámci 0 - 14 ročných dosiahol počet chlapcov 51,2 % - ný podiel. Z hľadiska vekového zloženia je v kraji najväčšou skupinou obyvateľstvo v produktívnom veku (15 - 59 M/54 Ž), ktoré tvorí 64,4 % z celkového počtu obyvateľov. Počet žien v tejto vekovej skupine predstavuje 179 553 osôb (46,5 %). Počet obyvateľov v poproduktívnom veku (60+ M/55+ Ž) predstavuje 131 700 osôb. Na tomto počte sa väčšou mierou podieľajú ženy (65,7 %).

Priemerný vek obyvateľov Trenčianskeho kraja v roku 2008 predstavoval 39,4 rokov. Priemerný vek žien bol 40,8 a mužov 37,9 rokov. V roku 2008 pripadlo v poproduktívnom veku na 100 obyvateľov vo vekovej skupine predproduktívneho veku (0 - 14 ročných) 161 osôb (index starnutia podľa metódy ŠÚ SR).

Z národnostného hľadiska je zloženie homogénne. Podľa údajov r. 2007 až 96,88 % obyvateľov je slovenskej národnosti, českú národnosť má 1,18 % obyvateľov, rómsku národnosť má 0,26 % obyvateľov, maďarskú národnosť 0,18 % a iné národnosti má 1,50 % obyvateľov.

2.8.1.2 Postavenie Trenčianskeho kraja v ekonomike SR

Nasledujúca tabuľka zobrazuje Regionálny hrubý domáci produkt vyjadrený v bežných cenách v EUR.

Tab. 94 Regionálny hrubý domáci produkt

Kraj	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Podiel na SR
Bratislavský	5 468	5 779	6 541	7 396	8 576	10 478	11 707	26,27%
Trnavský	2 367	2 463	2 659	3 151	3 680	4 276	5 573	12,50%
Trenčiansky	2 345	2 490	2 669	3 040	3 525	3 790	4 635	10,40%
Nitriansky	2 534	2 645	2 905	3 375	3 960	4 495	5 007	11,23%
Žilinský	2 317	2 504	2 732	3 037	3 546	4 085	4 648	10,43%
Banskobystrický	2 247	2 440	2 757	3 105	3 429	3 371	4 006	8,99%
Prešovský	1 954	2 110	2 369	2 638	3 009	3 352	3 610	8,10%
Košický	2 810	3 107	3 344	3 742	4 289	4 648	5 381	12,07%
Slovenská republika	22 042	23 537	25 976	29 484	34 013	38 496	44 567	100,00%

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné prepočty

V roku 2006 dosiahol regionálny hrubý domáci produkt v Trenčianskom kraji hodnotu 4 635 EUR, čo predstavuje 6. miesto v rámci ostatných regiónov SR (podiel 10,4 % na hrubom domácom produkte SR).

Nižšie uvedená tabuľka zobrazuje Regionálny hrubý domáci produkt na obyvateľa v parite kúpnej sily. Parita kúpnej sily (ďalej len „PKS“) sa vypočítava na základe cien a objemov predaja tovarov, ktoré sú vzájomne porovnateľné a reprezentatívne pre regióny zahrnuté do porovnania. Parita kúpnej sily eliminuje efekty rozdielnej cenovej úrovne medzi regiónmi. Hrubý domáci produkt v PKS umožňuje vnútroštátne i medzinárodné porovnanie ekonomickej úrovne regiónov.

Tab. 95 Regionálny hrubý domáci produkt na obyvateľa v parite kúpnej sily

Kraj	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Priem. tempo rastu 2000-2006
Bratislavský	20 716	22 826	25 061	25 869	27 940	33 019	35 144	9,30%
Trnavský	10 040	10 577	11 078	11 988	13 024	14 658	18 246	10,66%
Trenčiansky	9 003	9 732	10 136	10 584	11 456	11 974	14 023	7,76%
Nitriansky	8 284	8 774	9 370	9 969	10 917	12 041	12 844	7,60%
Žilinský	7 814	8 557	9 050	9 190	9 995	11 164	12 145	7,68%
Banskobystrický	7 934	8 719	9 577	9 877	10 179	9 730	11 083	5,90%
Prešovský	5 811	6 316	6 861	6 970	7 395	7 979	8 199	5,94%
Košický	8 574	9 596	10 004	10 216	10 893	11 440	12 647	6,75%
Slovenská republika	9 543	10 353	11 083	11 499	12 359	13 566	15 012	7,87%

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné prepočty

Regionálny hrubý domáci produkt na obyvateľa vyjadrený v PKS ukazuje významné postavenie Trenčianskeho kraja v ekonomike Slovenska. Trenčiansky kraj bol tretím najviac rozvíjajúcim sa regiónom (priemerné medziročné zvýšenie regionálneho tempa rastu HDP za obdobie 2000 až 2006 bolo 7,76 %). Regionálny hrubý domáci produkt v PKS sa v roku 2006 nachádzal tesne pod úrovňou národného domáceho produktu na obyvateľa.

Z hľadiska tempa rastu regionálneho hrubého domáceho produktu na obyvateľa dosiahnutej v roku 2006 oproti roku 2005 možno kraje Slovenskej republiky rozdeliť na tri skupiny podľa dosahovanej hodnoty hrubého domáceho produktu:

- kraje s vyššou ako priemernou výkonnosťou hospodárstva SR reprezentované Trnavským, a Bratislavským krajom,
- kraje s o málo nižšou ako priemernou výkonnosťou hospodárstva SR reprezentované Trenčianskym, Žilinským a Nitrianskym krajom,
- kraje s výrazne nižšou ako priemernou výkonnosťou hospodárstva SR reprezentované Košickým, Prešovským a Banskobystrickým krajom.

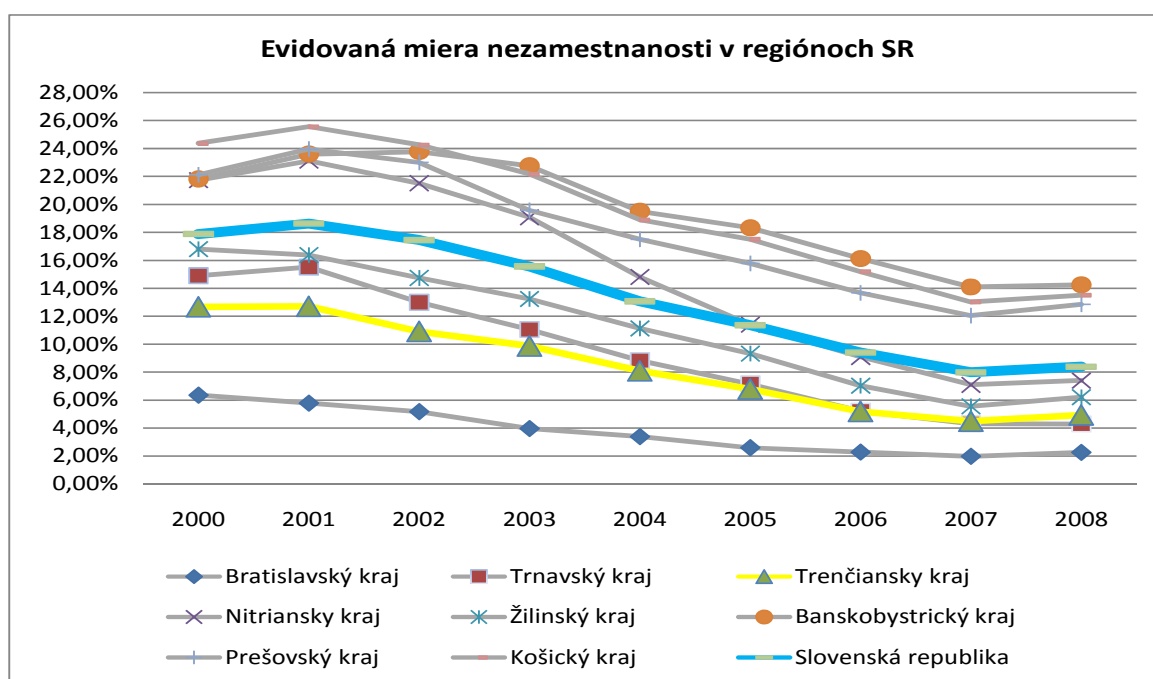
Miera evidovanej nezamestnanosti (sledovaná Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny) sa v súlade s dohovorom Medzinárodnej organizácie práce vypočítava z počtu disponibilných uchádzačov o zamestnanie, ktorí môžu bezprostredne po predložení ponuky vhodného pracovného miesta nastúpiť do zamestnanie. Miera evidovanej nezamestnanosti je vyjadrená podielom disponibilných uchádzačov o zamestnanie a počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Postavenie trenčianskeho kraja podľa vyššie uvedeného ukazovateľa znázorňuje nasledovná tabuľka a graf:

Tab. 96 Miera evidovanej nezamestnanosti

Kraj	Miera evidovanej nezamestnanosti v regiónoch SR (%)								
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Bratislavský	6,36	5,79	5,18	3,97	3,39	2,60	2,29	1,98	2,27
Trnavský	14,89	15,51	12,99	11,05	8,83	7,15	5,22	4,30	4,29
Trenčiansky	12,67	12,70	10,91	9,87	8,09	6,80	5,19	4,50	4,95
Nitriansky	21,73	23,12	21,51	19,07	14,80	11,39	9,09	7,10	7,41

Kraj	Miera evidovanej nezamestnanosti v regi3noch SR (%)								
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Žilinský	16,80	16,38	14,74	13,23	11,12	9,33	7,03	5,55	6,20
Banskobystrický	21,81	23,59	23,77	22,75	19,50	18,32	16,12	14,10	14,25
Prešovský	22,12	23,96	23,00	19,57	17,50	15,77	13,68	12,05	12,86
Košický	24,37	25,55	24,26	22,16	18,89	17,50	15,18	13,02	13,50
Slovenská republika	17,88	18,63	17,45	15,56	13,07	11,36	9,40	7,99	8,39

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Trenčiansky kraj patrí v rámci Slovenskej republiky medzi regi3ny s najnižšou evidovanou mierou nezamestnanosti. K 31. 12. 2008 trenčiansky kraj dosiahol tretiu najnižšiu mieru evidovanej nezamestnanosti po bratislavskom a trnavskom kraji. Celková miera nezamestnanosti kopíruje vývoj na trhu práce celého hospodárstva SR. Pozitívny vývoj nezamestnanosti bol poznačený hospodárskou krízou, kde v druhej polovici roku 2008 dochádza k miernemu zvyšovaniu miery nezamestnanosti. Nárast nezamestnanosti sa naplno prejavil najmä v roku 2009, kde miera nezamestnanosti dosiahla v druhom polroku 8,86 % (čo predstavuje 128 % nárast oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka a 79 % nárast oproti decembru 2008). Uvedený vývoj súvisí s nižším dopytom po produkcii spoločností pôsobiacich v tomto regi3ne. Aj napriek tomuto zvýšeniu nezamestnanosti trenčiansky kraj patrí medzi kraje s najnižšou mierou nezamestnanosti v rámci SR.

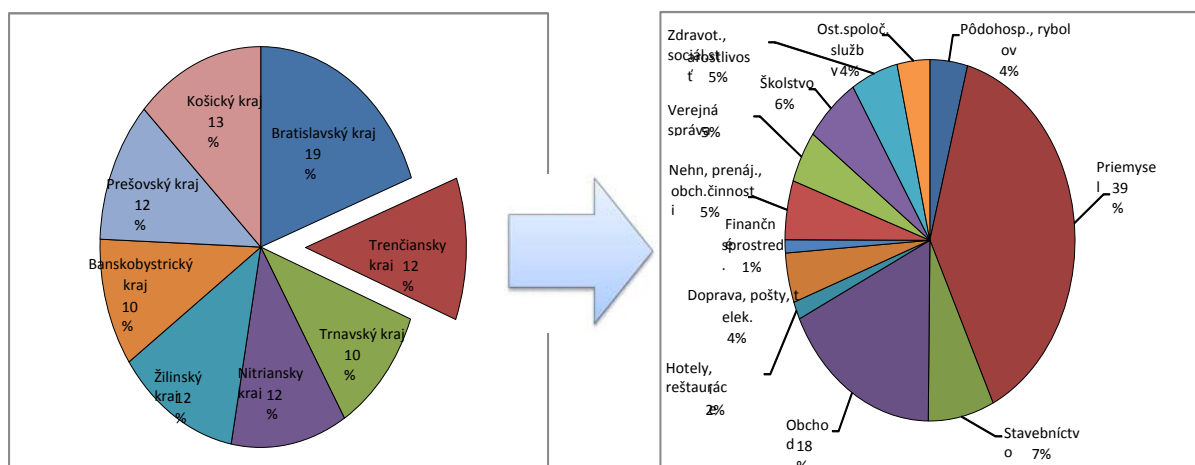
Ďalším ukazovateľom, ktorý zobrazuje hospodárske postavenie kraja v ekonomike SR je ukazovateľ o počte pracujúcich podľa jednotlivých sektorov. Počet pracujúcich zahŕňa počet zamestnancov za podniky s 20 a viac zamestnancami, údaje za malé podniky do 19 zamestnancov, súkromných podnikateľov nezapísaných do obchodného registra a ich zamestnancov a cudzích štátnych príslušníkov, ktorí legálne pracujú na území SR. Nasledujúca tabuľka zobrazuje postavenie trenčianskeho kraja podľa počtu pracujúcich v hospodárstve SR podľa ekonomickej činnosti:

Tab. 97 Počet pracujúcich podľa jednotlivých okresov

ŠKEČ/Kraj	Bratislav- ský	Trnav- ský	Trenčian- sky	Nitrian- sky	Žilinský	Bansko- bystrický	Prešovský	Košický	SR
Pôdohosp., rybolov	4 102	12 858	10 529	16 849	10 166	15 450	15 743	11 261	96 958
Priemysel	62 859	73 059	97 228	77 534	81 903	56 272	67 051	70 401	586 307
Stavebníctv o	24 542	21 909	18 537	18 273	29 647	13 723	23 096	16 392	166 119
Obchod	83 217	31 995	44 453	43 970	43 094	34 344	36 519	47 876	365 468
Hotely, reštaurácie	10 084	5 386	3 987	4 310	6 212	6 069	6 703	5 849	48 600
Doprava, pošty, telek.	36 014	13 302	11 189	14 473	15 133	16 084	12 801	23 462	142 458
Finančné sprostred.	19 988	2 898	2 956	3 618	3 377	3 500	3 773	5 293	45 401
Nehn, prenáj., obch. činnosti	77 247	16 597	13 298	15 294	14 690	15 571	14 277	25 517	192 491
Verejná správa	35 120	11 103	11 745	15 832	16 473	18 216	16 422	18 236	143 147
Školstvo	25 439	16 168	15 293	19 496	22 531	19 778	24 593	24 435	167 734
Zdravot., sociál.st.	23 236	13 863	13 256	14 611	17 211	17 049	18 791	21 529	139 546
Ost.spoloč. služby	23 219	9 782	9 195	11 585	10 447	10 871	11 364	13 385	99 848
Spolu	425 067	228 919	251 665	255 845	270 884	226 928	251 134	283 636	2 194 077

Zdroj: ŠÚ SR

Graf: Podiel jednotlivých krajov SR na zamestnanosti v % a podiel zamestnanosti v Trenčianskom kraji podľa OKEČ v %

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné prepočty

Z celkového počtu pracujúcich v národnom hospodárstve k 31. 12. 2007 pracovalo 12 % v Trenčianskom kraji. Významné zastúpenie v rámci tvorby pracovných miest má v kraji sekundárny sektor (46 %) a to najmä v oblasti priemyslu, čo predstavovalo 39 % (v absolútnom vyjadrení 97 228 osôb), čím sa trenčiansky kraj zaradil na prvé miesto spomedzi ostatných krajov SR. Druhým významnejším sektorom z pohľadu vytvárania pracovných príležitostí je obchod, ktorý predstavoval 18 % z celkového počtu pracujúcich v kraji. V terciálnom sektore pracovalo v kraji celkovo 125 372 osôb a to najmä v trhových službách 61 %. Pomerne málo pracujúcich pracovalo v kraji v primárnom sektore (4,18 %).

Z hľadiska ukazovateľa evidovanej miery nezamestnanosti dosiahnutej k 31.12.2008 možno kraje Slovenskej republiky rozdeliť na tri skupiny:

- kraje s výrazne nižšou ako evidovanou mierou nezamestnanosti v SR reprezentované Bratislavským, Trnavským a Trenčianskym krajom,
- kraje s o málo nižšou ako evidovanou mierou nezamestnanosti v SR reprezentované Žilinským a Nitrianskym krajom,
- kraje s vyššou ako evidovanou mierou nezamestnanosti v SR reprezentované Prešovským, Košickým a Banskobystrickým krajom.

2.8.1.3 Rozvoj hospodárstva v Trenčianskom kraji a jeho okresoch

Štruktúra podnikateľských subjektov

Pri analýze hospodárskej štruktúry Trenčianskeho kraja sme vychádzali z dostupných údajov získaných zo Štatistického úradu SR – databázy ELIS. Celkovo bolo analyzovaných 71 516 organizácií v nasledovných okresoch: Bánovce nad Bebravou 3 904, Ilava 7 486, Myjava 2917, Nové Mesto nad Váhom 7 171, Partizánske 5 244, Považská Bystrica 9 286, Prievidza 15 133, Púchov 4 658, a Trenčín 15 717. Analyzované údaje boli zostavené k 31. 12. 2008. Údajová základňa z pohľadu tržieb je výrazne skreslená nakoľko až 91 % organizácií nebol zistený údaj o tržbách (išlo prevažne o malých a stredných podnikateľov). Z uvedeného dôvodu tento údaj budeme brať menšou váhou pri celkovom hodnotení kraja.

Tab. 98 Štruktúra organizácií pôsobiach v Trenčianskom kraji podľa právnej formy

Právna forma	Bánovce nad Bebravou	Ilava	Myjava	Nové Mesto nad Váhom	Partizánske	Pov. Bystrica	Prievidza	Púchov	Trenčín	Trenč. kraj
Akciová spoločnosť	21	88	22	58	40	58	95	28	144	554
Spol. s ručením obmedz.	459	1 289	413	1 467	652	1 309	2 143	672	3 339	11 743
Verejné obchodné spoločnosti	2	1	2	15	15	14	25	4	29	107
Komanditná spoločnosť	1	1	0	2	1	2	5	1	4	17
Družstvo	24	12	14	22	7	22	27	11	45	184
Podnikatelia-fyzické osoby zapís. v OR	10	11	6	27	13	15	60	13	42	197

Právna forma	Bánovce nad Bebravou	Ilava	Myjava	Nové Mesto nad Váhom	Partizánske	Pov. Bystrica	Prievidza	Púchov	Trenčín	Trenč. kraj
Podnikatelia-fyzické osoby nezap. v OR	3 081	5 569	2 238	5 021	4 191	7 307	11 629	3 486	10 660	53 182
Príspevkové organizácie	13	7	7	16	2	10	26	3	20	104
Rozpočtové organizácie	18	35	14	37	19	36	68	30	87	344
Miestna správa a samospráva	43	21	17	34	23	28	52	21	38	277
Neziskové organizácie	232	452	184	472	281	485	1 003	389	1 309	4 807
Spolu	3 904	7 486	2 917	7 171	5 244	9 286	15 133	4 658	15 717	71 516

Zdroj: ŠÚ SR – databáza ELIS, vlastné prepočty

Z vyššie uvedenej tabuľky vyplýva, že v Trenčianskom kraji až 74 % podnikateľských subjektov podniká ako podnikateľ - fyzická osoba nezapísaná v obchodnom registri. Ďalej v okrese prevládajú obchodné spoločnosti a to najmä spoločnosti s ručením obmedzeným, ktoré tvoria 16 % z celkového počtu organizácií pôsobiach v kraji. V kraji taktiež pôsobí aj veľké množstvo neziskových organizácií (4 807). Pomerne nízke zastúpenie má v kraji právna forma – komanditná spoločnosť (len 0,02 % z celkového počtu organizácií v kraji). Najviac subjektov, ktorí pôsobia v kategórii podnikateľ-fyzická osoba nezapísaných v obchodnom registri pôsobí najmä v okresoch Prievidza, Trenčín a Považská Bystrica. Na zamestnanosti sa najviac podieľajú akciové spoločnosti, ktoré zaznamenávajú aj najviac tržieb.

Nasledujúca tabuľka zobrazuje štruktúru organizácií pôsobiach v Trenčianskom kraji podľa jednotlivých odvetví hospodárstva.

Tab. 99 Počet podnikov podľa hospodárskej štruktúry v Trenčianskom kraji k 31. 12. 2008

Právna forma	Bánovce nad Bebravou	Ilava	Myjava	Nové Mesto nad Váhom	Partizán-ske	Pov. Bystrica	Prievidza	Púchov	Trenčín	Trenč. kraj
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	194	238	143	264	230	260	489	250	476	2 544
Ťažba a dobývanie	0	0	0	2	1	0	12	1	3	19
Priemyselná výroba	842	1 892	618	1 442	1 000	1 705	2 306	709	2 116	12 630
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného	1	5	4	4	2	2	7	1	5	31
Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových	6	20	15	25	18	29	44	15	38	210
Stavebníctvo	886	989	372	836	1 042	2 672	2 522	705	2 313	12 337
Veľkoobchod a maloobchod,	930	2 099	851	2 207	1 569	2 193	4 724	1 429	4 767	20 769

Právna forma	Bánovce nad Bebravou	Ilava	Myjava	Nové Mesto nad Váhom	Partizánske	Pov. Bystrica	Prievidza	Púchov	Trenčín	Trenč. kraj
oprava										
Doprava a skladovanie	111	173	101	270	108	224	400	132	431	1 950
Ubytovacie a stravovacie služby	103	199	81	200	145	203	573	153	574	2 231
Informácie a komunikácia	38	147	47	126	87	125	276	63	350	1 259
Finančné a poisťovacie činnosti	41	88	30	121	72	69	190	71	196	878
Činnosti v oblasti nehnuteľností	47	238	63	111	57	177	387	195	627	1 902
Odborné, vedecké a technické činnosti	212	481	179	520	270	618	1 023	283	1 481	5 067
Administratívne a podporné služby	57	140	43	174	74	142	239	78	358	1 305
Verejná správa a obrana, povinné sociálne	45	23	17	38	25	32	57	22	61	320
Vzdelávanie	42	111	40	83	57	107	245	68	233	986
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	71	123	45	127	91	132	291	96	294	1 270
Umenie, zábava a rekreácia	68	75	45	130	64	104	304	101	295	1 186
Ostatné činnosti	206	445	223	490	329	491	1 033	285	1 095	4 597
Činnosti domácností ako zamestnávateľov	4	0	0	1	3	1	11	1	4	25
Spolu	3 904	7 486	2 917	7 171	5 244	9 286	15 133	4 658	15 717	71 516
Primárny sektor (%)	4,97	3,18	4,90	3,71	4,41	2,80	3,31	5,39	3,05	3,58
Sekundárny sektor (%)	44,44	38,82	34,59	32,17	39,32	47,47	32,24	30,70	28,45	35,25
Terciálny sektor (%)	50,59	58,00	60,51	64,12	56,27	49,73	64,45	63,91	68,50	61,17
z toho: Trhové služby (%)	77,92	82,11	79,04	81,10	80,72	81,23	80,10	80,75	81,59	80,83
Netrhové služby (%)	22,08	17,89	20,96	18,90	19,28	18,77	19,90	19,25	18,41	19,17

Z vyššie uvedenej tabuľky vyplýva, že až 61 % organizácií v Trenčianskom kraji pôsobí v terciárnom sektore a to najmä v trhových službách (81 %). V sekundárnom sektore pôsobí 35 % organizácií a v primárnom sektore len 3,58 % organizácií. Najväčší počet organizácií v terciárnom sektore pôsobilo v okresoch Trenčín, Prievidza a Nové Mesto nad Váhom. Najväčší počet organizácií v sekundárnom sektor pôsobilo v okresoch Považská Bystrica a Bánovce nad Bebravou. Primárny sektor bol významnejšie zastúpený v okresoch Púchov, Bánovce nad Bebravou a Myjava.

Celkovo najväčší počet organizácií v trenčianskom kraji pôsobil najmä vo veľkoobchode a maloobchode (29 %), priemyselnej výrobe (18 %) a v stavebníctve (17 %). Naopak najmenej organizácií pôsobilo v odvetví extrateritoriálnych organizácií, domácností ako zamestnávateľov, ťažbe a dobývání, dodávke elektriny a dodávke vody, kde organizácie pôsobiace v týchto činnostiach nepresiahli hodnotu 1 % z celkového počtu organizácií kraja. Najväčší počet organizácií pôsobiacich vo veľkoobchode a maloobchode bolo sústredených najmä do okresov Trenčín a Prievidza.

Tab. 100 Organizácie pôsobiace v Trenčianskom kraji podľa kategórie pracovníkov

Kat. prac.	Bánovce nad Bebravou	Ilava	Myjava	Nové Mesto n. V.	Partizánske	Pov. Bystrica	Prievidza	Púchov	Trenčín	Trenč. kraj
0 až 24	3 831	7 347	2 856	7 029	5 167	9 171	14 863	4 573	15 459	70 296
25 až 49	30	62	24	68	40	54	142	42	106	568
50 až 249	35	58	35	58	29	54	103	36	127	535
250 až 499	2	14	2	9	6	3	11	1	15	63
viac ako 500	6	5	0	7	2	4	14	6	10	54

Zdroj: ŠÚ SR – databáza ELIS, vlastné prepočty

Môžeme konštatovať, že vo veľkej miere v kraji pôsobia malí a strední podnikatelia, ktorí zamestnávajú do 250 pracovníkov. V trenčianskom kraji 98 % organizácií zamestnáva menej ako 25 zamestnancov. Na druhej strane tu pôsobí celkovo 54 organizácií, ktoré zamestnávajú viac ako 500 pracovníkov. Z toho najviac sídli v okresoch Prievidza, Trenčín a Nové Mesto nad Váhom. Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov v kraji patria najmä: Hornonitrianske bane Prievidza, a.s. (okres Prievidza), Leoni Autokabel Slovakia, s.r.o. (okres Trenčín), Continental Matador Rubber, s.r.o. (okres Púchov), YURA Corporation Slovakia, s.r.o. (okres Púchov), Novácke chemické závody, a.s. (okres Prievidza), Continental Matador Truck Tires, s.r.o. (okres Púchov), Matador, a.s. (okres Púchov), Lidl Slovenská republika, v.o.s. (okres Trenčín), Yazaki Slovakia, s.r.o. (okres Prievidza), Sauer – Danfoss, a.s. (okres Považská Bystrica), PSL, a.s. (okres Považská Bystrica), Rialto, s.r.o. (okres Partizánske), Emerson, a.s. (okres Nové Mesto nad Váhom) a Gabor (okres Bánovce nad Bebravou). Vyššie uvedené spoločnosti pôsobia prevažne v sektore priemyslu, oblasti nehnuteľností a vo veľkoobchode a maloobchode.

Vývoj tržieb

Prehľad vývoja dosiahnutých tržieb uvádza nižšie uvedená tabuľka. Údaje za dosiahnuté tržby sú k 31. 12. 2007 v mil. Sk (pre ďalšiu analýzu boli tieto údaje prepočítané na EUR kurzom 30,126).

Tab. 101 Prehľad vývoja dosiahnutých tržieb

Kat. tržieb	Bánovce nad Bebravou	Ilava	Myjava	Nové Mesto nad Váhom	Partizánske	Pov. Bystrica	Prievidza	Púchov	Trenčín	Trenč. kraj
0 - 0,9	128	307	93	341	192	391	585	198	689	2 924
1 - 1,9	32	75	16	99	38	73	145	40	176	694
2 - 3,9	34	83	32	80	30	89	102	44	184	678
4 - 4,9	14	28	7	25	16	26	41	7	47	211
5 - 9,9	27	67	17	79	36	75	99	36	140	576
10 – 19	22	51	13	66	23	66	65	45	84	435
20 – 29	14	32	11	27	10	19	38	21	62	234
30 – 39	12	12	9	15	5	17	29	16	32	147
40 – 49	4	2	3	9	4	9	18	6	19	74
50 – 99	17	29	15	30	13	21	39	12	49	225
100 - 199	11	21	9	19	12	19	26	13	36	166
200 - 499	4	12	7	16	4	18	21	12	33	127
500 - 999	1	5	2	7	1	3	4	2	8	33
1 000 – 4 999	3	5	0	10	2	4	10	4	9	47
5 000 – 9 999	0	0	0	0	0	1	2	1	0	4
10 000 – 19 999	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
Nezistené	3 581	6 757	2 683	6 348	4 858	8 455	13 909	4 200	14 148	64 939

Zdroj: ŠÚ SR – databáza ELIS, vlastné prepočty

V kraji pôsobí 53 organizácií, ktoré dosiahli tržby nad 33,2 mil EUR (1 mld. Sk). Pomerne dosť veľký podiel zaznamenala v rámci kraja aj kategória do 33,2 tis. EUR (44 % z organizácií, ktoré uviedli dosiahnuté tržby). Nakoľko aj z tabuľky je zjavné, že pomerne veľký počet organizácií neuviedlo dosiahnuté tržby, tento údaj budeme brať do úvahy nižšou váhou pri hodnotiacej analýze jednotlivých okresov.

Tab. 102 Organizácie Trenčianskeho kraja k 31. 12. 2008 z pohľadu tržieb do TOP 200 v SR

Poradie v TOP 200	Spoločnosť	Okres	Tržby spolu (v tis. EUR)		Zmena (%)	Podiel pridanej hodnoty na tržbách (%)		Zisk po zdanení (v tis. EUR)		Priem. počet pracovníkov
			2008	2007	2008/2007	2008	2008	2008	2007	2008
28.	Continental Matador Truck Tires, s.r.o.	PU	391 247	372 809	4,9	19,4	13,6	20 161	10 615	1 134
33.	Continental Matador Rubber, s.r.o.	PU	336 219	190 358	76,6	16,6	21,1	-9 994	-96	2 024
35.	Raven, a.s.	PB	313 518	294 468	6,5	N	N	N	N	N
58.	Novácke chemické závody, a.s.	PD	214 262	206 750	3,6	18,3	20,7	n	-31 074	1 945
62.	Emerson, a.s.	NM	189 399	88 336	114,4	17,0	21,9	6 900	982	1 376
72.	Nestlé Slovensko, s.r.o.	PD	166 879	157 024	6,3	18,2	17,8	10 501	6 117	813
86.	Leoni Autokabel Slovakia, s.r.o.	TN	134 045	149 606	-10,4	27,4	26,7	567	813	3 369
88.	Sauer - Danfoss, a.s.	PB	129 781	138 838	-6,5	27,7	28,8	5 397	11 082	1 222
90.	Hornonitrianske bane, a.s.	PD	128 570	104 695	22,8	57,0	59,8	2 185	1 628	4 074
93.	PSL, a.s.	PB	127 038	106 990	18,7	28,5	26,9	14 966	8 384	1 028
99.	Askoll Slovakia, s.r.o.	NM	117 877	138 614	-15,0	16,9	17,8	5 033	7 663	953
103.	Skanska BS, a.s.	PD	106 378	90 622	17,4	24,1	23,0	4 598	3 794	694
113.	Delta Electronics (Slovakia), s.r.o.	IL	97 360	72 702	33,9	N	N	N	N	747
147.	Považská cementáreň, a.s.	IL	75 268	63 550	18,4	36,9	38,2	8 385	6 023	372
165.	Hella Slovakia Front-Lighting, s.r.o.	NM	68 000	84 810	-19,8	N	N	N	N	N
170.	Gabor, s.r.o.	BN	65 342	74 083	-11,8	29,0	23,6	514	997	1 597
184.	Vetropack, s.r.o.	TN	58 519	54 181	8,0	33,7	30,5	6 694	3 795	378
191.	Yazaki Slovakia, s.r.o.	PD	56 304	63 283	-11,0	5,5	16,6	-11 414	-4 390	1 557
199.	Hant Ba, a.s.	PB	53 353	51 939	2,7	19,4	16,0	5 352	6 238	92

Zdroj: Trend – TOP 200

Tab. 103 Prehľad evidovanej miery nezamestnanosti od roku 2000 až 2008

Okres	Miera evidovanej nezamestnanosti									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
Bánovce nad Bebravou	17,45	17,76	16,14	13,94	9,59	9,09	6,23	5,01	5,27	
Ilava	7,55	7,73	6,01	6,41	5,47	4,14	3,28	2,71	3,29	
Myjava	14,24	15,81	10,65	9,07	7,66	6,30	4,68	4,12	4,26	
Nové Mesto nad Váhom	13,28	13,05	12,89	11,32	9,81	5,77	4,73	3,89	4,63	
Partizánske	17,13	18,34	15,85	12,36	11,69	11,18	8,34	6,86	7,41	
Považská Bystrica	15,58	15,00	14,35	12,76	8,71	8,47	6,29	5,34	6,60	
Prievidza	14,09	14,05	12,54	10,75	9,41	8,90	7,17	6,38	6,34	
Púchov	12,21	11,97	9,50	8,88	6,85	5,03	3,84	3,83	3,92	
Trenčín	7,310	6,98	5,19	5,73	4,95	3,54	2,45	2,25	2,88	
Trenčiansky kraj	12,67	12,70	10,91	9,87	8,09	6,80	5,19	4,50	4,95	

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Najnižšiu evidovanú mieru nezamestnanosti v rámci trenčianskeho kraja zaznamenali v roku 2008 okresy Trenčín, Ilava a Púchov. Naopak najvyššia miera nezamestnanosti bola zaevidovaná v okresoch Partizánske, Považská Bystrica a Prievidza. Celkovo možno konštatovať pozitívny vývoj tohto ukazovateľa v sledovanom období.

Tab. 104 Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca podľa okresov

Okres	Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca (EUR)						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Bánovce nad Bebravou	351,22	364,87	382,03	414,86	458,74	495,72	555,37
Ilava	384,85	424,68	440,75	491,80	536,51	577,44	641,65
Myjava	350,33	383,62	430,79	478,03	515,07	570,24	609,58
Nové Mesto n. Váhom	402,08	445,26	479,42	526,56	575,98	624,78	672,49
Partizánske	336,06	356,17	383,56	419,37	440,25	475,34	520,99
Považská Bystrica	397,36	431,06	467,67	522,51	534,95	603,60	645,91
Prievidza	404,63	450,34	468,13	525,46	559,72	597,92	639,07
Púchov	461,59	504,88	548,86	597,59	645,09	673,14	709,49
Trenčín	404,83	439,32	468,40	513,48	543,19	622,29	692,77
Trenčiansky kraj	397,43	435,07	462,03	510,56	545,64	597,26	648,49

Zdroj: ŠÚ SR

Vyššiu priemernú nominálnu mesačnú mzdu na zamestnanca v podnikoch s počtom viac ako 20 zamestnancov v porovnaní s krajom dosiahli v roku 2007 okresy Púchov, Trenčín a Nové Mesto nad Váhom. Naopak nižšiu priemernú nominálnu mzdu na zamestnanca dosiahli okresy Považská Bystrica, Ilava, Prievidza, Bánovce nad Bebravou a Partizánske. Aj keď v sledovanom období bol zaznamenaný výraznejší nárast priemernej nominálnej mzdy v trenčianskom kraji (nárast oproti roku 2001 o 63 %), napriek tomu sa kraj umiestnil v roku 2007 až na 5 mieste spomedzi ostatných krajov a dosiahol 89 % priemeru Slovenskej republiky.

Priame zahraničné investície v Trenčianskom kraji

Pri nedostatku vnútorných zdrojov regiónu majú významnú úlohu v jeho rozvoji priame zahraničné investície. Tieto investície predovšetkým ovplyvňujú zamestnanosť v regióne a majú význam pre rozvoj celkového podnikateľského prostredia v oblasti väzieb na subdodávateľov a odberateľov, ale majú tiež vplyv i na formovanie podnikateľskej etiky.

Prílev priamych zahraničných investícií do Trenčianskeho kraja v roku 2000 predstavoval v absolútnych číslach 224 mil. EUR, čo predstavovalo 3,8 % z celkových priamych zahraničných investícií na Slovensku. Ako dokumentuje nasledujúca tabuľka prílev investícií do regiónu sa neustále zvyšuje.

Tab. 105 - Stav PZI v Trenčianskom regióne v rokoch 2000 – 2007

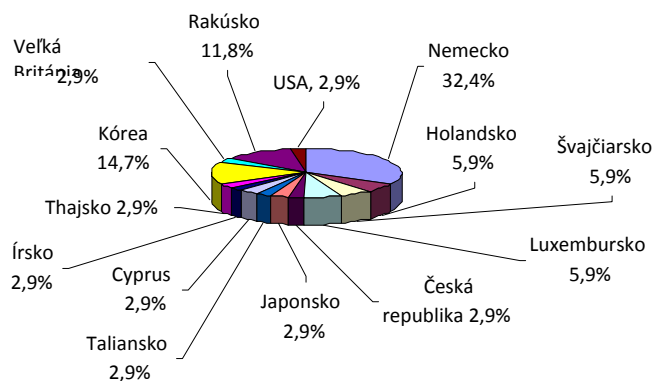
Ukazovateľ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Stav PZI v mil. EUR	224	236	318	474	578	704	772	1 203
Podiel stavu PZI na SR	3,80%	3,00%	3,00%	4,10%	4,40%	5,00%	4,80%	4,60%

Zdroj: SARIO, NBS

V roku 2007 sa prílev zahraničných investícií zvýšil na 1 203 mil. EUR, čím sa Trenčiansky kraj zaradil na piate miesto spomedzi všetkých krajov Slovenska.

Nasledujúci graf poukazuje na konkrétnu lokalizáciu zahraničných investorov v Trenčianskom regióne. Najviac investorov je zastúpených z krajín EÚ, avšak sú tu i investori mimo európskeho trhu, ako je napríklad Kórea s 14,7 %-ným zastúpením, či Japonsko s 2,9 %. Najväčší podiel investorov (32,4 %) pochádza z Nemecka, naopak, najmenšie zastúpenie patrí Cypru, Luxembursku a Írsku.

Graf : Stav priamych zahraničných investícií v Trenčianskom samosprávnom kraji podľa krajín investorov

Zdroj: SARIO, vlastné spracovanie

Za obdobie 2003 – 2007 v Trenčianskom kraji štátnu pomoc na podporu vstupu priamych zahraničných investícií dostalo 21 spoločností, pričom polovica stimulov smerovala do automobilového priemyslu.

Za uvedené obdobie smerovalo do Trenčianskeho kraja 105 mil. EUR štátnej pomoci. Prijímatelia sa zaviazali preinvestovať 654 mil. EUR a vytvoriť celkovo 8453 nových pracovných miest, s priemernými nákladmi verejnej správy vo výške 12 421 na 1 pracovné

miesto.² Predpokladá sa, že jedno investované euro z verejných zdrojov prinesie 0,206 EUR investícií realizovanými prijímateľmi štátnej pomoci.³

Z hľadiska konkrétnych foriem štátnej pomoci, väčšina spoločností žiadala o daňovú úľavu. Túto možnosť v podstate nevyužili len dve spoločnosti. Príspevok na nové pracovné miesto žiadalo 6 spoločností, príspevok na rekvalifikáciu 4 spoločnosti.

Najvyššiu investíciu v regióne sa zaviazala uskutočniť spoločnosť Universal Media Corporation (Slovakia), celkovo vo výške 140 mil. EUR, ktorej bola zároveň pridelená najvyššia úľava na dani v kraji, a to vo výške 13,98 mil. EUR. Hlavnou náplňou činnosti spoločnosti je počítačová technika.

Ďalším významným investorom v regióne je spoločnosť Leoni Autokabel Slovakia, spol. s r.o., ktorá v porovnaní s ostatnými spoločnosťami v kraji, dostala tretí najvyšší investičný stimul vo forme daňovej úľavy, a to vo výške 8,30 mil. EUR. Spoločnosť sa pridelením štátnej pomoci zaviazala zamestnávať najvyšší počet pracovníkov, a to 1392.

Investičné stimuly⁴, poskytnuté v spoločnostiam v Trenčianskom kraji za obdobie 2001 – 2007 vyvolali okrem prvotných efektov ako sú vytvorené nové pracovné miesta a prílev investícií aj ďalšie efekty. Patrí k nim najmä rozvíjanie nových dodávateľsko – odberateľských vzťahov s domácimi firmami, čo je z pohľadu rozvoja regionálnej ekonomiky veľmi dôležité. Počas prípravnej fázy vstupu zahraničného investora bolo v sledovanom období zapojených 675 dodávateľov, pričom väčšina spoločností využívala služby domácich slovenských dodávateľov. V priebehu výrobných fáz nastáva zmena. V tejto fáze bolo zapojených až 2 131 dodávateľov, avšak väčšina podnikov v tejto fáze využila ponuku zahraničných dodávateľov.

V Trenčianskom kraji sa nachádzajú celkovo 4 priemyselné parky a to v okresoch Myjava (16 ha), Prievidza (48 ha), Trenčín (110 ha) a Dubnica (200 ha). Všetky tieto priemyselné parky vznikli na „zelenej lúke“.

2.8.1.4 Vývoj priemyslu v Trenčianskom kraji a jeho okresoch

Vzájomné porovnanie ukazovateľa hrubého obratu v priemysle v jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja je zhrnuté v nasledujúcej tabuľke. Tento ukazovateľ predstavuje produkciu vlastných výrobkov tovaru a služieb produkovaných v organizáciách s 20 a viac pracovníkmi.

Tab. 106 - Hrubý obrat v priemysle v roku 2008 v jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja

Okres	Hrubý obrat (v mil. EUR)	Podiel okresu na hrubom obrate v priemysle Trenčianskeho kraja v %	Podiel okresu na hrubom obrate v priemysle SR v %
Bánovce nad Bebravou	316	5,62	0,49
Ilava	637	11,33	1,00
Myjava	171	3,04	0,27

² Podiel štátnej pomoci a dotácií obciam vo výške 105 mil. EUR a počtu novovytvorených pracovných miest (8453).

³ Podiel výšky investície 653,97 mil. EUR a štátnej pomoci a dotácií obciam vo výške 105 mil. EUR.

⁴ Efektívnosť poskytnutých investičných stimulov vo väzbe na regionálny a ekonomický rozvoj SR za obdobie od 1.1.2001 do 30.6.2006 a od 1.7.2006 do 31.12.2007, štúdiá Ministerstva hospodárstva, 2008

Okres	Hrubý obrat (v mil. EUR)	Podiel okresu na hrubom obrate v priemysle Trenčianskeho kraja v %	Podiel okresu na hrubom obrate v priemysle SR v %
Nové Mesto nad Váhom	1 196	21,26	1,87
Partizánske	152	2,70	0,24
Považská Bystrica	480	8,54	0,75
Prievidza	1 106	19,67	1,73
Púchov	939	16,70	1,47
Trenčín	627	11,14	0,98
Trenčiansky kraj	5 625	100,00	8,79
Slovenská republika	64 007	-	100,00

Zdroj: ŠÚ SR

Hrubý obrat v priemysle Trenčianskeho kraja predstavoval hodnotu 5 625 mil. EUR, čo tvorilo 8,79 % na celkovom hrubom obrate Slovenskej republiky. Týmto sa kraj zaradil na 5. miesto spomedzi ostatných krajov SR. Oproti roku 2006 kraj zaznamenal 13 % nárast v danom ukazovateli.

Z hľadiska výkonnosti priemyslu možno jednotlivé okresy Trenčianskeho rozdeliť do troch skupín:

- okresy s nadpriemernou výkonnosťou priemyslu (Nové Mesto nad Váhom, Prievidza, Púchov),
- okresy s priemernou alebo mierne nižšou výkonnosťou priemyslu (Ilava, Trenčín, Považská Bystrica),
- okresy s výrazne zaostávajúcou výkonnosťou priemyslu (Bánovce nad Bebravou, Myjava, Partizánske).

Medzi okresy s nadpriemernou výkonnosťou patria tri okresy Trenčianskeho kraja: Nové mesto nad Váhom, Prievidza, Púchov. Z nich dominantné, z hľadiska výrazne vyššej výkonnosti priemyslu ako je priemerná výkonnosť prepočítaná na jeden okres Trenčianskeho kraja, sú okresy Nové Mesto nad Váhom a Prievidza.

Do druhej skupiny patria okresy Ilava, Trenčín a Považská Bystrica, ktoré vo výkonnosti priemyslu dosahujú priemernú alebo mierne nižšiu výkonnosť priemyslu ako ostatné okresy Trenčianskeho kraja.

Do skupiny okresov výrazne zaostávajúcich za priemernými výkonmi priemyslu v kraji prepočítanými na jeden okres patria okresy Bánovce nad Bebravou, Myjava a Partizánske. V týchto okresoch bude potrebné pomocou vhodných opatrení podporiť výkonnosť priemyslu.

2.8.2 Priemyselná výroba a stavebníctvo

2.8.2.1 Priemyselná výroba v okresoch Trenčianskeho kraja

Okres Bánovce nad Bebravou

V okrese pôsobí 79 % podnikateľov z celkového počtu podnikateľských subjektov, ktorí podnikajú na základe živnostenského oprávnenia. V okrese prevláda v rámci obchodných spoločností právna forma – spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá má podiel 12 % na celkovom počte organizácií.

Z celkového počtu 3 904 organizácií pôsobí v primárnom sektore 4,97 %, v sekundárnom sektore 44,44 % a terciálnom sektore 50,59 % organizácií. V rámci terciálneho sektore majú 77,92 % zastúpenie najmä organizácie podnikajúce v rámci trhových služieb. Najväčšie zastúpenie v okrese majú odvetvia obchodu (24 %), stavebníctva (23 %) a priemyslu (22 %).

V okrese pôsobí 8 zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú viac ako 250 zamestnancov. Medzi významných zamestnávateľov patria nasledovné organizácie: Gabor, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba obuvi), Milsy, a.s. (priemyselná výroba – prevádzka mliekarní a výroba syrov), Mesto Bánovce nad Bebravou (miestna správa a samospráva – všeobecná verejná správa), Zornica banko fashion, a.s. (priemyselná výroba – textilná výroba), Hella Slovakia Signal-Lighting, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba elektrických svietidiel), Tanax, a.s. (priemyselná výroba – výroba príslušenstva pre motorové vozidlá), Eterna, s.r.o. (priemyselná výroba – textilná výroba), VAB, a.s. v konkurze (priemyselná výroba – výroba motorových vozidiel).

Evidovaná miera nezamestnanosti v okrese dosiahla k druhému polroku 2009 hodnotu 8,99 %, keď miera nezamestnanosti narástla oproti koncu roku 2008 o 3,72 %. Priemerná nominálna mesačná mzda v okrese v podnikoch s 20 a viac zamestnancami dosiahla za rok 2008 597,63 EUR (medziročný nárast predstavoval 7,61 %), pričom výraznejšie tempo rastu miezd bolo zaznamenané u mužov oproti ženám (9,71 % vs. 4,71 %).

Z pohľadu dosiahnutých tržieb je potrebné spomenúť najmä nasledovné podniky, ktoré dosiahli tržby viac ako 33,2 mil. EUR (1 mld. Sk): Hella Slovakia Signal-Lighting, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba elektrických svietidiel), Gabor, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba obuvi) a Milsy, a.s. (priemyselná výroba – prevádzka mliekarní a výroba syrov).

Okres Ilava

V okrese pôsobí 75 % podnikateľov z celkového počtu podnikateľských subjektov, ktorí podnikajú na základe živnostenského oprávnenia. V okrese prevláda v rámci obchodných spoločností právna forma – spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá má podiel 17 % na celkovom počte organizácií.

Z celkového počtu 7486 organizácií pôsobí v primárnom sektore 3,18 %, v sekundárnom sektore 38,82 % a terciálnom sektore 58 % organizácií. V rámci terciálneho sektore majú 82,11 % zastúpenie najmä organizácie podnikajúce v rámci trhových služieb. Najväčšie zastúpenie v okrese majú odvetvia obchodu (28 %), priemyslu (25 %) a stavebníctva (13 %).

V okrese pôsobí 19 zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú viac ako 250 zamestnancov. Medzi významných zamestnávateľov patria nasledovné organizácie: Delta Electronics, s.r.o.

(priemyselná výroba – výroba ostatných elektrických zariadení), Hanile-HWA automotive Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba príslušenstva pre motorové vozidlá), Power One, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba elektrických motorov, generátorov a transformátorov), Leoni Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba elektronických a elektrických drôtov a káblov), Tempo, s.r.o. (administratívne a podporné služby – činnosti agentúr sprostredkujúcich zamestnanie na dobu určitú), ZVS-ENCO, a.s. (priemyselná výroba – obrábanie), Koam, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba plastových výrobkov), Metalurg_Steel, s.r.o. (priemyselná výroba – odlievanie ocele), Ústav na výkon trestu a Ústav na výkon väzby (verejná správa a obrana – spravodlivosť a súdnictvo), Nemocnica s poliklinikou Ilava, n.o. (zdravotníctvo – činnosti nemocníc), Dasto, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba obuvi), ZVS holding, a.s. (priemyselná výroba – výroba zbraní a munície), ZTS-LR NajUS, a.s. (priemyselná výroba – inštalácia priemyselných strojov a prístrojov), Dubos, s.r.o. (administratívne a podporné služby – činnosti agentúr sprostredkujúcich zamestnanie), Matador Automotive, a.s. (priemyselná výroba – výroba ostatných strojov na špeciálne účely), Považská cementáreň (priemyselná výroba – výroba cementu), Neways Slovakia, a.s. (priemyselná výroba – výroba počítačov a periférnych zariadení), Sibamac, a.s. odštepny závod (stavebníctvo – výstavba obytných a neobytných budov) a EVPÚ, a.s. (priemyselná výroba – inštalácia priemyselných strojov a prístrojov).

Evidovaná miera nezamestnanosti v okrese dosiahla k druhému polroku 2009 hodnotu 8,61 %, keď miera nezamestnanosti narástla oproti koncu roku 2008 o 5,32 %. Priemerná nominálna mesačná mzda v okrese v podnikoch s 20 a viac zamestnancami dosiahla za rok 2008 696,23 EUR (medziročný nárast predstavoval 8,51 %), pričom výraznejšie tempo rastu miezd bolo zaznamenané u žien oproti mužom (10,92 % vs. 7,34 %).

Z pohľadu dosiahnutých tržieb je potrebné spomenúť najmä nasledovné podniky, ktoré dosiahli tržby viac ako 33,2 mil. EUR (1 mld. Sk): Delta Electronics, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba elektrických zariadení), Metalurg_Steel, s.r.o. (priemyselná výroba – odlievanie ocele), Hanile-HWA automotive Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá), Považská cementáreň, a.s. (priemyselná výroba – výroba cementu) a Leoni Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba elektronických a elektrických drôtov a káblov).

Okres Myjava

V okrese pôsobí 77 % podnikateľov z celkového počtu podnikateľských subjektov, ktorí podnikajú na základe živnostenského oprávnenia. V okrese taktiež prevláda v rámci obchodných spoločností právna forma – spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá má podiel 14 % na celkovom počte organizácií.

Z celkového počtu 2917 organizácií pôsobí v primárnom sektore 4,9 %, v sekundárnom sektore 34,59 % a terciálnom sektore 60,51 % organizácií. V rámci terciálneho sektore majú 79,04 % zastúpenie najmä organizácie podnikajúce v rámci trhových služieb. Najväčšie zastúpenie v okrese majú odvetvia obchodu (29 %), priemyslu (21 %) a stavebníctva (13 %).

V okrese pôsobia iba 2 zamestnávateľia, ktorí zamestnávajú viac ako 250 zamestnancov (kategória od 250 do 499 zamestnancov). Medzi významných zamestnávateľov patria nasledovné organizácie: PFS, a.s. (priemyselná výroba – výroba drôtených výrobkov, reťazí a pružín) a Nemocnica s poliklinikou Myjava, príspevková organizácia (zdravotníctvo – činnosti nemocníc).

Evidovaná miera nezamestnanosti v okrese dosiahla k druhému polroku 2009 hodnotu 9,44 %, keď miera nezamestnanosti narástla oproti koncu roku 2008 o 5,18 %. Priemerná nominálna mesačná mzda v okrese v podnikoch s 20 a viac zamestnancami dosiahla za rok 2008 653,32 EUR (medziročný nárast predstavoval 7,18 %), pričom výraznejšie tempo rastu miezd bolo zaznamenané u mužov oproti ženám (8,03 % vs. 6,39 %).

V okrese nepôsobí organizácia, ktorá by dosiahla tržby viac ako 33,2 mil. EUR (1 mld. Sk). Z pohľadu dosiahnutých tržieb je potrebné spomenúť najmä nasledovné podniky (viac ako 500 mil. Sk): GAMA Myjava, s.r.o. (veľkoobchod a maloobchod – veľkoobchod so železiarskym a inštalatérskym tovarom a vykurovacími zariadeniami) a PFS, a.s. (priemyselná výroba – výroba drôtených výrobkov, reťazí a pružín).

Okres Nové Mesto nad Váhom

V okrese pôsobí 70 % podnikateľov z celkového počtu podnikateľských subjektov, ktorí podnikajú na základe živnostenského oprávnenia. V okrese prevláda v rámci obchodných spoločností právna forma – spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá má podiel 20 % na celkovom počte organizácií.

Z celkového počtu 7 171 organizácií pôsobí v primárnom sektore 3,71 %, v sekundárnom sektore 32,17 % a terciálnom sektore 64,12 % organizácií. V rámci terciálneho sektore majú 81,1 % zastúpenie najmä organizácie podnikajúce v rámci trhových služieb. Najväčšie zastúpenie v okrese majú odvetvia obchodu (31 %), priemyslu (20 %) a stavebníctva (12 %).

V okrese pôsobí 16 zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú viac ako 250 zamestnancov. Medzi významných zamestnávateľov patria nasledovné organizácie: Emerson, a.s. (priemyselná výroba – výroba elektrických distribučných a kontrolných zariadení), Leoni Cable Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba ostatných elektronických a elektrických drôtov a káblov), Askoll Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba elektrických motorov, generátorov a transformátorov), Chirana T.Injecta, a.s. (priemyselná výroba – výroba lekárskeho a centrálnych nástrojov a potrieb), Hella Slovakia Front-Lighting, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba elektrických svetiel), Vacuumschmelze, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba elektrických motorov, generátorov a transformátorov), Elster, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba nástrojov a zariadení na meranie, testovanie a navigovanie), Manz Automation Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba strojov na výrobu plastov a gumy), Nissens Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba ostatných dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá), Universal Media Corporation (Slovakia), s.r.o. (priemyselná výroba – výroba spotrebne elektroniky), TRW Steering Systems Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba elektrických motorov, generátorov a transformátorov), Chirana Medical, a.s. (priemyselná výroba – výroba lekárskeho a centrálnych nástrojov a potrieb), Sensus Metering Systems, a.s. (priemyselná výroba – výroba nástrojov a zariadení na meranie, testovanie a navigovanie), Magna Slovteca, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba ostatných plastových výrobkov), Kollár & Jurík & Gombarčík, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba ostatných kovových výrobkov) a Obal – Vogel a Noot, a.s. (priemyselná výroba – výroba obalov a ľahkých kovov).

Evidovaná miera nezamestnanosti v okrese dosiahla k druhému polroku 2009 hodnotu 8,66 %, keď miera nezamestnanosti narástla oproti koncu roku 2008 o 4,03 %. Priemerná nominálna mesačná mzda v okrese v podnikoch s 20 a viac zamestnancami dosiahla za rok 2008 731,91 (medziročný nárast predstavoval 8,84 %), pričom výraznejšie tempo rastu miezd bolo zaznamenané u žien oproti mužom (9,75 % vs. 7,72 %).

Z pohľadu dosiahnutých tržieb je potrebné spomenúť najmä nasledovné podniky, ktoré dosiahli tržby viac ako 33,2 mil. EUR (1 mld. Sk): Askoll Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba elektrických motorov, generátorov a transformátorov), Manz Automation Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba strojov na výrobu plastov a gumy), Universal Media Corporation (Slovakia), s.r.o. (priemyselná výroba – výroba spotrebnej elektroniky), Hella Slovakia Front-Lighting, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba elektrických svetiel), TRW Steering Systems Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba elektrických motorov, generátorov a transformátorov), Sanitas – SR, a.s. (veľkoobchod – veľkoobchod s farmaceutickým tovarom), Magna Slovteca, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba ostatných plastových výrobkov), Elster, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba nástrojov a zariadení na meranie, testovanie a navigovanie), Emerson, a.s. (priemyselná výroba – výroba elektrických distribučných a kontrolných zariadení) a Obal – Vogel a Noot, a.s. (priemyselná výroba – výroba obalov z ľahkých kovov).

Okres Partizánske

V okrese pôsobí 80 % podnikateľov z celkového počtu podnikateľských subjektov, ktorí podnikajú na základe živnostenského oprávnenia. V okrese prevláda v rámci obchodných spoločností právna forma – spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá má podiel 12 % na celkovom počte organizácií.

Z celkového počtu 5244 organizácií pôsobí v primárnom sektore 4,41 %, v sekundárnom sektore 39,32 % a terciálnom sektore 56,27 % organizácií. V rámci terciálneho sektore majú 80,7 % zastúpenie najmä organizácie podnikajúce v rámci trhových služieb. Najväčšie zastúpenie v okrese majú odvetvia obchodu (30 %), stavebníctva (20 %) a priemyslu (19 %).

V okrese pôsobí 8 zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú viac ako 250 zamestnancov. Medzi významných zamestnávateľov patria nasledovné organizácie: Rialto, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba obuvi), Vulkan, a.s. (priemyselná výroba – výroba obuvi), Nemocnica s poliklinikou Partizánske, n.o. (zdravotníctvo – činnosti nemocníc), Sperian Protection Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba ostatných plastových výrobkov), Jela Produkt, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba obuvi), SP-Arem, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba obuvi), Sperian protection footwear Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba obuvi) a Mesto Partizánske (verejná správa – všeobecná verejná správa).

Evidovaná miera nezamestnanosti v okrese dosiahla k druhému polroku 2009 hodnotu 11,5 %, keď miera nezamestnanosti narástla oproti koncu roku 2008 o 4,09 %. Priemerná nominálna mesačná mzda v okrese v podnikoch s 20 a viac zamestnancami dosiahla za rok 2008 567,91 (medziročný nárast predstavoval 9,01 %), pričom výraznejšie tempo rastu miezd bolo zaznamenané u mužov oproti ženám (9,6 % vs. 9,1 %).

Z pohľadu dosiahnutých tržieb je potrebné spomenúť najmä nasledovné podniky, ktoré dosiahli tržby viac ako 33,2 mil. EUR (1 mld. Sk): Vulkan, a.s. (priemyselná výroba – výroba obuvi) a Rialto, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba obuvi).

Okres Považská Bystrica

V okrese pôsobí 79 % podnikateľov z celkového počtu podnikateľských subjektov, ktorí podnikajú na základe živnostenského oprávnenia. V okrese prevláda v rámci obchodných spoločností právna forma – spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá má podiel 14 % na celkovom počte organizácií.

Z celkového počtu 9286 organizácií pôsobí v primárnom sektore 2,80 % (najmenej oproti ostatným okresom Trenčianskeho kraja), v sekundárnom sektore 47,47 % a terciálnom sektore 49,73 % organizácií. V rámci terciálneho sektore majú 81,23 % zastúpenie najmä organizácie podnikajúce v rámci trhových služieb. Najväčšie zastúpenie v okrese majú odvetvia stavebníctva (29 %), obchodu (24 %), a priemyslu (18 %).

V okrese pôsobí 7 zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú viac ako 250 zamestnancov. Medzi významných zamestnávateľov patria nasledovné organizácie: PSL, a.s. (priemyselná výroba – výroba ložísk, ozubených kolies, prevodových a ovládacích prvkov), Sauer Danfoss, a.s. (priemyselná výroba – výroba iných čerpadiel a kompresorov), Raven, a.s. (veľkoobchod – veľkoobchod so železiarskym a inštalatérskym tovarom a vykurovacími zariadeniami a potrebami), Nemocnica s poliklinikou Považská Bystrica, n.o. (zdravotníctvo – činnosti nemocníc), Dongil Rubber Belt Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba ostatných výrobkov z gumených), Vojus, a.s. (priemyselná výroba – výroba strojov na výrobu plastov a gumených) a Mesto Považská Bystrica (verejná správa – všeobecná verejná správa).

Evidovaná miera nezamestnanosti v okrese dosiahla k druhému polroku 2009 hodnotu 12,12 %, keď miera nezamestnanosti narástla oproti koncu roku 2008 o 5,52 %. V rámci kraja dosiahol okres najvyššiu mieru nezamestnanosti. Priemerná nominálna mesačná mzda v okrese v podnikoch s 20 a viac zamestnancami dosiahla za rok 2008 717,79 EUR (medziročný nárast predstavoval 11,13 %), pričom výraznejšie tempo rastu miezd bolo zaznamenané u žien oproti mužom (10,9 % vs. 8,9 %).

Z pohľadu dosiahnutých tržieb je potrebné spomenúť najmä nasledovné podniky, ktoré dosiahli tržby viac ako 33,2 mil. EUR (1 mld. Sk): Raven, a.s. (veľkoobchod – veľkoobchod so železiarskym a inštalatérskym tovarom a vykurovacími zariadeniami a potrebami), PSL, a.s. (priemyselná výroba – výroba ložísk, ozubených kolies, prevodových a ovládacích prvkov), Sauer – Danfoss, a.s. (priemyselná výroba – výroba iných čerpadiel a kompresorov), Hant BA, a.s. (stavebníctvo – výstavba neobytných budov) a Formula – tip, s.r.o. (zábava – činnosti herní a stávkových kancelárií).

Okres Prievidza

V okrese pôsobí 77 % podnikateľov z celkového počtu podnikateľských subjektov, ktorí podnikajú na základe živnostenského oprávnenia. V okrese prevláda v rámci obchodných spoločností právna forma – spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá má podiel 14 % na celkovom počte organizácií.

Z celkového počtu 15133 organizácií pôsobí v primárnom sektore 3,31 %, v sekundárnom sektore 32,24 % a terciálnom sektore 64,45 % organizácií. V rámci terciálneho sektore majú 80,1 % zastúpenie najmä organizácie podnikajúce v rámci trhových služieb. Najväčšie zastúpenie v okrese majú odvetvia obchodu (31 %), stavebníctva (17 %) a priemyslu (15 %).

V okrese pôsobí 25 zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú viac ako 250 zamestnancov. Medzi významných zamestnávateľov patria nasledovné organizácie: Hornonitrianske bane Prievidza, a.s. (ťažba a dobývanie – ťažba lignitu), Hornonitrianske bane Prievidza – Baňa Handlová, a.s. (ťažba a dobývanie – ťažba lignitu), Yazaki Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba ostatných elektronických a elektrických drôtov a káblov), Novácke chemické závody, a.s. (priemyselná výroba – výroba plastov v primárnej forme), Hornonitrianske bane Prievidza – Baňa Nováky, a.s. (ťažba a dobývanie – ťažba lignitu), SaarGummi Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba ostatných výrobkov z gumených), Technic Development Slovakia,

s.r.o. (priemyselná výroba – výroba obuvi), Unipharma Prievidza – 1.slov.lekárň, a.s. (veľkoobchod – veľkoobchod s farmaceutickým tovarom), Skanska BS, a.s. (stavebníctvo – výstavba ciest a diaľnic), Nestlé Slovensko, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba ostatných potravinárskych výrobkov), GeWis-Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba ložísk, ozubených kolies, prevodových a ovládacích prvkov), Nemocnica s poliklinikou Prievidza, n.o. (zdravotníctvo – činnosti nemocníc), COOP Jednota Prievidza, družstvo (maloobchod – maloobchod v nešpecializovaných predajniach najmä s potravinami, nápojmi a tabakom), a Vegum, a.s. (priemyselná výroba – výroba ostatných výrobkov z gumy)

Evidovaná miera nezamestnanosti v okrese dosiahla k druhému polroku 2009 hodnotu 9,32 %, keď miera nezamestnanosti narástla oproti koncu roku 2008 o 2,98 %. Priemerná nominálna mesačná mzda v okrese v podnikoch s 20 a viac zamestnancami dosiahla za rok 2008 685,1 EUR (medziročný nárast predstavoval 7,2 %), pričom výraznejšie tempo rastu miezd bolo zaznamenané u mužov oproti ženám (8,4 % vs. 5,9 %).

Z pohľadu dosiahnutých tržieb je potrebné spomenúť najmä nasledovné podniky, ktoré dosiahli tržby viac ako 33,2 mil. EUR (1 mld. Sk): Unipharma Prievidza – 1.slov.lekárň, a.s. (veľkoobchod – veľkoobchod s farmaceutickým tovarom), Novácke chemické závody (priemyselná výroba – výroba plastov v primárnej forme), Skanska DS – organizačná zložka Slovensko, a.s. (stavebníctvo – výstavba železníc a podzemných železníc), Iljin Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba ostatných dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá), SaarGummi Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba ostatných výrobkov z gumy), ContiTech Vibration Control Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba ostatných výrobkov z gumy), Hornonitrianske bane Prievidza, a.s. (ťažba a dobývanie – ťažba lignitu), Skanska BS, a.s. (stavebníctvo – výstavba ciest a diaľnic), Yazaki Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba ostatných elektronických a elektrických drôtov a káblov), Nestlé Slovensko, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba ostatných potravinárskych výrobkov), COOP Jednota Prievidza, družstvo (maloobchod – maloobchod v nešpecializovaných predajniach najmä s potravinami, nápojmi a tabakom) a Vegum, a.s. (priemyselná výroba – výroba ostatných výrobkov z gumy).

Okres Púchov

V okrese pôsobí 75 % podnikateľov z celkového počtu podnikateľských subjektov, ktorí podnikajú na základe živnostenského oprávnenia. V okrese prevláda v rámci obchodných spoločností právna forma – spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá má podiel 14 % na celkovom počte organizácií.

Z celkového počtu 4658 organizácií pôsobí v primárnom sektore 5,39 %, v sekundárnom sektore 30,70 % a terciálnom sektore 63,91 % organizácií. V rámci terciálneho sektore majú 80,75 % zastúpenie najmä organizácie podnikajúce v rámci trhových služieb. Najväčšie zastúpenie v okrese majú odvetvia obchodu (31 %), priemyslu (15 %) a stavebníctva (15 %).

V okrese pôsobí 7 zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú viac ako 250 zamestnancov. Medzi významných zamestnávateľov patria nasledovné organizácie: Continental Matador Rubber, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba gumených pneumatík a duší), YURA Corporation Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba elektrických a elektronických prístrojov pre motorové vozidlá), Continental Matador Truck Tires, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba gumených pneumatík a duší), Rona, a.s. (priemyselná výroba – výroba dutého skla), Makyta, a.s. (priemyselná výroba – výroba ostatného vrchného ošatenia), Matador, a.s. (činnosti

v oblasti nehnuteľností – prenájom a prevádzkovanie vlastných alebo prenajatých nehnuteľností) a Mikona, s.r.o. (veľkoobchod – veľkoobchod s chemickými výrobkami).

Evidovaná miera nezamestnanosti v okrese dosiahla k druhému polroku 2009 hodnotu 7,63 %, keď miera nezamestnanosti narástla oproti koncu roku 2008 o 3,71 %. Priemerná nominálna mesačná mzda v okrese v podnikoch s 20 a viac zamestnancami dosiahla za rok 2008 732,9 EUR (medziročný nárast predstavoval 3,3 %), pričom výraznejšie tempo rastu miezd bolo zaznamenané u mužov oproti ženám (4,7 % vs. 2,8 %).

Z pohľadu dosiahnutých tržieb je potrebné spomenúť najmä nasledovné podniky, ktoré dosiahli tržby viac ako 33,2 mil. EUR (1 mld. Sk): Continental Matador Truck Tires, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba gumených pneumatík a duší), Matador, a.s. (činnosti v oblasti nehnuteľností – prenájom a prevádzkovanie vlastných alebo prenajatých nehnuteľností), Continental Matador Rubber, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba gumených pneumatík a duší), YURA Corporation Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba elektrických a elektronických prístrojov pre motorové vozidlá), Rona, a.s. (priemyselná výroba – výroba dutého skla) a Mikona, s.r.o. (veľkoobchod – veľkoobchod s chemickými výrobkami).

Okres Trenčín

V okrese pôsobí 68 % podnikateľov z celkového počtu podnikateľských subjektov, ktorí podnikajú na základe živnostenského oprávnenia. V okrese prevláda v rámci obchodných spoločností právna forma – spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá má podiel 21 % na celkovom počte organizácií.

Z celkového počtu 15 717 organizácií pôsobí v primárnom sektore 3,05 %, v sekundárnom sektore 28,45 % a terciálnom sektore 68,5 % organizácií. V rámci terciálneho sektore majú 81,59 % zastúpenie najmä organizácie podnikajúce v rámci trhových služieb. Najväčšie zastúpenie v okrese majú odvetvia obchodu (30 %), stavebníctva (15 %) a priemyslu (13 %).

V okrese pôsobí 25 zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú viac ako 250 zamestnancov. Medzi významných zamestnávateľov patria nasledovné organizácie: Leoni Autokabel Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba elektrických a elektronických prístrojov pre motorové vozidlá), Krajské riaditeľstvo PZ v Trenčíne, rozpočtová organizácia (verejná správa a obrana – verejný poriadok a bezpečnosť), Lidl Slovenská republika, v.o.s (veľkoobchod a maloobchod – maloobchod v nešpecializovaných predajniach najmä s potravinami, nápojmi a tabakom), Fakultná nemocnica Trenčín, príspevková organizácia (zdravotníctvo – činnosti nemocníc), Johnson Controls Trenčín, s.r.o. (odborné, vedecké a technické činnosti – ostatný výskum a experimentálny vývoj v oblasti prírodných a technických vied), Ozeta Neo, a.s. (priemyselná výroba – výroba ostatného vrchného ošatenia), Slovenská autobusová doprava Trenčín, a.s. (doprava – mestská alebo prímestská osobná pozemná doprava), Marius Pedersen, a.s. (dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd), zber iného ako odpadového odpadu), Trens, a.s. (priemyselná výroba – výroba strojov na obrábanie kovov) a COOP Jednota Trenčín, družstvo (maloobchod – maloobchod v nešpecializovaných predajniach najmä s potravinami, nápojmi a tabakom).

Evidovaná miera nezamestnanosti v okrese dosiahla k druhému polroku 2009 hodnotu 6,05 % (najnižšia v rámci kraja), keď miera nezamestnanosti narástla oproti koncu roku 2008 o 3,17 %. Priemerná nominálna mesačná mzda v okrese v podnikoch s 20 a viac zamestnancami dosiahla za rok 2008 750,9 EUR (medziročný nárast predstavoval 8,4 %),

pričom výraznejšie tempo rastu miezd bolo zaznamenané u žien oproti mužom (8,4 % vs. 7,7 %).

Z pohľadu dosiahnutých tržieb je potrebné spomenúť najmä nasledovné podniky, ktoré dosiahli tržby viac ako 33,2 mil. EUR (1 mld. Sk): Lidl Slovenská republika, v.o.s. (maloobchod – maloobchod v nešpecializovaných predajniach najmä s potravinami, nápojmi a mäsom), Keraming, a.s. (stavebníctvo – výstavba neobytných budov, Spectrum, a.s. (veľkoobchod – veľkoobchod s pevnými, kvapalnými a plynovými palivami a súvisiacimi produktmi), Vetropack Nemšová, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba dutého skla), Považský cukor, a.s. (priemyselná výroba – výroba cukru), Leoni Autokabel Slovakia, s.r.o. (priemyselná výroba – výroba elektrických a elektronických prístrojov pre motorové vozidlá), Cemmac, a.s. (priemyselná výroba – výroba cementu), Program, s.r.o. (zábava – činnosti herní a stávkových kancelárií), Araver, a.s. (obrva – oprava a údržba motorových vozidiel) a COOP Jednota Trenčín, družstvo (maloobchod – maloobchod v nešpecializovaných predajniach najmä s potravinami, nápojmi a tabakom).

2.8.2.2 Vývoj stavebníctva v okresoch Trenčianskeho kraja

Postavenie Trenčianskeho kraja v stavebníctve v rámci Slovenskej Republiky možno najlepšie zhodnotiť pomocou ukazovateľa objemu stavebnej produkcie a jeho podielu na objeme stavebnej produkcie Slovenska.

Objem stavebnej produkcie Trenčianskeho kraja v roku 2007 predstavoval 534 mil. EUR a oproti roku 2006 vzrástol o 9,4 %. Jeho podiel na objeme stavebnej produkcie Slovenska predstavoval 9,8 %. V rámci absolútnych hodnôt stavebnej produkcie dosiahnutých v roku 2007 sa Trenčiansky kraj nachádza na 5. pozícii v medzikrajovom porovnaní. Objem stavebnej produkcie Trenčianskeho kraja bol o 21 % nižší ako priemerná hodnota tohto ukazovateľa dosahovaná v SR a prepočítaná na jeden kraj.

Z analýzy vyplýva, že Trenčiansky kraj má rezervy v objeme stavebnej produkcie a preto je potrebné podrobnejšie analyzovať súčasný stav a prijať opatrenia na podporu rozvoja stavebníctva v kraji. Rast objemu stavebnej produkcie v roku 2007 na úrovni 9,4 % bol o 1,9 bodu nižší, ako rast stavebnej produkcie dosahovaný v hospodárstve SR a prepočítaný na jeden kraj. Rast stavebnej produkcie Trenčianskeho kraja oproti predchádzajúcemu roku predstavoval 46 mil. EUR a možno ho považovať za primeraný (v rámci krajov SR to bola 3. najväčšia dynamika rastu). Vývoj stavebníctva v jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja je zhrnutý v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 107 - Vývoj stavebníctva v okresoch Trenčianskeho kraja v roku 2007

Okres	Objem stavebnej produkcie v mil. EUR	Podiel okresu na objeme stavebnej produkcie Trenčianskeho kraja v %	Podiel okresu na objeme stavebnej produkcie v SR v %
Bánovce nad Bebravou	31	5,81	0,57
Ilava	38	7,11	0,70
Myjava	9	1,70	0,17
Nové Mesto nad Váhom	33	6,24	0,61
Partizánske	23	4,38	0,43
Považská Bystrica	112	21,02	2,07
Prievidza	146	27,42	2,70
Púchov	22	4,08	0,40

Okres	Objem stavebnej produkcie v mil. EUR	Podiel okresu na objeme stavebnej produkcie Trenčianskeho kraja v %	Podiel okresu na objeme stavebnej produkcie v SR v %
Trenčín	119	22,26	2,19
Trenčiansky kraj	534	100,0	9,84
Slovenská republika	5 427	-	-

Zdroj: Ročenka slovenského stavebníctva 2009, MV a RR SR

Z medziokresného porovnania objemu stavebnej produkcie v rámci Trenčianskeho kraja vyplýva, že výkony stavebníctva v jednotlivých okresoch kraja sú nevyvážené a jednotlivé okresy možno rozdeliť do nasledovných skupín:

- okresy s nadpriemernou výkonnosťou stavebníctva, kde patria okresy Prievidza, Trenčín a Považská Bystrica,
- okresy s nižšou ako priemernou výkonnosťou stavebníctva, kde možno zaradiť okresy Ilava, Nové Mesto nad Váhom a Bánovce nad Bebravou,
- okresy s výrazne nižšou ako priemernou výkonnosťou stavebníctva, kde patria okresy Partizánske, Púchov a Myjava.

Z analýzy vyplýva, že tri okresy (Prievidza, Trenčín a Považská Bystrica) zaradené do prvej skupiny v roku 2007 realizovali 70,7 % výkonov stavebníctva Trenčianskeho kraja, tri okresy druhej skupiny (Ilava, Nové Mesto nad Váhom a Bánovce nad Bebravou) výrazne zaostávali a realizovali 19,2 % výkonov stavebníctva Trenčianskeho kraja a posledné tri okresy (Partizánske, Púchov a Myjava) realizovali len 10,1 % výkonov stavebníctva kraja. Celkovo možno konštatovať, že u okresoch zaradených do 2 a 3 skupiny bol zaznamenaný neuspokojivý stav vo vývoji výkonov v stavebnej produkcii. Pre zlepšenie výkonnosti stavebníctva Trenčianskeho kraja bude potrebné prijať aktívnu politiku rozvoja tohto odvetvia a opatrenia podporujúce nárast absolútnych hodnôt stavebnej produkcie a ich dynamických charakteristík rozvoja.

2.8.2.3 Návrh hlavných smerov rozvoja hospodárstva Trenčianskeho kraja

Navrhovaný rozvoj hospodárstva Trenčianskeho kraja vychádza z analýzy a predpokladov rozvoja hospodárstva SR a Trenčianskeho kraja v uplynulom období a z predpokladov daných rozvojom hospodárstva v širšom európskom kontexte. Rozvoj hospodárstva v SR a Trenčianskom kraji s ohľadom na jeho charakter vychádza z predpokladov pôsobenia voľných trhových síl a súčasnej medzinárodnej politickej situácie ako aj danej štruktúry hospodárstva Trenčianskeho kraja a možnosti jeho uplatnenia sa v medzikrajovej a medzinárodnej deľbe práce.

Významným faktorom Trenčianskeho kraja je výhodné geografické umiestnenie v rámci Slovenska, uprostred hospodársky silne rozvinutého územia Bratislava – Trnava – Trenčín – Žilina, ako aj strategická poloha v dopravnom prepojení východ – západ a sever – juh.

Navrhovaný rozvoj hospodárstva Trenčianskeho kraja sa zakladá na raste absolútnych hodnôt jeho výkonnosti a udržaní, respektíve raste absolútnych hodnôt a jeho efektívnosti. Tento základný cieľ rozvoja hospodárstva je možné dosiahnuť pri udržaní rastu vývoja hrubej produkcie v dlhšom časovom období. V hospodárstve Trenčianskeho kraja boli v sledovanom období zaznamenané podobné pozitívne rastové charakteristiky výkonnosti a efektívnosti

hospodárstva ako v hospodárstve Slovenskej republiky. Tieto pozitívne trendy rastu bude potrebné udržať v dlhšom časovom období.

Základnú stratégiu rozvoja hospodárstva v Trenčianskom kraji je potrebné založiť na využití jeho vnútorných rezerv a na procesy, zamerané na postupné zmeny jeho štruktúry.

Z hľadiska sektorovej štruktúry hospodárstva je potrebné využiť vnútorné rezervy priemyslu, reprezentované najmä nižšou výkonnosťou priemyslu v zaostávajúcich okresoch Trenčianskeho kraja. Ďalej je možné využiť pomerne veľké rezervy kraja v sektore stavebníctva. Zvýšenie jeho výkonnosti a podielu na hospodárstve kraja by sa pozitívne premietlo do rastu výkonnosti a efektívnosti hospodárstva Trenčianskeho kraja. V neposlednom rade by bol vhodný presun štruktúry hospodárstva od tzv. tradičných sektorov do terciálneho sektora v kraji.

Trenčiansky kraj v oblasti priemyselnej výroby disponuje ľudskými zdrojmi, ktoré môžu vykonávať aj sofistikované výrobné činnosti a služby s perspektívou dlhodobej udržateľnosti, vzhľadom na dobrú štruktúru regionálnych vzdelávacích inštitúcií, vrátane vysokých škôl.

Veľké rezervy v rozvoji priemyslu celého Trenčianskeho kraja sú v rozvoji malého a stredného podnikania, najmä v tradičných odvetviach strojárkej, elektrotechnickej a gumárenskej výroby, výroby skla, textilu, obuvi, spracovania usní, drevospracujúcej výroby, remeselnej výroby, stavebníctva, perspektívny je rozvoj služieb, poľnohospodárstva, cestovného ruchu, kúpeľníctva a iných odvetví.

V sektore poľnohospodárstva sú v kraji dosahované pomerne dobré výsledky s ohľadom na pôdno-klimatické podmienky.

Z uvedeného vyplýva, že budúci rozvoj hospodárstva Trenčianskeho kraja je potrebné zamerať na zmenu štruktúry hospodárstva presunom z primárnych výrobných činností do terciálnej sféry reprezentovanej obchodom a službami. Zo skúseností v ostatných krajoch Slovenska vyplýva, že rast terciálnej sféry je charakteristický rastom počtu organizácií zameraných na tvorbu ziskov a rast zamestnanosti. V týchto ukazovateľoch má Trenčiansky kraj v porovnaní s ostatnými kraji SR rezervy. Zvýšenie podielu terciálnej sféry na hospodárstve Trenčianskeho kraja sa premietne do rastu jeho výkonnosti a efektívnosti.

Pre podporu rozvoj malého a stredného podnikania bude potrebné intenzívnejšie podporovať rozvoj priemyselných parkov, ktoré môžu významnú úlohu zohrať jednak pri podpore začínajúcich podnikateľov, ale predovšetkým podnikateľských subjektov naviazaných spoluprácou na veľké firmy, ktoré do regiónu prinášajú zahraničný kapitál.

Ukazovateľ prílevu zahraničných investícií sa považuje za dôležitý faktor ovplyvňujúci celkovú ekonomiku regiónu. Investície prinášajú najmä nové inovatívne technológie, nové produkty na tuzemský trh, nové metódy riadenia. Regióny by si mali vytýčiť ciele a stratégie, aký charakter zahraničnej investície vôbec chcú prilákať.

Ako významný faktor hospodárskeho rozvoja, Trenčiansky kraj by mal v prvom rade akceptovať a priťahovať domáce a zahraničné investície inovatívneho charakteru s vyššou pridanou hodnotou v súlade s vytváraním nových pracovných príležitostí s cieľom využívať stimuly štátu na podporu priamych zahraničných investícií a tiež využívať zdroje zo štrukturálnych fondov.

V uvedených súvislostiach zameraných na zmenu hospodárskej štruktúry kraja bude potrebné vytvárať podmienky aj pre rozvoj sofistikovaných výrob a šírenie inovácií medzi

podnikateľskými subjektmi v kraji. V záujme toho bude potrebné vytvoriť systémové opatrenia, predovšetkým v oblasti inštitucionálnych predpokladov (napríklad vytvorením regionálneho inovačného centra, prípadne v sídlach, kde sú koncentrované podnikateľské subjekty podporovať rozvoj podnikateľských informačných centier). Prostredníctvom rozvoja uvedených inštitúcií sa v regióne vytvoria výkonné kapacity na riešenie inovačných aktivít v podnikateľskom sektore. Ďalej to bude mať efekt na rozšírenie spolupráce podnikateľských subjektov, najmä malých a stredných podnikov s výskumnými a vývojovými organizáciami, univerzitami a vysokými školami a postupne tento smer rozvoja prispeje k formovaniu klastrov jednak v rámci regiónu, ako i v širších medziregionálnych súvislostiach. Tým sa zabezpečia sa vhodné materiálno-technické podmienky pre inovatívne podnikanie, zlepší sa prístup k informáciám a k poskytovaniu služieb v oblasti inovácií. Uvedené zameranie rozvoja bude mať vplyv na rast konkurencieschopnosti celého regiónu a na udržateľnosť rastu najmä priemyslu a služieb v regióne.

Pozitívne stránky regiónu sa dajú zhrnúť nasledovne:

- výborná geografická poloha s napojením na diaľnicu D1 a s dobrou dopravnou infraštruktúrou,
- diverzifikovaná odvetvová štruktúra s vybudovanou energetickou sieťou,
- tradícia kvalifikovanej pracovnej sily,
- veľký potenciál pre rozvoj cestovného ruchu a kúpeľníctva,
- dobré pokrytie územia lokálnou občianskou infraštruktúrou v školstve, zdravotníctve, sociálnych službách a kultúre.

Možnosti rozvoja regiónu sú nasledovné:

- budovanie priemyselných a vedeckotechnologických parkov,
- zvýšenie konkurencieschopnosti tradičných odvetví priemyslu,
- zvýšenie podielu terciálneho sektora na hospodárstve kraja,
- podpora malého a stredného podnikania,
- priťahovanie domácich ako aj zahraničných investícií inovatívneho charakteru s vyššou pridanou hodnotou,
- zosúladenie študijných odborov stredných a vysokých škôl s potrebami trhu práce,
- posilnenie systému celoživotného vzdelávania a cieľenej rekvalifikácie,
- využitie zdrojov EÚ na budovanie lokálnej, občianskej a dopravnej infraštruktúry a infraštruktúry ŽP.

2.8.3 Nerastné suroviny

Kapitola 2.8.3 sa nahrádza novým textom, ktorý je prevzatý z materiálu „Regionálna surovinová politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja“

2.8.3.1 Energetické suroviny

Hnedé uhlie sa v Trenčianskom kraji ťaží na 2 ložiskách Handlovské ložisko a Novácke ložisko) s tromi ťažobnými lokalitami (DP Nováky, DP Handlová, DP Cigeľ).

Na celkovej ťažbe sa Trenčiansky región podieľal v rokoch 2000 – 2003 83 %, čo predstavuje prakticky celú ťažbu hnedého uhlia na Slovensku. Výroba energetického uhlia, ktoré tvorí viac ako 80 % z celkovej produkcie. Zabezpečuje potreby najväčšieho odberateľa ENO Nováky a teplární niekoľkých priemyselných závodov.

V posledných rokoch sa ťažba hnedého uhlia v celosvetovom meradle udržiava na úrovni 900 mil. t (903 mil. t v roku 2001). Celkové svetové ložiskové zásoby hnedého uhlia (spolu s lignitom) sa koncom roku 2001 odhadovali na 465 miliárd t. Celková svetová ťažba uhlia (t.j. čierneho uhlia, hnedého uhlia a lignitu) v roku 2001 dosiahla 4 564 Mt.

Energetické suroviny predstavujú v Trenčianskom kraji jednu z najdôležitejších nerastných komodít. Zásoby hnedého uhlia evidované v okrese Prievidza predstavujú 19 % zo všetkých nerastných surovín TSK a 69,5 % overených zásob geologických bilančných.

Využívanie a ťažba hnedého uhlia je ovplyvnená mnohými faktormi. Energetická politika (EP) vypracovaná v roku 1999 vychádzala zo základných princípov energetickej koncepcie (EK), ktorá bola spracovaná z dôvodu poklesu ťažby hnedého uhlia na začiatku 90. rokov a jej návrh bol schválený uznesením vlády č. 270/1993. Zámerom návrhu EK bolo stabilizovanie ťažby hnedého uhlia na úrovni 3,5 – 4,0 mil. ton ročne, z čoho malo byť cca 0,8 – 1,0 mil. ton triedených druhov.

Aktualizácia Programu ďalšej ťažby uhlia na Slovensku, ktorá bola spracovaná v auguste 2004 naďalej uvažuje s ťažbou hnedého uhlia na úrovni optimálnej ťažobnej spôsobilosti ťažobných spoločností a to v nasledovných objemoch:

Tab. 108 Ťažba hnedého uhlia ťažobných spoločností v objemoch:

Ťažobné spoločnosti	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2015
HBP, a.s.	2 400	2 200	2 100	2 100	2 100	2 100	1 800
BD, a.s.	70	70	60	0	0	0	0
BZ, a.s.	300	300	300	300	300	300	300
Spolu	2 770	2 570	2 460	2 400	2 400	2 400	2 100

Zdroj: Regionálna surovinová politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, ŠGÚDŠ, 2005

V Trenčianskom kraji, v okrese Prievidza je evidované jedno ložisko polymetalických rúd Čavoj, na ktorom sú podľa Bilancie zásob výhradných ložísk Slovenskej republiky evidované nebilančné zásoby. Nie sú však reálne predpoklady na jeho ťažbu. Vychádzajúc z poznatkov o geologickej stavbe územia a výsledkov geologického výskumu a prieskumu nie sú ani reálne predpoklady na overenie ďalších rudných ložísk.

2.8.3.2 Nerudné suroviny

Najviac zastúpenou nerudnou surovinou v Trenčianskom kraji je vápenec ostatný a vápenec vysoko percentný. Ložiská vápencov sa nachádzajú v okrese Nové Mesto nad Váhom (4), Trenčín (3), Ilava (2) a Považská Bystrica (2) a Púchov (2). Najväčšími ložiskami sú ložiská Ladce – Butkov v Ilavskom okrese a Čachtice v okrese Nové Mesto nad Váhom. Životnosť priemyselných zásob sa pri súčasnej ročnej ťažbe pohybuje nad 100 rokov. V prípade neotvorených ložísk (Pružina, Mojtín) so značnými geologickými zásobami sa životnosť ložísk pohybuje nad tisíc rokov.

V kraji sa nachádza jedno ložisko vysoko percentného vápenca Čachtice v okrese Nové Mesto nad Váhom. Jeho životnosť sa predpokladá cez sto rokov, pri súčasnom objeme ročnej ťažby.

Druhou významnou skupinou nerudných surovín sú dolomity. V Trenčianskom kraji je celkom 9 ložísk dolomitov. Nachádzajú sa v okrese Nové Mesto nad Váhom (3), Partizánske (3), Trenčín (2) a Myjava (1). Najväčšie zásoby sú evidované v okrese Nové Mesto nad Váhom na ložiskách Lúka, Modrová a Modrová – Dolina Rybník. Veľmi významné sú aj ložiská v okrese Partizánske a to ložiská Malé Kršteňany, Malé Kršteňany – Chotárna dolinka a Malé Kršteňany – Chotárna dolinka II. Životnosť priemyselných zásob pri súčasnom objeme ročnej ťažby sa odhaduje na niekoľko sto rokov.

V Trenčianskom kraji sa vysoko využívajú aj cementárske korekčné suroviny ako sú sialitické suroviny a slieň. Nachádzajú sa v okrese Trenčín (ložisko Horné Srnie) a v okrese Ilava (ložisko Ladce – Butkov). Ich životnosť sa odhaduje na niekoľko desiatok rokov, v prípade sialitickej suroviny na 146 rokov.

V Trenčianskom kraji nachádza 1 ložisko dekoračného kameňa Klížske Hradište v okrese Partizánske. Surovina z ložiska sa ako dekoračný kameň nevyužíva. Bolo by vhodnejšie využívať surovinu z ložiska pre výrobu vápna a vápenného hydrátu.

V okrese Prievidza je evidované 1 ložisko keramických ílov Poruba. Vo vzťahu k overeným geologickým zásob sa ložisko javí ako perspektívne, ale vzhľadom k dopravnej odľahlosti od spracovateľských organizácií je ho prípadné otvorenie problematické.

V okrese Nové Mesto nad Váhom je evidované jediné ložisko sludy na Slovensku Hôrka nad Váhom. Obsah sludy (hlavne muskovitu a malá prímes biotitu) sa pohybuje od 45 – do cca 60 %.

Dobývanie výhradných ložísk a ložísk nevyhradených nerastov

Na území Trenčianskeho samosprávneho kraja je podľa Bilancie zásob výhradných ložísk Slovenskej republiky (k 1.1.2004) evidovaných 62 výhradných ložísk rudných, energetických a nerudných surovín a 39 ložísk nevyhradených nerastov (stavebný kameň, štrkopiesky a piesky, tehliarske suroviny).

Na 62 výhradných ložiskách je určených 43 dobývacích priestorov. Z výhradných ložísk sú zastúpené rudné suroviny – polymetalické rudy, energetické suroviny – hnedé uhlie a nerudné suroviny – dekoračný kameň, dolomit, keramické íly, sialitická surovina, slieň, sluda, stavebný kameň, štrkopiesky a piesky, tehliarske suroviny, vápenec ostatný a vápenec vysokopercentný.

Dobývacie priestory výhradných ložísk

V Trenčianskom kraji je k 1.1.2004 určených celkom 38 dobývacích priestorov (DP) s celkovou plochou 11 932 ha, z nich je v súčasnosti 23 ložísk ťažených a na 20 ložískách sa nevykazuje ťažba. Celková rozloha dobývacích priestorov, na ktorých prebieha ťažba je 7 912 ha. Podiel plochy všetkých dobývacích priestorov na celkovej rozlohe kraja je 2,65 %. Dobývacie priestory sú stanovené pre 28 organizácií, pričom niektoré organizácie majú aj viac DP a pre 13 druhov nerastných surovín. Najviac dobývacích priestorov je stanovených pre ťažbu stavebného kameňa (18), potom pre vápenec ostatný (6) a tehliarske suroviny (6), pre dolomit (4), štrkopiesky (3), dolomit (2), hnedé uhlie (2), dekoračný kameň (1) a slieň (1). V tabuľke č. 22 je uvedený prehľad dobývacích priestorov s názvom DP, s plochou DP a s názvom organizácie, pre ktorú bol DP určený.

Tab. 109 Prehľad dobývacích priestorov

Názov ložiska nerast	Názov DP	Organizácia činnosť povol. od - do	Plocha (ha)	Činnosť v roku 2003
Nové Mesto nad Váhom štrkopiesky a piesky	Beckov I	Holcim (Slovensko) a.s., Rohožník z 8.3.2002 do vyťaž. zásob	82,45	ťažba nie
Beluša stavebný kameň	Beluša	CESTNÉ STAVBY ŽILINA spol. s r.o., Žilina z 23.11.2000 do 31.12.2005	22,09	ťažba nie
Beluša – Lednické Rovne štrkopiesky a piesky	Beluša I	SESTAV s. s. r. o., Ilava Z 17.6.2002 do 31.12.2010	50,61	neťažilo sa nie
Bystričany – Dolina stavebný kameň	Bystričany	SsK a.s., Žilina zo 16.10.2000 do 31.12.2005	21,32	zabezpečenie áno
Čachtice stavebný kameň vápenec ostatný	Čachtice	KAMEŇOLOMY s.r.o., Nové Mesto nad Váhom z 2.1.2001 do 31.12.2005	88,45	ťažba nie
Dolný Kamenec – Kamenec pod Vtáčnikom stavebný kameň	Dolný Kamenec	M + V s. s. r. o., Partizánske z 20.4.2000 do vyťaženia zásob	10,91	ťažba nie
Drietoma stavebný kameň	Drietoma	Obec Drietoma z 18.4.1983 (vykon. likv.lomu)		zabezpečenie áno
Dubnica n. Váhom stavebný kameň	Dubnica n. V. I	DOPRASTAV a.s., závod Žilina neexistujúca dokumentácia	2,53	zabezpečenie áno
Dubnica n. Váhom štrkopiesky a piesky	Dubnica nad Váhom	SsK a.s., Žilina z 13.10.2003 do 31.12.2005	94,86	neťažilo sa nie
Handlová hnedé uhlie	Handlová	HBP a.s., Prievidza z 21.12.2004 do 31.12.2009	3 731,01	ťažba nie
Handlová hnedé uhlie	Cigeľ	HBP a.s., Prievidza z 15.12.2004 do 31.12.2009	2 346,54	ťažba nie
Horné Srnie sialitická sur. * slieň, vápenec ost.	Horné Srnie I	CEMMAC a.s., Horné Srnie z 19.12.2000 na r. 2001 - 2005	316,83	ťažba nie

Názov ložiska nerast	Názov DP	Organizácia činnosť povol. od - do	Plocha (ha)	Činnosť v roku 2003
Horné Vestenice stavebný kameň	Horné Vestenice	VESTKAM s.s r.o., Horné Vestenice z 9.5.2000 do 31.12.2003	40,57	ťažba nie
Hradište stavebný kameň	Hradište	bez právneho nástupcu, od dec. 2004 Ing. K. Pavlovič – GEOPTA Trenčín	6,62	neťažilo sa áno
Hrádok stavebný kameň	Hrádok	PD Hôrka nad Váhom z 27.11.2002 do 31.12.2007	2,85	zabezpečenie nie
Ilava tehliarske suroviny	Ilava	SST a.s., v likvidácii Žilina z 17.4.1991 bez obmedzenia	11,19	zabezpečenie áno
Klížske Hradište dekoratívny kameň	Klížske Hradište	MAHR s.s r.o., Bratislava zo 4.12.1991 bez obmedzenia	3,53	zabezpečenie áno
Ladce - Butkov vápenec ostatný, sialitická surovina	Ladce II	PC a.s., Ladce z 27.11.2000 na r. 2001 - 2005	100,02	ťažba nie
Lúky pod Makytou stavebný kameň	Lúky pod Makytou	Obec Lúky z 4.5.2004 do 31.12.2006	9,11	zabezpečenie nie
Malá Lehota stavebný kameň	Malá Lehota	SsK a.s., Žilina z 10.10.2000 do 31.12.2005	13,97	zabezpečenie áno
Malá Lehota – Vtáčnik stavebný kameň	Malá Lehota I	CMK s.s r.o., Zvolen z 21.3.2000 do vyťaž. zásob	5,53	ťažba nie
Malé Kršteňany dolomit	Malé Kršteňany	V. D. S. a.s., Bratislava z 15.1.1997 na r. 1997 - 2006	42,96	ťažba nie
Malé Kršteňany – Chotárna dolina dolomit	Malé Kršteňany I	V. D. S. a.s., Bratislava z 15.1.1997 na r. 1997 - 2006	20,93	ťažba nie
Myjava - tehliarske suroviny	Myjava I	TOVA s. s r.o., Myjava	6,54	ťažba nie
Nitrianske Pravno tehliarske suroviny	Nitrianske Pravno	TONDACH Slovensko s. s r.o., Nitrianske Pravno z 22.6.2001 do r. 2006	35,88	neťažilo sa nie
Nováky hnedé uhlie	Nováky I	HBP a.s., Prievidza z 15.12.2004 do 31.12.2009		ťažba nie
Nové Mesto nad Váhom – Zongor vápenec ostatný	Nové Mesto nad Váhom	LCV s.r.o., v konkurze, Nové Mesto nad Váhom z 3.2.1992 na neurčito	16,67	zabezpečenie áno
Partizánske tehliarske suroviny	Partizánske	AGROSTAV a.s., Topoľčany z 10.9.2004 do 31.12.2006	2,08	neťažilo sa nie
Podhradie stavebný kameň	Podhradie	AKE s. s r.o., Košice z 15.1. 2001 do r. 2010	20,54	ťažba nie
Podlužany – lom Medzná I stavebný kameň	Podlužany I	PD Podlužany zo 13.4.2004 dpo vydobytia	9,25	ťažba nie
Prievidza tehliarske sur.	Prievidza I	Ipeľské tehelne š.p. v likv. Lučenec z 23.12.1998 do 31.12.2001		zabezpečenie áno

Názov ložiska nerast	Názov DP	Organizácia činnosť povol. od - do	Plocha (ha)	Činnosť v roku 2003
Ráztočno stavebný kameň	Ráztočno	HOLCIM (Slovensko) a.s., Rohožník z 16.10.200 do 31.12.2005	16,66	ťažba nie
Rožňové Mitice – Mníchova Lehota dolomit stavebný kameň vápenec ostatný	Rožňové Mitice	KAMEŇOLOMY s.r.o., Nové Mesto nad Váhom z 29.11.1999 do 30.6.2005	118,78	ťažba nie
Soblahov stavebný kameň	Soblahov	PD Trenčín – Soblahov zo 17.11.1997 do zast. konania o pov. BČ	3,37	ťažba nie
Trenčianska Turná tehliarske suroviny	Trenčianska Turná	Wienerberger Slovenské tehelne s. s r.o., Zlaté Moravce ložisko zatiaľ nebolo dobývané, je len v evidencii	19,23	neťažilo sa áno
Trenčianske Mitice I dolomit vápenec ostatný	Trenčianske Mitice I	FRYSLA s.r.o., Trenčianske Jastrabie zo 6.6.2002 do 31.12.2006	10,61	ťažba
Trenčianske Mitice – Kostolište stavebný kameň	Kostolné Mitice	ARGUS Trenčín zo 6.7.1998 (zast. konanie BČ)	5,79	nariadené opatrenia na zabezpečenie áno
Tuchyňa – Pruské tehliarske suroviny	Tuchyňa	MIKONA s. s r.o., Lúky z 31.8.1999 do 31.12.2005	9,57	zabezpečenie áno
Tunežice stavebný kameň	Tunežice	DOPRASTAV a.s., závod Žilina zo 16.1.2002 do 31.12.2011	43,98	ťažba nie

Zdroj: OBÚ Prievidza, 2005

* sialitická surovina – predtým označované ako cementárska surovina

V Trenčianskom samosprávnom kraji je evidovaných k 1.1.2004 41 ložísk nevyhradených nerastov. Najviac sú zastúpené ložiská stavebného kameňa (16), nasledujú ložiská štrkopieskov a pieskov (13) a ložiská tehliarskych surovín (7). Okrem toho sú medzi ložiská nevyhradených nerastov zaradené nerastné suroviny: dolomit (4), pieskovec (1). V tabuľke č. 109 je uvedený zoznam ložísk nevyhradených nerastov v Trenčianskom kraji.

Tab. 110 Ložiská nevyhradených nerastov

Názov lomu nerast	Organizácia činnosť povol. od - do	Činnosť v roku 2003
Beckov II – Zelená voda I stavebný kameň	Kameňolomy s.r.o., Nové Mesto n/V	neťažilo sa
Beckov III- Prúdičky štrkopiesky a piesky	Holcim (Slovensko) a.s., Rohožník	neťažilo sa
Beluša tehliarske sur.	OLMI s.r.o., Žilina	neťažilo sa
Brusno piesky	Agrospol PPD Prievidza	neťažilo sa

Názov lomu nerast	Organizácia činnosť povol. od - do	Činnosť v roku 2003
Cimenná tehliarske sur.	Ladislav Rumler – IMPRUL Zlatníky	neťažilo sa
Dulov štrkopiesky a piesky	Považská cementáreň a.s., Ladce	neťažilo sa
Dulov I štrkopiesky a piesky	Hydrostav Šaľa a.s., Bratislava	ťažba
Dvorníky nad Nitricou dolomit	ŠGÚDŠ Bratislava	neťažilo sa
Horné Vestenice dolomit	VESTKAM s.r.o., Horné Vestenice	ťažba
Hrehuš stavebný kameň	Obec Dolná Súča	v likvidácii
Chrenovec štrkopiesky a piesky	AGROSPOL PPD Prievidza	neťažilo sa
Ilava štrkopiesky a piesky	Doprastav a.s., Žilina	v likvidácii
Kamenec pod Vtáčnikom stavebný kameň	M + V s.r.o., Partizánske	ťažba
Klížske Hradište stavebný kameň	KAROB s. s r.o., Ješkova Ves	ťažba od 2.4.2003
Kočovce štrkopiesky a piesky	URBÁRSKA SPOLOČNOSŤ Kočovce	ťažba
Krivosúd – Bodovka vápenec, dolomit	KAMEŇOLOMY s. s r.o. Nové Mesto nad Váhom	neťažilo sa
Krivosúd – Bodovka štrkopiesky a piesky	ZU a PS Krivosúd Bodovka (Doprastav a.s., Závod Zvolen)	ťažba
Lažy pod Makytou pieskovec	BCI a.s., Žilina	neťažilo sa
Ľuborča štrkopiesky a piesky	HYDROSTAV ŠAĽA a.s., Bratislava	ťažba od 7.8.2003
Lúka dolomit	ŠGÚDŠ Bratislava	neťažilo sa
Malá Čausa tehliarske sur.	ŠGÚDŠ Bratislava	neťažilo sa
Malý Kolačín stavebný kameň	Doprastav a.s., Závod Žilina	ťažba
Mníchová Lehota II stavebný kameň	PD Trenčín - Soblahov	neťažilo sa
Modrovka – Ježovec stavebný kameň	Pasienkový urbár, pozemkové spoločenstvo Modrová	zabezpečenie
Mojtín stavebný kameň	Obec Mojtín + GFB s.r.o., Púchov	zabezpečenie
Nadlice – Liv.Opatovce tehliarske sur.	ZST a.s., Pezinok	neťažilo sa
Nitrianske Rudno – Rokoš stavebný kameň	Pozemkové spoločenstvo Kršťanová Ves, Nitrianske Rudno	ťažba

Názov lomu nerast	Organizácia činnosť povol. od - do	Činnosť v roku 2003
Nozdrkovce štrkopiesky a piesky	VOD – EKO a.s., Trenčín	neťažilo sa
Podhradie - Rúbanisko stavebný kameň	Milan Chuťka – KAMENA – produkt, Partizánske	ťažba
Podlužany – Zlobiny stavebný kameň	PREFA – STAV s. s r.o., Topoľčany	ťažba
Považany štrkopiesky a piesky	PD Považie Považany	v likvidácii
Prievidza II tehliarske sur.	Ipeľské tehelne š.p. v likvidácii Lučenec	v likvidácii
Rozvadze štrkopiesky a piesky	Vodeko a.s., Trenčín	ťažba
Skalská Nová Ves tehliarske sur.	ZST a.s., Pezinok	neťažilo sa
Slávnica štrkopiesky a piesky	PD Bolešov	ťažba
Trenčianske Stankovce tehliarske sur.	Štefan Kadlečík, Trenčianske Stankovce	neťažilo sa
Turčianky stavebný kameň	RD Klátová Nová Ves	neťažilo sa
Uhorské Podhradie stavebný kameň	PD Podhradie	ťažba
Valaská Belá – Studenec stavebný kameň	Obec Valaská Belá	zabezpečenie
Vyšehradné I stavebný kameň	VJARSPOL s. s r.o., Nitrianske Rudno	zabezpečenie
Vyšehradné II stavebný kameň	VJARSPOL s. s r.o., Nitrianske Rudno	zabezpečenie

Zdroj: OBÚ Prievidza, 2005

Prehľad ložísk nevyhradených nerastov

Tab. 111 Prehľad ložísk nevyhradených nerastov – hnedé uhlie (tis. t)

Okres	Názov ložiska (názov DP, CHLÚ) organizácia	Bilančné zásoby						Nebilančné zásoby
		Z 1		Z 2		Z 3		
		Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	
PD	Handlová (DP-Cigel') HBP a.s., Baňa Cigel'	4 175	0	6 693	0	17 058	0	22 428
PD	Handlová (DP-Handlová) HBP a.s., Baňa Handlová	19 793	983	15 538	2 025	2 047	0	14 171
PD	Nováky - II. etapa (CHLÚ) ŠGÚDŠ Bratislava	0	0	0	0	0	5 250	1 060
PD	Nováky (DP-Nováky I) HBP a.s., Baňa Nováky	20 741	16 407	20 875	14 187	7 775	51 070	18 455
Spolu okres Prievidza		44 709	17 390	43 106	16 212	26 880	56 320	56 114

Zdroj: Regionálna surovinná politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, ŠGÚDŠ, 2005

Tab. 112 Prehľad ložísk nevyhradených nerastov – stavebný kameň (tis. m³)

Okres	Názov ložiska (názov DP, CHLÚ) organizácia	Bilančné zásoby				Nebilančné zásoby
		A + B + C1		C2		
		Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	
IL	Dubnica nad V. (DP-Dub. n. V. I) Doprastav a.s., závod Žilina	0	0	52	0	0
Spolu okres Ilava		0	0	52	0	0
PE	Hradište (DP-Hradište) org. neurčená	2 362	0	1 483	0	0
Spolu okres: Partizánske		2 362	0	1 483	0	0
TN	Drietoma (DP-Drietoma) obec Drietoma	0	0	95	0	0
Spolu okres Trenčín		0	0	95	0	0

Zdroj: Regionálna surovínová politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, ŠGÚDŠ, 2005

Tab. 113 Prehľad ložísk nevyhradených nerastov – stavebný kameň (tis. t)

Okres	Názov ložiska (názov DP, CHLÚ) organizácia	Bilančné zásoby						Nebilančné zásoby
		Z 1		Z 2		Z 3		
		Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	
BN	Podlužany - Lom Medzná I (DP-Podlužany I) PD Podlužany	0	0	517	0	3 281	0	0
Spolu okres Bánovce nad Bebravou		0	0	517	0	3 281	0	0
IL	Tunežice (DP-Tunežice) DOPRASTAV a.s., závod Žilina	4 400	1 624	4 890	4 290	0	0	0
Spolu okres Ilava		4 400	1 624	4 890	4 290	0	0	0
NM	Čachtice (DP-Čachtice) KAMEŇOLOMY spol. s r.o., Nové Mesto nad Váhom	279	0	874	12	489	44	0
NM	Hrádok (DP-Hrádok) PD Hôrka nad Váhom	0	0	203	95	0	0	0
Spolu okres Nové Mesto nad Váhom		279	0	1 077	107	489	44	0
PD	Bystričany - Dolina (DP-Bystričany) SsK a.s., Žilina	0	0	1 962	0	3 972	0	0
PD	Dolný Kamenec - Kamenec pod Vtáčnikom (DP-Dolný Kamenec) M + V spol. s r.o., Partizánske	4 116	4 344	386	1 841	0	0	0
PD	Horné Vestenice (DP-Horné Vestenice) VESTKAM spol. s r.o., Horné Vestenice	0	0	4 098	0	10 196	0	0
PD	Malá Lehota (DP-Malá Lehota) SsK a.s., Žilina	0	0	0	0	1 749	0	0
PD	Malá Lehota - Vtáčnik (DP-Malá Lehota I) CMK spol. s r.o., Zvolen	0	0	0	0	389	394	0
PD	Podhradie (DP-Podhradie) AKE spol. s r.o., Košice	0	0	197	0	212	0	0
PD	Ráztočno (DP-Ráztočno)	0	0	6 632	0	5 470	0	0

Okres	Názov ložiska (názov DP, CHLÚ) organizácia	Bilančné zásoby						Nebilančné zásoby
		Z 1		Z 2		Z 3		
		Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	
	Holcím (Slovensko) a.s., Rohožník							
Spolu okres Prievidza		4 116	4 344	13 275	1 841	21 988	394	0
PU	Beluša (DP-Beluša) CESTNÉ STAVBY ŽILINA spol. s r.o., ŽILINA	0	0	2 504	1	3 268	1 493	0
PU	Lúky pod Makytou (DP-Lúky pod Makytou) Obec Lúky	0	0	0	0	248	0	0
Spolu okres Púchov		0	0	2 504	1	3 516	1 493	0
TN	Rožňové Mitice - Mníchova Lehota (DP-Rožňové Mitice) KAMENŤOLOMY spol. s r.o., Nové Mesto nad Váhom	0	0	10 371	1 008	887	2 597	0
TN	Soblahov (DP-Soblahov) PD Trenčín - Soblahov	0	0	0	0	388	86	0
TN	Trenčianske Mitice - Kostolné Mitice (DP-Kostolné Mitice) ARGUS Trenčín	828	239	1 160	1 171	0	0	0
Spolu okres Trenčín		828	239	11 531	2 179	1 275	2 683	0

Zdroj: Regionálna surovinová politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, ŠGÚDŠ, 2005

Tab. 114 Prehľad ložísk nevyhradených nerastov – dekoračný kameň (tis. m³)

Okres	Názov ložiska (názov DP, CHLÚ) organizácia	Bilančné zásoby				Nebilančné zásoby
		A + B + C1		C2		
		Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	
PE	Klížske Hradište (DP-Klížske Hradište) MAHR spol. s r.o., Bratislava	168	0	20	0	0
Spolu okres Partizánske		168	0	20	0	0

Zdroj: Regionálna surovinová politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, ŠGÚDŠ, 2005

Tab. 115 Prehľad ložísk nevyhradených nerastov – dolomit (tis. t)

Okres	Názov ložiska (názov DP, CHLÚ) organizácia	Bilančné zásoby						Nebilančné zásoby
		Z 1		Z 2		Z 3		
		Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	
MY	Košariská (-) ŠGÚDŠ Bratislava	0	0	0	0	6 924	0	0
Spolu okres Myjava		0	0	0	0	6 924	0	0
NM	Lúka (-) ŠGÚDŠ Bratislava	0	0	0	0	125 766	0	0
NM	Modrová (CHLÚ) ŠGÚDŠ Bratislava	0	0	0	0	30 095	0	0
NM	Modrová - Dolina Rybník (CHLÚ) ŠGÚDŠ Bratislava	0	0	0	0	65 543	0	0

Okres	Názov ložiska (názov DP, CHLÚ) organizácia	Bilančné zásoby						Nebilančné zásoby
		Z 1		Z 2		Z 3		
		Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	
Spolu okres Nové Mesto nad Váhom		0	0	0	0	221 404	0	0
PE	Malé Kršteňany (DP-Malé Kršteňany) V.D.S. a.s., Bratislava	7 482	0	14 174	0	3 069	0	1 726
PE	Malé Kršteňany - Chotárna dolinka (DP-Malé Kršteňany) V.D.S. a.s., Bratislava	12 947	0	4 102	0	1 289	0	0
PE	Malé Kršteňany - Chotárna dolinka II (CHLÚ) Kaš a.s., Zlaté Moravce	0	0	9 181	0	2 934	0	0
Spolu okres Partizánske		20 429	0	27 457	0	7 292	0	1 726
TN	Rožňové Mitice - Mníchova Lehota (DP-Rožňové Mitice)	3 777	139	12 267	0	401	415	0
TN	KAMEŇOLOMY spol s r.o., Nové Mesto Nad Váhom							
TN	Trenčianske Mitice I (DP-Trenčianske Mitice I) FRYSLA spol s r.o., Trenčianske Jastrabie	0	0	0	0	320	246	0
Spolu okres Trenčín		3 777	139	12 267	0	721	661	0

Zdroj: Regionálna surovinná politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, ŠGÚDŠ, 2005

Tab. 116 Prehľad ložísk nevyhradených nerastov – keramické íly (tis. t)

Okres	Názov ložiska (názov DP, CHLÚ) organizácia	Z 1		Z 2		Z 3		Nebilančné zásoby
		Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	
PD	Poruba (CHLÚ) ŠGÚDŠ Bratislava	0	0	0	0	729	0	0
Spolu okres Prievidza		0	0	0	0	729	0	0

Zdroj: Regionálna surovinná politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, ŠGÚDŠ, 2005

Tab. 117 Prehľad ložísk nevyhradených nerastov – sialitická surovina (tis. t)

Okres	Názov ložiska (názov DP, CHLÚ) organizácia	Bilančné zásoby						Nebilančné zásoby
		Z 1		Z 2		Z 3		
		Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	
IL	Ladce - Butkov (DP-Ladce II) PC a.s., Ladce	7 076	5	9 838	0	1 398	5 342	7 903
Spolu okres Ilava		7 076	5	9 838	0	1 398	5 342	7 903
TN	Horné Srnie (DP-Horné Srnie I) CEMAC a.s., Horné Srnie	675	0	8 700	0	0	0	113
Spolu okres Trenčín		675	0	8 700	0	0	0	113

Zdroj: Regionálna surovinná politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, ŠGÚDŠ, 2005

Tab. 118 Prehľad ložísk nevyhradených nerastov – slieň (tis. t)

Okres	Názov ložiska (názov DP, CHLÚ) organizácia	Bilančné zásoby						Nebilančné zásoby
		Z 1		Z 2		Z 3		
		Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	
IL	Krivoklát (CHLÚ) ŠGÚDŠ Bratislava	0	0	0	0	0	0	359
Spolu okres Ilava		0	0	0	0	0	0	359
TN	Horné Srnie (DP-Horné Srnie I) CEMAC a.s., Horné Srnie	22 707	0	9 502	0	0	0	0
Spolu okres Trenčín		22 707	0	9 502	0	0	0	0

Zdroj: Regionálna surovinná politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, ŠGÚDŠ, 2005

Tab. 119 Prehľad ložísk nevyhradených nerastov – slúda (tis. t)

Okres	Názov ložiska (názov DP, CHLÚ) organizácia	Bilančné zásoby						Nebilančné zásoby
		Z 1		Z 2		Z 3		
		Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	
NM	Hôrka nad Váhom (CHLÚ) ŠGÚDŠ Bratislava	0	0	0	0	14 074	0	0
Spolu okres Nové Mesto nad Váhom		0	0	0	0	14 074	0	0

Zdroj: Regionálna surovinná politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, ŠGÚDŠ, 2005

Tab. 120 Prehľad ložísk nevyhradených nerastov – štrkopiesky a piesky (tis. t)

Okres	Názov ložiska (názov DP, CHLÚ) organizácia	Bilančné zásoby						Nebilančné zásoby
		Z 1		Z 2		Z 3		
		Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	
IL	Dubnica nad Váhom (DP-Dubnica nad Váhom) SsK a.s., Žilina	1 285	988	893	1 453	0	0	0
Spolu okres Ilava		1 285	988	893	1 453	0	0	0
NM	Nové Mesto nad Váhom (DP-Beckov I)	441	1 730	0	0	0	0	0
NM	Holcim (Slovensko) a.s., Rohožník							
Spolu okres Nové Mesto nad Váhom		441	1 730	0	0	0	0	0
PU	Beluša - Lednické Rovne (DP-Beluša I)	911	0	781	277	0	0	0
PU	SESTAV spol. s r.o., Ilava							
Spolu okres Púchov		911	0	781	277	0	0	0

Zdroj: Regionálna surovinná politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, ŠGÚDŠ, 2005

Tab. 121 Prehľad ložísk nevyhradených nerastov – tehliarske suroviny (tis. m³)

Okres	Názov ložiska (názov DP, CHLÚ) organizácia	Bilančné zásoby				Nebilančné zásoby
		A + B + C1		C2		
		Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	
IL	Tuchyňa - Pruské (DP-Tuchyňa) MIKONA spol. s r.o., Lúky	1 118	0	763	0	0
Spolu okres Ilava		1 118	0	763	0	0
MY	Myjava (DP-Myjava I) TOVA spol. s r.o., Myjava	1 351	0	1 321	0	0
Spolu okres Myjava		1 351	0	1 321	0	0

Zdroj: Regionálna surovinná politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, ŠGÚDŠ, 2005

Tab. 122 Prehľad ložísk nevyhradených nerastov – tehliarske suroviny (tis. t)

Okres	Názov ložiska (názov DP, CHLÚ) organizácia	Bilančné zásoby						Nebilančné zásoby
		Z 1		Z 2		Z 3		
		Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	
IL	Ilava (DP-Ilava) SST a.s., v likvidácii Žilina	1 230	50	1 090	0	0	0	0
Spolu okres Ilava		1 230	50	1 090	0	0	0	0
PD	Nitrianske Pravno (DP-Nitrianske Pravno) TONDACH Slovensko spol. s r.o., Nitrianske Pravno	946	0	3 386	143	0	0	0
PD	Prievidza (DP-Prievidza) organizácia neurčená	734	429	1 326	0	0	0	0
Spolu okres Prievidza		1 680	429	4 712	143	0	0	0
TN	Trenčianska Turná (DP-Trenčianska Turná) Weinerberger Slovenské tehelne spol. s r.o., Zlaté Moravce	986	0	4 323	0	0	0	0
Spolu okres Trenčín		986	0	4 323	0	0	0	0

Zdroj: Regionálna surovinná politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, ŠGÚDŠ, 2005

 Tab. 123 Prehľad ložísk nevyhradených nerastov – vápenec ostatný (tis. m³)

;	Názov ložiska (názov DP, CHLÚ) organizácia	Bilančné zásoby				Nebilančné zásoby
		A + B + C1		C2		
		Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	
NM	Nové Mesto n. V - Zongor (DP-Nové Mesto n. V.) LCV s. r.o., v konkurze, Nové Mesto nad Váhom	7 179	0	5 060	0	3 522
Spolu okres Nové Mesto nad Váhom		7 179	0	5 060	0	3 522

Zdroj: Regionálna surovinná politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, ŠGÚDŠ, 2005

Tab. 124 Prehľad ložísk nevyhradených nerastov – vápenec ostatný (tis. t)

Okres	Názov ložiska (názov DP, CHLÚ) organizácia	Bilančné zásoby						Nebilančné zásoby
		Z 1		Z 2		Z 3		
		Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	
IL	Krivoklát (CHLÚ) ŠGÚDŠ Bratislava	0	0	0	0	0	0	10 931
IL	Ladce - Butkov (DP-Ladce II) PC a.s., Ladce	636 111	3 372	55 411	20 584	19 199	30 130	0
Spolu okres Ilava		636 111	3 372	55 411	20 584	19 199	30 130	10 931
NM	Čachtice (DP-Čachtice) KAMEŇOLOMY spol. s r.o., Nové Mesto nad Váhom	9 951	0	20 827	4 572	20 070	56 959	0
NM	Čachtice I (CHLÚ) LCV spol. s r.o. v konkurze, Nové Mesto nad Váhom	0	0	55 812	0	60 188	0	0
Spolu okres Nové Mesto nad Váhom		9 951	0	76 639	4 572	87 258	56 959	0
PB	Pružina (CHLÚ) ŠGÚDŠ Bratislava	0	0	0	0	17 375	0	0
PB	Pružina I (CHLÚ) ŠGÚDŠ Bratislava	0	0	0	0	87 881	0	0
Spolu okres Považská Bystrica		0	0	0	0	105 256	0	0
PU	Mojtín (CHLÚ) ŠGÚDŠ Bratislava	0	0	0	0	14 080	0	0
PU	Mojtín I (CHLÚ) ŠGÚDŠ Bratislava	0	0	0	0	53 207	0	0
Spolu okres Púchov		0	0	0	0	67 287	0	0
TN	Horné Srnie (DP-Horné Srnie I) CEMAC a.s., Horné Srnie	16 727	0	9 111	0	0	0	13 391
TN	Rožňové Mitice - Mníchova Lehota (DP-Rožňové Mitice) KAMEŇOLOMY spol. s r.o., Nové Mesto nad Váhom	0	0	9 516	0	12 480	217	0
TN	Trenčianske Mitice I (DP-Trenčianske Mitice I) FRYSLA spol. s r.o., Trenčianske Jastrabie	0	0	0	0	5 040	715	0
Spolu okres Trenčín		16 727	0	18 627	0	17 520	932	13 391

Zdroj: Regionálna surovinová politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, ŠGÚDŠ, 2005

Tab. 125 Prehľad ložísk nevyhradených nerastov – vápenec vysokopercentný (tis. t)

Okres	Názov ložiska (názov DP, CHLÚ) organizácia	Bilančné zásoby						Nebilančné zásoby
		Z 1		Z 2		Z 3		
		Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	Voľné	Viazané	
NM	Čachtice I (CHLÚ) LCV spol. s r.o. v konkurze Nové Mesto nad Váhom	0	0	28 090	0	2 808	0	0
Spolu okres: Nové Mesto nad Váhom		0	0	28 090	0	2 808	0	0

Zdroj: Regionálna surovinová politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, ŠGÚDŠ, 2005

Vysvetlivky k prehľadu ložísk nerastných surovín:

DP - dobývací priestor

CHLÚ - chránené ložiskové územie

GS SR - Geologická služba SR

ŠGÚDŠ - Štátny geologický ústav Dionýza Štúra

2.8.3.3 Ochrana ložísk nerastných surovín

Základným legislatívnym nástrojom surovinovej politiky na úrovni štátu ako aj na regionálnej úrovni je zákon SNR č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení zákona č. 498/1991 Zb. a č. 558/2001 Z. z.

V zmysle uvedených právnych predpisov a záverov „Regionálnej surovinovej politiky Trenčianskeho kraja“ je potrebné pri priestorovom a funkčnom využívaní kraja rešpektovať a chrániť:

- ťažbu a využívanie nerastných surovín,
- ochranu výhradných ložísk nerastných surovín,
- ochranu životného prostredia a nakladanie s nerastnými surovinami.

Odporúčania pre ťažbu nerastných surovín vyplývajúce zo záverov „Regionálnej surovinovej politiky Trenčianskeho kraja“:

- racionálne vyťaženie hnedého uhlia na otvorených ložiskách a neotváranie nových ložísk,
- z hľadiska racionality využívania nerudných surovín nie je žiaduce otváranie nových ložísk nerastných surovín s tradičnými formami využívania surovinových typov, ale len ložísk, kde bude ich lepšie ekonomické zhodnotenie vo výrobkoch – produktoch s vyšším stupňom pridanej hodnoty a lepšou konkurencie - schopnosťou na domácom i zahraničnom trhu (napr. Modrová, Malé Kršteňany – Chotárna dolinka).

2.8.3.4 Vplyv ťažby nerastných surovín na životné prostredie

Pri využívaní surovinového potenciálu ložísk nerastov a ochrany prírody dochádza k stretom záujmov.

Vplyv ťažby nerastných surovín na hydrogeologické a inžiniersko – geologické pomery sa výrazne prejavuje hlavne pri ťažbe nerastných surovín banským spôsobom. Banská činnosť v Trenčianskom kraji je sústredená v handlovsko – cigel'skom hnedouhoľnom revíre. Poddolované územia vplyvom ťažby hnedého uhlia sa nachádzajú v oblastiach Handlovej, Cigľa a Novák.

Hlavné environmentálne problémy sú:

- vertikálne a horizontálne zmeny povrchu, poklesávanie a zosuvy,
- zmeny hydrogeologických pomerov,
- kontaminácia pôdy a povrchových a podzemných vôd,
- aktivácia svahových pohybov.

Vysokou mierou rušivých vplyvov na prírodné prostredie sa vyznačuje povrchová ťažba. Podieľa sa zo všetkých aktivít človeka najvýraznejšie na dynamických premenách krajiny. Transformáciou horninového prostredia a zmenou reliéfu výrazne ovplyvňuje predovšetkým profil litosféry, ovplyvňuje kvalitu ovzdušia, deformuje režim hydrosféry, devastuje celý priestor pedosféry, kontamináciou alebo až zničením fytoocenóz a zoocenóz. V území Trenčianskeho kraja je výskyt tohto negatívneho vplyvu v lokalitách ťažby stavebného kameňa v Podlužanoch, Čachticiach, Malých Kršteňanoch, Dolnom Kamenci - Kamenec pod Vtáčnikom, Horných Vestenicich, Mojtíne - Beluši, Rožňových Miticiach, Trenčianskych Miticiach, s podstatne menšou intenzitou pôsobenia v ťažobných priestoroch štrkopieskov a tehliarskych hĺn.

Pri ťažbe štrkopieskov intenzívna ťažba spôsobuje vytváranie rozsiahlych vodných plôch, ktoré je veľmi náročné rekultivovať po vyťažení do pôvodného stavu. Je potrebné zohľadňovať možnosti kontaminácie podzemných aj povrchových vôd cudzorodým materiálom.

Strety záujmov ložísk a vybraných prognózných zdrojov nerastných surovín s hlavnými prvkami ochrany prírody sú zdokumentované v nasledovnom prehľade.

Tab. 126 Dobývacie priestory a chránené ložiskové územia vo veľkoplošných chránených územiach

Názov veľkoplošného územia	Názov dobývacie priestoru	Názov chráneného ložiskového územia
CHKO Biele Karpaty	Drietoma (stavebný kameň)	Krivoklát (vápenec, slieň)
	Rožňové Mitice (vápenec, dolomit, st. kameň)	Drietoma (stavebný kameň)
		Rožňové Mitice (vápenec, dolomit, st. kameň)
CHKO Malé Karpaty	Čachtice (vápenec)	Čachtice (vápenec)
	Nové Mesto nad Váhom (vápenec)	Nové Mesto nad Váhom (vápenec)
	-	Lúka (dolomit)
	-	Košariská (stavebný kameň)
CHKO Ponitrie	Dolný Kamenec (stavebný kameň)	-
	Bystričany (stavebný kameň)	-
CHKO Strážovské vrchy	-	Čavoj (polymetalické rudy)

Zdroj: Regionálna surovinová politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, ŠGÚDŠ, 2005

Tab. 127 Dobývacie priestory a chránené ložiskové územia v maloplošných chránených územiach

Názov maloplošného územia	Názov dobývacie priestoru	Názov chráneného ložiskového územia
PP Hradisko	Cigeľ (hnedé uhlie)	-
PR Sivý Kameň	Cigeľ (hnedé uhlie)	-
PR Biely Kameň	Handlová (hnedé uhlie)	-
PR Veľký Vrch	Malé Kršteňany (dolomit)	-
PR Beckovské Skalice	Beckov I (stavebný kameň)	-
NPR Tematínska lesostep	-	Lúka (dolomit)
PR Drieňová	-	Krivoklát (vápenec, slieň)

Zdroj: Regionálna surovinová politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, ŠGÚDŠ, 2005

V chránených vodohospodárskych oblastiach, v ochranných pásmach vodných zdrojov II. stupňa a v ochranných pásmach II. stupňa prírodných liečivých zdrojov a zdrojov prírodných minerálnych vôd ležia nasledovné ložiská:

- CHVO Strážovské vrchy - Podlužany I (okres Bánovce n/B), Trenčianske Mitice – Kostolné Mitice Rožňové Mitice – Mníchová Lehota a ložisko Trenčianske Mitice I (okres Trenčín), Dubnica n/V, Tunežice, Ladce, /okres Ilava).
- CHVO) Beskydy a Javorníky - Lúky pod Makytou, Mojtín, Ladce II, Beluša.
- V ochrannom pásme vodných zdrojov II. stupňa - Košariská a Myjava (okres Myjava), Čachtice Okres Nové Mesto n/V), Horné Srnie (okres Trenčín). V okrese Ilava do ochranného pásma vodných zdrojov II. stupňa zasahujú ložiská Dubnica n/V (štrkopiesky a piesky), Horné Srnie a Tuchyňa. V okrese Prievidza je to ložisko Malá Čausa. V okrese Púchov ložisko Lednické Rovne. V okrese Bánovce n/B je to ložisko Podlužany a v okrese Partizánske ložisko Hradište.
- V ochrannom pásme II. stupňa prírodných liečivých zdrojov Piešťany leží ložisko Modrová. V tesnej blízkosti sa nachádza aj ložisko Modrová – Dolina Rybník.
- V ochrannom pásme II. stupňa zdrojov prírodných minerálnych vôd v Trenčianskych Miticiach leží ložisko Trenčianske Mitice – Kostolné Mitice, ložisko Rožňové Mitice – Mníchová Lehota a ložisko Trenčianske Mitice I.

Problematiku ložísk v chránených územiach rieši samostatná geologická úloha MŽP SR „Ložiská nerastných surovín vo veľkoplošných chránených územiach“. Cieľom geologickej úlohy je zhodnotenie surovinového potenciálu vo veľkoplošných chránených územiach z hľadiska kvality, zásob a vplyvu na životné prostredie a návrhy náhrady ťažených ložísk.

2.8.4 Poľnohospodárstvo

Na území Trenčianskeho kraja tvorí poľnohospodárstvo významnú zložku pri využívaní pôdneho fondu a vytváraní krajinného prostredia. Poľnohospodárska pôda zaberá 185 080,6 ha, čo je 41,13 % z celkovej výmery kraja. Pomer poľnohospodárskej a nepoľnohospodárskej pôdy je 41,13:58,87. Plošne najrozšírenejšiu aktivitu tvorí poľnohospodárstvo len v okrese Myjava a Nové Mesto nad Váhom. Hospodárenie na pôde je nevyhnutné i v tomto kraji posudzovať z hľadiska dlhodobej potravinovej bezpečnosti štátu za situácie, že Slovensko má v rámci Európy jednu z najmenších výmer ornej pôdy na obyvateľa, ktorá je 0,26 ha. Výmera poľnohospodárskej pôdy na obyvateľa SR je 0,45 ha. Výmera ornej pôdy na obyvateľa v Trenčianskom kraji je 0,16 ha., výmera poľnohospodárskej pôdy na obyvateľa je 0,31 ha (VÚPOP Bratislava, 2009).

Tab. 128 Úhrnné hodnoty druhov pozemkov za Trenčiansky kraj

Kultúra	Rozloha (ha)	Podiel z p. p. (%)	Podiel z c. v. (%)
Orná pôda	97 650,6	52,76	21,70
Chmeľnice	354,2	0,19	0,08
Vinice	76,8	0,04	0,02
Záhrady	8 097,7	4,38	1,80
Ovocné sady	2 590,7	1,40	0,58

Kultúra	Rozloha (ha)	Podiel z p. p. (%)	Podiel z c. v. (%)
Trvalé trávnaté porasty	76 310,6	41,23	16,96
Poľnohospodárska pôda	185 080,6	100,00	41,14
Lesné pozemky	220 832,1	-	49,08
Vodné plochy	6 353,0	-	1,41
Zastavané plochy a nádvoria	23 369,1	-	5,19
Ostatné plochy	14 320,3	-	3,18
Spolu:	449 955,1	-	100,00

Zdroj: ÚGKK SR, 2009

Poznámka: p. p. = poľnohospodárska pôda, c. v. = celková výmera

Orná pôda tvorí z poľnohospodárskej pôdy 52,76 % (97 650,6 ha) a 21,70 % z celkovej výmery kraja. Veľmi výrazný je podiel trvalých trávnych porastov, ktoré majú výmeru 76 310,6 ha, čo je 41,23 % z výmery poľnohospodárskej pôdy. Mnohé z evidovaných trvalých trávnych porastov sú hlavne vo vyšších polohách neobrábané, zarastené náletovou vegetáciou a postupne prestávajú plniť svoju produkčnú funkciu. Kraj patrí medzi významných pestovateľov chmeľu v rámci piešťansko-topoľčianskej výrobnjej oblasti. Tento sa pestuje na výmere 354,2 ha, čo je 0,19 % z výmery poľnohospodárskej pôdy kraja. Pomerne vysoký je podiel záhrad a ovocných sádov, ktoré zaberajú 10 688,4 ha, čo je 5,38 % z výmery poľnohospodárskej pôdy. Mnohé z nich sú neobrábané, vedené len evidencie, hoci kraj má veľmi dobré podmienky pre ich rozšírenie a intenzívne využívanie. Zanedbateľná je výmera viníc (76,8 ha, 0,04 % z výmery poľnohospodárskej pôdy), ktoré v tomto území nemajú pre svoj rast dostatočne vhodné podmienky.

Trenčiansky kraj sa vyznačuje pestrými prírodnými podmienkami, značnou svahovitťou a členitosťou terénu, nerovnomernou hĺbkou pôdy a obsahom skeletu, čo má vplyv aj na rozdielnu kvalitu poľnohospodárskej pôdy v jeho jednotlivých častiach. Kvalita poľnohospodárskych pôd je vyjadrená aj stupňom zornenia (pomer ornej pôdy k poľnohospodárskej pôde), ktorý je najvyšší je v okrese Partizánske, 82,39 a Nové Mesto nad Váhom 62,27, najnižší v okrese Púchov 26,59 a Považská Bystrica 30,31.

Poľnohospodárska pôda bola na území Trenčianskeho kraja na základe pôdno-ekologickej regionalizácie v rámci priestorovej štruktúry ich produkčného potenciálu zaradená do týchto pôdno-ekologických podoblastí a pôdno-ekologických regiónov:

Tab. 129 Pôdno-ekologické podoblasti a pôdno-ekologické regióny Trenčianskeho kraja

Pôdno-ekologická podoblasť	Pôdno-ekologický región
Podunajská rovina	Dolnovážska niva
Podunajská pahorkatina	Trnavská pahorkatina, Nitrianska pahorkatina
Kotliny nížinného stupňa	Považský úval
Kotliny stredne vyššieho stupňa	Hornonitrianska kotlina
Pohoria a vrchoviny flyšového pásma	Biele Karpaty, Myjavská pahorkatina
Nižšie pohoria	Malé Karpaty, Považský Inovec, Trábeč, Strážovské vrchy

Zdroj: VÚPOP, 2008

Z hľadiska typologicko-produkčnej kategorizácie pôd najväčší podiel v rámci kraja predstavujú menej produkčné trávne porasty, menej produkčné orné pôdy, produkčné orné pôdy a produkčné trávne porasty, spolu 60,68 % z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy

kraja (jednotlivé kategórie majú viac ako 10 % zastúpenie). Naopak, najproduktnejšie orné pôdy tvoria len 1,76 % z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy. Územia nevhodné pre agroekosystémy predstavujú 2,29 % z výmery poľnohospodárskej pôdy Trenčianskeho kraja.

Tab. 130 Typologicko-produkčné kategórie poľnohospodárskych pôd v Trenčianskom kraji

Typologicko-produkčná kategória		Výmera (%)
Orné pôdy	najproduktnejšie	1,76
	vysokoprodukčné	0,40
	veľmi produkčné	5,56
	Produkčné	12,13
	stredne produkčné	8,70
	menej produkčné	15,37
	málo produkčné	6,03
Striedavé polia	stredne produkčné polia a produkčné trávne porasty	0,98
	menej produkčné polia a produkčné trávne porasty	4,59
	málo produkčné polia a produkčné trávne porasty	6,03
Trávne porasty	produkčné	10,39
	menej produkčné	22,79
	málo produkčné	2,91
Územia nevhodné pre agroekosystémy		2,29

Zdroj: VÚPOP, 2009

Týmto pôdno-klimatickým podmienkam zodpovedá aj štruktúra osevných plôch, z ktorých majú najväčšie zastúpenie zrnoviny (52,1 %) a krmoviny na ornej pôde (28,7 %). Pomerne vysoké zastúpenie majú aj olejiny (13,8 %). Ostatné plodiny, ktoré majú priaznivé podmienky pre pestovanie (zemiaky v severnejších častiach okresu a cukrová repa v južnejších častiach okresu) zaberajú menšiu pestovateľskú plochu. Osevné plochy tvoria 92,2 % z celkovej výmery ornej pôdy kraja.

Tab. 131 Osevné plochy v Trenčianskom kraji (ha)

Kraj	Osevná plocha	Druh plodiny						
		Obiloviny	Zrnoviny	Zemiaky	Olejiny	Cukrová repa	Zelenina	Krmoviny
Trenčiansky kraj	90 025	46 576	46 941	909	12 491	2 583	165	25 852

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Tab. 132 Priemerné hektárové úrody v Trenčianskom kraji (t/ha)

Kraj	Druh plodiny				
	Obiloviny	Olejiny	Zemiaky	Cukrová repa	Krmoviny na ornej pôde
Trenčiansky kraj	5,1	2,7	17,1	55,9	5,6

Zdroj: VÚPOP, 2008

Všetky poľnohospodárske pôdy v kraji v ostatných desaťročiach menili svoju kvalitu hlavne dlhodobým pôsobením často nevhodne volených intenzifikačných opatrení a celkovým zhoršovaním životného prostredia. Tým sa znížila ich prirodzená úrodnosť. Zvyšovanie produktivity týchto pôd sa postupne vyrovnáva predovšetkým znížením množstva dodatekovej energie pri pestovaní poľných plodín.

Orná pôda je v rámci kraja na výmere 17 433 ha (17,85 % z výmery ornej pôdy) ohrozená pôsobením erózie, z toho vodnej erózie na výmere 10 409 ha. Sú to plochy v hornatejších okresoch Považská Bystrica, Púchov, Ilava, Myjava Prievidza, ale aj v ďalších okresoch, v ich okrajových častiach. Ohrozenie pôd veternou eróziou je nízke a to na výmere 6840 ha. Výraznejšie zosuvy ornej pôdy sú evidované na výmere 183 ha (Štatistický úrad SR, 2008).

Podľa toho istého zdroja (rok 2008) je v Trenčianskom kraji postihnutých exhalátmi celkom 4409 ha poľnohospodárskej pôdy (2,4 %). Ide o pozemky s obmedzenou úrodnosťou

V rámci intenzifikačných opatrení na poľnohospodárskej pôde sa budovali hydromelioračné zariadenia, ktorých výmera sa oproti roku 1991 podstatne zredukovala o nefunkčné stavby. V súčasnosti eviduje Štatistický úrad SR (rok 2008) celkom 417 ha podmáčaných plôch, ktoré vyžadujú riešenie. V kraji je evidovaných celkom 6509 ha zavlažovateľných plôch (3,51 % z výmery poľnohospodárskej pôdy). Zavlažuje sa 684 ha (0,37 % z výmery poľnohospodárskej pôdy).

V rámci živočíšnej výroby sú zastúpené všetky odvetvia. Najviac rozvinutý je chov hovädzieho dobytku. Od roku 1991 výrazne poklesli stavy hospodárskych zvierat vo všetkých odvetviach, v období ostatných niekoľkých rokov sa stavy postupne stabilizovali, nedosiahli však úroveň spreď roku 1991. Nižšia koncentrácia v chove ošípaných a hydiny má na druhej strane pozitívny vplyv na možné ohrozenie poľnohospodárskej pôdy a tvorbu a ochranu životného prostredia.

Tab. 133 Počet hospodárskych zvierat v Trenčianskom kraji v ks (u hydiny a nosníc v 1 000 ks)

Kraj	HD	z toho kravy	Ošípané	z toho prasnice	Ovce	z toho bahnice	Kozy	Kone	Hydina	z toho sliepky
Trenčiansky	46 872	19 553	64 314	4 169	32 009	20 813	7 856	613	1 541	530

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Poznámka: HD = hovädzí dobytok

Na území kraja je ďalej evidovaných 1 869 husí, 11 193 kačíc, 3 746 moriek a 3 308 králikov, chovaných len v rámci vidieckych domácností.

Z hľadiska životného prostredia treba zvýšenú pozornosť venovať farmám s vyššou koncentráciou zvierat, kde dochádza k jeho potenciálnemu ohrozeniu. Ide hlavne o farmy hydiny, ktoré sa nachádzajú vo Veľkých Bierovciach v okrese Trenčín, Žabokreky nad Nitrou v okrese Partizánske a Púchov v okrese Púchov, ako aj o farmu ošípaných v obci Koš v okrese Prievidza. Farmy s vyššou koncentráciou hovädzieho dobytku pri vhodnej organizácii a hospodárení s exkrementami môže pôsobiť pozitívne na úrodnosť pôdy.

2.8.4.1 Zamestnanosť v poľnohospodárstve

Počet pracovníkov v poľnohospodárstve vrátane rybolovu za Trenčiansky kraj je 10 387, čo je 10,67 % zo všetkých pracovníkov v poľnohospodárstve vrátane rybolovu SR. Ide o pracovníkov, ktorí majú jediné alebo vedľajšie zamestnanie v tomto odvetví národného hospodárstva (Štatistický úrad SR, 2008).

Tab. 134 Počet pracovníkov v poľnohospodárstve vrátane rybolovu za okresy Trenčianskeho kraja

Okres	Počet pracovníkov
Bánovce nad Bebravou	1 073
Ilava	882
Myjava	861
Nové Mesto nad Váhom	1 128
Partizánske	898
Považská Bystrica	590
Prievidza	1 818
Púchov	1 353
Trenčín	1 784

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Od roku 1991 nastal výrazný pokles pracovníkov v poľnohospodárstve v rámci kraja a jeho jednotlivých okresov. Bolo to hlavne poklesom výroby a zmenou vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku ako aj zmenenou situáciou na trhu s potravinami. Možno však predpokladať, že po ukončení reštrukturalizácie v rezorte poľnohospodárstva poskytnú tento nové pracovné príležitosti.

Na území kraja pôsobilo v roku 2008 celkom 528 právnických osôb a 10 245 fyzických osôb (Štatistický úrad SR, 2008)

2.8.4.2 Ochrana poľnohospodárskej pôdy.

V zmysle zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy je potrebné venovať zvýšenú pozornosť poľnohospodárskym pôdam zaradených do 1-4 skupiny kvality podľa bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek. Ide o ochranu nielen kvalitatívnu, ale aj kvantitatívnu pred jej neúmerne vysokým odnímaním poľnohospodárskej výroby pre investičnú činnosť všetkého druhu.

Tab. 135 Zastúpenie tried kvality poľnohosp. pôd podľa kódov BPEJ v Trenčianskom kraji (%)

Okres	Trieda kvality				
	1-4	5	6	7	8-9
Bánovce nad Bebravou	16,0	25,42	28,24	10,42	14,6
Ilava	14,8	4,50	24,10	9,35	47,2
Myjava	2,9	19,21	15,64	26,58	29,5
Nové Mesto nad Váhom	37,0	11,86	14,30	9,79	27,0
Partizánske	45,3	32,96	11,78	4,98	4,9
Považská Bystrica	0,0	8,66	11,06	20,11	60,2
Prievidza	6,9	7,58	33,15	19,65	32,8
Púchov	6,4	5,16	9,39	20,77	58,3
Trenčín	16,6	11,13	25,27	11,07	35,9
Trenčiansky kraj	16,9	13,21	13,21	14,84	34,1

Zdroj: VÚPOP, 2007

Kvalita poľnohospodárskej pôdy je najvyššia v okrese Partizánske Nové mesto nad Váhom, najnižšia kvalita je v okrese Považská Bystrica a Púchov.

Okres Bánovce nad Bebravou

Okres má veľmi dobré podmienky pre rozvoj intenzívneho poľnohospodárstva. Poľnohospodárska pôda je evidovaná na výmere 19 328,9 ha, čo je 41,84 % z celkovej výmery okresu a 4,19 % z celkovej výmery kraja. Orná pôda zaberá 14 012,2 ha, čo je 72,49 % z výmery poľnohospodárskej pôdy okresu. Z trvalých kultúr sú zastúpené len záhrady a ovocné sady, ktorých výmera je 1081,9 ha, čo je 5,60 % z výmery poľnohospodárskej pôdy. Trvalé trávne porasty sú zastúpené na výmere 4238,8 ha, čo je 21,91 % z výmery poľnohospodárskej pôdy.

Tab. 136 Úhrnné hodnoty druhov pozemkov za okres Bánovce nad Bebravou

Kultúra	Rozloha (ha)	Podiel z p. p. (%)	Podiel z c.v. (%)
Orná pôda	14 012,2	72,49	30,33
Chmeľnice	-	-	-
Vinice	-	-	-
Záhrady	716,4	3,71	1,55
Ovocné sady	365,5	1,89	0,79
Trvalé trávnaté porasty	4234,8	21,91	9,17
Poľnohospodárska pôda	19 328,9	100,00	41,84
Lesné pozemky	23 985,7	-	51,92
Vodné plochy	434,5	-	0,95
Zastavané plochy a nádvorcia	1695,7	-	3,67
Ostatné plochy	749,3	-	1,62
Spolu:	46 194,1	-	100,00

Zdroj: ÚGKK SR, 2009

Poznámka: p.p. = poľnohospodárska pôda, c.v. = celková výmera

Stupeň zornenia je 72,49, čo svedčí o intenzívnom využívaní pôdneho fondu. V okrese je intenzívne rozvinuté ovocinárstvo, ovocné sady sa obrábajú na výmere 365,5 ha, hlavne v katastrálnom území Miezgovce na výmere viac ako 100 ha. Záhrady sa nachádzajú prevažne pri rodinných domoch v intravilánoch obcí.

V okrese majú podľa typologicko-produkčných kategórií poľnohospodárskych pôd v rámci pôdno-ekologickej podoblasti Podunajská pahorkatina a nižšie pohoria najväčšie zastúpenie produkčné orné pôdy (20,54 %). Stredne a menej produkčné orné pôdy zaberajú 40,41 % z výmery poľnohospodárskej pôdy. Najproduktnejšie a vysokoprodukčné orné pôdy sa v okrese nenachádzajú. Územia nevhodné pre agroekosystémy zaberajú 0,45 % z výmery poľnohospodárskej pôdy.

Na území Podunajskej pahorkatiny, patriacej do agroklimatického regiónu teplého, veľmi suchého, pahorkatinného prevládajú spraše, lokálne sprašové hliny, černoze a hnedozeme. Nižšie pohoria, patriace do agroklimatického regiónu pomerne teplého, mierne suchého, chladného a mierne vlhkého prevládajú zvetraliny kyslých hornín a kambizeme kyslé.

Tab. 137 Typologicko-produkčné kategórie PP v okrese Bánovce nad Bebravou

Typologicko-produkčná kategória		Výmera (%)
Orné pôdy	najproduktnejšie	-
	vysokoprodukčné	-
	veľmi produkčné	5,63
	produkčné	23,45
	stredne produkčné	19,86
	menej produkčné	20,54
	málo produkčné	1,96
Striedavé polia	stredne produkčné polia a produkčné trávne porasty	1,92
	menej produkčné polia a produkčné trávne porasty	5,79
	málo produkčné polia a produkčné trávne porasty	4,81
Trávne porasty	produkčné	5,48
	menej produkčné	9,63
	málo produkčné	0,47
Územia nevhodné pre agroekosystémy		0,45

Zdroj: VÚPOP, 2009

Týmto typologicko-produkčným kategóriám poľnohospodárskej pôdy zodpovedá aj zameranie rastlinnej a živočíšnej výroby.

Z celkovej výmery ornej pôdy tvoria osevné plochy 97,1 %. Z nich majú najväčšie zastúpenie zrniny, ktoré tvoria 55,9 % z celkovej výmery osiatych plôch. Pomerne vysoké zastúpenie majú olejniný (15,7 %) a krmoviny na ornej pôde (23,74 %) Hektárové úrody sú porovnateľné s ostatnými okresmi kraja.

Tab. 138 Osevné plochy v okrese Bánovce nad Bebravou (ha)

Okres	Osevná plocha	Druh plodiny						
		Obiloviny	Zrnoviny	Zemiaky	Olejniný	Cukrová repa	Zelenina	Krmoviny
Bánovce nad Bebravou	13 605	7 540	7 614	93	2 138	459	9	3 231

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Tab. 139 Hektárové úrody v okrese Bánovce nad Bebravou (t/ha)

Okres	Druh plodiny				
	Obiloviny	Olejniný	Zemiaky	Cukrová repa	Krmoviny na ornej pôde
Bánovce nad Bebravou	5,1	2,7	17,1	55,9	5,6

Zdroj: VÚPOP, 2008

Vyvolané zmeny v štruktúre a organizácii rastlinnej výroby vyvolali zmeny vo využívaní kapacitne väčších objektov manipulačných stredísk na pozberovú úpravu plodín a skladovacích objektov v poľnohospodárskej prvovýrobe.

V živočíšnej výrobe tak, ako v rámci celého kraja od roku 1991 výrazne poklesli stavy hospodárskych zvierat vo všetkých kategóriách, čo vyvolalo zmenu v koncentrácii jednotlivých chovov. V súčasnom období sa stavy hospodárskych zvierat stabilizujú a ich

výraznejší pokles sa nepredpokladá. Stavov hovädzieho dobytku tvoria 18,0 % zo stavov hovädzieho dobytku v kraji a počet ošípaných je najvyšší z celého kraja - 24,2 %.

Tab. 140 Stavov hospodárskych zvierat v ks (u hydiny v 1000 ks) okres Bánovce nad Bebravou

Okres	HD	z toho kravy	Ošípané	z toho prasnice	Ovce	z toho bahnice	Hydina	z toho sliepky
Bánovce nad Bebravou	8 436	3 347	15 592	940	905	715	107	33

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Poznámka: HD = hovädzí dobytok

V rámci okresu je v poľnohospodárstve spolu s rybolovom zamestnaných celkom 1 073 (8,87 % zo všetkých pracujúcich v poľnohospodárstve a rybolove kraja) pracujúcich, ktorí majú jediné alebo vedľajšie zamestnanie v tomto odvetví. Ich počet od roku 1991 výrazne poklesol, ďalšie znižovanie sa aj vzhľadom na súčasné pomery v celom odvetví nepredpokladá.

V okrese pôsobilo v poľnohospodárstve v roku 2008 (Štatistický úrad SR) celkom 53 právnických osôb a 124 fyzických osôb.

Okres Ilava

Okres patrí medzi hornaté územia kraja. Z poľnohospodárskej pôdy prevládajú trvalé trávne porasty, ktoré sú evidované na výmere 6 797 ha, čo je 52,57 % z jej výmery. Orná pôda tvorí 5 263,2 ha (42,25 % z výmery poľnohospodárskej pôdy). Trvalé kultúry nemajú výraznejšie zastúpenie, sú to hlavne záhrady pri rodinných domoch.

Tab. 141 Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v okrese Ilava

Kultúra	Rozloha (ha)	Podiel z p. p. (%)	Podiel z c.v. (%)
Orná pôda	5 463,2	42,25	15,24
Chmeľnice	-	-	-
Vinice	-	-	-
Záhrady	489,1	3,78	1,36
Ovocné sady	180,0	1,40	0,50
Trvalé trávnaté porasty	6 797,4	52,57	18,96
Poľnohospodárska pôda	12 929,7	100,00	36,06
Lesné pozemky	18 698,7	-	52,16
Vodné plochy	631,1	-	1,76
Zastavané plochy a nádvorcia	1 949,3	-	5,44
Ostatné plochy	1 641,3	-	4,58
Spolu:	35 850,1	-	100,00

Zdroj: ÚGKK SR, 2009

Poznámka: p.p. = poľnohospodárska pôda, c.v. = celková výmera

Stupeň zornenia je 42,25. Z trvalých kultúr sa intenzívne využívajú sady v katastrálnom území Pruské.

Na základe typologicko-produkčných kategórií poľnohospodárskych pôd v rámci pôdno-ekologickej podoblasti kotlín nižšieho stupňa a pohorí a vrchovín západnej časti flyšového

pásma majú v okrese najväčšie zastúpenie produkčné a menej produkčné trávne porasty, ktoré tvoria až 47,34 % z výmery poľnohospodárskej pôdy. Produkčné orné pôdy majú 11,83 % zastúpenie. V okrese sa vzhľadom na pôdno klimatické podmienky nenachádzajú najproduktnejšie a vysoko produkčné orné pôdy. Územia nevhodné pre agroekosystémy zaberajú 4,40 % z výmery poľnohospodárskej pôdy.

Tab. 142 Typologicko-produkčné kategórie poľnohospodárskych pôd v okrese Ilava

Typologicko-produkčná kategória		Výmera (%)
Orné pôdy	najproduktnejšie	-
	vysokoprodukčné	-
	veľmi produkčné	2,69
	produkčné	11,83
	stredne produkčné	7,03
	menej produkčné	9,03
	málo produkčné	4,99
Striedavé polia	stredne produkčné polia a produkčné trávne porasty	4,04
	menej produkčné polia a produkčné trávne porasty	1,82
	málo produkčné polia a produkčné trávne porasty	3,81
Trávne porasty	produkčné	17,10
	menej produkčné	30,24
	málo produkčné	7,02
Územia nevhodné pre agroekosystémy		4,40

Zdroj: VÚPOP, 2009

Územie kotlin nižšieho stupňa je zaradené do agroekonomického regiónu teplého, suchého, kotlinového s prevládajúcimi sprašovými a polygenetickými hlinami, hnedozemami a pseudoglejami. Pohoria a vrchoviny západnej časti flyšového pásma sú zaradené do agroklimatického regiónu mierne chladného, mierne vlhkého až chladného a vlhkého s prevládajúcimi kambizemami typickými až oglejenými, menej rendzinami.

Týmto typologicko-produkčným kategóriám zodpovedá aj zameranie rastlinnej a živočíšnej výroby. Z celkovej výmery ornej pôdy tvoria osevné plochy 92,5 %, najväčšiu výmeru 2573 ha, čo je 50,9 % zaberajú zrnoviny a krmoviny na ornej pôde 1 406 ha, t.j. 27,8 %.

Tab. 143 Osevné plochy v okrese Ilava (ha)

Kraj	Osevná plocha	Druh plodiny						
		Obiloviny	Zrnoviny	Zemiaky	Olejníny	Cukrová repa	Zelenina	Krmoviny
Trenčiansky kraj	5 056	2 560	2 573	77	778	190	3,00	1 406

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Tab. 144 Hektárové úrody v okrese Ilava (t/ha)

Kraj	Druh plodiny				
	Obiloviny	Olejníny	Zemiaky	Cukrová repa	Krmoviny na ornej pôde
Trenčiansky kraj	4,9	2,4	14,2	60,0	5,6

Zdroj: VÚPOP, 2008

V živočíšnej výrobe sa výrazne stabilizovali počty chovaných hospodárskych zvierat oproti roku 1991, v chove hovädzieho dobytku sa zaznamenal mierny nárast. Predpokladal by sa podiel chovu oviec vzhľadom na vysoké zastúpenie trvalých trávnych porastov z poľnohospodárskej pôdy.

Tab. 145 Stav hospodárskych zvierat v ks (u hydiny v 1 000 ks) okres Ilava

Kraj	HD	z toho kravy	Ošípané	z toho prasnice	Ovce	z toho bahnice	Hydina	z toho sliepky
Trenčiansky	3 569	1 501	5 075	284	4 179	2 215	25	25

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Poznámka: HD = hovädzí dobytok

V okrese je v poľnohospodárstve vrátane rybolovu zamestnaných celkom 882 osôb (8,5 % zo všetkých zamestnaných osôb v kraji), ktoré majú jediné alebo vedľajšie zamestnanie v tomto sektore národného hospodárstva (údaje poskytol Štatistický úrad SR, 2008). V okrese pôsobilo v rámci poľnohospodárstva v roku 2008 celkom 33 právnických a 181 fyzických osôb (Štatistický úrad SR, 2008).

Okres Myjava

Okres má veľmi dobré podmienky pre rozvoj ovocinárstva a chov dobytku a oviec. V okrese sa poľnohospodárska pôda eviduje na výmere 18 995,5 ha, čo je 58,01 % z celkovej výmery. Z nej má najväčšie zastúpenie orná pôda na výmere 11 095 ha, čo je 58,41 % z výmery poľnohospodárskej pôdy. Vyššie zastúpenie majú aj trvalé trávne porasty, ktoré zaberajú 32,40 % z výmery poľnohospodárskej pôdy.

Tab. 146 Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v okrese Myjava

Kultúra	Rozloha (ha)	Podiel z p. p. (%)	Podiel z c.v. (%)
Orná pôda	11 095,4	58,41	33,88
Chmeľnice	-	-	-
Vinice	-	-	-
Záhrady	1 053,5	5,55	3,22
Ovocné sady	693,0	3,64	2,12
Trvalé trávnaté porasty	6 153,6	32,40	18,79
Poľnohospodárska pôda	18 995,5	100,00	58,01
Lesné pozemky	10 834,8	-	33,09
Vodné plochy	228,1	-	0,69
Zastavané plochy a nádvorcia	1 823,1	-	5,57
Ostatné plochy	862,9	-	2,64
Spolu	32 744,4	-	100,00

Zdroj: ÚGKK SR, 2009

Poznámka: p.p. = poľnohospodárska pôda, c.v. = celková výmera

Stupeň zornenia je 58,41, čo svedčí o pomerne intenzívne využívanom pôdnom fonde. Z ovocných sadov sa intenzívne využívajú v katastrálnom území Myjava a Podkylava. Záhrady sa nachádzajú prevažne pri rodinných domoch.

Na základe typologicko-produkčných kategórií poľnohospodárskych pôd v rámci pôdno-ekologickej podoblasti pohorí a vrchovín západnej časti flyšového pásma sú najviac

zastúpené menej produkčné a málo produkčné orné pôdy, ktoré tvoria 38,80 % z výmery poľnohospodárskej pôdy. Výrazné zastúpenie majú menej produkčné trávne porasty (29,74 %) a málo produkčné polia a produkčné trávne porasty (13,27 %). Územia nevhodné pre agroekosystémy tvoria iba 0,85 % z výmery poľnohospodárskej pôdy.

Tab. 147 Typologicko-produkčné kategórie poľnohospodárskych pôd v okrese Myjava

Typologicko-produkčná kategória		Výmera (%)
Orné pôdy	najproduktnejšie	-
	vysokoprodukčné	-
	veľmi produkčné	1,26
	produkčné	0,56
	stredne produkčné	4,59
	menej produkčné	23,57
	málo produkčné	15,23
Striedavé polia	stredne produkčné polia a produkčné trávne porasty	2,23
	menej produkčné polia a produkčné trávne porasty	2,19
	málo produkčné polia a produkčné trávne porasty	13,27
Trávne porasty	produkčné	6,50
	menej produkčné	29,74
	málo produkčné	-
Územia nevhodné pre agroekosystémy		0,85

Zdroj: VÚPOP, 2009

Týmto typologicko-produkčným kategóriám poľnohospodárskej pôdy zodpovedá aj zameranie rastlinnej a živočíšnej výroby. Z celkovej výmery ornej pôdy tvoria osevné plochy 87,0 %, z nich majú najväčšie zastúpenie zrnoviny (43,69 %) a krmoviny na ornej pôde (38,83 %). Hektárové úrody jednotlivých plodín sú porovnateľné s ostatnými okresmi kraja.

Tab. 148 Osevné plochy v okrese Myjava (ha)

Okres	Osevná plocha	Druh plodiny						
		Obiloviny	Zrnoviny	Zemiaky	Olejníny	Cukrová repa	Zelenina	Krmoviny
Myjava	9 653	2 580	4 218	50	1 347	-	2	3 749

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Tab. 149 Hektárové úrody v okrese Myjava (t/ha)

Okres	Druh plodiny				
	Obiloviny	Olejníny	Zemiaky	Cukrová repa	Krmoviny na ornej pôde
Myjava	3,5	7,6	10,9	-	4,7

Zdroj: VÚPOP, 2008

V okrese sa chovajú všetky druhy hospodárskych zvierat v menších koncentráciách. Vzhľadom na pôdno-klimatické podmienky a zastúpenie trvalých trávnych porastov by sa predpokladalo väčšie zastúpenie chovu oviec.

Tab. 150 Stavby hospodárskych zvierat v ks (u hydiny v 1 000 ks) okres Myjava

Okres	HD	z toho kravy	Ošípané	z toho prasnice	Ovce	z toho bahnice	Hydina	z toho sliepky
Myjava	2 836	1 284	4 773	278	607	501	27	23

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Poznámka: HD = hovädzí dobytok

V okrese pracuje podľa údajov Štatistického úradu SR (2008) v poľnohospodárstve vrátane rybolovu celkom 861 osôb (8,3 % zo všetkých pracovníkov kraja v tomto odvetví), ktorí majú jediné alebo vedľajšie zamestnanie v tomto sektore.

V roku 2008 pôsobilo podľa Štatistického úradu SR na území okresu 22 právnických a 107 fyzických osôb.

Okres Nové Mesto nad Váhom

Okres má najväčšie zastúpenie poľnohospodárskej pôdy v celom kraji a v rámci neho patrí medzi najproduktívnejšie okresy z hľadiska poľnohospodárskej výroby. Poľnohospodárska pôda zaberá 29 206,8 ha, čo je 50,36 %. Pomerne vysoké je zastúpenie trvalých kultúr, z nich je dôležité pestovanie chmeľu v rámci piešťansko-topoľčianskej oblasti. Zastúpené sú aj ovocné sady, záhrady a na malej výmere aj vinice. Viac ako 30 % zastúpenie majú trvalé trávne porasty.

Tab. 151 Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v okrese Nové Mesto nad Váhom

Kultúra	Rozloha (ha)	Podiel z p. p. (%)	Podiel z c. v. (%)
Orná pôda	18 186,0	62,27	31,36
Chmeľnice	116,6	0,40	0,20
Vinice	67,5	0,23	0,12
Záhrady	1 349,8	4,62	2,33
Ovocné sady	529,4	1,81	0,91
Trvalé trávnaté porasty	8 957,5	30,67	15,44
Poľnohospodárska pôda	29 206,8	100,00	50,36
Lesné pozemky	21 863,2	-	37,70
Vodné plochy	941,7	-	1,62
Zastavané plochy a nádvorcia	3 271,9	-	5,64
Ostatné plochy	2 714,9	-	4,68
Spolu:	57 998,5	-	100,00

Zdroj: ÚGKK SR, 2009

Poznámka: p. p. = poľnohospodárska pôda, c. v. = celková výmera

Stupeň zornenia je 62,27, čo svedčí o intenzívne využívaní pôdneho fondu. Najväčšie výmery chmeľníc sú v katastrálnych územiach Čachtice a Podolie. V Čachticiach sú aj pestovateľské plochy viniča a intenzívnych ovocných sadov. Väčšie výmery ovocných sadov sa nachádzajú v severozápadnej časti okresu. Záhrady sú lokalizované predovšetkým pri rodinných domoch.

V rámci typologicko-produkčných kategórií poľnohospodárskych pôd majú najväčšie zastúpenie produkčné trávne porasty – 18,39 % a menej produkčné orné pôdy 15,23 %. Pomerne vysoké zastúpenie majú najproduktívnejšie orné pôdy – 10,39 %. Územia nevhodné pre agroekosystémy sú evidované len na 0,15 %-ách poľnohospodárskej pôdy.

Tab. 152 Typologicko-produkčné kategórie poľnohosp. pôd v okrese Nové Mesto nad Váhom

Typologicko-produkčná kategória		Výmera (%)
Orné pôdy	najproduktnejšie	10,39
	vysokoprodukčné	1,44
	veľmi produkčné	13,36
	produkčné	11,14
	stredne produkčné	3,61
	menej produkčné	15,23
	málo produkčné	5,23
Striedavé polia	stredne produkčné polia a produkčné trávne porasty	0,56
	menej produkčné polia a produkčné trávne porasty	2,54
	málo produkčné polia a produkčné trávne porasty	1,80
Trávne porasty	produkčné	18,39
	menej produkčné	15,72
	málo produkčné	0,45
Územia nevhodné pre agroekosystémy		0,15

Zdroj: VÚPOP, 2009

Poľnohospodárska pôda okres je na základe ekologických princípov zaradená do štyroch pôdno-ekologických podoblastí, ktoré sú nasledovné: Ponitrie a vrchoviny flyšového pásma s regiónom Biele Karpaty a Myjavská pahorkatina, nižšie pohoria s regiónmi Malé Karpaty a považský Inovec, Podunajská rovina s regiónom Dolnovážska niva a podunajská pahorkatina s regiónom Trnavská pahorkatina, ktorá má najmenšie zastúpenie v južnej časti okresu.

Typologicko-produkčným kategóriám poľnohospodárskej pôdy zodpovedá aj zameranie rastlinnej a živočíšnej výroby. Z celkovej výmery ornej pôdy tvoria osevné plochy 97,9 %, z ktorých majú najväčšie zastúpenie zrniny 55,9 % a krmoviny na ornej pôde 19,4 %. Vyššie je zastúpenie olejní 18,6 % a cukrovej repy 4,3 % z osevných plôch. Hektárové úrody sú porovnateľné s ostatnými okresmi kraja.

Tab. 153 Osevné plochy v okrese Nové Mesto nad Váhom (ha)

Okres	Osevná plocha	Druh plodiny						
		Obiloviny	Zrnoviny	Zemiaky	Olejniny	Cukrová repa	Zelenina	Krmoviny
Nové Mesto n. Váhom	17 801	9 814	9 947	124	3 305	768	27	3 457

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Tab. 154 Hektárové úrody v okrese Nové Mesto nad Váhom (t/ha)

Okres	Druh plodiny				
	Obiloviny	Olejniny	Zemiaky	Cukrová repa	Krmoviny na ornej pôde
Nové Mesto n. Váhom	4,6	2,7	18,6	54,9	4,5

Zdroj: VÚPOP, 2008

V živočíšnej výrobe je najstabilnejší chov hovädzieho dobytku, i keď jeho stavy poklesli o viac ako polovicu. Výrazný pokles stavov sa zaznamenal u všetkých druhov hospodárskych zvierat s výnimkou oviec. Ich chov by sa mohol vzhľadom na 30,7 % zastúpenie trvalých trávnych porastov v rámci poľnohospodárskej pôdy zvýšiť.

Tab. 155 Stavy hospodárskych zvierat v ks (u hydiny v 1000 ks) okres Nové Mesto nad Váhom

Okres	HD	z toho kravy	Ošipané	z toho prasnice	Ovce	z toho bahnice	Hydina	z toho sliepky
Nové M. n. Váhom	4 982	1 980	5 492	304	550	479	57	51

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Poznámka: HD = hovädzí dobytok

V okrese pracuje v odvetví poľnohospodárstva vrátane rybolovu celkom 1128 osôb, ktoré majú jediné alebo vedľajšie zamestnanie v tomto sektore (ŠÚ SR, 2008). V rámci okresu pôsobilo v roku 2008 64 právnických a 162 fyzických osôb (ŠÚ SR, 2008).

Okres Partizánske

Okres patrí medzi najproduktívnejšie v kraji s pomerne silným zastúpením agropotravinárskeho komplexu a jedným z najlepšie využitou poľnohospodárskou pôdou. V okrese sa eviduje 13 953,7 ha poľnohospodárskej pôdy, čo je 46,35 % z celkovej výmery. Z nej má najväčšie zastúpenie orná pôda, 11 495,9 ha, t.j. 82,39 %. Viac ako 10,0 % zastúpenie v rámci okresu majú trvalé trávne porasty, z celokrajského hľadiska má však okres v tomto druhu pozemkov najnižšie zastúpenie.

Tab. 156 Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v okrese Partizánske

Kultúra	Rozloha (ha)	Podiel z p. p. (%)	Podiel z c.v. (%)
Orná pôda	11 495,9	82,39	38,19
Chmeľnice	17,6	0,13	0,06
Vinice	9,1	0,06	0,02
Záhrady	682,4	4,89	2,27
Ovocné sady	291,5	2,09	0,97
Trvalé trávnaté porasty	1457,2	10,44	4,84
Poľnohospodárska pôda	13 953,7	100,00	46,35
Lesné pozemky	13 521,3	-	44,92
Vodné plochy	398,8	-	1,32
Zastavané plochy a nádvoria	1 623,7	-	5,40
Ostatné plochy	605,3	-	2,01
Spolu:	30 102,8	-	100,00

Zdroj: ÚGKK SR, 2009

Poznámka: p.p. = poľnohospodárska pôda, c.v. = celková výmera

Stupeň zornenia je 82,39, najvyšší v rámci kraja. Okres je ďalším pestovateľom chmeľu i keď z celoslovenského hľadiska v nepatrnej výmere v katastrálnom území Klátová Nová Ves, na výmere 17,6 ha. Ovocné sady na výmere 291,5 ha (2,09 %) sú lokalizované v okolí Partizánskeho a Ostratic.

V rámci typologicko-produkčnej kategórie poľnohospodárskych pôd majú najväčšie zastúpenie produkčné orné pôdy, až 36,57 % z výmery poľnohospodárskej pôdy. Vysoké zastúpenie majú aj veľmi a stredne produkčné orné pôdy, spolu 42,05 %. V okrese sa nachádzajú aj najproduktnejšie orné pôdy (1,11 %). Územia nevhodné pre agroekosystémy sú vykazované len na 0,07 % poľnohospodárskej pôdy.

Tab. 157 Typologicko-produkčné kategórie poľnohospodárskych pôd v okrese Partizánske

Typologicko-produkčná kategória		Výmera (%)
Orné pôdy	najproduktnejšie	1,11
	vysokoprodukčné	0,66
	veľmi produkčné	22,27
	Produkčné	36,57
	stredne produkčné	19,78
	menej produkčné	7,49
	málo produkčné	0,59
Striedavé polia	stredne produkčné polia a produkčné trávne porasty	1,47
	menej produkčné polia a produkčné trávne porasty	3,55
	málo produkčné polia a produkčné trávne porasty	1,56
Trávne porasty	Produkčné	3,46
	menej produkčné	1,43
	málo produkčné	-
Územia nevhodné pre agroekosystémy		0,07

Zdroj: VÚPOP, 2009

Poľnohospodárska pôda okresu je zaradená do pôdno-ekologickej podoblasti nižšie pohoria s regiónmi Tríbeč a Strážovské vrchy. V centrálnej časti okresu sa nachádza Podunajská pahorkatina s regiónom Nitrianska pahorkatina.

Týmto typologicko-produkčným kategóriám poľnohospodárskej pôdy zodpovedá aj zameranie rastlinnej a živočíšnej výroby. Z osevných plôch, ktoré tvoria 94,9 % z výmery ornej pôdy majú najväčšie zastúpenie zrnoviny 61,0 %, krmoviny na ornej pôde 21,1 % a olejiny 12,53 %. V dosahovaných hektárových úrodách patria medzi najvyššie v kraji, hlavne v obilovinách.

Tab. 158 Osevné plochy v okrese Partizánske (ha)

Okres	Osevná plocha	Druh plodiny						
		Obiloviny	Zrnoviny	Zemiaky	Olejiny	Cukrová repa	Zelenina	Krmoviny
Partizánske	10 914	6 612	6 657	26	1 368	424	11	2 302

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Tab. 159 Hektárové úrody v okrese Partizánske (t/ha)

Okres	Druh plodiny				
	Obiloviny	Olejiny	Zemiaky	Cukrová repa	Krmoviny na ornej pôde
Partizánske	6,4	2,8	22,1	60,9	7,4

Zdroj: VÚPOP, 2008

Živočišna výroba sa za ostatné roky v jednotlivých odvetviach stabilizovala, najvýraznejšie v chove oviec. Pomerne výrazný v rámci kraja je chov výkrmovej hydiny.

Tab. 160 Stavby hospodárskych zvierat v ks (u hydiny v 1 000 ks) okres Partizánske

Okres	HD	z toho kravy	Ošípané	z toho prasnice	Ovce	z toho bahnice	Hydina	z toho sliepky
Partizánske	4 433	2 043	6 617	477	1 328	967	225	28

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Poznámka: HD = hovädzí dobytok

V roku 2008 pracovalo podľa údajov Štatistického úradu SR v poľnohospodárstve vrátane rybolovu celkom 896 osôb (8,6 % zo všetkých pracovníkov v tomto odvetví v rámci kraja). V okrese v tom istom roku pôsobilo 33 právnických a 119 fyzických osôb (Štatistický úrad SR, 2008).

Okres Považská Bystrica

Poľnohospodárske odvetvie patrí v okrese i v rámci kraja medzi najzložitejšie. Okres má najnižšie zastúpenie poľnohospodárskej pôdy v rámci kraja, ktorá je evidovaná na výmere 13 042,5 ha, čo je 28,16 % z jej celkovej výmery. Z nej majú najväčšie zastúpenie trvalé trávne porasty (8548,4 ha - 65,54 %). Ostatné druhy pozemkov v týchto klimaticko-výrobných podmienkach sa vykazujú v minimálnych výmerách, alebo nie sú zastúpené vôbec.

Tab. 161 Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v okrese Považská Bystrica

Kultúra	Rozloha (ha)	Podiel z p. p. (%)	Podiel z c.v. (%)
Orná pôda	3 953,4	30,31	8,54
Chmeľnice	-	-	-
Vinice	-	-	-
Záhrady	509,2	3,90	1,10
Ovocné sady	31,5	0,25	0,06
Trvalé trávnaté porasty	8 548,4	65,54	18,46
Poľnohospodárska pôda	13 042,5	100,00	28,16
Lesné pozemky	28 844,8	-	62,28
Vodné plochy	1 037,9	-	2,24
Zastavané plochy a nádvoria	2 462,4	-	5,32
Ostatné plochy	927,8	-	2,00
Spolu:	46 315,4	-	100,00

Zdroj: ÚGKK SR, 2009

Poznámka: p.p. = poľnohospodárska pôda, c.v. = celková výmera

Stupeň zornenia je 30,31, čo v podstate zodpovedá daným prírodným a výrobným podmienkam.

Na základe typologicko-produkčných kategórií poľnohospodárskych pôd, v rámci pôdno-ekologickej podoblasti pohorí a vrchovín západnej časti flyšového pásma majú najväčšie zastúpenie, až 43,48 % menej produkčné trvalé porasty. Z orných pôd sú to menej a málo produkčné orné pôdy (spolu 23,43 %). Uvedená pôdno-ekologická podoblasť patrí do agroekonomického regiónu mierne chladného, vlhkého až chladného s prevládajúcimi

zvetralinami flyšových hornín, kambizemami typickými až oglejenými. V menšej miere sú zastúpené rendziny.

Tab. 162 Typologicko-produkčné kategórie poľnohospodárskych pôd v okrese Považská Bystrica

Typologicko-produkčná kategória		Výmera (%)
Orné pôdy	najprodukčnejšie	-
	vysokoprodukčné	-
	veľmi produkčné	-
	Produkčné	2,73
	stredne produkčné	3,48
	menej produkčné	12,89
	málo produkčné	10,54
Striedavé polia	stredne produkčné polia a produkčné trávne porasty	0,41
	menej produkčné polia a produkčné trávne porasty	3,98
	málo produkčné polia a produkčné trávne porasty	7,47
Trávne porasty	produkčné	6,33
	menej produkčné	43,48
	málo produkčné	3,39
Územia nevhodné pre agroekosystémy		5,30

Zdroj: VÚPOP, 2009

Týmto typologicko – produkčným kategóriám poľnohospodárskej pôdy zodpovedá zameranie rastlinnej a živočíšnej výroby. Z osevných plôch, ktoré tvoria len 53,5 % z ornej pôdy majú najväčšie zastúpenie krmoviny na ornej pôde 21,3%, zrnoviny 20,3 % a olejniný 5,2 %. V rámci osevných plôch by sa predpokladalo vyššie zastúpenie zemiakov.

Tab. 163 Osevné plochy v okrese Považská Bystrica (ha)

Okres	Osevná plocha	Druh plodiny						
		Obiloviny	Zrnoviny	Zemiaky	Olejniný	Cukrová repa	Zelenina	Krmoviny
Považská Bystrica	2 113	804	813	92	205	-	8	841

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Tab. 164 Hektárové úrody v okrese Považská Bystrica (t/ha)

Okres	Druh plodiny				
	Obiloviny	Olejniný	Zemiaky	Cukrová repa	Krmoviny na ornej pôde
Považská Bystrica	2,8	1,4	15,1	-	3,2

Zdroj: VÚPOP, 2008

Zo živočíšnej výroby má silné zastúpenie chov oviec čo korešponduje aj s vysokým podielom trvalých trávnych porastov v rámci poľnohospodárskej pôdy (65,54 %). Okres v tomto odvetví medzi najväčšie v kraji. V hovädzom dobytku sa okres zameriava hlavne na mladý dobytok, ktorý môže najlepšie využívať lúky a pasienky.

Tab. 165 Stavby hospodárskych zvierat v ks (u hydiny v 1000 ks) okres Považská Bystrica

Okres	HD	z toho kravy	Ošípané	z toho prasnice	Ovce	z toho bahnice	Hydina	z toho sliepky
Považská Bystrica	1 345	608	1 656	93	6 404	4 145	48	44

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Poznámka: HD = hovädzí dobytok

V okrese pracovalo v roku 2008 (Štatistický úrad SR, 2008) v odvetví poľnohospodárstva vrátane rybolovu celkom 590 osôb, ktoré mali v tomto odbore hlavné alebo vedľajšie zamestnanie. Podľa toho istého zdroja pôsobilo v okrese v roku 2008 celkom 70 právnických a 137 fyzických osôb.

Okres Prievidza

Okres na základe svojich výrobných podmienok patrí medzi podhorské až horské regióny. Má evidovaných 34 996,6 ha poľnohospodárskej pôdy, čo je 36,46 % z jeho celkovej výmery. Orná pôda zaberá 13 975 ha (39,93 % z výmery poľnohospodárskej pôdy). Vysoké je zastúpenie trvalých trávnych porastov na výmere 19 299,8 ha (55,15 %) výmery poľnohospodárskej pôdy).

Tab. 166 Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v okrese Prievidza

Kultúra	Rozloha (ha)	Podiel z p. p. (%)	Podiel z c.v. (%)
Orná pôda	13 975,2	39,93	14,56
Chmeľnice	-	-	-
Vinice	-	-	-
Záhrady	1 444,7	4,13	1,51
Ovocné sady	276,9	0,79	0,29
Trvalé trávnaté porasty	19 299,8	55,15	20,11
Poľnohospodárska pôda	34 996,6	100,00	36,46
Lesné pozemky	53 032,3	-	55,26
Vodné plochy	851,4	-	0,88
Zastavané plochy a nádvorcia	4 604,7	-	4,80
Ostatné plochy	2 492,3	-	2,60
Spolu:	95 977,3	-	100,00

Zdroj: ÚGKK SR, 2009

Poznámka: p.p. = poľnohospodárska pôda, c.v. = celková výmera

Stupeň zornenia je 39,93. Orná pôda sa nachádza hlavne v nižších polohách, často poddolovaná banskou činnosťou. Z trvalých kultúr sú zastúpené hlavne ovocné sady. Ovocinárstvo je rozvinuté v katastrálnych územiach Dolné a Horné Vestenice, Bojnica a Nitrianske Pravno.

V rámci produkčno-typologickej kategorizácie poľnohospodárskych pôd najväčšie zastúpenie majú stredne produkčné orné pôdy (17,12 %), menej produkčné trávne porasty (16,42 %), stredne produkčné orné pôdy a menej produkčné polia a a produkčné trávne porasty.

Tab. 167 Typologicko-produkčné kategórie poľnohospodárskych pôd v okrese Prievidza

Typologicko-produkčná kategória		Výmera (%)
Orné pôdy	najproduktnejšie	-
	vysokoprodukčné	-
	veľmi produkčné	0,91
	produkčné	7,13
	stredne produkčné	11,69
	menej produkčné	17,12
	málo produkčné	7,32
Striedavé polia	stredne produkčné polia a produkčné trávne porasty	0,41
	menej produkčné polia a produkčné trávne porasty	10,41
	málo produkčné polia a produkčné trávne porasty	9,62
Trávne porasty	produkčné	7,40
	menej produkčné	16,42
	málo produkčné	6,45
Územia nevhodné pre agroekosystémy		5,14

Zdroj: VÚPOP, 2009

Poľnohospodárska pôda v okrese je zaradená do štyroch pôdno-ekologickej podoblasti. Sú to nižšie pohoria s pôdno-ekologickým regiónom Strážovské vrchy Žiar, kotliny stredne vysokého stupňa s Hornonitrianskou kotlinou, pohoria a vrchoviny sopečných Karpát a Vtáčnik, zasahujúci do juhovýchodnej časti okresu, a vysoké pohoria s Malou Fatrou, zasahujúcou do územia v jeho severnej časti.

Týmto typologicko-produkčným jednotkám poľnohospodárskej pôdy zodpovedá zameranie rastlinnej a živočíšnej výroby. Z osevných plôch, ktoré tvoria 95,4 % z výmery ornej pôdy sú najviac zastúpené zrnoviny (42,9 %), krmoviny na ornej pôde (40,4 %) a olejiny (11,4 %). Hektárové úrody sú porovnateľné s ostatnými okresmi kraja.

Tab. 168 Osevné plochy v okrese Prievidza (ha)

Okres	Osevná plocha	Druh plodiny						
		Obiloviny	Zrnoviny	Zemiaky	Olejiny	Cukrová repa	Zelenina	Krmoviny
Prievidza	13 339	5 715	5 720	156	1 525	353	11	5 389

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Tab. 169 Hektárové úrody v okrese Prievidza (t/ha)

Okres	Druh plodiny					
	Obiloviny	Olejiny	Zemiaky	Cukrová repa	Krmoviny na ornej pôde	
Prievidza	4,5	2,4		21,7	43,5	5,8

Zdroj: VÚPOP, 2008

Okres má v rámci celého kraja najvyššie stavy hovädzieho dobytku (20,8 % z celkových stavov hovädzieho dobytku v kraji). Taktiež má najvyššie zastúpenie v chove kráv a hydiny. Vzhľadom na vysoké zastúpenie trvalých trávnych porastov z poľnohospodárskej pôdy (55,2 %) je úmerný aj chov oviec.

Tab. 170 Stavby hospodárskych zvierat v ks (u hydiny v 1000 ks) okres Prievidza

Okres	HD	z toho kravy	Ošípané	z toho prasnice	Ovce	z toho bahnice	Hydina	z toho sliepky
Prievidza	9 738	3 909	14 080	1 093	7 756	4 914	539	52

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Poznámka: HD = hovädzí dobytok

V okrese podľa údajov Štatistického úradu SR, 2008, pracovalo v odvetví poľnohospodárstva vrátane rybolovu celkom 1 818 osôb čo je najviac v rámci celého kraja (17,5 %), ktorí mali v tomto odvetví jediné alebo vedľajšie zamestnanie. Podľa toho istého zdroja pôsobilo v roku 2008 v okrese celkom 96 právnických a 318 fyzických osôb.

Okres Púchov

Okres má jedno z najmenších zastúpení poľnohospodárskej a ornej pôdy v rámci kraja, čo zodpovedá danej konfigurácii terénu, klimatickým a pôdnym podmienkam. Poľnohospodárska pôda tvorí 36,61 % z celkovej výmery okresu (13 741 ha). O to výraznejší je podiel trvalých trávnych porastov, ktoré tvoria 68,50 % z poľnohospodárskej pôdy. Z trvalých kultúr sú to len záhrady, evidované na výmere 588,9 ha, nachádzajúce sa hlavne pri rodinných domoch v intravilánoch obcí.

Tab. 171 Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v okrese Púchov

Kultúra	Rozloha (ha)	Podiel z p. p. (%)	Podiel z c.v. (%)
Orná pôda	3 653,5	26,59	9,73
Chmeľnice	-	-	-
Vinice	-	-	-
Záhrady	588,9	4,29	1,57
Ovocné sady	85,8	0,62	0,23
Trvalé trávnaté porasty	9 413,2	68,50	25,08
Poľnohospodárska pôda	13 741,4	100,00	36,61
Lesné pozemky	19 606,5	-	52,23
Vodné plochy	762,1	-	2,02
Zastavané plochy a nádvoria	2 098,5	-	5,59
Ostatné plochy	1 331,0	-	3,35
Spolu:	37 539,5	-	100,00

Zdroj: ÚGKK SR, 2009

Poznámka: p. p. = poľnohospodárska pôda, c. v. = celková výmera

Stupeň zornenia je 26,59 a odráža dané prírodné a výrobné podmienky v poľnohospodárstve.

Na základe typologicko-produkčných kategórií poľnohospodárskych pôd v rámci pôdno-ekologickej podoblasti pohorí a vrchovín západnej časti flyšového pásma sú najviac zastúpené menej produkčné trávne porasty, ktoré tvoria až 41,90 %, a menej produkčné orné pôdy, zastúpené 11,10 %. Územia nevhodné pre agroekosystémy zaberajú 4,54 %.

Tab. 172 Typologicko-produkčné kategórie poľnohospodárskych pôd v okrese Púchov

Typologicko-produkčná kategória		Výmera (%)
Orné pôdy	najproduktnejšie	-
	vysokoprodukčné	-
	veľmi produkčné	3,75
	Produkčné	3,37
	stredne produkčné	3,13
	menej produkčné	11,10
	málo produkčné	5,94
Striedavé polia	stredne produkčné polia a produkčné trávne porasty	0,60
	menej produkčné polia a produkčné trávne porasty	2,12
	málo produkčné polia a produkčné trávne porasty	6,83
Trávne porasty	Produkčné	8,85
	menej produkčné	41,90
	málo produkčné	8,13
Územia nevhodné pre agroekosystémy		4,54

Zdroj: VÚPOP, 2009

Územie pohorí a vrchovín západnej časti flyšového pásma patrí do agroekonomického regiónu mierne chladného, vlhkého až chladného, s prevládajúcimi zvetralinami flyšových hornín, kambizemí, typických až oglejených. Menej sa vyskytujú rendziny.

Týmto pôdno-klimatickým podmienkam zodpovedá aj zameranie rastlinnej a živočíšnej výroby. Z osevných plôch, ktoré tvoria v okrese len 86,7 % z ornej pôdy okresu majú najväčšie zastúpenie zrnoviny (50,28 %) a krmoviny (30,3 %). Predpokladalo by sa vyššie zastúpenie zemiakov.

Tab. 173 Osevné plochy v okrese Púchov (ha)

Okres	Osevná plocha	Druh plodiny						
		Obiloviny	Zrnoviny	Zemiaky	Olejníny	Cukrová repa	Zelenina	Krmoviny
Púchov	3 166	1 561	1 592	109	353	-	-	988

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Tab. 174 Hektárové úrody v okrese Púchov (t/ha)

Okres	Druh plodiny				
	Obiloviny	Olejníny	Zemiaky	Cukrová repa	Krmoviny na ornej pôde
Púchov	4,5	2,2	7,1	-	5,7

Zdroj: VÚPOP, 2008

Okres má aj vzhľadom na vysoké zastúpenie trvalých trávnych porastov z poľnohospodárskej pôdy (68,5 %) výrazný chov oviec. Pomerne silné zastúpenie má chov hydiny.

Tab. 175 Stavby hospodárskych zvierat v ks (u hydiny v 1000 ks) okres Púchov

Okres	HD	z toho kravy	Ošípané	z toho prasnice	Ovce	z toho bahnice	Hydina	z toho sliepky
Púchov	2 014	975	1 315	30	8 031	5 410	257	146

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Poznámka: HD = hovädzí dobytok

V okrese podľa Štatistického úradu SR pracovalo v roku 2008 v odvetví poľnohospodárstva vrátane rybolovu 1353 osôb (13,9 % zo všetkých zamestnaných osôb kraja v tomto odvetví), ktorí majú v odvetví poľnohospodárstva vrátane rybolovu jediné alebo vedľajšie zamestnanie.

V okrese pôsobilo v roku 2008 v odvetví poľnohospodárstva celkom 54 právnických a 153 fyzických osôb (Štatistický úrad SR 2008).

Okres Trenčín

Okrese Trenčín patrí z hľadiska poľnohospodárskej výroby medzi jeden z najproduktívnejších okresov, kde je poľnohospodárska pôda evidovaná na výmere 28 895,5 ha, čo je 42,96 % z celkovej výmery. Orná pôda tvorí 54,76 % z výmery poľnohospodárskej pôdy (15 815,7 ha). Okres patrí medzi významných pestovateľov chmeľu v rámci piešťansko-topoľčianskej výrobnjej oblasti ale aj v rámci celého kraja.

Tab. 176 Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v okrese Trenčín

Kultúra	Rozloha (ha)	Podiel z p. p. (%)	Podiel z c.v. (%)
Orná pôda	15 815,7	54,76	23,52
Chmeľnice	219,9	0,76	0,33
Vinice	-	-	-
Záhrady	1 263,9	4,38	1,88
Ovocné sady	137,2	0,47	0,20
Trvalé trávnaté porasty	11 448,5	39,63	17,03
Poľnohospodárska pôda	28 885,5	100,00	42,96
Lesné pozemky	30 444,9	-	45,28
Vodné plochy	1 067,4	-	1,59
Zastavané plochy a nádvoria	3 839,8	-	5,71
Ostatné plochy	2 995,4	-	4,46
Spolu	67 233,0	-	100,00

Zdroj: ÚGKK SR, 2009

Poznámka: p.p. = poľnohospodárska pôda, c.v. = celková výmera

Stupeň zornenia je 54,76. Z trvalých kultúr sú to hlavne chmeľnice, nachádzajúce sa na výmere 219,9 ha (0,76 % z výmery poľnohospodárskej pôdy) Najväčšie pestovateľské plochy sú v katastrálnom území Trenčín, Nemčice, Adamovské Kochanovce a Nemšová. Pomerne vysoké zastúpenie majú trvalé trávne porasty (11 448,5 ha, 39,63 % z výmery poľnohospodárskej pôdy). Záhrady sa nachádzajú hlavne pri rodinných domoch v intravilánoch obcí.

Na základe typologicko-produkčnej kategorizácie poľnohospodárskej pôdy sú najviac zastúpené menej produkčné trávne porasty (27,64 %) a produkčné orné pôdy (17,11 %).

Vysoké zastúpenie majú aj menej produkčné orné pôdy a produkčné trávne porasty. Územia nevhodné pre agroekosystémy tvorí 0,44 %.

Tab. 177 Typologicko-produkčné kategórie poľnohospodárskych pôd okrese Trenčín

Typologicko-produkčná kategória		Výmera (%)
Orné pôdy	najproduktnejšie	0,35
	vysokoprodukčné	0,83
	veľmi produkčné	3,24
	produkčné	17,11
	stredne produkčné	6,77
	menej produkčné	15,13
	málo produkčné	3,02
Striedavé polia	stredne produkčné polia a produkčné trávne porasty	1,44
	menej produkčné polia a produkčné trávne porasty	3,77
	málo produkčné polia a produkčné trávne porasty	4,64
Trávne porasty	produkčné	14,65
	menej produkčné	27,64
	málo produkčné	0,98
Územia nevhodné pre agroekosystémy		0,44

Zdroj: VÚPOP, 2009

Poľnohospodárska pôda okresu je zaradená do troch pôdno-ekologických podoblastí a to Pohoria a vrchoviny flyšového pásma s regiónom Biele Karpaty a Myjavská pahorkatina, Nižšie pohoria s regiónom Považský Inovec a Strážovské vrchy a Podunajská pahorkatina s regiónom Nitrianska pahorkatina. Táto sa nachádza v južnej časti okresu a má najmenšie zastúpenie.

Týmto typologicko-produkčným kategóriám poľnohospodárskej pôdy zodpovedá zameranie rastlinnej a živočíšnej výroby. Z osevných plôch, ktoré tvoria 90,9 % z ornej pôdy okresu majú najväčšie zastúpenie zrnoviny (53,8 %), krmoviny na ornej pôde (31,1 %) a olejniny (10,3 %). Dosiahnuté hektárové úrody sú porovnateľné s ostatnými okresmi kraja.

Tab. 178 Osevné plochy v okrese Trenčín (ha)

Okres	Osevná plocha	Druh plodiny						
		Obiloviny	Zrnoviny	Zemiaky	Olejníny	Cukrová repa	Zelenina	Krmoviny
Trenčín	14 376	7 622	7 738	157	1 474	286	89	4 468

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Tab. 179 Hektárové úrody v okrese Trenčín (t/ha)

Okres	Druh plodiny				
	Obiloviny	Olejníny	Zemiaky	Cukrová repa	Krmoviny na ornej pôde
Trenčín	4,6	2,8	20,8	59,8	5,6

Zdroj: VÚPOP, 2008

Stavy hovädzieho dobytku a stavy kráv sú jedny z najväčších v kraji. Z toho vyplýva, že okres sa špecializuje na výrobu mlieka. Vysoké sú i stavy ošípaných a hydiny. Chov oviec vzhľadom na zastúpenie trvalých trávnych porastov z poľnohospodárskej pôdy (39,6 %) má primerané zastúpenie.

Tab. 180 Stavy hospodárskych zvierat v ks (u hydiny v 1000 ks) okres Trenčín

Okres	HD	z toho kravy	Ošípané	z toho prasnice	Ovce	z toho bahnice	Hydina	z toho sliepky
Trenčín	9 519	3 906	9 714	670	2 249	1 464	253	125

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Poznámka: HD = hovädzí dobytok

V okrese pracovalo v roku 2008 (Štatistický úrad SR) celkom 1784 osôb, ktoré mali v odvetví poľnohospodárstva vrátane rybolovu jediné alebo vedľajšie zamestnanie. Stav pracovníkov v tomto odvetví predstavoval 17,2 % zo všetkých zamestnaných osôb v odvetví v kraji. Podľa toho istého zdroja pôsobilo v roku 2008 v okrese celkom 103 právnických a 300 fyzických osôb.

2.8.5 Lesné hospodárstvo

Základný dokument v oblasti lesného hospodárstva na národnej úrovni predstavuje Koncepcia rozvoja pôdohospodárstva na roky 2007 - 2013, časť Lesné hospodárstvo, ktorý bol vypracovaný v nadväznosti na priority a ciele pôdohospodárskej politiky v oblasti lesného hospodárstva vychádzajúce z dokumentov EÚ, medzinárodných dohôd a dohovorov, vlády Slovenskej republiky ako aj Akčného plánu EÚ pre lesy. V dokumente sú sformulované základné ciele, zámery a priority lesného hospodárstva, pričom strategickým cieľom je Zabezpečenie trvalo udržateľného obhospodarovania lesov založeného na primeranom využívaní ich ekonomických, ekologických a sociálnych funkcií pre rozvoj spoločnosti a najmä vidieckych oblastí.

Národný lesnícky program, ktorý bol vypracovaný v nadväznosti na medzinárodné lesnícko – politické dokumenty a záväzky Slovenskej republiky. Národný lesnícky program bol schválený vládou Slovenskej republiky uznesením č. 549/2007 a následne na to bol predložený na rokovanie NR SR, ktorá ho uznesením č. 531/2007 vzala na vedomie. Na tento dokument nadväzuje Akčný plán Národného lesníckeho programu Slovenskej republiky na roky 2009 - 2013, ktorý nadväzuje na obsah a štruktúru Národného lesníckeho programu SR a rozpracováva jeho rámcové ciele na jednotlivé opatrenia.

2.8.5.1 Lesný pôdny fond a jeho charakteristika

V riešenom území Trenčianskeho kraja zaberajú lesné porasty celkom 215 005 ha, čo je 47,77 % z celkovej výmery kraja. Priemerná lesnatosť v Trenčianskom kraji sa pohybuje v intervale 32,28 % - 59,72 %. Územie lesnatosťou prekračuje celoslovenský priemer lesnatosti a patrí k najlesnatejším krajom Slovenska. Najlesnatejším okresom je Považská Bystrica 59,72 %, čo vyplýva z prírodných daností územia a najmenej lesnatým okresom je Myjava, s 32,28 % lesnatosťou, čo zodpovedá celoslovenskému priemeru. V území kraja je LPF rozložený do 28 LHC. Prehľad lesného pôdneho fondu jednotlivých okresoch sa nachádza v tab. č. 181.

Tab. 181 Lesný pôdny fond a lesnatosť

Okres	Výmera LPF (ha)	% LPF z celkovej výmery okresu
Bánovce nad Bebravou	23 379	50,63
Ilava	18 407	51,34
Myjava	10 570	32,28
Nové Mesto nad Váhom	21 450	36,98
Partizánske	13 252	44,00
Považská Bystrica	27 660	59,72
Prievidza	50 927	53,06
Púchov	19 367	51,59
Trenčín	29 993	44,45
Trenčiansky kraj	215 005	47,77

Zdroj: NLC, 2009

V zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch sa lesy z hľadiska ich využívania funkcií delia na lesy hospodárske, lesy ochranné a lesy osobitného určenia. V rámci Trenčianskeho kraja sú dominantné hospodárske lesy, ktoré sa nachádzajú na výmere 170 609 ha, čo predstavuje 79,35 % z celkovej porastovej pôdy. Hospodárske lesy plnia rôzne funkcie, okrem produkčnej aj protierózne, vodohospodársku, protiimisnú a ďalšie funkcie. Ochranné lesy tvoria 16,74 %, pričom najväčší podiel ochranných lesov sa nachádza v okrese Nové Mesto nad Váhom 24,95 % a najmenej ochranných lesov sa nachádza v okrese Bánovce nad Bebravou 5,07 %. Lesy osobitného určenia plnia špecifické funkcie, pre ktorých zabezpečenie je potrebná zmena v režime hospodárenia. V Trenčianskom kraji sa tvoria tieto lesy 3,90 % celkovej porastovej plochy, pričom táto kategória je najviac zastúpená v okrese Partizánske 22,91 %, najmenej v okrese Považská Bystrica 0,08 % a v okresoch Bánovce nad Bebravou a Ilava nie sú vôbec zastúpené. Prehľad jednotlivých kategórií lesov podľa okresov sa nachádza v tab. č. 182.

Tab. 182 Prehľad kategórií lesa podľa okresov

Okres	Hospodárske lesy	Ochranné lesy	Lesy osob. Určenia	Spolu:
Bánovce nad Bebravou	18 160	5 152	67	23 379
Ilava	14 949	3 457	0	18 406
Myjava	8 811	1 758	0	10 569
Nové Mesto nad Váhom	15 729	5 370	351	21 450
Partizánske	8 396	1 806	3 050	13 252
Považská Bystrica	22 283	5 355	22	27 660
Prievidza	38 135	9 070	3 723	50 928
Púchov	18 294	987	85	19 366
Trenčín	25 852	3 046	1 095	29 993
Trenčiansky kraj	170 609	36 001	8 393	215 003

Zdroj: NLC, 2009

Lesy na území kraja obhospodarujú Lesy, š.p. Banská Bystrica prostredníctvom svojich odštepných lesných závodov. Okrem lesov vo vlastníctve štátu obhospodarujú i lesy v nájme od vlastníkov, ktorým už boli vydané a zatiaľ i lesy, kde vlastníctvo a užívacie práva neboli doteraz usporiadané. Ďalej lesy obhospodaruje rezort MO SR (vojenské lesy). Ďalší subjekt, ktorý obhospodaruje lesy prostredníctvom odborných lesných hospodárov sú neštátne lesy

(súkromné, spoločnostiev, mestské a obecné a pod.). Z tab. č. 183 vyplýva, že v Trenčianskom kraji sa nachádza 39 % lesov vo vlastníctve štátu a 61 % lesov vo vlastníctve neštátnych subjektov, pričom najviac lesov vlastní spoločnosť 47 % a súkromníci 35 %.

Tab. 183 Prehľad vlastníckych pomerov

Okres	Neurčiteľné	Štátne	Súkromné	Spoločenské	Cirkevné	Družstevné	Obecné	Spolu:
Bánovce nad Bebravou	4 471	6 925	2 683	6 905	1 912	0	483	23 379
Ilava	87	6 398	4 455	6 943	81	406	37	18 407
Myjava	3 137	281	178	806	0	0	6 168	10 570
Nové Mesto n. V.	5 875	5 785	2 171	5 190	318	0	2 111	21 450
Partizánske	1 064	9 005	294	2 204	555	130	0	13 252
Považská Bystrica	359	2 929	11 207	10 007	153	0	3 005	27 660
Prievidza	8 861	13 580	9 099	14 110	3 939	441	897	50 927
Púchov	137	3 339	10 841	4 408	226	0	416	19 367
Trenčín	2 090	10 535	4 831	10 751	648	0	1 138	29 993
Trenčiansky kraj	26 081	58 777	45 759	61 324	7 832	977	14 255	215 005

Zdroj: NLC, 2009

Z hľadiska zmiešania lesov prevládajú v Trenčianskom kraji listnaté lesy (27,73 %), zmiešané lesy (6,23 %) a lesy prevažne listnaté (5,90 %). Lesu ihličnaté predstavujú 4,49 % plochy lesného pôdneho fondu, čo možno považovať za pozitívny jav, nakoľko pre väčšinu územia sú podľa potenciálnej prirodzenej vegetácie typické dubovo-hrabové, bukové a bukovo-jedľové lesy.

Tab. 184 Prehľad zmiešania drevín

Okres	Ihličnaté		Listnaté		Prevažne ihličnaté		Prevažne listnaté		Zmiešané		Spolu:
	výmera (ha)	(%)	výmera (ha)	(%)	výmera (ha)	(%)	výmera (ha)	(%)	výmera (ha)	(%)	
Bánovce n. Bebr.	992	4,2	15 343	66,3	745	3,2	3 374	14,6	2 655	11,4	23 109
Ilava	1 214	6,6	10 759	58,6	970	5,2	2 786	15,1	2 624	14,3	18 353
Myjava	978	9,2	5 658	53,6	834	7,9	1 739	16,4	1 339	12,7	10 548
Nové Mesto n. V.	1100	5,1	15262	71,3	849	3,9	2196	10,2	1978	9,2	21 385
Partizánske	355	2,6	10 247	77,6	286	2,1	1 495	11,3	817	6,1	13 200
Považská Bystrica	9 026	32,6	9 465	34,2	2 703	9,7	2 624	9,5	3 792	13,7	27 610
Prievidza	3 896	7,6	29 246	57,6	2 813	5,5	6 424	12,6	8 356	16,4	50 735
Púchov	3 580	18,7	8 008	41,8	2 261	11,8	1 947	10,1	3 345	17,4	19 141
Trenčín	895	3,0	20 873	70,0	942	3,1	3 959	13,2	3 140	10,5	29 809
Spolu:	22 036	4,8	124 861	27,7	12 403	2,7	26 544	5,9	28 046	6,2	213 890

Zdroj: NLC, 2009

Priaznivé rozloženie lesných porastov podľa veku, pomer jednotlivých kategórií lesa a nové ekologické chápanie hospodárenia v lesoch sú predpokladom pre vyvážený rozvoj drevospracujúceho priemyslu, rekreácie, ochrany a tvorby krajiny.

Pri hodnotení plošného rozloženia lesov v území kraja sa výrazne prejavuje vplyv civilizačného tlaku na krajinu. Územie nív riek sú úplne zbavené väčších komplexov lesov, ktoré pokrývajú predhoria a horské svahy Bielych a Malých Karpát, Považského Inovca a Strážovských vrchov. Kvalitu lesných porastov a ich ekologickú funkciu podporuje skutočnosť, že v území kraja je vyhlásených 5 Chránených krajinných oblastí.

V drevinnej skladbe dominujú listnaté dreviny s prevahou buka - 47 %, z ihličnatých drevín prevláda smrek - 9 %. Táto drevinná skladba lesných porastov je doplnená dubom, hrabom, javorom, borovicou, červeným smrekom, jaseňom a ďalšími drevinami.

Lesné porasty v území okresu vykazujú pomerne vysokú ekologickú stabilitu a takmer prirodzené spoločenstvá lesných ekosystémov. V týchto spoločenstvách sa nachádzajú kvalitní jedinci lesných drevín s genofondovými vlastnosťami, ktoré ich predurčujú na zber semena.

Jedným zo strategických cieľov lesníctva na Slovensku je zachovanie lesov, t.j. udržanie a postupné zvýšenie výmery lesných porastov a lesnatosti ako významného predpokladu z hľadiska ekologickej rovnováhy a stability krajiny. Tento zámer je potrebné realizovať aj prostredníctvom zalesňovania pôd, ktoré nie je vhodné využívať na poľnohospodársku výrobu.

Stav lesných porastov úzko súvisí so spôsobmi a metódami používanými pri ich obhospodarovaní. Veľká intenzita ťažby spolu so znižovaním rubného veku, nevhodná veková a druhová štruktúra, veľkoplošné holoruby, príliš hustá dopravná sieť, drastické metódy približovania, celoplošná príprava pôdy pri obnove ovplyvňujú stabilitu lesov, ich produkčný potenciál, znižujú biologickú hodnotu lesov a narúšajú plnenie mimoprodukčných, pôdoochranných funkcií lesa.

Prioritne je potrebné pri zlepšovaní stavu lesov ako mimoriadne významnej zložky životného prostredia, zamerať sa na zavádzanie ekologických systémov hospodárenia. Tento trend musí byť ustanovený v čo najkratšom časovom horizonte, pretože pozitívne prejavy ich pôsobenia sa vzhľadom na relatívne dlhý vývin lesných ekosystémov prejavia až v neskoršom časovom období.

Okres Bánovce nad Bebravou - lesy sú rozložené v Strážovských vrchoch a svahoch Považského Inovca majú charakter listnatých lesov dubo-hrabín, kde typické bučiny tvoria porasty až vo vrcholových hrebeňoch. V nive rieky Bebravy sú menšie skupiny tvrdého lužného lesa a jelšových podhorských lesov pozdĺž vodných prítokov. Hlavnou drevinou je buk - 44 %, dub - 24 %, borovica - 14 % a hrab - 4 %. Lesné porasty sú zaradené do LHC Slatina nad Bebravou, Kšinná, Patrovec, Opatová, Topoľčany a Uhrovec. V rámci kategórií lesa sa v území nachádzaj vysoký podiel hospodárskych lesov 78 %, ochranných lesov 22 % a lesov osobitného určenia len nepatrných 0,29 %.

Tab. 185 Štruktúra lesov v okrese Bánovce nad Bebravou

Okres	Rozloha LPF (ha)	Lesnatosť (%)	Výmera LPF		Kategória			Zásoba dreva v m ³ /ha	
			porast	holina	H	O	U	ihlič.	listn.
Bánovce nad Bebravou	23 379	50,63	23 109	269	18 160	5 152	67	1 017 861	4 261 604

Zdroj: NLC, 2009

Okres Ilava - lesné porasty sú sústredené najmä do horských a podhorských častí Bielych Karpát a Strážovských vrchov. V lesných porastoch prevažujú listnaté dreviny - buk 55 %, smrek – 14 %, borovica - 9 % a dub - 8 %. V nive Váhu sú zvyšky tvrdých lužných lesov s dubom zimným, topoľom šedým, jaseňom a najmä agátom bielym. Lesné porasty patria do LHC Beluša, Dubnica, Ilava, Lednické Rovne, Lieskovec, Ľuborča, Opatová, Valaská Belá a Vsetín.

Tab. 186 Štruktúra lesov v okrese Ilava

Okres	Rozloha LPF (ha)	Lesnatosť (%)	Výmera LPF		Kategória			Zásoba dreva v m ³ /ha	
			porast	holina	H	O	U	ihlič.	listn.
Ilava	18 406	51,34	18 353	54	14 949	3 457	0	1 635 182	3 084 408

Zdroj: NLC, 2009

Okres Myjava - lesné porasty Malých Karpát, Bielych Karpát a Myjavskej pahorkatiny sú prevažne listnaté s prevahou - buk 42 %, borovica 20 %, dub 17 % a smrek 7 %. Lesné porasty sú zaradené do LHC Dechtice, Holíč, Myjava, Stará Turá a Vrbovce. V okrese Myjava je evidovaných najmenšie množstvo zásob dreva 2 844 631 m³/ha, čo predstavuje len 5,5 % celkových zásob dreva v Trenčianskom kraji.

Tab. 187 Štruktúra lesov v okrese Myjava

Okres	Rozloha LPF (ha)	Lesnatosť (%)	Výmera LPF		Kategória			Zásoba dreva v m ³ /ha	
			porast	holina	H	O	U	ihlič.	listn.
Myjava	10 569	32,28	10 548	22	8 811	1 758	0	928 253	1 916 378

Zdroj: NLC, 2009

Okres Nové Mesto nad Váhom - lesné porasty severnej časti Malých Karpát, južných častí Bielych Karpát a Považského Inovca s prevahou tvrdých listnatých drevín - buk 34 %, dub 30 %, borovica 11 % a hrab 7 %. V nive Váhu sú to zvyšky prechodných a tvrdých lužných lesov s topoľom šedým, vrbou, jelšou lepkavou, dubom letným a agátom bielym.

Lesné porasty patria do LHC Drietoma, Kočovce, Moravany, Nové Mesto nad Váhom, Stará Turá, Topoľčany, Trenčianske Stankovce. V okrese Partizánske obhospodaruje štát 76 % lesov, čo je najvyšší podiel za celý Trenčiansky kraj.

Tab. 188 Štruktúra lesov v okrese Nové Mesto nad Váhom

Okres	Rozloha LPF (ha)	Lesnatosť (%)	Výmera LPF		Kategória			Zásoba dreva v m ³ /ha	
			porast	holina	H	O	U	ihlič.	listn.
Nové Mesto nad Váhom	21 450	36,98	21 385	65	15 729	5 370	351	1 121 142	3 849 960

Zdroj: NLC, 2009

Okres Partizánske - lesné porasty Tríbečského pohoria a nivy rieky Nitry sú prevažne listnaté. V nive a predhorí sú to najmä dubo-hrabiny s prevahou duba, hrabu a agátu a miestne s borovicou. Horské polohy sú tvorené dubo-bučinami a bučinami s prímесou smreka a až ojedinele jedle. Celkove v drevinnej skladbe lesov okresu dominuje dub - 41 %, buk - 24 %, hrab - 10 %, borovica - 9 %. Lesy patria do LHC Partizánske, Skýcov, Topoľčianky, Uhrovec a Vestenice. V okrese Partizánske je evidovaná najväčšia rozloha ochranných lesov (14 %) a lesov osobitného určenia (23 %) v rámci Trenčianskeho kraja. Podľa krajskej štatistiky predstavujú lesy osobitného určenia len 3,8 % rozlohy kraja. V rámci Trenčianskeho kraja je v okrese Partizánske evidovaných až 76 % lesa vo vlastníctve štátu, pričom krajský podiel štátnych lesov v kraji predstavuje 39 %.

Tab. 189 Štruktúra lesov v okrese Partizánske

Okres	Rozloha LPF (ha)	Lesnatosť (%)	Výmera LPF		Kategória			Zásoba dreva v m ³ /ha	
			porast	holina	H	O	U	ihlič.	listn.
Partizánske	13 252	44,00	13 200	53	8 396	1 806	3 050	413 114	2 564 350

Zdroj: NLC, 2009

Okres Považská Bystrica - lesné porasty Bielych Karpát a Strážovských vrchov, kde sú v prevahe ihličnaté dreviny smrek 30 %, borovica 20 %, jedľa 3 % a buk 39 %. Lesné porasty sú zaradené do LHC Beluša, Mariková, Papradno, Prečín, Rajec a Rajecké Teplice. Je to najlesnatejší okres Trenčianskeho kraja so 60 %-nou lesnatosťou. V rámci Trenčianskeho kraja je v okrese Považská Bystrica evidovaných až 88 % lesa vo vlastníctve neštátnych subjektov, pričom krajský podiel neštátnych lesov v kraji predstavuje 61 %. V rámci vlastníctva má okres Považská Bystrica najnižší podiel lesov vo vlastníctve štátu (12 %), pričom v rámci neštátnych subjektov majú najvyšší podiel súkromníci (40 %) a spoločenstvá (36 %).

Tab. 190 Štruktúra lesov v okrese Považská Bystrica

Okres	Rozloha LPF (ha)	Lesnatosť (%)	Výmera LPF		Kategória			Zásoba dreva v m ³ /ha	
			porast	holina	H	O	U	ihlič.	listn.
Považská Bystrica	27 660	59,72	27 611	50	22 283	5 355	22	4 342 066	2 273 413

Zdroj: NLC, 2009

Okres Prievidza - sú to lesné porasty Strážovských vrchov a Vtáčnika, kde spoločenstvá dubo - hrabín vystupujú do bučín. Je to druhý najlesnatejší okres Trenčianskeho kraja. Zastúpenie listnatých a ihličnatých drevín je vyrovnané, pričom najväčšie zastúpenie má buk - 39 %, smrek 30 %, borovica 20 % a jedľa 3 %. Lesné porasty patria do LHC Horná Štubňa, Jánova Lehota, Magura, Nitrianske Pravno, Nitrianske Rudno, Partizánske, Prievidza, Ráztočno, Valalská Belá a Vestenice. Zdravotný stav lesov v okrese nie je priaznivý a poškodenie vegetačných orgánov presahuje najvyššiu hodnotu v rámci Trenčianskeho kraja.

V rámci zhodnotenia zásob dreva, v okrese Prievidza sa nachádza najviac zásob dreva 10 956 281 m³/ha, čo predstavuje 21 % celkových zásob dreva v Trenčianskom kraji.

Tab. 191 Štruktúra lesov v okrese Prievidza

Okres	Rozloha LPF (ha)	Lesna-tosť (%)	Výmera LPF		Kategória			Zásoba dreva v m ³ /ha	
			porast	holina	H	O	U	ihlič.	listn.
Prievidza	50 928	53,06	50 735	193	38 135	9 070	3 723	3 466 297	7 489 984

Zdroj: NLC, 2009

Okres Púchov - lesné porasty prechádzajú z Bielych Karpát cez nivu Váhu až do Strážovských vrchov. V lesoch je už viditeľná takmer rovnováha v zastúpení ihličnatých a listnatých drevín. V drevinnej skladbe je to hlavne smrek - 35 %, jedľa - 8 %, bor - 8 %, smrekovec - 5 %, buk - 27 %, dub - 12 %, hrab - 5 %.

Z celkovej výmery LPF obhospodarujú štátne lesy 12 940 ha, spoločenstvá 3 854 ha, súkromné lesy 1 773 ha. Lesné porasty sú začlenené do LHC Beluša, Ilava, Lednické Rovne, Lúky pod Makytou, Mariková a Vsetín.

V okrese majú najväčšiu rozlohu hospodárske lesy 18 294 ha (94,46 %), do kategórie ochranných lesov sú zaradené porasty chrániace pôdu pred vodnou a veternou eróziou v územiach s extrémnou svahovitou o celkovej výmere 987 ha (5,07 %). Do kategórie lesov osobitného určenia sú zaradené kúpeľné lesy, prímestské lesy a iné lesy osobitného určenia s výmerou 85 ha (0,44 %). V rámci Trenčianskeho kraja sa v okrese nachádza 1,17 % plochy bez porastu.

Tab. 192 Štruktúra lesov v okrese Púchov

Okres	Rozloha LPF (ha)	Lesna-tosť (%)	Výmera LPF		Kategória			Zásoba dreva v m ³ /ha	
			porast	holina	H	O	U	ihlič.	listn.
Púchov	19 366	51,59	19 141	226	18 294	987	85	3 091 550	2 165 493

Zdroj: NLC, 2009

Okres Trenčín - lesné porasty Bielych Karpát, Považského Inovca a Strážovských vrchov sú prevažne listnaté s prevahou - buk 47 %, dub 18 %, hrab 7 %, smrek 9 %, bor 8 %. V nive Váhu sú to zvyšky prechodných lužných lesov s topoľom, vrbou a agátom bielym, dubom zimným, jaseňom a jelšou lepkavou. Lesné porasty sú začlenené do LHC Dolná Súča, Drietoma, Ilava, Ľuborča, Nové Mesto nad Váhom, Opatová, Patrovec, Slatina nad Bebravou a Trenčianske Stankovce. LPF obhospodarujú štátne lesy na 42 % výmery a spoločenstvá a súkromníci na 58 % výmery lesov. Z lesov osobitného určenia má význam najmä kúpeľný les v Trenčianskych Tepliciach a lesopark Brezina v Trenčíne o rozlohe 212,68 ha.

Tab. 193 Štruktúra lesov v okrese Trenčín

Okres	Rozloha LPF (ha)	Lesna-tosť (%)	Výmera LPF		Kategória			Zásoba dreva v m ³ /ha	
			porast	holina	H	O	U	ihlič.	listn.
Trenčín	29 993	44,45	29 810	183	25 852	3 046	1 095	1 728 393	6 543 428

Zdroj: NLC, 2009

2.8.5.2 Ekologické zásady obhospodarovania lesov

V rámci rozvoja lesníctva na Slovensku sa veľký dôraz kladie na ekologické obhospodarovanie lesov. Ide o súbor opatrení na postupnú elimináciu negatívnych vplyvov antropogénnej činnosti, najmä imisií, záchranu a zachovanie genofondu lesných drevín, uplatnenie diferencovaných spôsobov obhospodarovania, zvýšenie podielu prirodzenej obnovy, uplatňovanie lesnej techniky a celých výrobných technológií vhodných z ekologického hľadiska, uplatňovanie integrovaných metód ochrany lesov a pôd.

Ide najmä o uplatnenie aktivít zameraných na zvýšenie vitality a ekologickej stability lesov biologizáciou, resp. ekologizáciou lesného hospodárstva, rešpektovaním prírodnej podstaty lesa v tzv. prirodzenom lesnom hospodárstve.

Komplexná ochrana proti abiotickým, biotickým a antropogénnym škodlivým činiteľom je základnou súčasťou ekologizácie lesov, najmä z dôvodu, že v dôsledku vplyvu človeka na prírodné prostredie narastá negatívny vplyv škodlivých činiteľov. Nahradením chemických prípravkov (prostriedkov) s negatívnymi účinkami na prírodné prostredie biologickými alebo integrovanými metódami boja.

Ťažbovo-výrobný a dopravný proces je osobitne významnou činnosťou v lesníctve. Je potrebné zásadne riešiť problematiku ťažby dreva a v jej nadväznosti formy získavania úžitkov z lesných porastov, najmä vo vzťahu k zabezpečeniu komplexnej starostlivosti o les v nešťátnych, ale aj štátnych lesoch. Je potrebné znížiť negatívne dôsledky približovania dreva na lesné porasty, predovšetkým zvýšením technologickej disciplíny, postupnou zmenou štruktúry približovacích prostriedkov, zvýšením podielu lanových systémov pri približovaní dreva, ľahkých lesných kolesových ťahačov a vyťahovačov.

Takto uplatnenými procesmi sa výrazne posilní využívanie lesa z hľadiska protierózneho, vodoochranného, rekreačného, poľovného a ochrany prírody.

Strategické ciele Koncepcie pôdohospodárstva na roky 2007 – 2013

- dlhodobé zlepšenie konkurencieschopnosti lesného hospodárstva (ďalej len LH) a zvýšené poskytovanie lesných produktov, tovarov a služieb (ekonomický cieľ),
- zachovanie a rozšírenie biologickej rozmanitosti, vitality, zdravia a odolnosti lesných ekosystémov s ohľadom na možný scenár globálnych zmien (ekologický cieľ),
- zvýšenie kvality života prostredníctvom zachovania a zlepšovania sociálnych a kultúrnych aspektov lesov a lesníctva (sociálny cieľ).

Odporúčania

Z analýzy stavu lesov a lesného hospodárstva možno vysloviť nasledovné odporúčania pre ďalšie hospodárenie s lesmi a využívanie ich funkcií v krajine:

- usporiadať prevod medzi PP a LP v súlade s vlastníckymi a užívateľskými vzťahmi a vyriešiť druh kultúr na opustených pôdach v území CHKO Biele Karpaty,
- pri hospodárskych zásahoch v lesných porastoch, najmä v územiach CHKO a plochách, ktoré sú záujmom ochrany prírody používať ekologické spôsoby výchovy, ťažby a obnovy porastov,

- pri obnove lesných porastov nezakladať monokultúry ihličnatých drevín v území CHKO. Stávajúce monokultúry pri obnove zmeniť na zmiešané porasty tak, aby ihličnaté dreviny nepresiahli 50 % zastúpenia v drevinnej skladbe,
- neuvažovať so zakladaním tzv. energetických plantáží v CHKO,
- postupne riešiť problematiku budovania spevnených a nespevnených - približovacích lesných ciest tak, aby nedochádzalo k erózii pôd na svahoch,
- spracovať program revitalizácie vodných tokov, ktoré pretekajú lesnými komplexmi tak, aby nedochádzalo k rýchlemu odtoku,
- zabezpečiť uplatňovanie osobitných režimov v predpisoch LHP na plochách LP vyčlenených pre záujmy ochrany prírody,
- pri povoľovaní stavieb vo vzťahu k hranici lesa (lesného porastu) dodržiavať vzdialenosť minimálne 50 m,
- chrániť lesný pôdny fond pred výstavbou a inou investičnou a neinvestičnou činnosťou zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov,
- osobitne treba zvýšiť ochranu lesa v územiach CHKO a priestoroch ochrany prírody na LPF pri umiestňovaní stavieb, ktoré nemajú charakter verejnoprospešný a sú zamerané najmä na rekreáciu a CR,
- po dohode s vlastníkmi a užívateľmi pozemkov v území nivy riek Váh, Nitra, Bebrava, atď., najmä okolo vlastného toku rieky, založiť plochy lesných porastov zo stanovištné zodpovedajúcich drevín, ktoré budú plniť najmä ekostabilizačno-produkčnú funkciu v krajine,
- uplatňovať jemnejšie formy obnovy lesných porastov s cieľom minimalizovať holoruby, vykonať inventarizáciu všetkých LHP predpísaných obnovných spôsobov a tam, kde to podmienky a stav porastov umožňujú, prejsť k náhrade holorubnej formy obnovy na formu podrastovú,
- výchovou porastov zvyšovať odolnosť, zdravotný stav lesných porastov a ich referenčnú schopnosť,
- porasty nevhodnej drevinnej skladby a zlej proveniencie odbornými obnovnými zásahmi postupne v zmysle LHP premieňať na hospodárske lesy štandardnej kvality,
- pravidelným a dôsledným spracovávaním kalamity zvyšovať úroveň hygieny porastov,
- prednostné riešenie erózných situácií v rámci pozemkových úprav a v tvorbe Miestnych územných systémov ekologickej stability cez obnovu remízok, protierózných pásov a vetrolamov,
- uplatňovať integrovanú ochranu lesov pre zvyšovanie stability lesných ekosystémov,
- preferovať zastúpenie listnatých drevín pred ihličnatými,
- v porastoch s vhodným drevinovým zložením a štruktúrou používať podrastový a výberkový hospodársky spôsob,
- preferovať používanie lánových systémov na extrémnych stanovištiach a tak obmedziť utláčanie pôdy a podrastu na minimum,
- využiť chemizáciu lesných porastov len v minimálnej miere na likvidáciu podkôrneho hmyzu, listožravého hmyzu a ochranu kultúr proti ohryzu a lúpaniu zverou,

- rekreačnú funkciu lesov je treba zohľadňovať pri všetkých rekreačných sídlach a rekreačných útvaroch regionálneho a vyššieho významu v súlade s príslušnými právnymi predpismi, s vlastníckymi právami a ekonomickými podmienkami,
- pri obnove používať pôvodné domáce dreviny blízke pôvodným prirodzeným spoločenstvám vhodné pre dané stanovišťa,
- vylúčiť vysádzanie nepôvodných drevín (smrek, borovica, smrekovec) a postupne zrealizovať rekonštrukciu týchto porastov k zloženiu blízkeho pôvodnej vegetácie.

2.9 Rekreačia a cestovný ruch

Celý text kapitoly 2.9 „Rekreačia a cestovný ruch“ v znení platného Územného plánu veľkého územného celku Trenčianskeho kraja sa nahrádza za nasledovný text:

2.9.1 Základné východiská a predpoklady rozvoja

V zmysle Regionalizácie cestovného ruchu v SR (MH SR 2005 – Ústav turizmu, AUREX s.r.o.), patrí Trenčiansky samosprávny kraj do viacerých územných regiónov cestovného ruchu.

Okresy Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Trenčín, Ilava a južná časť okresu Púchov patria do Stredopovažského regiónu cestovného ruchu, ktorý je tak v strednobom ako aj dlhodobom horizonte začlenený do II. kategórie s národným významom, pričom územie mesta Trenčín a trenčianskych Teplíc a južná časť okresu Nové mesto nad Váhom (vo väzbe na mesto Piešťany) patria do I. kategórie o stupeň vyššej ako región.

Okresy Bánovce nad Bebravou, Partizánske a Prievidza patria do Hornonitrianskeho regiónu cestovného ruchu, ktorý je v strednodobom horizonte začlenený do III. kategórie s nadregionálnym významom a v dlhodobom horizonte začlenený do II. kategórie s národným významom, pričom mesto Prievidza – Bojnice patria do I. kategórie o stupeň vyššej ako región.

Okresy Považská Bystrica a časť okresu Púchov patria do Severopovažského regiónu cestovného ruchu, ktorý je tak v strednodobom ako aj v dlhodobom horizonte je klasifikovaný ako s medzinárodným významom a začlenený do I. kategórie.

V zmysle Regionalizácie cestovného ruchu v SR, vo väzbe na prírodné, kultúrno-historické danosti majú jednotlivé regióny cestovného ruchu predpoklady pre rozvoj nasledovných foriem turizmu:

Potenciál územia regiónu charakterizujú rozvinuté podmienky pre kúpeľný cestovný ruch, letný pobyt pri vode, horskú turistiku a rekreáciu, vidiecky turizmus a v menšej miere aj zimné športy. Rezervy sú najmä vo využití kultúrno-historického potenciálu pre poznávací turizmus.

Pozícia kraja je veľmi priaznivá z hľadiska významného zahraničného cestovného ruchu, ktorého cieľom sú predovšetkým kúpeľné miesta Trenčianske Teplice a Bojnice, kúpele Nimnica dosahujú nadregionálny význam. Pre rozvoj medzinárodného cestovného ruchu je dôležitá poloha kraja na diaľnici, s budúcim napojením na Českú republiku a prepojením na územie stredného a východného Slovenska.

Rozvoj aktívneho zahraničného CR budú ovplyvňovať rôzne faktory, najmä však:

- dostatočná propagácia Slovenska,
- úroveň ubytovacích zariadení a doplnkovej vybavenosti, zodpovedajúca európskemu štandardu
- zásadné vylepšenie komunikačnej, najmä dopravnej infraštruktúry.

Pre zlepšenie a zvýšenie úrovne propagácie daností územia Trenčianskeho kraja z hľadiska rozvoj cestovného ruchu, boli zriadené Turistické informačné kancelárie s celkovým počtom 9. TIK sú lokalizované prevažne v sídlach s potenciálov pre rozvoj cestovného ruchu ako: Trenčín – KIC, INFOTUR IKM Stará Turá, MIC Nemšová, Česko – slovenské regionálne informačné a spoločenské centrum Púchovskej doliny, TIK Horná Nitra – Prievidza, TIK Bojnice, TIK Handlová, TIK Považská Bystrica PX Centrum.

Tab. 194 Najvýznamnejšie kúpeľné spoločnosti v SR podľa tržieb (2008)

Kúpele	Tržby (tis. Sk)	Počet lôžok/prísteliek	Počet hostí	
			celkom	zahraniční
Slovenské liečebné kúpele Piešťany, a.s. ¹	1 118 859	2 469	59 254	34 177
Kúpele Trenčianske Teplice, a. s.	333 271	888	18 293	4 370
Slov. liečebné kúpele, a.s., Turčianske Teplice	264 506	495	18 045	5 275
Bardejovské kúpele, a.s.	263 427	1 111	21 597	6 127
Kúpele Bojnice, a.s. Bojnice	243 968	858	15 265	5 851
Kúpele Dudince, a.s.	206 377	560	12 873	2 293
Kúpele Vyšné Ružbachy, a.s.	126 394	440/70	15 597	5 747
Liptovské liečebné kúpele, a.s., Lúčky	110 000	368	8 558	2 953
Kúpele Sliach, a.s.	107 508	409	5 420	347
Slovthermae, Kúpele Diamant, Dudince, š.p.	89 026	220	5 188	672
Kúpele Nimnica, a.s.	86 614	360	8 526	888
Kúpele Nový Smokovec, a.s.	44 191	176/10	5 489	1 462
Wellness Kováčová, s.r.o.	22 475	n ²	651	9

Zdroj: TOP v cestovaní - príloha k Trendu č. 18 zo 7. mája 2009

Pozn.: ¹ vrátane Prírodných liečebných kúpeľov Smrdáky, ² údaj nedostupný

Tab. 195 Kapacity a výkony ubytovacích zariadení cestovného ruchu v Trenčianskom kraji podľa okresov za roky 2007 - 2008 (počet zariadení, počet lôžok)

Okres	Počet ubytov. zariadení		Počet izieb		Počet lôžok spolu		V tom v rokoch				Počet miest na voľnej ploche	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	Stále lôžka		Prílež. lôžka		2007	2008
							2007	2008	2007	2008		
Bánovce nad Bebravou	15	13	179	176	483	490	460	451	23	39	0	0
Ilava	14	13	181	219	528	609	509	588	19	21	200	200
Myjava	8	8	160	160	482	474	455	447	27	27	0	0
Nové Mesto nad Váhom	30	23	466	362	1 104	936	957	796	147	140	290	90
Partizánske	10	11	114	123	308	332	277	300	31	32	0	0
Považská Bystrica	22	22	438	486	1 195	1 311	1 153	1 269	42	42	0	0
Prievidza	90	99	1 657	1 746	4 335	4 621	3 842	4 084	493	537	1 200	1 280
Púchov	22	21	747	514	1 533	1 164	1 466	1 076	67	88	0	0
Trenčín	63	65	1 441	1 652	3 043	3 667	2 806	3 409	237	278	80	80
Trenč. kraj	274	275	5 383	5 438	13 011	13 624	11 925	12 420	1 086	1 204	1 770	1 650

Zdroj: ŠÚ SR pracovisko Trenčín

Tab. 196 Kapacity a výkony ubytovacích zariadení cestovného ruchu v Trenčianskom kraji

Okres/kraj	Počet návštevníkov spolu		V tom v rokoch				Počet prenocovaní návštevníkov spolu		V tom v rokoch			
			Domáci návštevníci		Zahraniční návštevníci				Domáci návštevníci		Zahraniční návštevníci	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Bánovce nad Bebravou	7 218	6 519	4 212	3 865	3 006	2 654	20 339	17 449	13 380	11 534	6 959	5 915
Ilava	8 686	11 345	5 450	7 306	3 236	4 039	27 012	32 640	18 579	21 403	8 433	11 237
Myjava	8 572	10 364	7 613	9 503	959	861	26 801	27 772	24 050	25 848	2 751	1 924
Nové Mesto nad Váhom	25 917	23 951	19 746	18 039	6 171	5 912	48 784	44 787	35 604	32 634	13 180	12 153
Partizánske	5 547	7 656	3 582	5 810	1 965	1 846	9 776	13 363	6 016	8 617	3 760	4 746
Považská Bystrica	18 344	23 074	14 752	17 608	3 592	5 466	42 981	61 996	33 669	47 032	9 312	14 964
Prievidza	90 278	100 389	67 269	74 910	23 009	25 479	396 534	443 472	267 122	308 864	129 412	134 608
Púchov	27 049	24 407	21 573	19 302	5 476	5 105	98 916	109 359	84 356	95 967	14 560	13 392
Trenčín	98 243	112 621	62 032	70 782	36 211	41 839	425 401	466 901	278 509	36 216	146 892	150 685
Trenčiansky kraj	289 854	320 326	206 229	227 125	83 625	93 201	1 096 544	1 217 739	761 285	868 115	335 259	349 624

Prameň: ŠÚ SR pracovisko Trenčín

Prírodné podmienky územia regiónu umožňujú celoročný cestovný ruch a rekreáciu s prevahou letnej sezóny. V súčasnosti sa využívajú hlavne:

- pre pobyt pri vode - vodné plochy Pažiť VN Prusy (okres Bánovce nad Bebravou), Bolešov (Okres Ilava), Zelená voda, Dubník I., II. (okres Nové Mesto nad Váhom), Stará Myjava (okres Myjava), Veľké Uherce (okres Partizánske), Nosická priehrada - Udiča (okres Považská Bystrica), Nitrianske Rudno (okres Prievidza), Opatovská dolina, VN Baračka (okres Trenčín), štrkoviská Dubnica nad Váhom, Prejta (okres Ilava) a ďalšie,
- Pretrvávajúcim problémom je nevyhovujúca kvalita vody, ktorá umožňuje v prevažnej časti lokalít iba využitie na vodné športy a len obmedzene aj na kúpanie,
- termálne kúpaliská - TK Bánovce nad Bebravou, Partizánske-Malé Bielice, Bystričany-Chalmová (okres Prievidza), Bojnice (okres Prievidza),
- pre letný pobyt v prírode - strediská Opatovská dolina, Kamenická dolina, Kálnická dolina, Pod Ostrým vrchom, Pod Tlstou horou (okres Trenčín), stredisko Striebornica, Jankov vršok (okres Bánovce nad Bebravou), stredisko Vršatské Podhradie (okres Ilava), strediská Kálnická dolina, Modrová dolina, Bezovec (v okrese Nové Mesto nad Váhom), Matejková dolina (okres Myjava), Veľký Klíž-Slače (okres Partizánske), strediská Horná Mariková a Manínska úžina, základňa Papradno-Podjavorník (okres Považská Bystrica), stredisko Belušké Slatiny, Lazy pod Makytou-Čertov (okres Púchov), strediská Bojnice-Vendelín, Chvojnická dolina, Horná Ves-Lômy, Handlová-Remeta (okres Prievidza),
- pre letnú turistiku - turistické trasy v pohoriach Malé a Biele Karpaty, Považský Inovec, Strážovské vrchy, Javorníky,
- pre zimné športy - strediská zimných športov Veľká Javorina, Bezovec (okres Nové Mesto nad Váhom), Inovec, Pod Ostrým vrchom (okres Trenčín), Fačkovské sedlo, Homôlka

(okres Prievidza), Zliechov (okres Ilava), Lysá pod Makytou-Čertov, Mojtín (okres Púchov), Stará Myjava (okres Myjava), Podjavorník, Horná Mariková (okres Považská Bystrica),

- pre vidiecky turizmus - predovšetkým kopaničiarske oblasti s rozvinutou chalupníckou rekreáciou (Myjavská pahorkatina, Strážovské vrchy, Valaská Belá a okolie).

Kultúrno-historický potenciál tvoria hlavne:

- kultúrne pamiatky - hrad Trenčín, hrad Beckov, zámok Bojnice, obec Uhrovec, Beckov, Brezová pod Bradlom, Poruba,
- súbor ľudovej architektúry - Lubina, Bošáca,
- mestská pamiatková rezervácia – Trenčín,
- historická architektúra a atraktivity - Trenčín, Bojnice, Čachtice, Tematínsky hrad, hrad Považská Teplá,
- pamiatkové zóny vyhlásené (Nové Mesto nad Váhom, Beckov, Bojnice, Nitrianske Pravno, Handlová) a navrhované (Nová Dubnica - socialistický realizmus, Pruské, Brezová pod Bradlom – je vyhlásené ochranné pásmo NKP Mohyla na Bradle, Čachtice, Partizánske - funkcionalistický urbanistický celok).

Ako limity, obmedzujúce a usmerňujúce rozvoj rekreácie a cestovného ruchu vystupuje ochrana prírody a opatrenia vyplývajúce z RÚSES-ov. V riešenom území sú vyhlásené chránené krajinné oblasti (CHKO) a NATURA 2000:

- CHKO Malé Karpaty, CHKO Biele Karpaty, CHKO Kysuce, CHKO Ponitrie a CHKO Strážovské vrchy. Rozširovanie lôžkových kapacít na území CHKO je podmienené súhlasom orgánu ochrany prírody,
- NATURA 2000 - Chránené vtáčie územia, v zmysle vládou SR schváleného zoznamu CHVÚ Uznesením č. 636/2003. Ide o nasledovné lokality: lokalita č.6. Dubnické štrkovisko, lokalita č. 28 Strážovské vrchy, lokalita č. 13 Malá Fatra v okrese Prievidza k. ú. Kľačno, lokalita č. 14 Malé Karpaty.

Koncepcia rozvoja

Hlavné ciele pri rozvoji trvalo udržateľného cestovného ruchu v TSK na obdobie do roku 2013 sú stanovené v Koncepcii regionálneho rozvoja cestovného ruchu na programovacie obdobie 2007 – 2013:

- Prírodné a kultúrne dedičstvo Trenčianskeho kraja chrániť, zhodnocovať a propagovať.
- Zvyšovaním úrovne CR prispievať k zvyšovaniu kvality života a všeobecne kultúry obyvateľov kraja a k spokojnosti jeho návštevníkov.

Na dosiahnutie týchto cieľov sú stanovené nasledujúce úlohy:

- **Koordinovať činnosť subjektov CR na území kraja.** Identifikovať možnosti a potreby CR v kraji. Rozvíjať destinačný manažment. Vytvárať, dopĺňať a skvalitňovať registre ponuky TSK v oblasti CR.

- **Reklamné kampane** - Propagovať región v rámci Slovenska a v rámci Európy, vydávanie propagačných materiálov, účasť na veľtrhoch CR, workshopoch, dodávanie informácií do systému NUTIS. Zvýšiť intenzitu propagácie regiónu v tlači, v lokálnych, regionálnych a celonárodných TV. Využívať možnosti výmeny spotov o regionálnych atraktivitách na ich publikovanie v okolitých štátoch, ČR, Poľsko, Maďarsko, Rakúsko, Ukrajina. Organizovať resp. podieľať sa na organizovaní infociest touroperátorov a novinárov z iných krajín. Tvoriť a aktualizovať webovú stránku TSK, sekciu CR.
- **Zabezpečiť dopravno-turistické značenie atraktivít kraja** doplniť informačné tabule, značenie turistických cieľov a trás na území kraja, na autostrádach a cestách I. triedy v spolupráci so SACR, následne analogicky na cestách II. a III. triedy.
- **Vzdelávanie odborníkov pre CR.** Stály proces, spolupráca so vzdelávacími inštitúciami, agentúrami a pod. Organizovať infocesty za účelom spoznávania príkladov dobrej praxe podľa jednotlivých segmentov a profesií v CR.
- **Vzdelávanie obyvateľstva CR.** Podporovať akcie a aktivity, smerujúce k uvedomenému vzťahu k regiónu, väčšie zapojenie obyvateľov do propagácie typických prvkov regiónu, v stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK podporovať odoberanie časopisov, ktoré sú zamerané na krásy Slovenska, podporovať pedagógov, aby organizovali školské výlety po našom kraji.
- **Budovanie siete spolupracujúcich organizácií a partnerov.** Spolupráca a komunikácia na celoslovenskej, regionálnej a miestnej úrovni: MH SR, MVaRR SR, SACR, ZMOS, mesto Trenčín, obce a mestá kraja, združenia cestovného ruchu, občianske združenia, médiá, Trenčianska Univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, školy v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK, mikroregióny, MAS, klastre, podnikatelia, jednotlivci, spolupráca s partnerskými regiónmi zo zahraničia, TIKy, ERBBK, siete ubytovacích, stravovacích, kultúrnych a športových zariadení, správcovia internetových portálov.
- **Skvalitňovanie ubytovania a stravovania.** Spolupráca so súkromným sektorom, pomoc poskytovateľom ubytovacích a stravovacích služieb v regióne pri propagácii ich zariadení zverejnením informácie o nich na www.tsk.sk a poskytovanie informácií na veľtrhoch CR, pri návštevách zahraničných partnerov a pod. Hľadať možnosti a primerané nástroje, ako vplývať na úroveň kvality poskytovaných služieb.
- **Využívanie nových informačných technológií pri ponuke a distribúcii produktu.** Sledovanie trendov vývoja, spolupráca so subjektmi, ktoré poskytujú služby a produkty v oblasti informatizácie spoločnosti a využívať ich predovšetkým v oblasti propagácie kraja.
- **Regenerácia sídel.** V spolupráci s ďalšími odbormi TSK sledovať vývoj a rozširovanie možností sídel z pohľadu CR, atraktívne historické objekty, parky, športoviská, ako využitím vlastných rozpočtov a eurofondov mestá a obce vylepšujú svoju infraštruktúru, životné prostredie, koordinovať využívanie kultúrno-turistického potenciálu jednotlivých miest, obcí a lokalít na rozširovanie ponuky kraja a zvyšovanie kvality života.
- **Budovanie a úprava komunikácií, parkovísk a sanitárnych zariadení.** V spolupráci s ďalšími odbormi TSK sledovať budovanie infraštruktúry a jej dopad na rozvoj CR, hlavne z pohľadu dopravnej dostupnosti turisticky zaujímavých cieľov.
- **Reštaurovanie, oprava a využívanie historických pamiatok.** Budovy cirkevné a civilné, zrúcaniny, opevnenia, hrady, kaštiele, zámky, kúrie, pamätníky, sochy, fontány, domy známych osobností (mohyla M.R. Štefánika na Bradle, Múzeum Milana Rastislava Štefánika v Košariskách, Múzeum Ľudovíta Štúra a Alexandra Dubčeka v Uhrovci,

Múzeum A.S. Puškina v Brodzanoch, Expozícia Ľudmily Podjavorinskej v Bzinciach pod Javorinou, rodný dom Dominika Tatarku v Plevníku, mohyla obetiam 2. svetovej vojny na Jankovom vršku, mohyla obetiam 1. svetovej vojny v Brezovej pod Bradlom...)

- **Organizovať a podporovať podujatia ako festivaly, koncerty, divadelné predstavenia.** Prioritami sú akcie ako Myjavský medzinárodný folklórny festival, Trenčianske hradné a historické slávnosti a pod., ale na podporu imidžu regiónu poskytovať súčinnosť aj subjektom, ktoré organizujú akcie ako filmový festival, festivaly populárnej hudby pre mladých, koncerty vážnej hudby v kostoloch, športové súťaže, akcie cykloklubov, výtvarné súťaže, prezentácie výroby ľudových umelcov a pod.
- **Podpora letného turizmu.** Kúpaliská, vodné nádrže, cyklotrasy, kempingy, ZOO, náučné chodníky, ihriská, golfové areály, podmienky pre prímestský turizmus.
- **Podpora kúpeľného a zdravotného turizmu** 3 kúpele: Bojnice, Trenčianske Teplice, Nimnica, ozdravné centrum Malé Bielice, wellness centrá, pomoc pri propagácii zariadení v zahraničí, komunikácia s majiteľmi a združeniami CR v týchto lokalitách.
- **Podpora zimného turizmu** 14 lyžiarskych stredísk, možnosti využívania zimných štadiónov.
- **Podpora ekoturizmu, agroturizmu a vínneho turizmu.** Chránené krajinné oblasti a územia európskeho významu: Manínska tiesňava, Kostelecká tiesňava, Strážov, Ponitrie, Strážovské vrchy, Vtáčnik, Biele Karpaty, Malé Karpaty, Malá Fatra, Strážovská vrchovina, Rokoš, Nitrické vrchy, Kalnica, jaskyne, CHPV, NPP, NPR..., Agropenzión v Podkylave, Bojnický vínný dom v Bojniciach, Nitrianska kráľovská vínná cesta - severná vetva, hippocentrá Žrebčín Motešice, Aissy Prievidza, Mitani Prievidza, Navaho Prievidza, Jazdecký klub Kočovce.
- **Podpora kultúrneho turizmu, podpora priemyselného turizmu.** Spolupráca s múzeami, galériami, kultúrnymi strediskami, regionálnymi a okresnými osvetovými a/alebo kultúrnymi centrami, Hornonitriansky banský skanzen v bani Cigeľ.
- Podpora folklóru, tradičných remeselných techník a výrobkov. V spolupráci s osvetovými strediskami, múzeami, občianskymi združeniami, miestnymi umelcami a partnermi v zahraničných regiónoch.
- **Podpora typickej regionálnej gastronómie.** Vyhľadávať, odporúčať, propagovať kvalitné reštauračné zariadenia aj prostredníctvom našej webovej stránky.
- **Spolupráca s partnerskými regiónmi.** Najmä s krajinami, kde je podpora CR už zakotvená v zmluve o spolupráci: Zlínsky kraj (ČR), Pikardia (F), Istria (Chorvátsko).
- **Prieskum kraja a zber štatistických údajov.** Súpis atraktivít v spolupráci s VŠ, strednými školami, správcami a majiteľmi jednotlivých zariadení. Prieskum využiť na vytváranie kvalitných turistických informačných a propagačných materiálov a na hľadanie nových metód a foriem rozvoja CR. Spolupracovať so Štatistickým úradom, subjektmi, ktoré vydávajú ročenky, získať analytické štúdie na vytváranie vlastných nástrojov na pomoc a koordináciu činností VÚC s ďalšími subjektmi a poskytovateľmi služieb v oblasti CR. Zhromažďovať a poskytovať iným orgánom štatistické údaje, ktoré slúžia na meranie efektivity rozvoja cestovného ruchu a komparáciu vývoja s inými krajinami Slovenska. Údaje využívať pri tvorbe projektov na získanie nenávratných finančných prostriedkov z eurofondov.

- **Symbol kraja, logo.** Podporovať imidž kraja, napomáhať zaužívanie pozitívneho stereotypu, podporovať produkciu kvalitných suvenírov. Spolupráca s výtvarníkmi, výrobcami umeleckých predmetov umeleckými školami, súťaže.
- Systematicky používať pre TSK označenie **KRAJ HRADOV, ZÁMKOV A LEGIEND.**

Priestorové aspekty koncepcie rozvoja rekreácie, cestovného ruchu a kúpeľníctva v Trenčianskom kraji sú vyjadrené v grafickej časti. V riešenom území možno identifikovať dve ťažiskové územia - póly ich rozvoja:

- mesto Trenčín s kultúrno-historickým potenciálom medzinárodného významu a s kúpeľným miestom Trenčianske Teplice, ktoré majú medzinárodný význam,
- mesto Prievidza s kúpeľným miestom Bojnice, ktoré umožňuje atraktivita kultúrno-historického potenciálu medzinárodného významu.

Nadregionálny význam majú lokality:

- kúpeľné miesto Nimnica (okres Púchov),
- strediská CR a rekreácie Stará Myjava (okres Myjava), Stará Turá-Dubník I., II., Zelená voda (okres Nové Mesto nad Váhom), Lazy pod Makytou-Čertov, Belušské Slatiny (okres Púchov), Horná Mariková, Manínska úžina (okres Považská Bystrica), Bojnice-Vendelín, Nitrianske Rudno, Fačkovské sedlo (okres Prievidza), Kamenická dolina, Baračka (okres Trenčín).

Rozvoj limitovaný záujmami ochrany prírody treba rešpektovať v lokalitách, ktoré sú lokalizované na území chránených krajinných oblastí. Sú to najmä nasledujúce strediská a základne CR a rekreácie:

- stredisko Horná Mariková, základňa Podjavorník a stredisko Manínska úžina (okres Považská Bystrica), stredisko Lazy pod Makytou-Čertov (okres Púchov), stredisko Vršatské Podhradie (okres Ilava), strediská Drietoma-Liešna dolina, Chocholná-Velčice-Pod Tlstou horou (okres Trenčín), základňa V. Javorina (okres Nové Mesto nad Váhom), strediská Stará Myjava, Brezová pod Bradlom-Matejková dolina (okres Myjava), strediská Veľké Uherce, Veľký Klíž-Slače (okres Partizánske), stredisko Horná Ves-Lômy (okres Prievidza).

Ako budúce obce - strediská cestovného ruchu a rekreácie sú v riešenom území navrhované najmä obce:

- Horná Mariková (okres Považská Bystrica), Mojtín, Lednica (okres Púchov), Zliechov (okres Ilava), Trenčianske Teplice (okres Trenčín), Beckov, Lubina, Nová a Stará Lehota (okres Nové Mesto nad Váhom), Brezová pod Bradlom (okres Myjava), Uhrovec (okres Bánovce nad Bebravou), Klátová Nová Ves (okres Partizánske), Nitrianske Pravno, Nitrianske Rudno a Bojnice (okres Prievidza).

Prímestská rekreácia obyvateľov okresných a väčších miest sa bude rozvíjať predovšetkým v priestoroch s funkciou prímestských rekreačných zón (PRZ):

- pre mesto Považská Bystrica - Manínska úžina, lesopark Manín, lesopark Kalvária, PRZ Vrbie, revitalizované územie Zemiansky Kvašov
- pre mesto Púchov - PRZ vymedzená ÚPN SÚ (Keblie)
- pre mesto Ilava - novonavrhovaná RZ Dulov
- pre mesto Dubnica nad Váhom - novonavrhovaná PRZ pri Váhu, Nová Dubnica
- pre mesto Trenčín - Ostrov, Opatovská dolina, Kubrická dolina, lesopark Brezina, Pod Ostrým vrchom, navrhovaná športovo-rekreačná zóna Trenčín – Nozdrkovce, navrhovaná športovo-rekreačná zóna v k. ú. Kálnica (golfové ihrisko)
- pre mesto Nové Mesto - Zelená voda, Kálnická dolina (v zimnej sezóne), lesopark Kamenná
- pre mesto Stará Turá - Dubník I., II.
- pre mesto Myjava - Brestovec, Stará Myjava
- pre mesto Bánovce nad Bebravou - PRZ Pažiť - VN Prusy
- pre mesto Partizánske - lesopark, chata Ondrej, TK M. Bielice
- pre mesto Prievidza - Prievidza-Púšť, Vlčie kúty, PRZ pri rieke Nitra, navrhovaný agropark (k.ú. Koš).

Súčasťou prímestských rekreačných zón sú často záhradkárske osady, v skôr ojedinelých prípadoch aj nové lokality na základe schválenej ÚPN obcí. Vybavenosť prímestských rekreačných zón by mali obohatiť priestory pre pikniky s parkoviskami, športovo-rekreačnou vybavenosťou, stravovacou vybavenosťou spolu s dopravným napojením (MHD) pre obyvateľov miest.

V chatových osadách s individuálnou chatovou rekreáciou, ktoré sa v území vyskytujú samostatne, alebo ako súčasť stredísk cestovného ruchu a rekreácie, prípadne v rámci prímestských rekreačných zón, treba zachovať dosiahnutý stav. V prípade, že to umožňujú priestorové a územno-technické podmienky, pripustiť ich rozšírenie a novú výstavbu iba na základe schválenej ÚPD obce alebo zóny, ktorá by mala zohľadniť a zosúladiť nároky obyvateľov so záujmami ochrany prírody a ekologickej stability územia.

Pri dostavbe jestvujúcich rekreačných útvarov treba uprednostniť komerčné hľadisko v orientácii na výstavbu verejných ubytovacích zariadení. Prednostne je potrebné zamerať sa na prestavbu a rekonštrukciu jestvujúcich zariadení.

Rozvoj individuálnej rekreácie obyvateľov treba i naďalej usmerňovať do vhodných sídiel s rekreačnou funkciou pre chalupnícku rekreáciu. Pre túto formu má územie Trenčianskeho kraja mimoriadne vhodné podmienky. Sídla s rozvinutou a potenciálnou rekreačnou funkciou

v blízkosti atraktívnych prírodných území (chránené územia) sú veľmi vhodné pre rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky.

Pre rozvoj domáceho cestovného ruchu a rekreácie regionálneho a nadregionálneho významu je dôležitá rozvinutá sieť rekreačných priestorov a útvarov (stredísk a základní cestovného ruchu a rekreácie).

Zásady rozvoja rekreácie a cestovného ruchu:

Okres Bánovce nad Bebravou

- V meste Bánovce nad Bebravou rozvíjať prímestskú rekreačnú zónu Pažiť - VN Prusy.
- Podporovať aktivity zoskupenia Podhorie, ktoré združuje obce Podlužany, Timoradza, Krásna Ves, Slatinka nad Bebravou, Slatina nad Bebravou, Šípkov, Čierna Lehota, s cieľom vytvoriť komplexnú ponuku pre návštevníkov s využitím potenciálu pre rozvoj (prírodné podmienky, tradície, ľudové zvyklosti, kultúrno-historické dedičstvo a pod.). V týchto obciach sa orientovať hlavne na rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky.
- Podporovať optimálne podmienky pre rozvoj obce Uhrovec ako strediska cestovného ruchu a rekreácie.

Okres Ilava

- Podporovať rozvoj v lokalite Bolešov - chata Gilianka, v novonavrhovanej lokalite Dubnica nad Váhom - „Pri Váhu“ v súlade so záujmami ochrany prírody a v novonavrhovanej lokalite Dulov.
- Rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky usmerňovať predovšetkým v obciach Vršatské Podhradie, Krivoklát, Červený Kameň, Košecké Podhradie, Košecké Rovne, Zliechov, Mikušovce, Podhorie.
- Vytvárať optimálne podmienky pre rozvoj obce Zliechov, ako obce - strediska CR a rekreácie.

Okres Myjava

- Využiť optimálne podmienky pre rozvoj vidieckeho turizmu, chalupníckej rekreácie a agroturistiky v obciach Brestovec, Bukovec, Chvojnica, Krajné, Polianka, Stará Myjava, Košariská, Brezová pod Bradlom, Poriadie.
- Podporiť vznik novej rekreačnej lokality pri vodnej nádrži Brezová (k.ú. Brezová pod Bradlom).
- Vytvoriť optimálne podmienky pre rozvoj obce Brezová pod Bradlom ako obce - strediska cestovného ruchu a rekreácie.
- V najvýznamnejšom stredisku Stará Myjava - vodná nádrž usmerňovať skvalitňovanie vybavenosti a rekreačného prostredia vymedzeného rekreačného prostredia v súlade s podmienkami ochrany prírody. Zabezpečenie kvality vody pre kúpanie vyžaduje vyhlásenie pásiem hygienickej ochrany.

Okres Nové Mesto nad Váhom

- V stredisku kúpania a vodných športov nadregionálneho významu Zelená voda, ktoré sa nachádza na území dvoch katastrálnych území (Nové Mesto nad Váhom a Beckov)

vytvárať podmienky pre skvalitnenie vybavenosti pre vodné športy v súlade s podmienkami vyplývajúcimi s opatrení pre prvky ÚSES a ochrany vodného zdroja.

- V stredisku kúpania a vodných športov Dubník vytvárať podmienky pre skvalitnenie vybavenosti pre vodné športy (návrh podľa urbanistickej štúdie Rozvoja cestovného ruchu stredného Považia) v súlade so záujmami zlepšenia kvality vody.
- V stredisku Kálnická dolina - areál lyžovania na tráve, uvažovať s rozvojom a rekonštrukciou objektov pri svahu, v lokalite Prostredná dolina uvažovať s rozšírením športovo-rekreačnej zóny pre umiestnenie 18 jamkového golfového ihriska s náväznou vybavenosťou.
- V stredisku zimných športov Veľká Javorina zabezpečiť prevádzku lyžiarskych vlekov, neuvažovať s výstavbou nových ubytovacích zariadení, doriešiť hygienické problémy a rekonštrukciu Holubyho chaty so zachovaním pôvodného charakteru turistickej chaty.
- V stredisku zimných športov Bezovec skvalitniť a doplniť jestvujúcu vybavenosť, riešiť odkanalizovanie a zabezpečiť zásobovanie pitnou vodou zo zdroja Nová Lehota.
- Vytvoriť podmienky pre realizáciu nového areálu Golfpark v k.ú. Horná Streda, Lúka podľa urbanistickej štúdie (Fi Apel, 1994) s celkovou rozlohou cca 80,0 ha, s výstavbou 18-jamkového golfového ihriska s komplexom ubytovacích, stravovacích a iných klubových zariadení (navrhovaná kapacita 200 lôžok). Nadväzne na Golfpark zabezpečiť výstavbu kempingu s kapacitou 200 stanových jednotiek v navrhovanej samostatnej lokalite.
- Podporovať rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky v obciach Beckov, Nová a Stará Lehota, Lubina, Bzince pod Javorinou, Stará Turá, Nová Bošáca, Vaďovce, Moravské Lieskové, Zemianske Podhradie, Hrádok, Modrová, Horná Streda, Brúnovce, Lúka, Kočovce, ktoré majú najvhodnejšie podmienky.
- Vytvárať optimálne podmienky pre rozvoj obcí Beckov (aj s využitím termálneho vrtu) a Lubina, ako obcí - stredísk cestovného ruchu a rekreácie.

Okres Partizánske

- V najvýznamnejších strediskách Veľké Uherce a Veľký Klíž-Slače usmerňovať skvalitňovanie vybavenosti a rekreačného prostredia v súlade s podmienkami ochrany prírody.
- Vytvárať podmienky pre dobudovanie vybavenosti pre kúpeľný cestovný ruch v záujme prevencie zdravia a relaxácie návštevníkov v areáli termálneho kúpaliska Malé Bielice.
- Podporovať rozvoj obce Klátova Nová Ves ako obce - strediska cestovného ruchu a rekreácie.

Okres Považská Bystrica

- V najvýznamnejších strediskách Manínska úžina, Horná Mariková usmerňovať skvalitňovanie vybavenosti a rekreačného prostredia v súlade s podmienkami ochrany prírody.
- Vidiecky turizmus a agroturistiku rozvíjať predovšetkým v obciach Horná Mariková, Dolná Mariková, Papradno, Domaniža, Pružina, Udiča, Dolný Lieskov, Podskalie, pre agroturistiku využiť miestny salaš v Klieštine.

- V lokalite Podjavorník využiť vhodné podmienky pre zriadenie klimatických kúpeľov - úpravou jestvujúcich objektov na malé penzióny.

Okres Prievidza

- Podporovať rozvoj miest Bojnice a Prievidze pri využití ich vysokého rekreačného, kultúrno-historického a prírodného potenciálu ako cieľových miest nadregionálneho cestovného ruchu.
- Sídla Nitrianske Rudno, Valaská Belá, Osľany a vo výhľade sídla Nitrianske Pravno, Opatovce nad Nitricou, Lehota pod Vtáčnikom a Bystričany rozvíjať ako sídla významné pre cestovný ruch a rekreáciu, vidiecky turizmus a agroturistiku .
- Usmerňovať rozvoj sídiel Tužiná, Kľačno, Chvojnica, Cígeľ, Podhradie pri Novákoch, Horná Ves, Radobica, Čavoj, Malá Čausa, Šútovce, Dlžín, Seč, Liešťany, Nevidzany, Temeš, Malinová, Pravenec, Poluvsie, Nedožery-Brezany, ako sídiel vhodných najmä pre chalupnícku rekreáciu, vidiecky turizmus a agroturistiku.
- Jestvujúce lokality - stredisko prímestskej rekreácie a CR Bojnice-Vendelín, stredisko letnej rekreácie a cestovného ruchu, Nitrianske Rudno - vodná nádrž, stredisko prímestskej rekreácie a zimných športov Ráztočno-Remeta, horské stredisko zimných športov Kľačno-Chvojnická dolina, stredisko rekreácie a zimných športov Horná Ves-Lômy, stredisko rekreácie a zimných športov Lehota pod Vtáčnikom-Sekaniny a stredisko kúpeľného cestovného ruchu Bystričany-Chalmová rozvíjať ako rekreačné útvary.
- Vytvoriť podmienky pre realizáciu novonavrhovanej prímestskej rekreačnej zóny Nováky-Hôrka-Lehota pod Vtáčnikom, ktorej ťažiskom bude prírodné kúpalisko na báze ťažobných jám a navrhovaný agropark na revitalizovaných plochách poddolovaného územia v k.ú. Koš.
- Rozvoj kúpeľného miesta Bojnice riešiť za predpokladu dodržania ochranného režimu v súlade so zákonom NR SR č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov, a v súlade so štatútom kúpeľného miesta, schváleného uznesením vlády SR č. 740 zo dňa 10. októbra 1995.
- Podporovať aktivity mikroregiónu Hornonitrie pri rozvoji vidieckeho cestovného ruchu a cykloturistických trás.
- Kúpeľné miesto Trenčianske Teplice - stanovené Uznesením vlády SR č. 694/1996 v znení jeho zmeny schválenej uznesením vlády SR č. 456/1999.

Okres Púchov

- V najvýznamnejších strediskách Lazy pod Makytou-Čertov a Lysá pod Makytou-Dešná usmerňovať skvalitňovanie vybavenosti a rekreačného prostredia v súlade s podmienkami ochrany prírody.
- Podnikateľské aktivity v záujme skvalitnenia a doplnenia vybavenosti orientovať do strediska Belušké Slatiny.
- Vidiecky turizmus a agroturistiku rozvíjať predovšetkým v obciach Lazy pod Makytou, Lysá pod Makytou, Vydrná, Lednica a Mojtín.
- Vytvoriť podmienky pre rozvoj obce Mojtín ako obce - strediska CR a rekreácie.

- Rozvoj kúpeľného miesta Nimnica riešiť za predpokladu dodržania ochranného režimu v súlade so zákonom NR SR č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov, a v súlade so štatútom kúpeľného miesta, schváleného uznesením vlády SR č. 830/1997 v znení jeho zmeny schválenej uznesením vlády SR č. 456/1999.
- Nepodporovať rozvoj rekreačného využitia lokality Rybníky-Ihrište, ktoré je v rozpore so záujmami ochrany prírody (Ramsarský dohovor o mokradiach).

Okres Trenčín

- Dobudovať športovo rekreačnú zónu Ostrov (časť územia v k.ú. Zamarovce a vytvoriť podmienky pre vytvorenie športovo- rekreačnej zóny Trenčín – Nozdrkovce.
- V meste Trenčín dobudovať komplex hradného areálu, lesoparku a mestského jadra na vzájomne prepojenú atraktívnu zónu, s dostatočným priestorom pre kultúru, umenie, históriu, zábavu, oddych a relaxáciu. V rámci rozvoja aktívneho zahraničného cestovného ruchu prihliadať na špecifické nároky turistov - seniorov (napr. zabezpečenie vhodnej dopravy na hrad a pohyb v areáli hradu).
- V rekreačnom zázemí Trenčianskych Teplíc dobudovať stredisko vodných športov a rekreácie za podmienky vyriešenia dopravného obchvatu a zlepšenia kvality vody vo vodnej nádrži Baračka (t.j. odkanalizovanie obcí Omšenie I. a Dolná Poruba).
- Podporovať rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky hlavne v obciach Dolná Poruba, Motešice, Bobot, Dubodiel, Chocholná-Velčice, Drietoma, Horná Súča, Dolná Súča, Trenčianska Turná, Soblahov, Trenčianske Stankovce, Mníchova Lehota, Trenčianske Jastrabie, Trenčianske Mitice, Svinná, Skala , Selec, Krivosúd-Bodovka, Omšenie.
- Rozvoj kúpeľného miesta Trenčianske Teplice riešiť za predpokladu dodržiavania ochranného režimu v súlade so zákonom NR SR č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov, a v súlade s Uznesením vlády SR č. 694/1996 v znení jeho zmeny schválenej uznesením vlády SR č. 456/1999.

2.9.2 Požiadavky na spracovanie podrobnejších riešení územného rozvoja vybraných území

Vzhľadom na nadregionálny význam strediska kúpania a vodných športov Zelená voda, zvyšujúce sa tlaky na využitie územia pre rekreačné účely v rámci prímestskej rekreačnej zóny a vo väzbe na stret záujmov týchto aktivít s vymedzenými prvkami krajiny (biocentrum, biokoridor nadregionálneho významu), existenciu vodného zdroja, ako aj skutočnosť, že zóna sa nachádza na území dvoch katastrálnych území (Nové Mesto nad Váhom a Beckov), je potrebné zabezpečiť vypracovanie spoločnej koncepcie funkčného a priestorového usporiadania formou územného plánu zóny, pri dôslednom uplatňovaní a dodržiavaní zásad ochrany prírody a životného prostredia.

2.10 Životné prostredie

Celý text kapitoly 2.10 Životné prostredie v znení platného Územného plánu veľkého územného celku Trenčianskeho kraja sa nahrádza za nasledovný text:

Riešené územie VÚC Trenčianskeho kraja je nutné z hľadiska kvality ŽP charakterizovať ako málo až stredne znečistené, najmä časti okresov Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Trenčín, Považská Bystrica, Púchov a to vďaka absencii veľkých zdrojov priemyselnej výroby. Ostatná časť územia kraja okresy Ilava, Bánovce nad Bebravou, Partizánske, ale najmä Prievidza v dôsledku rýchlej industrializácie a následného rozvoja priemyslu a ťažby nerastných surovín sa zaradili medzi silne znečistené územie.

V okrese Prievidza, kde kumulácia a synergické účinky banského, energetického a chemického priemyslu poškodili a znehodnotili všetky zložky životného prostredia sa to najmarkantnejšie prejavuje v oblasti Novák, kde sú lokalizované veľké priemyselné zdroje poškodzujúce životné prostredie ako napr. ENO, NCHZ, Baňa Nováky.

V okrese Ilava sa na negatívnom stave životného prostredia podieľajú najmä podniky ťažkého strojárstva ZŤS a ZVS v Dubnici nad Váhom, najmä znečisťovaním vodných zdrojov trichlóretylénom, chrómom (najväčším v SR), ale aj pôdy.

2.10.1 Ovzdušie

Ovzdušie je jednou z najdôležitejších ale zároveň aj najviac poškodených zložiek životného prostredia. Znečistené ovzdušie, najmä v dôsledku silného emisno-imisného zaťaženia zo zdrojov znečisťovania, je potenciálnou hrozbou pre zdravie obyvateľstva.

Ochrana ovzdušia v Slovenskej republike je zakotvená v zákone č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia a ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov, ktorý vychádza z európskej legislatívy.

Podľa Environmentálnej regionalizácie Slovenskej republiky (MŽP, 2008) možno skonštatovať, že väčšina riešeného územia sa vďaka prírodným danostiam územia nachádza v prostredí vysokej kvality. Najviac zaťaženú oblasť predstavuje Dolnopovažská oblasť (Partizánske – Nováky – Prievidza), ktorá svojou severnou polovicou zasahuje do Trenčianskeho kraja. Prostredie vyhovujúce a prostredie mierne narušené sa nachádza v centrálnej časti Považského podolia, tvorené líniou Piešťany - Nové Mesto nad Váhom – Trenčín - Dubnica nad Váhom - Považská Bystrica.

Prevažná časť emisnej záťaže Trenčianskeho kraja pochádza najmä z regiónu Hornej Nitry, ktorý bol vyhlásený Vyhláškou č. 112/93 Z. z. o vymedzení oblastí vyžadujúcich osobitnú ochranu ovzdušia a o prevádzke smogových varovných a regulačných systémov za zaťažené územie vyžadujúce si osobitnú ochranu ovzdušia. Táto oblasť predstavuje územie celého okresu Prievidza, kde sa vyskytuje znečistené ovzdušie, ktoré môže vo zvýšenej miere vyvolať škodlivé účinky na zdravie obyvateľstva a zložky životného prostredia.

Až v posledných rokoch na základe nových právnych predpisov v oblasti ochrany ovzdušia, dôsledku znižovania výroby, ale najmä environmentálnymi opatreniami (odsírenie blokov

tepelných elektrární, rekonštrukcia zariadení, náhrada kotlov za fluidné, elektromagnetické a elektrostatické odlučovače a pod.) sa situácia v oblasti čistoty ovzdušia v kraji začína pomaly zlepšovať. Dokumentujú to hodnoty emisií všetkých okresov Trenčianskeho kraja, ako aj hodnoty v najzaťaženejšom okrese, ktorým je Prievidza.

2.10.1.1 Oblasť riadenia kvality ovzdušia

V zmysle osobitnej ochrany ovzdušia podľa § 9 zákona č. 478/2008 Z. z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov sú stanovené oblasti vyžadujúce si osobitnú ochranu ovzdušia, medzi ktoré sú zaradené aj oblasti riadenej kvality ovzdušia. Oblasť riadenia kvality ovzdušia predstavuje oblasť, v ktorej sú prekročené limitné hodnoty jednej alebo viacerých znečisťujúcich látok alebo hodnoty dlhodobého cieľa pre ozón a preto je potrebné tieto oblasti riadiť. V rámci rozdelenia Slovenskej republiky predstavuje Trenčiansky kraj zónu Trenčiansky kraj, ktorá je vymedzená katastrálnou hranicou Trenčianskeho kraja. V zóne Trenčiansky kraj sú vymedzené dve oblasti riadenia kvality ovzdušia – Územie mesta Trenčín a Územie okresu Prievidza. Znečisťujúcimi látkami, pre ktoré je územie Trenčianskeho kraja zaradené do 1. skupiny je PM10 a SO₂.

Tab. 197 Oblasť riadenia kvality ovzdušia

Zóna	Oblasť riadenia kvality ovzdušia	Znečisťujúca látka	Rozloha (km ²)	Podiel rozlohy kraja (%)
Trenčiansky kraj	Územie mesta Trenčín	PM10, SO ₂	960	21,3
	Územie mesta okresu Prievidza	PM10	82	1,8

Zdroj: Správa o stave znečisťovania ovzdušia v Trenčianskom kraji v roku 2007, KÚŽP Trenčín, 2008

Národná monitorovacia sieť kvality ovzdušia na území Trenčianskeho kraja je tvorená 3 monitorovacími stanicami na území dvoch okresov Prievidza (Prievidza, Bystričany, Handlová) a monitorovacou sieťou mesta Trenčín (Hasičská ulica, ul. Janka Kráľa), ktoré sú vo vlastníctve SHMÚ. Monitorovacie stanice sú účelovo vybavené analyzátormi podľa zdrojov znečistenia v danej lokalite. V severnej časti kraja absentujú automatické monitorovacie stanice, napriek tomu, že sa tam nachádza množstvo významných znečisťovateľov ovzdušia (Cemmac a. s., Horné Srnie, Matador a. s. Púchov a Považská cementáreň a. s. Ladce a ďalší.)

Tab. 198 Merací program v monitorovacích sieťach kvality ovzdušia v Trenčianskom kraji (2007)

Zóna/Aglomerácia	Názov stanice	Kontinuálne									Manuálne	
		Suspendované častice PM ₁₀	Suspendované častice PM _{2,5}	Oxidy dusíka (NO, NO ₂ , NOx)	Oxid siričitý (SO ₂)	Ozón (O ₃)	Oxid uhoľnatý (CO)	Benzén	Smer a rýchlosť vetra	Teplota a vlhkosť vzduchu	Ťažké kovy (As, Cd, Ni, Pb)	Polyaromatické uhľovodíky (BaP)
Trenčiansky kraj	Prievidza Ul. J. Hollého	x	x	-	x	x	-	-	-	-	x	x
	Bystričany Rozvodňa SSE	x	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-
	Handlová Morovianska cesta	x	-	-	x	-	-	-	x	x	-	-
	Trenčín Hasičská ul.	x	-	x	x	-	x	x	-	-	-	-
	Spolu:	4	1	1	4	1	1	1	1	1	1	1

Zdroj: Správa o stave znečisťovania ovzdušia v Trenčianskom kraji v roku 2007, MŽP

2.10.1.2 Znečistenie základnými znečisťujúcimi látkami

Dominantný podiel na znečistení ovzdušia v Trenčianskeho kraja má energetika, menšie množstvo exhalátov pochádza z chemického priemyslu a lokálnych kúrenísk. Prevažná časť emisnej záťaže v regióne pochádza najmä z regiónu Hornej Nitry (okres Prievidza), kde sú situované veľké priemyselné zdroje, ktoré sú významnými zástupcami palivovo – energetického a chemického priemyslu v Slovenskej republike.

V tab. č. 3 sa nachádza prehľad emisií základných znečisťujúcich látok v Trenčianskom kraji v rokoch 2000 až 2008. Z uvedenej tabuľky vyplýva, že vývoj množstiev SO₂, NO_x a TZL je priaznivý a vývoj množstva CO stagnujúci.

Vývoj množstva SO₂ sa v porovnaní s rokom 2001 znížil o 22 %, čo predstavuje nepriaznivý stav. Emisie SO₂ pochádzajú prevažne z veľkých a stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia. Množstvo NO_x v sledovanom období má mierne klesajúci vývoj, nakoľko od roku kleslo množstvo NO_x o 18 %. Oxid dusičitý a oxidy dusíka pochádzajú z prevažne zo stredných a veľkých zdrojov znečisťovania, pričom aj malé zdroje (domáce vykurovacie systémy) sa podieľajú na emisii NO_x. Hlavným zdrojom CO je cestná doprava. Množstvo CO má stagnujúci charakter v sledovanom období. Množstvo tuhých znečisťujúcich látok vykazuje priaznivý vývoj, nakoľko sa množstvo TZL znížilo oproti roku 2000 o 50 %.

Tab. 199 Prehľad emisií základných znečisťujúcich látok ovzdušia

Zneč. látka	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SO ₂	26 723,51	43557,31	37460,79	45295,1	43470,47	40 336,87	39 004,46	33 007,54	35 659,02
NO _x	8 151,99	9510,961	8801,15	9348,47	8809,49	6 799,36	6 868,57	6 313,77	6 668,67
CO	5 320,21	4398,54	3822,71	3806,416	3932,88	4 396,33	6 021,42	5 054,20	5 628,63
TZL	2 253,97	2386,959	2161,5	2166,34	2258,62	1 882,24	1 518,13	1 288,53	1 125,23

Zdroj: NEIS, 2009

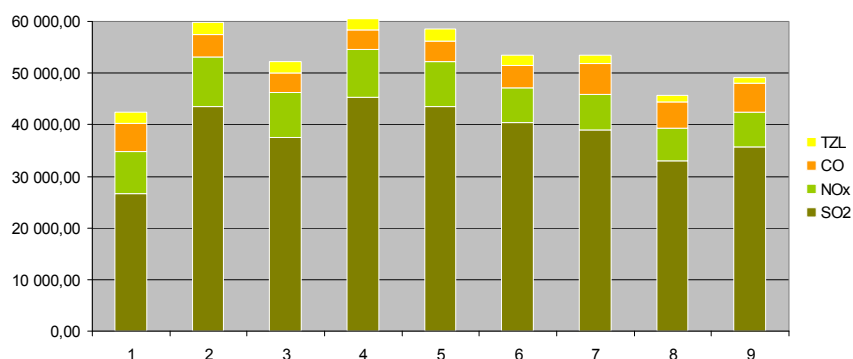
Na základe zhodnotenia množstva emisií základných znečisťujúcich látok v jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja možno skonštatovať, že najzaťaženejším okresom je okres Prievidza. V rámci zaťaženia SO₂ sú najviac postihnuté okresy Prievidza a Partizánske, NO₂ okresy Prievidza, Ilava a Trenčín.

Tab. 200 Prehľad množstva emisií základných znečisťujúcich látok podľa okresov (2008)

Názov okresu	SO ₂ (t)	NO ₂ (t)	CO (t)	TZL (t)	
Bánovce nad Bebravou		2,38	22,24	21,53	13,56
Ilava		14,45	1 129,66	2 026,98	188,30
Myjava		0,92	14,95	15,70	4,42
Nové Mesto nad Váhom		0,31	40,46	20,76	8,00
Partizánske		218,64	73,36	263,37	67,77
Považská Bystrica		145,33	128,98	246,93	10,78
Prievidza		35 104,42	4 004,17	817,05	726,58
Púchov		8,28	352,27	28,30	14,72
Trenčín		164,29	902,74	2 188,08	91,11
Spolu:		35 659,02	6 668,82	5 628,69	1 125,23

Zdroj: NEIS, 2009

Emisie základných znečisťujúcich látok

2.10.1.3 Zdroje znečisťovania ovzdušia

V roku 2007 bolo v Trenčianskom kraji evidovaných 1 565 stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia, pričom veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia (VZZO) bolo 109 a stredných zdrojov (SZZO) 1 454. Malé zdroje znečisťovania ovzdušia (MZZO) neuvádzame, nakoľko ich evidencia je v kompetencii samosprávy miest a obcí. Z prehľadu vidieť, že najviac zdrojov znečisťovania ovzdušia je v okrese Prievidza (31 VZZO a 243 SZZO), najmenej zdrojov je v okresoch Púchov, Myjava, Bánovce nad Bebravou a Ilava.

Tab. 201 Prehľad stredných a veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia v Trenčianskom kraji

Okres	Počet prevádzkovateľov	Počet prevádzkovateľov VZZO	Počet prevádzkovateľov SZZO	Počet zdrojov	Počet VZZO	Počet SZZO
Bánovce nad B.	49	5	46	121	5	116
Ilava	89	8	85	152	10	140
Myjava	57	3	56	107	3	104
Nové Mesto n. V.	125	9	124	251	11	240
Partizánske	66	10	61	137	13	124
Považská Bystrica	62	8	58	89	8	81
Prievidza	152	16	145	274	31	243
Púchov	55	9	52	78	15	63
Trenčín	183	12	181	356	13	343
Spolu:	838	80	808	1 565	109	1 454

Zdroj: Správa o stave znečisťovania ovzdušia v Trenčianskom kraji v roku 2007, KÚŽP Trenčín, 2008

Prehľad najväčších znečisťovateľov ovzdušia Trenčianskeho kraja podľa základných znečisťujúcich látok

V nasledujúcich tabuľkách č. 202 až 205 sa nachádza prehľad najväčších znečisťovateľov podľa jednotlivých znečisťujúcich látok podľa okresov Trenčianskeho kraja. Medzi najväčších znečisťovateľov patria Slovenské elektrárne a. s., Považská cementáreň a. s. a Vetropack Nemšová a. s.

Tab. 202 Prehľad najväčších producentov SO2 v Trenčianskom kraji (2008)

P. č.	Okres	Znečisťovateľ	Množstvo (t/rok)	Podiel (%)
1.	Prievidza	Slovenské elektrárne, a. s.	32 120,78	97,32

P. č.	Okres	Znečisťovateľ	Množstvo (t/rok)	Podiel (%)
2.	Partizánske	Kvartet, a.s.	260,23	0,79
3.	Považská Bystrica	Tepláreň, a.s. Považská Bystrica	144,17	0,44
4.	Trenčín	Vetropack Nemšová, s.r.o.	130,47	0,40
5.	Prievidza	Hornonitrianske bane Prievidza a.s.	108,14	0,33
Spolu:			32 763,79	99,27

Zdroj: Krajský úrad životného prostredia Trenčín, 2009

Tab. 203 Prehľad najväčších producentov NOx v Trenčianskom kraji (2008)

P. č.	Okres	Znečisťovateľ	Množstvo (t/rok)	Podiel (%)
1.	Prievidza	Slovenské elektrárne, a. s.	3 559,02	56,38
2.	Ilava	Považská cementáreň, a.s.	857,20	13,58
3.	Trenčín	Cemmac, a. s.	572,88	9,07
4.	Púchov	Rona a.s.	335,18	5,31
5.	Trenčín	Vetropack Nemšová, s.r.o.	266,66	4,22
Spolu:			5 590,94	88,56

Zdroj: Krajský úrad životného prostredia Trenčín, 2008

Tab. 204 CO Prehľad najväčších producentov CO v Trenčianskom kraji (2008)

P. č.	Okres	Znečisťovateľ	Množstvo (t/rok)	Podiel (%)
1.	Trenčín	Cemmac, a. s.	1 708,41	33,81
2.	Ilava	Považská cementáreň, a.s.	1 546,49	30,60
3.	Prievidza	Slovenské elektrárne, a. s.	307,94	6,09
4.	Prievidza	Novácke chemické závody, a.s.	275,86	5,46
5.	Trenčín	Považský cukor a.s.	229,57	4,54
Spolu:			4 068,27	80,50

Zdroj: Krajský úrad životného prostredia Trenčín, 2008

Tab. 205 Prehľad najväčších producentov TZL v Trenčianskom kraji (2008)

P. č.	Okres	Znečisťovateľ	Množstvo (t/rok)	Podiel (%)
1.	Prievidza	Slovenské elektrárne, a. s.	577,14	44,84
2.	Ilava	Považská cementáreň, a. s.	173,14	13,45
3.	Prievidza	Novácke chemické závody, a. s.	168,60	13,10
4.	Partizánske	Kvartet, a. s.	86,26	6,70
5.	Trenčín	Vetropack Nemšová, s.r.o.	36,48	2,83
Spolu:			1 041,62	80,93

Zdroj: Krajský úrad životného prostredia Trenčín, 2008

Prehľad najväčších znečisťovateľov ovzdušia Trenčianskeho kraja podľa okresov

V tab. č. 206 až 214 sa nachádza prehľad najväčších znečisťovateľov podľa okresov Trenčianskeho kraja.

Tab. 206 Prehľad najväčších znečisťovateľov v okrese Bánovce nad Bebravou (2008)

Prevádzkovateľ	TZL	Prevádzkovateľ	SO ₂	Prevádzkovateľ	NO _x	Prevádzkovateľ	CO
AVAKS, s.r.o.	7,12	Karloff Distillery Company s.r.o.	1,72	BYTTHERM s.r.o.	7,11	AVAKS, s.r.o.	7,48
PREFA - STAV, s.r.o.	3,80	Poľnohospodárske družstvo Podlužany	0,18	Linea - D s.r.o.	4,19	Karloff Distillery Company s.r.o.	5,47
Karloff Distillery Company s.r.o.	0,87	Linea - D s.r.o.	0,07	MILSY a.s.	2,94	Linea - D s.r.o.	4,68
Linea - D s.r.o.	0,40	Západoslovenská vod. spol., a.s.	0,06	TANAX, a.s.	2,26	PREFA - STAV, s.r.o.	4,00
BYTTHERM s.r.o.	0,34	BYTTHERM s.r.o.	0,04	AVAKS, s.r.o.	1,50	BYTTHERM s.r.o.	2,54
Spolu:	12,53	Spolu:	2,06	Spolu:	18,00	Spolu:	24,18
Spolu okres:	13,80	Spolu okres:	2,12	Spolu okres:	24,51	Spolu okres:	27,78

Zdroj: Krajský úrad životného prostredia Trenčín, 2009

Tab. 207 Prehľad najväčších znečisťovateľov v okrese Ilava (2008)

Prevádzkovateľ	TZL	Prevádzkovateľ	SO ₂	Prevádzkovateľ	NO _x	Prevádzkovateľ	CO
Považská cementáreň, a.s.	173,14	Považská cementáreň, a.s.	5,69	Považská cementáreň, a.s.	857,20	Považská cementáreň, a.s.	1 546,49
Termonova	11,58	Slovzink Bratislava	0,34	Termonova	40,47	Termonova	26,07
Metalurg Steel	2,29	Termonova	0,33	Metalurg Steel	15,42	Metalurg Steel	10,97
DCa THERM	0,67	ZŠ s MŠ Košeca	0,30	DCaTHERM	13,90	Ribe Metalurgia	10,38
Základná škola s materskou školou Košeca	0,53	DCa THERM	0,08	Nemocnica s poliklinikou, Ilava n.o.	3,11	DCa THERM	5,10
Spolu:	188,21	Spolu:	6,73	Spolu:	930,10	Spolu:	1 599,00
Spolu okres:	190,03	Spolu okres:	7,02	Spolu okres:	944,42	Spolu okres:	1 611,37

Zdroj: Krajský úrad životného prostredia Trenčín, 2009

Tab. 208 Prehľad najväčších znečisťovateľov v okrese Myjava (2008)

Prevádzkovateľ	TZL	Prevádzkovateľ	SO ₂	Prevádzkovateľ	NO _x	Prevádzkovateľ	CO
Slovarm a. s.	1,01	Euro - Land s. r. o.	0,81	Bytový podnik Myjava	4,66	Damedas s. r. o.	6,36
ML Produktion	0,58	Damedas s. r. o.	0,05	Bytový podnik Brezová	2,66	Euro - Land s. r. o.	3,78
Euro - Land s. r. o.	0,57	BVS, a.s.	0,05	TOVA s. r. o.	1,29	Bytový podnik Myjava	1,88
HDO SK s. r. o.	0,55	Bytový podnik Myjava	0,03	Energoblok a. s.	0,96	Tauris Myjava s. r. o.	1,09
Damedas s. r. o.	0,36	Bytový podnik Brezová	0,02	Tauris Myjava s. r. o.	0,77	Bytový podnik Brezová	1,07
Spolu:	3,08	Spolu:	0,95	Spolu:	10,35	Spolu:	14,19
Spolu okres:	4,14	Spolu okres:	1,00	Spolu okres:	15,80	Spolu okres:	16,95

Zdroj: Krajský úrad životného prostredia Trenčín, 2009

Tab. 209 Prehľad najväčších znečisťovateľov v okrese Nové Mesto nad Váhom (2008)

Prevádzkovateľ	TZL	Prevádzkovateľ	SO ₂	Prevádzkovateľ	NO _x	Prevádzkovateľ	CO
AGRONOVAZ a.s.	2,42	Trenčianska vodohospodársk a spoločnosť	0,08	Mestský bytový podnik s.r.o.	9,09	OBAL-VOGEL NOOT a.s.	5,27
STROJSTAV a.s.	0,84	Mestský bytový podnik s.r.o.	0,06	Technotur, s. r. o.	5,24	Mestský bytový podnik s.r.o.	3,67
Kameňolomy spol. s r.o.	0,82	Technotur, s. r. o.	0,03	Palma-Tumys a.s. Bratislava	3,64	Technotur, s. r. o.	2,11
NISSENS Slovakia spol. s r.o.	0,73	TBDS a.s.	0,02	OBAL-VOGEL NOOT a.s.	3,27	B.N.L.spol. s r.o.	1,76
EMERSON a.s.	0,49	Palma-Tumys a.s. Bratislava	0,02	CHIRANA-PREMA Energetika	2,51	Palma-Tumys a.s. Bratislava	1,22
Spolu:	5,29	Spolu:	0,21	Spolu:	23,74	Spolu:	14,03
Spolu okres:	8,21	Spolu okres:	0,35	Spolu okres:	42,27	Spolu okres:	21,81

Zdroj: Krajský úrad životného prostredia Trenčín, 2009

Tab. 210 Prehľad najväčších znečisťovateľov v okrese Partizánske (2008)

Prevádzkovateľ	TZL	Prevádzkovateľ	SO ₂	Prevádzkovateľ	NO _x	Prevádzkovateľ	CO
KVARTET, a.s.	86,26	KVARTET, a.s.	260,23	KVARTET, a.s.	60,29	KVARTET, a.s.	200,98
TSM Partizánske s. r. o.	16,66	TSM Partizánske s. r. o.	84,66	TSM Partizánske s. r. o.	20,83	TSM Partizánske s. r. o.	51,29
RED COLLIN s. r. o.	1,76	RED COLLIN s. r. o.	3,55	CHAMOIS LEATHER-IMPORT&EXPORT	0,92	RED COLLIN s. r. o.	11,31
COLLAGEN SLOVAKIA s. r. o.	1,59	COLLAGEN SLOVAKIA s. r. o.	2,55	Nemocnica s poliklinikou Partizánske,N.O.	0,84	Technická obnova a ochrana železníc	0,75
Vulkán a. s.	0,70	Technická obnova a ochrana železníc	0,23	RED COLLIN s. r. o.	0,75	COLLAGEN SLOVAKIA s. r. o.	0,61
Spolu:	106,97	Spolu:	351,22	Spolu:	83,65	Spolu:	264,96
Spolu okres:	108,28	Spolu okres:	351,34	Spolu okres:	87,57	Spolu okres:	267,53

Zdroj: Krajský úrad životného prostredia Trenčín, 2009

Tab. 211 Prehľad najväčších znečisťovateľov v okrese Považská Bystrica (2008)

Prevádzkovateľ	TZL	Prevádzkovateľ	SO ₂	Prevádzkovateľ	NO _x	Prevádzkovateľ	CO
Tepláreň a.s.	3,46	Tepláreň a.s.	144,17	Tepláreň a.s.	102,83	Tepláreň a.s.	200,35
Kaliareň, s.r.o.	0,86	Měď Slovakia a.s.	1,80	POV BYT s.r.o.	13,89	Měď Slovakia a.s.	13,30
Základná škola s materskou školou Udiča	0,84	Základná škola v Brvništi	0,88	Měď Slovakia a.s.	5,45	POV BYT s.r.o.	4,83

Základná škola v Brvništi	0,80	Základná škola Dolná Mariková	0,87	NsP Považská Bystrica	2,44	ZŠ s materskou školou Udiča	4,10
POV BYT s.r.o.	0,65	ZŠ s materskou školou Udiča	0,54	Okr. stavebné bytové družstvo	1,92	Základná škola v Brvništi	3,98
Spolu:	6,61	Spolu:	148,26	Spolu:	126,54	Spolu:	226,56
Spolu okres:	9,25	Spolu okres:	149,60	Spolu okres:	133,05	Spolu okres:	240,92

Zdroj: Krajský úrad životného prostredia Trenčín, 2009

Tab. 212 Prehľad najväčších znečisťovateľov v okrese Prievidza (2008)

Prevádzkovateľ	TZL	Prevádzkovateľ	SO ₂	Prevádzkovateľ	NO _x	Prevádzkovateľ	CO
Slovenské elektrárne, a.s.	577,14	Slovenské elektrárne, a.s.	32 120,78	Slovenské elektrárne, a.s.	3 559,02	Slovenské elektrárne, a.s.	307,94
Novácke chemické závody, a.s.	168,60	Hornonitrianske bane Prievidza a.s.	108,14	Novácke chemické závody, a.s.	99,43	Novácke chemické závody, a.s.	275,86
Hornonitrianske bane Prievidza a.s.	32,81	Handlovská energetika, s.r.o.	61,42	Handlovská energetika, s.r.o.	27,71	Handlovská energetika, s.r.o.	65,24
LESS TIMBER SK, s.r.o.	11,43	Prefabetón Koš, a.s.	11,02	Hornonitrianske bane Prievidza a.s.	9,00	Vojenský opravárenský podnik Nováky, a.s.	20,84
Holcim (Slovensko) a.s.	9,61	DAMONA, s.r.o.	5,62	Tondach Slovensko s.r.o.	6,95	Hornonitrianske bane Prievidza a.s.	17,99
Spolu:	799,59	Spolu:	32 306,97	Spolu:	3 702,11	Spolu:	687,86
Spolu okres:	843,01	Spolu okres:	32 321,83	Spolu okres:	3 746,15	Spolu okres:	777,44

Zdroj: Krajský úrad životného prostredia Trenčín, 2009

Tab. 213 Prehľad najväčších znečisťovateľov v okrese Púchov (2008)

Prevádzkovateľ	TZL	Prevádzkovateľ	SO ₂	Prevádzkovateľ	NO _x	Prevádzkovateľ	CO
Cestné stavby Žilina s.r.o.	3,87	Rona a.s.	3,94	Rona a.s.	335,18	Cestné stavby Žilina s.r.o.	13,19
PD v Mestečku	3,36	PD v Mestečku	2,37	Matador a.s.	13,50	Rona a.s.	7,83
Rona a.s.	2,58	Základná škola s materskou školou v Lednici	0,79	Continental Matador Rubber, s. r.o.	11,13	Mestský bytový podnik s.r.o.	3,21
Continental Matador Rubber, s. r.o.	1,69	Ivan Kliment - Merkov	0,76	Mestský bytový podnik s.r.o.	9,58	Základná škola s materskou školou v Lednici	2,20
Matador a.s.	1,36	Continental Matador Rubber, s. r.o.	0,62	Makyta a.s.	2,66	Ivan Kliment - Merkov	1,89
Spolu:	12,86	Spolu:	8,48	Spolu:	372,05	Spolu:	28,32
Spolu okres:	16,10	Spolu okres:	10,25	Spolu okres:	378,97	Spolu okres:	37,26

Zdroj: Krajský úrad životného prostredia Trenčín, 2009

Tab. 214 Prehľad najväčších znečisťovateľov v okrese Trenčín (2008)

Prevádzkovateľ	TZL	Prevádzkovateľ	SO ₂	Prevádzkovateľ	NO _x	Prevádzkovateľ	CO
Vetropack Nemšová, s.r.o.	36,48	Vetropack Nemšová, s.r.o.	130,47	CEMMAC, a. s.	572,88	CEMMAC, a. s.	1 708,41
CEMMAC, a. s.	12,98	Ministerstvo obrany SR	16,23	Vetropack Nemšová, s.r.o.	266,66	Považský cukor a.s.	229,57
Považský cukor a.s.	12,22	NITRATEx vdt	3,05	MERINA a.s.	4,67	Ministerstvo obrany SR	39,17
Ministerstvo obrany SR	8,58	Poľnoh. družstvo Krásin	1,30	FN Trenčín	4,16	Letecké opr. Trenčín	9,64
Kameňolomy s.r.o.	6,64	ZŠ s MŠ Michala Rešetku	1,09	Letecké opr. Trenčín	3,65	Služby pre bývanie	7,83
Spolu:	76,89	Spolu:	152,15	Spolu:	852,02	Spolu:	1 994,63
Spolu okres:	94,36	Spolu okres:	162,51	Spolu okres:	940,46	Spolu okres:	2 052,48

Zdroj: Krajský úrad životného prostredia Trenčín, 2009

Priority krajskej environmentálnej politiky na úseku štátnej správy ochrany ovzdušia:

- zmena technológií na zníženie emisií, najmä:
 - obnova bloku ENO A podľa najvhodnejšieho variantu (fluidný kotol alebo paroplynový cyklus) v SE a. s., ENO Zemianske Kostolany,
 - likvidácia a náhrada ENO B, II. etapa v SE a. s., ENO Zemianske Kostolany,
 - realizácia III. etapy odprášená dopravy surovín pri výrobe karbidu vápnika (NCHZ a. s., Nováky),
- zatepľovanie budov,
- vytvorenie predpokladu na väčšie využívanie MHD a prímestskej dopravy,
- využívanie obnoviteľných zdrojov, najmä,
 - zavádzanie projektov využitia biomasy ako alternatívnych zdrojov energie pre CTZ,
 - rekonštrukcia uhľových kotolní na kotolne spaľujúce biomasu.

Opatrenia:

- zníženie emisií základných látok znečisťujúcich ovzdušie (SO₂, NO_X, CO, C_xH_y, tuhých emisií), prchavých organických zlúčenín (VOCs), perzistentných organických látok (POPs), ťažkých kovov, CO₂ a ostatných emisií plynov spôsobujúcich skleníkový efekt na stav v súlade s medzinárodnými dohovormi,
- znižovanie emisií oxidov sýry najmä v SE, a.s. ENO o. z. Zemianske Kostolány, ako aj u ostatných prevádzkovateľov VZZO a SZZO,
- znižovanie emisií tuhých látok - popolčeka a ťažkých kovov vo výrobných prevádzkach,
- znižovanie emisií oxidov dusíka a uhlíka v prevádzkach vykazujúcich vysoké emisné zaťaženie týmito škodlivinami,
- znižovanie produkcie látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu zeme,
- budovanie a rozširovanie monitorovacieho a informačného systému o stave kvality ovzdušia kraja,
- posilnenie riadenia kvality ovzdušia,
- vybudovanie hustejšej siete monitorovacích staníc,
- postupné rozširovanie plynofikačnej a elektrifikačnej siete v obciach kraja,
- zavádzať nové technológie, technologické a energetické zariadenia veľkých zdrojov, ktoré zabezpečia zníženie emisií a zvýšenie výroby tepla,
- postupné odstraňovanie zastaralých technológií poškodzujúcich a znečisťujúcich ovzdušie,
- pri výstavbe nových zariadení, ktoré môžu byť zdrojom znečisťovania ovzdušia, alebo pri modernizácii existujúcich zariadení voliť najlepšie dostupné techniky,
- využívanie alternatívnych zdrojov energie (biomasa, geotermálna a slnečná energia, malé vodné elektrárne) tam, kde nie je ekonomické budovanie plynofikácie,
- zmena palivovej základne zdrojov energie s dôrazom na nízko emisné a obnoviteľné zdroje,
- zvýšiť podiel využívania alternatívnych zdrojov energie pri vykurovaní a doprave,
- zneškodnenie perzistentných organických látok v zariadeniach a v starých zásobách, ako aj dekontaminácia území znečistených rezistentnými organickými látkami,
- širšie uplatniť pohonné látky a druhy dopravy neznečisťujúcich životné prostredie (napr. plyn, elektrina a pod.),
- rozvoj hromadnej dopravy a budovanie cyklistických trás,
- zateplňovanie budov a energeticky certifikovanie budov.

2.10.2 Voda

2.10.2.1 Ochrana povrchových a podzemných vôd

Základný dokument v oblasti ochrany povrchových aj podzemných vôd predstavuje zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. V zákone sú implementované všetky právne akty, vrátane 15 smerníc európskych spoločenstiev a európskej únie v oblasti vôd.

Zákon o vodách zabezpečuje všestrannú ochranu vôd vrátane ekosystémov, zachovanie a zlepšenie stavu vôd, manažment povodí a zlepšenie kvality životného prostredia, zabezpečenie funkcií vodných tokov a bezpečnosť vodných stavieb.

Požiadavka na všeobecnú ochranu podzemných a povrchových vôd vyplýva z § 1 zákona č. 364/2004 o vodách, z ktorého vyplýva povinnosť všeobecnej ochrany vôd a ekosystémov, zachovanie a zlepšovanie stavu vôd, účelné, hospodárne a trvalo udržateľné využívanie vôd.

Kvalitatívne aj kvantitatívne ochrana vôd je zabezpečená systémom územnej ochrany vôd, ktorý pozostáva z chránených území na troch úrovniach – všeobecná, regionálna a sprísnená ochrana vôd.

Chránené oblasti prirodzenej akumulácie vôd (Chránená vodohospodárska oblasť)

V zmysle § 31 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov sa vyhlasuje Chránená vodohospodárska oblasť, ktorá predstavuje územie, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvorí významnú prirodzenú akumuláciu povrchových a podzemných vôd. V Trenčianskom kraji sa nachádzajú dve CHVO Strážovské vrchy a CHVO Beskydy a Javorníky, ktoré sa nachádzajú v severnej časti územia a tvoria 24 % rozlohy Trenčianskeho kraja. Celková rozloha CHVO Strážovské vrchy je 757 km², pričom v území Trenčianskeho kraja sa nachádza 700 km². Rozloha CHVO Beskydy a Javorníky predstavuje 1 856 km², pričom na území Trenčianskeho kraja sa nachádza len 375 km², čo predstavuje 20 % celkovej rozlohy CHVO.

Citlivé oblasti

V zmysle § 31 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov sú stanovené citlivé oblasti, ktoré predstavujú vodné útvary povrchových vôd, v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín, ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sú využiteľné ako vodárenské zdroje, a ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd. V zmysle Nariadenia vlády SR č. 617/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé a zraniteľné oblasti je celé územie Slovenskej republiky je zaradené medzi citlivé oblasti.

Zraniteľné oblasti

Podľa § 31 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov sú vyhlásené zraniteľné oblasti, ktoré tvoria poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých koncentrácia dusičnanov je vyššia ako 50 mg.l⁻¹ alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť. Zraniteľné oblasti sú vyhlásené prevažne v nižších polohách s poľnohospodárskou pôdou, kde je riziko ohrozenia vôd vyššou koncentráciou živín, predovšetkým dusičnanmi. V zmysle Nariadenia

vlády SR č. 617/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé a zraniteľné oblasti sa v Trenčianskom kraji nachádza 142 zraniteľných oblastí, ktoré sú vymedzené hranicami katastrálnych území. Zraniteľné oblasti pokrývajú 44 % rozlohy Trenčianskeho kraja a sú vymedzené prevažne v Považskom podolí, Podunajskej pahorkatine, Hornonitrianskej kotline a na úpätí Bielych Karpát, Strážovských vrchov a Považského Inovca. V rámci okresov je najväčšie pokrytie zraniteľnými oblasťami v okresoch Partizánske (100 %), Nové Mesto nad Váhom (78 %) a Trenčín (66 %) a najmenšie v okresoch Považská Bystrica (3 %) a Myjava (2 %). Prehľad zraniteľných oblastí podľa okresov sa nachádza v tab. č. 215.

Tab. 215 Prehľad zraniteľných oblastí v Trenčianskom kraji

Okres	Zraniteľné oblasti	Podiel rozlohy za okres (%)
Bánovce nad Bebravou	Bánovce nad Bebravou, Borčany, Brezolupy, Dežerice, Dolné Naštice, Dubnička, Dvorec, Haláčovce, Horné Naštice, Chudá Lehota, Libichava, Malá Hradná, Malé Hoste Miezgovce, Nedašovce Otrhánky, Pečeňany, Podlužany, Pochabany, Pravotice, Prusy, Ruskovce, Rybany Šišov, Timoradza, Uhrovec, Veľké Držkovce, Veľké Hoste, Veľké Chlievany, Vysočany	53,32 %
Ilava	Bohunice, Bolešov, Borčice, Dubnica nad Váhom, Dulov, Ilava, Kameničany, Košeca, Ladce, Nová Dubnica, Pruské, Sedmerovec, Slavnica, Tuchyňa	52,53 %
Myjava	Hrašné	2,44 %
Nové Mesto nad Váhom	Beckov, Bošáca, Brunovce, Bzince pod Javorinou, Čachtice, Častkovce, Dolné Srnie, Haluzice, Hôrka nad Váhom, Horná Streda, Hrádok, Kočovce, Lubina, Lúka, Modrová, Modrovka, Moravské Lieskové, Nová Ves nad Váhom, Nové Mesto nad Váhom, Očkov, Pobedim, Podolie, Potvorice, Považany, Stará Turá, Trenčianske Bohuslavice, Zemianske Podhradie	78,00 %
Partizánske	Bošany, Brodzany, Hradište, Chynorany, Ješkova Ves, Klátova Nová Ves, Kolačno, Krásno, Livina, Livinské Opatovce, Malé Kršteňany, Malé Uherce, Nadlice, Nedanovce, Ostratice, Partizánske, Pažiť, Skačany, Turčianky, Veľké Kršteňany, Veľké Uherce, Veľký Klíž, Žabokreky nad Nitrou	100,00 %
Považská Bystrica	Plevník – Drienové	2,78 %
Prievidza	Bojnice, Diviacka Nová Ves, Dolné Vestenice, Horné Vestenice, Kocurany, Koš, Lazany, Nedožery - Brezany, Nitrianske Pravno, Nitrianske Sučany, Nitrica, Opatovce nad Nitrou, Poluvsie, Prievidza, Sebedražie	25,46 %
Púchov	Beluša, Horovce, Lednické Rovne, Visolaje	20,67 %
Trenčín	Adamovské Kochanovce, Bobot, Dolná Súča, Horňany, Hrabovka, Chochoľná - Veľčice, Ivanovce, Kostolná - Záriečie, Krivosúd - Bodovka, Melčice - Lieskové, Mníchova Lehota, Motešice, Nemšová, Neporadza, Opatovce, Skalka nad Váhom, Soblahov, Svinná, Štvrtok, Trenčianska Teplá, Trenčianska Turná, Trenčianske Jastrabie, Trenčianske Mitice, Trenčianske Stankovce, Trenčín, Veľká Hradná, Veľké Bierovce, Zamarovce	66,41

Územia s povrchovou vodou určenou na odber pre pitnú vodu

Vodárenský vodný tok predstavuje vodný tok alebo úsek vodného toku, ktorý sa využíva ako vodárenský zdroj alebo ako vodárenský zdroj na odber pitnej vody. Podľa Vyhlášky č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov sa na území Trenčianskeho kraja nachádzajú 3 vodárenské vodné toky, ktoré sa nachádzajú v okresoch Považská Bystrica a Prievidza.

Tab. 216 Prehľad vodárenských vodných tokov v Trenčianskom kraji

P. č.	Názov toku	Č. hydrologického povodia	Vodárenský vodný tok v úseku	
			od km	do km
31.	Papradnianska	4-21-07-056	11,30	20,50
32.	Tužina	4-21-11-010	7,25	15,00
33.	Nitrica	4-21-11-084	33,70	50,10

Vodohospodársky významný vodný tok predstavujú vodné toky a ich ucelené úseky, ktoré sú využívané alebo sa môžu využívať ako vodárenské zdroje, alebo plnia inú funkciu (plavba, odber vody pre priemysel a poľnohospodárstvo, rekreácia, hraničný tok a iné). Na území Trenčianskeho kraja sa v zmysle Vyhlášky č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov nachádza 73 vodohospodársky významných tokov, pričom najväčšie zastúpenie je v okresoch Trenčín a Nové Mesto nad Váhom.

Tab. 217 Prehľad vodohospodárskych významných vodných tokov v Trenčianskom kraji

Čiastkové povodie	Základné povodie	Vodohospodársky významný tok
13 Morava	02 Morava od ústia Myjavy (vrátane) po ústie Dyje	Chvojnica (4-13-02-077)
	03 Morava od ústia Dyje (vrátane) po sútok s Dunajom	Myjava (4-13-03-001), Brezovský potok (4-13-03-014), Bystrina (4-13-03-019), Liešťanský potok (4-13-03-035)
21 Váh	07 Váh od ústia Rajčanky po odbočenie Nosického kanála	Domanižanka (4-21-07-023), Hričovský kanál (4-21-07-035), Papradnianska (4-21-07-056), Marikovský potok (4-21-07-066), Nosický kanál (4-21-07-076), Biela voda (4-21-07-078), Dešňianska (4-21-07-083), Backárov potok (4-21-07-083), Chmelinec (4-21-07-083), Rôtovský potok (4-21-07-083), Lysky (4-21-07-084), Bartošovský potok (4-21-07-084), Malý potôčik (4-21-07-084)
	08 Váh od odbočenia Nosického kanála po jeho ústie	Pružinka (4-21-08-002), Strážovský potok (4-21-08-005), Lednica (4-21-08-020), Zubák (4-21-08-021), Nebrová (4-21-08-024), Tovarský potok (4-21-08-025), Vlára (4-21-08-053), Krištienka (4-21-08-076), Vlárka (4-21-08-076), Súčanka (4-21-08-083), Kočkovský kanál (4-21-08-093), Teplička (4-21-08-110)
	09 Váh od ústia Nosického kanála po odbočenie Biskupického kanála	Biskupický kanál (4-21-09-002), Drietomica (4-21-09-004), Holbovský potok (4-21-09-006), Liešňanský potok (4-21-09-007), Turniansky potok (4-21-09-015), Selecký potok (4-21-09-022), Bošáčka (4-21-09-026), Krivokútsky potok (4-21-09-026), Šiancovský potok (4-21-09-026), Predpolomský potok (4-21-09-027), Chochoľnica (4-21-09-029), Kalnický potok (4-21-09-038), Klanečnica (4-21-09-051), Majlovský potok (4-21-09-053), Hraničný potok (4-21-09-053), Kamečnica (4-21-09-055), Jablonka (4-21-09-060), Trstie (4-21-09-065), Kostolník (4-21-09-067)
	10 Váh od ústia Biskupického kanála po ústie Nitry	Dubová (4-21-10-004), Horný Dudvák (4-21-10-009), Holeška (4-21-10-012)
	11 Nitra po ústie Bebravy	Nitra (4-21-11-001), Solčiansky potok (4-21-11-008), Tužina (4-21-11-010), Chvojnica (4-21-11-017), Porubský potok (4-21-11-027), Handlovka (4-21-11-036), Lehotský potok (4-21-11-061), Osliansky potok (4-21-11-076), Drahožica (4-21-11-080), Nitrica (4-21-11-084), Jasenina (4-21-11-087), Vyčoma (4-21-11-118), Bebrava (4-21-11-129), Machnác (4-21-11-135), Svinica (4-21-11-145), Radiša (4-21-11-163), Haláčovka (4-21-11-173), Livina (4-21-11-175), Hydina (4-21-11-183)
	12 Nitra od ústia Bebravy po ústie Žitavy a Malej Nitry	Chotina (4-21-12-006), Bojnianska (4-21-12-018)

Ochranné pásma vodárenských zdrojov

V zmysle § 32 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov sa vyhlasujú ochranné pásma vodárenských zdrojov I., II. a III. stupňa za účelom ochrany výdatnosti kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov. Ochranné pásma sú zároveň pásmami hygienickej ochrany podľa § 4 ods. 1 písm. j) zákona NR SR č. 596/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Územia s vhodnou vodou na kúpanie

Územie s vhodnou vodou na kúpanie predstavuje prírodné kúpalisko, vyhlásené všeobecne záväznou vyhláškou Krajského úradu životného prostredia, ktoré je monitorované podľa európskych kritérií. Na území Trenčianskeho kraja je evidovaná lokalita Zelená Voda v okrese Nové Mesto nad Váhom ako územie s vhodnou vodou na kúpanie, ktorá je vyhlásená Vyhláškou KÚŽP v Trenčíne č. 2/2005 zo dňa 5.5.2005, ktorou sa vyhlasujú vody vhodné na kúpanie a určujú povrchové vody vhodné pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb.

Územia s povrchovou vodou vhodnou pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb

Povrchové vody vhodné pre život rýb a reprodukciu pôvodných druhov rýb predstavujú územia, ktoré poskytujú vhodné podmienky pre pôvodné druhy rýb. Tieto vody musia spĺňať požiadavky na kvalitu vody a požiadavky osobitne určené pre lososové vody a pre kaprové vody v zmysle Nariadenia vlády SR č. 296/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kvalitu a kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových a osobitných vôd. V rámci Trenčianskeho kraja sú tieto územia vyhlásené Vyhláškou KÚŽP v Trenčíne č. 2/2005 zo dňa 5.5.2005, ktorou sa vyhlasujú vody vhodné na kúpanie a určujú povrchové vody vhodné pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb.

Tab. 218 Úseky povrchových vôd vhodných pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb

Hydrologické číslo	Názov stanovenej vody (kmeňový tok č. 1)	Ďalšie toky (kmeňový tok č. 2)	Vymedzenie I. (rkm)	Vymedzenie II. (rkm)	Poznámka	Zatriedenie
4-13-03-001, 4-13-03-002	Myjava	-	od prameňov	po ústie Brestovského potoka (69,1)	vrátane Brestovského potoka, mimo VN Stará Myjava	L
4-13-03-002	-	Brestovský potok	**	***		
4-21-07-023...031	Domanižanka	-	od prameňov	po ústie do Váhu (219,3)		L
4-21-07-078...082, 4-21-07-085, 4-21-07-086, 4-21-07-088...094	Biela voda	-	od prameňov	po ústie do Váhu (203,0)	vlieva sa do VN Dolné Kočkovce	L

Hydrologické číslo	Názov stanovenej vody (kmeňový tok č. 1)	Ďalšie toky (kmeňový tok č. 2)	Vymedzenie I. (rkm)	Vymedzenie II. (rkm)	Poznámka	Zatriedenie
4-21-08-002...004, 4-21-08-009...015, 4-21-08-016, 4-21-08-018, 4-21-08-019, 4-21-08-022, 4-21-08-023, 4-21-08-028...033, 4-21-08-036, 4-21-08-037, 4-21-08-044, 4-21-08-045, 4-21-08-079...082, 4-21-08-090...092, 4-21-08-120, 4-21-09-001...003, 4-21-09-012, 4-21-09-013, 4-21-09-020...025, 4-21-09-036, 4-21-09-037, 4-21-09-041...046, 4-21-09-048, 4-21-09-049	Váh	-	od ústia toku Pružinka (197,5)	po ústie do VN Trenčianske Biskupice (165,6)	vrátane Pružinky	K
4-21-08-02...004, 4-21-08-09...015,	-	Pružinka	**	***		L
4-21-08-046...054, 4-21-08-056, 4-21-08-057, 4-21-08-060...065, 4-21-08-074, 4-21-08-075, 4-21-08-077...079	-	Vlára	od štátnej hranice SR-ČR (11,0)	po ústie do Váhu (176,5)		K
4-21-11-001, 4-21-11-004...009, 4-21-11-013...016, 4-21-11-020...026, 4-21-11-028...032	Nitra	-	od prameňov	po ústie potoka Kanianka (143,0)	vrátane Kanianky	L
4-21-11-027, 4-21-11-028	-	Porubský potok	**	***	mimo VN Lazany	
4-21-11-032	-	Kanianka	**	***		
4-21-11-084...086, 4-21-11-093...096, 4-21-11-099...101, 4-21-11-104...113	Nitrica		od prameňov	po ústie do Nitry (111,9)	mimo VN Nitrianske Rudno	L
4-21-11-110	-	Hradištnica	**	***		
4-21-11-111	-	Skačiansky potok	**	***		
4-21-11-112	-	Kršteniansky potok	**	***		
4-21-11-129...134, 4-21-11-138...141, 4-21-11-143...146, 4-21-11-149...156	Bebrava	-	od prameňov	po ústie Svinice (20,4)	vrátane Svinice	L
4-21-11-130	-	Trebichavský potok	**	***		
4-21-11-135...138	-	Machnáč	**	***		

Hydrologické číslo	Názov stanovenej vody (kmeňový tok č. 1)	Ďalšie toky (kmeňový tok č. 2)	Vymedzenie I. (rkm)	Vymedzenie II. (rkm)	Poznámka	Zatriedenie
4-21-11-145, 4-21-11-146, 4-21-11-149...156	-	Svinica	**	***		

Pozn. : ** - od miesta, kde dochádza k sútoku minim. dvoch drobných vod. tokov vzniknutých sútokom pramenných stružiek

*** - do ústia menovaného toku

L/K – lososové/kaprové vody

2.10.2.2 Kvalita povrchových vôd

Územie Trenčianskeho kraja patrí z hľadiska hydrologického členenia patrí do povodia Dunaja, v rámci čiastkových povodií do povodia Váhu a len malá časť v okrese Myjava do povodia Moravy. Čiastkové povodie Váhu sa v riešenom území člení na základné povodia:

- 4-21-07 Váh od ústia Rajčanky po odbočenie Nosického kanála,
- 4-21-08 Váh od odbočenia Nosického kanála po jeho ústie,
- 4-21-09 Váh od ústia Nosického kanála po odbočenie Biskupického kanála,
- 4-21-11 Nitra po ústie Bebravy (vrátane).

V rámci čiastkového povodia Moravy zasahuje riešené územie do základného povodia:

- 4-13-03 Morava od ústia Myjavy (vrátane) po ústie Dyje.

Kvalita vôd je stanovená v zmysle Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 296/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kvalitu a kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd. Kvalita povrchových vôd je vzhľadom na dostupné údaje uvádzaná v zmysle normy STN 75 7221, podľa ktorej sa zaraďuje kvalita povrchovej vody podľa jednotlivých ukazovateľov do tried kvality. Skupiny ukazovateľov kvality vody sú zaradené do piatich tried: I. trieda - veľmi čistá voda, II. trieda - čistá voda, III. trieda - znečistená voda, IV. trieda - silno znečistená voda, V. trieda - veľmi silno znečistená voda.

Tab. 219 Prehľad ukazovateľov kvality vody

Skupina	Skupina ukazovateľov kvality vody	Ukazovatele kvality vody
A	kyslíkový režim	rozpustený kyslík, BSK ₅ , ChSK _{Mn} , ChSK _{Cr}
B	základné fyzikálno-chemické ukazovatele	pH, teplota vody, rozpustené látky alebo merná vodivosť, chloridy, sírany
C	Nutrienty	amoniakálny dusík, dusičnanový dusík, celkový fosfor
D	biologické ukazovatele	sapróbny index biosestónu, sapróbny index bentosu
E	mikrobiologické ukazovatele	koliformné baktérie, termotolerantné koliformné baktérie
F	Mikropolutanty	ortuť, kadmium, arzén, olovo, meď, nepolárne extrahovateľné látky
G	Toxicita	akútna toxicita na vodné organizmy (kôrovce, riasy), klíčivosť

Skupina	Skupina ukazovateľov kvality vody	Ukazovatele kvality vody
		semien
H	Rádioaktivita	celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta

Čiastkové povodie Váhu

Stredný tok Váhu je znečisťovaný husto osídlenými oblasťami s rozvinutým priemyslom, kde najväčšími znečisťovateľmi sú Trenčianska vodárenská a. s. a priemysel z aglomerácií Dubnica nad Váhom, Trenčín a Nové Mesto nad Váhom.

V najvyššom mieste odberu na rieke Váh – Púchov je kvalita vody relatívne dobrá, až na skupinu mikrobiologických ukazovateľov, ktorá vykazuje IV. triedu, t. z. silne znečistená voda.

V mieste odberu Váh – Trenčín vykazujú prvé tri skupiny ukazovateľov II. triedu znečistenia, teda čistú vodu avšak skupina nutrientov vykazuje III. triedu znečistenia a skupina mikrobiologických ukazovateľov a ukazovateľov rádioaktivity vykazuje IV. triedu znečistenia. V porovnaní s obdobím 2002/2003 došlo k zlepšeniu ukazovateľov kyslíkového režimu a základných fyzikálno – chemických ukazovateľov, k zhoršeniu ukazovateľa rádioaktivity a ostatné skupiny ukazovateľov sú bez zmeny. Najväčšími producentmi odpadových vôd je čistička odpadových vôd mesta Trenčín a Trenčianska vodárenská spoločnosť, a. s.

Najhoršia kvalita vody je zaznamenaná v odbernom Váh – Opatovce, kde dokumentujú silne znečistenú vodu mikrobiologické ukazovatele a ukazovatele rádioaktivity. V porovnaní s pozorovacím obdobím 2002/2003 sa zlepšili ukazovatele nutrientov a rádioaktivity a ostatné ukazovatele sa zhoršili o triedu.

Tab. 220 Kvalitatívne charakteristiky toku Váh v sledovanom období 2005/2006

Okres	Tok	Odborné miesto	Riečny km	Skupiny ukazovateľov					
				A	B	C	D	E	F
Púchov	Váh	Váh - Púchov	204,3	II.	II.	II.	II.	IV.	II.
Ilava	Váh	Váh - Pod Dubnicou	177,8	II.	II.	III.	II.	IV.	II.
Trenčín	Váh	Váh - Trenčín	165,1	II.	II.	II.	III.	IV.	IV.
	Váh	Váh - Opatovce	157,2	II.	II.	III.	III.	IV.	IV.

Zdroj: SHMÚ, 2009

Čiastkové povodie Myjavy

Na rieke Myjava nie je situácia s kvalitou vody priaznivá, nakoľko v sledovanom období 2005/2006 v obidvoch odberných miestach vykazovali niektoré ukazovatele veľmi silné znečistenie. Významným zdrojom znečistenia rieky Myjava je kanalizácie mesta Myjava.

Tab. 221 Kvalitatívne charakteristiky toku Váh v sledovanom období 2005/2006

Okres	Tok	Odborné miesto	Riečny km	Skupiny ukazovateľov					
				A	B	C	D	E	F
Myjava	Myjava	Myjava - Nad Myjavou	67,8	II.	II.	II.		III.	IV.
	Myjava	Myjava - Pod Myjavou	60,4	IV.	III.	V.	II.	IV.	IV.

Zdroj: SHMÚ, 2009

Čiastkové povodie Nitry

Rieku Nitra vrátane sledovaných prítokov zaraďujeme medzi silne až veľmi znečistené toky v dôsledku antropogénnej činnosti v danej oblasti. Nepriaznivú situáciu je výsledkom ťažby a priemyslu v Handlovej, Prievidzi a Novákoch, chemickým závozom v Novákoch a ČOV-kami v okresných mestách.

Pozdĺž celého toku Nitry je kvalita vody zaradená do IV. a V. triedy okrem miesta odberu nad Kolačnom, kde tento úsek je zaradený do III. triedy čistoty. Hlavnou príčinou znečistenia vôd na toku sú Novácke chemické závody, elektrárň v Zemianskych Kostoľanoch a Bošianska koželužna. Dlhodobá nepriaznivá situácia je spôsobená aj nízkymi prietokmi, úpravami koryta, poľnohospodárskou činnosťou a zmenami v krajine.

Z prítokov Nitry naďalej nepriaznivý stav zostáva na Handlovke, ktorej vody sú v V. triede čistoty, pričom triedu určujúcimi ukazovateľmi sú skupiny ukazovateľov C, D, E a F. Triedu určujúcim ukazovateľom v profile Bebrava - Krušovce sú koliformné baktérie, ktoré zaraďujú tento úsek do V. triedy čistoty.

Tab. 222 Kvalitatívne charakteristiky povodí Váh v sledovanom období 2005/2006

Okres	Tok	Odborné miesto	Riečny km	Skupiny ukazovateľov					
				A	B	C	D	E	F
Prievidza	Nitra	Nitra - Nad Kľačnom	165	I.	II.	II.	II.	II.	III.
	Nitra	Nitra - Opatovce nad Nitrou	138,7	III.	II.	IV.	III.	V.	
	Nitra	Nitra - Chalmová	123,8	V.	V.	IV.	V.	V.	V.
	Handlovka	Handlovka - Koš	1,2	IV.	III.	V.	V.	V.	V.
	Handlovka	Handlovka - Pod Handlovkou	23	IV.	III.	V.	V.	V.	V.
Partizánske	Nitrica	Nitrica - Partizánske	0,2	II.	II.	III.	III.	IV.	V.
	Bebrava	Bebrava - Krušovce	3,4	III.	III.	IV.	IV.	V.	IV.

Zdroj: SHMÚ, 2009

Významné zdroje znečistenia povrchových vôd

V rámci významných zdrojov znečistenia povrchových vôd v roku 2008 sú na území Trenčianskeho kraja evidované Novácke chemické závody a. s., ČOV a ZVS a. s., o. z. Nové Zámky ČOV Nové Zámky.

Tab. 223 Významné zdroje znečistenie povrchových vôd v roku 2008

Názov zdroja	Tok	Riečny km	Množstvo vyp. vody [m ³ .rok ⁻¹]	Vypúšťané znečistenie [t.rok ⁻¹]				
				BSK-5	ChSK-Cr	NL	NEL-UV	NEL-IČ
Novácke chemické závody a. s., ČOV	Nitra	129,7	4 453 244	305,71	1 727,69	138,94	1,74	-
ZVS a.s., o. z. Nové Zámky, ČOV Nové Zámky	Nitra	8,8	3 466 727	179,54	360,19	333,04	-	-

Zdroj: SHMÚ, 2009

2.10.3 Zhodnotenie podzemných vôd

Monitoring kvality podzemných vôd vychádza zo súčasnej platnej legislatívy Slovenskej republiky a Európskej únie. Monitorovanie kvality podzemných vôd na Slovensku je súčasťou Komplexného monitorovacieho systému životného prostredia SR v zmysle Uznesenia vlády č. 449/1992.

Doteraz používané rozdelenie monitorovacích objektov do 26 vodohospodársky významných oblastí sa v súlade s požiadavkami Rámcovej smernice o vodách nahradilo 75 vodnými útvarmi, pričom 16 je kvartérnych a 59 predkvartérnych. Hodnotenie kvality podzemných vôd je v zmysle Vyhlášky č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu.

Znečistenie podzemných vôd pochádza z infiltrácie povrchových vôd do riečnych sedimentov, z priemyselných hnojív, znečistených zrážkových vôd, skládok odpadov, priemyselných a odpadových vôd mestských a sídelných aglomerácií a poľnohospodárstva. Pri celkovom zhodnotení hodnôt celkovo k zvýšeniu železa, mangánu, dusičnanov, chloridov a niektorých stopových prvkov.

Kvartérne útvary

SK1000400P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Váhu, Nitry a ich prítokov južnej časti oblasti povodia Váh

Oblasť zasahuje do Trenčianskeho kraja svojimi severnými výbežkami. Podzemné vody oblasti SK10000400P sú ovplyvňované antropogénnou činnosťou vo všetkých častiach útvaru. V rámci základných fyzikálno – chemických ukazovateľov sa najviac sa vyskytuje zvýšená koncentrácia mangánu, a to najmä v Novákoch a Prievidzi. Železo taktiež prekračuje limitné hodnoty vo viacerých objektoch, pričom najväčšie prekročenie je zaznamenané v objekte 225390 Prievidza letisko ($15,02 \text{ mg.l}^{-1}$). So stopových prvkov sa dokumentuje arzén v objekte 027590 Ostratice a 225390 Prievidza. V rámci oblasti SK10000400P je najviac znečistená oblasť Prievidze, kde sa vyskytujú zvýšené koncentrácie arzénu, železa, mangánu, naftalénu a amónneho iónu.

Tab. 224 Ukazovatele prekračujúce prahové a limitné hodnoty v objektoch útvaru SK1000400P

Číslo objektu	Názov objektu	Prahová hodnota	Limitná hodnota
025690	Nováky – sever	Fe, Mn, TCE	Fe
027590	Ostratice	As, Cl-, Fe, Fe ²⁺ , Mn, Naftalén	As, Fe, Fe ²⁺ , Mn
214590	Modrovka	Mn	Mn
215290	Nové Mesto nad Váhom	Fe, Mn, Naftalén	Mn
225390	Prievidza – letisko	As, Fe, Fe ²⁺ , Mn, NH ₄ ⁺ , Naftalén	As, Fe, Fe ²⁺ , Mn, NH ₄ ⁺ , Naftalén
225790	Nováky	As, Fe, Fe ²⁺ , Mn, NH ₄ ⁺	Fe, Fe ²⁺ , Mn

Zdroj: Kvalita podzemných vôd na Slovensku 2007, SHMÚ, 2009

SK1000500P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Váhu a jeho prítokov severnej časti oblasti povodia Váh

Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Váhu sú ovplyvňované antropogénnou činnosťou najmä aglomeráciou Trenčín. V objekte 017790 hodnota ukazovateľa vodivosti pri 25 C prekročila indikačnú hodnotu 2-krát s hodnotami 280 mS/m. V skupine základných fyzikálno – chemických ukazovateľov sa dokumentuje prekročenie koncentrácie dusičnanov v objekte 016090 Veľké Bierovce, chloridov, železa v objekte 332316 Púchov a mangánu v objekte 332601 Dubnica SZM. V rámci polycyklických aromatických uhľovodíkov sa v území vyskytujú zvýšené koncentrácie naftalénu vo Veľkých Bierovciach, Savčine a Horovciach.

Tab. 225 Ukazovatele prekračujúce prahové a limitné hodnoty v objektoch útvaru SK1000500P

Číslo objektu	Názov objektu	Prahová hodnota	Limitná hodnota
016090	Veľké Bierovce	Fe, NO ₃ ⁻ , Naftalén	NO ₃ ⁻ , Naftalén
017790	Horenická Hôrka	Cl ⁻ , Na, RI, vodiv_25	Cl ⁻ , Na, RL, vodiv_25
018990	Savčina	Naftalén	Naftalén
113104	Veľké Bierovce – HSB -1	DCB 1, 3, Naftalén	DCB 1, 3
217190	Horovce	Fenantrén. Naftalén	Fenantrén, Naftalén
217890	Dolné Kočkovce	ATZ, Cl ⁻ , Prometryn	ATZ
332316	Púchov	Fe	Fe
332601	Dubnica SZM	Mn	Mn

Zdroj: Kvalita podzemných vôd na Slovensku 2007, SHMÚ, 2009

Predkvartérne vodné útvary

V rámci požiadaviek Rámcovej smernice o vodách bolo Slovensko vymedzených 59 predkvartérnych vodných útvarov. Na území Trenčianskeho kraja sa nachádzajú alebo zasahuje 16 predkvartérnych útvarov. Na základe zhodnotenia kvality podzemných vôd za rok 2007 možno skonštatovať, že kvalita podzemných vôd v riešenom území je dobrá, až na prekročenia limitných koncentrácií prevažne železa, mangánu, dusičnanov a arzénu.

Tab. 226 Ukazovatele prekračujúce prahové a limitné hodnoty v objektoch predkvartérnych útvarov

Útvar	Číslo objektu	Názov objektu	Prahová hodnota	Limitná hodnota
SK2001000P	531490	Nové Mesto nad Váhom M-14	Fe, Fe ²⁺ , NO ₃ ⁻	Fe, Fe ²⁺ , NO ₃ ⁻
SK2001300P	114099	Veľké Držkovce	NO ₃ ⁻	No ₃ ⁻
SK200140KF	026690	Hradište – sever	Fe, Mn	Fe
SK200150FP	102009	Brodzany	Fe, Mn	Mn
SK200160FK	113699	Dlžín	As	As

Zdroj: Kvalita podzemných vôd na Slovensku 2007, SHMÚ, 2009

SK2000400P Medzizrnové podzemné vody V časti Viedenskej panvy oblasti povodia Dunaja

Útvar zasahuje svojou severnou časťou do riešeného územia, avšak na území sa nenachádza žiaden monitorovací objekt.

SK200060KF Dominantné krasovo – puklinové podzemné vody Pezinských Karpát oblasti povodia Dunaj

Útvar nepatrne zasahuje do riešeného územia.

SK2000700F Puklinové podzemné vody západnej časti flyšového pásma oblasti povodia Dunaj

V rámci útvaru podzemných vôd flyšového pásma sa nachádzajú 3 monitorovacie objekty, v ktorých neboli prekročené limitné hodnoty.

SK200090FK Puklinové podzemné vody Myjavskej pahorkatiny oblasti povodia Váh

V útvare puklinových podzemných vôd Myjavskej pahorkatiny sú využívané pramene Lubina a Vaďovce, ktoré majú dobrú kvalitu vody a v žiadnom ukazovateli nedošlo k prekročeniu limitných ani prahových hodnôt.

SK2001000P Medzizrnové podzemné vody Podunajskej panvy a jej výbežkov oblasti povodia Váh

Útvar medzizrnových podzemných vôd Podunajskej panvy a jej výbežkov nepatrne zasahuje do riešeného územia. V území sa nachádza monitorovací objekt 531490 Nové Mesto nad Váhom M-14, v ktorom sú prekročené limitné hodnoty železa a dusičnanov, ktoré patria k najčastejšie prekračovaným ukazovateľom.

SK200110KF Dominantné krasovo – puklinové podzemné vody južnej časti Považského Inovca oblasti povodia Váh

Do Trenčianskeho kraja zasahuje severnou časťou útvar podzemných vôd južnej časti Považského Inovca, v rámci ktorého sa nachádza monitorovací objekt 098099 Lúka nad Váhom, v ktorom nedošlo k prekročeniu limitných hodnôt ukazovateľov.

SK200120FK Puklinové a krasovo – puklinové podzemné vody severnej časti Považského Inovca oblasti povodia Váh

Útvar puklinových a krasovo – puklinových podzemných vôd severnej časti Považského Inovca oblasti povodia Váh zasahuje do južnej časti riešeného územia, avšak v území sa nenachádza monitorovací objekt.

SK2001300P Medzizrnové podzemné vody Bánovskej kotliny oblasti povodia Váh

V útvare medzizrnových podzemných vôd Bánovskej kotliny oblasti povodia Váh bola v objekte 114099 Veľké Držkovce prekročená hodnota dusičnanov (56 mg.l^{-1}).

SK14200140KF Dominantné krasovo – puklinové podzemné vody Strážovských vrchov a Lúčanskej Malej Fatry oblasti povodia Váh

Útvar sa nachádza v centrálnej časti Trenčianskeho kraja a vykazuje dobrú kvalitu vody. V rámci 6 monitorovacích objektov došlo k prekročeniu limitných hodnôt vo objekte 026690 Hradište – sever a to v ukazovateli Fe_{celk} ($0,28 \text{ mg.l}$).

SK200150FP Puklinové a krasovo – puklinové podzemné vody Tribeča oblasti povodia Váh

Útvar puklinových a krasovo – puklinových podzemných vôd Tribeča oblasti povodia Váh zasahuje do južnej časti Trenčianskeho kraja. Vo využívanom prameni 102009 Brodzany došlo k prekročeniu koncentrácie mangánu ($0,115 \text{ mg.l}$).

SK200160FK Puklinové a krasovo – puklinové podzemné vody Strážovských vrchov oblasti povodia Váh

V útvare puklinových a krasovo – puklinových podzemných vôd Strážovských vrchov oblasti povodia Váh sa kvalita podzemných vôd sleduje vo využívanom prameni 113699 Džín. K prekročeniu limitnej hodnoty došlo len v prípade arzénu ($12 \mu\text{g.l}^{-1}$), ostatné sledované ukazovatele sa vyskytovali v koncentráciách nižších ako limit stanovený nariadením.

SK200170FP Puklinové a medzizrnové podzemné vody neovulkanitov a terciérnych sedimentov Hornonitrianskej kotliny oblasti povodia Váh

Útvar sa nachádza v juhozápadnej časti Trenčianskeho kraja a kvalita vody je sledovaná v monitorovacom objekte Nitrianske Sučany. V objekte nedošlo k prekročeniu limitných hodnôt v žiadnom ukazovateli. Len v skupine terénnych ukazovateľov hodnota nasýtenia vody kyslíkom nedosiahla hodnotu 50 %, ktorú odporúča nariadenie č. 354/2006 Z. z.

SK2001800F Puklinové podzemné vody západnej časti flyšového pásma a Podtatranskej skupiny oblasti povodia Váh

Útvar puklinových podzemných vôd západnej časti flyšového pásma a Podtatranskej skupiny oblasti povodia Váh zaberá v Trenčianskom kraji územie Bielych Karpát a a Javorníkov. V rámci sledovaných objektov nedošlo k prekročeniu limitných hodnôt.

SK200190FK Puklinové a krasovo – puklinové podzemné vody pohoria Žiar oblasti povodia Váh

V útvare puklinových a krasovo – puklinových podzemných vôd pohoria Žiar oblasti povodia Váh sa nachádza jeden využívaný prameň 114599 Ráztočno, v ktorom nedošlo k prekročeniu limitných hodnôt v žiadnom ukazovateli.

SK200200FP Puklinové a medzizrnové podzemné vody neovulkanitov pohoria Vtáčnik a Kremnických vrchov oblasti povodia Váh

Útvar zasahuje svojím západným okrajom do Trenčianskeho kraja. Vo využívanom prameni 106399 Handlová Remata nebolo zaznamenané prekročenie limitných hodnôt v žiadnom ukazovateli.

Priority krajskej environmentálnej politiky na úseku štátnej vodnej správy:

- výstavba a dobudovanie kanalizácií a čistiarní odpadových vôd predovšetkým v obciach nad 2 000 obyvateľov, ktoré majú byť odkanalizované do 31.12.2015, tak ako je to uvedené v o vodnom zákone a táto podmienka bola daná ako záväzok vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie,
- Z obcí, ktoré je potrebné odkanalizovať by mali mať prednosť tie, ktoré sa nachádzajú v ochranných pásmach významných vodných zdrojov, akými sú v Trenčianskom kraji predovšetkým:
- Čachtice,
- Pružina, Domanižanská dolina,
- obce nachádzajúce sa v ochrannom pásme Slatinskej pramennej línie,
- začať sa venovať väčšiemu využívaniu zrážkových vôd a neodvádzať ich bez využitia do kanalizácie (napr. zavlažovanie pôdy, kropenie komunikácií v letných mesiacoch v mestách),

- systematicky sa začať venovať v povodiach vodných tokov opatreniam znižujúcim možnosť vzniku povodní (znižovanie povodňových prietokov zvyšovaním vsaku, zadržiavaním špičiek povodňových vln v retenčných priestoroch nádrží a poldrov a reaktiváciou zátopových plôch),
- dokončenie odstraňovania povodňových škôd predchádzajúcich rokov,
- zvýšiť účinnosť správcov povodí s vodoprávnymi úradmi vo veciach prevencie pred povodňami,
- vybudovanie zariadení na ochranu pred povodňami,
- zámer projektu Vážskej vodnej cesty v zmysle uznesenia vlády SR č. 463 z 9. mája 2002.

Opatrenia:

- ochrana využívaných vodných zdrojov,
- znižovanie strát vody zo siete a vodárenských zariadení, rekonštrukcia siete,
- budovanie a rekonštrukcia existujúcich ČOV,
- efektívne využívanie existujúcich zdrojov vody (ochrana vodných zdrojov, úspory a recyklácia, rekonštrukcie existujúcich zdrojov a zvyšovanie ich efektívnosti),
- zabezpečenie účelnej správy vodného hospodárstva – integrovaný manažment povodí,
- sledovanie množstva a kvality vôd vo vodných útvaroch povrchových a podzemných vôd ako aj jeho ovplyvňovania pri nakladaní s vodami,
- realizovať technické opatrenia (napr. zalesňovanie, pozemkové úpravy a pod.) na podporu zadržiavania vody, spomalenie odtoku – predovšetkým v povodiach deficitných oblastí so zníženou retenčnou schopnosťou,
- chránené vodohospodárske oblasti,
- v zraniteľných oblastiach dodržiavať Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach,
- dôsledne uplatňovať zvýšenú ochranu a racionálne využívanie vodných zdrojov vzhľadom na ich environmentálnu hodnotu a verejnoprospešnej funkcie,
- zvyšovanie protipovodňovej ochrany územia,
- stanovenie a vyhlásenie inundačných území pri vodných tokoch,
- eliminácia znečistenia povrchových a podzemných vôd odstraňovaním zdrojov plošného a bodového znečistenia,
- zabezpečenie dostatku pitnej vody a zníženie znečistenia ostatných vôd pod prípustnú mieru,
- obmedziť produkciu odpadových vôd a v nich obsiahnutých znečisťujúcich látok priamo u ich producentov (úprava v technológii výroba, využívanie recirkulácie, ap.),
- riešiť ochranu pred znečistením dusičnanmi v spolupráci s poľnohospodármi,
- zvýšiť ochranu vodárenských zdrojov, zabezpečovanú ochrannými pásmami tak, aby bolo možné znížiť stupeň úpravy vody potrebný na výrobu vody,
- obmedziť plošné znečisťovanie, najmä z poľnohospodárstva, a vykonať opatrenia na zmenšenie vodnej erózie,
- prehodnotiť využiteľné množstvá podzemných vôd na pitné účely z hľadiska trvalo udržateľného rozvoja a zohľadnenia vplyvu klimatických zmien na hydrologické povodia.

2.10.4 Pôda

Pôda má v životnom prostredí významnú úlohu z dvoch hľadísk. Jednak ako nenahraditeľná zložka krajiny plní produkčnú funkciu a ako zložka s kapacitne obrovským regulačným, detoxikačným a hygienicky čistiacim významom plní funkciu environmentálnu ako zložka, ktorá ochraňuje iné zložky a prírodné zdroje.

Stále viac vystupuje do popredia poškodenie pôd prírodnými procesmi a to hlavne následkom intenzívnej antropogénnej činnosti. Hlavnými negatívnymi faktormi, ktoré ovplyvňujú poľnohospodársku výrobu a environmentálne funkcie sú zhutňovanie a acidifikácia pôd, neuvážené rekultivácie pôd, najmä odvodňovanie, nadmerná chemizácia, divoké skládky, zvýšená veterná a vodná erózia.

2.10.4.1 Ochrana poľnohospodárskej pôdy

Ochranu poľnohospodárskej pôdy je stanovená v zákone č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V Trenčianskom kraji sa vyskytujú pôdy zaradené do všetkých kvalitatívnych skupín, pričom najväčšie zastúpenie majú pôdy skupín č. 9 (25 %), č. 6 (21 %). Zo zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane poľnohospodárskej pôdy vyplýva požiadavka ochrany poľnohospodárskej pôdy, ktorá ustanovuje, že poľnohospodársku pôdu možno využiť na nepoľnohospodárske účely len v nevyhnutných prípadoch a v odôvodnenom rozsahu. V Trenčianskom kraji riešenom území sa nachádzajú chránené pôdy, teda pôdy 1 až 4. kvalitatívnej skupiny, ktoré tvoria 17 % v rámci poľnohospodárskej pôdy. V rámci okresov sa najviac chránených pôd nachádza v okresoch Partizánske (45 %), Nové Mesto nad Váhom (37 %) a Bánovce nad Bebravou (21 %).

Tab. 227 Podiel tried kvality poľnohospodárskej pôdy podľa BPEJ v Trenčianskom kraji (2007)

Okres	Stupeň kvality								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ilava	-	5,21	6,04	3,6	4,5	24,1	9,35	10,78	36,42
Myjava	-	0,46	0,26	2,27	19,21	15,64	26,58	6,56	29,01
Nové Mesto n. V	2,58	16,13	11,98	6,33	11,86	14,3	9,79	11,14	15,89
Partizánske	1,11	14,86	8,85	20,55	32,96	11,78	4,98	2,84	2,06
Považská Bystrica	-	-	0,01	-	8,66	11,06	20,11	18,04	42,12
Prievidza	-	3,58	3,02	0,32	7,58	33,15	19,65	6,72	25,97
Púchov	-	3,86	2,02	0,54	5,16	9,39	20,77	10,33	47,94
Trenčín	0,83	3,74	4,03	8,06	11,13	25,27	11,07	12,58	23,3
Trenčiansky kraj	0,61	6,1	4,54	5,72	13,21	20,91	14,84	9,2	24,86

Zdroj: VÚPOP, 2009

2.10.4.2 Erózia pôd

Erózia sa prejavuje odnosom pôdy vodou alebo vetrom a jej ukladaním na iných miestach vo forme nánosov, náplavov a naviatím. Prejavuje sa dvoma spôsobmi. Jednak ako líniová

erózia, ktorá vytvára sieť výmoľov a jednak ako plošná erózia. Vodná i veterná erózia primerane ich stupňu intenzity sú veľmi nebezpečné a škodlivé. Zmyvom pôdy vodou alebo odviatím vetrom sa strácajú najjemnejšie pôdne častice, hnojivá i vysiate osivá, zoslabuje sa a zhoršuje ornica, ničia sa kľúčiacie rastliny, poškodzujú sa vzrastlé rastliny, roznášajú sa semená plevelov, šíria sa choroby rastlín prenosom choroboplodných spór a mikróbov, čím sa následne stáva vodohospodárskym polutantom.

Vodná erózia sa výraznejšie prejavuje v severných okresoch, najmä v podhorských a horských oblastiach, kde je vyššia svahovitosť. Najhoršia situácia v rámci ohrozenia pôd vodnou eróziou je v okresoch Považská Bystrica, Púchov a Myjava.

Tab. 228 Potenciálna ohrozenosť poľnohospodárskych pôd Trenčianskeho kraja vodnou eróziou

Okres	Kategória eróznej ohrozenosti [% z poľnohospodárskej pôdy]			
	žiadna až slabá erózia	stredná erózia	silná erózia	extrémna erózia
Bánovce nad Bebravou	33,62	31,52	21,2	13,66
Ilava	34,37	11,98	19,78	33,86
Myjava	8,61	25,76	34,75	30,87
Nové Mesto nad Váhom	42,2	17,21	21,2	19,39
Partizánske	56,35	27,36	13,5	2,79
Považská Bystrica	10,36	10,41	39,06	40,18
Prievidza	29,08	22,23	22,25	26,44
Púchov	16,52	6,9	31,68	44,89
Trenčín	29,46	18,89	25,36	26,29
Trenčiansky kraj	29,53	19,64	24,95	25,88

Zdroj: VÚPOP, 2009

Návrh opatrení proti pôsobeniu vodnej erózie by sa mal riešiť v rámci projektov pozemkových úprav, pri ktorých ide hlavne o racionálne priestorové usporiadanie pozemkového vlastníctva pri rešpektovaní ochrany životného prostredia, tvorby územného systému ekologickej stability a prevádzkovo-ekonomických hľadísk poľnohospodárskej výroby.

Stredná a silná veterná erózia sa v Trenčianskom kraji vyskytuje minimálne. Na väčšine poľnohospodárskej pôdy sa vyskytuje slabá až žiadna veterná erózia (98 %). Intenzita je závislá najmä na sklonitosti reliéfu, pokryvnosti vegetáciou a na pôdnom druhu. Stredná až silná veterná erózia má najväčšie zastúpenie v okresoch Považská Bystrica, Púchov a Myjava.

Tab. 229 Zastúpenie kategórií ohrozenosti veternou eróziou v okresoch Trenčianskeho kraja

Okres	Kategória eróznej ohrozenosti [% z poľnohospodárskej pôdy]			
	žiadna až slabá erózia	stredná erózia	silná erózia	extrémna erózia
Bánovce nad Bebravou	99,24	0,76	-	-
Ilava	88,15	11,7	0,14	-
Myjava	100	-	-	-
Nové Mesto nad Váhom	99,66	0,33	0,02	-
Partizánske	100	-	-	-

Okres	Kategória eróznej ohrozenosti [% z poľnohospodárskej pôdy]			
	žiadna až slabá erózia	stredná erózia	silná erózia	extrémna erózia
Považská Bystrica	97,48	2,41	0,11	-
Prievidza	97,43	2,57	-	-
Púchov	98,5	1,39	0,12	-
Trenčín	98,13	1,39	0,03	-
Trenčiansky kraj	97,96	1,99	0,05	-

Zdroj: VÚPOP, 2009

2.10.4.3 Náchylnosť na zhutnenie

Zhutnenie pôdy predstavuje proces degradácie pôdy, ktorý ovplyvňuje produkčnú funkciu pôdy, ale aj jej náchylnosť na iné degradačné procesy pôdy a krajiny. Náchylnosť pôdy na zhutnenie môže byť podmienená primárne alebo sekundárne, pričom primárne zhutnenie je podmienené genetickými vlastnosťami pôdy a sekundárne zhutnenie je spôsobené činnosťou človeka. V rámci Trenčianskeho kraja je 51 % pôd náchylných na zhutnenie.

Tab. 230 Podiel kategórií ohrozenosti zhutnením pôd v Trenčianskom kraji

Okres	Náchylnosť na zhutnenie [% z poľnohospodárskej pôdy]			
	primárna	primárna i sekundárna	sekundárna	bez zhutnenia
Bánovce nad Bebravou	16,7	31,56	20,1	31,65
Ilava	16,64	9,9	8,84	64,62
Myjava	29,23	23,11	0,68	46,98
Nové Mesto nad Váhom	18,22	10,57	22,42	48,8
Partizánske	31,26	14,96	36,6	17,18
Považská Bystrica	22,63	9,29	3,61	64,46
Prievidza	15,94	30,34	4,27	49,45
Púchov	20,54	7,71	6,47	65,28
Trenčín	9,15	21,57	15,71	53,57
Trenčiansky kraj	18,66	19,21	12,93	49,2

Zdroj: VÚPOP, 2009

2.10.4.4 Kontaminácia pôd rizikovými látkami

Zaťaženie poľnohospodárskych pôd rizikovými látkami je sledovaná v rámci Čiastkového monitorovacieho systému – Pôdy ako aj jeho subsystému Plošný prieskum kontaminácie pôd (PPKP). V rámci Plošného prieskumu kontaminácie pôd sú sledované obsahy kontaminujúcich látok v pôdach vo vybraných katastrálnych územiach. Výbery sa realizované na základe doteraz zistených zvýšených obsahov kontaminujúcich látok, ktoré boli preukázané v predošlých cykloch PPKP.

Tab. 231 Prehľad kontaminácie pôd v rámci PPKP 2005 – odberový rok 2004

Okres	Kontrolné hony		Sledované parametre	Nadlimitné hodnoty		Nadlimitné parametre
	Rozloha (ha)	Počet		Rozloha (ha)	Počet	
Bánovce nad Bebravou	1 657,0	53	Pb, Cd, Cr, Ni, Hg, As	-	-	-
Nové Mesto nad Váhom	392,0	13	Pb, Cd, Cr, Ni, Hg, As	-	-	-
Prievidza	760,5	20	Pb, Cd, Cr, Ni, Hg, As, Zn	145,0	5	As
Trenčín	202,0	13	Pb, Cd, Cr, Ni, Hg, As	-	-	-

Zdroj: Správa o stave životného prostredia v roku 2007, MŽP SR, 2008

V rámci odberového roku 2004 boli zistené prekročené limitné hodnoty parametra arzén v okrese Prievidza, ktorý predstavuje územie so zvlášť narušeným prostredím.

2.10.4.5 Zosuvy

Jedným z najrozšírenejších deštrukčných javov pôdy v kraji sú zosuvy, ktoré majú nepriaznivé dôsledky na využitie územia, najmä na poľnohospodárstvo. Na druhej strane sa vďaka nim zachovala podstatná časť genofondu lúk. Vyskytujú sa hlavne v podhorskej oblasti Bielych Karpát a na Myjavskej pahorkatine, v severných častiach okresov Nové Mesto nad Váhom (Lubina, Nová Bošáca, Bošáca), Trenčín (Drietoma, Horné Srnie, Kostolná - Záriečie), Ilava (Pruské, Tuchyňa, Mikušovce), Púchov (Streženice, Dohňany, Lazy pod Makytou, Lysá pod Makytou) a Považská Bystrica (Papradno, Horná Mariková, Dolná Mariková, Udiča, Považská Bystrica).

Osobitným problémom z hľadiska svahových deformácií je okres Prievidza. Zosuvy v Hornej Nitre sú rozšírené najmä v západnej a juhozápadnej časti okresu. Intenzívne sú postihnuté územia v lokalitách Lehota pod Vtáčnikom, Podhradie, Veľká Čausa, Malá Čausa, Lipník, Nedožery – Brezany, Chrenovec – Brusno, Handlová, Prievidza, Nitrianske Rudno a Valaská Belá.

Poddolované územia - povrchová deštrukcia pôdy.

Poddolované územia sú v oblastiach po banskej činnosti. V riešenom území sa nachádzajú v okrese Prievidza. Staršie vydobyté podzemné priestory sa vyskytujú v oblasti Nová Lehota pri Handlovej, novšie v oblasti Handlovej, Cígľa a Novákov. Prejavujú sa deformáciami povrchu poddolovaného územia, na ktorom vznikajú buď poklesy, alebo prepadliny.

Rekultivácia poddolovaného územia sa zabezpečuje podľa rekultivačných plánov. Ide takmer výhradne o poľnohospodárske spôsoby rekultivácie, ktoré sú založené na terénnych úpravách, navážkach úrodných pôd a na systéme hydromelioračných opatrení.

Opatrenia:

- rešpektovať a chrániť chránenú poľnohospodársku pôdu v zmysle zákona 220/2004 Z. z.,
- zníženie intenzívneho využívania výmery poľnohospodárskych plôch nevhodných na intenzívnu poľnohospodársku produkciu,
- udržiavanie poľnohospodárskych plôch v dobrých poľnohospodárskych a ekologických podmienkach, vrátane udržiavania trvalých trávnych porastov,

- na pôdach ohrozených vodnou a veternou eróziou aplikovať všetky dostupné protierózne opatrenia,
- územia ohrozené zosuvmi a inými svahovými deformáciami sanovať efektívnymi opatreniami, ktoré eliminujú ďalšiu degradáciu pôdy,
- podpora ekologického poľnohospodárstva,
- podpora pôdoochranných systémov hospodárenia na pôde zahŕňajúcich postupy, ktoré redukovávajú, resp. eliminujú intenzitu a úroveň obrábania pôdy, v ktorých dochádza k hromadeniu pozberových zvyškov rastlín na povrchu pôdy v priebehu roka, pri ktorých je pôda chránená proti vodnej a veternej erózii a vodnému odtoku, pôdne agregáty sú stabilnejšie, obsah organickej hmoty a úrodnosť pôdy sa zvyšuje prirodzenou cestou a dochádza k nižšej kontaminácii povrchových vôd a zvyšovaniu biodiverzity,
- na zabezpečenie funkčného stavu a prevádzky závlahových systémov podporiť údržbu, odstraňovanie havárií a opravu hydromelioračných zariadení,
- doriešiť usporiadanie vlastníckych vzťahov k závlahovým systémom a melioračným zariadeniam.

2.10.5 Hluk

V problematike ochrany a tvorby životného prostredia nemalý význam zaujíma pôsobenie hluku a vibrácií nielen na zdravie ľudí, ale aj na faunu a flóru. Nebezpečnosť ich pôsobenia na človeka je najmä v tom, že zvuková energia v porovnaní napr. s chemickými škodlivinami nezanecháva žiadne merateľné rezíduá.

Tab. 232 Prehľad hlukovej situácie a expozície obyvateľstva v sledovaných mestách

Mesto	Počet stanovišť		Prekroč. príp. hod. L_{aeq} a dB(A)	Odhad počt. obyv. na území s nadmer. hlad. hluku		% - ne prekroč. L_{aeq} v obytn. a zmieš. zóne nad hodnotu	
	spolu	prekroč. príp. hod. L_{aeq} v %		abs.	%	70 dB(A)	75 dB(A)
Trenčín	49	55,0	0,9-25,3	30 000	40,0	25,0	6,4
Prievidza	18	88,9	max.13,9	13 100	29,6	34,0	0,0

V Trenčianskom kraji hlukové zaťaženie je výrazne koncentrované pozdĺž hlavnej dopravnej a urbanizačnej osi Slovenska, ktorá nesie všetky druhy najvýznamnejších zdrojov hluku. Najzaťaženejším je mesto Trenčín so svojou aglomeráciou. Čiastočné zlepšenie sa dosiahlo uvedením diaľničného "obchvatu" do prevádzky. Situácia sa zlepšila skompletizovaním diaľnice v celej dĺžke.

Na Hornej Nitre je hlukové najzaťaženejším územím aglomerácia Zemianske Kostolány-Nováky-Prievidza. Hlukové pomery v Prievidzi môže výrazne zlepšiť zapustenie cesty I/64 v priestore centra, realizácia južného cestného obchvatu mesta. Problematiku hluku v Novákoch a Zemianskych Kostolánoch, ako aj v Handlovej čiastočne zlepšia navrhované obchvaty ciest.

Ďalším, hlukovo najzaťaženejším mestom je Považská Bystrica. Zložité geomorfologické podmienky si vyžadujú náročnejšie riešenie, hlavne v prevedení diaľnice.

V cestnej doprave najvýraznejším zdrojom hluku je diaľnica s priemerom 72 dB(A), potom cesty s intenzitou dopravy nad 3 000 vozidiel za 24 hodín. Cesty I. triedy v prechode obytným územím zaťažujú svoje okolie nadlimitnými hodnotami hluku v rozpätí 66-76 dB(A). Limit stanovený pre zmiešanú zónu typu mestského centra je 60 dB(A). Pre obytnú zónu, resp. sídlisko je to 50 dB(A).

Zvýšenú pozornosť z hľadiska riešenia problematiky hluku je potrebné tiež venovať cestnej doprave cez hraničné obce Vrbovce - U Sabotov, Moravské Lieskové, Drietoma.

Železničná doprava v celkovom priemere zaťažuje svoje okolie intenzitou hluku na úrovni 70-78 dB(A). Táto sa výrazne a nárazovo zvyšuje u nákladných, zoraďovacích staníc a železničného depa, resp. prekládkových uzlov.

Letisko Trenčín z medzinárodného a vnútroštátneho hľadiska bude plniť funkciu regionálneho letiska, bude slúžiť potrebám vnútroštátnej leteckej doprave s vojenskou a civilnou leteckou prevádzkou. Ďalej pre všeobecné letectvo slúži regionálne letisko Prievidza. Predpokladá sa prevádzka malých až stredných typov lietadiel, ktorá výraznou mierou nenaruší svoje okolie s ohľadom na očakávaný typ lietadiel, ako aj ich frekvenciu pohybu na letisku. Ďalej je nutné uviesť, že do roku 2000 bude povolená prevádzka civilných lietadiel s tvorbou hluku v hodnote $1/16 =$ cca 6,25 % tvorby hluku súčasných lietadiel príslušných veľkostných typov.

V súvislosti s rozvojom letiska Trenčín a pripravovaného polyfunkčného motoristického areálu je potrebné prehodnotiť existujúcu stavebnú uzáveru a modifikovať vyhlásené ochranné pásma letiska.

K závažným zdrojom hlučnosti patrí aj vplyv povrchovej ťažby na prostredie a dôsledky trhacích prác. Hlavným zdrojom hlučnosti pri povrchovej ťažbe sú technologické zariadenia pre ťažbu, drvenie, triedenie a dopravu. Zvláštnou skupinou zdrojov hlučnosti je rozpojovanie hornín trhacími prácami (vrtanie, výbuch) najmä v kameňolomoch. Na území riešeného územia sa tento negatívny vplyv prejavuje v lokalitách ťažby stavebného kameňa v Podlužanoch, Čachticiach, Malých Kršteňanoch, Dolnom Kamenci-Kamenec pod Vtáčnikom, Horných Vesteniciach, Mojtíne-Beluši, Rožňových Miticiach a Trenčianskych Miticiach.

Pri návrhu projektov uvažovaných zámerov, u ktorých je predpoklad zvýšených hladín hluku, je potrebné osobitný dôraz klásť na vypracovanie hlukových štúdií (VRT, letisko a iné).

2.10.6 Žiarenie

2.10.6.1 Žiarenie z prírodných zdrojov

Prírodné zdroje rádioaktivity sú súčasťou prírodného prostredia. Patrí k nim kozmické žiarenie a prirodzená rádioaktivita hornín, hydrosféry a atmosféry. Prirodzená rádioaktivita hornín je v podstate podmienená prítomnosťou K, U a Th. Tieto prvky emitujú gama žiarenie a podmieňujú vonkajšie ožiarovanie. Horniny používané ako stavebné suroviny sa stávajú zdrojom radiácie v budovách. Z tohto hľadiska je posúdenie rádioaktivity stavebných surovín a stavebných materiálov veľmi významné a je ho potrebné sústavne sledovať.

Požiadavky na obmedzenie ožiarovania z radónu a ďalších prírodných rádionuklidov stanovuje vyhláška č. 528/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia.

Bývalý Geologický prieskum, š.p. v rámci prieskumu na nerudné suroviny a v rámci úlohy "Stanovenie rádioaktivity stavebných surovín Slovenska" realizoval na území terajšieho Trenčianskeho kraja meranie rádioaktivity u ťažených stavebných surovín - stavebného kameňa, štrkopieskov a tehliarskych surovín.

Všetky hodnoty hmotnostných aktivít rádioaktivity stavebných surovín určených na území kraja vyhovujú norme podľa vyhlášky. Sledované stavebné suroviny sú z hľadiska stanovenej rádioaktivity vhodné pre obytné i neobytné stavby. Na území kraja bude potrebné sledovať z hľadiska rádioaktivity i ďalšie suroviny používané na obytnú zástavbu vrátane rôznych netradičných materiálov.

Uvedené hodnotenie nemožno vzťahovať k tzv. radónovému riziku, ktoré je podmienené hlbšími geologickými štruktúrami a stavebným materiálom.

2.10.6.2 Radónové riziko

Radón vzniká v prírodnom prostredí prirodzeným rádioaktívnym rozpadom uránu U238, ktorý je v stopových množstvách prítomný vo všetkých horninách. Radón nie je stabilný, ale ďalej sa rozpadá na tzv. dcérske produkty. Tie sa viažu na aerosolové a prachové časti v ovzduší, s ktorými vstupujú do živého organizmu ingesciou a inhaláciou. V súčasnosti je známe, že ožiarenie z radónu, resp. z jeho dcérskych produktov rozpadu je jedným z hlavných faktorov, ovplyvňujúcich zdravotný stav obyvateľstva. Obyvateľstvo je účinkom radónu vystavené predovšetkým v budovách. Zdrojom radónu v nich sú rádioaktívne prvky v podlaží budov, v ich stavebnom materiáli a vo vode. Z toho najdôležitejšiu záťaž predstavuje radón v pôdnom vzduchu, vnikajúci do budov z podlažia stavieb.

Vo sfére zabezpečovania kvality životného prostredia najmä funkčnej zložky bývania obyvateľstva ide o obmedzovanie vplyvu radónu v novovytváranom i v existujúcom obytnom prostredí. V novej výstavbe ide o predchádzanie škodlivým účinkom radónu predovšetkým lokalizáciou stavieb, voľbou stavebných materiálov a spôsobom prevedenia stavieb. Ide o nový prístup, s ktorým sa musí v územnom plánovaní i v rezorte stavebníctva počítať.

V Trenčianskom kraji realizoval Uranpres, š.p. Spišská Nová Ves v rámci zostavenia odvodenej mapy radónového rizika Slovenska v M 1:200 000 priame merania radónu v pôdnom vzduchu, s vyznačením plôch s nízkym, stredným a vysokým radónovým rizikom.

Pestrá geologická stavba územia Trenčianskeho kraja sa prejavila aj v kategóriách radónového rizika. Nízke radónové riziko bolo zistené na veľkých plochách najmä severných častí okresov Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Trenčín, Ilava, Púchov a Považská Bystrica.

Stredný stupeň radónového rizika bol zistený nad horninami Malých Karpát, Považského Inovca, ale aj v údolných polohách rieky Váh od Trenčianskych Bohuslavíc po Sverepec. K územiu so stredným stupňom Rn rizika patrí západná časť okresu Bánovce na Bebravou a severná časť okresu Partizánske, v okrese Prievidza širšie okolie Handlovej.

Vysoké radónové riziko bolo zistené v blízkosti Hôrky nad Váhom, Kočovce, východne od Brezovej pod Bradlom, južne od Nitrianskeho Pravna, severne od Chvojnice, juhovýchodne od Košeckého Podhradia.

Prezentované výsledky radónového prieskumu na území kraja nie je možné použiť ako podklad pre detailné územné plánovanie a nenahradzujú podrobný radónový prieskum.

Výsledky podávajú len základné informácie o radónovej situácii a slúžia ako podklad pre usmernenie ďalších prieskumných prác.

V súčasnosti je v schvaľovacom pokračovaní legislatíva, podľa ktorej pri každej novej výstavbe objektov, kde sú plánované obytné miestnosti, vrátane individuálnej bytovej výstavby, bude potrebné zabezpečiť vykonanie prieskumu radónu v podloží stavby, bez ktorého nebude možné vydať stavebné povolenie na stavbu.

V rámci úlohy "Hodnotenie radónového rizika z geologického podložia miest s počtom obyvateľov nad 10 000 a okresných miest s vysokým a stredným radónovým rizikom" bolo realizované tiež meranie radónu na referenčných plochách vybraných miest Trenčianskeho kraja.

Tab. 233 Prehľad radónového rizika v mestách Trenčianskeho kraja

Mesto	% referenčných plôch v radónovom riziku		
	nízke	stredné	vysoké
Bánovce na Bebravou	-	100	-
Dubnica nad Váhom	46,2	53,8	-
Handlová	71,4	28,6	-
Nová Dubnica	66,7	33,3	-
Nové Mesto nad Váhom	84,6	15,4	-
Partizánske	14,3	71,4	-
Považská Bystrica	52,9	47,1	-
Prievidza	55,0	40,0	5,0
Púchov	-	100,0	-
Stará Turá	54,5	45,5	-
Trenčín	60,0	40,0	-

2.10.7 Seizmicita

Územie riešeného ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja patrí podľa Atlasu inžiniersko geologických máp SR z hľadiska seizmickej intenzity prevažne do 5 a 6° MSK. Iba okolie Brezovej pod Bradlom je zaradené do 7° MSK, čo je potrebné zohľadniť pri lokalizácii a projektoch náročnejších stavieb.

2.10.8 Zdravotný stav obyvateľstva

Celý text kapitoly 2.10.8 „Zdravotný stav obyvateľstva“ v znení platného Územného plánu veľkého územného celku Trenčianskeho kraja sa nahrádza za nasledovný text:

K 31. 12. 2007 mala Slovenska republika podľa údajov ŠÚ SR 5 400 998 obyvateľov, z toho 2 623 127 (48,6 %) mužov a 2 777 871 (51,4 %) žien. Štruktúra obyvateľstva podľa hlavných vekových skupín (vo vzťahu k ekonomickej aktivite) k 31. 12. 2007:

- predproduktívny vek (0 až 14 rokov) 15,8 %,
- produktívny vek (15 až 54 ženy a 59 muži) 64,1 %,
- poproduktívny vek (nad 55 ženy a nad 60 muži) 20,1 %.

Rok 2007 bol z hľadiska reprodukcie obyvateľov významný tým, že sa opäť zaznamenal medziročný prírastok pôrodnosti, keď sa narodilo 54 631 detí, z toho 54 424 živých (o 509, resp. 520 živých viac ako v roku 2006) a pokračovalo aj znižovanie potratov a umelých prerušení tehotenstva. Hrubá miera živorodenosti sa zvýšila o 0,1 bodu na 10 promile. Medziročne sa znížil počet mŕtvonarodených detí, v prepočte na 1 000 narodených z 4,0 na 3,8 deti.

Na úroveň úmrtnosti obyvateľov vplýva nielen vekové zloženie, ale aj pohlavie v kombinácii s príčinami smrti. V roku 2007 zomrelo v Slovenskej republike 53 856 osôb, čo je o 555 viac ako v prechádzajúcom roku. Hrubá miera úmrtnosti dosiahla hodnotu 10,0 promile. V roku 2007 zomrelo na Slovensku 28 226 mužov (52,4 %) a 25 630 žien (47,6 %), čo predstavuje nárast úmrtí u mužov o 135 a u žien o 420 oproti roku 2006. Na 1 000 zomretých žien pripadalo až 1 101 zomretých mužov, čo bolo v porovnaní s rokom 2006 o takmer 13 mužov menej. Hrubá miera úmrtnosti u mužov dosiahla 10,7 promile, u žien 9,2 promile.

Najvyššia úmrtnosť obyvateľstva SR je u mužov a žien dlhodobo spôsobená chorobami obehovej sústavy. Najviac úmrtí v roku 2006 v mužskej časti populácie bolo v dôsledku chorôb obehovej sústavy (47,9 %), následne onkologických ochorení (24,4 %) a na treťom mieste bola príčina úmrtia v dôsledku poranení a otráv (8,3 %). Ostatnými príčinami úmrtí boli v roku 2006 choroby tráviacej sústavy (6,5 %) a choroby dýchacej sústavy (6,5 %). Je možné sledovať nepatrný trend znižovania počtu úmrtí na choroby obehovej sústavy, kde sa oproti roku 2005 znížil počet úmrtí o 0,4 percentuálneho bodu. Opačný trend zaznamenali ochorenia dýchacej sústavy, kde bol zaznamenaný nárast o 0,5 percentuálneho bodu oproti roku 2005. Vývoj úmrtí na onkologické ochorenia stagnuje. Aj v ženskej časti populácie dominuje úmrtnosť spôsobená chorobami obehovej sústavy (61,6 %). Ďalšími príčinami úmrtí u žien boli onkologické ochorenia (19,8 %), choroby dýchacej sústavy (5,2 %), choroby tráviacej sústavy (4,5 %) a vonkajšie príčiny (2,4 %). Trend znižovania percentuálneho podielu úmrtí na ochorenia obehovej sústavy je preukázateľný aj u ženskej časti populácie, kde tento ukazovateľ poklesol o 1 percentuálny bod oproti roku 2006. Ostatné príčiny úmrtí žien boli bez výraznejších zmien, prípadne mierne vzrástli.

Základným syntetickým ukazovateľom úrovne životných podmienok obyvateľov a úmrtnostných pomerov je stredná dĺžka života, t. j. nádej na dožitie. Táto nádej na dožitie pri narodení u mužov sa dostala cez hranicu 70 rokov, u žien sa tak isto medziročne zvýšila a

dosiahla tak hodnotu tesne nad 78 rokov. Priemerný vek populácie dosiahol takmer 38 rokov s rozdielom žien oproti mužom o viac ako 3 roky.

Medzi indikátory charakterizujúce zdravotný stav obyvateľstva patria:

- natalita (počet živonarodených na 1000 obyvateľov za rok),
- novorodenecká úmrtnosť (počet úmrtí detí mladších ako 28 dní na 1000 živonarodených detí za rok),
- dojčenská úmrtnosť (počet úmrtí detí mladších ako jeden rok na 1000 živonarodených detí).

Počet živonarodených detí na 1000 obyvateľov predstavoval v roku 2006 hodnotu 10,1 ‰ v roku 2005 to bolo zhodne 10,1 ‰.

Pozitívnym javom je mierny pokles dojčenskej a novorodeneckej úmrtnosti. Dojčenská úmrtnosť oproti roku 2005 klesla a dosiahla v roku 2006 hodnotu 6,1 ‰, čo predstavuje pokles o 1,1 promile. Avšak v porovnaní s rokom 2004 sa dojčenská úmrtnosť mierne zvýšila.

V prípade novorodeneckej úmrtnosti bol zaznamenaný pokles z 4,1 ‰ v roku 2005 na 3,4 ‰ v roku 2006.

Ako faktory zodpovedné za nepriaznivý vývoj zdravotného stavu obyvateľstva sa v zásade považujú stále sa zhoršujúce a niekde až degradované životné a pracovné podmienky, stresy, škodlivé návyky, nízka kvalita potravín.

Strategickým dokumentom na zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva a podporu jeho zdravia je Národný program podpory zdravia, ktorý bol schválený v roku 1992 uznesením č. 245. Následne bol program viackrát aktualizovaný, a to v rokoch 1995, 1999 a 2005. Súčasná aktualizácia NPPZ nadväzuje na vstup SR do Európskeho spoločenstva, na prijaté rozhodnutia a odporúčania Európskeho parlamentu a rady, a taktiež na v súčasnosti prebiehajúce zmeny v legislatíve a stratégii zdravotníctva na Slovensku, opiera sa o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľov SR a taktiež o výsledky zdravotného uvedomenia obyvateľov SR.

Tento program vychádza z politiky „Zdravie pre všetkých“ – Svetovej zdravotníckej organizácie zakotvanej v politike „Zdravie 21“ – zdravie pre Európsky región pre 21. storočie. Proces aktualizácie sa opiera o doterajšie výsledky zdravotného stavu obyvateľstva, ktoré sú pravidelne analyzované a hodnotené každé 2 roky. NPPZ realizuje a bližšie rozpracováva jednotlivé úlohy štátnej politiky zdravia. Súčasná aktualizácia je zameraná predovšetkým na jeho „Otvorenie a prístupnosť“. Hlavným cieľom aktualizovaného NPPZ je iniciovanie partnerstiev jednotlivých zložiek spoločnosti k zabezpečovaniu podpory a rozvoja verejného zdravia tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva. Je zameraný na vybrané determinanty zdravia a skladá sa z 11 cieľov – 1. zdravý životný štýl, 2. starostlivosť o zdravie, 3. zdravá výživa, 4. alkohol, tabak, drogy, 5. prevencia úrazovosti, 6. zdravá rodina, 7. zdravé pracovné podmienky, 8. zdravé životné podmienky, 9. zníženie výskytu infekčných chorôb, 10. zníženie výskytu neinfekčných chorôb, 11. pohybová aktivita. Každý cieľ obsahuje definíciu, súčasný stav, zdravotné uvedomenie obyvateľov, aktivity na splnenie cieľa a ukazovatele monitorovania problematiky. Nástrojmi na realizáciu cieľov NPPZ sú projekty, ktoré na základe identifikácie a eliminácie zdravotných rizík prispievajú k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľstva. Podľa závažnosti zdravotných rizík sú projekty NPPZ

realizované na národnej a regionálnej úrovni. Z pohľadu hodnotenia závažnosti dopadu rizík na zdravie sú projekty rozdelené na dlhodobé (navrhované na viac ako 5 rokov) a krátkodobé (navrhované na 1 až 3 roky). Program a projekty NPPZ koordinuje Úrad verejného zdravotníctva SR. Taktiež každých 5 rokov hodnotí efektivitu a dopad NPPZ na zdravie.

Organizáciu a výkon verejného zdravotníctva, vykonávanie prevencie ochorení a iných porúch zdravia, zriaďovanie a činnosť komisií na preskúšanie odbornej spôsobilosti, požiadavky na odbornú spôsobilosť a vydávanie osvedčení o odbornej spôsobilosti, požiadavky na zdravé životné podmienky a zdravé pracovné podmienky, požiadavky na radiačnú ochranu, opatrenia orgánov štátnej správy na úseku verejného zdravotníctva pri mimoriadnych udalostiach, povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, výkon štátneho zdravotného dozoru, priestupky a iné správne delikty na úseku verejného zdravotníctva ustanovuje zákon NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zdravotný stav obyvateľstva v Trenčianskom samosprávnom kraji je odzrkadlením vplyvov viacerých faktorov akými sú ekonomická a sociálna situácia obyvateľstva, výživové návyky, životný štýl, úroveň poskytovania zdravotníckej starostlivosti, ako aj kvalita životného prostredia.

Faktory podieľajúce sa na zdravotnom stave obyvateľstva:

- nepriaznivá stredná dĺžka života pri narodení, ktorá v roku 2006 dosiahla u mužov hodnotu 68,3 rokov a u žien hodnotu 76,7 rokov, čo sú v porovnaní s vyspelými štátmi nízke hodnoty aj napriek faktu, že sa hodnota indikátora u žien mierne zvýšila a zároveň sú tieto údaje nad priemernými hodnotami SR,
- celková úmrtnosť (mortalita), ktorá v uplynulých rokoch mierne rastie, čo je však do značnej miery spôsobené aj vekovým zložením obyvateľstva,
- štruktúra príčin smrti (choroby obehovej sústavy, onkologické ochorenia, zranenia a otravy, choroby dýchacej sústavy, choroby tráviacej sústavy),
- vysoká dojčenská a perinatálna úmrtnosť, ktorá je však mierne nad priemerom SR,
- počet alergických, kardiovaskulárnych a onkologických ochorení,
- stav a vývoj hygienickej situácie,
- vznik a šírenie sociálno-patologických javov, alkoholizmu, fajčenia a toxikománie
- choroby z povolania a profesionálne otravy,
- stav pracovnej neschopnosti a invalidity.

V rámci Trenčianskeho samosprávneho kraja dosahuje najvyššiu strednú dĺžku života okres Trenčín (70,77 rokov) a Prievidza (70,44 rokov), u žien okresy Trenčín (79,02 rokov) a Bánovce nad Bebravou (78,52 rokov). Najnižšie hodnoty najvyššej strednej dĺžky života u mužov dosahujú okresy Púchov (68,63 rokov) a Považská Bystrica (68,77 rokov) a u žien okresy Myjava (76,31 rokov) a Púchov (76,35 rokov). V priemere dosahuje Trenčiansky samosprávny kraj v tejto kategórii vyššiu strednú dĺžku života v porovnaní s celoslovenským priemerom.

Trenčiansky samosprávny kraj patrí k regiónom s podpriemerne nízkym koeficientom natality v rámci SR. Patrí mu druhé miesto s údajom 8,7 promile oproti Nitrianskemu samosprávnemu kraju, ktorý za rok 2007 vykazoval natalitu na úrovni 8,6 promile. Kraj s

najvyššou natalitou je Prešovský kraj (11,8 promile). Medzi okresy s najnižšou natalitou v rámci Trenčianskeho samosprávneho kraja patrí Myjava (7,9 promile), Nové Mesto nad Váhom (8,4 promile) a Považská Bystrica (8,4 promile). Pre porovnanie okres s najnižšou hodnotou natality na území SR je okres Turčianske Teplice (7,4 promile) a okres s najvyššou hodnotou natality je okres Sabinov (14,8 promile).

Ďalším významným indikátorom ovplyvňujúcim demografický vývoj obyvateľstva je potratovosť, na ktorú vplýva aj environmentálny aspekt vo forme zhoršeného stavu ovzdušia, pôsobenia škodlivín vo vode a v potravinách. Najnižší počet spontánnych potratov na území SR bolo v roku 2007 v Trenčianskom samosprávnom kraji. Tento indikátor dosiahol hodnotu 2,8 promile, čo je mierne zlepšenie oproti roku 2002. Kraj s najvyšším počtom spontánnych potratov je Prešovský kraj (4,0 promile). Spomínané hodnoty sú v prijateľnom rozsahu s celoslovenským priemerom (3,4 promile). Najvyšší počet spontánnych potratov na území Trenčianskeho samosprávneho kraja mal okres Prievidza (3,26 promile) a najnižší okres Bánovce nad Bebravou (1,53 promile). Celková potratovosť je v rámci SR najnižšia v Žilinskom a Prešovskom samosprávnom kraji (11,3 promile) a najvyššia celková potratovosť je v Košickom kraji (16 promile). Trenčiansky samosprávny kraj s hodnotou (11,9 promile) je v tomto ukazovateli pod úrovňou celoslovenského priemeru (12,9 promile).

Aj napriek pozitívnym ukazovateľom potratovosti dosahuje Trenčiansky samosprávny kraj nadpriemerné hodnoty mimomaternicového tehotenstva, ktoré boli s výnimkou okresu Považská Bystrica (0,23 promile) nad celoslovenským priemerom (0,28 promile). Okres s najvyššou hodnotou ukazovateľa mimomaternicového tehotenstva je okres Myjava (0,52 promile).

S ukazovateľom potratovosti súvisí aj počet narodení detí s vrodenuou chybou. Trenčiansky samosprávny kraj (271,3 detí na 10 000 živonarodených detí) sa v tejto štatistike nachádza pod celoslovenským priemerom (277,1 detí na 10 000 živonarodených detí), avšak v niektorých okresoch je ich výskyt pomerne vysoký. Okres s najvyšším počtom detí narodených s vrodenuou chybou je Považská Bystrica (309,5 detí na 10 000 živonarodených detí) a okres s najnižším počtom detí narodených s vrodenuou chybou je Ilava (87 detí na 10 000 živonarodených detí).

Podstatným ukazovateľom hygienickej a kultúrnej úrovne života obyvateľstva, ako aj meradlom zdravotníckej starostlivosti je novorodenecká (perinatálna) úmrtnosť (do 28 dní od narodenia) a dojčenská úmrtnosť (do jedného roka života). Úmrtia novorodencov v prvých dňoch života spôsobujú najmä vnútorné príčiny, ako vrodene chyby alebo choroby matky. V neskoršom období potom prevládajú predovšetkým vonkajšie príčiny akými sú infekcie alebo úrazy. Tieto ukazovatele zaznamenali mierny pokles oproti minulým rokom. V Trenčianskom samosprávnom kraji dosahovali v roku 2007 úroveň 3,5 promile / 4,0 promile, čo je menej ako celoslovenský priemer (3,4 promile / 6,1 promile). Okresy s najvyššími hodnotami sú Myjava (13,4 promile / 17,9 promile) a Nové Mesto nad Váhom (5,7 promile / 7,6 promile), okresy s najnižšími hodnotami sú Ilava (1,8 promile / 1,8 promile), Považská Bystrica (1,8 promile / 1,8 promile) a Partizánske (0 promile / 0 promile).

K základným indikátorom zdravotného stavu obyvateľstva, reprezentujúcich ekonomické, kultúrne, životné a pracovné podmienky patrí aj mortalita. Výška ukazovateľov nie je závislá iba od spomenutých faktorov, ale je do značnej miery ovplyvnená vekovou štruktúrou obyvateľstva. Trenčiansky samosprávny kraj sa s hodnotou 10,1 promile blíži k celoslovenskému priemeru (10,0 promile). Kraj s najnižšou hodnotou mortality je Prešovský

samosprávny kraj (8,6 promile) a s najvyššou hodnotou mortality Nitriansky samosprávny kraj (11,4 promile). V rámci Trenčianskeho kraja je s najvyššou hodnotou mortality okres Myjava (12,1 promile) a s najnižšou hodnotou mortality okres Ilava (9,2 promile). Pre porovnanie v rámci SR je s najvyššou hodnotou mortality okres Medzilaborce (15,1 promile) a s najnižšou hodnotou mortality okres Bratislava V (5,9 promile).

Príčinám úmrtí u mužov ako aj u žien v roku 2007 dominovali kardiovaskulárne ochorenia, ako na území SR, tak aj v Trenčianskom samosprávnom kraji. Celoslovenské údaje sú zhrnuté na začiatku tejto kapitoly, avšak trend a vývoj týchto údajov sa od regionálnych takmer vôbec nelíši. Existujú však určité špecifiká, ktoré sú charakteristické aj pre Trenčiansky samosprávny kraj. Najčastejšou príčinou úmrtí v Trenčianskom samosprávnom kraji boli u mužov v roku 2007 ochorenia obehovej sústavy (548,8/100 000 mužov), čo je mierne nad celoslovenským priemerom (515,2/100 000 mužov), medzi tieto ochorenia patria najmä angína pectoris, akútny infarkt myokardu a chronická ischemická choroba srdca. Druhou najvýraznejšou príčinou úmrtia u mužov sú nádorové ochorenia (262,6/100 000 mužov), čo je takmer zhodné s celoslovenským priemerom (262,5/100 000 mužov) z tejto kategórie ochorení je najčastejšou príčinou smrti zhubný nádor priedušnice, priedušiek a pľúc. Treťou skupinou príčin úmrtia u mužov sú vonkajšie poranenia a iné následky vonkajších príčin. Tento indikátor (87,2/100 000 mužov) sa nachádza pod celoslovenským priemerom (89,5/100 000 mužov). Najčastejšia príčina úmrtia u žien v Trenčianskom samosprávnom kraji boli tak, ako aj u mužskej časti populácie, ochorenia obehovej sústavy (604,7/100 000 žien) s ochoreniami ako angína pectoris, akútny infarkt myokardu a chronická ischemická choroba srdca, ktoré sú v porovnaní s celoslovenským priemerom (568,5/100 000 žien) značne alarmujúce, avšak niektoré kraje, akými sú Nitriansky a Prešovský samosprávny kraj, majú ešte vyšší podiel tejto hodnoty. Druhou najväznejšou príčinou úmrtia u žien sú onkologické ochorenia (179,7/100 000 žien). Ich výskyt je takmer zhodný s celoslovenským priemerom (183,1/100 000 žien). Treťou najväznejšou príčinou úmrtia u žien sú ochorenia dýchacej sústavy (44,0/100 000 žien). Oproti celoslovenskému priemeru (47,5/100 000 žien) sú tieto hodnoty mierne nižšie.

Práceschopnosť je iba hrubým indikátorom stavu životného prostredia, pretože na jej vývoj vo väčšej miere vplyva zdravotné uvedomenie pracovníkov, úroveň zdravotnej starostlivosti, sociálne vplyvy a ekonomické prostredie. V roku 2002 bolo v Trenčianskom samosprávnom kraji zaevidovaných 154 113 prípadov práceschopnosti, z toho 92,6 % pre chorobu, 1,9 % pre pracovné úrazy a 5,4 % pre ostatné príčiny. Priemerná dĺžka trvania práceschopnosti dosiahla úroveň 25,9 dní, čo je pod celoslovenským priemerom (27,7 dní) a priemerné percento práceschopnosti dosiahlo v rámci kraja hodnotu 4,9 % oproti priemeru SR (4,7 %) je to mierne zvýšená hodnota.

Zdravotný stav obyvateľstva je do značnej miery ovplyvnený aj kvalitou pracovného prostredia, a to je charakterizované mierou výskytu rizikových faktorov a ich účinkov na pracovníkov. Aj napriek tomu, že sa rizikové pracoviská nedajú úplne odstrániť, miera eliminácie rizík je do značnej miery závislá od ekonomickej situácie zamestnávateľských subjektov. V roku 2002 bolo v Trenčianskom samosprávnom kraji evidovaných 20 795 rizikových pracovníkov, z toho 4688 žien. Väčšina rizikových prác spadá do oblasti priemyselnej výroby (68,41 %), nasleduje ťažba nerastných surovín (14,33 %) a poľnohospodárstvo (8,87 %). Najviac rizikových pracovných miest je v okrese Prievidza (36,08 %), Trenčín (14,64 %) a Nové Mesto nad Váhom (13,72 %). Z jednotlivých rizikových faktorov je najdominantnejší hluk (46,4 %), nasleduje riziko prach (22,6 %). Medzi ďalšie,

menej zastúpené rizikové faktory patrí jednostranné nadmerné zaťaženie (7,8 %), vibrácie (6,5 %) a vplyv chemických látok (6 %). Niektoré pracovné pozície si vyžadujú 2 až 3 rizikové faktory súčasne, z toho dôvodu je súčet pracovníkov exponovaných jednotlivým vplyvom vyšší ako celkový počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce.

Na zlepšenie nežiadúcej situácie bolo zameraných viacero dokumentov schválených vládou SR a NR SR:

- Národný program podpory zdravia (NPPZ), v znení Aktualizácie z roku 1999 a 2005,
- Štátna politika zdravia v Slovenskej republike z roku 2000,
- Konceptia štátnej zdravotnej politiky,
- Opatrenia na dosiahnutie zmeny vo vývoji zdravotného stavu obyvateľstva prostredníctvom ovplyvnenia jeho výživových zvyklostí,
- Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR,
- Aktualizovaný Akčný plán EÚ pre zdravie a životné prostredie pre roky 2004 – 2010,
- Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky III (NEHAP III, National Environmental Health Action Plan), prijatý vládou SR uznesením č. 10 zo dňa 11. januára 2006.

2.11 Odpadové hospodárstvo

Celý text kapitoly 2.11 Odpadové hospodárstvo v znení platného Územného plánu veľkého územného celku Trenčianskeho kraja sa nahrádza za nasledovný text:

Odpady vznikajú pri každej ľudskej činnosti, vo výrobnjej, podnikateľskej aj v spotrebiteľskej sfére. Ich vznik a hromadenie výrazne ovplyvňuje životné prostredie hlavne škodlivými látkami, ktoré odpady obsahujú a v nemalej miere aj z estetického hľadiska. Nesprávnou manipuláciou a nakladaním s odpadmi je ohrozená kvalita podzemných a povrchových vôd, ale aj ovzdušia a pôdy. Riešenie problémov v oblasti odpadov hrá významnú úlohu. Okrem škodlivých vplyvov na zložky životného prostredia ponúka aj možnosť obnovy využiteľných zdrojov z odpadov ako druhotných surovín. V zmysle tohto je nutné riešiť problematiku odpadového hospodárstva komplexne, celoplošne a koncepčne.

Koncepciu odpadového hospodárstva a spôsob nakladania s odpadmi na území Slovenskej republiky určuje dokument Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky (POH SR) na roky 2006 – 2010, ktorý bol schválený vládou Slovenskej republiky uznesením č. 118 z 15. februára 2006. Program odpadového hospodárstva na roky 2006 – 2010 je základným koncepčným dokumentom pre nakladanie s odpadmi na území Slovenskej republiky, ktorý nadväzuje na POH SR do roku 2005. Program je vypracovaný v súlade s Metodickým pokynom Európskej komisie o spracovaní plánov odpadového hospodárstva deklarovaných v zákone č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Na schválený POH SR by mali naväzovať POH jednotlivých krajov, ktoré rozpracúvajú koncepciu odpadového hospodárstva na krajskej úrovni. Krajské POH v súčasnosti nie sú prerokované resp. schválené.

2.11.1 Bilancia vzniku odpadov

Bilancia vzniku odpadov podľa kategórií odpadov (N – nebezpečné, O - ostatné) poskytuje základnú informáciu o podiele nebezpečných odpadov na celkovom množstve vzniknutých odpadov. V rámci časového hľadiska je tento údaj dôležitý kvôli vyhodnoteniu účinnosti opatrení na obmedzovanie vzniku nebezpečných odpadov.

Na území Trenčianskeho kraja vzniklo v roku 2008 podľa katalógu odpadov celkom 1 819 968,08 t odpadov, čo predstavovalo 15,83 % z celkového množstva odpadov vzniknutého v Slovenskej republike. Z celkového množstva vzniknutých odpadov na území Trenčianskeho kraja predstavoval v roku 2008 ostatný odpad 1 789 595,70 t a nebezpečný odpad 36 372,38 t.

Tab. 234 Prehľad vzniknutých odpadov v SR a Trenčianskom kraji v roku 2008 (t/rok)

Odpady - kategória	Množstvo odpadov v Slovenskej republike	Trenčiansky kraj	
		Množstvo	podiel zo vzniku odp. v SR
Nebezpečné	523 926,29	36 372,38	6,94
Ostatné	9 177 455,38	1 783 595,70	19,43
V tom komunálne	1 790 691,12	198 418,12	11,08
Spolu:	11 492 072,79	1 819 968,08	15,80

Zdroj: SAŽP COHEM, 2009

V tab. č. 235 sa nachádza prehľad vzniknutých odpadov, podľa okresov, z ktorej vyplýva, že najväčšie množstvo odpadu pochádza z okresov Prievidza, Trenčín, Ilava a Považská Bystrica.

Tab. 235 Vznik odpadov v roku 2008 (t/rok)

Okres	Nebezpečné odpady (N)	Ostatné odpady (O)	Spolu
Bánovce nad Bebravou	2 917,54	34 193,81	37 111,34
Ilava	9 988,77	180 862,88	190 851,65
Myjava	4 593,63	24 893,48	29 487,11
Nové Mesto nad Váhom	2 331,70	41 937,47	44 269,17
Partizánske	321,13	23 534,28	23 855,42
Považská Bystrica	4 616,85	165 925,73	170 542,58
Prievidza	5 771,97	969 195,04	974 967,01
Púchov	1 161,40	35 088,51	36 249,91
Trenčín	4 669,39	307 964,50	312 633,89
Spolu:	36 372,38	1 783 595,70	1 819 968,08

Zdroj: SAŽP COHEM, 2009

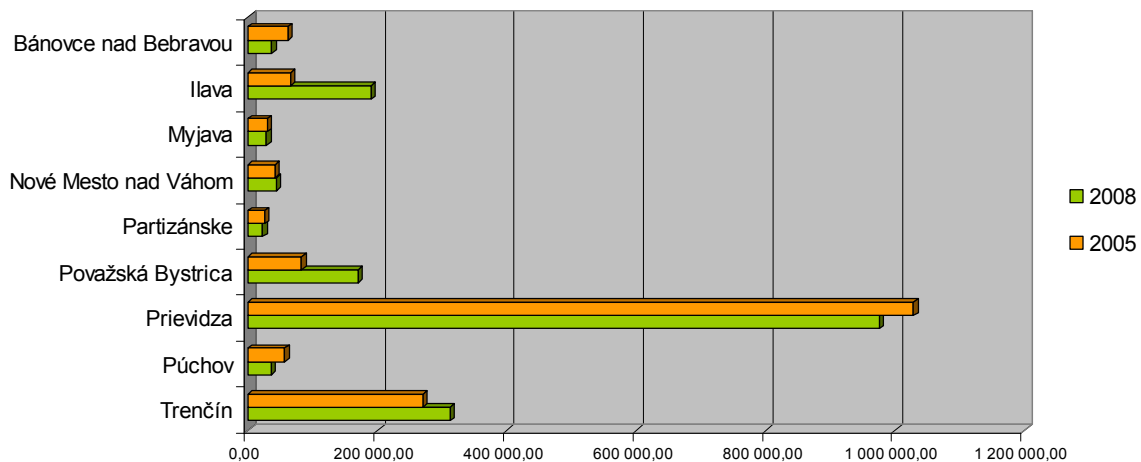
V porovnaní vzniknutého množstva odpadov v rokoch 2005 a 2008 možno skonštatovať, že v 6 okresoch došlo zníženiu množstva odpadov, pričom najväčšie zníženie množstva odpadov je v okrese Prievidza. Množstvo odpadov sa zvýšilo v okresoch Ilava, Považská Bystrica a Trenčín.

Tab. 236 Porovnanie vzniknutých odpadov v rokoch 2005 a 2008 (t/rok)

Okres	Spolu 2005	Podiel (%)	Spolu 2008	Podiel (%)
Bánovce nad Bebravou	62 308,50	3,74	37 111,34	2,04
Ilava	66 827,70	4,01	190 851,65	10,49
Myjava	30 036,22	1,80	29 487,11	1,62
Nové Mesto nad Váhom	42 441,21	2,54	44 269,17	2,43
Partizánske	26 836,60	1,61	23 855,42	1,31
Považská Bystrica	83 000,22	4,98	170 542,58	9,37
Prievidza	1 028 276,23	61,66	974 967,01	53,57
Púchov	57 460,51	3,45	36 249,91	1,99
Trenčín	270 493,72	16,22	312 633,89	17,18
Spolu:	1 667 680,91	100,00	1 819 968,08	100,00

Zdroj: SAŽP COHEM, 2009

Graf č. 1 Porovnanie vzniku odpadov v Trenčianskom kraji v rokoch 2005 a 2008

Positívny trend vývoja množstva odpadov je výsledkom zlepšovania technologickej úrovne vo väčšine odvetví priemyslu a preventívnych opatrení realizovaných cez programy dobrovoľných nástrojov environmentálnej politiky a ich nástrojov.

Komunálny odpad

Komunálne odpady sú odpady z domácnosti vznikajúce na území obce pri činnosti fyzických osôb a odpady podobných vlastností a zloženia, ktorých pôvodcom je právnická osoba alebo fyzická osoba - podnikateľ. Za odpady z domácnosti sa považujú aj odpady z nehnuteľností slúžiacich fyzickým osobám na ich individuálnu rekreáciu, napríklad zo záhrad, chát, chalúp, alebo na parkovanie alebo uskladnenie vozidla používaného pre potreby domácnosti, najmä z garáží, garážových stojísk a parkovacích stojísk. Komunálnymi odpadmi sú aj všetky odpady vznikajúce v obci pri čistení verejných komunikácií a priestranstiev, ktoré sú majetkom obce alebo v správe obce, a taktiež pri údržbe verejnej zelene vrátane parkov a cintorínov a ďalšej zelene na pozemkoch právnických osôb, fyzických osôb a občianskych združení.

V roku 2008 vzniklo 198 418 t odpadu na území Trenčianskeho kraja, pričom nebezpečné odpady tvorili 0,40 % a ostatné odpady 99,60 %. Podľa množstva odpadov na obyvateľa za rok vzniklo najviac odpadu v okresoch Prievidza, Trenčín a Považská Bystrica, pričom za kraj vychádza 330,77 kg na obyvateľa za rok.

Tab. 237 Množstvo komunálnych odpadov v roku 2008 (t/rok)

Okres	Nebezpečné odpady	Ostatné odpady	Spolu	Množstvo KO (kg/obyv./rok)
Bánovce nad Bebravou	45,13	10 965,28	11 010,41	289,76
Ilava	95,41	18 426,07	18 521,48	304,17
Myjava	61,26	10 534,27	10 595,53	378,34
Nové Mesto nad Váhom	98,04	18 135,61	18 233,65	290,96
Partizánske	46,72	14 638,45	14 685,17	310,59
Považská Bystrica	27,26	20 883,07	20 910,33	325,98
Prievidza	188,83	50 942,21	51 131,04	366,17

Okres	Nebezpečné odpady	Ostatné odpady	Spolu	Množstvo KO (kg/obyv./rok)
Púchov	80,57	13 423,91	13 504,48	296,88
Trenčín	141,91	39 684,12	39 826,03	350,15
Spolu:	785,13	197 632,99	198 418,12	330,77

Zdroj: SAŽP COHEM, 2009

Množstvo komunálneho odpadu na jedného obyvateľa v Trenčianskom kraji (330,77 kg/obyv.) je rovné celoslovenskému priemeru množstva komunálneho odpadu na obyvateľa (330,86 kg/obyv.).

Tab. 238 Množstvo komunálnych odpadov podľa krajov SR v roku 2008

Kraj	Množstvo komunálneho odpadu na jedného obyvateľa za rok (kg/obyv.)	Množstvo zhodnoteného komunálneho odpadu na jedného obyvateľa za rok (kg/obyv.)	Množstvo zneškodneného komunálneho odpadu na jedného obyvateľa za rok (kg/obyv.)	Množstvo vyseparovaných zložiek komunálneho odpadu na jedného obyvateľa za rok (kg/obyv.)	Množstvo využívaného komunálneho odpadu ako druhotná surovina na jedného obyvateľa za rok (kg/obyv.)
Bratislavský kraj	462,28	253,61	192,40	41,45	16,27
Trnavský kraj	413,20	23,06	341,24	24,49	48,90
Trenčiansky kraj	330,77	23,67	292,88	26,65	14,23
Nitriansky kraj	387,95	38,26	341,35	19,59	8,35
Žilinský kraj	313,45	21,97	282,37	22,50	9,11
Banskobystrický kraj	271,72	9,19	236,97	28,36	25,56
Prešovský kraj	251,98	21,53	210,06	15,18	20,39
Košický kraj	262,22	85,66	160,45	22,44	16,11
Slovenská republika	330,86	58,30	253,38	24,56	19,18

Zdroj: Odpady v Trenčianskom kraji za rok 2008, ŠÚ SR, 2009

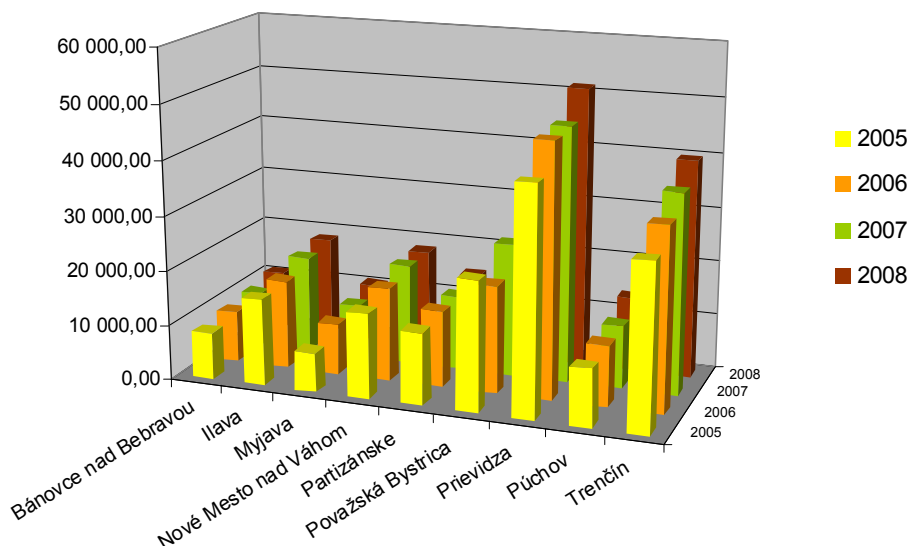
V porovnaní množstva komunálnych odpadov pre jednotlivé okresy možno skonštatovať, že s výnimkou okresu Považská Bystrica sa podiel množstva komunálneho odpadu zvyšuje, čo nie je priaznivý stav.

Tab. 239 Porovnanie množstva komunálnych odpadov v rokoch 2005 až 2008 (t/rok)

Okres/ Rok	2005	2006	2007	2008
Bánovce nad Bebravou	8 486,52	9 405,40	9 923,1	11 010,41
Ilava	15 847,08	16 260,84	17 808,13	18 521,48
Myjava	7 131,48	9 300,64	9 753,42	10 595,53
Nové Mesto nad Váhom	15 510,86	17 040,58	18 361,18	18 233,65
Partizánske	13 205,93	13 959,92	13 567,22	14 685,17
Považská Bystrica	23 560,37	19 647,24	24 367,36	20 910,33
Prievidza	41 177,97	46 061,23	46 422,27	51 131,04
Púchov	10 473,28	11 266,71	11 552,51	13 504,48
Trenčín	30 029,89	33 476,93	36 449,32	39 826,03

Okres/ Rok	2005	2006	2007	2008
Spolu:	165 423,38	176 419,49	188204,51	198 418,12

Zdroj: SAŽP COHEM, 2009

Množstvo odpadov podľa SK NACE Rev. 2

Bilancia vzniku odpadov podľa ekonomických činností podáva prehľad o odvetviach, ktoré sa najviac podieľajú na vzniku odpadov z hľadiska množstiev a kategórií, pre ktoré je potrebné zabezpečiť technické/technologické kapacity na nakladanie s nimi. V produkcii odpadov podľa revidovanej klasifikácia ekonomických činností (SK NACE Rev. 2, pôvodne OKEČ – odvetvová klasifikácia ekonomických činností) je najväčším producentom odpadov priemysel 76 %, ďalej poľnohospodárstvo 10 % a stavebníctvo 8 %. V celkovom množstve odpadov podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností nie je zahrnutý komunálny odpad.

Tab. 240 Množstvo odpadov podľa SK NACE Rev. 2 v roku 2008 (t/rok)

Kód ŠÚ SR	Nebezpečný odpad	Ostatný odpad	Spolu:
Poľnohosp., poľov. a súvisiace služby	5 384,50	161 184,82	166 569,31
Priemysel spolu	25 267,68	1 199 415,61	1 224 683,29
Stavebníctvo	153,23	130 025,25	130 178,48
Obchod	1 436,72	38 156,17	39 592,89
Hotely a reštaurácie	1,81	38,70	40,51
Doprava a spoje	914,31	2 175,22	3 089,53
Peňažníctvo a poisťovníctvo	1,06	2,44	3,50
Iné obchodné služby a výskum	335,28	2 943,45	3 278,73
Verejná správa a obrana	318,27	1 392,34	1 710,62
Školstvo	7,54	19,69	27,23
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	431,75	380,07	811,82
Ostatné verejné služby	329,84	3 758,46	4 088,30

Nezistené	1 005,27	46 470,48	47 475,75
Spolu:	35 587,26	1 585 962,70	1 621 549,96

Zdroj: SAŽP COHEM, 2009

2.11.2 Nakladanie s odpadmi

Nakladanie s odpadmi predstavuje zber odpadov, preprava odpadov, zhodnocovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov vrátane starostlivosti vrátane starostlivosti miesta zneškodňovanie. V zmysle zákona č. 223/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov sa používa klasifikácia metód nakladania s odpadmi podľa kódov R1 až R13 pre metódy zhodnocovania odpadov a D1 až D15 pre metódy zneškodňovania odpadov.

Z celkového množstva odpadov vyprodukovaného v rámci Trenčianskeho kraja bolo 56,7 % uložených na skládky, 23,9 % materiálne zhodnotených, 3,3 % energeticky zhodnotených a 15,9 % zneškodnených iným spôsobom. Skládkovanie odpadov predstavuje stále veľmi rozšírený spôsob nakladania s odpadmi, čo nie je plne v súlade s účelom odpadového hospodárstva Slovenskej republiky. Podiel odpadov uskladnených na skládkach z celkového množstva odpadov je dlhodobý na približne rovnakej úrovni, aj keď množstvo skládkovaného odpadu postupne klesá. Skládkovanie odpadov prevláda predovšetkým u ostatných odpadov, konkrétne komunálnych odpadov.

Tab. 241 Prehľad nakladania s odpadmi v roku 2008 (t/rok)

Okres	Kateg. odp.	Spolu	01 Zhodnocovanie materiálové	02 Zhodnocovanie energetické	03 Spaľovanie bez en. využitia	04 Skládkovanie	05 Iný spôsob nakladania
Bánovce nad Bebravou	N,O	37 111,34	2 422,48	788,64	183,33	12 856,82	20 860,07
Ilava	N,O	190 851,65	75 571,78	52 777,36	62,31	24 239,68	38 200,52
Myjava	N,O	29 487,11	10 366,61	5,78	278,19	16 910,25	1 926,27
Nové Mesto nad Váhom	N,O	44 269,17	16 796,49	197,44	181,10	23 168,25	3 925,89
Partizánske	N,O	23 855,42	1 665,71	73,55	38,49	17 167,14	4 910,52
Považská Bystrica	N,O	170 542,58	34 724,02	967,78	247,51	122 950,14	11 653,14
Prievidza	N,O	974 967,01	268 900,01	4 874,76	323,03	663 522,35	37 346,87
Púchov	N,O	36 249,91	14 156,81	360,79	460,22	15 347,10	5 925,00
Trenčín	N,O	312 633,89	10 935,99	0,70	835,45	135 417,94	165 443,82
Spolu:	N,O	1 819 968,08	435 539,91	60 046,80	2 609,62	1 031 579,66	290 192,10

Zdroj: SAŽP COHEM, 2009

Tak ako aj po iné roky bolo v roku 2008 dominantnou činnosťou nakladania s priemyselným odpadom skládkovanie 52,8 %, materiálne zhodnotenie 26,1 %, energetické zhodnocovanie 3,7 %, spaľovanie bez energetického využitia 0,2 % a iné spôsoby zneškodňovania 17,3 %.

Tab. 242 Nakladanie s priemyselnými odpadmi v roku 2008 (t/rok)

Okres	Kateg. odp.	Spolu	01 Zhodnocovanie materiálové	02 Zhodnocovanie energetické	03 Spařovanie bez en. využitia	04 Skládkovanie	05 Iný spôsob nakladania
Bánovce nad Bebravou	N	2 872,41	371,16	-	120,57	143,62	2 237,06
	O	23 228,53	1 900,55	788,64	62,76	2 071,60	18 404,98
Ilava	N	9 893,36	151,24	12,71	58,86	33,93	9 636,63
	O	162 436,81	73 454,38	52 764,65	3,45	8 532,53	27 681,80
Myjava	N	4 532,37	4 270,59	5,78	29,85	111,21	114,95
	O	14 359,21	5 616,08	-	248,34	7 073,14	1 421,64
Nové Mesto nad Váhom	N	2 233,66	244,08	5,26	180,82	212,58	1 590,91
	O	23 801,86	15 516,27	192,18	0,28	6 362,18	1 730,96
Partizánske	N	274,41	18,79	73,50	38,49	39,70	103,93
	O	8 895,83	558,54	-	-	3 624,38	4 712,91
Považská Bystrica	N	4 589,59	177,16	10,38	202,48	808,50	3 391,08
	O	145 042,66	33 788,76	957,40	45,03	102 168,95	8 082,52
Prievidza	N	5 583,14	463,55	1,54	298,39	884,98	3 934,68
	O	918 252,83	264 885,46	4 873,22	24,64	619 742,56	28 726,96
Púchov	N	1 080,83	328,87	25,24	42,28	120,37	564,08
	O	21 664,60	13 148,76	335,55	417,93	3 202,44	4 559,92
Trenčín	N	4 527,48	318,49	-	526,51	332,14	3 350,34
	O	268 280,38	7 922,04	0,70	308,94	100 441,38	159 607,32
Spolu:		1 621 549,96	423 134,78	60 046,75	2 609,62	855 906,17	279 852,65

Zdroj: SAŽP COHEM, 2009

Tak ako aj po iné roky bolo v roku 2008 dominantnou činnosťou nakladania s komunálnym odpadom skládkovanie 88,5 %, ďalej materiálové zhodnocovanie 6,3 % a iné spôsoby zneškodňovania 5,2 %.

Tab. 243 Nakladanie s komunálnymi odpadmi v roku 2008 (t/rok)

Okres	Kateg. odp.	Spolu	01 Zhodnocovanie materiálové	02 Zhodnocovanie energetické	03 Spařovanie bez en. využitia	04 Skládkovanie	05 Iný spôsob nakladania
Bánovce nad Bebravou	N	45,13	0,06	-	-	-	45,07
	O	10 965,28	150,72	-	-	10 641,60	172,96
Ilava	N	95,41	24,89	-	-	-	70,52
	O	18 426,07	1 941,27	-	-	15 673,22	811,58
Myjava	N	61,26	16,34	-	-	-	44,92
	O	10 534,27	463,60	-	-	9 725,91	344,76
Nové Mesto nad Váhom	N	98,04	15,49	-	-	0,02	82,53
	O	18 135,61	1 020,65	-	-	16 593,47	521,49
Partizánske	N	46,72	10,56	-	-	2,52	33,64
	O	14 638,45	1 077,82	0,05	-	13 500,54	60,04
Považská Bystrica	N	27,26	16,67	-	-	-	10,59
	O	20 883,07	741,43	-	-	19 972,69	168,95
Prievidza	N	188,83	15,98	-	-	1,12	171,73

Okres	Kateg. odp.	Spolu	01 Zhodnocovanie materiálové	02 Zhodnocovanie energetické	03 Spaľovanie bez en. využitia	04 Skládkovanie	05 Iný spôsob nakladania
	O	50 942,21	3 535,02	-	-	42 893,69	4 513,50
Púchov	N	80,57	14,85	-	-	-	65,72
	O	13 423,91	664,33	-	-	12 024,29	735,29
Trenčín	N	141,91	11,65	-	-	-	130,26
	O	39 684,12	2 683,80	-	-	34 644,42	2 355,90
Spolu:		198 418,12	12 405,13	0,05	0,00	175 673,49	10 339,45

Zdroj: SAŽP COHEM, 2009

2.11.2.1 Zhodnocovanie odpadov

Zhodnocovanie odpadov v území ovplyvňuje v rámci jednotlivých skupín odpadov do značnej miery ich dostupnosť v blízkosti miesta vzniku odpadu, spôsob akým je organizovaný v území zber odpadov od pôvodcov a náklady, ktoré pôvodcom odpadov pri využívaní služieb subjektov zaoberajúcich sa nakladaním s odpadmi vznikajú. Na území Trenčianskeho kraja pôsobia viaceré subjekty, z ktorých najvýznamnejších sú Vetropack s. r. o. Nemšová a Matador a. s. Púchov.

Prehľad zariadení na zhodnocovanie odpadov:

- EKOPLAST P.S.P., s.r.o. Partizánske - spracovanie plastových odpadov na regranulát,
- Bojnice, Trenčín, Nové Mesto nad Váhom - kompostovanie odpadov,
- Mestský úrad Považská Bystrica a Dubnica nad Váhom - dotriedňovacia linka vyseparovaných zhodnotiteľných častí - papiera, plastov,
- Chudovský, Považská Bystrica - spracovanie plastov vyseparovaných z KO,
- SYENIT Púchov - opätovné využitie odpadov na azbestocementové výrobky,
- MATADOR, a.s. Púchov - recyklácia odpadov na regenerát,
- REPLAST Púchov - spracovanie odpadových PE fólií,
- VETROPACK, s. r. o., Nemšová - spätné využitie odpadového skla,
- CHIRANA Bobot - využitie zberového papiera,
- EKOLOGICKÉ STAVBY, s.r.o. Považská Bystrica - výroba drevených briek a lisovanie organického odpadu,
- ENZO - zberné stredisko v k. ú. Dolný Lieskov - výkup druhotných surovín (bývalé zberne druhotných surovín).

V Trenčianskom kraji sa zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov predovšetkým z verejnej zelene realizuje na kompostovaním na kompostovacích plochách, pričom väčšina sa nachádza v mestách. Prehľad kompostární je uvedený v tab. č. 244.

Tab. 244 Prehľad kompostární v Trenčianskom kraji

P. č.	Prevádzkovateľ	Prevádzka
1.	Mestské hospodárstvo Trenčín, m. p. o.	Kompostáreň v areáli MHT m.p.o.
2.	Považská odpadová spoločnosť a. s., Trenčín	Zlatovská 2200, 911 05 Trenčín
3.	Technické služby mesta, Nové Mesto nad	Prekládková stanica Nové Mesto nad Váhom, Klčové 34

P. č.	Prevádzkovateľ	Prevádzka
	Váhom	
4.	NsP v Myjave	Staromlynská 59, 90713, Myjava
5.	Verejnosprospešné služby a. s., Myjava	Kompostáreň v areáli RD Turá Lúka, u Vankov
6.	Roľnícke družstvo podieľníkov Koš	Okružná 784/42, 972 41 Koš
7.	Janek s. r. o., Dolný Moštenec	Hospodársky dvor, Dolné Kočkovce

Zdroj: POH SR 2006-2010, MŽP SR

2.11.3 Infraštruktúra odpadového hospodárstva

Infraštruktúru odpadového hospodárstva predstavujú stavby a zariadenia a rôzne stroje používané na nakladanie s odpadmi, t. j. na zhodnocovanie odpadov (podľa metód R1 až R13) a zneškodňovanie odpadov (podľa metód D1 až D15) ako aj úpravu, zber, zhromažďovanie a prepravu odpadov.

Skládky

Skládky predstavujú stále nevyhnutné zariadenia na nakladanie s odpadmi. Na území Trenčianskeho kraja sa v roku 2002 nachádzalo 18 skládok odpadov, z toho 3 skládky na inertný odpad, 12 skládok na odpad, ktorý nie je nebezpečný a 3 skládky na ukladanie nebezpečného odpadu. Avšak v zmysle zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa museli prevádzkované skládky prekategORIZOVAŤ a navrhnuť plán opatrení do 31.12. 2008, tak, aby vyhovovali aj kritériám smernice EÚ č. 1999/31/ES o skládkach odpadov. Skládky, ktoré po 31.12. 2008 nespĺnili kritéria právnych predpisov odpadového hospodárstva, museli ukončiť prevádzku a zrehabilitovať sa.

V súčasnosti je v prevádzke niekoľko veľkokapacitných skládok, ktoré zabezpečujú odvoz odpadu v Trenčianskom kraji. Skládky prevádzkujú priemyselné podniky, obce, združenia obcí a v poslednej dobe zahraničné spoločnosti pôsobiace v oblasti odpadového hospodárstva .

Tab. 245 Prehľad skládok v Trenčianskom kraji

Okres	Názov skládky	Katastrálne územie	Druh odpadu	Prevádzkovateľ	Poznámka
Bánovce nad Bebravou	Veronika	Dežerice	O	Veronika a. s.	-
Ilava	Luštek	Dubnica n. Váhom	O	Spoločnosť Stredné Považie a. s.	-
	Lieskovec	Dubnica n. Váhom	O	Unikomas a. s.	-
Myjava	Kostolné, Hrašné	Kostolné	O	K.O.S. s.r.o.	-
	Pod Bradlom	Brezová pod Bradlom	O	Technické služby mesta Brezová pod bradlom	-
	Dieliky	Brezová pod Bradlom	I	Technické služby mesta Brezová pod bradlom	-
Partizánske	Borina	Livinské Opatovce, Chudá Lehota	O, N	Borina Ekos s.r.o.	-

Okres	Názov skládky	Katastrálne územie	Druh odpadu	Prevádzkovateľ	Poznámka
	Skládka TKO Brodzany	Brodzany	O	Technické služby mesta Partizánske, s.r.o.	-
Prievidza	TKO a PTO Handlová	Handlová	O	Hater – Handlová s.r.o.	-
	Skládka odpadov Prievidza – Ploštiny	Veľká Lehôtka, Prievidza	O	TEZAS s.r.	-
	Skládka stabilizátu	Zemianske Kostoľany, Vieska, Bystričany	I	SE a. s., ENO, závod Zemianske Kostoľany	-
	Vyšehradné	Nitrianske Pravno	O	Skládka TKO Vyšehradné – záujmové združenie obcí	-
Púchov	Podstránie – Lednické Rovne	Horenice, Streženice	O	Ledrov s.r.o.	-

Zdroj: KÚŽP Trenčín, 2009

Odkaliská

V Trenčianskom kraji sa nachádzajú 4 odkaliská v okrese Prievidza. Prevádzkovateľom odkalísk ENO - pôvodné a ENO - definitívne sú Slovenské elektrárne a. s., závod Elektrárne Nováky. Obidve odkaliská sú údolného typu. Odkalisko Nováky 6 a Nováky 7 prevádzkujú Novácke chemické závody a. s.

Tab. 246 Prehľad odkalísk v Trenčianskom kraji

P. č.	Názov odkaliska	Katastrálne územie	Prevádzkovateľ
1.	ENO - pôvodné		Slovenské elektrárne, a. s., závod Elektrárne Nováky
2.	ENO - definitívne	Chalmová	Slovenské elektrárne, a. s., závod Elektrárne Nováky
3.	Nováky 6	Nováky	Novácke chemické závody, a. s.
4.	Nováky 7	Nováky	Novácke chemické závody, a. s.

Zdroj: KÚŽP Trenčín, 2009

Spaľovne a zariadenia na spoluspaľovanie odpadov

Pre praktické posúdenie stavu spaľovacích kapacít je s ohľadom na požiadavky na spaľovanie odpadov zvolené členenie spaľovní na spaľovne priemyselného odpadu, ktorý predstavujú predovšetkým nebezpečné odpady, spaľovne komunálneho odpadu a spaľovne odpadu zo zdravotnej starostlivosti. Osobitne sa uvádzajú zariadenia na spoluspaľovanie odpadov.

V súčasnosti sa na území Trenčianskeho kraja nachádzajú 3 spaľovne odpadu zo zdravotnej starostlivosti a 2 zariadenia na spoluspaľovanie odpadov v okresoch Považská Bystrica, Trenčín a Prievidza. Spaľovne komunálneho a priemyselného odpadu sa v Trenčianskom kraji nenachádzajú. Spaľovňa priemyselného a komunálneho odpadu sa v Trenčianskom kraji nenachádza. Prehľad zariadení sa nachádza v tab. č. 13 a 14.

Tab. 247 Prehľad spaľovacích zariadení v Trenčianskom kraji

P. č.	Prevádzkovateľ	Okres	Typ spaľ. zariadenia	Spôsob čistenia spalín	Rok uvedenia do prevádzky	Zámer v nasl. rokoch
1.	NsP Považská Bystrica	Považská Bystrica	Hoval GG 7	Dvojstup. mokrá pračka Osko+ látkový filter	1998	zvyšovanie množstva spaľ. odpadu
2.	NsP Prievidza, so sídlom v Bojniciach	Prievidza	Hoval GG 7 Multizon	čistička spalín DRY/WET	2002	v prevádzke nová spaľovňa
3.	Fakultná nemocnica Trenčín	Trenčín	SP 2402/E, E-EKO	mokrá pračka	1998	-

Zdroj: POH SR 2006-2010, MŽP SR

Tab. 248 Prehľad zariadení na spoluspaľovanie odpadov v Trenčianskom kraji

P. č.	Prevádzkovateľ	Okres	Typ spaľ. zariadenia	Spôsob čistenia spalín	Rok uvedenia do prevádzky	Zámer v nasl. rokoch
1.	Považská cementáreň a. s., Ladce	Považská Bystrica	rotačná pec	Humboltov štvorstupňový tepelný výmeník	1980	spaľovanie stabilizovaných špeci. rizikových materiálov, opotrebovaných olejov, tuhé alternatívne palivo
2.	CEMMAC a. s. Horné Srnie	Trenčín	rotačná pec	štvorstupňové	2000	spoluspaľovanie upravených kvapal. odpadov, pneumatík

Zdroj: POH SR 2006-2010, MŽP SR

Priority krajskej environmentálnej politiky na úseku štátnej správy odpadového hospodárstva:

- budovanie zberných stredísk na vyseparované zložky z komunálneho odpadu v mestách a obciach v zmysle § 39 ods. 14 zákona o odpadoch v znení neskorších predpisov je to povinnosť obcí do 1.1.2010,
- budovanie kompostární – podľa legislatívy EÚ, predpisov v oblasti odpadového hospodárstva je povinnosť kompostovať biologicky rozložiteľné odpady od 1.1.2006,
- uzatváranie a rekultivácia skládok, ktoré boli prevádzkované za osobitných podmienok a skládok, ktoré nebudú po roku 2008 spĺňať požiadavky na ich prevádzkovanie prevzaté z EÚ a § 81 ods. 4, písm. b) bod 2 zákona č. 223/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov,
- vybudovanie nových etáp existujúcich skládok odpadov v zmysle platnej legislatívy tak, aby mohli byť prevádzkované aj po 31.12.2008 po dôslednom posúdení v procese EIA a pri plnom akceptovaní výsledkov tohto procesu, v súlade s platnou ÚPD,
- vytvoriť podmienky na vybudovanie zhodnotiteľských kapacít na odpady.

Opatrenia:

Nakladanie s odpadmi

1 Materiálové zhodnotenie odpadov

- podporu z prostriedkov Recyklačného fondu zamerať na chýbajúce recyklačné kapacity a podporu separovaného zberu odpadov,
- rozvoj technológií na materiálové zhodnocovanie odpadov zamerať na komodity s obsahom nebezpečných látok, resp. pri spracovaní ktorých nebezpečné odpady vznikajú, alebo môžu vznikáť (napr. chladiacich a klimatizačných zariadení s obsahom CFC, HCFC alebo ortuti v iných elektrozariadeniach,
- venovať pozornosť materiálovému zhodnocovaniu kompaktných odpadov, pre ktoré nie je možnosť získať príspevok z Recyklačného fondu (elektrozariadenia, na ktoré sa nevzťahuje 7. časť zákona o odpadoch),
- zamerať sa na materiálové zhodnocovanie plastov pre priemyselné použitie, s dôrazom na recykláciu týchto materiálov,
- podporiť projekty na materiálové zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov pridelením finančnej podpory z prostriedkov EÚ (ERDF),
- zvýšiť materiálové zhodnocovanie stavebných odpadov kontrolou dodržiavania ustanovenia podľa § 40c ods. 2 a 3,
- vykonávať účinnú kontrolu dodržiavania zhodnocovania odpadov pred zneškodňovaním odpadov.

2 Energetické zhodnocovanie odpadov

- spáliteľné zložky odpadu, ktoré nie je ekonomicky akceptovateľné materiálovo zhodnotiť, spracúvať na alternatívne palivo na energetické zhodnotenie v procese spoluspaľovania odpadov,
- kapacitu spaľovacích zariadení pre odpady s vysokým spalným teplom optimalizovať na úroveň potrieb SR a v súlade s množstvom odpadu, pre ktoré je spaľovanie optimálny spôsob zhodnotenia,
- spaľovanie odpadového dreva a inej biomasy rozvíjať v súlade s prirodzenými možnosťami uplatnenia podľa miestnych podmienok,
- vykonávať účinnú kontrolu dodržiavania materiálového zhodnocovania odpadov prednostne pred energetickým zhodnocovaním.

3 Zneškodňovanie odpadov

3a Zneškodňovanie skládkovaním

- podporovať vo všetkých oblastiach vzniku odpadov separovaný zber pre rozvoj recyklácie materiálov zo zhodnotiteľných odpadov,
- zvyšovať množstvo biologicky rozložiteľného odpadu (zo všetkých zdrojov) zhodnocovaného aeróbnym alebo anaeróbnym spôsobom (kompostovaním, resp. spracovaním na bioplyn),
- zvyšovať účinnosť separovaného zberu odpadov z obalov v celej šírke materiálov používaných pre tento účel,

- uprednostniť spaľovanie odpadov pred skládkovaním,
- obmedzovať množstvo intertného odpadu ukladaného na skládky a tento využívať v cestnom staviteľstve alebo ako materiál pri uzatváraní skládky, rekultivačných prácach a podobne, znižovať množstvo odpadov podľa prílohy č. 6 k zákonu o odpadoch, ktoré je potrebné pre uloženie na skládku stabilizovať,
- minimalizovať množstvo kalov z ČOV ukladaných na skládky,
- zvýšiť poplatky za ukladanie odpadov na skládky, pre všetky triedy skládok.

3b Zneškodňovanie spaľovaním

- ukončiť rekonštrukciu spaľovacích zariadení pre komunálne odpady,
- povoľovať nové zariadenia na spaľovanie odpadov len za energetického využitia,
- zabezpečiť spaľovanie komunálneho odpadu len s energetickým využitím odpadov.

Nakladanie s komunálnym odpadom

- pokračovať v podpore separovaného zberu v mestách a obciach Recyklačným fondom,
- celoplošné zvyšovanie počtu separovaných zložiek komunálneho odpadu,
- zlepšovanie logistiky systémov separovaného zberu podľa miestnych podmienok (komplexné systémy zberu),
- zvyšovanie zapojenia občanov do separovaného zberu zlepšovaním informovanosti a zvyšovaním ich environmentálneho povedomia,
- podporovať všetky formy materiálového zhodnocovania (domáce, komunitné, priemyselné),
- doriešiť technicko – organizačné zabezpečenie zberu biologicky rozložiteľných odpadov z domácností a siete hotelových reštauračných zariadení (20 01 08),
- vytvoriť podmienky zabraňujúce kontaminácii biologicky rozložiteľných odpadov škodlivinami a spracovať receptúry pre celoročné kompostovanie,
- komplexne riešiť uplatnenie kompostov na trhu a zvyšovať mieru ich zhodnotenia spracovaním na substráty,
- zvyšovať množstvo biologicky rozložiteľného odpadu (zo všetkých zdrojov) zhodnocovaného aeróbnym alebo anaeróbnym spôsobom (kompostovaním, resp. spracovaním na bioplyn),
- zaviesť systém evidencie a kontroly nakladania s biologicky rozložiteľnými odpadmi v komunálnych odpadoch mestách a obciach,
- vytvoriť podmienky na získavanie vstupnej suroviny pre celoročné kompostovanie,
- vytvoriť komplexnú infraštruktúru na materiálové zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov kompostovaním.

V oblasti materiálového zhodnocovania

- v maximálnej miere materiálovo zhodnotiť separovane zbierané zložky komunálnych odpadov (podskupina 20 01),
- zabrániť kontaminácii komunálnych odpadov problémovými látkami, ktoré zabraňuje ich materiálovému zhodnocovaniu.

V oblasti separovaného zberu

- celoplošne rozšíriť separovaný zber odpadov s čo najväčším počtom separovaných zložiek (papier, sklo, plasty, kovy a BRO),
- separačné systémy technicko-organizačne optimalizovať na miestne podmienky určujúce zloženie KO (v závislosti od druhu bytovej zástavby),
- zvýšiť účinnosť separovaného zberu papiera od občanov, najmä na miestach s vysokou koncentráciou obyvateľstva,
- podstatne zvýšiť separovaný zber VKM a odpadov a iných odpadov z obalov,
- zaviesť separovaný zber biologicky rozložiteľných odpadov v Bratislave a Košiciach a ďalších väčších mestách (so zameraním na odpady 20 01 08, 20 02 01 a 20 02 03.).

V oblasti energetického zhodnocovania odpadov

- uprednostniť energetické zhodnocovanie spáliteľných – vysoko kalorických zložiek KO pred ich ukladaním na skládky.

Nakladanie s PCB látkami a odpadmi s obsahom PCB

Zneškodňovanie zásob PCB a iných POPs

- spracovať do Národného realizačného plánu pre POPs časť týkajúcu sa odpadov s obsahom PCB,
- uviesť do roku 2010 do prevádzky nespáľovaciú technológiu na zneškodnenie odpadov s obsahom PCB.

Zneškodnenie a dekontaminácia zariadení s obsahom PCB

- sledovanie dekontaminácie alebo zneškodnenia predmetných kontaminovaných zariadení priebežnou inventarizáciou vykonávanou poverenou organizáciou (SAŽP),
- poskytovať odbornú metodickú pomoc držiteľom kontaminovaných zariadení pri plnení úlohy dekontaminácie a sprístupňovať im relevantné informácie o možnostiach zneškodnenia,
- vyhodnotenie stavu dekontaminácie k termínom 1.1.2008 a 1.1.2010,
- priebežná aktualizácia databázy transformátorov s kvapalinou s obsahom PCB väčším ako 0,05 hmot. % poverenou organizáciou,
- monitorovanie zneškodňovania transformátorov s kvapalinou s obsahom PCB, ktoré boli dekontaminované na úroveň PCB menej ako 0,05 hmot. % po skončení ich životnosti, vyhodnotenie zneškodňovania dekontaminovaných transformátorov (na obsah 0,05 hmot. %) v termínoch 1.1.2008 a 1.1.2010.

Nakladanie s obalmi a odpadmi z obalov

Odpady z obalov

- pre odpady z dreva uplatňovať energetické zhodnocovanie (využiť drevnú hmotu ako palivo),
- energetické zhodnocovanie obmedzovať na prípady kontaminovaných materiálov z obalov (15 01 10),
- zabezpečiť kontrolu zaraďovania odpadov z obalov do podskupiny 15 01 za účelom získania korektných údajov o množstve vznikajúcich odpadov z obalov (pre potreby presného vyhodnotenia miery zhodnocovania a recyklácie),

- predpoklady zvyšovania miery zhodnocovania odpadov z obalov zlepšovať kvalitnými plánmi prevencie výrobcov obalov.

2.12 Krajinná štruktúra

Celý text kapitoly 2.12 Krajinná štruktúra v znení platného Územného plánu veľkého územného celku Trenčianskeho kraja sa nahrádza za nasledovný text:

Základným legislatívnym dokumentom ochrany prírody a krajiny Slovenskej republiky je zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 543/2003 z 25. júna 2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a vyhláška MŽP SR č. 579/2008, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 24/2003.

Zákon predstavuje základný nástroj zabezpečujúci zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na Zemi, vytváranie podmienok na trvalé udržiavanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a dosiahnutie a udržanie ekologickej stability.

2.12.1 Územný systém ekologickej stability

Projekty ÚSES na regionálnej (okresnej) úrovni boli v predchádzajúcom období spracované pre všetky bývalé okresy terajšieho Trenčianskeho kraja. Boli spracované R-ÚSES-y pre okres Prievidza (EKOTRUST Prešov, 1993), pre okres Trenčín (URBION Bratislava, 1993), pre okres Senica (Halada a kol., Regioplán Nitra, 1995), pre okres Považská Bystrica (SAŽP Žilina, 1994), pre okres Topoľčany (Ekoland Prešov 1994). V roku 2005 bol aktualizovaný RÚSES okresov Považská Bystrica a Púchov (SAŽP, 2005). Úroveň spracovania jednotlivých R-ÚSES je rozdielna, ale v zásade spĺňa požiadavky vytvorenia kostry prvkov RÚSES v krajine a uvádza súbor opatrení a návrhov na využívanie krajiny.

V okrese Bánovce nad Bebravou sú vymedzené prvky ÚSES prevzaté z R-ÚSES okresu Topoľčany. Sú navrhované 2 nadregionálne biocentrá - Rokoš, Nitrické vrchy a 60 regionálnych biocentier. V území je vymedzený iba 1 biokoridor regionálneho významu. Viaceré biocentrá nespĺňajú parametre regionálnych biocentier.

Okres Ilava preberá prvky ÚSES z R-ÚSES okresu Považská Bystrica a v území okresu vymedzuje 5 nadregionálnych biocentier - Vápeč, Bolešovská dolina, Červený Kameň-Lednica, Vršatské bradlá, Podhradská dolina a 4 regionálne biocentrá. Biokoridory sú navrhované 4 nadregionálne a 8 regionálnych, ktoré prechádzajú zo susedných okresov.

Okres Myjava preberá prvky ÚSES z R-ÚSES okresu Senica a vymedzuje v území okresu iba 5 regionálnych biocentier, 1 nadregionálny biokoridor a 5 regionálnych biokoridorov.

Okres Nové Mesto nad Váhom preberá prvky ÚSES z R-ÚSES okresu Trenčín, ktorý vymedzil v okrese 3 nadregionálne biocentrá - Plešivec-Drapliak, Tematínske vrchy-Javorníček-Kňazí vrch, Javorina a 18 regionálnych biocentier. Územím okresu prebiehajú 4 nadregionálne biokoridory a 9 regionálnych biokoridorov.

V okrese Partizánske boli prvky ÚSES taktiež prevzaté z R-ÚSES okresu Topoľčany. V území okresu nie je vymedzené žiadne nadregionálne biocentrum a 61 regionálnych biocentier a 2 regionálne biokoridory. Aj pre tento R-ÚSES platí, že viaceré biocentrá nezodpovedajú požiadavkám regionálnych biocentier.

Okres Považská Bystrica má prvky ÚSES prevzaté z R-ÚSES okresu Považská Bystrica, ktorý v terajšom území okresu vymedzuje 4 nadregionálne biocentrá - Veľký Javorník, Maniny-Kostelec, Podskalský Roháč, Strážov-Sádecké vrchy a 6 regionálnych biocentier, 4 nadregionálne biokoridory a 6 regionálnych biokoridorov. V rámci aktualizácie RÚSES v roku 2005 sú navrhované 2 regionálne hydrické biokoridory Potok Maríkovka a Potok Papradnianka.

Okres Prievidza preberá prvky ÚSES z bývalého R-ÚSES okresu Prievidza, v ktorom sú pre dnešné územie okresu vymedzené 3 nadregionálne biocentrá - Vtáčnik, Nitrické vrchy, Vyšehrad a 8 regionálnych biocentier. Ako biokoridory je navrhovaných 11 migračných trás na regionálnej úrovni.

Okres Púchov preberá prvky ÚSES taktiež z R-ÚSES okresu Považská Bystrica a vymedzuje v území okresu iba časť 1 nadregionálneho biocentra - Červený Kameň-Lednica a 4 regionálne biocentrá, 2 nadregionálne biokoridory a 5 regionálnych biokoridorov.

V okrese Trenčín je vymedzené v R-ÚSES 1 nadregionálne biocentrum - Žihľavík-Baske a 20 regionálnych biocentier. Navrhované sú 3 nadregionálne biokoridory, ktoré prechádzajú okolitými okresmi a 8 regionálnych biokoridorov.

Na území Trenčianskeho kraja je vymedzených celkom 18 biocentier nadregionálneho významu, kde sú jadrá vytvorené plochami chránených území. Biocentier regionálneho významu je 186, z toho 22 má jadro tvorené prvkami ochrany prírody.

"Projekty R-ÚSES" boli spracované v hraniciach bývalých okresov. Niektoré plochy biocentier a biokoridorov prechádzali z okresu do okresu, avšak neboli na hraniciach kompatibilné v napojení plôch a trás. Administratívne hranice pre prírodné prvky nemožno považovať za bariéry. Návrh ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja tieto nezrovnalosti vo vymedzení prvkov ÚSES odstránil a zosúladiť, aj v závislosti na celkovej koncepcii komplexného urbanistického riešenia.

V tab. č. 249 sa nachádza prehľad všetkých biocentier vymedzených v jednotlivých okresoch. Názvy biocentier v okrese Bánovce nad Bebravou a Partizánske neboli v RÚSES bývalého okresu Topoľčany slovné označené. Preto sú názvy biocentier odvodené podľa miestnych názvov alebo podľa názvu sídla, v ktorého katastrálnom území sa biocentrum nachádza.

Tab. 249 Prehľad biocentier v Trenčianskom kraji

Okres	Názov biocentra	Kategória biocentier a identifikačné číslo	
		NBc	RBc
Bánovce nad Bebravou	Trtavka		67
	Kóta 878,2		68
	Čierna hora		69
	Tisovník + I.		70
	Závađa		71
	Kamenné vráta		72
	Javorník-Ostrý vrch		73
	Močidla		74
	Lukovec-kalište		75
	Veľké		76
	Španí kameň		77

Okres	Názov biocentra	Kategória biocentier a identifikačné číslo	
		NBc	RBc
	Krásna Ves		78
	Horné Bory		79
	Vlčkov		80
	Ruskovce		81
	Hradniansky potok		82
	Čuklasovce + I.		83
	Cimenná		84
	Vlčie jamy		85
	Dub		86
	Stará hora		87
	Horný lom		88
	Bátorová		89
	Kulháň		90
	Lipová		91
	Kulháň II.		92
	Zlatníky + I., II.		93
	M. Hoste + I.		94
	Suchý potok + I.		95
	Nad borinami		96
	Chvalov		97
	Livina		98
	Libichava		99
	Hlboká dolina		100
	Za hájom		101
	Otrhánky		102
	Haláčovce		103
	Cimenská dolina + I., II.		104
	Žužlatiny		105
	Drieňovec-Kňaží stôl		106
	Maďarová		107
	Lutov		108
	Dubnička		109
	U Breziny		110
	Bukovina		111
	Cierny vrch		112
	Havrania skala		113
	Homola		114
	Hajšoviari		115
	Omastiná		116
	Slavcové		117
	Rokoš-Nitrické vrchy	118	

Okres	Názov biocentra	Kategória biocentier a identifikačné číslo	
		NBc	RBc
	Melková		119
	Jankov vŕšok		120
	Uhrovec + I., II.		121
	Ostrý vrch + I., II.		122
	Drahlov vrch		123
	Marušiná		124
	Salaš		125
	Dubnička		126
	Lipový brod		127
	Prusy		128
	Háj		129
	Veľká hora		130
	Široká		131
	Pravotice + I.		132
	Betlehem		133
Ilava	Podhradská dolina*/	5	
	Vápeč	6	
	Bolešovská dolina	7	
	Vršatské bradlá	9	
	Norovica-Stráne		18
	Slopský vrch-Holázne-Beňova skala		19
	Grófovec-Markovica-Ihrište*/		20
	Nebrová		21
	Prejta-Savčiná		23
Myjava	Uholníčky		60
	Lipovec		61
	Biely vrch		62
	Žalostiná		63
	Kaštielska hora		64
	Drviská		65
	Štvorvršie pri Hradišti		66
Nové Mesto nad Váhom Partizánske	Lopeník		42
	Nová Hora		43
	Javorina**/		44
	Borotová		45
	Máleník		46
	Palčekový vrch		47
	Plešivec-Drapliak	48	
	Dubová		49
	Horná Streda		50
Hrádok		51	

Okres	Názov biocentra	Kategória biocentier a identifikačné číslo	
		NBc	RBc
	Hôrka nad Váhom		52
	Zelená Voda		53
	Turecký vrch		54
	Sochoň		55
	Tematínske vrchy-Javorníček-Kňazí vrch	56	
	Prielačina		57
	Dubový vršok		58
	Zabudišová		59
	Chynoranský luh		134
	Chynoranský mlyn		135
	Sádok		136
	Kostrín		137
	Kozlica + I.		138
	Predný Brloh		139
	Zadný Brloh		140
	Veľké Zeleno		141
	Mlynište		142
	Prostredná skala		143
	Uhrovská dolina		144
	Bralo		145
	Klížske Lúčky		146
	M. a V. Suchá		147
	Pod Malou Ostrou		148
	Medzi jarky		149
	Pod Ondrášovovu		150
	Kopanica + I.		151
	Plešovica + I.		152
	Kolianova		153
	Lubín		154
	Veľká hora		155
	Ondrej + I.		156
	Osečný vrch + I.		157
	Kamenské prietoky		158
	Belianske štále		159
	Šipok		160
	Čierny vrch		161
	Trstený vrch		162
	Rudica		163
	Oslí vrch		164
	Večerové		165
	Drahožná dolina + I.		166

Okres	Názov biocentra	Kategória biocentier a identifikačné číslo	
		NBc	RBc
	M. a V. Vracov + I.		167
	Veľký vrch		168
	Dolný Mlyn		169
	Široká		170
	Telesný vrch		171
	Háj		172
	Chotárna		173
	Skačany		174
Považská Bystrica	Veľký Javorník	1	
	Maniny-Kostelec	2	
	Podskalský Roháč	3	
	Strážov-Sádecké vrchy	4	
	Dubové-Hlboké-Kotlina		13
	Brusné		14
	Kykuľa		15
	Malenice – Svrčinovec		17
	Klopy-Lopatiná		22
Prievidza	Nitrické vrchy-Plevňa + I. - Košutova skala-Rokoš	175	
	Temešská skala		176
	Havraní vrch + I. - Fačkovské sedlo		177
	Vyšehrad	178	
	Bojnice-Predné Štefankovo		179
	Vtáčnik	180	
	Bystričanský potok		181
	Bralová skala-Jazvečia skala		182
Púchov	Červený Kameň-Lednica*/	8	
	Paseky		10
	Makyta-Beňadín*/		11
	Čertov		12
	Hradisko-Bukovec-Žiar*/		16
Trenčín	Antonstal		24
	Bojková		25
	Chabová		26
	Temné		27
	Kurinov vrch		28
	Sokolí kameň		29
	Krasín		30
	Kamenný vršok		31
	Zamarovské jamy-Nemšová		32
	Trubárka		33
	Žihľavník-Baske*/		34

Okres	Názov biocentra	Kategória biocentier a identifikačné číslo	
		NBc	RBc
	Baba		35
	Pod Homôlkou		36
	Bodovka-Malostankovské vresovisko		37
	Hájnica*/		38
	Drieňový vrch*/		39
	Považský Inovec*/		40
	Svinica		41

*/ zasahuje aj do iného okresu

**/ RBc/NBc

Genofondové plochy

Na území Trenčianskeho kraja je vytypovaných celkom cca 350 genofondových plôch flóry, fauny a geologických javov. Ide prevažne o lokality vzácných chránených alebo ohrozených druhov rastlín a živočíchov na pomerne zachovalých prírodných biotopoch. Genofondové plochy nie sú legislatívne chránené a nemajú osobitný stupeň ochrany. Jednotlivé lokality genofondových plôch sú graficky zachytené vo výkrese Krajinná štruktúra. Vecný prehľad jednotlivých lokalít genofondových plôch je spracovaný podrobnejšie v Projektoch R-ÚSES jednotlivých bývalých okresov.

2.12.2 Ochrana prírody a krajiny

2.12.2.1 Územná ochrana

Územná ochrana v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov predstavuje ochranu prírody a krajiny na území Slovenskej republiky alebo jej časti. Pre územnú ochranu je stanovených 5 stupňov ochrany, pričom rozsah obmedzení sa so zvyšujúcim stupňom ochrany zväčšuje. Prvý stupeň ochrany platí všeobecne na území Slovenskej republiky, ktorému sa neposkytuje územná ochrana podľa § 17 až 31, čiže na území mimo osobitne vyhlásených chránených území. Chránené územia predstavujú lokality, na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho významu, biotopy národného významu, biotopy druhov európskeho významu, biotopy národného významu a biotopy vtákov vrátane sťahovavých druhov.

V rámci územnej ochrany sa vyhlasujú nasledovné chránené územia:

- chránená krajinná oblasť (CHKO),
- národný park (NP),
- chránený areál (CHA),
- národná prírodná rezervácia a prírodná rezervácia (NPR, PR),
- národná prírodná pamiatka a prírodná pamiatka (NPP, PP),
- chránený krajinný prvok (CHKP),
- chránené vtáčie územie (CHVÚ).

Veľkoplošné chránené územia

Chránená krajinná oblasť predstavuje územie s rozlohou nad 1 000 ha, ktoré je vyhlásené z dôvodu ochrany ekosystémov, významných pre zachovanie biologickej rozmanitosti a ekologickej stability, s charakteristickým vzhľadom krajiny alebo so špecifickými formami historického osídlenia. V chránenej krajinej oblasti platí druhý stupeň ochrany, ak nie je stanovené inak.

V rámci veľkoplošných chránených území sa na území Trenčianskeho kraja nachádza 5 Chránených krajinných oblastí s celkovou rozlohou 102 612 ha, čo predstavuje 22,80 % rozlohy Trenčianskeho kraja. Najviac plochy v rámci Trenčianskeho kraja zaberajú Chránené krajinné oblasti Biele Karpaty a Strážovské vrchy, vyhlásené najmä z dôvodu ochrany lesných a lúčnych komplexov.

Tab. 250 Prehľad veľkoplošných chránených území v Trenčianskom kraji

Názov	Rok vyhlásenia	Rozloha (ha)	Okres	Predmet ochrany
CHKO Malé Karpaty	1976	5 717 (64 610)	NM, MY	ochrana lesných komplexov, teplomilných druhov rastlín a živočíchov a krasových oblastí
CHKO Biele Karpaty	1979	40 545 (44 568)	MY, NM, TN, IL, PU	ochrana lesných a lúčnych komplexov, rastlinných a živočíšnych druhov
CHKO Kysuce	1984	15 497 (65 462)	PU, PB	ochrana lesných komplexov, jedinečných prírodných útvarov
CHKO Strážovské vrchy	1989	23 357 (30 979)	PB, PU, IL, PD	ochrana lesných komplexov, ochrana foriem reliéfu, najmä bralných a krasových foriem, tiesňav, hrebeňov, erózných kotlín ako aj vzácných rastlinných a živočíšnych druhov
CHKO Ponitrie	1985	17 496 (37 665)	PD, PE	ochrana lesných komplexov, prírodných útvarov, teplomilných a suchomilných druhov rastlín a živočíchov

Zdroj: ŠOP SR, 2009

Pozn.: v zátvorke je uvedená v rozloha celého chráneného územia – zasahuje do viacerých krajov

Maloplošné chránené územia

V rámci chránených území zaradených do kategórií podľa zákona sa na území Trenčianskeho kraja nachádza 145 chránených území zaradených do nasledovných kategórií:

- Národné prírodné rezervácie (NPR) 12
- Prírodné rezervácie (PR) 52
- Národné prírodné pamiatky (NPR) 3
- Prírodné pamiatky (PR) 71
- Chránené areály (CHA) 10

Najväčší podiel v rámci maloplošných chránených území predstavujú Prírodné pamiatky (71) a Prírodné rezervácie (52), ktoré tvoria 83 % z celového počtu maloplošných chránených území. Najviac chránených území sa nachádza v okresoch Nové Mesto nad Váhom (39), Trenčín (35) a Prievidza (19).

Tab. 251 Prehľad chránených území a chránených stromov podľa okresov

Okres	Kategoríe chránených území					
	NPR	PR	NPP	PP	CHA	Spolu:
Bánovce nad Bebravou	1+(1)	9	0	4	1	15
Ilava	2	5	0	9	0	16
Myjava	0	0	0	8	0	8
Nové Mesto nad Váhom	3	13	1	17	5	39
Partizánske	0	3	0	1	1	5
Považská Bystrica	2+(1)	2	0	4	0	8
Prievidza	4	5	1	9	0	19
Púchov	0	2	0	1	0	3
Trenčín	0	13	1	18	3	35
Spolu	12	52	3	71	10	148

Zdroj: ŠOP SR, 2009

Pozn.:+(1) znamená, že NPR zasahuje z iného okresu

Prírodná rezervácia

Prírodná rezervácia predstavuje lokalitu s rozlohou do 1 000 ha, v ktorej sa nachádzajú pôvodné alebo ľudskou činnosťou málo pozmenené biotopy európskeho významu alebo biotopy národného významu, alebo biotopy druhov európskeho významu, alebo biotopy druhov národného významu. Na území národnej prírodnej rezervácie a prírodnej rezervácie platí štvrtý alebo piaty stupeň ochrany.

Na území Trenčianskeho kraja je evidovaných 11 Národných prírodných rezervácií, ktoré zaberajú na jeho území plochu 1 574,48 ha. Najväčší počet NPR sa nachádza v okresoch Nové Mesto nad Váhom a Považská Bystrica. Najväčšie chránené územie predstavuje NPR Strážov (480,01 ha), ktorá bola vyhlásené z dôvodu ochrany lesných a lúčnych spoločenstiev a skalných bráľ.

Tab. 252 Prehľad Národných prírodných rezervácií (NPR) v Trenčianskom kraji

P. č.	Názov územia	Okres	Obec	Rok vyhlásenia	Výmera (ha)	Poznámka
1.	Bradlo	BN	Ľutov	1988	97,67	
2.	Čachtický hradný vrch	NM	Čachtice, Višňové, Častkovce	1964	56,17	CHKO Malé Karpaty
3.	Javorníček	NM	Stará Lehota, Lúka, Hrádok	1982	15,06	
4.	Manínska tiesňava	PB	Považská Bystrica	1967	117,63	CHKO Strážovské vrchy
5.	Podskalský Roháč	PB	Považská Bystrica, Bánovce n. Bebravou	1993	105,57	CHKO Strážovské vrchy
6.	Rokoš	PD, BN	Diviaky nad Nitricou, Uhrovske Podhradie, Diviacka Nová Ves, Nitrianske Rudno, Omastiná	1974	460,41	

7.	Strážov	PB, IL (ZA)	Pružina, Čičmany, Zliechov	1981	409,14 (480,01)	CHKO Strážovské vrchy
8.	Tematínska lesostep	NM	Lúka	1976	59,67	
9.	Vápeč	IL	Horná Poruba, Košecké Podhradie	1993	75,38	CHKO Strážovské vrchy
10.	Veľká skala	PD	Bystričany	1984	59,2	CHKO Ponitrie
11.	Vtáčnik	PD (ZC)	Kľak, Kamenec pod Vtáčnikom, Lehota pod Vtáčnikom	1950	81,88 (245,62)	CHKO Ponitrie
12.	Vyšehrad	PD (TR)	Nitrianske Pravno, Jasenovo	1973	36,7 (48,65)	
Spolu:					1 574,48 (1 821,04)	

Zdroj: ŠOP SR, 2009

Pozn.: rozloha v zátvorke predstavuje celkovú rozlohu (aj mimo Trenčianskeho kraja)

V rámci prírodných rezervácií sa v riešenom území nachádza 52 prírodných rezervácií o celkovej rozlohe 2 226,81 ha v rámci Trenčianskeho kraja a celkovej rozlohe 2 245,75 ha. Počtom aj rozlohou sa najviac prírodných rezervácií nachádza v okresoch Bánovce nad Bebravou 34 %, Nové Mesto nad Váhom 17 %, Trenčín 15 % a Prievidza 14 %. Rozlohou najväčšia PR je Lútovský Drieňovec (260,04 ha) vyhlásený z dôvodu ochrany xerothermnej vegetácie, lesných spoločenstiev a vzácnych druhov. Najmenšou prírodnou rezerváciou je PR Sychrov (0,48 ha) vyhlásená z dôvodu ochrany sucho a teplomilného trávnatého spoločenstva s bohatým výskytom hlaváčika jarného (*Adonis vernalis*).

Tab. 253 Prehľad prírodných rezervácií (PR) pamiatok v Trenčianskom kraji

P. č.	Názov územia	Okres	Obec	Rok vyhlásenia	Výmera (ha)	Poznámka
1.	Beckovské Skalice	NM	Beckov	2003	29,54	
2.	Biely kameň	PD	Handlová, Cigeľ	1973	115,9	
3.	Bindárka	TN	Soblahov	1983	8,98	
4.	Buchlov	PD	Oslany, Čereňany	1984	103,96	CHKO Ponitrie
5.	Čepúšky	BN (TO)	Prašice, Zlatníky	1988	45,33 (58,12)	
6.	Čertov	PU	Lazy pod Makytou	1993	84,62	CHKO Kysuce
7.	Červenokamenské bradlo	IL	Červený kameň	1969	47,52	CHKO Biele Karpaty
8.	Debšín	TN	Horná Súča	1984	9,61	CHKO Biele Karpaty
9.	Dobrotínske skaly	PE	Veľké Uherce	1980	4,39	CHKO Ponitrie
10.	Drieňová	IL	Krivoklát	1997	25,12	CHKO Biele Karpaty
11.	Dubový vršok	NM	Nová Lehota	1993	6,24	
12.	Hájnica	NM	Trenčianske Bohuslavice	1967	2,22	
13.	Hornozávrská mokraď	TN	Horná Súča	1983	1,5	CHKO Biele

P. č.	Názov územia	Okres	Obec	Rok vyhlásenia	Výmera (ha)	Poznámka
						Karpaty
14.	Chynoriansky luh ABC	PE	Chynorany	1981	44,36	
15.	Jachtár	TN	Drietoma	1997	31,67	CHKO Biele Karpaty
16.	Jankov vršok	BN	Uhrovec	1993	103,42	
17.	Jedlie	BN	Uhrovske Podhradie	1974	1,42	
18.	Klapy	PB	Udiča	1993	6,22	
19.	Kňaží stôl	BN	Trebichava, Ľutov	1988	88,31	
20.	Kňaží vrch	NM	Lúka, Modrová, Stará Lehota	1988	105,94	
21.	Kobela	NM	Nové Mesto n. Váhom	1988	4,03	CHKO Strážovské vrchy
22.	Kostolecká tiesňava	PB	Kostolec, Záskanie	1970	29,8	
23.	Krasín	TN	Dolná Súča	1971	26,4	CHKO Biele Karpaty
24.	Kulháň	BN	Zlatníky	1972	7,39	
25.	Lednické bradlo	PU	Lednica	1969	14,28	CHKO Biele Karpaty
26.	Ľutovský Drieňovec	BN	Ľutov, Podlužany, Timoradza	1993	260,04	
27.	Makovište	PD	Kamenec pod Vtáčnikom	1973	24,11	CHKO Ponitrie
28.	Nebrová	IL	Červený Kameň	1993	53,3	CHKO Biele Karpaty
29.	Omšenská Baba	TN	Omšenie, Trenčianske Teplice	1967	36,11	
30.	Ostrý vrch	TN	Soblahov	1993	12,68	
31.	Plešivec	NM	Častkovce, Čachtice	1976	53	CHKO Malé Karpaty
32.	Pod Homôľkou	TN	Dolná Poruba	1988	7,6	
33.	Považský Inovec	TN	Selec	1988	35,42	
34.	Preliačina	NM (TO)	Podhradie, Hôrka nad Váhom	1988	29,72 (35,87)	
35.	Prepadlisko	TN	Kostolná – Záriečie, Chocholná – Velčice	1986	7,82	
36.	Rysia	PD	Valaská Belá	2004	30,49	
37.	Smradľavý vrch	BN	Timoradza	1954	30,77	
38.	Sychrov	NM	Beckov	1984	0,48	
39.	Ševcova skala	NM	Brezová pod Bradlom	1999	16,34	CHKO Malé Karpaty
40.	Švibov	NM	Nová Lehota	1993	3,42	
41.	Temešská skala	PD	Temeš, Čavoj	1986	57,93	
42.	Trubárka	TN	Trenčín	1982	7,40	
43.	Turecký vrch	NM	Trenčianske Bohuslavice	1984	30,42	

P. č.	Názov územia	Okres	Obec	Rok vyhlásenia	Výmera (ha)	Poznámka
44.	Udrina	BN	Slatina nad Bebravou	1993	107,36	
45.	Veľká Javorina	NM	Bzince pod Javorinou, Lubina	1988	82,98	CHKO Biele Karpaty
46.	Veľký vrch	PE	Malé Kršteňany	1967	47,61	
47.	Vršatské bradlá	IL	Červený kameň, Vršatské Podhradie	1970	82,39	CHKO Biele Karpaty
48.	Vršatské hradné bralo	IL	Vršatské Podhradie	1986	12,05	CHKO Biele Karpaty
49.	Záhradská	NM	Lubina	1984	1,28	CHKO Biele Karpaty
50.	Zamarovské jamy	TN	Zamarovce, Trenčín	1984	6,48	
51.	Žihľavník	TN	Omšenie, Trenčianske Teplice	1967	130,18	
52.	Žrebíky	BN	Krásna Ves, Slatinka nad Bebravou	1993	111,26	
Spolu:					2 226,81	

Zdroj: ŠOP SR, 2009

Prírodná pamiatka

Prírodnú pamiatku tvoria bodové, líniové alebo malopološné ekosystémy s výmerou do 50 ha, ktoré majú vedecký, kultúrny, ekologický, estetický alebo krajnotvorný význam. Na území prírodnej pamiatky platí štvrtý alebo piaty stupeň ochrany, ak nie je uvedené inak.

V Trenčianskom kraji sa nachádzajú 3 Národné prírodné pamiatky v okresoch Nové Mesto nad Váhom, Trenčín a Prievidza.

Tab. 254 Prehľad Národných prírodných pamiatok (NPP) v Trenčianskom kraji

P. č.	Názov územia	Okres	Obec	Rok vyhlásenia	Výmera (ha)	Poznámka
1.	Čachtická jaskyňa	NM	Čachtice, Častkovce	1972	0	CHKO Malé Karpaty
2.	Lánce	TN	Trenčianske Teplice, Omšenie	1987	3,03	
3.	Prepoštská jaskyňa	PD	Bojnice	1964	0	
Spolu:					3,03	

Zdroj: ŠOP SR, 2009

V Trenčianskom kraji sa nachádza 71 prírodných pamiatok s celkovou rozlohou 340,32 ha a v rámci kraja 334,10 ha. Najviac pamiatok sa nachádza v okrese Trenčín (18), Nové Mesto nad Váhom (17), Prievidza (9) a Ilava (9) a najmenej v okresoch Partizánske (1) a Púchov (1).

Tab. 255 Prehľad prírodných pamiatok (PP) v Trenčianskom kraji

P. č.	Názov územia	Okres	Obec	Rok vyhlásenia	Výmera (ha)	Poznámka
1.	Babiná	IL	Bohunice	2002	23,67	CHKO Biele Karpaty
2.	Babirátka	PB	Pružina	1994	0	
3.	Baricovie lúky	NM	Moravské Lieskové	1994	1,62	CHKO Biele

						Karpaty
4.	Beckovská skalka	NM	Beckov	1983	0,38	
5.	Beckovské hradné bralo	NM	Beckov	1963	1,45	
6.	Bestinné	NM	Nová Bošáca	1993	1,29	CHKO Biele Karpaty
7.	Biely vrch	IL	Vršatské Podhradie	1990	4,42	CHKO Biele Karpaty
8.	Blažejová	NM	Nová Bošáca	1993	2,16	CHKO Biele Karpaty
9.	Borotová	NM	Stará Turá	1988	1,48	CHKO Biele Karpaty
10.	Bosmany	PB	Kostolec	1994	7,33	CHKO Strážovské vrchy
11.	Brehové porasty Dubovej	NM	Častkov, Čachtice, Pobeďim, Podolie	1983	0	
12.	Brezovská dolina	IL	Červený Kameň	1989	2,47	
13.	Briestenské skaly	PB	Pružina	1992	6,83	
14.	Brloh	PD	Nitrica	1994	0	
15.	Brložná diera	PD	Nitrianske Sučany	1994	0	
16.	Bučkova jama	MY	Vrbovce	1993	40,90	CHKO Biele Karpaty
17.	Cetuna	NM	Bzince pod Javorinou	1999	0,28	CHKO Biele Karpaty
18.	Chvojnica	MY (SE, SI)	Častkov, Radošovce, Chvojnica, Dubovce, Lopašov, Popudinské Močidľany, Trnovec, Oreské	1991	29,15 (31,65)	CHKO Biele Karpaty
19.	Čerešňová jaskyňa	BN	Uhrovské Podhradie	1994	0	
20.	Dračia studňa	IL	Bolešov, Krivoklát	1993	7,58	CHKO Biele Karpaty
21.	Drietomica	TN	Drietoma	1997	15,72	CHKO Biele Karpaty
22.	Drietomské bradlo	TN	Drietoma	1965	3,92	
23.	Grúň	NM	Nová Bošáca	1992	16,01	CHKO Biele Karpaty
24.	Hájska jaskyňa	PD	Ráztočno	1994	0	
25.	Haluzická tiesňava	NM	Haluzice	1963	3,50	
26.	Havránkovský potok	TN	Omšenie, Trenčianske Teplice	1984	4,76	
27.	Hradisko	PD	Prievidza	1973	1,71	
28.	Hradná jaskyňa	BN	Uhrovské Podhradie	1994	0	
29.	Jelenská jaskyňa	TN	Trenčianske Teplice	1994	0	
30.	Kobylince	PD	Prievidza	1991	2,51	
31.	Kohútová	NM	Moravské Lieskové	1992	4,51	CHKO Biele Karpaty
32.	Končitá	PD	Kamenec pod	1973	1,00	CHKO Ponitrie

			Vtáčnikom			
33.	Košútova jaskyňa	PD	Nitrianske Rudno	1994	0	
34.	Kožíkov vrch	MY	Vrbovce	1990	2,82	CHKO Biele Karpaty
35.	Krivoklátska tiesňava	IL	Krivoklát	1989	9,74	CHKO Biele Karpaty
36.	Krivoklátske lúky	IL	Krivoklát	1993	4,33	CHKO Biele Karpaty
37.	Kurinov vrch	TN	Adamovské Kochanovce	1990	1,29	CHKO Biele Karpaty
38.	Lednické skalky	PU	Lednica	1993	2,71	CHKO Biele Karpaty
39.	Lopeniček	NM	Nová Bošáca	2002	0,25	CHKO Biele Karpaty
40.	Malejov	MY	Vrbovce	1990	0,82	CHKO Biele Karpaty
41.	Malostankovské vresovisko	TN	Malé Stankovce	1987	2,87	
42.	Mitická slatina	TN	Trenčianske Mitice	1985	2,83	
43.	Mokvavý prameň	NM	Nová Lehota	1983	2,09	
44.	Mravcové	NM	Nová Bošáca	2002	0,81	CHKO Biele Karpaty
45.	Na vršku	TN	Kostolná - Záriečie	1997	3,31	
46.	Nitrica	PE	Skačany Hradište	1986	2,96	
47.	Obtočník Váhu	NM	Hrádok	1983	1,39	
48.	Opatovská jaskyňa	TN	Opatová	1994	0	
49.	Petrová	TN	Chocholná - Velčice	1993	2,91	CHKO Biele Karpaty
50.	Podsalašie	TN	Horná Súča	1997	14,80	CHKO Biele Karpaty
51.	Potok Machnáč	TN	Horňany, Bobot, Dolné Motešice	1983	8,88	
52.	Prečínska skala	PB	Prečín	1994	3,78	CHKO Strážovské vrchy
53.	Prielom Nitrice	PD	Valaská Belá	1990	6,83	
54.	Pseudoterasa Váhu	NM	Hôrka nad Váhom, Hrádok	1983	11,82	
55.	Rajkovec	TN	Horné Srnie	1992	0,94	CHKO Biele Karpaty
56.	Rieka Myjava	MY (SE)	Jablonica, Stará Myjava, Osuské, Podbranč, Prietrž, Brestovec, Myjava	1996	31,21 (34,93)	
57.	Selecké kamenné more	TN	Selec	1985	4,83	
58.	Selecký potok	TN	Selec, Trenčianske Stankovce	1984	4,52	
59.	Sivý kameň	PD	Podhradie, Malá Lehota	1973	13,80	
60.	Skalice	IL	Mikušice	1969	1,40	CHKO Biele

						Karpaty
61.	Stará Bebrava	BN	Čierna Lehota	1987	5,91	
62.	Strošovský močiar	IL	Červený kameň	1989	0,77	CHKO Biele Karpaty
63.	Súčanka	TN	Skalka n. Váhom, Hrabovka, Dolná Súča	1983	6,77	
64.	Svinica	TN	Veľká Hradná, Trenčianske Jastrabie	1983	2,02	
65.	Šašnatá	NM	Stará Turá	1984	0,19	
66.	Šifflovské	MY	Chvojnica	1994	1,85	CHKO Biele Karpaty
67.	Štefanová	MY	Vrbovce	1990	5,47	CHKO Biele Karpaty
68.	Včelíny	TN	Horná Súča	1990	1,29	CHKO Biele Karpaty
69.	Zliechovský močiar	IL	Zliechov	2001	2,8	CHKO Strážovské vrchy
70.	Žalostiná	MY	Chvojnica	1994	2,11	CHKO Biele Karpaty
71.	Žernovská jaskyňa	BN	Omastiná	1994	0	
Spolu:					331,30	

Zdroj: ŠOP SR, 2009

Chránený areál

V Trenčianskom kraji s nachádza 10 Chránených areálov s celkovou rozlohou 54,22 ha, pričom najviac chránených areálov sa nachádza v okrese Nové Mesto nad Váhom (5) a Trenčín (3). Chránené areály tvoria prevažne historicky a krajinársky hodnotné parky s výskytom domácich aj cudzokrajných drevín. Na území chráneného areálu platí tretí, štvrtý alebo piaty stupeň ochrany.

Tab. 256 Prehľad Chránených areálov (CHA) v Trenčianskom kraji

P. č.	Názov územia	Okres	Obec	Rok vyhlásenia	Výmera (ha)	Poznámka
1.	Adamovskokochanovský park	TN	Adamovské Kochanovce	1985	4,54	
2.	Brodziansky park	PE	Brodzany	1984	6,7	
3.	Častkovský park	NM	Častkovce	1985	3,72	
4.	Kočovský park	NM	Kočovce	1985	3,84	
5.	Lipový sad	NM	Beckov	1983	0,99	
6.	Motešický park	TN	Motešice	1985	4,5	
7.	Okšovské duby	BN	Zlatníky	1984	1,53	
8.	Pavúkov jarok	NM	Stará Turá	1984	22,48	
9.	Záblatský park	TN	Záblatie	1985	2,7	
10.	Zemianskopodhradský park	NM	Zemianske Podhradie	1985	3,22	
Spolu:					54,22	

2.12.2.2 NATURA 2000

NATURA 2000 je sústava chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej zabezpečenie ochrany najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín. Voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov.

Základné právne normy siete NATURA 2000 sú:

- smernica Rady Európskych spoločenstiev č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov,
- smernica Rady Európskych spoločenstiev č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín.

Sústava NATURA 2000 je tvorená 2 typmi území

- osobitne chránené územia (Special Protected Areas, SPA) - vyhlasované na základe smernice o vtákoch, v národnej legislatíve **chránené vtáčie územia**,
- osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, SAC) - vyhlasované na základe smernice o biotopoch, v národnej legislatíve **územie európskeho významu**.

Chránené vtáčie územia

Národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území bol schválený vládou Slovenskej republiky uznesením č. 636 zo dňa 9. júla 2003. Na území Trenčianskeho kraja sa nachádza 5 chránených vtáčích území, z toho 3 územia zasahujú len okrajovo. Všetky okrem CHVÚ Malá Fatra sú vyhlásené vyhláškou MŽP SR. Celková rozloha Chránených vtáčích území predstavuje 211 371 ha. V rámci Trenčianskeho kraja je rozloha chránených vtáčích území 56 128 ha, čo predstavuje 12,5 % rozlohy Trenčianskeho kraja. Najväčšie chránené vtáčie územie v rámci Trenčianskeho kraja je CHVÚ Strážovské vrchy, ktoré zasahuje do 6 okresov. Územie je tvorené prevažne lesnými a skalnými biotopmi, približne polovica územia sa prekrýva s územím súčasnej CHKO. CHVÚ Dubnické štrkovisko s rozlohou 60 ha bolo vyhlásené z dôvodu ochrany štrkovitých brehov a ostrovov v blízkosti tečúcich riek a stojatých vôd, ktoré sú typickým hniezdnym biotopom rybára čierneho (*Sterna hirundo*) a chriašteľa bodkovaného (*Porzana porzana*).

Tab. 257 Prehľad chránených území v Trenčianskom kraji

P. č.	Názov CHVÚ	Okres	Rozloha (ha)	V pôsobnosti	Poznámka
1.	Malé Karpaty	MY	1 017 (55 764)	S CHKO Malé Karpaty S CHKO Záhorie	Vyhláška MŽP SR č. 216/2005
2.	Strážovské vrchy	BN, IL, PB, PD, PU, TN	52 471 (59 586)	S CKO Strážovské vrchy S CHKO Ponitrie S CHKO Biele Karpaty	-
3.	Tribeč	PE	2 127 (24 540)	S CHKO Ponitrie	Vyhláška MŽP SR č. 17/2008
4.	Dubnické štrkovisko	IL	60	S CHKO Strážovské vrchy S CHKO Biele Karpaty	Vyhláška MŽP SR č. 435/2009
5.	Malá Fatra	PD	453 (71 481)	S NP Malá Fatra S NP Veľká Fatra S NP TANAP	Vyhláška MŽP SR č. 434/2009

Pozn.: v zátvorke uvedená celková rozloha

Územia európskeho významu

Národný zoznam území európskeho významu bol schválený výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004. V rámci Trenčianskeho kraja sa nachádza 25 Území európskeho významu s celkovou rozlohou 62 409 ha.

Tab. 258 Prehľad Území európskeho významu v Trenčianskom kraji

P. č.	Kód lokality	Názov lokality	Okres	Obec	Rozloha (ha)	V pôsobnosti
1.	SKUEV0274	Baské	BN, TN	Čierna Lehota, Dolná Poruba, Krásna Ves, Omšenie, Slatina nad Bebravou, Slatinka nad Bebravou, Šípkov, Valaská Belá	3 645,13	CHKO Ponitrie
2.	SKUEV0368	Brezovská dolina	IL	Červený Kameň	2,48	CHKO Biele Karpaty
3.	SKUEV0278	Brezovské Karpaty	MY, (TT, SE)	Brezová pod Bradlom, Dolný Lopašov, Hradište pod Vrátnom, Chtelnica, Košariská	2 699,79	CHKO Malé Karpaty
4.	SKUEV0103	Čachtické Karpaty	NM	Čachtice, Častkovce, Hrachovište, Višňové	716,00	CHKO Malé Karpaty
5.	SKUEV0102	Čertov		Lazy pod Makytou	406,07	CHKO Kysuce
6.	SKUEV0367	Holubyho kopanice	NM	Bošáca, Dolné Bzince, Horné Bzince, Hrubá Strana, Lubina, Moravské Lieskové, Nová Bošáca, Zemianske Podhradie	3 933,05	CHKO Biele Karpaty
7.	SKUEV0275	Kňaží stôl	BN, PD	Čierna Lehota, Ľutov, Podlužany, Prusy, Slatina nad Bebravou, Šípkov, Timoradza, Trebichava, Valaská Belá, Závada pod Čiernym vrchom	3 768,37	CHKO Ponitrie
8.	SKUEV0379	Kobela	NM	Nové Mesto nad Váhom	6,04	CHKO Biele Karpaty
9.	SKUEV0375	Krasín	TN	Dolná Súča, Horná Súča	63,94	CHKO Biele Karpaty
10.	SKUEV0373	Krivoklátske bradlá	IL	Sedmerovec, Krivoklát	64,76	CHKO Biele Karpaty
11.	SKUEV0372	Krivoklátske lúky	IL	Krivoklát	4,33	CHKO Biele Karpaty
12.	SKUEV0138	Livinská jelšina	BN, (TO)	Zlatníky	13,57	CHKO Ponitrie
13.	SKUEV0377	Lukovský vrch	TN	Adamovské Kochanovce, Chocholná - Velčice, Melčice, Zemianske Lieskové	215,14	CHKO Biele Karpaty
14.	SKUEV0378	Nebrová	IL	Červený Kameň	27,9	CHKO Biele Karpaty
15.	SKUEV0369	Pavúkov jarok	NM	Stará Turá	26,7	CHKO Biele Karpaty
16.	SKUEV0128	Rokoš	PD, BN	Diviacka Nová Ves,	4602,28	CHKO Ponitrie

P. č.	Kód lokality	Názov lokality	Okres	Obec	Rozloha (ha)	V pôsobnosti
				Diviaky nad Nitricou, Dolné Vestenice, Horné Vestenice, Ježkova Ves, Kšinná, Látkovce, Nitrianske Rudno, Nitrianske Sučany, Omastiná, Rudnianska Lehota, Uhrovec, Uhrovské Podhradie, Žitná		
17.	SKUEV0256	Strážovské vrchy	IL, PB, PD, PU (BY, ZA)	Beluša, Bodiná, Čavoj, Čelkova Lehota, D. Lieskov, Domaniža, Ďurďové, H. Poruba, Kostolec, Koš. Podhradie, M. Lednice, Mojtín, Plevník – Drienové, Počarová, Podskalie, Považská Bystrica, Prečín, Pružina, Sádočné, Slopná, Tužina, Vrchteplá, Záskanie, Zliechov	29 366,39	CHKO Strážovské vrchy
18.	SKUEV0380	Tematínske vrchy	NM	Hrádok, Lúka, Modrová, Stará Lehota	2 471,27	CHKO Biele Karpaty
19.	SKUEV0127	Temešská skala	PD	Čavoj, Temeš	165,11	CHKO Ponitrie
20.	SKUEV0397	Váh pri Zamarovciach	TN	Zamarovce	20,94	CHKO Biele Karpaty
21.	SKUEV0148	Vlára	TN	Horné Srnie	62,23	CHKO Biele Karpaty
22.	SKUEV0376	Vršatské bradlá	IL	Červený Kameň, Vršatské Podhradie	283,93	CHKO Biele Karpaty
23.	SKUEV0273	Vtáčnik	PD, (ZC, ZH)	Bystričany, Čereňany, Horná Ves, Kamenec pod Vtáčnikom, Klak, Lehota pod Vtáčnikom, Oslany, Ostrý Grúň, Píla, Podhradie, Prochot, Radobica, Veľké Pole	9 619,05	CHKO Ponitrie
24.	SKUEV0374	Záhradská	NM	Lubina	9,32	CHKO Biele Karpaty
25.	SKUEV0371	Žalostiná	MY	Chvojnica, Vrbovce	215,37	CHKO Biele Karpaty

Zdroj: ŠOP SR, 2009

V druhej etape návrhu území NATURA 2000 resp. v Doplnku k existujúcemu Národnému zoznamu území európskeho významu je navrhovaných 36 území európskeho významu o celkovej rozlohe 8 396,85 ha. 3 územia európskeho významu (Kňaží stôl, Krasín, Strážovské vrchy) predstavujú rozšírenia súčasných území európskeho významu.

Tab. 259 Prehľad navrhovaných území európskeho významu v B. etape

P. č.	Kód lokality	Názov lokality	Okres	Obec	Rozloha	Útvar ŠOP SR
1.	SKUEV0566	Beckovské Skalice	NM	Beckov	33,07	CHKO Biele Karpaty
2.	SKUEV0590	Bielické bahná	PE	Partizánske	2,88	CHKO Ponitrie

P. č.	Kód lokality	Názov lokality	Okres	Obec	Rozloha	Útvar ŠOP SR
3.	SKUEV0568	Borotová	NM	Stará Turá	1,20	CHKO Biele Karpaty
4.	SKUEV0580	Branné	TN	Horné Srnie	1,34	CHKO Biele Karpaty
5.	SKUEV0587	Dobrotín	PE, PD	Veľké Uherce, Radobica	166,99	CHKO Ponitrie
6.	SKUEV0577	Drietomské bradlo	TN	Drietoma	9,80	CHKO Biele Karpaty
7.	SKUEV0521	Havran	MY	Chvojnica, Častkov, Lopašov	401,30	CHKO Záhorie
8.	SKUEV0589	Chynoranský luh	PE	Chynorany	46,32	CHKO Ponitrie
9.	SKUEV0578	Jachtár	TN	Drietoma	30,56	CHKO Biele Karpaty
10.	SKUEV0642	Javornický hrebeň a Vlčkov	PB, (BY)	Horná Mariková, Papradno	1367,77	CHKO Kysuce
11.	SKUEV0581	Klapy	PB, (BY)	Udiča	6,21	CHKO Strážovské vrchy
12.	SKUEV1275	Kňazí stôl	PD	Valaská Belá	37,68	CHKO Ponitrie
13.	SKUEV1375	Krasín	TN	Horná Súča, Dolná Súča	66,30	CHKO Biele Karpaty
14.	SKUEV0778	Lipnické	TN	Horná Súča	79,44	CHKO Biele Karpaty
15.	SKUEV0579	Mituchovské	TN	Dolná Súča	1,47	CHKO Biele Karpaty
16.	SKUEV0584	Nitrická jelšina	PD	Liešťany, Temeš	9,24	CHKO Ponitrie
17.	SKUEV0586	Nitrické vrchy	PD, PE	Skačany, Nitrica, V. Kršteňany, M. Kršteňany, Zemianske Kostoľany, Bystričany	1300,26	CHKO Ponitrie
18.	SKUEV0563	Šifflovské	MY	Chvojnica	1,88	CHKO Biele Karpaty
19.	SKUEV0574	Omšenská baba	TN	Omšenie	151,95	CHKO Biele Karpaty
20.	SKUEV0641	Papradianka	PB	Papradno	23,94	CHKO Kysuce
21.	SKUEV0564	Potok Dubová	NM	Pobedim, Podolie, Častkovce	10,09	CHKO Biele Karpaty
22.	SKUEV0569	Považský Inovec	TN	Selec	34,48	CHKO Biele Karpaty
23.	SKUEV0565	Preliačina	NM, (TO)	Hrádok, Hôrka nad Váhom, Podhradie	36,66	CHKO Biele Karpaty
24.	SKUEV0575	Prepadlisko	TN	Kostoľn - Záriečie	8,07	CHKO Biele Karpaty
25.	SKUEV0573	Rúbanice	TN	Mníchova Lehota	1,89	CHKO Biele Karpaty
26.	SKUEV0591	Razdiel	PE	V. Uherce, M. Uherce, Brodzany, V. Klíž, Kolačno, Turčianky	2526,29	CHKO Ponitrie
27.	SKUEV0582	Reváň	PD	Kľačno	414,49	CHKO Ponitrie
28.	SKUEV0588	Stehlikovské	TN	Horná Súča	7,47	CHKO Biele Karpaty
29.	SKUEV1256	Strážovské vrchy	IL, PU	Košecké Podhradie, Beluša	266,86	CHKO Strážovské vrchy
30.	SKUEV0570	Svinica	TN	Trenčianske Jastrabie, Veľká Hradná	26,68	CHKO Biele Karpaty
31.	SKUEV0576	Tlstá hora	TN	Chocholná - Velčice	1,15	CHKO Biele Karpaty
32.	SKUEV0571	Tomášovica	TN	Trenčianske Mitice, Neporadza	11,38	CHKO Biele Karpaty
33.	SKUEV0776	Trstičské lúky	IL	Dubnica nad Váhom	5,13	CHKO Strážovské vrchy

P. č.	Kód lokality	Názov lokality	Okres	Obec	Rozloha	Útvar ŠOP SR
34.	SKUEV0567	Turecký vrch	NM	Trenčianske Bohuslavice, Nové Mesto nad Váhom	31,87	CHKO Biele Karpaty
35.	SKUEV0583	Valaská Belá	PD	Valaská Belá	362,46	CHKO Ponitrie
36.	SKUEV0585	Žiar	PD	Pravenec, Nedožery - Brezany, Veľká Čausa, Malá Čausa, Lipník, Chrenovec - Brusno	913,15	CHKO Ponitrie
	Spolu:				8 396,85	

Zdroj: ŠOP SR, 2009

Biotopy národného a medzinárodného významu

Zákon ustanovuje ochranu biotopov v rámci všeobecnej ochrany prírody a krajiny v zmysle § 6 zákona č. 543/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov. Biotopy národného a medzinárodného významu sú v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov definované:

- **biotop európskeho významu** je biotop, ktorý je v Európe ohrozený vymiznutím alebo má malý prirodzený areál, alebo predstavuje typické ukážky jednej alebo viacerých biogeografických oblastí Európy,
- **biotop národného významu** je biotop, ktorý nie je biotopom európskeho významu, ale je v Slovenskej republike ohrozený vymiznutím alebo má malý prirodzený areál, alebo predstavuje typické ukážky biogeografických oblastí Slovenskej republiky.

V tab. č. 260 sa nachádza prehľad biotopov národného významu a biotopov európskeho významu (v zmysle prílohy č. 1 vyhlášky MŽP SR č. 24/20003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny) v Trenčianskom kraji.

Tab. 260 Prehľad biotopov európskeho významu v Trenčianskom kraji

Kód biotopu	Názov biotopu
3220	Horské vodné toky a bylenné porasty pozdĺž ich brehov
3260	Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu Ranunculion fluitantis a Callitriche-Batrachion
3270	Rieky s bahňitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov Chenopodionrubri p.p. a Bidentition p.p.
5130	Porasty borievky obyčajnej
6190	Dealpínske travinnobylinné porasty
6210	Sucomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží (*dôležité stanovištia Orchideaceae)
6410	Bezkolencové lúky
6430	Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa
6510	Nížinné a podhorské kosné lúky
7230	Slatiny s vysokým obsahom báz
8150	Nespevnené silikátové skalné sutiny kolinného stupňa
8210	Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou
8220	Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou
8310	Nesprístupnené jaskynné útvary
9110	Kyslomilné bukové lesy

Kód biotopu	Názov biotopu
9130	Bukové a jedľové kvetnaté lesy
9140	Javorovo-bukové horské lesy
9150	Vápnomilné bukové lesy
40A0*	Xerothermné kroviny
6110*	Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázických substrátoch zväzu Alysso-Sedion albi
6240*	Subpanónske travinnobylinné porasty
7220*	Penovcové prameniská
8160*	Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa
9180*	Lipovo-javorové sutinové lesy
91E0*	Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy
91G0*	Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy
91H0*	Teplomilné panónske dubové lesy
91I0*	Eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku
91M0	Panónsko-balkánske cerové lesy
91Q0	Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy

Pozn.: * prioritné biotopy

Zdroj: ŠOP SR, 2009

2.10.2.3 Druhovú ochranu

Z fytoгенетického hľadiska najväčšiu časť územia kraja tvorí obvod predkarpatskej flóry (*Preacarpaticum*), do ktorého od juhu zasahujú výbežky obvodu eupanónskej xerothermnej flóry (*Eupannonicum*), od severovýchodu okrajovo obvod flóry centrálnych Karpát (*Eucarpaticum*) a od západu obvod západobeskydskej flóry (*Beschidicum occidentale*).

Stretávajú a prelínajú sa tu teplomilné floristické elementy (panónske, mediteránne, submediteránne) s karpatskými horskými prvkami, často dealpínskeho a demontánneho charakteru, s bohatým zastúpením endemitov. Mnohé druhy v oblasti fytoгеографických rozhraní dosahujú okraje svojho areálu v tejto časti Slovenska, napr. severná hranica výskytu druhov: hlaváčik jarný, poniklec veľkokvetý, južná hranica výskytu druhov: soldanelka karpatská, mliečivec alpínsky. Floristické a vegetačné pomery územia kraja sú vzhľadom na prírodné pomery veľmi pestré so značným výskytom vzácných a ohrozených druhov a spoločenciev.

Medzi kriticky ohrozené druhy flóry v území Trenčianskeho kraja patria:

- Kúkoľ poľný (*Agrostemma githago*)
- Sitina pošvatá (*Juncus subnodulosus*)
- Ľan chlpatý hladkastý (*Linum hirsutum subsp. glabrescens*)
- Rumenica Visianiho (*Onosma visianii*)
- Hadivka obyčajná (*Ophioglossum vulgatum*)
- Hmyzovník včelí (*Ophrys apifera*)
- Hmyzovník čmeľovitý Holubyho (*Ophrys holosericea subsp. holubyana*)
- Všivec chochlatý pravý (*Pedicularis comosa subsp. comosa*)

Zo zoogeografického hľadiska patrí riešené územie do zóny stepí (zona tesquorum) eurosibírskej podoblasti, príslušné pohoria do zóny listnatých hájov (zona nemorum) eurosibírskej podoblasti. Stepné elementy prenikli a prenikajú aj do xerotermy biotopov pohorí. Zväčša ide o biotopy ovplyvnené antropogénnou činnosťou.

Z chránených rodov a druhov sa tu vyskytujú napr. askalafus (*Ascalaphus*), cikáda viničná (*Tibicen haematodes*), modlivka zelená (*Mantis religiosa*), pestroň vlkovcový (*Zerynthia polyxena*), jašterica zelená (*Lacerta viridis*), včelárík zlatý (*Merops apiaster*) a stovky ďalších vzácných a ohrozených druhov.

Spomedzi typicky horských druhov reprezentujú napr. jasone (*Parnassius*), fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), mlok karpatský (*Triturus montandonii*), salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), piskor vrchovský (*Sorex alpinus*), myšovka vrchovská (*Sicista betulina*), netopiere (*Vespertiliidae*), rys ostrovid (*Lynx lynx*).

Najčastejšie vyskytujúcim sa zástupcom fauny v kraji je jelenia, srnčia a diviacia zver. Vyskytuje sa tu aj introdukovaná zver - muflón a daniel. V kraji má zastúpenie i najväčšia šelma - medveď hnedý (*Ursus arctos*), a to na území Strážovských vrchov, Javorníkov, Bielych Karpát a Žiaru, kde prechádza až do oblasti Vršatca, preniká aj do pohoria Vtáčnik a sporadicky sa vyskytuje aj na území Považského Inovca.

V posledných rokoch je zaznamenaný aj zvýšený výskyt vlka obyčajného (*Canis lupus*), hlavne migrujúcich svoriek z Bielych Karpát do Malých Karpát. V roku 1996 bola videná jedna menšia svorka v oblasti Strážovských vrchov a niekoľko jedincov v oblasti Považského Inovca.

V okolí horného toku Nitry, Tužinky, Chvojnice a Nitrice boli pozorované jedna až dve rodiny vydry riečnej (*Lutra lutra*). V blízkosti Brezovej pod Bradlom je zaznamenaný výskyt bobra vodného (*Castor fiber*).

Zo známejších druhov chráneného vtáctva na území kraja v oblasti Strážovských vrchov hniezdia 1 až 2 páry sokola rároha (*Falco Cherrug*). Na území Vtáčnika bol pozorovaný výskyt sokola sťahovavého (*Falco peregrinus*), niekoľko párov orla kriklavého (*Aquila pomarina*) v oblasti Vtáčnika a Strážovských vrchov. Z územia Malej Fatry do Strážovských vrchov prelietava a vytvára prvé hniezdiská aj orol skalný (*Aquila chrysaetos*). Ako jeden z kriticky ohrozených druhov žije v kraji tetrov hlucháň (*Tetrao urogallus*), ktorý je sporadicky pozorovaný na odľahlých miestach pohorí, väčšinou však len jedince samičieho pohlavia. V pohorí Tríbeč a Považský Inovec je pozorovaný výskyt 1 až 3 párov orla kráľovského (*Aquila heliaca*). Na území kraja je zaznamenaný aj výskyt výra skalného (*Bubo bubo*).

V Trenčianskom kraji je významná aj ichtyofauna, hlavne v horných úsekoch jednotlivých tokov. Z najvýznamnejších druhov rýb je vzácny výskyt hlavátky podunajskej (*Hucho hucho*) na rieke Váh na úseku Trenčín-Kočkovce a v povodí rieky Nitry.

Druhy európskeho významu a druhy národného významu sú ustanovené za chránené rastliny vyhláškou MŽP SR č. 24/2003 Z. z. (ďalej len „vyhláška“). Za chránené rastliny sa považujú aj rastliny, ak najmenej jeden z ich rodičov je chránenou rastlinou podľa vyhlášky (§ 33 ods. 4 zákona č. 543/2002 Z. z.).

Druhy európskeho významu a druhy národného významu sú ustanovené za chránené živočíchy vyhláškou MŽP SR č. 24/2003 Z. z. (ďalej len „vyhláška“) a zákonom č. 543/2002 Z. z. (ďalej len „zákon“). Za chránené živočíchy sa považujú aj živočíchy, ak najmenej jeden z ich rodičov je chráneným živočíchom podľa vyhlášky alebo je chránený podľa § 33 ods. 3 zákona okrem poľovnej zveri (§ 33 ods. 4 zákona).

Druhy národného a európskeho významu

Rastliny

Črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*), Dvojhrot zelený (*Dicranum viride*), Jazyčkovec jadranský (*Himantoglossum adriaticum*), Klinček lesklý (*Dianthus nitidus*)*, Klinček včasný Lumnitzerov (*Dianthus praecox subsp. lumnitzeri*)*, Kosienka krabincolistá (*Serratula lycopifolia*)*, Poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*)*, Poniklec slovenský (*Pulsatilla slavica*)*, Poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*), Prilbica tuhá moravská (*Aconitum firmum subsp. moravicum*), Popolavec dlholistý (*Tephrosieris longifolia subsp. moravica*)

Živočích

Ulitníky (Gastropoda)

Pimprlík bruškatý (*Vertigo moulinsiana*), Pimprlík močiarny (*Vertigo geyeri*), Pimprlík mokradný (*Vertigo angustior*)

Lastúrniky (Bivalvia)

Korýtko riečne (*Unio crassus*)

Kôrovce (Crustacea)

Rak riavový (*Austropotamobius torrentium*)*

Chrobáky (Coleoptera)

Bystruška potočná (*Carabus variolosus*), Fúzač alpský (*Rosalia alpina*)*, Kováčik fialový (*Limoniscus violaceus*), Plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), Roháč obyčajný (*Lucanus cervus*),

Motýle (Lepidoptera)

Ohniváčik veľký (*Lycaena dispar*), Modráčik bahniskový (*Maculinea nausithous*), Modráčik krvavcový (*Maculinea teleius*), Mlynárík východný (*Leptidea morsei*), Hendáčik osikový (*Hypodryas maturna*), Priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*), Spriadač kostihojový (*Callimorpha quadripunctaria*)*, Žltáčik zanoväťový (*Colias myrmidone*),

Ryby (Pisces)

Boleň dravý (*Aspius aspius*), Hlaváč bielo plutvý (*Cottus gobio*), Hrebenačka pásavá (*Gymnocephalus schraetser*), Hrúz bielo plutvý (*Gobio albipinnatus*), Lopatka dúhová (*Rhodeus sericeus amarus*), Plostica lesklá (*Rutilus pigus*), Píž severný (*Cobitis taenia*), Píž zlatistý (*Sabanejewia aurata*),

Obojživelníky (Amphibia)

Kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), Kunka žltobruchá (*Bombina variegata*)

Cicavce (Mammalia)

Medveď hendý (*Ursus arctos*)*, Netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), Netopier obyčajný (*Myotis myotis*), Netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), Netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), Podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), Podkovár veľký (*Rhinolophus*)

ferrumequinum), Rys ostrovid (*Lynx lynx*), Uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*), Vlk dravý (*Canis lupus*) *, Vydra riečna (*Lutra lutra*)

2.12.2.4 Mokrade

Mokrade sú chránené podľa zákona č. 543/3002 Z. z. v znení neskorších predpisov ako významný krajinný prvok a určité typy mokrad'ových biotopov národného a európskeho významu majú osobitnú ochranu – vyhlasujú sa ako územia európskeho významu. Mokrad' podľa § 2 ods. 2 písm. zákona o ochrane prírody a krajiny predstavuje územie s močiarimi, slatinami alebo rašeliniskami, vlhká lúka, prírodná tečúca voda a prírodná stojatá voda vrátane vodného toku a vodnej plochy s rybníkmi a vodnými nádržami. Viaceré významné mokrade sú chránené aj v národnej sieti chránených území podľa zákona o ochrane prírody a krajiny. V najvýznamnejších územiach existuje prekryv národnej siete s územiami NATURA 2000 a v súčasnosti prebieha vyhlasovanie území NATURA 2000.

Z medzinárodného hľadiska sú mokrade okrem Smernice EÚ o biotopoch a smernice o vtákoch chránené najmä Dohovorom o mokradiach (Ramsarský dohovor), ku ktorému Slovenská republika pristúpila 1.1.1993. Na území Trenčianskeho kraja sa nenachádza žiadna mokrad' medzinárodného významu v zmysle Ramsarského dohovoru.

V rámci mokradí na území Slovenskej republiky je vedená databáza mokradí lokálneho, regionálneho, národného a medzinárodného významu, ktorá bola spracovaná ako výsledok 10 ročného mapovania mokradí do roku 2000 a teraz sa bude aktualizovať a dopĺňať v rámci nového projektu z Operačného programu životné prostredie na plnenie Akčného plánu pre mokrade.

V tab. č. 261 sa nachádza prehľad mokradí národného, regionálneho a lokálneho významu. Celkovo sa v Trenčianskom kraji nachádza 164 mokradí, z toho 2 mokrade národného významu o rozlohe 54,07 ha, 46 mokradí regionálneho významu o rozlohe 917,47 ha a 116 mokradí lokálneho významu o rozlohe 388,87 ha.

Mokrade národného významu predstavujú mokrade presahujúce jeden okres, kraj alebo geomorfologický celok a sú charakteristické pre Slovenskú republiku. Zaraďujeme sem aj špecifické typy mokradí, ktoré sú vzácne alebo neobvyklé na území Slovenska. V rámci Trenčianskeho kraja sa nachádzajú 2 mokrade národného významu v okrese Ilava.

Mokrade regionálneho významu predstavujú územia rôznej veľkosti, ktoré z rôznych hľadísk ovplyvňujú územia viacerých obcí. Tieto mokrade sú tvorené aj chránenými územiami, územiami netypickými alebo naopak charakteristickými pre daný geomorfologický celok. V Trenčianskom kraji je sa nachádza 46 mokradí regionálneho významu, pričom najviac ich je evidovaných v okresoch Trenčín, Nové Mesto nad Váhom a Ilava.

Mokrade lokálneho významu tvoria rozlohou menšie územia, s lokálnym významom na flóru a faunu. Mokradí lokálneho významu je evidovaných 116, z toho najviac sa nachádza v okresoch Prievidza, Trenčín a Partizánske.

Tab. 261 Prehľad národných, regionálnych a lokálnych mokradí v Trenčianskom kraji

P. č.	Názov mokrade	Okres	Obec	Rozloha (ha)	Význam
1.	Nebrová, poniže Zápechovej	IL	Červený kameň	53,30	Národný
2.	Strošovský močiar	IL	Červený kameň	0,77	Národný
3.	Rataje	BN	Dubnička	1,75	Regionálny

P. č.	Názov mokrade	Okres	Obec	Rozloha (ha)	Význam
4.	Dolina za Trebichavou	BN	Trebichava	1,50	Regionálny
5.	Čierna Lehota	BN	Čierna Lehota	1,00	Regionálny
6.	Štrkoviskové jazerá v Dubnici nad Váhom	IL	Dubnica nad Váhom	30,00	Regionálny
7.	CHPV Krivoklátske lúky	IL	Krivoklát	4,33	Regionálny
8.	Porubský potok	IL	Horná Poruba	2,50	Regionálny
9.	Časť Tovarovského potoka od PD nahor	IL	Červený Kameň	1,50	Regionálny
10.	Močiare č. p. 853/1	IL	Červený Kameň	1,00	Regionálny
11.	Zelená voda	NM	Beckov	100,00	Regionálny
12.	CHPV Grúň	NM	Nová Bošáca	16,01	Regionálny
13.	CHPV Močariny	NM	Nová Bošáca	3,02	Regionálny
14.	Hrádocké ramená	NM	Hrádok	3,00	Regionálny
15.	CHPV Blažejová	NM	Nová Bošáca	2,16	Regionálny
16.	Lojková	NM	Zemianske Podhradie	2,00	Regionálny
17.	CHPV Borotová	NM	Stará Turá	1,48	Regionálny
18.	CHN Záhradská	NM	Lubina	1,28	Regionálny
19.	Lúčanské rameno	NM	Horná Streda	0,50	Regionálny
20.	Cetuna	NM	Bzince pod Javorinou	0,29	Regionálny
21.	Chynoriansky luh	PE	Chynorany	44,36	Regionálny
22.	Rašelinisko "Bahná"	PE	Partizánske	1,00	Regionálny
23.	Staré koryto Váhu Orlovský most - Rašov	PB	Považská Bystrica	45,00	Regionálny
24.	Staré koryto Váhu Podvažie, Savčiná	PB	Podvažie	6,00	Regionálny
25.	Horná Mariková - Máčkovci	PB	Horná Mariková	1,00	Regionálny
26.	Mokrade v okolí obce Koš	PD	Koš	150,00	Regionálny
27.	Údolie potoka Tužinka	PD	Tužina	2,00	Regionálny
28.	Medzihorská dolina	PD	Poluvsie	0,40	Regionálny
29.	Vodná nádrž Nosice	PU	Nimnica, Púchov	400,00	Regionálny
30.	Váh pod Priehradou Mládeže	PU	Nimnica, Púchov	18,00	Regionálny
31.	Brezie - Močiare	PU	Nimnica	1,79	Regionálny
32.	Potok Chocholnica	TN	Chocholná - Velčice	15,00	Regionálny
33.	Vlára - rieka	TN	Horné Srnie, Nemšová	10,00	Regionálny
34.	PR Debšín	TN	Horná Súča	9,61	Regionálny
35.	Bindárka	TN	Soblahov	8,97	Regionálny
36.	Prepadlisko	TN	Kostolná - Záriečie, Chocholná - Velčice	7,83	Regionálny
37.	Zamarovské jamy	TN	Zamarovce	6,49	Regionálny
38.	U lipnických	TN	Horná Súča	5,00	Regionálny
39.	Mitická slatina	TN	Trenčianske Mitice	2,83	Regionálny
40.	Slatinisko Dolné Branné	TN	Horné Srnie	2,00	Regionálny
41.	PR Horná Závrská	TN	Horná Súča	1,50	Regionálny
42.	PP Kurinov vrch	TN	Adamovské Kochanovce	1,30	Regionálny
43.	Niva Melčického potoka	TN	Melčice - Lieskové	1,00	Regionálny
44.	Slače	TN	Nemšová	1,00	Regionálny

P. č.	Názov mokrade	Okres	Obec	Rozloha (ha)	Význam
45.	Pod Tlstou horou	TN	Chocholná - Velčice	1,00	Regionálny
46.	Zakvasinie	TN	Dolná Súča	1,00	Regionálny
47.	Trenčianske kaskády	TN	Kostolná - Záriečie	0,05	Regionálny
48.	U Jurinov - Jasenová	TN	Horná Súča	0,02	Regionálny
49.	Oblasť Jerichov	BN	Brezolupy	5,50	Lokálny
50.	Pažiť	BN	Bánovce nad Bebravou	3,00	Lokálny
51.	Livina	BN	Borčany, Chudá Lehota	1,80	Lokálny
52.	Uhrovské Podhradie za obcou	BN	Uhrovské Podhradie	1,50	Lokálny
53.	Jelšina	BN	Dubnička	1,50	Lokálny
54.	Potok Livina I.	BN	Livina	1,50	Lokálny
55.	Cimenná za obcou	BN	Cimenná	0,50	Lokálny
56.	Rybníky na Okšovej	BN	Zlatníky	0,35	Lokálny
57.	Prejtský rybník pri Váhu	IL	Dubnica nad Váhom	10,00	Lokálny
58.	Na Brodky	IL	Červený Kameň	3,00	Lokálny
59.	Časť Ilavského potoka a príľahlé lúky	IL	Ilava	3,00	Lokálny
60.	Časť Podhradského potoka	IL	Košecké Podhradie, Košeca	1,50	Lokálny
61.	Prejtské rybníky v doline Prejtského potoka	IL	Dubnica nad Váhom	0,90	Lokálny
62.	Alúvium Kolačinského potoka	IL	Nová Dubnica	0,50	Lokálny
63.	Brezová - vodná nádrž	MY	Brezová pod Bradlom	8,00	Lokálny
64.	Záhutník - pravostranný prítok potoka Teplica	MY	Vrbovce	6,00	Lokálny
65.	Vodná nádrž Vrbovce	MY	Vrbovce	2,00	Lokálny
66.	Vesný vrch II. - Z svah	MY	Vrbovce	0,25	Lokálny
67.	Vrbovce - Vodný zdroj	MY	Vrbovce	0,15	Lokálny
68.	Vesný potok - Dolina	MY	Vrbovce	0,15	Lokálny
69.	Vrbovce - Kunčakovci	MY	Vrbovce	0,15	Lokálny
70.	Vesný vrch IV. - SV svah	MY	Vrbovce	0,13	Lokálny
71.	Vesný vrch I. - Z svah	MY	Vrbovce	0,07	Lokálny
72.	Vesný vrch III. - J svah	MY	Vrbovce	0,002	Lokálny
73.	Mokvavý prameň	NM	Nová Lehota	2,10	Lokálny
74.	GP U Mikulcov	NM	Stará Turá	2,00	Lokálny
75.	U Ličkov	NM	Lubina	2,00	Lokálny
76.	U Mikulcov	NM	Moravské Lieskové	2,00	Lokálny
77.	Mravcové	NM	Nová Bošáca	2,00	Lokálny
78.	H. Revajci - Plotárka	NM	Moravské Lieskové	1,00	Lokálny
79.	Kozákovská - U Zlatých	NM	Moravské Lieskové	1,00	Lokálny
80.	Na jamách	NM	Zemianske Podhradie	1,00	Lokálny
81.	Hôrčanské mŕtve rameno	NM	Hôrka nad Váhom, Nová Ves nad Váhom	0,75	Lokálny
82.	Mizeráci	NM	Moravské Lieskové	0,20	Lokálny
83.	Šášnatá	NM	Stará Turá	0,20	Lokálny

P. č.	Názov mokrade	Okres	Obec	Rozloha (ha)	Význam
84.	Babia hora	NM	Moravské Lieskové	0,04	Lokálny
85.	Drahožická dolina	PE	Veľké Uherce	35,00	Lokálny
86.	Nitrica - rieka Belanka	PE	Hradište	13,00	Lokálny
87.	Rybník Žabokreky	PE	Žabokreky nad Nitrou	9,00	Lokálny
88.	Brodzany	PE	Brodzany	7,50	Lokálny
89.	Rybník s lužným lesom pri Kolačne	PE	Kolačno	7,00	Lokálny
90.	Mišove jarky	PE	Kolačno	5,30	Lokálny
91.	Rybník Partizánske	PE	Partizánske	4,50	Lokálny
92.	Potok Vyčoma I.	PE	Klátova Nová Ves	4,50	Lokálny
93.	Vyčoma	PE	Klátova Nová Ves, Ješkova Ves, Veľký Klíž	4,00	Lokálny
94.	Rybníky Janova Ves	PE	Klátova Nová Ves	3,00	Lokálny
95.	Mŕtve rameno	PE	Chynorany	3,00	Lokálny
96.	Breziny - niva Hradského potoka	PE	Klátova Nová Ves	1,50	Lokálny
97.	Rybník Skačany	PE	Skačany	1,00	Lokálny
98.	Rybník Krásno	PE	Krásno	0,91	Lokálny
99.	Mokrad' Ostrov	PE	Bošany	0,40	Lokálny
100.	Mokrad' pri ostrove	PE	Bošany	0,01	Lokálny
101.	Prameň "Štrková"	PE	Turčianky	0,01	Lokálny
102.	Brodziansky park	PE	Partizánske	0,003	Lokálny
103.	Považská Teplá - Rybníky	PB	Považská Bystrica	5,70	Lokálny
104.	Papradno	PB	Papradno	3,00	Lokálny
105.	Horná Mariková - Modlatín	PB	Horná Mariková	1,80	Lokálny
106.	Biela voda	PB	Bodiná	1,70	Lokálny
107.	Dolinky pri Kráľovke	PB	Považská Bystrica	1,20	Lokálny
108.	Pod Kopicami	PB	Považská Bystrica	1,00	Lokálny
109.	Domaníža - Blatnica	PB	Domaníža	1,00	Lokálny
110.	Sverepec - oproti motokrosu	PB	Sverepec	0,60	Lokálny
111.	Pod Chrcholíncom	PB	Papradno	0,50	Lokálny
112.	Horná Mariková - Pagoňov	PB	Horná Mariková	0,45	Lokálny
113.	VN Nitrianske Rudno a prítok	PD	Kostolná Ves	96,00	Lokálny
114.	Alúvium Nitry Prievidza - Nedožery	PD	Prievidza	9,00	Lokálny
115.	VN Kanianka	PD	Kanianka, bojnice	6,00	Lokálny
116.	Usadzovacia nádrž BC	PD	Sebedražie	5,00	Lokálny
117.	Tmavá dolina - Jelšový lesík SV od Kľačna	PD	Kľačno	5,00	Lokálny
118.	Rajecká dolina	PD	Kľačno	4,00	Lokálny
119.	VN Brezany a prítok	PD	Nedožery - Brezany	3,00	Lokálny
120.	Bystričianska dolina	PD	Bystričany	3,00	Lokálny
121.	VN Lazany	PD	Lazany	2,50	Lokálny
122.	Pod Grúňom - Sedliská	PD	Bojnice	2,20	Lokálny
123.	Panské lúky pri Medzihorskom potoku	PD	Poluvsie - Porubka	2,00	Lokálny
124.	Mokred' Mestská lúka	PD	Pravenec	1,50	Lokálny
125.	Rybník Podbanské a okolie	PD	Prievidza	1,50	Lokálny

P. č.	Názov mokrade	Okres	Obec	Rozloha (ha)	Význam
126.	Mokrade pri vodovode sed. bane Cigeľ	PD	Cigeľ	1,00	Lokálny
127.	Osliansky potok nad Hornou Vsou	PD	Horná Ves	1,00	Lokálny
128.	Rybníček nad obcou Veľká Lehôtka	PD	Prievidza	1,00	Lokálny
129.	Mŕtve rameno Nitry v Opatovciach	PD	Opatovce nad Nitrou	0,80	Lokálny
130.	Teplý potok	PD	Bojnice	0,75	Lokálny
131.	Rybníčky na Moštenici	PD	Prievidza	0,50	Lokálny
132.	Jazierko v mestskom parku	PD	Bojnice	0,50	Lokálny
133.	Niva potoka Cerová	PD	Radobica	0,50	Lokálny
134.	Rybníček v intraviláne obce	PD	Kostolná Ves	0,50	Lokálny
135.	Jarok (Krchniakov močiar)	PD	Poluvsie	0,30	Lokálny
136.	Mokreď Pusté	PD	Valaská Belá	0,30	Lokálny
137.	Dubnica "Pod Valom"	PD	Bojnice	0,25	Lokálny
138.	Vodná mláka Bôrik a jelšový lesík	PD	Nitrianske Pravno	0,20	Lokálny
139.	Hliník	PD	Nitrianske Pravno	0,20	Lokálny
140.	Termálny výver pod liečebňou Baník	PD	Opatovce nad Nitrou	0,15	Lokálny
141.	Mokrad' v Chalmovianskom parku	PD	Bystričany	0,02	Lokálny
142.	Ihrišské rybníky	PU	Púchov	4,28	Lokálny
143.	Pod Hložským dielom	PU	Beluša	0,11	Lokálny
144.	Horovský rybník	PU	Horovce	0,07	Lokálny
145.	Ľubovčianka - tok	TN	Nemšová	12,00	Lokálny
146.	Pekelná dolina	TN	Soblahov	9,40	Lokálny
147.	PR Súčanka	TN	Dolná Súča, Hrabovka	6,70	Lokálny
148.	Enkláva Trenčianska Teplá	TN	Trenčianska Teplá	6,00	Lokálny
149.	Nádrž Svinica	TN	Svinná	5,00	Lokálny
150.	Trenčiansky luh	TN	Trenčín	4,68	Lokálny
151.	Kúpeľné jazierko	TN	Trenčianske Teplice	1,20	Lokálny
152.	VN Baračka - močiar	TN	Trenčianske Teplice	1,20	Lokálny
153.	Macejovská	TN	Adamovské Kochanovce	1,00	Lokálny
154.	Kamenná	TN	Chocholná - Veľčice	1,00	Lokálny
155.	VN Bobot	TN	Bobot	1,00	Lokálny
156.	Trenčianske smetisko	TN	Trenčín	0,80	Lokálny
157.	Depo Trenčianska Teplá	TN	Trenčianska Teplá	0,50	Lokálny
158.	Temná	TN	Chocholná - Veľčice	0,50	Lokálny
159.	Nad Breznickým	TN	Chocholná - Veľčice	0,50	Lokálny
160.	Huboč	TN	Dolná Súča	0,50	Lokálny
161.	Kačák	TN	Zamarovce	0,50	Lokálny
162.	Fuchsove jamy	TN	Zamarovce	0,50	Lokálny
163.	Opatovská ražina	TN	Opatovce	0,25	Lokálny
164.	Jazierko v parku	TN	Motešice	0,18	Lokálny

Zdroj: ŠOP SR, 2009

2.12.2.5 Ochrana drevín

Chránené stromy

Stromy alebo skupiny stromov chránené v zmysle § 49 zákona č. 543/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov predstavujú stromy s významnou kultúrnou, vedeckou a krajinotvornou funkciou. Chránené stromy môže vyhlásiť krajský úrad životného prostredia všeobecne záväznou vyhláškou. Ochranné pásmo stromu sa vyhlasuje vtedy, ak to vyžaduje záujme ochrany chráneného stromu. V ochrannom pásme platí tretí stupeň ochrany, ak nie sú určené prísnejšie podmienky ochrany. Ak nie je ochranné pásmo vyhlásené, tak ochranné pásmo predstavuje územie okolo chráneného stromu v plošnom priemete jeho koruny, ktorý je zväčšený o jeden a pol metra, najmenej však okruhu 10 m od kmeňa stromu, a platí v ňom druhý stupeň ochrany.

V Trenčianskom kraji sa nachádza 47 lokalít chránených stromov so 106 jedincami našich aj cudzokrajných druhov. V rámci okresov sa najviac chránených stromov nachádza v okresoch Ilava, Považská Bystrica a Prievidza. Z druhov prevládajú lipy malolisté (*Tilia cordata*), lipy veľkolisté (*Tilia platyphyllos*) a gaštany jedlé (*Castanea sativa*).

Tab. 262 Prehľad chránených stromov v Trenčianskom kraji

P. č.	Názov	Vedecký názov taxónu	Okres	Obec	Počet ks
1.	Rákociho dub	Quercus robur L.	BN	Podlužany	1
2.	Klobušické platany	Platanus occidentalis L.	IL	Klobušice	3
3.	Lipa trinitárov v Ilave	Tilia cordata Mill.	IL	Ilava	1
4.	Klobušický javor	Acer saccharinum L.	IL	Klobušice	1
5.	Bolešovský brest	Ulmus minor Mill.	IL	Bolešov	1
6.	Tisy v Pruskom	Taxus baccata L.	IL	Pruské	2
7.	Lipa v Borčiciach	Tilia cordata Mill.	IL	Borčice	1
8.	Hrab v Bohuniciach	Carpinus betulus L.	IL	Bohunice	1
9.	Jaseň v Zliechove	Fraxinus excelsior L.	IL	Zliechov	1
10.	Tuja v Klobušiciach	Thuja plicata D.Don exL.amb	IL	Klobušice	1
11.	Lipa pri Múzeu Prvej SNR	Tilia cordata Mill.	MY	Myjava	1
12.	Dub na Moravskej ceste	Quercus robur L.	MY	Myjava	1
13.	Myjavská lipa	Tilia platyphyllos Scop.	MY	Myjava	1
14.	Lipa u Belanských	Tilia platyphyllos subsp. cordifolia (Besser) C.K. Schneid.	MY	Turá Lúka	1
15.	Gaštan nad Vápenkou	Castanea sativa Mill.	NM	Nové Mesto nad Váhom	1
16.	Modrovská metasekvoja	Metasequoia glyptostroboides Hu et Cheng	NM	Modrovka	1
17.	Dve lipy	Tilia cordata Mill.	NM	Beckov	2
18.	Lipy v Župnom sirotinci	Tilia cordata Mill.	NM	Beckov	2
19.	Gaštanica	Castanea sativa Mill.	NM	Zemianske Podhradie	30
20.	Kvašovská lipa	Tilia cordata Mill.	PB	Považská Bystrica	1
21.	Domanižské lipy	Tilia cordata Mill.	PB	Domaniža	3
22.	Hatnianska lipa	Tilia platyphyllos Scop.	PB	Hatné	1

P. č.	Názov	Vedecký názov taxónu	Okres	Obec	Počet ks
23.	Praznovská lipa	Tilia cordata Mill.	PB	Praznov	1
24.	Pružinské stromy	Acer pseudoplatanus L., Tilia platyphyllos Scop.	PB	Pružina	3
25.	Jasenická lipa	Tilia cordata Mill.	PB	Jasenica	1
26.	Dolnomarikovská lipa	Tilia cordata Mill.	PB	Dolná Mariková	1
27.	Lipa v Dolnom Lieskovom	Tilia cordata Mill.	PB	Dolný Lieskov	1
28.	Lipa na Šajbách	Tilia cordata Mill.	PD	Koš	1
29.	Diviacka gledíčia	Gleditschia triacanthos	PD	Diviaky nad Nitricou	1
30.	Lipa pri prameni	Tilia platyphyllos Scop.	PD	Diviacka Nová Ves	1
31.	Bojnická ginká	Ginkgo biloba L.	PD	Bojnice	3
32.	Jaseň pod Buchlovom	Fraxinus excelsior L.	PD	Čereňany	1
33.	Sekvoja obrovská v Novej Lehote	Sequoiadendron giganteum (Lindl.) Buchholz	PD	Nová Lehota	1
34.	Lipy na cintoríne vo Veľkej Čausi	Tilia cordata Mill.	PD	Veľká Čausa	2
35.	Tis pri fare v Novej Lehote	Taxus baccata L.	PD	Nová Lehota	1
36.	Lipy pri kostole v Diviakoch nad Nitricou	Tilia cordata Mill., Tilia platyphyllos Scop.	PD	Diviaky nad Nitricou	3
37.	Skupina líp pri kostole a cintoríne v Porube	Tilia cordata Mill., Tilia platyphyllos Scop.	PD	Poruba	9
38.	Bojnická lipa	Tilia platyphyllos Scop.	PD	Bojnice	1
39.	Veľkouherská lipa	Tilia platyphyllos Scop.	PE	Veľké Uherce	1
40.	Zborské lipy	Tilia platyphyllos Scop.	PU	Zbora	3
41.	Tuja v Mednom	Thuja plicata D. Don ex L.	PU	Medné	1
42.	Ginko v Mednom	Ginkgo biloba L.	PU	Medné	1
43.	Lipa v Lednickom Rovnom	Tilia cordata Mill.	PU	Lednické Rovne	1
44.	Trenčianske ginká	Ginkgo biloba L.	TN	Trenčín	3
45.	Tisovec na Baračke	Taxodium distichum (L.) Rich.	TN	Omšenie	1
46.	Lipského lipy	Tilia cordata Mill.	TN	Sedličná	2
47.	Mitické gaštany	Castanea sativa Mill.	TN	Trenčianske Mitice	4

Zdroj: ŠOP SR, 2009

Priority krajskej environmentálnej politiky na úseku štátnej ochrany prírody a krajiny:

- spracovanie, aktualizácia a realizácia programov starostlivosti ako o územia v rámci národnej sústavy chránených území (územia s II. až V. stupňom ochrany), tak aj o územia európskeho významu,
- spracovanie a realizácia programov záchrany kriticky ohrozených druhov rastlín a živočíchov,
- mapové zabezpečenie území tvoriacich súvislú európsku sústavu chránených území (t. j. území európskeho významu a chránených vtáčích území),
- spracovanie zónovania chránených území a ich prekryv s územiami súvislej európskej siete chránených území,
- skvalitniť územie v 1. stupni ochrany,

- pokračovať v mapovaní invázných druhov rastlín a živočíchov a realizácia ich eliminácie v súlade s § 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Opatrenia:

- rešpektovať a chrániť mokrade národného, regionálneho a lokálneho významu a podporovať obnovu zaniknutých mokradí,
- aktualizovať v celom Trenčianskom kraji Projekty R-ÚSES, zosúladiť, upresniť navrhované biocentrá a biokoridory a tak dobudovať kostru ekologickej stability krajiny,
- zachovať súčasný stav existujúcich prvkov územného systému ekologickej stability a doplniť ďalšie prvky najmä, čím dôjde k posilneniu ekologickej stability v území,
- v okrese Bánovce nad Bebravou a Partizánske je potrebné prehodnotiť všetky RBc, najmä tie, ktoré sú vymedzené v poľnohospodárskej krajine, kde RBc je navrhované na takmer všetkých zvyškoch lesíkov v krajine. V týchto okresoch je potrebné vymedziť aj viacej trás regionálnych biokoridorov,
- postupne spracovať jednotlivé M-ÚSES-y v príslušných katastrach obcí, predovšetkým tam, kde sú odporúčané zmeny krajinnej štruktúry - v oblasti Hornej Nitry, v povodiach riek Váh, Nitra a Bebrava, v okrese Myjava a Ilava. Tieto by mali následne slúžiť pre spracovanie dokumentu ochrany prírody a aktualizácii R-ÚSES v hraniciach Trenčianskeho kraja a pri revitalizácii krajiny,
- upraviť vymedzenie nadregionálneho biocentra Kňaží stôl-Drieňovec medzi obcou Trebichava, Timoradza, Ľutov v okrese Bánovce nad Bebravou podľa ÚPN VÚC,
- v okrese Partizánske sa odporúča preveriť možnosť návrhu vyčlenenia RBc v okolí nivy rieky Nitra,
- revitalizovať NrBk Váh,
- vybrané RBc, po preverení pracovníkmi ochrany prírody a aktualizácii RÚSES, navrhnúť v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov na legislatívnu ochranu ako chránené areály,
- v RBc, ktoré sú v dotyku s lokalitami cestovného ruchu je žiadúce:
 - vylúčiť rozširovanie stavebných aktivít objektov alebo športových zariadení,
 - dovoliť len činnosti spojené s turistikou (cykloturistika, kone, zber húb a pod.),
- v RBc Paseky, Makyta – Beňatín, Dubové – Hlboké – Kátlina, Brusné a Kykuľa zabezpečiť zmenu smrekových monokultúr na pôvodné druhy drevín a zvýšiť zastúpenie ochranných lesov,
- revitalizovať, dobudovať líniovú a plošnú zeleň, tak aby bola zabezpečená spojitosť biokoridorov,
- likvidácia divokých skládok v chránených územiach ako aj mimo chránených území,
- obmedzovať reguláciu a melioráciu pozemkov v kontakte s chránenými územiami a mokraďami,
- regulovať rozvoj chatovej výstavby a rekreačných oblastí v dotyku s chránenými územiami,
- spracovať projekty obnovy krajiny,

- zabezpečiť odstraňovanie invázných druhov rastlín a ich monitoring.

2.12.3 Starostlivosť o kultúrne dedičstvo

V kapitole 2.12.3 Starostlivosť o kultúrne dedičstvo v znení platného Územného plánu veľkého územného celku Trenčianskeho kraja sa text v podkapitole 2.12.3.2 nahrádza za nasledovný text:

2.12.3.1 Ochrana kultúrneho dedičstva

Základnou právnou normou na ochranu kultúrneho dedičstva v SR je zákon SNR č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len pamiatkový zákon) a vyhláška MK SR č. 16/2003 Z. z. ktorou sa vykonáva zákon o ochrane pamiatkového fondu.

Pamiatkový zákon upravuje podmienky ochrany kultúrnych pamiatok, pamiatkových území, archeologických nálezov a archeologických nálezísk v súlade s vedeckými poznatkami a na základe medzinárodných zmlúv v oblasti európskeho a svetového kultúrneho dedičstva, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Tento zákon ďalej upravuje organizáciu a pôsobnosť orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy, ako aj práva a povinnosti vlastníkov a iných právnických a fyzických osôb a ukladanie pokút za protiprávne konanie na úseku ochrany pamiatkového fondu, ktorý je významnou súčasťou kultúrneho dedičstva a ktorého zachovanie je verejným záujmom.

Pamiatkový zákon definuje nasledovné členenie:

- § 16 pamiatkové rezervácie
- § 17 pamiatkové zóny
- § 18 ochranné pásma (OP)

Z celkovej počtu 276 obcí Trenčianskeho kraja sa v 168 obciach t.j. 61 % obcí a miest má zákonom chránené kultúrno-historické hodnoty v území s 566 kultúrnymi pamiatkami (KP), ktoré predstavujú 880 pamiatkových objektov. V štruktúre chráneného pamiatkového fondu sa nachádza prevaha architektonických pamiatok s výrazným zastúpením sakrálnych a mestských stavieb, ktoré akcentujú hradné ruiny kedysi strážiace Považie.

Národné kultúrne pamiatky (NKP) v Brezovej pod Bradlom, Myjave a Uhrovci sa viažu na najvýznamnejšie historické udalosti Slovenska. NKP zámok Bojnice spolu s mestečkom - pamiatková zóna s kúpeľmi, vytvára zvláštny a hodnotný súbor kultúrnych pamiatok kraja.

Mestská pamiatková rezervácia (MPR) Trenčín s hradom (NKP) a pamiatkové zóny (PZ) Beckov s hradom (NKP), Nové Mesto nad Váhom, Bojnice, Nitrianske Pravno, dokumentujú urbanisticko-architektonické štruktúry územia, ktoré dopĺňajú aj ďalšie významné hrady v Čachticiach, Uhrovci, Považskom a Vršatskom Podhradí.

Kultúrne dedičstvo je potrebné pri riešení územného rozvoja Trenčianskeho kraja zachovávať a sledovať predovšetkým prostredníctvom ochrany pamiatok, pričom hlavnými predmetmi tejto ochrany musia byť:

- v urbanistickej polohe mestské pamiatkové územie a pamiatkové zóny

- v architektonickej a spoločenskej polohe národné kultúrne pamiatky (nejde len o zachovanie historicko-architektonickej a urbanistickej hodnoty, ale aj o ich aktívne začlenenie do života).

Z hľadiska ochrany pamiatok je mimoriadne dôležité zamerať sa na polohu urbanistickú, nakoľko ochrana urbanizovaného prostredia sa začala uskutočňovať v značnom časovom posune za ochranou objektov

A. Mestská pamiatková rezervácia

- Trenčín (vyhl. 11. 9. 1987)

B. Pamiatkové zóny

a) vyhlásené:

- Nové Mesto nad Váhom (vyhl. 1. 10. 1992)
- Beckov (vyhl. 1. 9. 1991)
- Bojnice (vyhl. 19. 6. 1991)
- Nitrianske Pravno (vyhl. 1. 6. 1991)
- Handlová (vyhl. 1. 10. 1996)

b) navrhované na vyhlásenie:

V okrese Ilava:

- Nová Dubnica (socialistický realizmus)
- Pruské

V okrese Myjava:

- Brezová pod Bradlom – je vyhlásené ochranné pásmo NKP Mohyla na Bradle

V okrese Nové Mesto nad Váhom:

- Čachtice

V okrese Partizánske:

- Partizánske (funkcionalistický urbanistický celok)

V okrese Považská Bystrica:

-

V okrese Púchov:

-

V okrese Trenčín:

-

C. Historické krajinné štruktúry.

Chránené zákonom č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov - pamiatkovo chránené parky

V okrese Bánovce nad Bebravou

- Dvorec
- Uhrovec
- Šišov

V okrese Ilava:

- Borčice
- Dubnica nad Váhom
- Ilava-Klobušice
- Ladce
- Pruské (Pri rybníku) - Bohunice pri Pruskom
- Pruské

V okrese Myjava

- Myjava (Múzeum SNR)

V okrese Nové Mesto nad Váhom:

- Brunovce
- Kočovce
- Lúka
- Zemianske Podhradie
- Čachtice
- Častkovce

V okrese Partizánske:

- Bošany
- Brodzany
- Klátová Nová Ves
- Klátová Nová Ves -Jánova Ves
- Partizánske - Šimonovany
- Veľké Uherce

V okrese Považská Bystrica:

- Považská Bystrica-Orlové
- Dolný Lieskov

V okrese Prievidza:

- Bojnice - hrad

- Bojnice - Kúpeľný ostrov
- Zemianske Kostolány
- Čereňany
- Bystričany - Chalmová

V okrese Púchov:

- Horovce
- Lednické Rovne - č. Medné

V okrese Trenčín:

- Adamovské Kochanovce
- Melčice - Lieskové - č. Zemianske Lieskové
- Trenčianske Teplice
- Trenčín – Záblatie

D. Nehnutel'né kultúrne pamiatky, ktoré sú zapísané v ÚZPF SR. chránené zákonom č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov

V okrese Bánovce nad Bebravou

- 40 - kultúrnych pamiatok
- 49 - pamiatkových objektov

V okrese Ilava:

- 35 – kultúrnych pamiatok
- 56 – pamiatkových objektov

V okrese Myjava

- 27 – kultúrnych pamiatok
- 40 – pamiatkových objektov.

V okrese Nové Mesto nad Váhom:

- 105- kultúrnych pamiatok
- 165 – pamiatkových objektov

V okrese Partizánske:

- 42 – kultúrnych pamiatok
- 54 – pamiatkových objektov

V okrese Považská Bystrica:

- 43 – kultúrnych pamiatok
- 72 – pamiatkových objektov

V okrese Prievidza:

- 116 – kultúrnych pamiatok
- 178- pamiatkových objektov.

V okrese Púchov:

- 36 – kultúrnych pamiatok
- 50 – pamiatkových objektov

V okrese Trenčín:

- 122 – kultúrnych pamiatok
- 216 – pamiatkových objektov.

E. Archeologické lokality zapísané do ÚZPF SR:

V okrese Bánovce nad Bebravou

- Ruskovce
- Veľké Hoste
- Čierna Lehota

V okrese Ilava:

- Mikušovce

V okrese Nové Mesto nad Váhom:

- Hrádok
- Očkov
- Pobedim

V okrese Partizánske:

- Klátová Nová Ves
- Veľký Klíž

V okrese Považská Bystrica:

- Dolný Lieskov
- Domaniža
- Hatné
- Horný Lieskov
- Jasenica
- Papradno
- Považská Bystrica – Orlové - Hôrka
- Považská Bystrica - Jelšové
- Považská Bystrica - Hrádek.

V okrese Prievidza:

- Bojnice - Dubnica
- Diviaky nad Nitricou - Bukovec
- Diviaky nad Nitricou - Kopec
- Dĺžín
- Horné Vestenice
- Nitrianske Pravne
- Nitrica
- Prievidza - Hradec
- Prievidza - V. Lehôtka

V okrese Púchov:

- Beluša - Pod hájom
- Beluša - Koštelišče
- Beluša - Hrobice
- Beluša - (mohyla)
- Kvašov
- Púchov
- Púchov - Skalka
- Streženice
- Visolaje

V okrese Trenčín:

- Dubodiel
- Ivanovce
- Trenčín – vonkajšie mestské opevnenie

ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja:

- zohľadňuje kultúrno-historický potenciál, či už ide o urbanistické celky alebo formy osídlenia a využitia krajiny, ktoré sa vyvíjali stáročia a sú typické pre danú oblasť,
- uplatňuje zásady kultúrnej a historickej kontinuity, identity a autentičnosti vo vzťahu krajina a sídlo v jednotlivých čitateľných subregiónoch územia,
- rešpektuje už sformulované etnicko-kultúrne a hospodársko-sociálne subregióny.

ÚPN VÚC rešpektuje (zachováva a chráni) historické sídelné a krajinné štruktúry, ako aj ostatné nehnuteľné kultúrne pamiatky všetkých druhov (t.j. architektonické, archeologické, historickej zelene) zapísané v ÚZPF SR ako aj pripravované na vyhlásenie a archeologické náleziská evidované AÚ SAV, prehľady ktorých boli použité ako významný podklad pri rozhodovaní o funkčnom využití územia v budúcnosti, i ako kritérium pri návrhu sídelnej štruktúry Trenčianskeho kraja.

Z hľadiska koordinácie spracovania ďalších stupňov ÚPD PZ a historických lokalít je potrebné:

- Pre všetky sídla s historickým urbanisticko-architektonickým fondom uvedených v ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja spracovať stav a analýzu ich existujúcej ÚPD.
- Stanoviť potrebu prednostného spracovania ÚPD, prípadne zdôrazniť nutnosť jej aktualizácie.
- Pri spracovaní a aktualizácii všetkých týchto ÚPD aplikovať metodické pokyny pre riešenie záchrany a obnovy.
- Premietnutím zachovanej nadčasovosti kultúrno-historickej kontinuity urbanisticko-architektonického vývoja mestských a vidieckych sídiel a ich krajinného prostredia do regulačných plánovacích materiálov usmerňujúcich ich územný rozvoj - dosiahnuť postupné obnovovanie ich pôvodného estetického pôsobenia, funkčnosti, humanizácie a zlepšenia životného prostredia.
- Zákonné ustanovenia možností investičnej činnosti upraviť pre pamiatkové lokality s ohľadom na rešpektovanie kontinuity ich urbanisticko-architektonického vývoja.
- Iniciať urýchlenie legislatívneho potvrdenia existujúcich „Návrhov na vyhlásenie pamiatkových zón“.
- Riešiť problém jednoznačne nevymedzených a právne neexistujúcich ochranných pásiem kultúrnych pamiatok.
- Legislatívne podchytiť ochranu, zachovanie a revitalizáciu charakteristického krajinného prostredia kopaničiarskeho osídlenia najmä Myjavskej pahorkatiny a Bielych Karpát (okr. Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Ilava, Púchov, Považská Bystrica).

2.13 Doprava

Celý text kapitoly 2.13 Doprava v znení platného Územného plánu veľkého územného celku Trenčianskeho kraja sa nahrádza za nasledovný text:

2.13.1 Dopravná regionalizácia

Celoštátne územnoplánovacie dokumenty (Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001-KURS 2001) a podklady (Stratégia územného rozvoja Slovenska porovnávajúca navzájom KURS a územné plány regiónov – SURS 2002) realizujú územný priemet zámerov celospoločenského smerovania Slovenskej republiky a jej začlenenia do priestoru EÚ. V týchto súvislostiach vystupuje do popredia dopravná regionalizácia, ako kritérium trvalodržateľného rozvoja spoločnosti. Dopravná regionalizácia akceptuje existenciu trhového hospodárstva, demokratizáciu a decentralizáciu spoločenského života, sociálnu súdržnosť obyvateľstva. K vymedzeniu hraníc dopravných regiónov v KURS – e boli použité exaktné kritéria:

- objemy a smerovanie dopravných a prepravných prúdov cestnej a železničnej dopravy,
- efektivita dopravnej obsluhy územia vyjadrená prostredníctvom izochrón dostupnosti od sídiel, dopravných sietí a zariadení, vyjadrená taktiež prostredníctvom počtu obyvateľov v izochrónach dostupnosti.

Proces vymedzenia hraníc dopravných regiónov bol vykonaný pomocou modelovania dopravnej obsluhy územia. V priestoroch kde je najnižšia efektivita dopravnej obsluhy sa nachádzajú riedko osídlené a legislatívne chránené územia národných parkov so súvislými prírodnými bariérami. Nakoľko hranice dopravných regiónov kopírujú lokalizáciu bariér brániacich sídelnému rozvoju, možno dopravnú regionalizáciu pokladať za plne environmentálne akceptovateľnú územnú štruktúru.

Prostredníctvom vyššie uvedených kritérií zdokumentovaná a vo Vládou SR schválenej záväznej časti KURS 2001 definovaná štruktúra stabilizovaných dopravných regiónov Slovenska má nasledovné zloženie:

- Bratislava,
- Juhozápadné Slovensko pozostávajúce z Trnavského a Nitrianskeho kraja,
- Severozápadné Slovensko pozostávajúce z Trenčianskeho a Žilinského kraja,
- Stredné Slovensko pozostávajúce z Banskobystrického kraja,
- Východné Slovensko pozostávajúce z Prešovského a Košického kraja.

Hospodársky a obchodný sektor – nekompromisne podliehajúci pravidlám efektívnej lokalizačnej politiky – v praxi potvrdzuje oprávnenosť štruktúry dopravnej regionalizácie Slovenska. Lokalizačná politika zahraničných strategických investorov na Slovensku potvrdzuje, že okrem legislatívneho a fiškálneho rámca je determinovaná rovnakými

kritériami ako dopravná regionalizácia. Minimalizácia výrobných nákladov prostredníctvom komplexnej logistiky (zásobovanie, výroba, distribúcia, ľudské zdroje) je optimálna v dopravne kompaktných a sociálne súdržných regiónoch.

Pre trvaloudržateľný rozvoj spoločnosti na Slovensku je rozhodujúce, aby všetky ľudské činnosti generujúce nároky na fyzickú dopravu – nielen v hospodárskom sektore – boli harmonizované s dopravnou regionalizáciou. Ide vlastne o rámec – územný i socioekonomický – na ktorý je efektívne uplatňovať koordinovanú regionálnu rozvojovú politiku a v neposlednom rade i dimenzovať a lokalizovať nadregionálnu sociálnu vybavenosť. Konečným dôsledkom takéhoto postupu je znižovanie dopravnej náročnosti hospodárskeho i spoločenského života zároveň i minimalizácia prepravných objemov prekračujúcich hranice dopravných regiónov – chránených prírodných území. Dopravná regionalizácia predstavuje optimálnu územnú štruktúru pre trvaloudržateľný rozvoj na úrovni regiónov NUTS II.

K tomu aby uvedená územná štruktúra bola aplikovaná vo všetkých spoločenských sektoroch – nielen v sektore hospodárskom – je potrebné prekonať stereotypy z obdobia nedemokratickeho vývoja spoločnosti na Slovensku v rokoch 1961 až 1989. V spojitosti s proklamáciou uplatňovania direktívne riadeného hospodárstva a tzv. demokratickeho centralizmu socialistická ústava ČSSR z roku 1961 legislatívne ukotvila regionalizáciu Slovenska ako Západoslovenský, Stredoslovenský a Východoslovenský kraj. Zvlášť výrazným spôsobom umelá regionalizácia socializmu ovplyvňovala územie Žilinského, Banskobystrického, Trenčianskeho kraja a Bratislavy. Kontinuálny sídelný pás Horného a Stredného Považia – s intenzívnymi vnútornými sídelnými a socio-ekonomickými väzbami – bol v časti Stredného Považia rozdelený medzi Západoslovenský a Stredoslovenský kraj. Krajská vybavenosť bola direktívne umiestňovaná mimo priestor husto osídleného Považia, na Pohronie a do Bratislavy. Prepravné prúdy za vybavenosťou resp. neefektívna dopravná obsluha územia bola z Považia smerovaná – cez riedko osídlené a prírodne chránené územia – do tzv. stredoslovenského centra v Banskej Bystrici. Rozdelením sa Považie dostalo do pozície marginalizujúcej jeho polohový a socioekonomický potenciál. Model regionálnych väzieb socialistického Slovenska bol opakom uplatňovania princípov trvaloudržateľného rozvoja spoločnosti.

Hospodárske, spoločenské a geopolitické zmeny po rokoch 1989 a 1993 determinovali odklon od umelej a ideologickej regionalizácie Slovenska a v praxi znamenali návrat k historicky vyformovanému modelu. Uznesenie vlády SR č. 157 z 20. februára 2002 k alternatívam návrhov na úpravu kategorizácie územno-štatistických jednotiek na úrovni NUTS II. však schválilo regionalizáciu Bratislava, Západ, Stred a Východ, ktorá je v rozpore so obsahom Vládou SR schválenej dopravnej regionalizácie v KURS 2001. Členenie NUTS II. znovu prináša rozdelenie Považia so všetkými negatívnymi vnútornými dôsledkami. Vo vonkajšom smere sa neprirodzená regionalizácia prejavuje v trieštení regionálnych priorít a v nízkom stupni efektívnosti podpory poskytovanej zo strany Európskej únie. Nastala situácia priaznivá k nastoľovaniu požiadaviek na skvalitnenie dopravných prepojení neodvodených od autentických a prirodzených rozvojových nárokov regiónov. Príkladom takýchto disproporcií je trieštenie snáh a nemalých finančných prostriedkov na nadštandardné skvalitňovanie dopravných prepojení spájajúcich navzájom nekompatibilné územné celky (Žilinský a Trenčiansky kraj s Banskobystrickým krajom) s cieľom znovu vytvoriť tzv. stredoslovenské regionálne (metropolitné) centrum. Uvedené názory, ktoré sú v rozpore

so záväznou časťou KURS 2001, sú znovu obsiahnuté i v návrhu zmien a doplnkov Banskobystrického samosprávneho kraja.

KURS 2001 vo svojom koncepte predložila verejnosti na preštudovanie a vyjadrenie názorov dva modely budúceho územného rozvoja Slovenska. Jeden model, pomenovaný ako polycentrický, ponúkol víziu vyváženého rozvoja založenú na zachovaní jedinečnosti územia, na rozvoji prirodzených potenciálov regiónov a ich vzájomnom zdieľaní v prospech celku. Druhý model, pomenovaný ako trojpólový, vychádzal z pozícií regionalizácie socialistického Slovenska (podpora centier rozvoja Bratislava, Banská Bystrica, Košice a ich prostredníctvom i vplyv na regióny západ, stred a východ) pričom pôvodnej myšlienke bol daný nový obsah podľa predstáv expertov z Banskobystrického regiónu o „stredoslovenskom metropolitnom centre“. Dominantná väčšina zainteresovaných a zúčastnených subjektov pripomienkového procesu KURS 2001 z celého Slovenska odmietla trojpólový model a vyjadrila súhlas s polycentrickou víziou územného rozvoja Slovenska, s ťažiskami osídlenia medzinárodného významu Bratislavská aglomerácia, Žilina-Martin, Banská Bystrica-Zvolen, Košice-Prešov. Polycentrický variant tvoril základ dopracovania Vládou SR schváleného návrhu KURS 2001.

Súvislosti dopravnej dostupnosti Trenčína, lokalít priemyselných parkov a dopravnej regionalizácie dokumentujú nasledovné schémy. Schémy boli prevzaté z Územného generelu cestnej dopravy SR, ktorý ako doplnok Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001 spracovala spoločnosť Aurex Bratislava v roku 2003. V schémach uvedený názov „Kombinácia 2“ predstavuje rozvoj diaľničnej a cestnej siete podľa záväznej časti KURS 2001. Obsahovo ide o Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest SR rozšírený o cestu Hlohovec D1 – Nitra – Nové Zámky – Komárno/Komárom, ktorá v ďalekom výhľade môže byť zaradená do siete rýchlostných ciest.

Schéma č. 1 Dostupnosť Trenčína pre cestnú sieť – súčasný stav (KÚRS 2001)

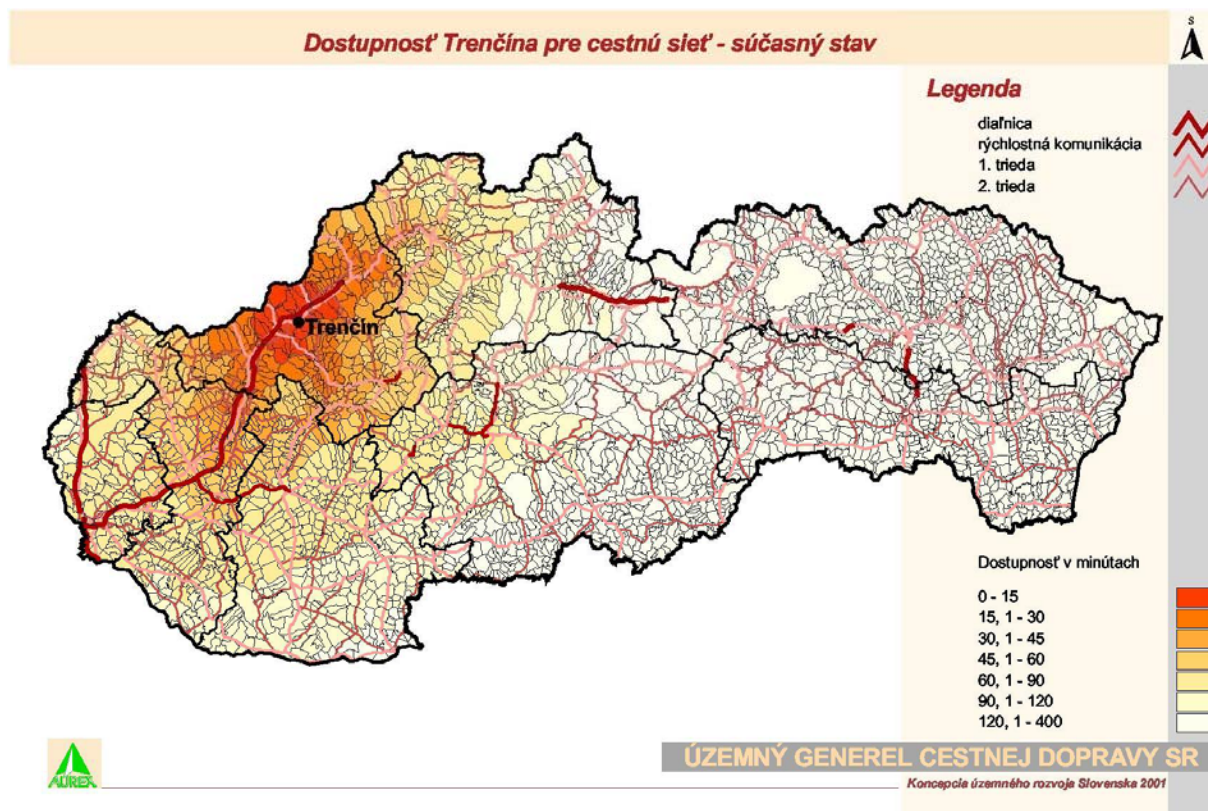

Schéma č. 2 Dostupnosť Trenčína pre výhľadovú cestnú sieť – Kombinácia 2 (KÚRS 2001)

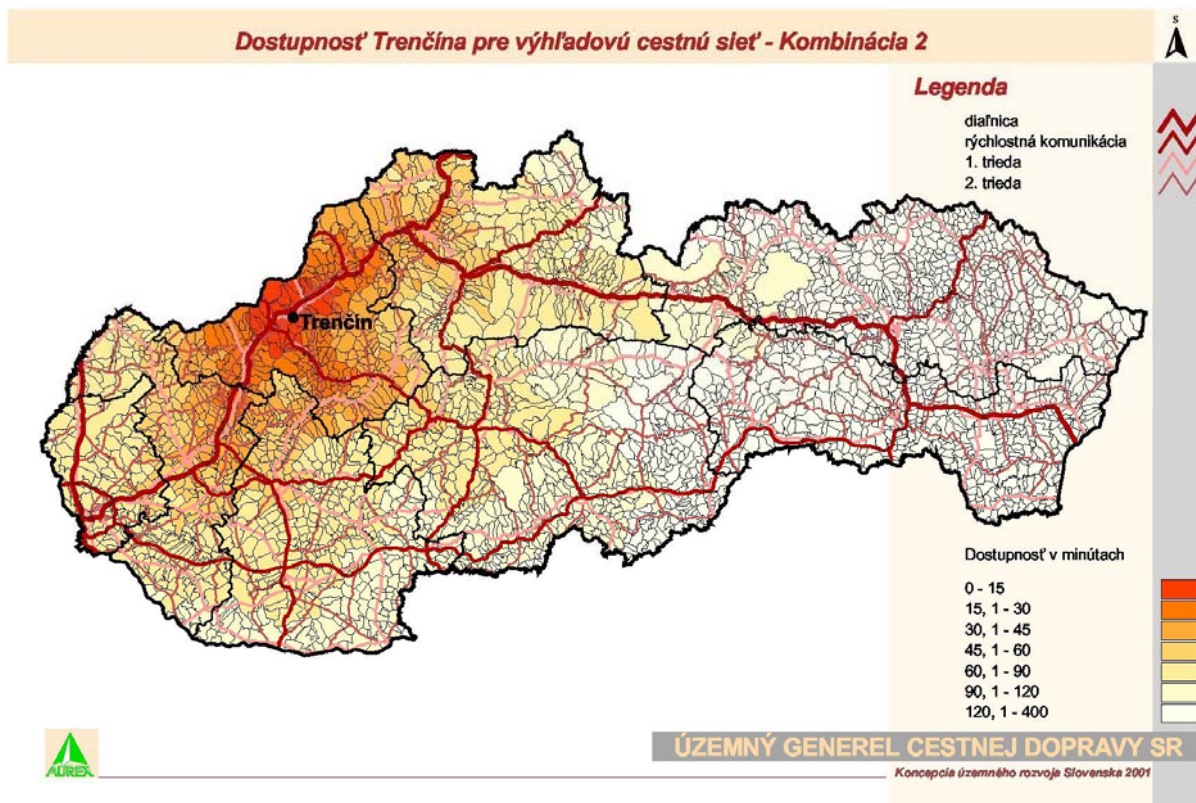

Schéma č. 3 Dostupnosť 8 kraj. miest a vybr. 8 centier pre cestnú sieť – súčasný stav (KÚRS 2001)

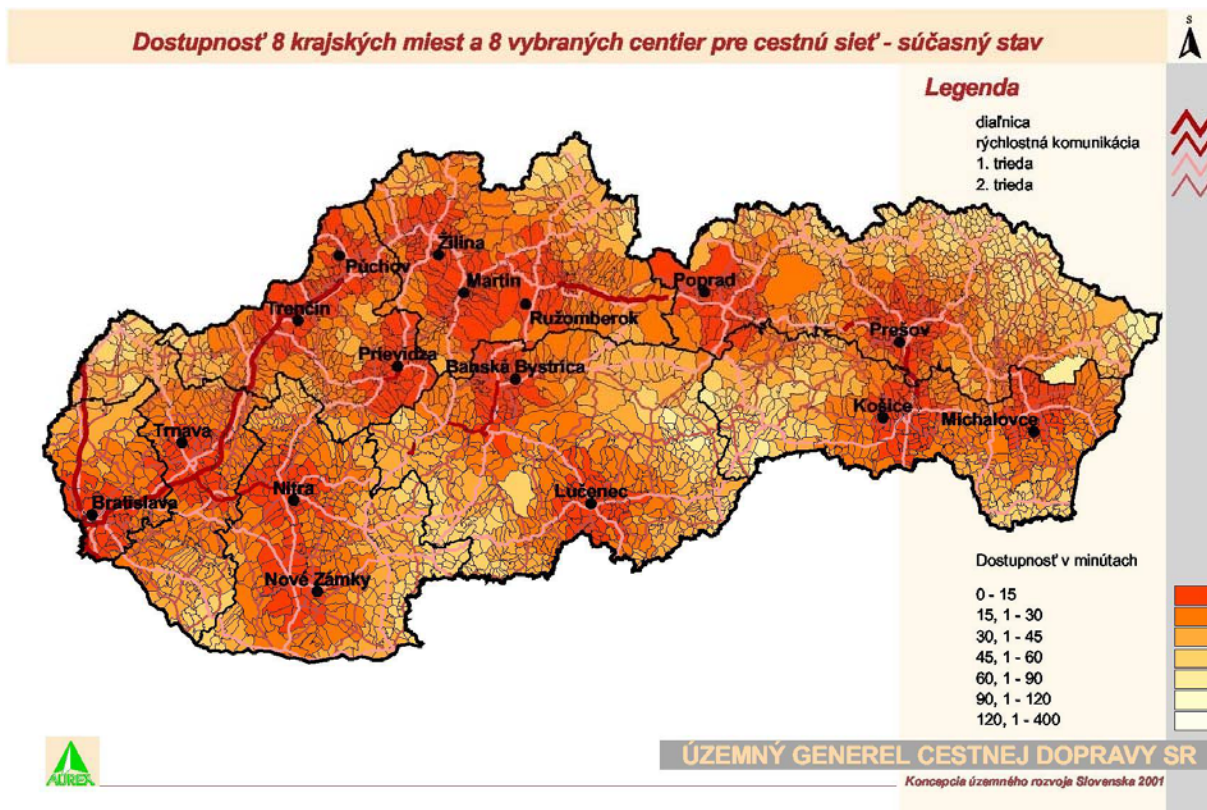
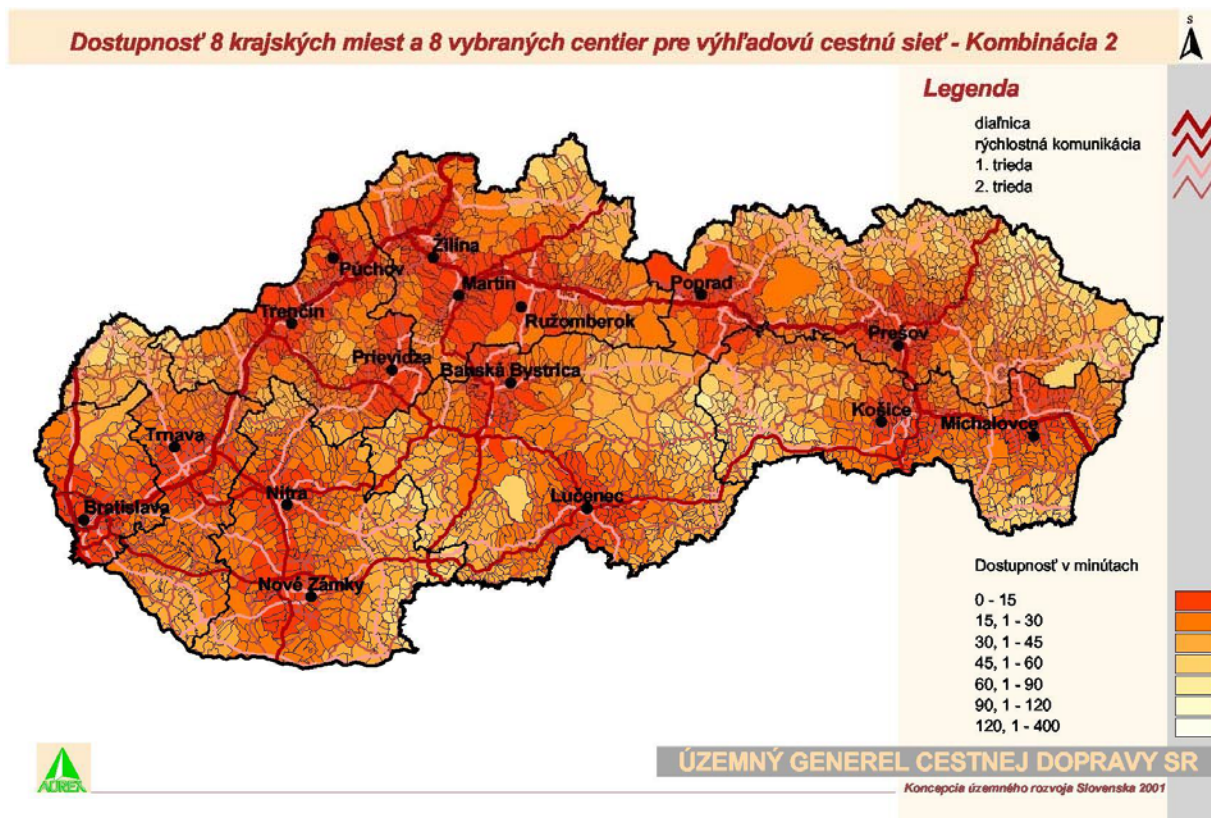

Schéma č. 4 Dostupnosť 8 kraj. miest a vybr. 8 centier pre cestnú sieť – Kombinácia 2 (KÚRS 2001)

2.13.2 Európske súvislosti dopravnej sústavy Trenčianskeho kraja.

Cieľom zosúladenej európskej dopravnej politiky je vytvorenie celoeurópskej siete dopravných koridorov a dopravných oblastí. Proces kreovania paneurópskej dopravnej siete sa vyvíjal prostredníctvom troch konferencií ministrov dopravy európskych krajín (Praha 1991, Kréta 1994, Helsinky 1997). Memorandum o porozumení a akceptácii siete paneurópskych multimodálnych koridorov a dopravných oblastí bolo ratifikované na úrovni ministrov dopravy európskych krajín a Európskej komisie. V roku 2004 bol výkonný orgán Konferencie európskych ministrov dopravy „ECMT“ premenovaný na „International Transport Forum“ v skratke uvádzaný „ITF“. Do roku 2004 Paneurópska (celoeurópska) dopravná sieť pozostávala z komponentov nachádzajúcich sa na území súčasných krajín EÚ, krajín prístupového procesu a tretích krajín (bývalej Juhoslávie a Sovietskeho zväzu):

- Pan – európske dopravné koridory, (pomenované tiež ako Helsinské koridory alebo multimodálne koridory č. I. až X.), na území krajín prístupového procesu a tretích krajín,
- TINA sieť, ktorá bola kreovaná ako doplnková dopravná sieť k desiatim multimodálnym koridorom, (TINA – Trans-European Infrastructure Needs Assessment), na území krajín prístupového procesu,
- Dopravná sieť TEN-T, na území krajín Európskej únie.

V roku 2004, po vstupe 10-tich kandidátskych krajín – vrátane Slovenska – do Európskej únie, boli ich dopravné siete, pôvodne koncipované v rámci projektov ECMT a TINA, včlenené do dopravnej siete krajín Európskej únie TEN – T.

Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 884/2004/ES z 29. apríla 2004 mení a dopĺňa Rozhodnutie č. 1692/1996/ES o základných usmerneniach spoločenstva pre rozvoj Transeurópskej dopravnej siete i v súvislosti so vstupom 10-nových krajín do EÚ. Aktualizované rozhodnutie, okrem iného, posúva horizont výstavby siete TEN-T z roku 2010 na rok 2020. V prílohe č. III Rozhodnutia uvedené prioritné projekty sú vyhlásené za projekty európskeho záujmu na ktorých sa začnú práce pred rokom 2010. Slovenská republika sa bude zúčastňovať na nasledovných prioritných projektoch európskeho záujmu:

- č.17. Železničná os Paris – Strasbourg – Stuttgart – Wien – Bratislava, cezhraničný úsek Wien – Bratislava s ukončením stavby v roku 2010,
- č.18. Rýn/Meuse – Mohan – Dunaj vnútrozemská vodná os, cezhraničný úsek Wien – Bratislava s ukončením stavby v roku 2015 (časť tejto trasy zodpovedá definícii multimodálneho koridoru č. VII),
- č.23. Železničná os Gdańsk – Warszawa – Brno/Bratislava – Wien, úsek železnice Katowice – Žilina – Nové Mesto nad Váhom s ukončením výstavby v roku 2010 (železničná trať do značnej miery zodpovedá definícii multimodálnych koridorov č. VI a V vetva a),
- č.25. Diaľničná os Gdańsk – Brno/Bratislava – Wien, cezhraničný úsek diaľnice Katowice – Brno/Žilina s ukončením výstavby v roku 2010 (diaľničná os do značnej miery zodpovedá definícii multimodálnych koridorov č. VI a V vetva a).

Na území Trenčianskeho kraja sa nachádzajú dva prioritné projekty európskeho záujmu:

- modernizácia železničnej trate č. 120 Nové Mesto nad Váhom - hranica Žilinského kraja,
- stavba diaľnice D1 v úseku Sverepec – Považská Bystrica – Vrtižer.

Slovenská republika, spolu s ostatnými visegradskými krajinami, sleduje a aktívne sa zapája do procesu revízie siete TEN-T. Súčasný návrh päť hlavných osí prepojenia strednej Európy na tretie krajiny na východe považuje Slovensko za nevyvážený. V rámci spoločnej iniciatívy s Českou republikou, Slovensko požaduje doplniť hlavné osi prepojenia západ – východ o strednú os Norinberg/Drážďany – Praha – Olomouc – Púchov – Žilina – Košice – Užhorod. Na území Slovenska a celej navrhovanej osi, len úsek cestnej infraštruktúry (Holešov – Zlín) – št. hranica SR/ČR – Lysá pod Makytou – Púchov – Beluša nie je súčasťou siete TEN-T. Spolu s TEN-T úsekom konvenčnej železničnej trate št. hranica SR/ČR – Strelenka – Púchov, po doplnení o spomínaný cestný úsek, sa vytvorí multimodálny koridor v celej svojej navrhovanej dĺžke.

Trenčianskym krajom sa prechádzajú nasledovné dopravné siete krajín Európskej únie :

- Paneurópsky multimodálny koridor, vetva č. Va (Viedeň) – Bratislava – Trenčín – Žilina – Košice – Užhorod v trase diaľnice D1, modernizovanej železničnej trate č. 120,
- Mimokoridorová sieť TEN-T Púchov – Strelenka – (Hranice na Morave) v trase železničnej trate č. 125, v návrhu revízie doplnená o rýchlostnú cestu R6 Beluša – Púchov - Lysá pod Makytou – (R49 Zlín – Holešov).

Hierarchicky najvyššie dopravné systémy ciest a železníc – tvoriace základný multimodálny rozmer koridoru – a súbežná sídelná rozvojová os I. stupňa sú lokalizované v koridore:

- Bratislava - Trenčín - Žilina - Poprad - Prešov - Košice.

Najvyššia úroveň multimodálneho koridoru je podporená navrhovanou lokalizáciou základných verejných terminálov kombinovanej dopravy medzinárodného významu v Bratislave, Leopoldove, Žiline, a Košiciach, lokalizáciou letísk pre medzinárodnú dopravu v Bratislave, Piešťanoch, Žiline, Poprade a Košiciach i prípravou perspektívnej Vážskej vodnej cesty ako súčasti európskeho systému AGN. Multimodálny rozmer koridoru na území Trenčianskeho kraja je – okrem diaľnice D1 a modernizovanej železničnej trate č. 120 – reprezentovaný lokalizáciou pripravovaného neštátneho terminálu kombinovanej dopravy a prístavu AGN na lokalite Dubnica nad Váhom/Trenčianske Teplice.

2.13.3 Infraštruktúra cestnej dopravy

Stav infraštruktúry cestnej dopravy i koncepcnej problematiky jej rozvoja sa od obdobia schválenia ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja zmenil v niektorých zásadných otázkach. Predovšetkým boli do prevádzky uvedené kompletne úseky diaľnice D1 a s tým spojené úpravy nadväzných ciest I. a II. triedy. Diaľnica D1 v súčasnosti končí na lokalite Sverepec a pokračuje od Vrtižeru po hranicu so Žilinským krajom. V súčasnosti je rozostavaný úsek Sverepec – Považská Bystrica – Vrtižer, ktorý má byť podľa plánu uvedený do prevádzky v roku 2010. V roku 2003 bol sprevádzkovaný úsek rýchlostnej cesty R6 v polovičnom priečnom profile Beluša križovatka s D1 – Púchov.

V koncepcnej oblasti je problematika výstavby formovaná prostredníctvom rezortného dokumentu „Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest“ (Uznesenie Vlády SR č. 162/2001) a jeho Aktualizácie (Uznesenie Vlády SR č. 523/2003).

Dňa 3. decembra 2008 Vláda SR prijala uznesenie č. 882 k Správe o plnení programu prípravy a výstavby diaľnic a rýchlostných ciest na roky 2007 až 2010. Obsah a dôsledky uznesenia možno pokladať za prelomové. Vo formálnom materiáli charakteru odpočtu plnenia programu bolo obsiahnutých niekoľko zásadných zmien koncepcného charakteru. Schválený materiál aktualizuje sieť diaľnic a rýchlostných ciest a zároveň upravuje časový harmonogram realizácie balíkov PPP projektov. Medzi sieť rýchlostných ciest bolo zaradené predĺženie rýchlostnej cesty R1 o úsek Banská Bystrica – Ružomberok, taktiež boli zaradené rýchlostné cesty R7 Bratislava – Nové Zámky – Lučenec a R8 Nitra - Topoľčany – križovatka s R2. Územia Trenčianskeho kraja sa priamo dotýka zaradenie do siete novej rýchlostnej cesty R8.

Problematika rýchlostnej cesty R8, pred zaradením do siete, neobsahovala žiadne zázemie spracovaných porovnávacích, technických a dopravnoinžinierskych štúdií. Zo Zámery spracovaného podľa Zákona č. 24/2006 o hodnotení vplyvov na životné prostredie, z mája 2009, nevyplýva dopravnoinžiniersky zdôvodniteľná požiadavka realizácie rýchlostnej cesty R8. Samotný prepočet prognózy dopravnej záťaže rýchlostnej cesty, realizovaný v zámere, nie je transparentný a porovnateľný so záväznou metodikou prognózovania výhľadových intenzít na cestnej sieti podľa MP 1/2006. Z uvedeného dôvodu nie je táto prognóza odborne relevantná, ergo rovnakého odborného charakteru sú i projekčné postupy založené na

takejto prognóze (ekonomická návratnosť výstavby rýchlostnej cesty R8, navrhované stavebno-technické parametre, lokalizácia križovatiek).

MDPaT SR spracováva Doplnok č. 2 Nového projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest, ktorého cieľom je „navrhnutie technicky, ekonomicky a environmentálne najoptimálnejšieho riešenia novej trasy rýchlostnej cesty R8 v prepojení rýchlostných ciest R1 a R2 s potrebou prevedenia stúpajúcej intenzity dopravy na existujúcej cestnej sieti“. Termín schválenia doplnku nie je v dokumente stanovený.

Ako zdôvodnenie zaradenia úseku rýchlostnej cesty R8 je v súčasnosti možné použiť politickú proklamáciu, schválenú uznesením Vlády SR č. 882/2008, v plnom znení citácie:

„Uznesením vlády č. 492/2008 zo dňa 16. júla 2008 k analýze sociálno-ekonomickej situácie Nitrianskeho samosprávneho kraja a okresu Topoľčany a k návrhom na zlepšenie v sociálnej a hospodárskej oblasti, v bode B.1. vláda schválila a v bode C.2 uložila ministromi dopravy, pôšt a telekomunikácií rozšíriť sieť rýchlostných ciest o cestu R8 v úseku od R1 Nitra cez Topoľčany po rýchlostnú cestu R2 v dĺžke cca 65 km“. Taxatívne vymenovaný zoznam rozšíreného rozsahu diaľnic a rýchlostných ciest Slovenskej republiky je súčasťou „Zákona o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov“ č. 8/2009, § 146, článok II. odstavec 1, ktorý bol do zákona vložený na základe podania poslaneckého návrhu.

Vzhľadom na povinnú akceptáciu legislatívy vyššej právnej sily je do záväznej časti ZD č.2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja premietnutý, s odbornou líniou KURSu 2001 nekompatibilný v prípade ciest R8 a úseku R1 Banská Bystrica – Ružomberok, rozsah uznesením Vlády SR č. 882/2008 rozšírenej siete diaľnic a rýchlostných ciest.

Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest z roku 2001, v znení jeho aktualizácii, prináša zásadné zmeny v rozsahu a pomenovaní siete diaľnic a rýchlostných ciest. Na území Trenčianskeho kraja sa tieto zmeny prejavujú nasledovným spôsobom:

- Diaľnica D1 je trasovaná v línii Bratislava – hranica Trnavského kraja – Nové Mesto nad Váhom – Chocholná križovatka s R2 – Trenčín – Beluša križovatka s R6 – Považská Bystrica – hranica Žilinského kraja – Žilina – Košice – Záhony št. hranica SR/Ukrajina,
- Rýchlostná cesta R2 je trasovaná v línii Chocholná križovatka s D1 – Bánovce nad Bebravou – Brezolupy križovatka s R8 – Nováky – Prievidza – Handlová – hranica Banskobystrického kraja Žiar nad Hronom – Zvolen – Košice,
- Rýchlostná cesta R6 je trasovaná v línii Beluša križovatka s D1 – Púchov – Lysá pod Makytou – št. hranica SR/ČR,
- Rýchlostná cesta R8 je trasovaná v línii Nitra križovatka s R1 – hranica Nitrianskeho kraja – Brezolupy križovatka s R2.

Diaľnica D1 je súčasťou multimodálneho koridoru č. Va, podľa dohody o najdôležitejších európskych cestách AGR je označená ako E50 a E75 v úseku Chocholná – hranica Žilinského kraja a označená ako E75 v úseku hranica Trnavského kraja - Chocholná. Rýchlostná cesta R2 je v úseku Chocholná – Prievidza – hranica Banskobystrického kraja označená ako cesta AGR č. E572. Cestu R6 navrhuje KURS 2001 ZD č.1 zaradiť do siete TEN-T.

Koncepčne a projekčne bola uzavretá problematika trasovania diaľnice D1 v úseku Považskej Bystrice. Z opakovaného procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie vyplynulo doporučenie a rozhodnutie realizovať alternatívu diaľnice premostujúcu centrum mesta

z lokality Jelšové, označenú ako č.V.2.a./II. Vzhľadom na prebiehajúcu výstavbu posledného nerealizovaného úseku Sverepec – Považská Bystrica – Vrtižer, je v ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja trasa diaľnice D1 uvažovaná ako existujúci stav v prevádzke.

Časový harmonogram výstavby a uvádzania do prevádzky nadradenej cestnej infraštruktúry – zvlášť diaľnic a rýchlostných ciest – odráža v sebe programové priority aktuálnych vládnych zostáv. Program priorít a časový harmonogram preto úzko súvisí so zmenami politického zloženia Vlád SR. Výstavby diaľnice D1 na území Trenčianskeho kraja sa zmeny programové priorít súčasnej Vlády SR priamo nedotýkajú. Naopak, v problematike rýchlostných ciest dochádza k posuvu priorít s dosahom i na územie Trenčianskeho kraja. Súčasná Vláda svojim uznesením č. 882/2008 uprednostnila realizáciu rýchlostných ciest smerujúcich do Banskej Bystrice a priestorom Hornej Nitry okolo mesta Topoľčany a naopak časovo odsunula výstavbu diaľnice D1 medzi Žilinou a Martinom. Ak by priority súčasnej Vlády SR boli prenesené i do nasledujúceho volebného obdobia, potom sa dá predpokladať zrýchlenie prípravy výstavby rýchlostnej cesty R2 územím Trenčianskeho kraja v smere k Banskej Bystrici, ktoré sa pravdepodobne premietne do nových aktualizácií projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest.

Realizácia úsekov rýchlostných ciest R2, R6 a R8 na území Trenčianskeho kraja nie je v platnej verzii Aktualizácie projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest (okrem sprevádzkovaného úseku rýchlostnej cesty R6 Beluša - Púchov) časovo špecifikovaná.

Trasovanie rýchlostných ciest R2 a R8 sa nachádza v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie a s tým spojeným výberom optimálnej trasy. Postup predprojektovej prípravy sa líši v závislosti od definovaných úsekov rýchlostných ciest. ZD č. 2 vo svojej záväznej a grafickej časti preberajú a zverejňujú dostupné a investorom NDS a.s. sprístupnené poznatky o trasovaní rýchlostných ciest, s výhradou možných zmien trasovania, spojených s postupom procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie v jednotlivých úsekoch rýchlostných ciest. V prípade definitívneho výberu trasy rýchlostných ciest R2 a R8 preto bude potrebné vykonať nové zmeny a doplnky ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja, v zmysle schválených územných rozhodnutí.

V rámci podnetov k ZD č. 1 KURS 2001 Trenčiansky kraj inicioval otvorenie problematiky trasovania rýchlostnej cesty R2 v pozmenenom koridore: Prievidza – Horný Turiec – Banská Bystrica. Táto iniciatíva nenašla na pôde rezortu dopravy kladnú odozvu. Hlavným dôvodom je rozhodnutie Vlády a rezortu dopravy realizovať úsek rýchlostnej cesty R1 Banská Bystrica – Ružomberok. Trenčianskym krajom navrhovaná zmena trasy rýchlostnej cesty R2 úzko súvisí s rýchlostnými cestami R1 a R3.

KURS 2001 vychádza z exaktne preukázanej dopravnej regionalizácie Slovenska, podľa ktorej je Trenčiansky kraj spolu s krajom Žilinským súčasťou regiónu Severozápadné Slovensko, s hlavnou dopravnou a urbanizačnou osou lokalizovanou v údolí Váhu a s centrom regiónu v priestore Žiliny. KURS 2001 zároveň ohraničuje dopravný región Stredné Slovensko od Severozápadného Slovenska horským neurbanizovaným pásom pohorí Kremnické vrchy, Veľká Fatra a Nízke Tatry. Problematika trasovania rýchlostných ciest R1, R2 a R3 je teda lokalizovaná neurbanizovateľnom území na hranici dvoch autonómnych dopravných aj sídelných regiónov a ich centier. Celý koncept dopravnej obsluhy stredoslovenského centra Banská Bystrica/Zvolen a priestoru Stredného Slovenska bol v Územnom generely cestnej dopravy a v Aktualizácii KURSu 2001 v roku 2006 koncipovaný v komplexných súvislostiach trasovania rýchlostných ciest R1, R2 a R3. Pre priestor centra Stredného Slovenska a celý

región má primárny význam vysoko kvalitná cestná infraštruktúra pripájajúca územie na kľúčové existujúce i rozvojové smery prepravy. Z definícií prepravných preferencií jasne vyplýva nadradená pozícia juhozápadného smeru (R1 Trnava, Bratislava s pokračovaním na Viedeň a juhozápadnú Európu), stredného západovýchodného smeru (R2 v pokračovaní koncipovanej osi Púchov, Česká republika a západná Európa) a severozápadného smeru (R3 Martin a Žilina v pokračovaní na koridor VI do severozápadnej a severnej Európy). Vychádzajúc z uvedených daností je optimálne trasovať rýchlostné cesty nasledovným spôsobom:

- R3 v línii št. hranica SR/PR – Dolný Kubín – Komjatná – Hubová – peáž s D1 – Martin – Turčianske Teplice – Banská Bystrica – Zvolen – Šahy – št. hranica SR/MR,
- R2 Trenčín (Chocholná) – Prievidza – Nitrianske Pravno – Turčianske Teplice – Banská Bystrica – Zvolen – Lučenec – Košice,
- R1 Trnava – Nitra – Zvolen.

V súčasnom stave, keď je legislatívne uprednostnená lokalizácia rýchlostnej cesty R1 medzi Banskou Bystricou a Ružomberkom, vyššie uvedená komplexne optimalizovaná štruktúra trasovania rýchlostných ciest stráca svoj koncepčný význam. ZD č. 2 Trenčianskeho kraja preto z hľadiska povinnej akceptácie legislatívy vyššej právnej úrovne - Zákon o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov“ č. 8/2009, § 146, článok II. odstavec 1 kde je taxatívne uvedené predĺženie rýchlostnej cesty R1 v úseku Banská Bystrica až Ružomberok – vo svojej záväznej časti neuvádzajú návrh pozmenenej trasy rýchlostnej cesty R2.

Trasa rýchlostnej cesty R6 bola - na základe odporučení procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie - vybraná a je súčasťou záväznej časti a grafickej časti ZD č. 2.

Princíp lokalizácie nadradenej cesty mimo zastavané územie je uplatnený i pre návrh novej trasy cesty I/64. Cesta v novej trase je situovaná mimo zastavané územie celej rady obcí Hornej Nitry a miest Partizánske, Prievidza a Nitrianske Pravno. Jej nová trasa je na vstupe na územie Trenčianskeho kraja ovplyvnená novo koncipovanou rýchlostnou cestou R8. V porovnaní s predchádzajúcim platným stavom ÚPN, preložka I/64 opúšťa pripojenie na plánovaný a realizovaný obchvat Topoľčian – uznesením Vlády SR č. 882/2008 prehlásený za rýchlostnú cestu R8 – a pripája sa na existujúcu trasu cesty I/64 v priestore hranice s Nitrianskym krajom, medzi obcami Nadlice a Rajčany. Nová trasa cesty I/64 – uvedená v záväznej a grafickej časti ZD č.2 Trenčianskeho kraja - prešla procesom posudzovania vplyvov na životné prostredie, jej výsledná trasa bola schválená Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií SR.

Cieľom návrhu preložiek ciest I. triedy v mestách Trenčín (vrátane napojenia Soblahova), Trenčianska Teplá – Dubnica nad Váhom, Považská Bystrica a Prievidza je optimalizácia základných komunikačných systémov miest. V Trenčíne je výhľadovo navrhnutý obchvat cesty I/61 východným okrajom mesta. Vytvorí sa tak predpoklad pre odvedenie vonkajšej dopravy z centra mesta, zvýšenie efektívnosti dopravnej obsluhy a pre profilovanie centra ako dopravné skľudneného priestoru. Podobný zámer sledujú i preložky ciest I/61 a II/517 v Považskej Bystrici, súvisiace s prebiehajúcou výstavbou diaľnice D1 v meste. Návrhy preložiek v Trenčíne a Považskej Bystrici boli dopravnoinžiniersky študované a pripravované prostredníctvom dopravných štúdií a generelov dopravy.

Situácia v meste Prievidza postihuje, okrem vyššie uvedených aspektov, i súvislosti s uvoľňovaním priestorov pre ťažbu uhlia. Súvislosti stretu dopravných záujmov rôznych úrovní v priestore mesta Prievidza sú riešené v rámci ÚPN mesta a ÚPN blízkyh obcí. ZD č. 2 Trenčianskeho kraja preberajú zásadné návrhy dopravného riešenia minimálne regionálnej úrovne z týchto ÚPN. K uvedeným návrhom je však potrebné uviesť, že neprešli štandardným dopravnoinžinierskym projektovým procesom, ktorý si vyžaduje metodika prognózovania dopravy v mestských aglomeráciách. Návrh riešenia dopravy v Prievidzi a v jej spádovej oblasti je nutné potvrdiť spracovaním problematiky na úrovni Generálneho dopravného plánu. Zásadné výhrady možno vzniesť k návrhu prepojenia rýchlostnej cesty R2 a cesty I/64 severovýchodným okrajom mesta a návrhu riešenia odklonu tranzitnej dopravy cez Bojnice do Kanianky.

V ÚPN mesta Prievidza predložený návrh prepojenia rýchlostnej cesty R2 (cesty I/50) a cesty I/64, trasovaný severovýchodným obchvatom mesta Prievidza, je z hľadiska prognózovania dopravnej záťaže i z hľadiska jeho pripojenia na komunikačnú štruktúru mesta, neakceptovateľný. V roku 2007 vykonala SSC smerový prieskum automobilovej dopravy vo väčších mestách Slovenska. Podľa výsledkov tohto prieskumu tvorí súčasný objem automobilovej dopravy medzi stanovišťom na ceste I/64 v smere od Žiliny a stanovišťom na ceste I/50 v smere od Handlovej spolu len 60 motorových vozidiel za 24 hodín. Trasa komunikácie severovýchodného obchvatu Prievidze je koncipovaná bez pripojení komunikačnej štruktúry mesta, je teda určená len pre tranzitnú dopravu. Prieskumom zistené výsledky súčasného objemu relevantnej tranzitnej dopravy i prvoplánový odhad jej dopravnej prognózy odborne diskvalifikujú oprávnenosť realizácie severovýchodného obchvatu mesta Prievidza. V zmysle platnej metodiky pre prognózovanie dopravy je potrebné problematiku riešiť komplexne, teda v rámci Generálneho dopravného plánu preukázať súvislosti všetkých druhov dopravy – tranzitnej, zdrojovej a cieľovej, vnútornej – vo vzťahu k existujúcej i plánovanej komunikačnej štruktúre mesta. Zaradenie severovýchodného obchvatu mesta do ZD č. 2 je preto v etape konceptu podmienené verifikáciou trasy obchvatu prostredníctvom spracovania Generálneho dopravného plánu.

Podobné črty vykazuje i problematika vylúčenia tranzitnej dopravy z cesty III/050063 v úseku cez Bojnice. V ÚPN obcí navrhovaná preložka cesty III/050063 v novom koridore - mimo zastavaného územia, s priamym napojením obce Kanianka na preložku cesty I/64, avšak bez prerušenia pôvodnej trasy cesty III/050063 medzi Bojnicami a Kaniankou – logicky neprinesie odklon tranzitu z Bojníc na trasu preložky cesty III/050063. Problematiku je nutné náležite dopravnoinžiniersky verifikovať, vzhľadom na súvislosti najlepšie ako súčasť Generálneho dopravného plánu aglomerácie mesta Prievidza.

Trasa cesty I/64, v súčasnosti prechádzajúca centrom mesta Prievidza, bude preložená na jeho severozápadný okraj, do koridoru medzi Prievidzou a Bojnice. Z centra mesta na jeho juhozápadný okraj bude preložená i trasa cesty III/050062 do Opatoviec. Výstavbou preložiek uvedených ciest sa vytvoria predpoklady na vytvorenie zón skľudnenej dopravy v meste Prievidza.

Preložka cesty II/592 Bánovce nad Bebravou – Žabokreky nad Nitrou súvisí s návrhom rýchlostnej cesty R8. Cesta II/592 by mala byť využívaná ako sprievodná cesta rýchlostnej cesty R8. V prípade ak nebude exaktne preukázaná opodstatnenosť realizácie rýchlostnej cesty R8 a jej realizácia bude zrušená alebo časovo odsunutá, bude nová trasa cesty II/592 tvoriť jej funkčnú náhradu v úseku medzi Bánovcami nad Bebravou a preložkou cesty I/64.

Cesty II. a III. triedy sú v majetku a správe samosprávnych krajov. Ich sieť funkčne pokrýva nadregionálne, regionálne a lokálne dopravné vzťahy. Funkčná úroveň uvedených ciest korešponduje s pripojením ciest na komunikácie vyššieho rádu a s priamou dopravnou obsluhou v rámci zastavaného územia obcí. Z tohto dôvodu nie je v zásade potrebné navrhovať obchvaty obcí, pokiaľ nie je k uvedeným funkciám ciest II. a III. triedy pričlenený i iný dopravný účel (funkcia sprievodnej komunikácie k diaľnici a rýchlostnej ceste, tranzitné funkcie v mestských aglomeráciách). Problematika stavebno-technického stavu ciest je taktiež faktorom ovplyvňujúcim rozhodnutia realizovať preložky ciest II. a III. triedy. Stavebno-technický stav ciest v mnohých prípadoch nezodpovedá normovým požiadavkám. Navrhované preložky ciest II. a III. triedy – v mnohých prípadoch ako kombinácia funkčných a stavebno-technických dôvodov – sú súčasťou ZD č. 2. Homogenizácia parametrov ciest je reakciou predovšetkým na nevyhovujúci stavebno-technický stav ciest. Vzhľadom na rozsah prác a finančnú náročnosť realizácie je homogenizácia ciest vnímaná ako dlhodobá úloha.

Primárnym funkčným účelom preradenia cestného ťahu II/519 a III/065045 Nitrianske Pravno – Turčianske Teplice je zlepšenie parametrov dopravnej obsluhy v rámci dopravného a sídelného regiónu Severozápadné Slovensko, primárnym dopravným účelom je kvalitné pripojenie Trenčianskeho kraja na rýchlostnú cestu R3.

Navrhované preložky ciest II. triedy zlepšia dopravnú situáciu v mestách Myjava, Stará Turá, Brezová pod Bradlom, Ilava, Trenčianske Teplice ako aj v obciach Skala nad Váhom – Nemšová – Dulov, Lednické Rovne a Pruské, v južnej časti Trenčianskej aglomerácie (Trenčianske Stankovce, Veľké Bierovce, Trenčianska Turná), Modrovka - Lúka (obchvaty na II/507), Hradište.

S cieľom zlepšiť subregionálnu dopravnú obsluhu územia kraja sú vo výhlade navrhované prepojenia ciest Valaská Belá – Čierna Lehota, Sebedražie – Cígeľ – Podhradie – Lehota pod Vtáčnikom – Kamenec pod Vtáčnikom – Bystričany – Čereňany, Opatová – Skalka, Dubnica nad Váhom - Bolešov a na zemnom telese opustenej železničnej trate č. 120 medzi Považskou Bystricou a Nasicami. V dopravno-sídelných súvislostiach nedochádza k zásadným zmenám koncepcie cestnej siete Trenčianskeho kraja. Považská dopravná a sídelná štruktúra má i naďalej dominantnú pozíciu v rámci Slovenska i v rámci Trenčianskeho kraja. Súvislosti dopravnej regionalizácie Slovenska i prípravy priemyselných parkov sa prejavujú dôrazom na zlepšenie dopravnej dostupnosti Považského dopravného a sídelného koridoru z priestoru Záhoria a Hornej Nitry a zároveň i zlepšenia prepojenia Hornej Nitry a Turca. Tieto snahy sa prejavujú v návrhoch na zlepšenie stavebno-technických parametrov i na zvýšenie funkčnej úrovne ciest II/499, II/581, II/519.

2.13.4 Infraštruktúra železničnej dopravy

Hlavné železničné trate na území Trenčianskeho kraja sú súčasťou hierarchicky najvyššej dopravnej infraštruktúry paneurópskych multimodálnych koridorov ITF (ECMT). Ide o dopravnú líniu Bratislava – Trenčín – Žilina – Košice – Užhorod označenú ako multimodálny koridor č. Va a líniu Púchov – Strelenka – Hranice na Morave, zaradenú medzi mimokoridorové siete TEN-T. Na území Trenčianskeho kraja sú uvedené trate označené ako č. 120 a 125. Trate sú súčasťou Európskej siete najdôležitejších železničných tratí AGC č. E63 a E40. Rovnaké zaradenie platí i pre európsky systém tratí kombinovanej dopravy podľa

dohody AGTC. Vývojový posun nastal v problematike návrhu vysokorýchlostných tratí (ďalej VRT), ktoré sú problematikou výsostne Európskych súvislostí. Úloha dostatočne intenzívnych prepravných prúdov a znižovania investičných nákladov sa v procese kreovania siete VRT v neustále zväzňuje. Preto princíp efektívnosti výstavby a prevádzkovania VRT je rozhodujúcim faktorom predinvestičného procesu. Pre Slovensko z toho vyplývajú závery o veľmi nízkej pravdepodobnosti realizácie VRT západo-východného smerovania cez územie štátu. Územie Slovenska zostáva potenciálne využiteľné pre severo-južné trasovanie európskych VRT. V polohe ZD č. 1 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja išlo o rezerváciu územného koridoru vhodného pre možnú výstavbu VRT v prepojení Viedeň – Bratislava – Žilina – Katowice – Waršawa/Gdaňsk. V rámci ZD č. 1 KURS 2001 bola zo záväznej časti vypustená problematika VRT, ZD č. 2 ÚPN Trenčianskeho kraja preto vo svojej záväznej časti problematiku VRT neuvádzajú. Podľa Vládou SR schválenej Konceptie rozvoja železničných ciest č. 963/2001 je strategickým cieľom ŽSR výrazné zvýšenie kvality na súčasnú úroveň vyspelých európskych železníc. Prostriedkom k dosiahnutiu kvalitatívnej zmeny je v modernizácia železničnej infraštruktúry v trasách multimodálnych koridorov, vybraných pohraničných prechodových staníc, informačnej siete a železničných uzlov.

V súčasnosti prebiehajúca modernizácia železničných tratí sa dotýka úsekov tratí lokalizovaných v Trenčianskom kraji:

- Železničná trať č.120 Bratislava – Púchov, modernizácia na traťovú rýchlosť 160 km/hod.,
- Železničná trať č. 120 Púchov – Žilina, modernizácia na traťovú rýchlosť 160 km/hod.

Zlepšenie jazdných parametrov trate v úseku Bratislava – Púchov si okrem stavebných úprav, v zásade vykonaných na existujúcom zemnom telese, vyžiada dva nové úseky preložky trate. Ide o úsek Turecký vrch (so železničným tunelom) a úsek v Trenčíne. V úseku Púchov – Žilina bude železničná trať odklonená do koridoru Nosice – Nimnica – Považská Bystrica s tunelom prekonávajúcím horský masív nad obcou Nimnica a s premostením vodnej nádrže Nosickej priehrady. Na zemnom telese opustenej železničnej trate je v k.ú. Považskej Bystrice plánovaná preložka cesty III/517001 a v priestore medzi Milochovom a Nosicami je navrhované predĺženie cesty III/517001 s pripojením na cestu III/049018 v Nosiciach.

V koncepcii rozvoja železničných ciest nie je na území Trenčianskeho kraja uvažované s inými traťami. Realizácia preložky železničnej trate č. 140 v úseku Nováky – Laskár – Opatovce nad Nitrou – Prievidza je realizovaná a bola vyvolaná požiadavkou na uvoľnenie dobývacieho priestoru Hornonotrianskych hnedouhoľných baní.

Funkčnosti dopravnej obsluhy územia Slovenska železničnou dopravou – predovšetkým na regionálnej úrovni – sa zásadným spôsobom dotýka realizácia uznesenia Vlády SR č. 830/2000, ktorým sa schvaľuje projekt transformácie a reštrukturalizácie Železníc SR. Uznesenie Vlády SR č. 830/2000 v zozname železničných regionálnych dráh navrhnutých na transformáciu uvádza nasledovné trate z Trenčianskeho kraja:

- Nemšová – Lednické Rovne,
- Jablonica – Brezová pod Bradlom,
- Prievidza – Nitrianske Pravno,
- Trenčianska Teplá – Trenčianske Teplice.

Možnosti prevádzkovania regionálnych dráh sa navzájom líšia podľa miestnych a regionálnych faktorov. ZD č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja ponechávajú súčasný stav a nenavrhujú žiadne fyzické zrušenie uvedených regionálnych dráh Trenčianskeho kraja.

2.13.5 Infraštruktúra kombinovanej dopravy

Koncepciu rozvoja kombinovanej dopravy s výhľadom do roku 2010 prijala Vláda SR svojím uznesením č. 37/2001. Rozvoj kombinovanej dopravy je viazaný legislatívne a organizačné zabezpečenie, na ekonomické a dopravné aspekty. V zmysle Smernice Rady 92/106/EHS o ustanovení spoločných pravidiel pre určité typy kombinovanej dopravy tovaru medzi členskými štátmi bol zjednotený návrh na definovanie kombinovanej dopravy a jeho upravené znenie bude pri novelizácii zákonov cestnej, železničnej a vnútrozemskej vodnej dopravy, vrátane nadväzných zákonných úprav navrhované na zapracovanie. V súvislosti so vstupom Slovenska do Európskej únie spracovalo MDPaT SR Aktualizáciu koncepcie rozvoja kombinovanej dopravy s výhľadom do roku 2010. Aktualizácia harmonizuje podmienky prevádzkovania kombinovanej dopravy na Slovensku so stavom v EÚ. Upravuje sa atraktívny obvod terminálu intermodálnej dopravy európskej úrovne na 150 km. V týchto súvislostiach Aktualizácia definuje ako efektívne budovanie štyroch základných verejných terminálov kombinovanej dopravy európskej úrovne v Bratislave, Leopoldove, Žiline, Košiciach a vo Zvolene. Predpokladá sa, že uvedené terminály budú súčasťou logistických a tovarových centier nákladnej dopravy. Štát garantuje výstavbu uvedených terminálov európskej úrovne, realizácia a prevádzkovanie neštátnych terminálov kombinovanej dopravy sa ponecháva na iniciatívu súkromného sektoru.

V prípade Trenčianskeho kraja znamená nová koncepcia kombinovanej dopravy upustenie od garancie štátu na výstavbu terminálu v Trenčianskej Teplej. Z hospodárskeho a územno-plánovacieho hľadiska je však pre Trenčiansky región dôležité aby sa nezriekol potenciálnej možnosti výstavby terminálu kombinovanej dopravy zo súkromných prostriedkov. Vzhľadom na hospodársky a sociálny charakter regiónu je možné v budúcnosti očakávať vstup strategického investora s vysokými požiadavkami na logistiku svojej výroby a teda i s nárokmi na služby terminálu kombinovanej dopravy. ZD č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja preto navrhujú ponechať územnú rezervu lokality pre výstavbu terminálu kombinovanej dopravy v Trenčianskej Teplej.

Železničná trať č. 120 ktorá je súčasťou multimodálneho koridoru č. Va. je zároveň prevádzkovaná podľa dohody AGTC ako trať európska trať kombinovanej dopravy č. C-E63. Plocha terminálu kombinovanej dopravy bude mať na uvedenú trať pripojenie prostredníctvom vlečkovej koľaje zo stanice v Trenčianskej Teplej.

2.13.6 Infraštruktúra leteckej dopravy

Na Slovensku existuje hlavná sieť verejných letísk pre medzinárodnú dopravu, atraktívnymi obvodmi letísk pokrývajúca celé územie štátu. Ide o letiská M.R. Štefánika v Bratislave a letiská v Košiciach, Piešťanoch, Žiline, Sliači a Poprade. Letiská v Bratislave a Košiciach majú postavenie strategických letísk. Na území Trenčianskeho kraja sa nenachádza žiadne letisko hlavnej siete letísk SR. Nároky na medzinárodnú leteckú dopravu v plnej miere pokrýva letisko v Bratislave, nachádzajúce sa v tolerantnej časovej dostupnosti automobilovou

i železničnou dopravou. Bližšie ako Bratislava sa nachádzajú letiská v Piešťanoch a Žiline, avšak ich funkcia prípojných letísk k leteckým terminálom nie je konkurencie schopná voči letisku Bratislave. Z letiska Žilina je prevádzkovaná pravidelná letecká linka na letecký terminál Praha.

Koncepcia rozvoja leteckej dopravy, ktorú schválila Vláda SR svojím uznesením č. 649/2001 neuvažuje s rozširovaním hlavnej siete letísk na Slovensku.

V Trenčíne sa nachádzajú plochy opusteného vojenského letiska, disponujúceho dvoma vzletovými a pristávacími dráhami:

- VDP 04/22 - 2 000 m x 30 m s betónovou povrchovou úpravou,
- VDP 03/21 - 1 000 m x 100 m s trávnatým povrchom.

Letisko v Trenčíne má potenciál plniť funkciu regionálneho letiska pre nepravidelnú medzinárodnú dopravu. Trenčianska aglomerácia a predovšetkým požiadavky hospodárskeho sektoru Stredného Považia generujú nároky na nepravidelné medzinárodné obchodné lety. Z dôvodu zlepšenia parametrov dopravnej dostupnosti nepravidelnou leteckou dopravou je potrebné zachovať uvedenú dopravnú infraštruktúru a zabezpečiť jej prevádzkovanie v prospech regiónu. ZD č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja uvažujú s ochranou priestoru existujúceho letiska a s jeho budúcim využitím v civilnej leteckej preprave. Súčasnú letisko nemá vytvorené vyhovujúce podmienky a hlavne zariadenia pre uskutočňovanie civilnej leteckej prevádzky. Tieto bude nutné realizovať na existujúcich pozemkoch letiska podľa vypracovanej rozvojovej dokumentácie. Súčasnú plochy využívané letiskom umožňujú ďalší rozvoj služieb a aktivít spojených s predpokladanou civilnou leteckou prevádzkou.

Na území Trenčianskeho kraja možno pre regionálnu leteckú dopravu využívať letisko nachádzajúce sa v meste Prievidza. Letisko je v súčasnosti využívané pre nepravidelnú medzinárodnú dopravu a pre medzinárodné lety všeobecného letectva. Letisko Prievidza prevádzkuje Slovenský národný aeroklub ako letisko športového charakteru. Jeho vzletová a pristávacia dráha v dĺžke 950 m a šírke 85 m má trávnatý povrch. Výhodná poloha vo východnej časti riešeného územia vytvára možnosti využívať toto letisko vo výhľadovom období ako verejnú letisko pre medzinárodnú nepravidelnú dopravu popri jeho využívaní letectvom všeobecným. Letisko patrí do kategórie vybraných letísk regionálneho významu s rozvojovými možnosťami.

Na riešenom území sa nachádzajú i aeroklubové letiská a letiská určené pre letecké práce. Letisko Dubnica nad Váhom v lokalite Slavica prevádzkuje Slovenský národný aeroklub ako letisko športového charakteru. Jeho vzletová a pristávacia dráha v dĺžke 1 100 m a šírke 100 m má trávnatý povrch. Pre ďalšie obdobie sa nepredpokladá zmena jeho funkcie. Rovnaké rozmery vzletovej a pristávacej dráhy a podobný charakter má aj letisko Partizánske – Malé Bielice. Letiská určené pre letecké práce sa nachádzajú v k.ú. obcí Bystričany, Dlžín, Morovno, Rybany a Tužina. ZD č. 2 Trenčianskeho kraja chránia všetky menované letiská v rozsahu ochranných pasíem.

1.13.7 Infraštruktúra vodnej dopravy.

Vláda SR svojim uznesením č. 469/2000 schválila „Konceptiu rozvoja vodnej dopravy Slovenskej republiky“. Jej rozpracovanie, ktorého predmetom bola realizácia Vážskej vodnej cesty a prepojenie vodných ciest Váh – Odra, bolo schválené uznesením Vlády SR č 463/2002. V zmysle európskych konvencií o vodnej doprave je rieka Váh chápaná ako súčasť dohody AGN s označením vodná cesta E81. Efektívnosť prepojenia Vážskej vodnej cesty s Odrou je podmienená centrálnym severo – južným európskym tranzitom Severné more/ Baltické more – Čierne more, teda náhradou za niekoľko násobne dlhšiu pobrežnú morskú vodnú cestu okolo Európy. Vážska vodná cesta je dielo s veľkým medzinárodným dosahom. Štát hodlá do financovania jej realizácie a prevádzkovania zapojiť privátny sektor, regionálnu samosprávu a mestá (prístavy).

Plán dobudovania Vážskej vodnej cesty a idea prepojenia na rieku Odra je členený na 4 etapy:

- etapa, Komárno – Sereď, bola uvedená do prevádzky v júni 1998,
- etapa, Sereď – Púchov,
- etapa, Púchov – Žilina,
- etapa, Žilina – Odra.

Časový harmonogram jednotlivých etáp výstavby Vážskej vodnej cesty nie je záväzne určený. Výstavba Vážskych prístavov je predpokladaná predovšetkým v rámci 2 a 3 etapy stavby. V Trenčianskom kraji budú vybudované prístavy – ako súčasť dohody AGN – v Novom Meste nad Váhom, Trenčine (v zmysle stanoviska MDPaT č. 14379/2009/SSZMV-48686 sa odporúča na športovo-rekreačný účel), Dubnici nad Váhom (katastrálne územie Trenčianska Teplá), Púchove (katastrálne územie Beluša) a v Považskej Bystrici.

Požiadavky na výstavbu Vážskej vodnej cesty triedy Va. vodných ciest si vyžadajú úpravu existujúcich vodných kanálov a úpravy stupňov existujúcich vodných elektrární. Nosický kanál bude potrebné rozšíriť z 18,0 na 34,0 m v smere do inundácie. Na stupňoch vodných elektrární Dubnica nad Váhom, Ilava a Ladce budú pristavané horné a dolné rejdy, stupne budú upravené na šírku 120m.

2.13.8 Infraštruktúra cyklistickej dopravy

KURS 2001 sa problematikou cyklistickej dopravy nezaobrá. Pôvodný rozsah textu ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja je upresnený o prepojenie Považskej cyklomagistrály s Rajeckou cyklomagistrálou v Žilinskom kraji v trase cesty II/517 Považská Bystrica – Rajec a cesty III. triedy Košeca – Zliechov – (Čičmany – Fačkov) na území Žilinského kraja.

2.13.9. Infraštruktúra hromadnej dopravy

Zmeny a doplnky č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja vypúšťajú body záväznej časti určujúce použitie konkrétneho druhu dopravných prostriedkov k prevádzkovaniu hromadnej prepravy osôb v aglomerácii Trenčína a Stredného Považia. Stanovenie druhu dopravných

prostriedkov je mimo pôsobnosti územného plánovania, je výsostne problematikou dopravného plánovania. Úloha územného plánovania je v rámci problematiky hromadnej prepravy osôb spojená s vytvorením územných podmienok potrebných k zabezpečeniu funkčnosti systému hromadnej prepravy osôb. Zmeny a doplnky č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja predpokladajú prevádzkovanie integrovaného systému hromadnej prepravy osôb v aglomeráciách Stredného Považia a Hornej Nitry. Konkrétny územný priemet podmienok potrebných k prevádzkovaniu systému integrovanej dopravy vznikne na základe spracovania náležitých dopravno-inžinierskych a prevádzkových štúdií.

Kapitola 2.13.9 Dopravné súvislosti priemyselných parkov v zmysle zmien a doplnkov č. 1 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja sa prečíslováva na 2.13.10. Kapitola zostáva v platnosti, pričom sa z priemyselných parkov celoštátneho významu vypúšťa lokalita Bánovce nad Bebravou – Horné Ozorovce.

2.14 Vodné hospodárstvo

Celý text kapitoly 2.14 Vodné hospodárstvo v znení platného Územného plánu veľkého územného celku Trenčianskeho kraja sa nahrádza za nasledovný text:

Pri riešení problematiky Vodného hospodárstva v rámci územného plánu veľkého územného celku Trenčianskeho kraja boli rešpektované viaceré základné strategické materiály a s nimi súvisiace poklady. Medzi najhlavnejšie patria tieto:

- Konceptia vodohospodárskej politiky SR do roku 2015 (Uznesenie vlády SR č.117 z 15.2.2006),
- Generel ochrany a racionálneho využívania vôd II. vydanie (2002),
- Vodohospodárske plány jednotlivých povodí riešeného územia (roky 1996, 1997, 1999, 2001, 2005, 2007),
- Podnikový rozvojový program investícií na roky 2010 – 2015 (SVP, š.p. 2009),
- Plán rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií pre územie Trenčianskeho kraja (2007),
- Plány rozvoja vodovodov a kanalizácií a koncepcné materiály jednotlivých vodárenských spoločností pôsobiacich v Trenčianskom kraji.

2.14.1 Odtokové pomery

Trenčianskym krajom pretekajú významné rieky Slovenska: Váh, Nitra a Myjava, ktorá je súčasťou povodia Moravy. Záujmové územie je tvorené časťou čiastkového povodia rieky Váh : 4-21-07 (čiastočne), 4-21-08, 4-21-09 a 4-21-10 (jeho malou časťou), čiastkovým povodím Nitry od prameňa (4-21-11) a čiastkovým povodím Myjavy od prameňa (4-13-03).

Medzi významné prítoky Váhu na území Trenčianskeho kraja patrí: Papradnianka, Domanižanka, Biela Voda, Maríkovský potok, Pružinka, Klanečnica, Vlára, Teplička, Súčianka, Bošáčka a Jablonka. Spracovanie odtokových pomerov bude preto po jednotlivých čiastkových povodiach. Významnými prítokmi Nitry sú: Handlovka Nitrica a Bebrava.

Tab. 263 Sumárne hydrologické údaje

Hydrologické poradie Tok - profil	Plocha povodia F [km ²]	Dĺžka povodia L [km]	Súčiniteľ L/F ²	Prietoky [m ³ .s ⁻¹]			
				Q _a	Q _{355d}	Q _{364d}	Q ₁₀₀
Povodie Váhu							
4-21-07-063 Papradnianka – ústie	79,33	21,95	0,16	1,120	0,100	0,058	85
4-21-07-061 Domanižanka – ústie	101,39	19,40	0,27	1,490	0,646	0,476	70
4-21-07-074 Maríkovský pot. – ústie	102,41	21,60	0,22	1,370	0,156	0,089	220
4-21-07-094 Biela Voda – ústie	172,70	24,75	0,28	2,110	0,236	0,137	190
4-21-07-116	140,00	19,20	0,38	1,770	0,779	0,585	82

Hydrologické poradie Tok - profil	Plocha povodia F [km ²]	Dĺžka povodia L [km]	Súčiniteľ L/F ²	Prietoky [m ³ .s ⁻¹]			
				Q _a	Q _{355d}	Q _{364d}	Q ₁₀₀
Pružinka – ústie							
4-21-07-079 Vlára – ústie	372,00	42,50	0,21	3,350	0,402	0,251	370
4-21-07-109 Teplička – ústie	97,00	25,10	0,15	1,172	0,169	0,091	70
4-21-07-090 Súčianka – ústie	39,00	20,20	0,17	0,570	0,068	0,040	125
4-21-09-002 Váh – Trenčín	9267,00	237,20	0,16	144,00	33,12	28,22	2220
4-21-09-010 Drietomica – ústie	116,00	18,80	0,33	1,046	0,127	0,078	130
4-21-09-038 Bošáčka – ústie	178,00	26,90	0,25	1,445	0,177	0,102	170
4-21-09-081 Klanečnica – ústie	145,00	25,70	0,22	1,025	0,126	0,074	145
4-21-09 Jablonka – PO Čachtice	163,00	33,00	0,15	0,860	0,106	0,060	60
Povodie Nitry							
4-21-11-035 Nitra – po Handlovku	262,00	32,0	0,26	3,028	0,439	0,378	110
4-21-11-056 Handlovka – ústie	176,00	32,0	0,17	1,979	0,366	0,239	110
4-21-11-083 Nitra – po Nitricu	782,00	57,0	0,24	7,290	1,400	0,911	200
4-21-11-113 Nitrica - ústie	319,00	51,4	0,12	2,720	0,408	0,320	110
4-21-11-128 Nitra – po Bebravu	1255,00	71,5	0,25	10,550	1,921	1,320	265
4-21-11-113 Bebrava - ústie	631,00	47,2	0,28	3,730	0,821	0,559	125
Povodie Myjavy							
4-13-03-005 Myjava - Myjava	32,82	Neuvádza sa	Neuvádza sa	0,320	0,026	0,018	30
4-13-03-025 Myjava -Jablonica	238,45	Neuvádza sa	Neuvádza sa	1,340	0,216	0,119	73

Tab. 264 Charakteristika vývoja vodnosti

Hydrologické poradie Tok – profil	Plocha povodia F [km ²]	Povodňový prietok Q ₁₀₀ [m ³ .s ⁻¹]	Špecifický odtok q _a [l.s ⁻¹ .km ²]	Dlhodobý priemerný prietok Q _a [m ³ .s ⁻¹]	Priemerný prietok Q _{355d} [m ³ .s ⁻¹]	Koeficient K = Q _{355d} / Q _a
Povodie Váhu						
4-21-07-063 Papradnianka – ústie	79,33	85,00	13,89	1,12	0,100	0,098

4-21-07- Domanížanka – Pov.Bystrica	100,70	70,00	14,70	1,48	0,644	0,435
4-21-07- Váh - Púchov	7 912,60	2 360,00	16,70	131,80	31,630	0,240
4-21-07-094 Biela Voda – Púchov	172,57	190,00	12,20	2,11	0,236	0,112
4-21-07-116 Pružinka – ústie	140,00	82,00	12,70	1,77	0,779	0,440
4-21-07-079 Vlára – ústie	372,00	370,00	9,00	3,35	0,402	0,120
4-21-07-109 Teplička – ústie	98,00	70,00	12,00	1,17	0,169	0,144
4-21-07-090 Súčianka – ústie	69,00	125,00	8,30	0,57	0,068	0,119
4-21-09-002 Váh – Trenčín	9 267,00	2 220,00	15,50	144,00	33,120	0,230
4-21-09-010 Drietomica – ústie	116,00	130,00	9,00	1,05	0,127	0,120
4-21-09-038 Bošáčka – ústie	183,00	170,00	7,90	1,45	0,177	0,122
4-21-09-081 Klanečnica – ústie	140,00	145,00	7,30	1,03	0,126	0,122
4-21-09 Jablonka – PO Čachtice	163,00	60,00	5,30	0,86	0,106	0,123
Povodie Nitry						
4-21-11-001 Nitra - Práznovce	1889,66	345	7,56	14,280	2,800	0,196
4-21-11-035 Nitra - Opatovce	253,75	110	11,67	2,960	0,423	0,143
4-21-11-038 Handlovka - Handlová	39,58	55	14,73	0,583	0,105	0,180
4-21-11-051 Handlovka - Prievidza	132,15	95	10,31	1,363	0,249	0,183
4-21-11-064 Nitra - Nováky	489,78	165	10,79	5,285	0,893	0,169
4-21-11-113 Nitrica - V. Bielice	314,12	110	8,56	2,690	0,398	0,148
4-21-11-114 Nitra – pod Nitricou	1100,73	240	9,09	10,010	1,851	0,185
4-21-11-132 Bebrava – Krásna Ves	63,19	50	9,21	0,582	0,084	0,144
4-21-11-193 Bebrava – ústie	634,24	125	5,88	3,730	0,821	0,220
4-21-11-017 Nitra – Nitrianska Streda	2092,87	370	7,33	15,330	2,943	0,192
Povodie Myjavy						
4-13-03-005	67,36	43	7,43	0,50	0,061	0,122

Myjava - Myjava						
4-13-03-025 Myjava -Jablonica	238,43	73	5,62	1,34	0,126	0,161

2.14.1.1 Úpravy odtokových pomerov

Úprava odtokových pomerov je súhrn opatrení, ktorými sa má dosiahnuť ich optimálny stav za daných prírodných a spoločensko – hospodárskych podmienok. Hlavné z týchto opatrení sú:

- ochrana pred povodňami,
- regulovanie odtoku technickými zariadeniami,
- odvádzanie vnútorných vôd,
- regulovanie odtoku biotechnickými a agrotechnickými zásahmi.

Ochrana pred povodňami – úpravy tokov

Ochrana pred povodňami je jedným z účelov úprav tokov v širšom zmysle, do ktorých sa zahrňuje i budovanie ochranných hrádzí tokov. Ochranu možno zabezpečiť:

- samotnými úpravami tokov,
- budovaním ochranných hrádzí
- kombináciou predchádzajúcich dvoch opatrení,
- regulovanie odtoku biotechnickými a agrotechnickými zásahmi, predovšetkým budovaním suchých nádrží – poldrov.

Súčasný stav

Povodie Váh:

Úpravy rieky Váh vychádzajú z potreby ochrániť mestá, závody, komunikácie a prilahlé pozemky pred vybrežovaním veľkých vôd a zabezpečenia stability koryta. Ochrana územia pred povodňami bola komplexne riešená v rámci výstavby vodných diel na rieke Váh. Na území Trenčianskeho kraja preteká v dĺžke asi 55 km a je upravená: V úseku po Považskú Bystricu (od Hričova) – preložku Váhu si vyžiadalo situovanie derivačného kanála do koryta Váhu. Úprava pozostáva z úpravy vlastného koryta Váhu pre prietok $Q = 2\,500\text{ m}^3\cdot\text{s}^{-1}$ a ochrannej hrádzke kanála pre $Q = 3\,800\text{ m}^3\cdot\text{s}^{-1}$. Svahy sú opevnené na konkávných brehoch proti odomieľaniu. V rámci výstavby vodného diela Nosice je koryto Váhu v úseku od priehradného múra po cestný most v Púchove upravené na prietok $Q = 2\,870\text{ m}^3\cdot\text{s}^{-1}$ a obojstranne, neskôr jednostranne opevnené. Pod haťou Dolné Kočkovce až po vodné dielo Drahovce (Sĺňavu) je koryto upravené a všetky konkávne brehy sú opevnené. Prevedie $1\,000$ až $1\,200\text{ m}^3\cdot\text{s}^{-1}$, vyššie prietoky sa vylievajú – hladina pri prietoku $Q_{100} = 2\,440\text{ m}^3\cdot\text{s}^{-1}$ (profil hať D. Kočkovce), $Q_{100} = 2\,500\text{ m}^3\cdot\text{s}^{-1}$ resp. (profil v Trenčíne) je v priemere 1,0 m nad úrovňou okolitého terénu. Na zamedzenie záplav sú v úseku Dolné Kočkovce – Trenčianske Biskupice na pravom brehu Váhu inundačné hrádzke. V rámci výstavby diaľnice v úseku Skalka – Nemšová sú zrealizované dve preložky konkáv vyvolané vedením trasy diaľnice. Prakticky všetky konkávne brehy zvyšného úseku toku Váhu sú opevnené a vybudované ochranné hrádzke.

Biela Voda

je pravostranný prítok Váhu. Má dĺžku 24,75 km. Celé jej povodie leží v chránenej vodohospodárskej oblasti Beskydy a Javorníky. Má realizovanú sústavnú úpravu v 6 úsekoch s úhrnnou dĺžkou 11,8 km.

Maríkovský potok

je tiež pravostranným prítokom. Sústavnú korytovú úpravu má iba v úseku od zaústenia do VN Nosice po most v Udiči v dĺžke 0,740 km, ostatné úseky s vegetačnou úpravou a súvislé hrádzky, prahy, stupne, pomiestne opevnenie.

Domanížanka

je ľavostranným prítokom Váhu s celkovou dĺžkou 19,5 km. Má vybudovanú sústavnú korytovú úpravu v úhrnnej dĺžke 6,99 km.

Jablonka

je pravostranný prítok Biskupského kanála (rkm Váhu asi 128,9) s celkovou dĺžkou 33 km. Úsek v km 0,0 – 9,939 tvorí umelý Čachtický kanál, od km 9,939 začína koryto Jablonka, ktoré je upravené v úhrnnej dĺžke 2,7 km.

Drietomica

je pravostranný prítok Váhu s celkovou dĺžkou toku 18,8 km, z toho v SR 12,5 km. Koryto má upravené v dĺžke 4,6 km, zvyšok toku je neupravený.

Vlára

je pravostranný prítok Váhu. Má dĺžku toku 42,5 km, z toho v SR 10,9 km. Je upravená vo dvoch úsekoch v sumárnej dĺžke 3,14 km. V ďalšom úseku až po štátne hranice je neupravená.

Teplička

je ľavostranným prítokom Váhu celkovej dĺžky 25,1 km. Koryto má upravené v úhrnnej dĺžke 11,835 km s 8 prevýšenými drevenými a 7 dnovými prahmi za účelom novej stabilizácie. V ďalšom úseku – v km 14,527 je VN Trenčianske Teplice.

Bošáčka

je pravostranným prítokom Váhu s celkovou dĺžkou toku 26,9 km, z toho na území SR 16,8 km. Je upravená v úhrnnej dĺžke 6,41 km. V km 2,734 je vybudovaná prepážka o výške asi 3,8 m a vytvára nádrž v úseku km 2,734 – 2,890.

Klanečnica

je pravostranný prítok Biskupského kanála. Má celkovú dĺžku 25,7 km, z toho na území SR 16,5 km. V km 0,0 - 0,036 má vybudovaný betónový oblúkový sklz, ktorým tok vyúsťuje do kanála VE Nové Mesto.

Povodie Nitra:

preteká územím kraja od prameňa v okrese Prievidza až po obec Bošany v dĺžke 71km. Jej najvýznamnejšími prítokmi sú tu: Handlovka, Nitrica a Bebrava, ktorá sa do nej vlieva tesne pred hranicou kraja. Rieka Nitra je upravená až po Nováky (úsek Nové Zámky - Nováky). V

Novákoch boli v rámci úpravy vybudované 2 klapkové hate sv.24 m, v Bošanoch je klapková hať sv. 2x11m.

Bebrava

je upravená v 21 úsekoch s úhrnnou dĺžkou 18,57 km, čo je 38,4% celkovej dĺžky rieky(50km). Ohradzovaná je v úhrnnej dĺžke 10,7(9,2) km, rámci úprav boli vybudované 2 klapkové hate, 3 stupne a 2 sklzy.

Nitrica

bola upravená v 17 úsekoch s úhrnnou dĺžkou 24,94 km, čo predstavuje 46,3 % jej celkovej dĺžky (53,8 km). Hrádze sú vybudované v úhrnnej dĺžke 2,77(1,48) km. V rámci úprav boli vybudované:

priehrada Nitrianske Rudno, 3 hate (1pevná), 10 stupňov a 12 sklzov.

Handlovka

je upravená v 16 úsekoch s celkovou dĺžkou 14,36 (14,08) km, čo reprezentuje 43,5 % celkovej dĺžky tohto toku. Vo výustnej časti je obojstranne ohradzovaná v dĺžke 0,69 km. Neupravená je v rkm 8,00 – 14,50 a 19,31 – 23,58. Prvý úsek tvorí chránené územie POOP (kategória C) s názvom „Alúvium Handlovky“ a úprava rieky tu nie je žiadúca. Druhý úsek leží medzi Ráztočnom a Handlovou.

Čiastkové povodie Myjavy:

Rieka Myjava je súčasťou povodia Moravy. Riešeným územím preteká v dĺžke asi 22 km. Koryto rieky je upravené iba v intravilánoch obcí Turá Lúka (rkm 62,0 – 62,7), Myjava (rkm 74,0 – 75,0 a rkm 75,396 – 75,524) v úhrnnej dĺžke 1,828 km.

Návrh ochrany pred povodňami

Na ochranu proti povodňam sú v návrhu zahrnuté ďalšie potrebné úpravy tokov, vrátane ich ohradzovania, resp. budovania poldrov.

V povodí Váhu – návrhy, ktoré majú vypracovanú realizačnú projektovú dokumentáciu:

- Trenčiansky región – protipovodňová ochrana intravilánov, polder Soblahov 1 – Navrhuje sa realizovať polder, využije sa široké údolie Hukovho potoka pod železničnou traťou Trenčín – Bánovce nad Bebravou, kde veľkosť údolia vytvára možnosť zabezpečiť dostatočný objem na transformáciu povodní.
- Trenčiansky región – protipovodňová ochrana intravilánov, polder Trenčín 1 – Cieľom je realizovať suchú nádrž – polder na Soblahovskom potoku v lokalite cca 1000 m pod obcou Soblahov, kde sa vytvorí retenčný priestor, ktorý sa bude plniť len počas povodňových prietokov.
- Ilava – úprava Podhradského potoka, (Vydané je aj právoplatné stavebné povolenie), realizácia protipovodňovej úpravy Podhradského potoka v intraviláne a extraviláne mesta Ilava. Úprava sa týka úseku od zaústenia Podhradského potoka do Kočkovského kanála (Vážskeho kanála) až po koniec plánovanej priemyselnej zóny v celkovej dĺžke cca 2,24 km.
- Košecké Podhradie – úprava Podhradského potoka (okres Ilava), Navrhovaná úprava sa nachádza v intraviláne obce Košecké Podhradie od rkm 9,786 (v dolnej časti obce

neďaleko škôlky) po rkm 11,266 (nad poľnohospodárskym družstvom). Celková dĺžka navrhovanej úpravy je 1 480 m. Nová úprava bude dimenzovaná na prevedenie povodňového prietoku Q50 na Podhradskom potoku v rámci zabezpečenia protipovodňovej ochrany obce.

- Dohňany – úprava toku Biela Voda (*Vydané je aj právoplatné stavebné povolenie*)(okres Púchov) V predmetnom úseku vodného toku na ľavom brehu je plánovaná individuálna domová výstavba s prístupovou komunikáciou. Brehy toku Biela Voda nie sú opevnené súvislou úpravou, ale iba pomiestnym doplnením lomového kameňa na poškodených úsekoch. Počas zvýšených prietokov dochádza na konkávach ku vzniku a pokračovaniu brehovej erózie a zväčšovaniu nátrží, ktoré zasahujú na okolité pozemky. Úsek toku Hoštinský potok od štátnej cesty po zaústenie do toku Biela voda je neupravený. Dochádza tu k silnej erózii dna i brehov potoka. Začiatok úpravy toku Biela Voda je v rkm 4,982 a koniec v rkm 5,717. Celková dĺžka úpravy je 735 m. Upravuje sa Hoštinský potok od zaústenia do toku Biela Voda v dĺžke 46 m.
- Podolie – úprava Podolského potoka (okres Nové Mesto), nadmerné množstvo povrchových vôd z podhorskej časti tvorenej Trnavskou tabulou a Čachtickými Karpatmi, spôsobuje v zastavanej časti eróziu svahov a pri zvyšovaní prietokov aj vyliatie z koryta. Navrhovaná úprava toku zabezpečí bezpečné odvedenie povodňových prietokov v toku, čím eliminuje povodne v zastavanej časti a na poľnohospodárskej pôde. Celková dĺžka navrhovaných protipovodňových úprav toku je cca 1,026 km. V mieste plánovanej úpravy tok ohrozuje pri povodňových prietokoch jestvujúcu zástavbu s príľahlými pozemkami. Navrhovaná úprava začína v rkm 37,600 Dudváhu (premostenie) po rkm 37,740 (nad ústím s Podolským potokom) a od ústia Dudváhu s Podolským potokom po rkm 0,887 Podolského potoka (cestný most na Hlavnej ceste). Celková dĺžka navrhovanej úpravy je 1 026 m.

Ostané návrhy úprav tokov:

- Pruské – úprava Podhradského potoka (okres Ilava),
- Pruské – úprava toku Chmelinec(okres Ilava),
- Sverepec – úprava Sverepeckého potoka (okres Považská Bystrica),
- Horná Poruba – úprava Porubského potoka (okres Ilava),
- Horná, Dolná Breznica – úprava toku Lednička (okres Púchov),
- Stabilizácia koryta Váhu v úseku Piešťany – Nové Mesto nad Váhom, km 119,000 – 141,200,
- Udiča – Prosné, úprava toku Maríkovka(okres Považská Bystrica),
- Bošáca – Šance, úprava potoka Bošáčanka v km 6,459 – 16,70 (okres Nové Mesto n. Váhom),
- Lazy pod Makytou – prestavba úpravy toku Biela Voda(okres Púchov),
- Ladce – rekonštrukcia koryta Váhu(okres Ilava),
- Bytča – Považská Bystrica, úprava toku Váhu (okres Považská Bystrica),
- Nové Mesto nad Váhom – Moravské Lieskové, úprava toku Klanečnica (okres Nové Mesto n. Váhom),
- Moravské Lieskové – Šanec, úprava toku Klanečnica (okres Nové Mesto n. Váhom),

- VD Dolné Kočkovce – Nemšová, úprava konkáv na Váhu (okres Púchov – Ilava – Trenčín),
- Brvnište – Papradno, rekonštrukcia (okres Pov. Bystrica.),
- Trenčianske Stankovce – úprava Sedličanského potoka (okres Trenčín),
- Stará Turá – zvýšenie kapacity Topoleckého potoka(okres N. Mesto),
- Plevník -Drienové– úprava toku Jadlovnícky potok(okres Pov. Bystrica)
- Kamenná Poruba – úprava Porubského potoka,
- Modrová – úprava Modrovského potoka (okres Nové Mesto n. Váhom),
- Motešice – úprava potoka Machnáč (okres Trenčín),
- Zubák – úprava toku Zubák(okres Púchov),
- Prečín – úprava toku Domanižanka (okres Pov. Bystrica),
- Nová Ves nad Váhom – revitalizácia rieky Váh (okres Nové Mesto n. Váhom), ,
- Horný a Dolný Lieskov – úprava Lieskovského potoka (okres Pov. Bystrica)
- Trenčianska Turná – úprava Hukovho potoka v km 0,000 – 0,520 (okres Trenčín)
- Trenčín – rekonštrukcia prahov a opevnenia pod haňou Trenčianske Teplice (okres Trenčín)
- Prečín – úprava Líščieho potoka (okres Pov. Bystrica).

V povodí Nitry – návrhy, ktoré majú vypracovanú realizačnú projektovú dokumentáciu:

- Klátova Nová Ves – protipovodňová ochrana (okres Partizánske), návrh vodohospodárskeho riešenia protipovodňovej ochrany obce Klátova Nová Ves. Podľa nej je potrebné vybudovať štyri poldre: Polder Vyčoma I., Polder Vyčoma II., Polder Hradský potok II., Polder Chotenovský potok.
- Klátova Nová Ves – vybudovanie poldra na Hradskom potoku (okres Partizánske), *(Vydané je aj právoplatné stavebné povolenie)*. V rokoch 1995 – 1997 bola realizovaná úprava toku Vyčoma v intraviláne obce Klátova Nová Ves v celkovej dĺžke 1 485 m. Vzhľadom na stiesnené pomery intravilánu obce bolo možné koryto toku upraviť len na $Q = 20 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, pričom $Q_{100} = 51 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Povodeň v roku 1999 preukázala, že úprava toku je nedostatočná – navrhuje sa polder na Hradskom potoku, ktorý je najväčším ľavostranným prítokom Vyčomy. Hlavným účelom stavby je ochrana intravilánu obce Klátova Nová Ves a jej miestnej časti Jánova Nová Ves .Realizačný projekt stavby rieši vybudovanie suchého poldra na Hradskom potoku v katastrálnom území obce Klátova Nová Ves.

Ostané návrhy úprav tokov:

- Čereňany – protipovodňové opatrenia (Prievidza),
- Rybany – Bebrava, ľavostranná ochranná hrádza (Bánovce),
- Oslany – úprava Oslianskeho potoka (Prievidza),
- Biskupice – Dolné Naštice, úprava toku Bebrava (Bánovce),
- Handlová – rekonštrukcia krytého profilu toku Handlovka (Prievidza),
- Klačno – úprava rieky Nitra (Prievidza),

- Krásna Ves – úprava toku Bebrava (Bánovce),
- Pravenec – úprava Praveneckého potoka (Prievidza),
- Chrenovec – úprava Kolároveckého potoka (Prievidza),
- Nimnica – úprava Nimnického potoka (Púchov),
- Diviaky – úprava Nitrice (Prievidza),
- Veľký Klíž – úprava Lázovského potoka (Partizánske),
- Šišov – úprava toku Livina (Bánovce),
- Nitrianske Rudno – úprava toku Rudnianska (Prievidza),
- Vyšehradné – úprava vyšehradského potoka,
- Gápel – úprava toku Jasenica,
- Čuklasovce – úprava toku Inovec.

V povodí Myjavy:

- Myjava – polder Malejov,
- Myjava – polder na toku Svacenský jarok,
- Myjava – polder na toku Smíchov,
- Myjava – polder na toku Malý Smíchov,
- Turá Lúka – úprava kapacity koryta Myjavy.

2.14.1.2 Vybudované nádrže a prevody vody

Spolu s prirodzenými prietokmi tvoria potenciál povrchových zdrojov vody aj vodné zásoby vo vybudovaných nádržiach a regulované prietoky v prevodoch vody.

Vybudované veľké vodné nádrže (nad 1 mil. m³)

V povodí Nitry na území nášho kraja sú vybudované 3 veľké vodné nádrže (s objemom nad 1 mil.m³): Nitrianske Rudno, Veľké Uherce a Bánovce. Z hľadiska ovplyvňovania hydrologického režimu v povodí Nitry má najväčší vplyv VN Nitrianske Rudno.

VN Nitrianske Rudno je vybudovaná na Nitrici medzi obcami Nitrianske Rudno a Kostolná Ves v km 28,3. Jej hlavným účelom je zabezpečenie vody pre priemysel v Novákoch, zníženie prietokov veľkých vôd o 20 m³.s⁻¹ a vytvorenie podmienok pre rekreáciu a šport. Bola vybudovaná v rokoch 1951 až 1957.

VN Veľké Uherce je na Dražici s priehradou v km 5,1. Bola vybudovaná v rokoch 1964-1970. Účelom nádrže je odber vody pre obuvné závody v Partizánskom a na závlahy. Ďalšími účelmi sú rekreácia a chov rýb.

VN Bánovce (Prusy) na Dubničke s priehradou v km 2,40 bola aktivovaná v roku 1987. nádrž slúži na zabezpečenie závlah s rozlohou 1170 ha, ako ochrana pred veľkými vodami, chov rýb a na rekreáciu.

Tab. 265 Vybudované veľké vodné nádrže (nad 1 mil.m³)

Hydrologické číslo povodia	Rok uvedenia do prevádzky Hlavné účely	Hydrologické charakteristiky F[km ²] Qa[m ³ .s ⁻¹] Q355d[m ³ .s ⁻¹] Q364d[m ³ .s ⁻¹] Q100r[m ³ .s ⁻¹]	Objem[mil.m ³] stály Vs zásobný Vz retenčný ovládateľný Vro celkový ovl. Vco retenč. neovlád. Vrn celkový Vc	Kóty hladín [m n.m.] stáleho objemu zásob.objemu ovl.retenč.objemu maximálna (neovládateľná)	Nadlepšený prietok Qbrutto pod nádržou [m ³ .s ⁻¹]
<i>Povodie Váhu</i>					
4-21-07-003	1958	7 896,62	12,0	274,60	-
	E,O, plavba	131,6	23,9	279,60	-
Nosice	(perspektívne)	31,31	-	-	
Váh		26,06	35,9	-	
	570,0	2 360,0	-		
Pov.Bystrica			-		
4-21-07-095	1936	8 088,95	0,2	256,39	-
	E, plavba	133,0	2,0	258,74	-
Dol.Kočkovce*	(perspektívne)	31,3	-	-	
Váh		24,0	2,2	-	
	50,0	2440,0	-		
Pov.Bystrica		**2 100,0	-		
4-21-09-002	1953	9 264,7	1,5	205,39	-
	E, plavba	142,0	1,75	207,64	-
Trenč. Biskupice	(perspektívne)	34,1	-	-	
Váh		25,6	3,25	208,2	
	90,0	2 500,0	-		
Trenčín		**2 000,0			
4-21-09-067	1975	2 000,0	0,527	260,70	0,04
Dubník II.	O, Rb, R	25,53	0,203	262,10	20,781
Kostolník		0,17	0,292	263,60	
	21,0	0,025	1,022	263,88	
		0,014	0,06		
Nové Mesto n. V.		26,0	1,082		
<i>Povodie Nitry</i>					
4-21-11_080	1970	25,50	0,02	239,59	0,040
	O, P,Z,R,C		0,89	247,39	
Veľké Uherce		0,180	0,0	0,0	
Drahožica	0,21	0,037	0,90		
			0,20		
Partizánske		27	1,1	247,96	
4-21-11-097	1957	160,20	0,45	314,60	0,430
	P,Z,O,R,C		3,19	321,60	
Nitrianske Rudno		1,780	0,0	0,0	
Nitrica	0,77	0,280	3,64		
		0,210	0,77		
Prievidza		90	4,41	322,60	
4-21-11-143	1987	19,0	0,18	218,00	0,040
Bánovce	0,Z,Rb,R	-	1,38	0,0	

Hydrologické číslo povodia	Rok uvedenia do prevádzky Hlavné účely	Hydrologické charakteristiky F[km ²] Qa[m ³ .s ⁻¹] Q355d[m ³ .s ⁻¹] Q364d[m ³ .s ⁻¹] Q100r[m ³ .s ⁻¹]	Objem[mil.m ³] stály Vs zásobný Vz retenčný ovládateľný Vro celkový ovl. Vco retenč. neovlád. Vrn celkový Vc	Kóty hladín [m n.m.] stáleho objemu zásob.objemu ovl.retenč.objemu maximálna (neovládateľná)	Nadlepšený prietok Qbrutto pod nádržou [m ³ .s ⁻¹]
Dubnica		0,170	0,18	0,0	
	0,35	0,035	1,75		
Bánovce nad Bebravou		0,0	0,0		
		20	1,75	0,0	

Poznámky: * zdrž, **Q100r je s účinkami v nádrži Orava a Liptovská Mara

Vybudované malé vodné nádrže (pod 1 mil.m³)

Popri veľkých vodných nádržiach majú značný význam aj vybudované malé vodné nádrže a rybníky. Jednotlivo sú ich účinky malé a obmedzujú sa iba na tok, na ktorom sú vybudované a na jeho údolie. Ich súhrnný príspevok k akumulácii vody a nadlepšeniu prietokov v jednotlivých povodiach je však významný:

- v povodí Nitry je 11 malých vodných nádrží s celkovým objemom 2 501 tis.m³.
- v povodí Myjavy je 5 malých vodných nádrží: VN Stará Myjava na Myjave, VN Brestovec na Myjave, VN Myjava na Myjave VN Brezová na Bystrine a VN Vrbovce na Zápasečníku. Ich celkový sumárny objem je 915,3 tis.m³.
- v povodí Váhu je vybudovaných 5 malých vodných nádrží: VN Matejovec na Matejovskom potoku, VN Trenčianske Teplice na Tepličke VN Dubník I. na Kostolníku, VN Bolešov na Bolešovskom potoku a VN Striebornica na Striebornici Celkový objem týchto nádrží je 1 135,2 tis.m³.

Prevody vody

V povodí Váhu neboli vybudované prevody vody z iných povodí, ani v opačnom smere.

V povodí Nitry bol uskutočnený vnútorný prevod úžitkovej vody z povodia Nitrice do vlastného povodia Nitry. Je to prevod vody z VN Nitrianske Rudno do priemyslového centra v Novákoch a z neho do Nitry.

Ďalším prevod vody je z povodia Turca do povodia Nitry. Je to prevod pitnej vody z prameňov Polerieka do skupinového vodovodu Prievidza. Priemerné prevádzané ročné množstvo vody je 1,40 mil.m³.

Z povodia Turca je ešte realizovaný prevod vody z vodárenskej nádrže Turček na Turci do skupinového vodovodu Prievidza.

Navrhované veľké vodné nádrže

V povodí Nitry v rámci riešeného územia sa navrhuje výstavba vodnej nádrže Liešťany na Nitrici. Je zaradená do kategórie B, t.j. termínom výstavby do 25 rokov. Hlavným účelom nádrže je zmena a ovplyvnenie prietokových charakteristík tokov Nitrice a Nitry (nadlepšenie prietokov počas prirodzene málovodného obdobia), možnosť zlepšenia kvality vody v Nitre,

zabezpečenie priemyselnej vody pre uzol Nováky podľa sprísnených ekologických kritérií a zabezpečenie závlah v oblasti Dolných Vesteníc. Po zrealizovaní tejto nádrže sa zlepšia hydrologické pomery v oblasti celej Hornej Nitry a vytvoria sa možnosti pre rekreáciu pri vodnej nádrži.

Priehradný profil je situovaný asi 1 km nad obcou Liešťany na toku Nitrica. Výstavba a prevádzka nádrže by neovplyvnila žiadne v súčasnosti vyhlásené chránené územie prírody. Za najpodstatnejšie vodohospodársko – technické prednosti navrhovanej vodnej nádrže Liešťany sa pokladá široký rozsah ovplyvňovania vodohospodárskej bilancie prakticky až v dvoch čiastkových povodiach (Nitrica a Nitra).

Do kategórie C, t.j. so začatím výstavby po 25 rokoch je zaradená výhľadová nádrž Tužina na Tužine.

Medzi lokality kategórie E, t.j. evidované výhľadové vodné nádrže je zaradená:

- VN Nitrianske Sučany na Nitrici,
- VN Radiša na Radiši,
- VN Chvojnica na Chvojnici.

Tab. 266 Navrhované veľké vodné nádrže (nad 1 mil. m³)

Hydrologické číslo povodia	Hlavné účely	Hydrologické charakteristiky	Objem[mil.m3]	Kóty hladín [m n.m.]	Nadlepšený prietok
Názov nádrže	Kategória podľa aktuálnej doby výstavby	F[km ²] Qa[m ³ .s ⁻¹] Q355d[m ³ .s ⁻¹]	stály Vs zásobný Vz retenčný	stáleho objemu zásob.objemu	Q ⁿ _{brutto} pod nádržou[m ³ .s ⁻¹]
Tok	Zatopená plocha pri Vco [ha]	Q364d[m ³ .s ⁻¹] Q100r[m ³ .s ⁻¹]	ovládateľný Vro celkový ovl. Vco retenč.neovlád. Vrn celkový Vc	ovl. retenč. objemu maximálna	
Okres					
4-21-11-094	O,P,Z,E,R,C	119,90	0,70	367,00	0,570
Liešťany			27,20	398,00	
	B	1,560	0,0	0,0	
Nitrica	1,44	0,240	27,90		
			2,15		
Prievidza		67	30,05	399,47	

2.14.1.3 Odvedenie vnútorných vôd

Súčasný stav

V súvislosti s výstavbou vodných diel na Váhu bolo potrebné riešiť otázku priesakových vôd a podmáčania príľahlého územia prečerpávaním týchto vôd pomocou čerpacích staníc. Boli vybudované:

- Čerpacia stanica (ČS) v Orlovom odčerpáva vodu z priesakového drenu vybudovaného na pravej strane VN Nosice (kapacita ČS = 106,6 l.s⁻¹).
- Pri hati Trenčianske Biskupice v dôsledku vzdutia vody v zdrži sa odčerpávajú priesakové vody z odvodňovacích drenov. Priesaky po ľavej strane ochrannej hrádze sú zaústené do ČS pri hati a vyústené do Váhu pod haťou. Priesaky z drenu vybudovaného paralelne s

pravostrannou ochrannou hrádzou sú zaústené pod haťou do otvoreného koryta Zlatoveckého potoka. (kapacita ČS = 3 000 l.s⁻¹).

- Vnútorne vody, ktoré vzniknú pri vzdutí toku Drietomice v území za železničnou traťou Žilina – Bratislava prečerpáva ČS Kostolná – Záriečie na Drietomici.
- Priesakové, dažďové a odpadové vody viacerých producentov z priesakového dreňu, ktorý je vybudovaný na ľavej strane VN Nosice medzi železničnou traťou a Považskými strojárňami a vyúsťuje do VN Nosice, prečerpáva ČS v Považskej Bystrici. Prevádzkovateľom ČS sú vodárne.

Problém odvádzania vnútorných vôd vznikol v povodí Nitry po ohradzovaní hlavných tokov ako aj niektorých prítokov. Za vysokých vodných stavov v týchto tokoch vody z ich priľahlého i ďalšieho nízkopoloženého územia nemôžu odtekať do týchto tokov a musia byť odvádzané ako vnútorné vody sústavou kanálov do nižšie položených území a úsekov hlavných tokov.

V povodí Nitry na území kraja je vybudované odvodnenie samostatnými kanálmi (OSK) – OKS-10 Prievidza – Koš. Zberné územie sa nachádza medzi riekou Nitra a Handlovkou v jej výustnej trati poniže Prievidze. Má rozlohu asi 1,5 km². Vnútorne vody odvádzajú kanál s dĺžkou 2,8 km, ktorý voľne ústí do Handlovky s rkm 1,1 pri Koši. Okrem neho je tu sieť malých kanálov s úhrnnou dĺžkou asi 1,0 km. Neudržiavané kanály však plnia svoju funkciu len veľmi nedostatočne.

2.14.1.4 Minerálne, geotermálne a banské vody

Minerálne a geotermálne vody

V povodí Váhu sa nachádzajú zdroje minerálnych vôd, pri ktorých vznikli kúpeľné mestá – Nimnica a Trenčianske Teplice. Plniarne stolových minerálnych vôd sa tu nenachádzajú.

V kúpeľoch Nimnica sa využívajú zdroje liečivých minerálnych vôd – vrty B-7, B-8 a B-9. Ich sumárna výdatnosť je 8,9 l.s⁻¹ s teplotou 12,5 – 13,5 °C pri mineralizácii 1 379 – 8 807 mg.l⁻¹. Využívajú sa v balneoterapii.

V Trenčianskych Tepliciach sa využívajú tieto zdroje: Príma P-1, Sina I. V-2, Sina II. V-3, Tomáš SB-1, Letný prameň SB-3, Wernher SB-5, Wernher II.SB-5A, vrt TT-2 (Tomáš). Sumár výdatností predstavuje množstvo 17,9 – 21,9 l.s⁻¹ s teplotou 39,2 - 40 °C pri mineralizácii 2 712 – 2 840 mg.l⁻¹. Využívajú sa v balneoterapii.

V povodí rieky Nitry je významná lokalita zdrojov liečivých minerálnych vôd Bojnice. Na jej lokalite sa nachádzajú nasledovné zdroje liečivých minerálnych vôd: vrt BR-1 – Jesenius, vrt BR-2 – Jazero, vrt BR-3, vrt Z-2 – Starý prameň. Tieto vrty sa využívajú v balneoterapii formou vaňových kúr.

Na lokalite Bojnice sa využívajú termálne vody na rekreačné účely na kúpalisku Čajka. V rokoch 1991 – 1992 bola realizovaná rekonštrukcia bazénu s úpravňou a recirkuláciou bazénovej vody. Kúpalisko je zásobované z vrtov PA-7 a BR-6.

Geotermálna voda je podzemná voda slúžiaca ako médium na akumuláciu, transport a exploataciu zemského tepla z horninového prostredia. Teplota 15 °C sa považuje v odbore geotermálnych vôd (gtv) za retenčnú teplotu – nulový stav.

Vodohospodárske špecifiká gtv:

- na rozdiel od ostatných vôd sú výhradne médiom na prenos tepelnej energie,
- prevažná väčšina gtv má už pri výtoku zo zdroja vlastnosti škodlivé vodám a preto sú kvalifikované ako odpadové vody,
- pri odbere gtv je nutné dodržiavať osobitný režim charakteristík zdroja vo väčšom rozsahu, než je obvyklé u ostatných vôd – treba zabezpečiť sledovanie režimových charakteristík zdroja vo väčšom rozsahu, než je obvyklé u ostatných vôd.

Tab. 267 Zdroje geotermálnych vôd v povodí Nitry (k 30.6.2000)

Lokalita Okres	Zdroj	Hĺbka vrtu [m]	Výdatnosť [l.s ⁻¹]	Teplota [°C]	Mineralizácia [g.l ⁻¹]	Tepelný výkon [MW]	Použitie v roku 1997
- s využitelným tepelným výkonom nad 0,85 MW:							
Bánovce nad Bebravou Bánovce nad Bebravou	BnB - 1	2025,0	13,0	46,0	1,0	1,41	R
Nováky Prievidza	Š1NB-II	1800,0	15,0	59,4	0,84	2,79	-
- s využitelným tepelným výkonom pod 0,85 MW:							
Libichava Bánovce nad Bebravou	J-1	400,0	0,3	30,0	1,0	0,02	-
Brodzany Partizánske	HGT-9	160,0	0,4	33,6	1,47	0,03	-
M. Bielice Partizánske	VB-3	102,0	4,2	39,6	0,83	0,43	P

Zdroj: VÚVH, 2009

Tab. 268 Využívané zdroje gtv spravované MZ SR

Okres	Lokalita	Sumárna výdatnosť [l.s ⁻¹]	Povrchová teplota od – do [°C]
Prievidza	Bojnice	29,2	29,0 - 51,0
Partizánske	Malé Bielice	10 - 11	39,6

Banské vody

Pod pojmom banské vody sa rozumejú vody čerpané a voľne vytekajúce z povrchových a hlbinných baní. V povodí Nitry sa vyskytujú vo väčšom množstve v okolí Prievidze, Novák a Handlovej.

Banské vody vypúšťané do povrchových tokov znečisťujú tieto len nerozpustnými látkami. Banské vody nie sú vhodné na pitné účely. Z časti sa používajú v banskej prevádzke a protipožiarnej prevencii v podzemí.

Tab. 269 Prehľad výskytu banských vôd v povodí Nitry (k roku 1998)

Názov bane	Množstvo banských vôd v mil.m ³ .rok ⁻¹			
	spolu	podpovrchové		povrchové
		čerpané	výtoky na povrch	
Baňa Cígeľ OZ	4,54	3,33	1,21	-
Baňa Nováky OZ	3,53	3,45	-	0,09
Baňa Handlová OZ	2,80	2,80	-	-
Spolu	10,87	9,58	1,21	0,09

Tab. 270 Miesta vyústenia banských vôd z podzemia na povrch

Baňa	P. č.	Miesto	Tok	Množstvo vypustených banských vôd [l.s ⁻¹]
Cígeľ	1.	Hlavá štôlna	Hlinky(Moštenica)	89,2
	2.	Zo VI. ťažobného úseku odvodňovacou chodbou	Buchlová(Krivý pot.)	33,2
	3.	Podhradské úpadnice – zo VI.úseku pre potreby obce Cígeľ	Breziny	10,0
	4.	Pomocná štôlna z II.úseku	Krištofček(Cíglianka)	5,0
	5.	Chodba 30 148	Prieloh	6,4
Nováky	6.	Baňa Mládeže	Lehota	29,3
	7.	Z jám A,B	Ťakov (suchý)	39,3
	8.	Z jamy G	Cíglianka	43,1
	9.	Z jamy H	Cíglianka	0,3
Handlová	10.	Pri pekárni	Handlovka	38,0
	11.	Vetrací prekop Južná III.	Hlboká	50,7

V povodí Myjavy – v rámci riešeného územia nie sú geotermálne ani banské vody.

2.14.2 Zásobovanie pitnou vodou

Prijatím zákona č. 364/2004 Z. z. O vodách a o zmene zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č.276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach bola ukončená reforma zásadných zákonov vzťahujúcich sa k vode. V reakcii na politicko-ekonomické zmeny po roku 1989 boli najmä napravené vlastnícke vzťahy a pôsobnosti príslušných štátnych orgánov vo vzťahu k vode, bola zmenená cenová a investičná politika štátu. Bol začatý proces aproximácie práva. Vodný zákon vymedzil kompetencie niektorých ministerstiev k vode a súčasne stanovil i štruktúru a pôsobnosť vodoprávných orgánov.

Transpozíciou požiadaviek smernice č.2000/60/ES ustanovujúcej rámec pôsobnosti spoločenstva v oblasti vodnej politiky (RSV) do vodného zákona boli položené základy sústavnej a trvalej koncepcijnej činnosti – vodné plánovanie, ktorá napĺňa víziu udržateľnosti vodných zdrojov prijatú na 2. Svetovom fóre o vode.

Vodný zákon a zákon o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách spolu s vykonávacími predpismi upravujú pôsobnosť ústredných orgánov pri schvaľovaní rozhodujúcich plánovacích dokumentov o vode, a to plánu oblastí povodí, programu opatrení a plánov rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií.

Zákonom o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, zákonom o ochrane zdravia, zákonom o obecnom zriadení, spolu s vykonávacími vyhláškami, ktoré stanovujú hygienické požiadavky na pitnú vodu, početnosť a rozsah kontroly pitnej vody bol vymedzený rámec na riadne fungovanie zásobovania pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd v nových podmienkach a zároveň je zaistená plná zlučiteľnosť právnych predpisov SR s legislatívnymi predpismi EÚ.

Plán rozvoja verejných vodovodov Trenčianskeho kraja je v súlade so základnými strategickými materiálmi:

- Konceptia vodohospodárskej politiky SR do roku 2015,
- Plán rozvoja verejných vodovodov pre Slovenskú republiku,
- Územný plán Veľkého územného celku Trenčianskeho kraja,
- Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samostatného kraja,
- Rozvojové plány miest a obcí v Trenčianskom kraji,
- Návrh koncepcie starostlivosti o životné prostredie Trenčianskeho kraja,
- Plány rozvoja a koncepčné materiály vodárenských spoločností pôsobiacich na území kraja,
- Národný rozvojový plán SR – Operačný program – Základná infraštruktúra,
- Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky Slovenskej republiky.

2.14.2.1 Analýza súčasného stavu zásobovania pitnou vodou

Zásobovanie obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov zabezpečuje v zmysle zákona o obecnom zriadení obec. Po transformácii štátnych podnikov vodární a kanalizácií obce túto činnosť zabezpečujú v rozhodujúcej miere prostredníctvom obchodných spoločností a len v malej časti samotné obce. Na území Trenčianskeho kraja podstatnú časť – asi 95 % celkovej zásobovanosti obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov uskutočňujú vodovody prevádzkované vodárenskými spoločnosťami.

Na území kraja pôsobia tieto vodárenské spoločnosti:

- V okresoch Bánovce nad Bebravou a Partizánske spravuje väčšinu verejných vodovodov Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. so sídlom v Nitre.
- V okresoch Trenčín a Nové Mesto nad Váhom pôsobí Trenčianska vodárenská spoločnosť, a.s. so sídlom v Trenčíne.
- V okresoch Považská Bystrica, Ilava a Púchov pôsobí Považská vodárenská spoločnosť, a.s. so sídlom v Považskej Bystrici.
- V okrese Prievidza prevádzkuje verejné vodovody Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. so sídlom v Banskej Bystrici.
- V okrese Myjava pôsobí Bratislavská vodárenská spoločnosť so sídlom v Bratislave.

Majiteľom vodovodnej a kanalizačnej siete vodohospodárskej infraštruktúry na území okresu Trenčín a Nové Mesto nad Váhom je akciová spoločnosť Trenčianske vodárne a kanalizácie a.s., (TVK a.s.) a jednotlivé mestá a obce, ktoré infraštruktúrny majetok vložili do TVK a.s. Trenčianska vodohospodárska spoločnosť, a.s. je prevádzkovateľom tohto majetku.

Obdobná situácia je aj v okrese Prievidza, kde je vlastníkom infraštruktúry Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. a prevádzkovanie zabezpečuje Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s.

K 1. 1. 2010 vzniká Vodárenská spoločnosť Vlára – Váh so sídlom v Nemšovej. Začína spravovať vodovod Nemšová a príslušné časti mesta, prevádzkuje kanalizačný systém s ČOV Nemšová (v súčasnosti aj pre obce Nemšová a Horné Srnie).

Ostatné vodovody sú v správe obcí.

Oproti stavu zásobovanosti v čase spracovania UPN Trenčianskeho kraja (r. 1996 86,26%) sa (k 31. 12. 2008) zvýšila zásobovanosť o 2,44 percentuálneho bodu, avšak treba k tomu dodať, že celkový počet obyvateľov v kraji za toto obdobie klesol o 10 235, kým počet zásobených obyvateľov stúpol iba o 5824.

K 31. 12. 2008 bolo z celkového počtu obyvateľstva Trenčianskeho kraja zásobovaných pitnou vodou 88,7 %, čo zn. oproti celoslovenskému priemeru - 86,29 % vyššiu zásobovanosť. V porovnaní so zásobovanosťou jednotlivých krajov ide o druhú najpriaznivejšiu situáciu na Slovensku po Bratislavskom kraji.

Z hľadiska jednotlivých okresov najpriaznivejšia situácia je v okrese Prievidza, kde zásobovanosť obyvateľov dosahuje 98,16 %. Zásobovanosť vyššiu ako krajský priemer vykazujú aj okresy Partizánske – 93,12 % a Trenčín – 92,56 %. O 1 % prekračuje priemer okres Bánovce nad Bebravou - 89,70 %. Za krajským priemerom zaostávajú okresy Nové Mesto nad Váhom – 80,98 %, Ilava – 85,34 %, Myjava – 84,71 %, Považská Bystrica - 80,97% a Púchov – 73,05 %. Najnižšia zásobovanosť v Trenčianskom kraji je v okrese Púchov so 71,5 % podielom obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov.

Úroveň zásobovanosti v jednotlivých okresoch kraja s výnimkou okresu Púchov je pomerne vyrovnaná. Za celoslovenským priemerom zaostáva päť okresov: Ilava, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Považská Bystrica a Púchov.

K 31. 12. 2008 bolo v Trenčianskom kraji evidovaných 276 obcí. Takmer 91 % všetkých obcí má vybudovaný vodovod. Iba v 25 obciach nie je doposiaľ vybudovaný verejný vodovod. Najviac obcí bez vodovodu je v okrese Považská Bystrica – 25 a v okrese Bánovce nad Bebravou – 5, v okresoch Ilava, Myjava, Nové Mesto nad Váhom a Púchov – v každom nemajú vodovod 2 obce. V okrese Trenčín, Prievidza a Partizánske všetky obce majú verejný vodovod.

Tab. 271 Súčasný stav vybavenosti obcí Trenčianskeho kraja verejnými vodovodmi

Okres	Počet obcí			Počet obyvateľov		
	Celkom	Z toho s verejným vodovodom	Podiel obcí s verejným vodovodom (%)	Bývajúcich (v tis.)	Zásobených z verejného vodovodu (v tis.)	Podiel zásobených (%)
Bánovce nad Bebravou	43	38	88,37	38,00	34,09	89,70
Ilava	21	19	90,48	60,89	51,96	85,34
Myjava	17	15	88,24	28,01	23,72	84,71
Nové Mesto nad Váhom	34	32	94,12	62,67	50,75	80,98
Partizánske	23	23	100,00	47,28	44,03	93,12
Považská Bystrica	28	16	57,14	64,15	51,94	80,97
Prievidza	52	52	100,00	139,64	137,07	98,16
Púchov	21	19	90,48	45,49	33,23	73,05
Trenčín	37	37	100,00	113,74	105,27	92,56
Trenčiansky kraj	276	251	90,94	599,86	532,07	88,70
Slovenská republika	2 891	2 299	79,52	5 412,25	4 435,61	86,29

V pôsobnosti Trenčianskej vodohospodárskej spoločnosti, a.s. najvýznamnejšie vodovodné systémy sú skupinový vodovod Nové Mesto nad Váhom – Stará Turá a skupinový vodovod Trenčín. Ich významným zdrojom vody je Štvrtok nad Váhom s výdatnosťou 140 l.s^{-1} , odkiaľ sa voda dodáva do oboch spomínaných vodovodných systémov, čím vznikol nadradený vodárenský systém. Skupinový vodovod Nové Mesto nad Váhom – Stará Turá využíva aj studne v Čachticiach (cca 200 l.s^{-1}). Trenčiansky skupinový vodovod využíva najmä vodné zdroje v Dobrej (130 l.s^{-1}), pramene v Selci (48 l.s^{-1}) – v dvoch z nich je zvýšený obsah arzénu, čo zapríčiňuje potrebu úpravy vody.

Ďalším významným vodovodom je skupinový vodovod Trenčianske Teplice, založenom na využívaní zdrojov podzemných vôd Omšenie a Dolná Poruba. V období minimálnych výdatností využívaných prameňov sa prejavuje nedostatok vody pre zásobovanie. Situáciu je potrebné riešiť najmä vzhľadom na kúpeľný charakter mesta Trenčianske Teplice so sezónnym nárastom zásobovaných obyvateľov až o 15 000. Na riešenie problému sa navrhuje vybudovať privod vody z Motešíc (cca 20 l.s^{-1}) a ČS Trenčianske Teplice s výtlakom do vodojemu Dolná Poruba.

Sezónny nedostatok vody sa prejavuje v období minimálnych výdatností aj v časti skupinového vodovodu Nové Mesto nad Váhom – Stará Turá, ktorá využíva pramene Cetuna s veľmi rozkolísanou výdatnosťou od 8 až do 140 l.s^{-1} . Po doplnení o vodný zdroj Dolné Srnie s doporučenou výdatnosťou 65 l.s^{-1} bude možné zo skupinového vodovodu zásobovať aj obce Bzince pod Javorinou, Hrušové, Lubina a okolité osady.

Lokálne problémy s nedostatkom pitnej vody sú v časti Trenčína Kubrá – Kubrica, Haluzice, v Trenčianskej Závade (časť Nemšovej). Tieto nedostatky sa navrhuje riešiť v súlade s plánom.

V pôsobnosti Považskej vodárenskej spoločnosti sú najvýznamnejšími vodárenskými systémami skupinový vodovod Pružina – Púchov – Dubnica a skupinový vodovod Považská Bystrica, ktoré sú vybudované na báze zdrojov podzemných vôd v okolí obce Pružina a Domaníža. Tieto vodárenské systémy zásobujú pitnou vodou okresné mestá Považská

Bystrica, Púchov a Ilava. Na celom území existuje aj viacero menších skupinových a miestnych vodovodov.

V Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti sa zabezpečuje zásobovanie pitnou vodou prostredníctvom hlavne skupinových vodovodov, ktoré sú navzájom poprepájané a spolu s najdôležitejšími zdrojmi vody tvoria Stredoslovenskú vodárenskú sústavu.

V okrese Prievidza sú podzemné vody znehodnotenú banskou činnosťou a priemyselnou výrobou a zásobovanie najvýznamnejších vodovodných systémov skupinového vodovodu Prievidza a skupinového vodovodu Handlová sa okrem miestnych vodných zdrojov orientuje hlavne na dodávku pitnej vody z vodárenskej nádrže Turček na Turci. Skupinový vodovod Nováky a miestne vodovody sú zásobované z miestnych zdrojov podzemnej vody. Z vodárenskej nádrže Turček sú dotované aj deficitné vodovody v okrese Žiar nad Hronom, do roku 2010 sa plánuje vybudovať aj prepojenie na vodovody v okrese Žarnovica.

Západoslovenská vodárenská spoločnosť je založená na využívaní najvýznamnejších zdrojov podzemných vôd SR, ktoré sa nachádzajú v oblasti Žitného ostrova reprezentovaných najmä vodným zdrojom Gabčíkovo (1040 l.s^{-1} , plánuje sa zvýšenie kapacity o 480 l.s^{-1} , plánuje sa tiež využívanie lokality „B“ s doporučenou výdatnosťou $3\,000 \text{ l.s}^{-1}$), Jelka (720 l.s^{-1}) a ďalšie menšie vodné zdroje. Z týchto zdrojov je voda diaľkovodmi dodávaná do skupinových vodovodov a spotrebísk. Vodovodné systémy sa dobudovávajú, rozširujú, plánuje sa prepojenie so Stredoslovenskou vodárenskou sústavou.

V okrese Bánovce nad Bebravou a Partizánske je významný Ponitriansky skupinový vodovod, ktorý zásobuje pitnou vodou skupinový vodovod Bánovce nad Bebravou, Partizánske, Topoľčany a Nitra. Využíva zdroje podzemnej vody zo severozápadnej časti okresu Bánovce nad Bebravou (zdroje Slatina, Čierna Lehota, Timoradza, Podlužany), ale aj z okresu Trenčín (vodný zdroj Motešice) a ďalšie miestne zdroje vody.

Postupne sa predpokladá rozširovať prívod vody na báze vodného zdroja Gabčíkovo do ďalších spotrebísk, najmä OP JEMO, ale aj tam, kde nevyhovuje kvalita, prípadne kapacita miestnych zdrojov vody. Potrebné je riešiť aj nedostatkové oblasti v okrese Bánovce nad Bebravou (obce v Zlatníckej doline – pripojením na Ponitriansky SKV).

Najvýznamnejšie vodárenské systémy na území pôsobnosti Bratislavskej vodárenskej spoločnosti, a. s., sú Bratislavský vodovodný systém, Záhorský skupinový vodovod, skupinový vodovod Senica, skupinový vodovod Skalica – Holíč a Podhorský skupinový vodovod. Na území Trenčianskeho kraja je to Myjavský skupinový vodovod (cez ktorý je zásobovaných 9 obcí).

Obce bez verejného vodovodu

Podľa posledných štatistických údajov (k 31.12.2008) nemá v kraji 25 obcí zabezpečené ani čiastočne zásobovanie pitnou vodou z verejného vodovodu, čo je 9 % z celkového počtu 276 obcí.

Z hľadiska jednotlivých okresov najpriaznivejšia situácia je v okresoch Partizánske, Prievidza a Trenčín, kde je verejný vodovod vo všetkých obciach, najnepriaznivejšia situácia je v okrese Považská Bystrica, kde je doposiaľ bez verejného vodovodu 12 obcí a v okrese Bánovce nad Bebravou, kde je bez vodovodu 5 obcí. V ostatných štyroch okresoch Ilava, Myjava, Nové Mesto nad Váhom a Púchov v každom nemajú vodovod 2 obce. Všetky tieto obce majú

menej ako 1 000 obyvateľov, až na jednu obec – Podolie (v okrese Nové Mesto nad Váhom), ktorá má viac ako 2 000 obyvateľov.

Podľa Plánu rozvoja vodovodov a kanalizácií (stav v roku 2006) boli bez vodovodu tieto obce:

V okrese Ilava:

- Bohunice a Krivoklát

V okrese Považská Bystrica:

- Bodina, Brvnište, Dolná Mariková, Ďurďové, Hatné, Horná Mariková, Jasenica, Klieština, Kostolec, Malá Lednica, Počarová a Stupné

V okrese Púchov:

- Kvašov, Lúky, Vydrná

V okrese Nové Mesto nad Váhom:

- Očkov, Pobedim, Podolie

V okrese Bánovce nad Bebravou:

- Cimenná, Čierna Lehota, Haláčovce, Malé Hoste, Miezgovce, Nedašovce, Otrhánky, Pochabany, Trebichava, Veľké Držkovce, Veľké Hoste, Vysočany, Zlatníky

V okrese Myjava:

- Chvojnica, Hrašné, Kostolné

Obce s rozostavaným verejným vodovodom

Podľa Plánu rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií malo v Trenčianskom kraji k 1.1.2006 rozostavaný verejný vodovod 8 obcí:

- v okrese Nové Mesto nad Váhom v obciach: Nová Lehota a Zemianske Podhradie,
- v okrese Považská Bystrica v obciach: Jasenica a Stupné,
- v okrese Púchov v obciach: Zubák a Horná Breznica,
- v okrese Bánovce nad Bebravou v obciach: Haláčovce a Nedašovce.

Niektoré vodovody sú rozostavané už dlhšie, najmä z dôvodov nezabezpečeného financovania, niektoré sú už dostavané. Na základe plánu rozvoja kraja treba prioritne zabezpečiť dokončenie rozostavaných stavieb vodovodov.

Vodovody problémové z hľadiska kvality dodávanej vody, príp. nedostatočnej kapacity vodných zdrojov

Požiadavky na kvalitu pitnej vody dodávanej vo verejných vodovodoch boli stanovené v Nariadení vlády č.354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu.

Slovensko v zmysle čl. 9 smernice Rady č.98/83/ES o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu využíva možnosť posunu implementácie SR do troch rokov od pristúpenia k EÚ s možnosťou jeho predĺženia v odôvodnených prípadoch. Táto lehota teda začala plynúť 1.mája 2004 a do

roku 2007 mala byť kvalita dodávanej vody v súlade s požiadavkami vo všetkých vodovodoch.

Vo vodárenských zariadeniach všetkých vodárenských spoločností sa vyskytujú väčšie, či menšie nedostatky, ktoré nepriaznivo vplyvajú na plnenie úlohy zabezpečovať dodávku kvalitnej pitnej vody spotrebiteľom, racionálne a efektívne nakladať so zdrojmi. Problémy vo vodovodoch z hľadiska poklesu výdatnosti vodných zdrojov a deficitu v období minimálnych výdatností vodných zdrojov, resp. z titulu nadlimitných koncentrácií uvádza v Trenčianskom kraji Trenčianska vodohospodárska spoločnosť a.s. pri prevádzkovaní niektorých zdrojov v okresoch Nové Mesto nad Váhom a Trenčín, Stredoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., v okrese Prievidza a Považská vodárenská spoločnosť, a.s. v okrese Púchov. Niektoré problémové zdroje sa preto rieši nahradiť inými zdrojmi, resp. vybudovaním úpravne vody. Niektoré zdroje sú navrhnuté na vyradenie, pretože sú neperspektívne, alebo nerentabilné.

Tab. 272 Prehľad vodovodov a ich problémových zdrojov s návrhom riešenia vzniklej situácie

Vodovod	Vodárenská spoločnosť	Definovanie problému	Návrh na riešenie
Okres Nové Mesto nad Váhom:			
Oblasť Cetuna, obce Lubina, Bzince pod Javorinou	TVS, a.s.	Vodovod je deficitný v období min. výdatností	Doplnenie SKV o zdroje v Dolnom Srní
Haluzice	TVS, a. s.	Pokles výdatností vodných zdrojov	Vybudovanie vyhovujúcej akumulácie
Okres Trenčín:			
Trenčín – MČ Kubra-Kubrica	TVS, a.s	Pokles výdatností vodných zdrojov	Vybudovanie ČS zo SKV Trenčín so samostatným výtlačným potrubím do vodojemu Kubrica
Dolná Poruba, Omšenie, Trenčianske Teplice	TVS, a.s	Deficit v období min.výdatností vodného zdroja	Prívod vody z VZ Motešice výtlačným radom do vodojemu Dolná Poruba
Selec – SKV Trenčín	TVS, a.s	VZ Selec I.all. - arzén	Vybudovanie úpravne vody na odstránenie arzénu
Nemšová – MČ Trenčianská Závada	TVS, a.s	Pokles výdatností vodných zdrojov	Pripojenie VZ Závada II. Na existujúci vodovodný systém
Okres Púchov:			
Dohňany – Mostište	PVS, a.s.	Nedostatočná výdatnosť VZ, častý zákal vody, vysoká poruchovosť	Zachytenie ďalšieho VZ, čo je podmienené hg. prieskumom
Okres Ilava:			
Pruské	PVS, a.s.	Nedostatočná výdatnosť	Pripojenie vodovodu na SKV Pružina-Púchov-Dubnica
Okres Prievidza:			
Dížin	StVS, a.s.	Nadlimitný obsah arzénu vo VZ	Predĺženie prívodu zo SKV Nováky cez obec Kostolná a vybudovaním ČS
Okres Partizánske:			
Kolačno	ZsVS, a.s.	VZ Drndavall. je nevyhovujúci	Náhradenie novým VZ(vrt HGT 15/A), ČS, výtlačný rad, vodojem

V kvalite vody niektorých využívaných zdrojov vody sa dlhodobo prejavujú dôsledky niekdajších pomerov v poľnohospodárstve a priemyselnej výrobe. Najmä v regiónoch s intenzívnou poľnohospodárskou výrobou sú prekračované limitné hodnoty dusičnanov, amoniaku a dusitanov.

V ďalšom uvádzame prehľad zdrojov s ich návrhom a zdôvodnením na vyradenie:

Okres Ilava:

VZ Dubnica nad Váhom – studne ST-1, ST-2, ST-3, vrty HV 1, vrty SD3 a SD5 k.ú. Dubnica nad Váhom, spolu kapacita $54,3 \text{ l.s}^{-1}$ VZ je dlhodobo nevyužívaný. Kvalita vody nevyhovuje hygienickým kritériám (kontaminácia trichlóretylénom a chrómom). Ochranné pásmo 1. stupňa sa nachádza v blízkosti bytovej zástavby, priemyselnej zóny. Kapacita zdroja je s veľkou rezervou pokrytá zo SKV Pružina – Púchov – Dubnica a zdrojom Kameničany.

Okres Myjava:

VZ vodovodu v M.Č. u Borovských a u Kubečkov v katastri obce Jablonka – prameň „Vančák“, výdatnosť $0,2 - 3,0 \text{ l.s}^{-1}$

Okres Nové Mesto nad Váhom:

Prameň Rybníček dolný s výdatnosťou $0,0 - 1,0 \text{ l.s}^{-1}$ v k.ú. Lubina zásobujúci vodovod Lubina. Zdroj v čase min. vysychá. Zásobovanie vodovodu bude zabezpečené v rámci SKV Nové Mesto – Stará Turá

Okres Považská Bystrica:

VZ Pohorelisko – k.ú. Domaniža ($3,7 \text{ l.s}^{-1}$) a VZ Mlyn na Barinách – prameň v k.ú. Domaniža (15 l.s^{-1}). Kapacita vybudovaných vodných zdrojov pre SKV Považská Bystrica je využívaná na 50 % vzhľadom na súčasnú potrebu vody. Nie je predpoklad v najbližších 20 rokoch zvýšenia spotreby vody o 50 %. Sledovanie prameňa i následné vybudovanie záchytného objektu – prameniska prináša pre PVS a.s. zvýšenie nákladov.

Okres Púchov:

VZ Mestečko – vrt HV 40, k.ú. Mestečko ($1,0 \text{ l.s}^{-1}$) je dlhodobo nevyužívaný a nie je predpoklad jeho využívania v budúcnosti.

Z analýzy súčasného stavu rozvoja zásobovania obyvateľstva Trenčianskeho kraja pitnou vodou z verejných vodovodov vyplýva, že:

Okrem budovania nových vodovodov v obciach bez vodovodu a dobudovania sietí tam, kde je vodovod v prevádzke, je potrebné venovať zvýšenú pozornosť aj poruchám na vodovodných sieťach a rekonštrukciám poruchových sietí. (Vysoké straty vody sú typické najmä pre menšie vodovodné systémy a obecné vodovody.)

2.14.2.2 Zdroje pitnej vody

V Trenčianskom kraji na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov slúžia na území kraja využívané zdroje podzemných vôd. Okrem toho zo zdroja povrchovej vody – VN Turček na Turci, ktorá sa nachádza mimo záujmového územia kraja, je dotovaný SKV Prievidza.

Súčasný stav a prognóza kvality a kvantity využívaných zdrojov vody a ich ohrozenosť

Najvýznamnejšou oblasťou z hľadiska tvorby zásob podzemných vôd na území Trenčianskeho kraja je údolná niva Váhu a jeho prítokov so sedimentmi kvartéru a v malej miere neogénu. Za rozhodujúci z hľadiska zachytávania podzemných vôd je možné považovať zvodnený komplex fluviálnych náplavov Váhu.

Najpriaznivejšie oblasti z hľadiska tvorby významnejších zásob podzemných vôd v kraji sú:

- kvartérne sedimenty údolia Váhu
- vápencovo dolomitické komplexy Strážovských vrchov, Považského Inovca a časti Čachtických Karpát.

Vodárenské zdroje podzemných vôd využívané na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou v okresoch Považská Bystrica, Púchov a Ilava sa nachádzajú prevažne vo vymedzených vodohospodársky významných oblastiach zasahujúcich do pohorí centrálnych Karpát – Strážovské a Súľovské vrchy a do pohorí vonkajších Karpát - Javorníky a Biele Karpaty. Najvýznamnejším kolektorom podzemnej vody v tejto oblasti sú karbonáty mezozoika a zlepenice paleogénu Strážovských a Súľovských vrchov. Takmer celá táto oblasť s významnými zdrojmi vody vysokej kvality je zahrnutá do CHVO Strážovské vrchy. Najvýznamnejšie pramene s vysokou výdatnosťou vystupujú v širšom okolí obce Pružina, Domaniža, Domanižská Lehota a Sádочné. Významné množstvo podzemných vôd vystupuje aj z manínskej jednotky východne od obce Považská Teplá v Manínskej tiesňave. Tieto vodárenské zdroje majú dominantný význam pre zásobovanie najväčších SKV Pružina-Púchov-Dubnica a SKV Považská Bystrica.

Druhou významnou oblasťou výskytu zdrojov podzemnej vody tohto regiónu je kolektor alúvia pravej a ľavej strany rieky Váh od Považskej Bystrice po Dubnicu nad Váhom. Riečne sedimenty v alúviu len slabo chráni 1 – 3 metre mocné vrstvy povodňových hlín. Rovinné kolektory sú budované mladými štrkopieskovými nánosmi rieky Váh, ktoré pre svoju dobrú priepustnosť predstavujú jeden z najlepších kolektorov podzemnej vody v tejto oblasti. Význam zásob pitných vôd vo vážskych štrkopieskoch spočíval predovšetkým v ich prístupnosti a blízkosti k väčšine obcí v údolí Váhu s rozvinutou hospodárskou činnosťou.

Podzemné vody alúvia boli negatívne postihnuté výstavbou derivačných kanálov, nedostatočným napúšťaním starého koryta Váhu, negatívami priemyselnej činnosti, znečistením Váhu a jeho prítokov. Z uvedených dôvodov sú vodárenské zdroje v danej oblasti využívané na zásobovanie pitnou vodou len čiastočne. V rozhodujúcej miere je potreba pitnej vody v daných lokalitách pokrytá zo SKV Pružina-Púchov-Dubnica dotovaného z vodárenských zdrojov v okolí obce Pružina, ktoré majú vyššiu kvalitu a dostatočnú kapacitu.

Biele Karpaty a Javorníky sú budované horninami flyšového a bradlového pásma. Oblasť je zahrnutá do CHVO Beskydy a Javorníky. Vodárenské zdroje podzemných vôd sú prevažne rozptýlené pramene s menšou výdatnosťou. Obdobne v Bielych Karpatoch sa vyskytujú vodárenské zdroje podzemnej vody v prevažne pieskovcových flyšoch Bielokarpatskej jednotky, ktoré majú význam pre pokrytie potreby pitnej vody v miestnych obciach a v rekreačných zariadeniach.

V okresoch Trenčín a Nové Mesto nad Váhom je na zásobovanie obyvateľstva vodou zachytených 108 vodárenských zdrojov o kapacite 774 l.l.s⁻¹ prevažne z podzemných vôd

z vápencovo krasových oblastí Považského Inovca a Bielych Karpát ako i z aluviálnych nánosov rieky Váh. Najvýznamnejšími vodnými zdrojmi v tomto regióne sú : VZ Teplička s výdatnosťou 205 l.s-1 nachádzajúci sa v intraviláne obce Čachtice, ktorý je jedným z vodných zdrojov SKV Čachtice - Nové Mesto nad Váhom - Stará Turá. VZ Dobrá s výdatnosťou 145 l.s-1, nachádzajúci sa medzi Trenčianskou Teplou a Dobrou, VZ Štvrtok s výdatnosťou 140 l.s-1 ako jeden z vodných zdrojov SKV Trenčín a VZ Nemšová s kapacitou 135 l.s-1.

Hydrogeologický rajón „Mezozoikum a paleogén južnej časti Strážovských vrchov“ ako celok patrí do povodia Nitry. Vzhľadom na pestrosť súvrství a zložitú geologickú stavbu má rajón lokálne sa značne meniace geologické pomery. Z hľadiska obehu podzemných vôd sú v tomto území dva najvýznamnejšie hydrogeologicky čiastkové regióny, ostatná časť územia nemá podstatný hydrogeologický význam:

- karbonatický komplex mezozoika medzi Kšinnou, Omšením a Trenčianskymi Miticami – v danom regióne sa nachádzajú hydrogeologické celky Machnáča, Kňazieho vrchu a Žihlavníka.
- K významným zdrojom vody v tejto oblasti patria pramenné vývery – prameň „Jazero“ v Dolných Motešiciach, pramene slatinskej pramennej línie – prameň „Kopanička“ v Krásnej Vsi, prameň „Vrchovište“ v Slatinke nad Bebravou, pramene „Pri mlyne“ a „Pri moste“ v Slatine nad Bebravou, ako i prameň „Pri mlyne“ v Čiernej Lehote. Využiteľné množstvo podzemných vôd tohto bebravsko-karbonatického komplexu je asi 550 l.s⁻¹. Tieto vodné zdroje sú zdrojmi, ktoré zásobujú najvýznamnejší skupinový vodovod tejto oblasti - Ponitriansky skupinový vodovod, ktorý na svojej základnej trase Slatina nad Bebravou – Bánovce nad Bebravou – Topoľčany – Nitra predstavuje cca 75 km dlhý gravitačný diaľkovod pitnej vody.
- Medzi významné zdroje karbonatického komplexu mezozoika Chočského príkrovu medzi Zemianskymi Kostolami, Nitrianskym Rudnom, Uhrovcom a Hradišťom patrí prameň „Luhy“ a „Šiare“ v Hradišti, vodné zdroje Dolné a Horné Vestenice, ako aj studne v aluviálnej nive Nitrice, zachytávajúce podzemnú vodu nitrického karbonatického komplexu.

V okrese Prievidza sú podzemné vody kvalitatívne ovplyvnené banskou činnosťou a priemyselnou výrobou a zásobovanie najvýznamnejších vodovodných systémov skupinového vodovodu Prievidza a skupinového vodovodu Handlová sa okrem miestnych vodných zdrojov, orientuje na dodávku pitnej vody z vodárenskej nádrže Turček na Turci a tiež zdroje v žilinskom kraji (zo zdroja Polerieka). StVS a.s.v okrese Prievidza eviduje 101 využívaných miestnych vodných zdrojov. Najvýznamnejšie z nich z hľadiska výdatnosti sú: Mokrú dolina 1-3 v Kľačane, HS -2 a prameň Vyšehradné vo Vyšehradnom, studne HJV1 a HJV5 v Ješkovej Vsi, pramene Granatier 1,2,3 a Jama v Nitrianskom Rudne.

Okres Myjava z hľadiska podzemných vôd možno charakterizovať ako región s najnižším množstvom využiteľných zásob podzemných vôd v kraji. Z hydrogeologického hľadiska spadá do hydrogeologických rajónov: Paleogén a mezozoikum bradlového pásma západnej časti Bielych Karpát s využiteľným množstvom podzemných vôd 38,0 l.s⁻¹ a Neogén až krieda Myjavskej pahorkatiny JZ od bradlového pásma s využiteľným množstvom 68,5 l.s⁻¹. Preto je SKV Myjava dotovaný aj z vodných zdrojov, ktoré sa nachádzajú v Trnavskom kraji (v lokalite Prašník – Fajnory).

Podzemné zdroje vody a množstvá podzemných vôd na vodárenské využitie musia spĺňať viaceré kritériá a podmienky, najmä však vysokú objemovú a časovú zabezpečenosť (96 – 98 %) kvalitatívne a hygienické garancie, technické možnosti exploatacie, ekonomické kritériá a ochranu vodných zdrojov. Akceptovanie týchto prístupov limituje, resp. určuje do akej miery je možné využívať zásoby podzemnej vody na pitné účely.

- Rozptýlenosť výskytu vodárenských zdrojov vody na veľkých plochách s nízkou výdatnosťou značne obmedzuje až znemožňuje rozsiahlejšie využívanie takýchto zdrojov vody. Vyžaduje si to zriadiť veľký počet a rozsah rozdrobených pásiem hygienickej ochrany a znevýhodňuje ekonomiku zachytávania týchto rozdrobených zdrojov a ich prevádzkovanie.
- Doterajšie hodnotenie využiteľnosti zdrojov podzemnej vody vychádzalo z princípu ich maximálnej ťažiteľnosti. Od roku 2002 sú výpočty množstiev podzemnej vody uskutočňované podľa Metodiky hodnotenia a bilancovania podzemných vôd (MŽP SR), ktorá kladie zvýšený dôraz na zachovanie kvality životného prostredia a rešpektovanie zásad trvalo udržateľného rozvoja krajiny.
- Kvalitatívne parametre a hygienické požiadavky na využívanie zdrojov podzemných vôd na zásobovanie obyvateľstva značne limitujú ich využiteľnosť. Z podrobného prehodnotenia jednotlivých lokalít vyplynulo, že je nevyhnutné niektoré súčasne využívané zdroje podzemnej vody vyradiť.

Uplatnením týchto princípov pri hodnotení zdrojov podzemných vôd a využiteľných zásob bude potrebné v niektorých oblastiach redukovať exploataciu podzemných vôd s nasledovným dopadom na vodohospodársku bilanciu.

Vývoj využívania podzemných a povrchových vôd na Slovensku je závislý nielen na reálnych a potenciálnych možnostiach súvisiacich s kvantitatívnymi a kvalitatívnymi podmienkami, ale v súčasnosti ho výrazne ovplyvňujú ekonomické podmienky súvisiace s cenovými úpravami a s tým spojeným poklesom spotreby vody. Významný pokles spotreby vody vo verejných vodovodoch zmierňuje tlak na budovanie nových zdrojov vody.

Využívané vodné zdroje na zásobovanie pitnou vodou

Súhrnná výdatnosť zdrojov vody využívaných na zásobovanie pitnou vodou na území pôsobnosti jednotlivých vodárenských spoločností pre územie Trenčianskeho kraja je uvedená v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 273 Výdatnosť zdrojov vody využívaných na zásobovanie pitnou vodou

Vodárenská spoločnosť	Súčasná výdatnosť využívaných zdrojov vody (l.s ⁻¹)	Kapacita zdrojov vody navrhovaných na vyradenie (l.s ⁻¹)
Bratislavská	135 – 208	2,0
Západoslovenská	346,8 – 2 297	-
Trenčianská	944,1 – 1157,9	1,0
Považská	704,6	74,0
Stredoslovenská	368,0 – 731,5	-
Trenčiansky kraj	2 587,1 – 5 186,6	77,0

Zoznam všetkých zdrojov vody využívaných na zásobovanie pitnou vodou podľa vodárenských spoločností a s návrhom na zníženie kapacity o ekologické limity, prípadne vyradenie zdroja v dôsledku nevyhovujúcej kvality je uvedený v nasledujúcich tabuľkách.

Tab. 274 Prehľad vodných zdrojov BVS a. s.

Okres	Vodovod	P. č.	Názov	Druh	Katastrálne územie	Výdatnosť studne: dopor. pramene: min-max [l.s ⁻¹]	Výdatnosť po úprave [l.s ⁻¹]	Pozn.
Myjava	Hrašné	1.	Medveď	pr.	Kostolné	6,5 - 7,8	6,2	-
	Krajné	2.	Matejovec	pr.	Krajné	3,5 - 5,0	3,2	-
			Dolinky	pr.		0,6 - 1,0	0,6	-
	MČ u Borovských a u Kubečkov	3.	Vančiak	pr.	Jablonka	0,3 - 0,5	0,3	-
	SV Myjava	4.	HVB - 1	st.	Brezová p. Br.	5	4,4	-
		5.	HGB - 1	st.	Bukovec	1	0,9	-
		6.	Bukovec I, II, III	pr.		3,0 - 5,0	2,7	-
	SV Brezová-Košariská	26.	HPF 1	st.	Košariská	5	-	-
		-	HPF 2	st	Košariská	10	-	-
		-	Žriedlová dolina I,II	pr.	Brezová p. Br.	5,5 - 12,8	-	-
		-	Lopušná dolina A,B	pr.	Košariská	2,0 - 6,3	-	-
		-	Chrenkech Jarek	pr.	Košariská	5,5 – 6,9	-	-
		-	Periská p, I'	pr.	Brezová p. Br.	1,0 – 4,0	-	-
		-	Periská vrt	st.	Brezová p. Br.	-	-	-
		-	Bukovec I,II,III	pr.	Bukovec	3,0 – 5,0	-	nevyužívaný
	Bukovec	-	Bukovec HGB 1	st.	Bukovec	4	-	-
	Bukovec	-	u Belanských	pr.	Turá Lúka	-	-	-
SV Myjava	-	Mosnáci	pr.	Košariská	16,7 – 26,0	-	-	
	-	Jablonka-Vančák	pr.	Jablonka	-	-	vyradený	

Tab. 275 Prehľad vodných zdrojov ZsVS a. s.

Okres	Vodovod	P. č.	Názov	Druh	Katestrálne územie	Výdatnosť studne: dopor. pramene: min-max [l.s ⁻¹]	Výdatnosť po úprave [l.s ⁻¹]	Pozn.
Bánovce nad B.	Ponitriansky SV	1.	Vrchovište	pr.	Slatina n. B.	56,0 - 2000,0	54,3	-
			Pri moste	pr.		38,0 - 664,0	36,8	-
			Pri mlyne	pr.		20,0 - 58,0	19,4	-
		2.	Pri mlyne	pr.	Č. Lehota	6,0 - 220,0	5,8	-
		3.	HT - 1	st.	Timoradza	20	18,4	-
		4.	HT - 2	st.	Podlužany	20	18,4	-
			HT - 3	st.		20	18,4	-
			HT - 4	st.		15	13,8	-
		5.	HT - 5	st.	Timoradza	12	11	-
			HT - 6	st.		10	9,2	-
6.	HT - 7	st.	Podlužany	18	16,6	-		
	HT - 8	st.		20	18,4	-		
Trenčín		7.	Jazero	pr.	Motešice	143,0 - 191,0	140	-
Bánovce nad B.	Krásna Ves, Timoradza	7.	Kopanička	pr.	Krásna Ves	7,0 - 25,0	6,8	-
		Slatinka	8.	Pod skalou	pr.	Slatinka n.B.	0,5 - 30,0	0,5
	Šípkov	9.	Kalište (Močidlo)	pr.	Šípkov	0,5 - 1,0	0,5	-
	Kšinná	10.	Močiare	pr.	Kšinná	3,5 - 4,0	3,4	-
	SV Bánovce nad Bebravou	11.	Starý Ľutov	pr.	Ľutov	4,9 - 9,0	4,7	-
			Jelešnica	pr.		2,4 - 12,0	2,3	-
			Pažitné	pr.		14,0 - 30,0	13,4	-
	SV Uhrovec-Rybany	12.	Dobranská	pr.	Žitná-Radiša	25,0 - 45,0	24,2	-
Omastiná - Uhrovské Podhradie	13.	Pod horárňou	pr.	Omastiná	4,0 - 8,0	3,7	-	
Partizánske	SV Partizánske	13.	Luhy	st.	Hradište	11,0 - 25,0	11	-
			Šiare	st.		24,0 - 35,0	24	-
			HVL - 1	st.		7	7	-
			HM - 1,2, 3, 4, 5, 6	st.		80	80	-
	Veľké Uherce - Partizánske	14.	Fatimeje	pr.	Veľké Uherce	2,0 - 5,0	1,9	-
			Belaneje	pr.		6,0 - 10,0	5,6	-

Okres	Vodovod	P. č.	Názov	Druh	Katestrálne územie	Výdatnosť studne: dopor. pramene: min-max [l.s ⁻¹]	Výdatnosť po úprave [l.s ⁻¹]	Pozn.
	Kolačno - Ondrášová	15.	Drndava I	pr.	Kolačno	4,0 - 9,0	3,7	-
	Partizánske	16.	Drndava II	pr.		4,0 - 12,0	3,7	-
	Veľký Klíž	17.	HVK - 1	st.	Veľký Klíž	5	4,6	-
			HVK - 2	st.		3	2,7	-
	SV Brodzany-Chynorany	18.	Geradza	pr.	Brodzany	5,0 - 10,0	4,6	-
	Turčianky	19.	HG-2	pr.	Turčianky	2	1,8	-

Tab. 276 Prehľad vodných zdrojov TVS a. s.

Okres	Vodovod	P. č.	Názov	Druh	Katestrálne územie	Výdatnosť studne: dopor. pram.: min-max [l.s ⁻¹]	Výdatnosť po úprave [l.s ⁻¹]	Pozn.	
Nové Mesto nad Váhom	SKV Nové Mesto nad Váhom - Stará Turá	1.	Cetuna - pramene	pr.	Bzince p. J.	8,7 - 139,0	8,3	-	
					Lubina	-	-	-	
		2.	Teplička - st. HP - 1	st.	Čachtice	80	74,4	-	
				Teplička - st. HP - 2		st.	80	74,4	-
				Teplička - st. HP - 3		st.	45	41,8	-
		Beckov	3.	B - 1	st.	Beckov	6	5,6	-
		Bošáca	4.	Horný	pr.	Bošáca	5,0 - 5,9	4,7	-
				Dolný	pr.		2,1 - 3,4	2	-
		Haluzice	5.	Haluzice I, II	pr.	Haluzice	0,5 - 1,0	0,5	-
		Tr. Bohusl.	6.	Kamienka	pr.	Tr. Bohusl.	4,0 - 8,0	3,9	-
	Lúka - Modrovka - Coca Cola Co.	7.	Šachor	pr.	Lúka	35,0 - 65,0	34	-	
	Modrová	8.	Studienka	pr.	Modrová	3,5 - 10,0	3,4	-	
	Vaďovce -	9.	Hlavina I	pr.	Vaďovce	1,6 - 3,1	1,6	-	

Okres	Vodovod	P. č.	Názov	Druh	Katestrálne územie	Výdatnosť studne: dopor. pram.: min-max [l.s ⁻¹]	Výdatnosť po úprave [l.s ⁻¹]	Pozn.
	Kostolné	10.	Hlavina II	pr.		2,2 - 11,7	2,1	-
	St. Lehota	11.	Matušikovce - prameň	pr.	St. Lehota	0,1 - 0,2	0,1	-
			Teplý vrch - prameň	pr.		1,0 - 2,1	1	-
	Hrádok	12.	HHK - 1 - studňa	st.	Hrádok	2	1,9	-
	Lubina	13.	Rybniček horný - pr.	pr.	Lubina	2,2 - 14,0	2	-
			Rybniček dolný - pr.	pr.		0,0 - 1,0	0	-
Trenčín	SV Trenčianske Teplice –	14.	Biele Brodky	pr.	Dolná Poruba	1,0 – 3,0	0,8	-
	Omšenie – Dolná Poruba			pr.				
			15.	U Suchých	pr.		0,6-7,0	0,6
	Brodky			pr.		1,5-10,0	1,4	-
		16.	Kráľovec I	pr.	Omšenie	11,5-14,2	10,5	-
			Kráľovec II	pr.		0,8-2,9	0,8	-
			Orňan	pr.		2,5-8,0	2,3	-
			Laštiak I	pr.		6,6-11,6	6,1	-
			Laštiak II	pr.		1,2-10,0	1,1	-
			Kamenné vráta I	pr.		1,1-1,4	1	-
			Kamenné vráta II	pr.		0,9-2,0	0,9	-
				17.		Alžbetin I	pr.	Trenčianske Teplice
	Alžbetin II	pr.			0,9-5,0	0,9	-	
	Alžbetin III	pr.			1,0-3,1	0,9	-	
	Nový I	pr.			2,8-8,5	2,6	-	
	SV Trenčianske Teplice – Omšenie – Dolná Poruba		Nový II	pr.		3,0-16,7	2,8	-
			Nový IV	pr.		0,7-5,0	0,7	-
			Nový IV a	pr.		1,3-5,8	1,2	-
			Heinrich	pr.		3,7-5,0	3,4	-

Okres	Vodovod	P. č.	Názov	Druh	Katestrálne územie	Výdatnosť studne: dopor. pram.: min-max [l.s ⁻¹]	Výdatnosť po úprave [l.s ⁻¹]	Pozn.
		18.	HTT – 1	st.		10	9	-
			HVT – 1	st.		12	10,8	-
			HVT – 2	st.		4	3,6	-
Trenčín	SV Trenčín	19.	De – 1 až 9; HNS – 1; HNS – 2a, HV – 5	st.	Nemšová	100	88	-
		20.	Jazero S – 1	st.	Dobrá	80	72	-
			HD – 1	st.		25	22,3	-
			DHŠ – 2	st.		25	22,3	-
		21.	Sihoť	st.	Trenčín	40	36,4	-
			Soblahovská S 1	st.		5	0	-
			Soblahovská S 2	st.		6	0	-
			Soblahovská S 3	st.		6	0	-
			Soblahovská S 4	st.		8	0	-
		22.	Pod skalou	pr.		0,2-12,0	0,2	-
		23.	Jazero	pr.	Soblahov	12 – 14	11,4	-
			Huk	pr.		3 – 20	2,9	-
		24.	HG – 1	st.		8	7,3	-
		25.	Selec I, II	pr.	Selec	40,0 - 80,0	38,8	-
			Selec III	pr.		2,0 - 3,0	1,9	-
			Selec IV	pr.		8,0 - 37,0	7,8	-
Trenčín	Mníchova Lehota	26.	Jarky	pr.	Mníchova Lehota	0,7 – 1,0	0,7	-
			Bysterec	pr.		1,3 – 7,5	1,2	-
Trenčín	SV Trenčianske Mitice – Svinná – Trenčianske Jastrabie –	27.	Klapča	pr.	Trenčianske Mitice	0,5-1,5	0,5	-
			Červený hostinec	pr.		12,0 – 23,2	11,6	-
			Zadná studňa	pr.		6,4 – 12,0	6,7	-

Okres	Vodovod	P. č.	Názov	Druh	Katastrálne územie	Výdatnosť studne: dopor. pram.: min-max [l.s ⁻¹]	Výdatnosť po úprave [l.s ⁻¹]	Pozn.
	Neporadza	28.	Svitava I	pr.	Neporadza	1,0 - 2,0	1	-
			Svitava II	pr.		10,0 - 35,0	9,5	-
			Kunové	pr.		4	3,9	-
Trenčín	SV Nové Mesto nad Váhom – Stará Turá	29	HŠ – 1	st.	Štvrtok	23	20,9	-
			HŠ – 2	st.		12	10,9	-
			HŠ – 3	st.		25	22,7	-
			HŠ – 4	st.		40	36,4	-
			HŠ – 6	st.		30	27,3	-
			HŠ – 7	st.		30	27,3	-
			HŠ – 9	st.		40	36,4	-
Trenčín	M.č. Trenčianska Závada	30.	Macejka	pr.	Nemšová	0,5-1,5	0,5	-
Trenčín	Horná Súča	31.	Dúbrava I	pr.	Horná Súča	1,0-3,0	0,9	-
			Dúbrava II	pr.		1,5	1,4	-
			Včelíny	pr.		1,1-3,2	1	-
			Pod Chabovou I	pr.		0,8	0,8	-
			Pod Chabovou II	pr.		1,7	1,5	-
			Krásny dub II	pr.		2,8	2,5	-
Trenčín	Drietoma	32.	Pod žľabom	pr.	Drietoma	0,4 – 14,7	0,4	-

Tab. 277 Prehľad vodných zdrojov PVS a.s.

Okres	Vodovod	P. č.	Názov	Druh	Katastrálne územie	Výdatnosť vodného zdroja [l. s ⁻¹]	Výdatnosť po úprave [l. s ⁻¹]	Pozn.
Ilava	SKV Pružina – Púchov - Dubnica	1.	Kameničany	st.	Kameničany	75	66	-
		2.	Nozdrovica - Prameň 1-3	pr.	Nozdrovica	0,9	-	-

Okres	Vodovod	P. č.	Názov	Druh	Katastrálne územie	Výdatnosť vodného zdroja [l. s ⁻¹]	Výdatnosť po úprave [l. s ⁻¹]	Pozn.
		3.	Iliavka Pr. 1-10	pr.	Ilava	8,5	-	-
		4.	Vrt HK-2	vrt	Klobušice	10,5	-	-
			Vrt starý	vrt		4	-	-
		5.	Vápeč 1	pr.	Horná Poruba	1,6	-	-
			Vápeč 2	pr.		1,9	-	-
		6.	Vrt	vrt	Pruské	1,8	-	-
		7.	Zliechov - Pramene Zálisie 1-3	pr.	Zliechov	10,8	-	-
		8.	V ohrade	pr.	Kopec	5,2	-	-
Považská Bystrica		9.	Býky	pr.	Pružina	20,7	20,1	-
		10.	Pod hájovňou	pr.		44,8	43,5	-
		11.	Cinkové	pr.		40	38,8	-
		12.	Biely jarok 1	pr.		15,4	-	-
			Biely jarok 2	pr.		7,4	-	-
		13.	Riečnica 1	pr.		8	-	-
			Riečnica 2	pr.		1,9	-	-
		14.	Centrálny výver	pr.		40	38,8	-
		15.	Na ihrisku	pr.		80	77,6	-
		16.	Mlynský náhon	pr.		25	24,2	-
Považská Bystrica	Udiča	17.	Udiča - studňa	st.	Udiča	10	8,8	-
		18.	Prameň - Klapy	pr.		1,2	-	-
Púchov	Lednické Rovne	19.	Háj	st.	Lednické	3	2,7	-
		20.	Skalka	st.	Rovne	6	5,5	-
		21.	Skalka- Vrt HGP-1	vrt	Rovne	0,5	-	-
		22.	HLR - 40 Horovce	vrt	Horovce	13,2	11,6	-

Okres	Vodovod	P. č.	Názov	Druh	Katastrálne územie	Výdatnosť vodného zdroja [l. s ⁻¹]	Výdatnosť po úprave [l. s ⁻¹]	Pozn.
		23.	Mostište - Prameň 1	pr.	Mostište	0,3	-	-
			Mostište - Prameň 2	pr.		-	-	-
		24.	Klecenec	pr.	Záriečie	2,8	-	-
		25.	Uhliská 1	pr.	Mojtín	9,6	-	-
Považská Bystrica	SKV Považská Bystrica	26.	Sádočné jazero		Sádočné	20,1	19,3	-
		27.	Blatnica 1 - 5	pr.	Domaníža	32,4	30,4	-
		28.	Dom. Lehota	vrt		66	63,3	-
		29.	Čertova skala	pr.		94,4	90,6	-
		30.	Hodoň 2	pr.		13,9	-	-
			Hodoň 3	pr.		5,4	-	-
		31.	Bystré	pr.	Praznov	5,1	-	-
		32.	Biela voda	pr.	Bodiná	5,1	-	-
		33.	Kráľovka		Zem. Kvášov	4	-	-
		34.	Manínska Tiesňava	pr.	Pov. Teplá	46	-	-
		35.	Pod Nivami	pr.	Záskalie	0,2	-	-
		36.	P. Bystrica - Šebešťanová	pr.	Šebešťanová	-	-	-
		37.	Vrt	vrt	Papradno	3	-	-
38.	Prameň Malenica	pr.	Zem. Závada	0,6	-	-		
39.	Man. úžina	pr.	Záskalie	46	43,7	-		

Tab. 278 Prehľad vodných zdrojov StVS a. s.

Okres	Vodovod	P. č.	Názov	Druh	Katestrálne územie	Výdatnosť studne: dopor. pram.: min-max [l.s ⁻¹]	Výdatnosť po úprave [l.s ⁻¹]	Pozn.
Prievidza	SV Prievidza	1.	V Táloch	pr.	Bojnice-Dubn.	2,0 - 6,7	1,8	-
		2.	Mokrú dolina 1-3	pr.	Kľačno	23,5-47,3	23,0	-

Okres	Vodovod	P. č.	Názov	Druh	Katestrálne územie	Výdatnosť studne: dopor. pram.: min-max [l.s ⁻¹]	Výdatnosť po úprave [l.s ⁻¹]	Pozn.
		3.	Teplý	pr.	Jalovec	5,8 - 10,7	5,3	-
		4.	Studňa	st.	Pravenec	12,0	10,6	-
		5.	HP - 1	st.	Prievidza	20,0	18,0	-
		6.	Ráztočno	pr.	Ráztočno	8,5 - 21,3	7,7	-
		7.	HS - 2	st.	Nitr. Pravno	22,0	19,8	-
		8.	Vyšehradné	pr.		35,0 - 140,0	34,0	-
	SV Handlová	9.	Mlynská dolina č. 1	pr.	Handlová	3,5 - 13,2	3,2	-
			Tri studničky	pr.		5,9 - 15,0	5,4	-
			Bralský tunel	pr.		14,0 - 40,0	12,9	nevyužíva sa
	Diviacka Nová Ves	10.	Olavec	pr.	Div. Nová Ves	2,5 - 15,0	2,2	
	Diviaky nad Nitricou	11.	Bukovina-Gáborová	pr.	Diviaky n.Nitr.	2,0 - 5,0	1,8	-
	Dololné Vestenice	12.	Hradištnica	pr.	Dol. Vestenice	2,3 - 8,3	2,1	-
	SV Nováky	13.	Ježkova Ves	st.	Diviaky n.Nitr.	53,0	46,6	-
			Granatier č.1, 2, 3	pr.	Nitrianske Rudno	54,9	52,0	-
		14.	Studňa - č. 1	st.	Nitr. Sučany	6,0	5,2	-
			Studňa - č. 2	st.		8,0	6,9	-
			Studňa - č. 3	st.		6,0	5,2	-
			Studňa - č. 4	st.		8,0	6,9	-
			Studňa - č. 5	st.		5,0	4,3	-
			Studňa - č. 6	st.		7,0	6,0	-
		15.	Jama	pr.	Nitr. Rudno	10,8 - 45,0	9,6	-
			Marušina	pr.		4,9 - 10,4	4,4	-
	SV Podhradie	16.	HO - 3	st.	Lehota p. Vt.	4,0	3,5	-
	- Lehota pod Vtáčnikom		HBL - 2	st.		4,0	3,5	-
			HBL - 5	st.		3,0	2,6	-
			HBL - 7	st.		1,5	1,3	-

Okres	Vodovod	P. č.	Názov	Druh	Katestrálne územie	Výdatnosť studne: dopor. pram.: min-max [l.s ⁻¹]	Výdatnosť po úprave [l.s ⁻¹]	Pozn.
		17.	Prameň dolný	pr.	Podhradie	1,5 - 10,0	1,3	-
	Nitrianske Sučany	18.	Bučkova studňa	st	Nitr. Sučany	2,0 - 35,7	1,8	-
		19.	Rúbanky	pr.	Temeš	1,6 - 8,0	1,4	-
	Tužina	20.	Tužina 1 až 7	pr.	Tužina	15,8 - 70,0	14,2	-
	Valaská Belá	21.	Lapšov - prameň	pr.	Valaská Belá	3,2 - 12,2	2,9	-
	MČ Veľká Lehôtka	22.	Studenica	pr.	Prievidza	1,8 - 3,3	1,6	-

Tab. 279 Celková výdatnosť vodných zdrojov

Vodné zdroje	Výdatnosť (l/s)		
	min	max	po úprave
BVS a. s.	72,6	105,3	18,3
ZsVS a. s.	347,8	3297	590,6
TVS a. s.	974,1	1 459,4	873,5
PVS a. s.	792,2	584,5	584,9
StVS a. s.	368	731,5	329
Spolu	2 554,7	6 177,7	2 396,3

Posúdenie súčasného stavu ochrany vodných zdrojov

Ochrana vodných zdrojov je treba chápať ako integrovanú ochranu kvality a kvantity podzemných a povrchových vôd. Rozhodujúcim faktorom pri ochrane kvality vodných zdrojov je problematika zdrojov znečisťovania vôd, či už s priamym alebo nepriamym dopadom na vodné zdroje.

Ochrana množstva vôd, kvantitatívna ochrana, je založená na zvyšovaní akumuláčnej schopnosti krajiny a na kontrole dodržiavania vypočítaných hodnôt pre odoberané množstvá vôd. Za tým účelom sa stanovujú limity využívania zásob podzemných vôd (ekologické limity), ako aj záväzné minimálne prietoky.

Obidva aspekty ochrany vôd sú premietnuté v tzv. územnej ochrane vôd. Táto je zabezpečovaná v troch rovinách:

- vo všeobecnej, vyplývajúcej z Vodného zákona,
- v širšej – regionálnej ochrane, realizovanej formou chránených vodohospodárskych oblastí. Chránená vodohospodárska oblasť (CHVO) je územie, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvorí významnú prirodzenú akumuláciu vôd. Podmienky ochrany vôd v CHVO sú upravené v § 31 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách. V súčasnosti sú v Trenčianskom kraji vyhlásené dve chránené vodohospodárske oblasti (CHVO) s celkovou rozlohou 2613 km², pričom v území Trenčianskeho kraja leží približne 1075

km². Širšia ochrana vôd uskutočňovaná formou chránených vodohospodárskych oblastí je plošne najviac zastúpená v okrese Považská Bystrica, kde zasahujú obe CHVO,

- V sprísnenej špeciálnej – užšej ochrane pre využívané vodné zdroje na pitné účely realizovanej najmä formou pásiem hygienickej ochrany. Vyhlasujú ich orgány štátnej vodnej správy a okrem hraníc sa určuje predovšetkým spôsob ochrany a režim činnosti, v ktorom sú zákazy alebo obmedzenia činností, ktoré by mohli spôsobiť poškodenie alebo ohrozenie množstva a kvality vody vodárenského zdroja. Navrhujú sa tiež technické úpravy na ochranu vodárenského zdroja a iné opatrenia, ktoré sú potrebné v ochrannom pásme vykonať. V Trenčianskom kraji v súčasnosti nastáva trend prehodnocovania dávnejšie vyhlásených ochranných pásiem a ich aktualizácia a konkretizácia predovšetkým v oblasti režimu činností v súlade s novými požiadavkami a podmienkami a novou platnou legislatívou v tejto oblasti.

Cieľom stanovenia ekologických limitov vo vodnom hospodárstve je kvantifikovanie vplyvu exploatacie povrchových a podzemných vôd na hydrologické a hydrogeologické pomery územia, tvoriaceho infiltračnú akumuláciu, ale i výstupnú oblasť podzemných vôd a tým aj na územie priamo dotknuté následným vodohospodárskym využitím, t. j. odbermi vôd.

Jednou z kľúčových úloh ochrany využívaných zdrojov vôd na úseku kvalitatívnej ochrany je riešenie problematiky zdrojov znečistenia, a to bodových zdrojov znečistenia alebo plošných zdrojov znečistenia. Rozhodujúcimi zdrojmi bodového znečistenia sú vypúšťané odpadové vody, komunálne, ale aj priemyslové. V súčasnosti prevádzkované komunálne ČOV, ktorých technológia čistenia odpadových vôd nezodpovedá kritériám ostatných legislatívnych predpisov, najmä na odstraňovanie nutrientov sú súčasťou riešenia Plánu rozvoja verejných kanalizácií.

Na ekologicky optimálne využívanie zdrojov vody je potrebné dodržiavať tieto zásady:

- prehodnotiť využiteľné množstvá podzemných vôd z hľadiska dosiahnutia dobrého stavu vôd (kvalitatívneho a kvantitatívneho) so zohľadnením vplyvu klimatických zmien podľa oblasti povodí,
- zabezpečiť pre malé vodné zdroje na území Slovenska ďalší hydrogeologický prieskum na takej úrovni, aby mohli byť využívané na lokálne zásobovanie pitnou vodou,
- zabezpečiť efektívnejšie využívanie spolupôsobenia zdrojov podzemných a povrchových vôd,
- nepovoľovať využívanie zdrojov podzemných vôd na iné než pitné účely, v prípade ich nedostatku,
- vypracovať prehľad ohrozených zdrojov podzemných aj povrchových vôd, ktorých významnosť si vyžaduje zvýšenú mieru ochrany,
- minimalizovať riziko mimoriadneho a havarijného znečistenia vôd, najmä prostredníctvom preventívnych a kontrolných opatrení,
- na základe odborného posúdenia vodohospodárov a orgánov na ochranu zdravia, kvalitatívne nevhodné a rizikové zdroje vody postupne nahradiť kapacitne postačujúcimi novými zdrojmi vody.

2.14.2.3 Stratégia optimálneho rozvoja verejných vodovodov – priority výstavby

Strategickým cieľom rozvoja verejných vodovodov je zabezpečenie bezproblémového zásobovania obyvateľov Trenčianskeho kraja kvalitnou pitnou vodou bez negatívnych dopadov na životné prostredie.

Na naplnenie strategického cieľa rozvoja verejných vodovodov sú stavené nasledovné priority výstavby verejných vodovodov:

- Zvyšovať podiel obyvateľov zásobovaných bezchybnou a kvalitnou pitnou vodou z verejných vodovodov, hlavne v tých okresoch, ktoré v súčasnosti nedosahujú ani celoslovenskú úroveň, predovšetkým v okresoch Myjava, Považská Bystrica a Púchov cestou:
 - urýchljeného dokončenia rozostavaných vodovodov v obciach,
 - výstavbou nových vodovodov predovšetkým v obciach ležiacich v blízkosti jestvujúcich skupinových vodovodov
 - samostatné vodovody budovať tam, kde sú disponibilné miestne zdroje a prívody z jestvujúcich skupinových vodovodov by boli neekonomické
 - realizácie opatrení na odstránenie nedostatkov v problémových vodovodoch (kvalita a kvantita),
 - pre spoľahlivé zásobovanie vodou doplniť chýbajúce akumulácie, prednostne pre vodovody a skupinové vodovody, ktoré sú v súčasnosti pripojené na diaľkové systémy.

Na zabezpečenie týchto cieľov výstavby verejných vodovodov budú smerované podpory prostredníctvom programového financovania. Postup mimo rámca plánu rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR a územie Trenčianskeho kraja a ním definovaných priorít spôsobuje riziko nesplnenia medzištátnych záväzkov SR. Jeho využitie ako rozhodovacieho nástroja pre smerovanie podpory v pláne navrhnutých investičných akcií v oblasti verejných vodovodov a verejných kanalizácií je rozhodujúce. Efektívnym nástrojom štátnej politiky na naplnenie záväzkov SR v oblasti verejných vodovodov a verejných kanalizácií bude finančná podpora len tých aktivít, ktoré sú v súlade s týmto plánom.

2.14.2.4 Potreba vody pre navrhnutý optimálny rozvoj

Potreba vody je určená počtom zásobovaných obyvateľov a výškou špecifickej potreby pitnej vody. Výhľadová demografia pre potreby plánu rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií je prevzatá z Územného plánu veľkého územného celku (ÚP VÚC) kraja. Výhľadové špecifické potreby boli stanovené s ohľadom na doterajší vývoj tohto ukazovateľa a očakávané trendy. Spotreba vody sa dlhodobou znižuje u všetkých odberateľov: v domácnostiach aj v priemysle. Vzhľadom na pokračujúci trend každoročného zvyšovania ceny vody dodávanej aj odkanalizovanej pre domácnosti, neočakáva sa v blízkom časovom horizonte zmena v správaní spotrebiteľov smerom k zvyšovaniu spotreby vody.

Pokles odberov na pitné účely sa začal v roku 1991 ako dôsledok transformácie hospodárstva, zníženia výroby, reorganizácie podnikov a zavádzania nových výrobných postupov, ale aj uplatňujúcich sa ekonomických opatrení v súvislosti so zvýšením poplatkov za vodu. Zníženie spotreby vody do roku 2003 dosiahlo takmer o 34 %. Klesajúci trend odberov vody na pitné účely pretrváva, ale možno pozorovať jeho postupné zmierňovanie.

Pokles odberov pitnej vody sa prejavil vo všetkých zásobovaných mestách a obciach Trenčianskeho kraja . V mnohých obciach klesli pod dolnú hranicu hygienického minima (80 l.obyv.⁻¹.deň⁻¹).

V roku 2003 bola priemerná spotreba na jedného obyvateľa v domácnosti v Trenčianskom kraji 98,9 l.obyv.⁻¹.deň⁻¹. Predpokladá sa, že výhľadová špecifická potreba vody pre domácnosti v SR dosiahne 110 l.obyv.⁻¹.deň⁻¹ v roku 2010 a 115 l.obyv.⁻¹.deň⁻¹ v roku 2015. Špecifická potreba vody pre priemysel by už nemala klesať, naopak očakáva sa oživenie priemyselnej výroby. Celková špecifická potreba v roku 2010 sa uvažuje vo výške 235 l.obyv.⁻¹.deň⁻¹ a v roku 2015 vo výške 240 l.obyv.⁻¹.deň⁻¹.

(Podľa najaktuálnejších štatistických údajov o prevádzke vodovodov a kanalizácií spracovaných vo VÚVH v roku 2008 poklesla priemerná spotreba na jedného obyvateľa v domácnosti v Trenčianskom kraji na 82,9 l.obyv.⁻¹.deň⁻¹ a priemerná výroba vody z VR na 176,8 l.obyv.⁻¹.deň⁻¹).

Problematika stanovenia výhľadových špecifických potrieb pitnej vody je vzhľadom na chovanie spotrebiteľa pomerne náročná – empirická činnosť. Vyžaduje si možnosť stáleho aktualizovania vstupných údajov.

Špecifická spotreba vody pre domácnosti na jedného obyvateľa podľa okresov a údajov vodárenských spoločností – k roku 2005 je uvedená v nasledujúcej tabuľke. Pretože máme k dispozícii najnovšie aktuálne údaje o spotrebe pitnej vody v domácnostiach, pripájame ich pre možnosť porovnania:

Tab. 280 Špecifická spotreba vody pre domácnosti na jedného obyvateľa

Okres	Špecifická spotreba vody pre domácnosti - k roku 2005 (l.obyv. ⁻¹ .deň ⁻¹)	Najaktuálnejšia skutočná spotreba vody pre domácnosti – rok 2008 (l.obyv. ⁻¹ .deň ⁻¹)
Bánovce nad Bebravou	77,2	76,17
Ilava	90,6	83,2
Myjava	90,1	82,79
Nové Mesto nad Váhom	141,2	83,40
Partizánske	84,1	80,33
Považská Bystrica	79,5	81,07
Prievidza	88,29	85,49
Púchov	97,7	77,73
Trenčín	141,2	84,95
Trenčiansky kraj	-	82,90

Predpokladaný vývoj potrieb vody v jednotlivých okresoch a na území pôsobnosti jednotlivých akciových spoločností v roku 2010 a 2015 podľa toho, ako sa predpokladá podľa materiálov Plánu rozvoja verejných vodovodov Trenčianskeho kraja uvádzame v nasledujúcich tabuľkách.

Tab. 281 Plán rozvoja vodovodov Trenčianskeho kraja podľa okresov (l.s⁻¹)

Okres	Potreba pitnej vody					
	Rok 2003		Rok 2010		Rok 2015	
	Q _{pr.}	Q _{max}	Q _{pr.}	Q _{max}	Q _{pr.}	Q _{max}
Bánovce nad Bebravou	67,1	94,0	72,0	101,0	79,0	110,0
Ilava	93,2	130,0	105,0	147,0	116,0	162,0
Myjava	57,1	85,5	63,0	95,0	71,0	107,0
Nové Mesto nad Váhom	177,9	249,0	188,0	262,0	202,0	283,0
Partizánske	102,0	143,0	106,0	148,0	111,0	155,0
Považská Bystrica	131,4	184,0	153,0	214,0	165,0	230,0
Prievidza	358,1	466,0	373,0	484,0	384,0	499,0
Púchov	69,2	97,0	80,0	120,0	94,0	141,0
Trenčín	298,1	402,0	306,0	428,0	320,0	448,0
Trenčiansky kraj	1 354,1	1 850,4	1 446,0	1 999,0	1 540,0	2 135,0

Tab. 282 Plán rozvoja vodovodov Trenčianskeho kraja podľa vodárenských spoločností (l.s⁻¹)

Vodárenská spoločnosť	Potreba pitnej vody					
	Rok 2003		Rok 2010		Rok 2015	
	Q _{pr.}	Q _{max}	Q _{pr.}	Q _{max}	Q _{pr.}	Q _{max}
Bratislavská	57,1	85,5	63,0	95,0	71,0	107,0
Západoslovenská	169,1	237,0	178,3	249,0	189,8	265,0
Trenčianská	476,0	651,0	493,5	690,0	522,0	731,0
Považská	293,8	411,0	338,0	481,0	373,8	533,0
Stredoslovenská	358,1	466,0	373,0	484,0	384,0	499,0
Trenčianský kraj	1 354,1	1 850,4	1 446,0	1 999,0	1 540,0	2 135,0

2.14.2.5 Rámcová bilancia zdrojov a potrieb vody

Z globálneho pohľadu rámcovej bilancie potrieb vody, ktoré budú zodpovedať rozvoju verejných vodovodov a zdrojov vody využívaných na území kraja vyplýva, že vybudované kapacity zdrojov budú pokrývať všetky potreby.

Toto tvrdenie však neodpovedá reálnemu stavu vo všetkých vodovodoch. Vzhľadom k nerovnomernému rozloženiu vodných zdrojov na území kraja sú niektoré oblasti z hľadiska zdrojov vody prebytkové, iné oblasti zase vykazujú k roku 2015 deficit zdrojov.

Vysoko bilančne prebytkové je územie v pôsobnosti Bratislavskej vodárenskej spoločnosti, a. s. ako celok, ale v rámci jednotlivých vodovodov sa výhľadovo predpokladajú deficity (vyplývajúce aj z uvažovaného vyradenia niektorých neperspektívnych vodárenských zdrojov), ktoré sa budú riešiť dodávkou vody z iných častí systému s prebytkom vody. Vodárenský systém okresu Myjava sa v porovnaní využiteľných zásob podzemných vôd v kraji vyznačuje najmenej výdatnými zdrojmi, avšak v porovnaní s očakávanými potrebami vody sa dá predpokladať ich dostatočnosť.

Mierne prebytková je oblasť v pôsobnosti Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s. Kapacity využívaných zdrojov vody aj po znížení ich výdatnosti o ekologické limity a vyradení

nevyhovujúcich zdrojov, budú pokrývať výhľadové potreby vody do roku 2015. Bude však potrebné pokračovať v budovaní prívodov z hlavných zdrojov, tak aby bola možná dodávka kvalitnej pitnej vody do všetkých deficitných vodovodov vodárenskej sústavy v súlade s navrhovaným rozvojom vodovodov.

Súčasný zdroj vody aj po znížení ich kapacity o ekologické limity a vyradení zdroja vody budú v globálnom hodnotení pokrývať výhľadové potreby vody na území pôsobnosti Trenčianskej vodohospodárskej spoločnosti, a. s., a Považskej vodárenskej spoločnosti, a. s. Prípadné deficity vo vodovodoch bude možné riešiť dodávkou vody z iných systémov v rámci spoločnosti budovaním prívodov vody, prípadne nových zdrojov.

Bilancia výhľadových potrieb pitnej vody v spotrebiskách na území pôsobnosti Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s., voči využívaným zdrojom vody po znížení ich výdatnosti o ekologické limity a nevyhovujúce zdroje vody poukazuje na určitú napätosť.

Rámcová bilancia potrieb pitnej vody do roku 2015 a využívaných zdrojov vody po znížení ich výdatnosti o ekologické limity a nevyhovujúce zdroje vody podľa územnej pôsobnosti celých vodárenských spoločností, ktoré pôsobia aj na území Trenčianskeho kraja je vyjadrená v nasledujúcej tabuľke:

Tab. 283 Rámcová bilancia potrieb pitnej vody do roku 2015 (l.s⁻¹)

Vodárenská spoločnosť	Potreba vody Q _{max}	Kapacita zdrojov vody po úprave	Bilancia
Bratislavská	3 507	4 896	1 389
Západoslovenská	2 990	3 057	67
Trenčianská	731	874	143
Považská	2 991	3 679	688
Stredoslovenská	3181	3228	47
Vodárenské spol. spolu	13 400	15 734	2 334

2.14.2.6 Návrh rozvoja verejných vodovodov

Stratégia zásobovania obyvateľstva na území bez verejných vodovodov

Strategickým cieľom je zabezpečiť kvalitnú pitnú vodu pre všetkých obyvateľov kraja. Obce v dosahu hlavných vodárenských systémov budú postupne na ne napájané a obyvatelia budú zásobovaní pitnou vodou dodávanou zo zdrojov kvalitnej vody.

Do obcí, ktoré sú mimo dosahu terajších prívodov vody a veľkokapacitných zdrojov by postupne mali byť budované prívody vody. Ak je možnosť využívania miestnych zdrojov s dostatočnou výdatnosťou a vyhovujúcou kvalitou, bude efektívnejšie zriadiť miestny vodovod.

Nepredpokladá sa, že do roku 2015 budú mať všetky obce vybudovaný verejný vodovod. Okrajové osídlenia s malým počtom obyvateľov, ktoré využívajú na zásobovanie domové studne s vyhovujúcou kvalitou vody budú najmä z ekonomických dôvodov riešené až v ďalšej etape.

Koncepcia rozvoja verejných vodovodov je orientovaná predovšetkým na využívanie kapacít vybudovaných zdrojov pitnej vody. Všade tam, kde je dostatok zdrojov podzemnej vody vyhovujúcej kvality, sa prednostne na zásobovanie obyvateľov pitnou vodou budú aj v

budúcnosti využívať tieto zdroje. Z hľadiska systémového riešenia danej skutočnosti je potrebné vypracovať kvalitný hydrogeologický prieskum, ktorý poskytne dostatočne presné údaje o potenciálnych zdrojoch pitnej vody. Rozvoj verejných vodovodov v Trenčianskom kraji bude aj naďalej pokračovať na báze využívania miestnych zdrojov podzemných vôd, len v okrese Prievidza sa naďalej predpokladá aj spolupráca zdrojov podzemnej vody a vodárenskej nádrže Turček.

Návrh rozvoja verejných vodovodov

V okrese Bánovce nad Bebravou:

Zlepšenie situácie v zásobovaní pitnou vodou sa navrhuje dobudovaním, úpravami a rekonštrukciou samostatných vodovodov, i skupinových vodovodov a vybudovaním nového skupinového vodovodu:

- Zväčšenie kapacity akumulácie vody v rozvodnej sieti Kšínnej a Žitnej – Radiši (vodojemu Kšinná zo $100 \text{ m}^3 + 100 \text{ m}^3$) a vybudovanie prepojenia Uhrovské Podhradie – Žitná-Radiša na nový zdroj Garajka pre obec Žitná – Radiša, čím dôjde k zlepšeniu tlakových pomerov a bezpečnosti dodávky, vodný zdroj Garajka bude novým zdrojom v skupinovom vodovode Uhrovec a doplní jestvujúci zdroj Dobranska. Rezervným zdrojom sa v prípade realizácie ochranných pásiem, ČS a výtlačného potrubia môžu stať vrty HU-1 a HU-2 v Uhrovci. Jestvujúca kapacita vodojemu v Uhrovci (150 m^3) bude rozšírená (o $2 \times 450 \text{ m}^3$) a vodojem sa stane riadiacim prvkom pre nižšie položené obce. V súvislosti so zlepšením tlakových pomerov budú rekonštruované niektoré úseky skupinového vodovodu na väčší profil, čo umožní zásobovanie ďalších obcí (Miezgovce, Brezolupy, Vysočany, Nedašovce).
- Výstavba skupinového vodovodu Zlatnícka dolina, ktorá rieši časť regiónu, kde buď nie je verejný vodovod, alebo je vo veľmi zlom stave. Zdrojom vody bude Ponitrianský skupinový vodovod – privádzač z Motešíc, ktorého kapacita i kvalita privádzanej vody umožní spoľahlivé zásobovanie obcí: Ruskovce, Cimenná, Zlatníky, Malé Hoste, Veľké Hoste, Pochabany, Libichava, Veľké Držkovce, Haláčovce a Otrhánky. Navrhuje sa vybudovať ČS Ruskovce, ktorá bude dvomi samostatnými výtlakmi cez nové vodojemy Držkovce ($2 \times 250 \text{ m}^3$) a Zlatníky ($2 \times 200 \text{ m}^3$) zásobovať nižšie položené obce.
- V obci Čierna Lehota sú zdroje Ponitrianskeho skupinového vodovodu, avšak obec nemá doposiaľ verejný vodovod. Navrhuje sa pre zásobenie tejto obce využiť kvalitný zdroj Veľká studňa, vybudovať záchytný vodojem a gravitačnú rozvodnú sieť.

V okrese Partizánske

Zlepšenie situácie v zásobovaní pitnou vodou sa navrhuje riešiť nasledovne:

- Pre obec Livina bude vybudovaná samostatná odbočka z Ponitrianskeho skupinového vodovodu pri Ostraticiach,
- V obci Livinské Opatovce bude rozšírená kapacita jestvujúceho vodojemu na $2 \times 50 \text{ m}^3$,
- V Partizánskom sú navrhnuté základné rekonštrukcie najproblematickejších častí vodovodnej siete a opatrenia pre oddelenie časti siete v centre mesta s nízkou zástavbou pre vybudovanie samostatného tlakového pásma,
- V Brodzanoch bude vybudovaná nová ČS, výtlačný rad, vodojem $2 \times 150 \text{ m}^3$, zásobné potrubie a rozšírená jestvujúca sieť, týmito úpravami sa zlepšia tlakové pomery a

možnosti využitia zdroja Gerádza, ktorý je nevyužívaný, po uvedených úpravách budú na zdroj pripojené aj obce Krásno a Nedanovce,

- Medzi Žabokrekmi a Chynoranami bude realizované prepojenie, čo umožní cez vodojem Žabokreky privádzať vodu do Chynorian,
- Vo Veľkých Uherciach bude vybudovaný nový vodojem 2x250 m³,
- Obec Kolačno bude zásobovaná z nového zdroja, ktorým je vrt HGT 15/A cez novú ČS, výtlačný rad, vodojem 2x150 m³, nevyhovujúci zdroj Drndava II bude možné potom odstaviť,
- v Malých Uherciach sa rozšíri jestvujúca sieť a pripojí na skupinový vodovod Partizánske – sídlisko Šípok.

V okrese Považská Bystrica, Ilava a Púchov:

V okrese Považská Bystrica je najvyšší počet obcí bez verejného vodovodu. Nachádzajú sa väčšinou na pravej strane Váhu – severnej časti okresu.

Riešenie zásobovania sa navrhuje zrealizovať takto:

- Prívod vody zo skupinového vodovodu Považská Bystrica pre obce na pravom brehu Váhu – cez Považskú Teplú do Papradnianskej doliny a Marikovskej doliny. Z vodojemu Lopušná budú zásobené obce Jasenica, Stupné, Brvnište a Papradno (podľa informácii Považskej vodárenskej spoločnosti sa táto časť už vybuďovala).
- Z vodojemu Lopušná bude voda rovnako privedená navrhovaným radom do Marikovskej doliny – pre obce Horná Mariková, Dolná Mariková a Klieština.
- Na ľavom brehu Váhu budú na skupinový vodovod Považská Bystrica pripojené obce Malé Lednice, Počarová a lokalita Dolina (cez Plevník- Drienové).
- Vo výhlade budú na SKV PPD pripojené aj Tunežice, ktoré sú súčasťou obce Ladce (v okr. Ilava).
- Zásobenie obcí (Sedmerovec, Podhorie, Pruské, Bohunice, Podvažie a Savčina) na pravom brehu Váhu zo SKV PPD cez zdroj Kameničany a vodojem Pruské.
- Vzhľadom k tomu, že kvalita vody na území okresov Púchov, Považská Bystrica a Ilava v zdrojoch využívaných k verejnemu zásobovaniu je dobrá a obce bez vodovodov sa nachádzajú väčšinou v horských oblastiach, ponechávajú sa tieto na individuálne zásobovanie.

V okrese Myjava:

sú bez verejného vodovodu obce Chvojnica, Hrašné a Kostolné.

- Obec Chvojnica bude zásobovaná zo skupinového vodovodu Senica.
- Obec Vrbovce bude zásobovaná zo skupinového vodovodu Myjava.
- Hrašné a Kostolné majú roztrúsené kopaničiarske osídlenie, čo si bude vyžadovať špecifické riešenie.

V okrese Prievidza:

všetky obce majú vybudovaný verejný vodovod. V budúcnosti bude potrebné uskutočniť predovšetkým tieto akcie:

- Valaská Belá – rekonštrukcia vodovodu (nová stavba, ktorá je v štádiu prípravy).
- Prievidza, rekonštrukcia vodovodu (rieši rekonštrukciu vodovodu Prievidza a Bojnice).

- Prievidza – skupinový vodovod (rekonštrukcia prívodu z ÚV Turček do Prievidze).
- Nováky – prívod z Nitrianskeho Rudna (rekonštrukcia prívodu z Nitrianskeho Rudna).
- Prievidza – prívod z Nitrianskeho Pravna (rekonštrukcia prívodu z vodného zdroja Polerieka do Prievidze).
- Handlová – vodojem 2500 m³.

V okrese Nové Mesto nad Váhom a Trenčín:

V okrese Trenčín majú v súčasnosti už všetky obce vybudovaný verejný vodovod, v okrese Nové Mesto nad Váhom nemajú vodovod dve obce.

Pre zabezpečenie plynulého zásobovania obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov navrhuje sa v najbližšom období realizovať tieto akcie:

- Dobudovanie úpravne vody v Selci (v súčasnosti je rozostavaná – zatiaľ rieši len zákal vody, po dostavbe úpravne pôjde o likvidáciu arzénu),
- Dobudovania vodovodu Skalka nad Váhom – Skala, IV. etapa výstavby,
- Vybudovanie vodovodu v obciach Podolie, Očkov a Pobedim so zásobením z vodného zdroja Čachtice,
- Trenčín – doplnenie VZ Beckov - Ostredky,
- Vybudovanie prívodu vody z vodného zdroja Motešice do Trenčianskych Teplíc a Trenčína (deficit v obdobiach min.výdatností zdroja Omšenie),
- Skalka nad Váhom – časť Újazd, rekonštrukcia vodovodu,
- Vybudovanie ČS a prívodu vody zo skupinového vodovodu Trenčín pre mestskú časť Kubra – Kubrica.

Náhradné zásobovanie vodou

Náhradné - núdzové zásobovanie pitnou vodou je osobitný a limitovaný spôsob dodávky vody. Dodávka pitnej vody sa zabezpečuje len na úrovni minimálnej potreby pitnej vody.

Náhradné zásobovanie vodou je potrebné riešiť pre každú obec v dvoch úrovniach:

- Zásobovanie pitnou vodou, ktoré bude riešené dopravou vody v cisternách, inými dopravnými prostriedkami alebo vo forme balenej vody,
- Zásobovanie úžitkovou vodou, ktoré bude určené prioritne pre pokrytie hygienických potrieb obyvateľstva a bude možné podľa povahy situácie používať vodu z vodovodu, ktorá však nemusí spĺňať štandardné požiadavky na kvalitu pitnej vody. Rozhodnutie o prípustnej kvalite úžitkovej vody je v kompetencii Regionálneho úradu verejného zdravotníctva.

Vodárenské objekty vybraté na náhradné zásobovanie vodou musia byť technicky zabezpečené podľa STN 755 040 núdzové zásobovanie vodou. Rozsah náhradného zásobovania a prevádzkové hodnoty potrebného množstva vody stanovuje prevádzkovateľ vodovodu v spolupráci s príslušným správnym orgánom.

Pri výbere vodných zdrojov je potrebné prihliadať k ich charakteru, podmienkam pre zabezpečenie zdrojov proti zneužitiu a k dopravným podmienkam. Za vodné zdroje na náhradné zásobovanie vodou sa určujú predovšetkým zdroje podzemných vôd s gravitačnou dopravou vody, ktoré sú bez nároku na energetické zdroje a úpravu vody, okrem

hygienického zabezpečenia pitnej vody. Sú to hlavne hlboké šachtové a vŕtané studne, nachádzajúce sa v území neohrozenom záplavami a v území odolnom proti povrchovej kontaminácii. Ide o kapacitne dostačujúce zdroje s kvalitou, ktorá spĺňa požiadavky na akosť pitnej vody.

Vplyv realizácie plánu rozvoja verejných vodovodov na ekologické podmienky krajiny a rozvoj regiónov

Realizácia Plánu rozvoja verejných vodovodov nebude mať nepriaznivý vplyv na ekologické podmienky krajiny, pretože potreby vody budú v prevažnej miere kryté z existujúcich zdrojov vody a teda nebude zaťažovať krajinu zvýšenými odbermi vody z prostredia. Naopak, Plán rozvoja predpokladá zníženie exploatácie týchto zdrojov tak, aby boli dodržané ekologické limity zdroja a súčasne zohľadňuje aj predpokladané vplyvy globálneho otepľovania.

Bolo by žiaduce, aby sa v obciach súčasne s výstavbou verejného vodovodu realizovala aj výstavba verejnej kanalizácie, lebo je pravdepodobné, že sa zvýši spotreba vody a teda aj produkcia odpadovej vody, čo nepriaznivo ovplyvní kvalitu životného prostredia.

Realizácia Plánu rozvoja verejných vodovodov zvýši životnú úroveň obyvateľov a priaznivo ovplyvní rozvoj regiónov, v obciach bez verejného vodovodu je minimálne predpoklad rozvoja výrobných prevádzok a zvyšovanie zamestnanosti.

2.14.3 Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

Zabezpečenie zodpovedajúceho odvádzania a čistenia odpadových vôd je stanovené požiadavkami smernice 91/271/EHS a záväzkami, ktoré sa Slovenská republika zaviazala plniť v rámci predvstupových rokovaní s EÚ a ktoré sú jednoznačne definované i v zákone č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon).

Rámcová smernica o vodách (RSV) 2000/60/EC vytvára právny rámec európskej vodnej politiky. Účelom tejto smernice je ustanoviť podmienky pre vytvorenie účinného systému ochrany vnútrozemských povrchových vôd, pobrežných vôd a podzemných vôd. Určuje zásady smerovania v jednotlivých činnostiach a postupoch vodnej politiky vrátane oblasti odpadových vôd.

Hlavným cieľom smernice 91/271/EHS týkajúcej sa nakladania s komunálnymi odpadovými vodami je ochrana vodných ekosystémov v európskom spoločenstve pred škodlivým účinkom vypúšťania nečistených alebo nedostatočne čistených komunálnych odpadových vôd. Emisné požiadavky smernice o nakladaní s komunálnymi odpadovými vodami sú dopĺňané kvalitatívnymi – imisnými požiadavkami na ochranu vôd formulovanými v smerniciach:

- 76/160/EEC kvalita vody určenej na kúpanie,
- 75/440/EEC požadovaná kvalita povrchovej vody určenej odber na výrobu pitnej vody,
- 78/659/EEC kvalite sladkej vody vyžadujúcej ochranu alebo zlepšenie kvality za účelom podpory prirodzeného života a reprodukcie rýb.

Požiadavky uvedených smerníc sú plne transponované aj do právnych predpisov SR.

Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. O priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon), ktorý vytvára právne prostredie pre všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine, na zachovanie alebo zlepšovanie stavu vôd a na ich účelné, hospodárne a trvalo udržateľné využívanie.

Ochrana vôd je premietnutá do dodržiavania nasledovných základných princípov:

- zabezpečenie vyhovujúceho stavu vodných zdrojov, vodných ekosystémov a na vodu viazaných krajinných ekosystémov,
- znižovanie znečistenia odpadových vôd v mieste ich vzniku a využívanie možnosti opätovného používania odpadových vôd.

Pre oblasť odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd majú zásadný význam ustanovenia zákona, ktoré sú transpozíciou požiadaviek smernice 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd. V aglomeráciách od 2 000 do 10 000 ekvivalentných obyvateľov, ktoré nemajú vybudovanú verejnú kanalizáciu a v aglomeráciách menších ako 2 000 ekvivalentných obyvateľov, v ktorých je vybudovaná verejná kanalizácia bez primeraného čistenia, sa zabezpečí vypúšťanie komunálnych odpadových vôd do 31. decembra 2015 a v aglomeráciách nad 10 000 ekvivalentných obyvateľov do 31. decembra 2010 podľa plánu rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií. Komunálne odpadové vody, ktoré vznikajú v aglomeráciách, možno v súlade so zákonom o vodách odvádzat' len verejnou kanalizáciou. Tam, kde výstavba verejnej kanalizácie vyžaduje neprimerane vysoké náklady alebo jej vybudovaním sa nedosiahne výrazné zlepšenie životného prostredia, možno použiť iné vhodné spôsoby odvádzania komunálnych odpadových vôd, ktorými sa dosiahne rovnaká úroveň ochrany vôd ako pri odvádzaní týchto vôd verejnou kanalizáciou.

Nariadenie vlády SR č. 296/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kvalitu a kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd, týmto nariadením sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchovej vody určenej na odber pitnej vody, vody určenej na závlahy a vody vhodnej na život a reprodukciu pôvodných druhov rýb a rozsah monitorovania týchto vôd. Zákon č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení následných predpisov (novelizácia z 10. mája 2005 pod číslom 230/2005 Z. z.), ktorý upravuje zriaďovanie, rozvoj, prevádzkovanie verejných vodovodov a verejných kanalizácií, vymedzuje práva a povinnosti a pôsobnosť orgánov verejnej správy na úseku verejných vodovodov a verejných kanalizácií.

Jednou z rozhodujúcich povinností vlastníka verejného vodovodu a verejnej kanalizácie je zabezpečiť rozvoj verejného vodovodu a verejnej kanalizácie v súlade so schváleným plánom rozvoja s ohľadom na ekologické aspekty a finančné možnosti. Zákon ustanovuje taktiež povinnosť zabezpečiť podmienky na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou, odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd od obyvateľov, čím konkretizuje činnosť obcí v oblasti verejných vodovodov verejných kanalizácií podporovanú aj ustanoveniami zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

2.14.3.1 Analýza súčasného stavu odvádzania a čistenia odpadových vôd

Súčasný stav vybavenosti

Rozvoj verejných kanalizácií v Trenčianskom kraji, tak ako na celom území Slovenska výrazne zaostáva za stavom v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou. Podľa najaktuálnejších štatistických údajov (k 31.12.2008) je 88,7 % obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejného vodovodu, vybavenosť verejnou kanalizáciou zaostáva o 30,25 % -ného bodu v ukazovateli počtu odkanalizovaných obyvateľov.

Ku koncu roku 2008 na území Trenčianskeho kraja bol počet obyvateľov bývajúcich v domoch pripojených na verejnú kanalizáciu 350,6 tis., čo predstavuje 58,45 % z celkového počtu obyvateľov. Kanalizácie v správe vodárenských spoločností (VS) zabezpečovali odvádzanie odpadových vôd od 333,3 tis. obyvateľov (95%), kým kanalizácie v správe obcí od 17,3 tis. obyvateľov (5 %).

Oproti stavu v čase spracovania UPN Trenčianskeho kraja (r.1996 - 53,59%) sa (k 31.12.2008) zvýšil podiel obyvateľov – užívateľov kanalizácie o 4,86 percentuálneho bodu, avšak treba k tomu dodať, že celkový počet obyvateľov v kraji za toto obdobie klesol o 10,24 tis., kým počet odkanalizovaných obyvateľov stúpol o 23,68 tis.

K 31.12.2008 bolo z celkového počtu obyvateľstva Trenčianskeho kraja odkanalizovaných 58,45 %, čo zn. oproti celoslovenskému priemeru - 59,06 % zaostávanie.

V Trenčianskom kraji je verejná kanalizácia vybudovaná alebo čiastočne vybudovaná v 65 obciach, z čoho v správe vodárenských spoločností sú kanalizácie v 39 obciach a v 26 obciach je kanalizácia v správe obcí. Celkovo je v Trenčianskom kraji evidovaných 53 komunálnych ČOV, z ktorých 28 je v správe vodárenských spoločností a 25 v správe obcí. Čistiarní odpadových vôd, ktoré sú vo vlastníctve a správe súkromných spoločností a sú na ne napojené aj časti verejných kanalizácií a zabezpečujú aj čistenie komunálnych odpadových vôd je v Trenčianskom kraji 8.

Špecifikom územia Trenčianskeho kraja je to, že územne spadá do pôsobnosti viacerých veľkých vodárenských prevádzkových spoločností, ktorými sú:

- Považská vodárenská spoločnosť, a.s., - okresy Považská Bystrica, Púchov, Ilava,
- Trenčianska vodohospodárska spoločnosť, a.s., - okresy Trenčín, Nové Mesto nad Váhom,
- Bratislavská vodárenská spoločnosť, a.s., - okres Myjava,
- Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s., - okres Prievidza,
- Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., - okresy Bánovce nad Bebravou a Partizánske.

Tieto vodárenské spoločnosti zabezpečujú prevádzkovanie prevažnej väčšiny verejných kanalizácií v kraji. Okrem nich pôsobia na území kraja aj ďalšie menšie obchodné spoločnosti zabezpečujúce prevádzkovanie verejných kanalizácií. Je to napr. Pre VaK s.r.o., ktorá zabezpečuje prevádzkovanie verejnej kanalizácie a ČOV v meste Stará Turá alebo Regionálna vodárenská spoločnosť regionálneho združenia obcí Vlára – Váh so sídlom v Nemšovej. Časť obcí zabezpečuje prevádzkovanie verejných kanalizácií samostatne prostredníctvom svojich odborných zástupcov .

Majiteľom kanalizačnej siete vodohospodárskej infraštruktúry na území Trenčianskeho a Novomestského okresu je akciová spoločnosť Trenčianske vodárne a kanalizácie a.s., (TVK a.s.) a jednotlivé mestá a obce, ktoré infraštruktúrny majetok vložili do TVK a.s., Trenčianska vodohospodárska spoločnosť, a. s. je prevádzkovateľom tohto majetku. Obdobná situácia je aj v okrese Prievidza, kde je vlastníkom infraštruktúry Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. a prevádzkovanie zabezpečuje Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s.

Tab. 284 Súčasný stav odkanalizovania v okresoch Trenčianskeho kraja (k 31.12.2008)

Okres	Počet obyvateľov (tis.)		Podiel z celkového počtu obyv. (%)	Počet obcí		Podiel z celkového počtu obcí (%)
	celkom	s verejnou kanalizáciou		celkom	s verejnou kanalizáciou	
Bánovce nad Bebravou	38,00	19,67	51,76	43	2	4,65
Ilava	60,89	41,47	68,11	21	6	28,57
Myjava	28,01	15,75	56,23	17	4	23,53
Nové Mesto nad Váhom	62,67	29,92	47,74	34	7	20,59
Partizánske	47,28	29,36	62,09	23	6	26,09
Považská Bystrica	64,15	41,08	64,04	28	4	14,29
Prievidza	139,64	86,07	61,64	52	14	26,92
Púchov	45,49	18,87	41,49	21	8	38,10
Trenčín	113,74	68,43	60,16	37	14	37,84
Trenčiansky kraj	599,86	350,62	58,45	276	65	23,55
Slovenská republika	5 412,25	3 196,61	59,06	2 891	806	27,88

Ak prijímame stanovisko, že všade tam, kde je vybudovaný verejný vodovod, malo by byť riešené a teda vybudované následné odvádzanie a čistenie odpadových vôd, musíme konštatovať nasledovné:

- Z celkového počtu obcí v kraji 276 je vybudovaný verejný vodovod v 251 obciach (čo je 90,94 %), odvádzanie komunálnych odpadových vôd je iba v 65 obciach, čo je 23,55 %,
- Z uvedeného počtu obcí s kanalizáciou 5 ich nemá zabezpečené čistenie odvádzaných odpadových vôd.

Tab. 285 Situácii vo vybavenosti obcí čistiarnami

Okres	Počet obyvateľov (tis.)		Podiel z celkového počtu obyv. (%)	Počet obcí		Podiel z celkového počtu obcí (%)	Počet komunál. ČOV
	celkom	s verejnou kanal. a ČOV		celkom	s verejnou kanal. a ČOV		
Bánovce nad Bebravou	38,00	19,67	51,76	43	2	4,65	3
Ilava	60,89	40,18	65,99	21	5	23,81	5
Myjava	28,01	15,75	56,23	17	4	23,53	5
Nové Mesto nad Váhom	62,67	29,92	47,74	34	7	20,59	7

Okres	Počet obyvateľov (tis.)		Podiel z celkového počtu obyv. (%)	Počet obcí		Podiel z celkového počtu obcí (%)	Počet komunál. ČOV
	celkom	s verejnou kanal. a ČOV		celkom	s verejnou kanal. a ČOV		
Partizánske	47,28	29,36	62,09	23	6	26,09	6
Považská Bystrica	64,15	41,08	64,04	28	4	14,29	6
Prievidza	139,64	85,64	61,33	52	13	25,00	9
Púchov	45,49	18,22	40,06	21	6	28,57	5
Trenčín	113,74	68,21	59,97	37	13	35,14	7
Trenčiansky kraj	599,86	348,02	58,02	276	60	21,74	53
Slovenská republika	5 412,25	3 106,89	57,40	2 891	710	24,56	577

2.14.3.2 Zoznam jestvujúcich ČOV

Okres Bánovce nad Bebravou

- ČOV Bánovce nad Bebravou
- ČOV Uhrovec – 2 ČOV(1 ČOV v skúšobnej prevádzke, 1 ČOV v rekonštrukcii)
- ČOV Timoradza – rozostavaná

Okres Ilava

- ČOV Ilava
- ČOV Dubnica nad Váhom
- ČOV Ladce
- ČOV Dulov – skúšobná prevádzka v r. 2006
- ČOV Zliechov – rozostavaná
- ČOV Červený Kameň – rozostavaná ČOV a kanalizácia

Okres Myjava

- ČOV Myjava – ukončená rekonštrukcia
- ČOV Brezová pod Bradlom
- ČOV Krajné

Okres Nové Mesto nad Váhom

- ČOV Nové Mesto nad Váhom
- ČOV Čachtice
- ČOV Stará Turá
- ČOV Častkovce
- ČOV Bzince pod Javorinou
- ČOV Brunovce

Okres Partizánske

- ČOV Partizánske
- ČOV Žabokreky nad Nitrou
- ČOV Chynorany
- ČOV Veľké Uherce
- ČOV Nadlice - 4 obecné malé čistiarne odpadových vôd
- ČOV - ZDA HOLDING Slovakia, a.s. - Bošany

Okres Považská Bystrica

- ČOV Považská Bystrica
- ČOV Považská Bystrica – Milochovo
- ČOV Udiča
- ČOV Udiča I – Malá Udiča
- ČOV Udiča II – Veľká Udiča
- ČOV Domaniža
- ČOV Dolná Mariková – ČOV v skúšobnej prevádzke
- ČOV Pružina - rozostavaná
- ČOV Horná Mariková – rozostavaná
- Čelkova Lehota, Sádočné – rozostavaná kanalizácia, odpadové vody budú čistené na ČOV Domaniža

Okres Púchov

- ČOV Púchov
- ČOV Lednické Rovne
- ČOV Lúky, kanalizácia rozostavaná
- Lysá pod Makytou – rozostavaná kanalizácia , odpadové vody čistené na ČOV Lúky
- ČOV Kúpele Nimnica - Nimnica
- ČOV TV Com Beluša - Beluša
- ČOV Belušké Slatiny - MČ obce Beluša
- ČOV Beluša – rozostavaná kanalizácia a ČOV
- ČOV Mojtín – rozostavaná
- Lysá pod Makytou – rozostavaná kanalizácia , odpadové vody čistené na ČOV Lúky
- Mestečko a Záriečie – rozostavaná kanalizácia

Okres Prievidza

- ČOV Prievidza
- ČOV Handlová
- ČOV Lehota pod Vtáčnikom
- ČOV Dolné Vestenice
- ČOV– Vegum a.s. - Dolné Vestenice

- ČOV Nitrianske Rudno - obec
- ČOV – NCHZ a.s. Nováky - Nováky
- ČOV Oslany – 4 obecné malé čistiarne odpadových vôd
- ČOV Bystričany
- ČOV– V.O.S.R. s. r. o. – Pravenec

Okres Trenčín

- ČOV Trenčín ľavý breh
- ČOV Trenčín pravý breh
- ČOV Trenčianske Stankovce
- ČOV Trenčianska Teplá
- ČOV Nemšová
- ČOV Horné Srnie – Rybníky – napojená časť obce Horné Srnie
- ČOV Domov sociálnych služieb Adamovské Kochanovce – časť obce Adamovské Kochanovce

Prehľad základných parametrov vybudovaných čistiarní komunálnych odpadových vôd sa nachádza v nasledovných tabuľkách.

Tab. 286 Základné parametre ČOV v okrese Bánovce nad Bebravou

ČOV	Verejná kanalizácia	Vlastník kanalizácie	Prevádzkovateľ	Počet obyv. obce	Počet napoj. obyv.	Dĺžka kanal. siete bez prípojok km	Voda čistená (tis.m ³)	Projektov. kapacita ČOV - EO	Recipient
ČOV Bánovce nad Bebravou	Bánovce nad Bebravou	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	20 639	19 050	20,1	1 889	27 814	Bebrava
ČOV Uhrovec	Uhrovec	obec	Bioclar s.r.o.	1 458	187	1,5	9	225	Radiša

Tab. 287 Základné parametre ČOV v okrese Ilava

ČOV	Verejná kanalizácia	Vlastník kanalizácie	Prevádzkovateľ	Počet obyv. obce	Počet napoj. obyv.	Dĺžka kanal. siete bez prípojok km	Voda čistená (tis.m ³)	Projektov. kapacita ČOV - EO	Recipient
			Prevádzkovateľ ČOV						
ČOV Trenčian. Teplá	Nová Dubnica	SVS,a.s.	SVS, a.s.	11 997	11 590	7,7		-	-
ČOV Ilava	Ilava	SVS, a.s.	SVS, a.s.	5 414	4 335	14,9	401,6	13 590	Derivačný kanál Váhu - Kočkovský
ČOV Dubnica	Dubnica nad Váhom	SVS, a.s.	SVS, a.s.	25 590	22 180	34	2267,7	48 816	Derivačný kanál Váhu - Kočkovský
	Nová Dubnica			11 997		7,7			
ČOV Ladce	Ladce	obec	VK – obec	2 605	947	0,6	28,9	700	Derivačný kanál Váhu -Kočkovský
			ČOV – SVS a.s.						
ČOV Dulov	Dulov	obec	ALVES	916	540	4,5	19,8	750	Váh
	Horovce		Skalka n/V	793					

Tab. 288 Základné parametre ČOV v okrese Myjava

ČOV	Verejná kanalizácia	Vlastník kanalizácie	Prevádzkovateľ	Počet obyv. obce	Počet napoj. obyv.	Dĺžka kanal. siete bez prípojok km	Voda čistená (tis.m ³)	Projektov. kapacita ČOV - EO	Recipient
ČOV Myjava	Myjava	BVS a.s.	BVS a.s.	12811	10 546	25	1 646	63 000	Myjava
ČOV Brezová pod Bradlom	Brezová pod Bradlom	BVS a.s.	BVS a.s.	5447	3 770	6	892	4 300	Brezovský potok

ČOV Krajné	Krajné	obec	SLV s.r.o.	1652	587	4,4	33,34	1 550	Jablonka
------------	--------	------	------------	------	-----	-----	-------	-------	----------

Tab. 289 Základné parametre ČOV v okrese Nové Mesto nad Váhom

ČOV	Verejná kanalizácia	Vlastník kanalizácie	Prevádzkovateľ	Počet obyv. obce	Počet napoj. obyv.	Dĺžka kanal. siete bez prípojok km	Voda čistená (tis.m ³)	Projektov. kapacita ČOV - EO	Recipient
ČOV Nové Mesto nad Váhom	Nové Mesto nad Váhom	TVK a.s.	TVS a.s.	20735	19 021	57,91	2 359	63 000	Der. kanál Váhu
ČOV Čachtice	Čachtice	obec	TVS a.s.	3640	216	4,97	31,1	4 300	Čachtický kanál
ČOV Častkovce	Častkovce	obec	obec	1013	584	3,2	-	1 000	Dubová
ČOV Stará Turá	Stará Turá	Aquatour a.s.	PreVaK, s.r.o.	10003	9 217	17,7	996	10 500	Trstie
ČOV Brunovce	Brunovce	obec	obec	545	150	3	-	600	Der. kanál Váhu
ČOV Bzince pod Javorinou	Bzince pod Javorinou	obec	Ekoprogres, v.d.	2071	550	2,6	78	600	Kamečnica

Tab. 290 Základné parametre ČOV v okrese Partizánske

ČOV	Verejná kanalizácia	Vlastník kanalizácie	Prevádzkovateľ kanalizácie	Počet obyv. obce	Počet napoj. obyv.	Dĺžka kanal. siete bez prípojok km	Voda čistená (tis.m ³)	Projektov. kapacita ČOV - EO	Recipient
			Prevádzkovateľ ČOV						
ČOV Partizánske	Partizánske	ZsVS a.s.	ZsVS a.s.	2 4471	21 350	53,00	4 285	52 300	Bebrava
								157	
ČOV Chynorany	Chynorany	obec	obec	2 741	2 157	13,40	70	1 500	Bebrava
ČOV Žabokreky nad Nitrou	Žabokreky nad Nitrou	obec	ZsVS a.s.	1 655	1 547	6,30	144	2 500	Nitra
ČOV Veľké Uherce	Veľké Uherce	obec	obec	1 985	350	1,50	12	500	Drahožica
ČOV ZDA Holding Slovakia a.s.	Bošany	obec	obec	4284	2300	3,20	-	-	Nitra
			ZDA Holding						

Tab. 291 Základné parametre ČOV v okrese Považská Bystrica

ČOV	Verejná kanalizácia	Vlastník kanalizácie	Prevádzkovateľ	Počet obyv. obce	Počet napoj. obyv.	Dĺžka kanal. siete bez prípojok km	Voda čistená (tis.m ³)	Projektov. kapacita ČOV - EO	Recipient
ČOV Pov.Bystrica	Považská Bystrica	SVS, a.s.	SVS, a.s.	42 208	35 238	50,8	4007,9	75 000	Váh
					356	1,8	28,8	200	VN Nosice Váh
ČOV Milochov	Považská Bystrica - Milochov	SVS, a.s.	SVS, a.s.						
ČOV Malá Udiča	Udiča I. – Malá Udiča	SVS, a.s.	SVS, a.s.	2 217	205	0,6	4,8	200	Nosice Váh
					146	0,7	3,6	50	Maríkovský potok
ČOV Veľká Udiča	Udiča II. – Veľká Udiča	SVS, a.s.	SVS, a.s.		418	1,0	15,3	600	Maríkovský potok
ČOV Udiča	Udiča	obec	EKOSPOL a.s.						
ČOV Dolná Mariková	Dolná Mariková	obec	obec	1 446	60	0,6	*	750	Maríkovský potok
ČOV Domaníža	Domaníža	obec	AQUASPIŠ, s.r.o. Sp. Nová Ves	1 490	724	8.4	38	2 200	Domanížanka

Poznámka: *ČOV Dolná Mariková v skúšobnej prevádzke od roku 2006

Tab. 292 Základné parametre ČOV v okrese Prievidza

ČOV	Verejná kanalizácia	Vlastník kanalizácie	Prevádzkovateľ kanalizácie	Počet obyv. obce	Počet napoj. obyv.	Dĺžka kanal. siete bez prípojok km	Voda čistená (tis.m ³)	Projektov. kapacita ČOV - EO	Recipient
			Prevádzkovateľ ČOV						
ČOV Prievidza	Prievidza	StVS, a.s.	StVPS a.s.	51 412	49 737	89,0	5 956	139 000	Handlovka
	Bojnice	StVS, a.s.	StVPS a.s.	4 983	4 855	17,3	-	-	-
	Kanianka	StVS, a.s.	StVPS a.s.	3 996	3 218	5,2	-	-	-
ČOV v spol.Vegum	Dolné Vestenice	obec	VK obec	2 673	2 217	6,4	-	-	Nitrica
			ČOV - Vegum						
ČOV Handlová	Handlová	StVS, a.s.	StVPS a.s.	17 698	16 943	27,5	1 501	24 336	Handlovka
ČOV Lehota pod Vtáčnikom	Lehota pod Vtáčnikom	StVS, a.s.	StVPS a.s.	3 795	1 517	6,8	344	10 000	Lehotský potok

ČOV	Verejná kanalizácia	Vlastník kanalizácie	Prevádzkovateľ kanalizácie	Počet obyv. obce	Počet napoj. obyv.	Dĺžka kanál. siete bez prípojok km	Voda čistená (tis.m ³)	Projektov. kapacita ČOV - EO	Recipient
			Prevádzkovateľ ČOV						
ČOV Bystričany	Bystričany	obec	VH TECH Košeca	1 823	540	2,5	10	1 000	Bystrica
ČOV Nováky -. NCHZ a.s.	Nováky	StVS, a.s	StPVS a.s.	4 424	4 262	11,2	-	-	Nitra
			NCHZ a.s. Nováky						
ČOV Oslany - 4 malé obecné ČOV	Oslany	obec	obec	2 238	298	1,4	-	-	Osliansky potok
ČOV Baňa Cígeľ	Sebedražie	obec	obec	1 733	312	0,6	-	-	Moštenica
ČOV Pravenec -VOSR s.r.o.	Pravenec	StVS, a.s.	VK StVPS a.s.	1 184	590	1,5	-	-	Nitra
			ČOV V.O.S.R. s.r.o.						

Tab. 293 Základné parametre ČOV v okrese Púchov

ČOV	Verejná kanalizácia	Vlastník kanalizácie	Prevádzkovateľ kanalizácie	Počet obyv. obce	Počet napoj. obyv.	Dĺžka kanál. siete bez prípojok km	Voda čistená (tis.m ³)	Projektov. kapacita ČOV - EO	Recipient
			Prevádzkovateľ ČOV						
ČOV Púchov	Púchov	SVS, a.s	SVS, a.s	18 658	13 524	26,4	3634,4	75 052	Váh
	Streženice	SVS, a.s	SVS, a.s	852	662	3,2			
ČOV TV Com	Beluša	obec	Obec	6 061	1 290	2,05	-	-	Pružinka
			TV Com			55	1,87	-	-
ČOV Belušké Slatiny	Beluša – MČ Belušké Slatiny	obec	obec						
ČOV Lednické Rovne	Lednické Rovne	SVS, a.s.	SVS, a.s	4 192	2 006	3,7	435,5	7 344	Váh
ČOV Kúpele Nimnica a. s.	Nimnica	obec	obec	672	172	7,4	-	-	Váh
ČOV Dulov	Horovce	obec	ALVEST Skalka	793	400	3,9	-	-	-

ČOV	Verejná kanalizácia	Vlastník kanalizácie	Prevádzkovateľ kanalizácie	Počet obyv. obce	Počet napoj. obyv.	Dĺžka kanal. siete bez prípojok km	Voda čistená (tis.m ³)	Projektov. kapacita ČOV - EO	Recipient
			Prevádzkovateľ ČOV						
			n/V						
ČOV Lúky	Lúky	obec	Ekologické stavby, s.r.o., Pov.Bystrica	959	350	5,0	-	2 500	Biela voda
	Lysá pod Makytou	obec		2 134	200				

Tab. 294 Základné parametre ČOV v okrese Trenčín

ČOV	Verejná kanalizácia	Vlastník kanalizácie	Prevádzkovateľ kanalizácie	Počet obyv. obce	Počet napoj. obyv.	Dĺžka kanal. siete bez prípojok km	Voda čistená (tis.m ³)	Projektov. kapacita ČOV - EO	Recipient
			Prevádzkovateľ ČOV						
ČOV Trenčín – ľavý breh	Trenčín – ľavý breh	TVK a.s.	TVS a.s.	56 750	56 120	104,17	6 122	150 000	Váh
							2 391	30 140	Zlatovecký potok - Váh
ČOV Trenčín pravý breh	Trenčín – pravý breh	TVK a.s.	TVS a.s.						
ČOV Trenčín – pravý breh	Kostolná-Záriečie	TVK a.s.	TVS a.s.	668	210	2,79	-	-	-
ČOV Trenčín – ľavý breh	Soblahov	TVK a.s.	TVS a.s.	1 960	334	4,12	-	-	-
ČOV Adamovské Kochanovce- domov soc. služieb	Adamovské Kochanovce	Trenčiansky samospr. kraj	obec	784	126	0,50	-	-	Adamovský potok
ČOV Trenčianske Stankovce	Trenčianske Stankovce	TVK a.s.	TVS a.s.	3 078	435	7,55	109	3 100	Váh
	Trenčianska Turná	TVK a.s.	TVS a.s.	2 874	249	1,23	-	-	-
ČOV Trenč. Teplá	Trenčianska Teplá	TVK a.s.	TVS a.s.	3 919	3 206	10,5	3 000	36 650	Teplička
	Trenčianske Teplice	mesto	TVS a.s.	4 365	4 309	20,12	-	-	-

V oblasti čistenia odpadových vôd nastala revolučná zmena zavedením povinnosti odstraňovania nutričov - dusíka a fosforu (NV SR č. 242/1993 Z. z., NV SR č. 491/2002 Z. z. a NV SR č. 296/2005 Z. z.).

Pred nadobudnutím účinnosti týchto legislatívnych predpisov bol prístup k realizácii a samostatná realizácia ČOV riadená v tom čase platnými ekologickými, technickými a technologickými požiadavkami. U komunálnych ČOV boli základnými návrhovými a hodnotiacimi parametrami ukazovatele BSK₅, CHSK, a NL (odstraňovanie uhlíkovej zložky, resp. sekundárne čistenie odpadových vôd). U väčších ČOV, ktoré boli budované v minulosti, už pri ich návrhu a realizácii neboli zohľadňované v súčasnosti platné požiadavky na kvalitu vyčistených vôd a svojim dispozičným riešením, strojno-technologickým vybavením a kapacitou nie sú schopné spĺňať súčasné kvalitatívne a kvantitatívne požiadavky.

Medzi nedostatky, resp. rozhodujúce problémy vyskytujúce sa na existujúcich kanalizačných systémoch v súčasnosti v Trenčianskom kraji možno zahrnúť najmä:

- nevyhovujúce dispozičné, stavebné riešenia a zastarané a energeticky náročné strojnotechnologické zariadenia ČOV nevyhovujúce súčasným podmienkam,
- vysoký podiel balastných vôd a nariadenie odpadových vôd, ich ochladzovanie v dôsledku odvodnenia územia jednotnou kanalizáciou, čo následne spôsobuje problémy v procese čistenia (zaústenie drenáží, prameňov, potokov a pod.), nízka pozornosť bola venovaná odvádzaniu vôd z extravilánu,
- nízky počet napojených obyvateľov na nové verejné kanalizácie, legislatívne nedoriešená problematika povinnosti napojenia sa na novovybudované kanalizácie,
- neustále sa zvyšujúci záujem obyvateľstva o budovanie malých domových čistiarní odpadových vôd, bez ohľadu na vhodnosť takéhoto riešenia v predmetnej lokalite, chýbajúca legislatívna právomoc povoľovať tieto stavby ako dočasné, do doby vybudovania verejnej kanalizácie,
- dlhodobo pretrvávajúce problémy s likvidáciou čistiarenských kalov,
- vysoký podiel priemyselných odpadových vôd čistených na komunálnych ČOV, čo v niektorých prípadoch spôsobuje veľké problémy v čistiarenskom procese,
- nedostatočná pozornosť sa venuje opravám a údržbe zariadení a často sú riešené až havarijné stavy kanalizačných systémov,
- nedodržanie hydraulických zásad pri dodatočnom budovaní privádzačov na ČOV, zaústenie väčších profilov stôk do menších, ako následok dodatočného budovania privádzačov do ČOV,
- predimenzované profily zberačov, v ktorých sedimentuje znečistenie, vybudované v dôsledku veľkorysých prognóz rozvoja miest uvažovaných v minulosti.

Naproti tomu významnými pozitívami sú:

- v oblasti stredného Považia – vybudovanie a spustenie do trvalej prevádzky ČOV Trenčín – pravý breh, čím bolo ukončené vypúšťanie nečistených odpadových vôd z pravobrežnej časti mesta Trenčín do rieky Váh a bol tak odstránený jeden z najväčších bodových zdrojov znečistenia v regióne,

- geografický charakter územia Trenčianskeho kraja umožňuje v prevažnej miere uplatnenie technicky aj ekonomicky výhodnejšieho gravitačného systému odvádzania odpadových vôd,
- dostatočný potenciál pre zabezpečenie kvalitnej predprojektovej a projektovej prípravy kanalizačných stavieb, odbornými realizačnými a dodávateľskými firmami,
- prístupnosť vhodných a kvalitných strojnotechnologických zariadení, techniky pre riadenie, automatizáciu a optimalizáciu procesov odvádzania a čistenia odpadových vôd,
- vodárenské spoločnosti, ktoré vytvárajú strojným a strojno-technologickým vybavením a hlavne odborným potenciálom, dobrú pozíciu pre zvládnutie prevádzky aj nových kanalizačných systémov,
- systémom výchovy nových odborníkov pre oblasť riadenia, prevádzky, technického a technologického zabezpečenia stokových sietí a čistiarní odpadových vôd, možnosťami pre zvyšovanie odbornej úrovne pracovníkov z praxe.

Plnenie kritérií ustanovených smernicou 91/271/EHS

U väčších ČOV sú problémové ukazovatele najmä dusík a fosfor, čo bolo príčinou k vydaniu povolení na vypúšťanie odpadových vôd na prechodné obdobie, v ktorých sa povolili vyššie limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia ako predpisuje platná legislatíva. Zabezpečenie zosúladenia reálnych možností existujúcich ČOV s kvalitatívnymi požiadavkami platnej legislatívy si vyžaduje najčastejšie úplnú rekonštrukciu, resp. vybudovanie nových ČOV.

Tab. 295 Prehľad jestvujúcich ČOV podľa ich jednotlivých veľkostných kategórií

Okres	Kapacita ČOV				
	Do 2 000	2 000-10 000	10 000-100 000	Nad 100 000	Spolu
	Počet ekvivalentných obyvateľov (EO)				
Bánovce nad Bebravou	1	-	1	-	2
Ilava	2	-	2	-	4
Myjava	1	1	1		3
Nové Mesto nad Váhom	3	1	2	-	6
Partizánske	2	1	1	-	4
Považská Bystrica	5	1	1	-	7
Prievidza	2	1	1	1	5
Púchov	1	2	1	-	4
Trenčín	1	1	3	1	6
Trenčiansky kraj	18	8	13	2	41

Tab. 296 Hodnotenie jestvujúcich ČOV v jednotlivých veľkostných kategóriách (2005)

Kapacita ČOV (EO)	Počet ČOV celkom	Z toho ČOV, kde je		Podiel ČOV s výnimkou z celkového počtu (%)
		Povolenie v súlade s NV 296/2005 Z. z.	Povolená výnimka z NV 296/2005 Z. z.	
Do 2 000	18	4	14	77,7
2 000-10 000	8	5	3	37,5
10 000-100 000	13	3	10	76,9

Kapacita ČOV (EO)	Počet ČOV celkom	Z toho ČOV, kde je		Podiel ČOV s výnimkou z celkového počtu (%)
		Povolenie v súlade s NV 296/2005 Z. z.	Povolená výnimka z NV 296/2005 Z. z.	
Nad 100 000	2	0	2	100
Spolu	41	12	29	70,7

Všetky obce s počtom obyvateľov nad 10 000 majú v súčasnosti zabezpečené odvádzanie a čistenie odpadových vôd. Podľa požiadaviek smernice Rady č. 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd je pre aglomerácie s veľkosťou nad 10 000 EO, pokiaľ sa nachádzajú v citlivej oblasti, určená povinnosť odstraňovania nutrientov. Znamená to, že ČOV a k nej prislúchajúca stoková sieť musí vytvoriť podmienky pre účinné znižovanie obsahu zlúčenín dusíka a fosforu vo vyčistených odpadových vodách. Kategória aglomerácií s veľkosťou nad 10 000 EO, ktorá pre zabezpečenie odstraňovania dusíka vyžaduje technologicky komplikovanejšie usporiadanie, bude vo veľmi krátkom čase náročná na investície, keďže zo všetkých 15 ČOV v danej kategórii aglomerácií vyhovujú požiadavkám smernice len 3 ČOV.

Situácia v kraji v kategórii aglomerácií s veľkosťou 2 001 – 10 000 EO je trochu priaznivejšia, keďže požadovaným limitom vyhovuje z ôsmich ČOV päť.

Pokiaľ ide o menšie aglomerácie nachádzajúce sa v citlivej oblasti, je v nich požadované plné biologické čistenie odpadových vôd so zabezpečením nitrifikácie (pre veľkosť aglomerácií 2001 – 10 000), alebo plné biologické čistenie len s odbúraním organického znečistenia (pre aglomerácie menšie ako 2 000 EO).

Aglomerácie s veľkosťou 2 001 – 10 000 vyžadujú jednoduchšiu technologickú schému čistenia, avšak vytvárajú napriek tomu vzhľadom na ich počet značné technické a investičné nároky.

2.14.3.4 Koncepčné a strategické východiská rozvoja verejných kanalizácií

Vychádzajúc z koncepčných zámerov, resp. ich cieľov treba v rámci rozvoja verejných kanalizácií predovšetkým eliminovať negatívny vplyv znečistenia na kvalitu vodných zdrojov a zdravie ľudí, ktorý je dôsledkom vypúšťania nečistených alebo nedostatočne čistených splaškových a komunálnych odpadových vôd ako aj odľahčení a odvádzania vôd z povrchového odtoku v čase dažďových udalostí.

Treba zabezpečiť zodpovedajúcu úroveň odvádzania a čistenia splaškových a komunálnych odpadových vôd a reguláciu odľahčení a odvádzania vôd z povrchového odtoku do recipientov, aby sa predišlo:

- podstatnej redukcii obsahu kyslíka v recipientoch,
- nadmernému obohacovaniu recipientov živinami, hlavne makronutrientami N a P,
- nadmernému vypúšťaniu patogénnych mikroorganizmov fekálneho pôvodu,
- nadmernému vypúšťaniu nebezpečných látok do verejnej kanalizácie hlavne od priemyselných producentov a postupnému zamedzeniu vypúšťania obzvlášť škodlivých látok,

- poškodzovaniu recipienta počas dažďovej udalosti odľahčovaním odpadových vôd a vypúšťaním vôd z povrchového odtoku.

Rozvoj verejných kanalizácií je navrhovaný v súlade s vecnými požiadavkami smernice 91/271/EHS (transponovanými do zákona č.364/2004 Z. z. o vodách) vrátane časového harmonogramu, s cieľom vytvoriť podmienky pre zabezpečenie dobrého stavu vôd do roku 2015. Z ustanovení vodného zákona vyplýva nasledovné:

- zabezpečiť zodpovedajúcu úroveň odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd s odstraňovaním nutrientov z aglomerácií s produkciou organického znečistenia väčšou ako 10 000 EO v časovom horizonte do 31. 12. 2010 v súlade s plánom rozvoja verejných kanalizácií,
- zabezpečiť zodpovedajúcu úroveň odvádzania a sekundárneho (biologického) čistenia komunálnych odpadových vôd z aglomerácií s produkciou organického znečistenia od 2 000 EO do 10 000 EO v časovom horizonte do 31. 12. 2015 v súlade s plánom rozvoja verejných kanalizácií,
- ak je v aglomeráciách s veľkosťou pod 2 000 EO vybudovaná stoková sieť, zabezpečiť primeranú úroveň čistenia komunálnych alebo splaškových odpadových vôd tak, aby bola zabezpečená požadovaná miera ochrany recipienta, opatrenia budú realizované priebežne v súlade s plánom rozvoja verejných kanalizácií,
- zabezpečiť realizáciu opatrení pre zmiernenie negatívneho dopadu odľahčovaní a odvádzania vôd z povrchového odtoku na ekosystém recipienta,
- vylúčiť vypúšťanie čistiarenskeho kalu a obsahu žúmp do povrchových vôd a podzemných vôd,
- zabezpečiť, aby do verejnej kanalizácie boli vypúšťané len tie priemyselné odpadové vody s obsahom obzvlášť škodlivých látok, ktoré nespôsobia:
 - a) poškodenie stokovej siete a čistiarne odpadových vôd a ohrozenie zdravia zamestnancov pri ich prevádzkovaní,
 - b) ohrozenie prevádzky čistiarne odpadových vôd, spracovania kalu a jeho ďalšieho využitia alebo bezpečného zneškodnenia,
 - c) prekročenie limitných hodnôt znečistenia určených pre vypúšťanie odpadových vôd z verejnej kanalizácie a ohrozenie kvalitatívnych cieľov.

Postupnosť budovania verejných kanalizácií je daná prioritami rozvoja. Tieto priority sú v súlade s rozhodujúcimi požiadavkami koncepcných zámerov. Rozvoj verejných kanalizácií vyžaduje skĺbenie ekologických a technických aspektov.

Kritériá plánov rozvoja verejných kanalizácií

Pri plánovaní výstavby kanalizačných stavieb musia byť rešpektované všetky určujúce požiadavky optimálnej funkčnosti, prevádzkovej stability, primeranej investičnej náročnosti, primeranej prevádzkovej náročnosti, vplyvu zaústenia na recipient, atď. Pri stanovovaní funkčných požiadaviek sa uvažuje s celým systémom tak, že rozšírenie alebo jeho modifikácia nespôsobí nedodržanie platných predpisov alebo noriem. Funkčné požiadavky kanalizačných systémov musia byť stanovené tak, aby pri zohľadnení celkových nákladov (investičných a prevádzkových) sa zabezpečilo odvádzanie a vyústenie odpadových vôd bez nepriaznivých vplyvov na životné prostredie, rizika ohrozenia verejného zdravia alebo prevádzkového

personálu. Vplyv kanalizačných systémov na recipient musí vyhovovať požiadavkám oprávnených orgánov. Iné špecifické požiadavky oprávnených orgánov akceptované a splnené.

V rámci efektívneho odvádzania a čistenia odpadových vôd je uplatňovaný systém kanalizačných aglomerácií, ktorý vychádza z ustanovení našej a európskej právnej úpravy.

Pod aglomeráciou rozumieme územne ohraničenú oblasť, v ktorej je osídlenie alebo hospodárska činnosť natoľko rozvinutá, že je opodstatnené odvádzat' z nich komunálne odpadové vody stokovou sieťou (podľa smernice 91/271/EHS) do čistiarne odpadových vôd, alebo na miesto ich spracovania a vypúšťania.

Vzhľadom na geograficko – demografický charakter územia Slovenska je opodstatnené spájanie viacerých administratívnych obcí do aglomerácie so spoločnou čistiarňou odpadových vôd, čím sa zabezpečí vyššia prevádzková stabilita ČOV a kvalita vyčistenej vody.

Z pohľadu medzinárodných záväzkov, ekonomických a organizačno-technických možností riešia sa v horizonte do roku 2010 všetky aglomerácie nad 10 000 EO a v časovom období do roku 2015 všetky aglomerácie nad 2 000 EO. Ostatné aglomerácie (obce) nespádajúce do uvedených veľkostných kategórií sa riešia priebežne, postupne a individuálne.

Plán rozvoja verejných kanalizácií rešpektuje ekologicko – technické kritéria, ktoré sú charakterizované nasledovne:

- **veľkosť zdroja znečistenia** (aglomerácie) - určujúcim pre rozvoj verejných kanalizácií sú časové horizonty splnenia požiadaviek Smernice 91/271/EHS (transponované do národnej legislatívy) vo vzťahu k veľkostným kategóriám aglomerácií.
- **dosiahnutie požadovanej miery čistenia odpadových vôd** - potreba dosiahnuť odstránenie nutrientov N a P. Rovnaký stupeň naliehavosti je priznávaný kanalizačným systémom, kde nie je zabezpečené čistenie odpadových vôd a aglomeráciám, ktoré nemajú kanalizáciu a je v nich treba zabezpečiť čistenie odpadových vôd aj s odstraňovaním nutrientov alebo s nitrifikáciou. Najnižší stupeň naliehavosti v rámci tohto kritéria predstavujú kanalizácie, ktorých parametre spĺňajú výhľadové požiadavky, alebo dosiahnutie požadovanej úrovne čistenia odpadových vôd je podmienené relatívne nízkymi investičnými nárokmi.
- **podiel odkanalizovaného obyvateľstva v aglomerácii** – dôraz je kladený na rozvoj existujúcich kanalizačných systémov s relatívne slabo odkanalizovaným obyvateľstvom (20 - 60 % odkanalizovaných obyvateľov). Naopak aglomerácie s vysokým podielom odkanalizovania obyvateľov považujeme za bezproblémové.
- **situovanie aglomerácie** – aglomerácie, ktoré sa nachádzajú v oblastiach so zvýšeným eutrofizačným potenciálom, v CHVO alebo ktoré môžu ovplyvniť vodárenské toky nad odberným profilom pre hromadné zásobovanie obyvateľstva, zdroje pitných vôd v alúviách riek a aglomerácie ovplyvňujúce ostatné povrchové toky.

Ciele rozvoja verejných kanalizácií

Vymedzenie konkrétnych cieľov rozvoja verejných kanalizácií do roku 2015 v Trenčianskom kraji je v súlade s Plánom rozvoja verejných kanalizácií pre územie Slovenska, v ktorom sú vytýčené nasledovné výhľadové ciele:

Do roku 2010

Zabezpečiť:

- vyhovujúce odvádzanie a primerané čistenie komunálnych odpadových vôd vo všetkých aglomeráciách od 10 000 EO,
- rekonštrukcie a rozšírenie stokových sietí v aglomeráciách nad 10 000 EO,
- rekonštrukcie ČOV v aglomeráciách s produkciou znečistenia od 10 000 EO, prioritne v oblastiach so zhoršenou kvalitou vôd v recipientoch v skupine „nutrienty“,
- dobudovanie rozostavaných stavieb v aglomeráciách nad 2 000 EO situovaných v CHVO,
- prípravu pre rekonštrukcie, výstavbu ČOV a rozšírenie stokovej siete v aglomeráciách s produkciou znečistenia nad 2 000 EO (v oblastiach so zvýšeným eutrofizačným potenciálom a potrebou zvýšenej ochrany biotopu),
- riešiť odvádzanie vôd z povrchového odtoku v aglomeráciách nad 100 000 EO v súlade s požiadavkami právnej úpravy.

Do roku 2015

Zabezpečiť:

- vyhovujúce odvádzanie a primerané čistenie odpadových vôd zo všetkých aglomerácií nad 2 000 EO,
- priebežne v aglomeráciách pod 2 000 EO, kde je vybudovaná stoková sieť, primerané čistenie odpadových vôd,
- riešenie odvádzania vôd z povrchového odtoku v aglomeráciách v súlade s požiadavkami právnej úpravy,
- technicky, organizačne a ekonomicky pripraviť riešenie čistenia odpadových vôd pre čo najvyšší počet aglomerácií pod 2 000 EO.

Návrh opatrení

Na splnenie stanovených cieľov pre Trenčiansky kraj sú navrhované tieto opatrenia do roku 2010, alebo skôr v najbližšom výhľade:

- dokončiť výstavbu a rekonštrukciu rozostavanej ČOV Timoradza, vybudovanie splaškovej kanalizácie obcí aglomerácie: Timoradza, Krásna Ves, Slatinka nad Bebravou, Slatina nad Bebravou, Šípkov, Čierna Lehota a Trebichava, (v záujmovom území sú významné zdroje Ponitrianskeho skupinového vodovodu),
- dokončiť výstavbu a rekonštrukciu rozostavaných ČOV: Zliechov, Horná Mariková, Lúky, Mojtín,
- dokončiť výstavbu a rekonštrukciu rozostavanej spoločnej ČOV Pružina, dobudovanie kanalizácie v obci Pružina a pripojenie obce Ďurdové (ochrana významných vodných zdrojov Pružina, slúžiacich pre zásobovanie skupinového vodovodu Pružina – Púchov – Dubnica)
- dobudovanie kanalizácie v Sádочnom a Čelkovej Lehote s prepojením do ČOV Domaniža, rekonštrukcia ČOV, (ochrana významných vodných zdrojov Domaniža – Sádочné, skupinového vodovodu Považská Bystrica),

- dobudovanie spoločnej ČOV Beluša a kanalizácie, odkanalizovanie obcí tvoriacich aglomeráciu: Visolaje, Sverepec, Slopná, Horný a Dolný Lieskov,
- Dobudovanie kanalizácie Bošany s následným pripojením do ČOV Topoľčany v Nitrianskom kraji,
- Aglomerácia Trenčianske Stankovce: intenzifikácia a dobudovanie ČOV, dobudovanie kanalizácie v obciach: Trenčianske Stankovce a Trenčianska Turná, vybudovanie kanalizácie v ďalších obciach tejto aglomerácie: Opatovce, Veľké Bierovce, Mníchova Lehota a Selec, – realizácia investičného projektu „Ochrana vodných zdrojov Trenčianskeho regiónu“.

V zameraní na všetky aglomerácie nad 10 000 EO zabezpečiť vyhovujúce odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd:

Z uvedeného vyplývajú požiadavky realizácie nasledovných opatrení:

V okrese Bánovce nad Bebravou:

- Modernizácia, rozšírenie a intenzifikácia existujúcej ČOV Bánovce n. Bebravou na celkovú kapacitu 45 000 EO, v ďalšej etape výstavba kanalizácie, ktorou sa budú do ČOV Bánovce odvádzat odpadové vody z obcí: Horné Naštice, Uhrovec, Žitná – Radiša, Uhrovské Podhradie, Omastiná, Kšinná m. č. Závada pod Čiernym vrchom, Prusy, Lutov, Dubnička, Podlužany, Dežerice, m. č. Vlčkovce, Ruskovce, Malá Hradná, Veľké Chlievany, Otrhánky, Haláčovce, Dvorec, Slieska osada, Veľké Držkovce, Cimenná, Čuklasovce,
- Rekonštrukcia a dostavba kanalizačnej siete v Bánovciach nad Bebravou (rekonštrukcia existujúcich stôk, ktoré sú nevyhovujúce z kapacitného, alebo stavebného hľadiska, návrh na dostavbu splaškovej siete v mestských častiach),
- Vybudovanie splaškovej kanalizácie v mestských častiach Bánoviec: Malé Chlievany, Dolné Ozorovce, Horné Ozorovce a Biskupice a napojenie na centrálnu ČOV Bánovce.

V okrese Ilava:

- Intenzifikácia existujúcej ČOV Dubnica na kapacitu 52 370 EO, následne na ňu odvádzat odpadové vody z obcí: Ladce, Košeca, Ilava, Dubnica nad Váhom, Nová Dubnica, následne v neskoršom období sa uvažuje s prípadnou možnosťou pripojenia obcí: Košecké Podhradie a Horná Poruba.

V okrese Myjava:

- Do už rozšírenej – intenzifikovanej ČOV Myjava pripojiť obce Brestovec a Stará Myjava, v neskoršom období aj Poriadie.

V okrese Nové Mesto Nad Váhom:

- Intenzifikácia ČOV Nové Mesto nad Váhom tak, aby sa dosiahol súlad s európskou legislatívou, výstavba a rekonštrukcia kanalizačného systému mesta a obcí tvoriacich aglomeráciu: Bošáca, Trenčianske Bohuslavice, Zemianske Podhradie, Lubina, Bzince pod Javorinou, Moravské Lieskové a Dolné Srnie, (alternatívnou možnosťou je samostatná kanalizácia obce Moravské Lieskové),
- Dobudovanie kanalizácie v aglomerácii ČOV Čachtice – realizácia investičného projektu „Ochrana vodných zdrojov Trenčianskeho regiónu“,

- Dobudovanie kanalizácie v obciach: Podolie, Pobedím a Očkov s odvedením odpadových vôd do ČOV Piešťany v Nitrianskom kraji,

V okrese Partizánske:

- Rekonštrukcia a intenzifikácia existujúcej ČOV Partizánske na celkovú kapacitu 45 000 EO bez zvýšenia hydraulického zaťaženia, do rekonštruovanej ČOV Partizánske neskôr odvádzať splašky z obcí: Partizánske – m. č. Malé Bielce, m. č. Veľké Bielce, m. č. Navojovce, Skačany, Hradište, Brodzany, Malé Kršteňany, Veľké Kršteňany, Pažiť, Malé Uherce, Veľké Uherce a Kolačno.

V okrese Považská Bystrica:

- Aglomerácia Považská Bystrica: dobudovanie kanalizácie v obciach: Jasenica, Papradno, Brvnište, Prečín, Stupné, s čistením odpadových vôd na zrekonštruovanú ČOV Považská Bystrica - akcia je pred ukončením.

V okrese Prievidza:

- Rekonštrukcia a intenzifikácia ČOV Prievidza a vybudovanie kanalizácií v obciach Cigeľ, Chrenovec - Brusno, Jalovec, Kanianka, Kocurany, Koš, Lazany, Lipník, Malá Čausa, Nedožery - Brezany, Nirianske Pravno, Opatovce nad Nitrou, Poluvsie, Poruba, Pravenec, Ráztočno, Sebedražie, Veľká Čausa, Vyšehradné, Malinová, Kľačno a odvádzanie odpadových vôd do stokovej siete miest Prievidza a Bojnice s čistením v spoločnej ČOV Prievidza,
- Rekonštrukcia kanalizácie a rozšírenia ČOV Handlová,
- Rekonštrukcia a rozšírenie kanalizácie v Prievidzi a Bojniciach.

V okrese Púchov:

- Modernizácia a intenzifikácia ČOV Púchov na kapacitu 30 000 EO a dobudovanie kanalizácie v jeho mestských častiach, následne aj vybudovanie kanalizácie v obciach: Dohňany, Mestečko, Záriečie, Streženice a Dolné Kočkovce.

V okrese Trenčín:

- Intenzifikácia ČOV : Trenčín – ľavý breh a Trenčianska Teplá,
- Aglomerácia Trenčín: rekonštrukcia a výstavba nových kanalizačných systémov miest, Trenčianska Teplá a príľahlých obcí : Soblahov, Zamarovce, Trenčianske Teplice, Omšenie, Dolná Poruba,
- Aglomerácia Nemšová: intenzifikácia ČOV Nemšová a odkanalizovanie obcí Horná Súča, Dolná Súča, Skalka nad Váhom s čistením odpadových vôd na ČOV Nemšová. Možné pripojenie aj obce Hrabovka. (Alternatívne je možné riešiť napojenie obcí Horná Súča, Dolná Súča, Skalka nad Váhom na kanalizačný systém mesta Trenčín s čistením odpadových vôd na ČOV Trenčín – pravý breh.).

Na splnenie cieľov stanovených do roku 2015 je potrebné zamerať sa najmä na aglomerácie nad 2 000 EO so zabezpečením ich vyhovujúceho odvádzania a čistenia odpadových vôd:

V okrese Bánovce nad Bebravou:

- Vybudovať splaškovú kanalizáciu a ČOV v Motešiciach pre 1 000 EO, (recipientom je potok Machnáč, opatrenie je potrebné z titulu ochrany významného zdroja pitnej vody Ponitrianskeho skupinového vodovodu, ktorý je potrebné chrániť).

V okrese Ilava:

- Výstavba kanalizácie a ČOV pre aglomeráciu Pruské (5000 EO), v rámci ktorej budú odvádzané odpadové vody z lokalít Pruské, Bohunice, Mikušovce, Tuchyňa a Podvažie,(a vyvážané odpadové vody z lokalít Savčina a Vršatské Podhradie),
- Aglomerácia Nemšová: Odkanalizovanie obcí: Borčice, Bolešov, Kameničany, Slavnica s čistením odpadových vôd na ČOV Nemšová,
- Rekonštrukcia ČOV Dulov, ktorá slúži pre aglomeráciu tvorenú obcami Dulov a Horovce (okres Púchov),
- Výstavba ČOV Pruské a odkanalizovanie ďalších obcí tvoriacich aglomeráciu Pruské: Mikušovce, Tuchyňa.

V okrese Myjava:

- Aglomerácia Brezová pod Bradlom: rekonštrukcia a rozšírenie kapacity ČOV, do tejto ČOV sa v budúcnosti uvažuje odvieť splaškové vody okolitých obcí: Košariská, Polianka a Priepasné,
- Rozšírenie kapacity ČOV Krajné a následné odkanalizovanie okolitých obcí Podkylava, Hrachovište, Višňové, Vaďovce a Kostolné, (Zvláštnosťou Myjavského regiónu je roztrúsený charakter osídlenia a pomerne veľká členitosť terénu, preto sa v tejto pomerne rozsiahlej časti územia uvažuje výhľadovo aj s tlakovými kanalizáciami zaústenými do centrálnej ČOV. Takéto riešenie sa navrhuje perspektívne aj na odkanalizovanie časti obcí do ČOV Krajné.)
- Výstavba ČOV Jablonka a kanalizácie osád obce Krajné(Luskovica, Žadovica, Matejovec, Chalupy a Nebojsa) a v osadách obce Jablonka (Guzice, Borovskovci, Jánošovci, centrum obce, Triančíkovci, Klbečkovci, Tižíkovci, Podpasienok a Podkorytárka, u Maronov a u Horniačkov).

V okrese Nové Mesto Nad Váhom:

- Aglomerácia Stará Turá: intenzifikácia a rekonštrukcia existujúcej ČOV,
- Aglomerácia Hrádok: výstavba spoločnej ČOV s odkanalizovaním obcí tvoriacich túto aglomeráciu: Kálnica, Kočovce, Nová Ves nad Váhom, Hôrka nad Váhom a Hrádok.

V okrese Partizánske:

- Aglomerácia Chynorany: rekonštrukcia a rozšírenie kapacity ČOV Chynorany na 4 000 EO s odkanalizovaním ďalšej obce aglomerácie – Nadlice,
- Realizovať aglomeráciu s navrhovanou ČOV Ostratice (s kapacitou 10 000 EO), ktorej súčasťou budú obce: Ostratice, Livina, Livinské Opatovce, Borčany, Chudá Lehota, Šišov, Rybany, Pečeňany, Dolné Naštice, Pravotice, Nedašovce, Brezolupy, Jerichov, Vysočany,

Miezgovce, aj obce okresu Bánovce nad Bebravou: Libichava, Veľké Hoste, Pochabany, Malé Hoste, Zlatníky. Na ČOV Ostratice sa predpokladá napojiť pomerne rozsiahla oblasť, pretože tu prebieha výstavba nových domov a čistenie splaškových vôd je nutné riešiť, aby nedochádzalo k znečisťovaniu málovodných miestnych potokov.

V okrese Považská Bystrica:

- Aglomerácia Udiča: vybudovanie novej ČOV situovanej pod obcou Udiča a kanalizácií v obciach Marikovskej doliny: Dolná Mariková, Hatné, Udiča,
- Vybudovanie ČOV Plevník so spoločným čistením splaškov aj z obce Maršová – Rašov (Žilinský kraj).

V okrese Prievidza:

- Aglomerácia Nováky: rekonštrukcia kanalizácie a rozšírenie ČOV Nováky, odkanalizovanie ďalších obcí: Kamenec pod Vtáčnikom a Zemianske Kostofány,
- Výstavba kanalizácie a intenzifikácia ČOV v obci Lehota pod Vtáčnikom s odkanalizovaním a pripojením obce Podhradie,
- Aglomerácia Oslany: výstavba kanalizácie a spoločnej ČOV s odkanalizovaním obcí: Horná Ves, Čereňany a Bystričany, (alternatívne aj samostatne Bystričany),
- Aglomerácia Valaská Belá: výstavba ČOV a kanalizácie obce,
- Aglomerácia Dolné Vestenice: rekonštrukcia ČOV a odkanalizovanie obcí: Diviaky nad Nitricou, Diviacka Nová Ves, Nitrianske Sučany, Horné Vestenice,
- Aglomerácia Nitrianske Rudno: výstavba spoločnej ČOV pre obce: Nevidzany, Liešťany, Rudnianska Lehota, Kostolná Ves a splaškovej kanalizácie v týchto obciach.

V okrese Púchov:

- Aglomerácia Lednické Rovne: modernizácia, rekonštrukcia, intenzifikácia spoločnej ČOV, rekonštrukcia kanalizácie Lednické Rovne a výstavba kanalizácie obce Dolná Breznica,
- Aglomerácia Lúky: rekonštrukcia spoločnej ČOV a výstavba kanalizácie v obciach: Vydrná, Lysá pod Makytou a časti obce Lazy pod Makytou.

V okrese Trenčín:

- Aglomerácia Ivanovce: vybudovanie spoločnej ČOV a odkanalizovanie obcí: Štvrtok nad Váhom, Ivanovce, Melčice – Lieskové, Chocholná – Veľčice a Adamovské Kochanovce – realizácia investičného projektu „Ochrana vodných zdrojov Trenčianskeho regiónu“,
- Aglomerácia Lúka: výstavba spoločnej ČOV a kanalizácie obcí: Lúka, Modrová a Modrovka.

V predkladaných návrhoch opatrení sú do aglomerácií zaradené aj obce, ktoré majú menej ako 2 000 obyvateľov. Je to z dôvodu zmysluplného spojenia kanalizácií obcí do jednej ČOV, ktorá zabezpečí bezpečné zneškodňovanie odpadových vôd pri zohľadnení technických a ekonomických aspektov. Súčasne však zdôrazňujeme potrebu plniť naše záväzky voči EU a preto treba prednostne riešiť odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd v obciach nad 2 000 obyvateľov.

Priority rozvoja verejných kanalizácií sú nasledovné:

- v prvom rade (do roku 2010, či v najskoršom reálnom termíne) zabezpečiť vyhovujúce odvádzanie a čistenie odpadových vôd v mestách, sídelných útvaroch s počtom nad 10 000 EO,
- v druhom rade (do roku 2015) zabezpečiť vyhovujúce odvádzanie a čistenie odpadových vôd v mestách, sídelných útvaroch s počtom nad 2 000 EO.

2.15 Energetika

Širšie vzťahy

Trenčiansky kraj je na energetické siete republiky zapojený sústavou 110 kV vedení odvinutých z nadradených uzlov Križovany, Bošáca, Bystričany, Považská Bystrica, Senica. Spoľahlivosť zásobovania sa ešte zvýši dostavbou trafostanice 400 kV/110 v Bošáci o druhú transformátormáciu 400/110 kV a s jej južným prepojením na úrovni 110 kV, s plánovanou trafostanicou 400/110 kV Považská Bystrica spolu s prívodmi 400 kV a s uvažovanou prestavbou trafostaníc Bystričany a Senica na 400/110 kV.

Z hľadiska zásobovania plynom sa kraj opiera o plynovody 500-64 a 300-25 prechádzajúce územím. Spoľahlivosť sa ešte zlepši diverzifikáciou zdrojov - vybudovaním plynovodu z iného zdroja, výstavbou podzemných zásobníkov zemného plynu na východnom Slovensku a realizáciou uvažovaného zámeru tranzitného plynovodu Skalité-Plavecký Peter vo výhľadovom období.

Infraštruktúru, ktorá utvára optimálne podmienky pre zabezpečenie súčasných ako aj výhľadových potrieb predstavujú najmä tieto zariadenia:

- významné elektroenergetické uzly napájané sústavou vedení VVN - 110 kV
- väzba na sústavu vodných elektrární nachádzajúcich sa aj na území regiónu
- nadradený uzol 400 kV Bošáca, ktorý sa doplní o druhú transformáciu 400/110 kV, predstavujúcu perspektívu zvýšenia spoľahlivosti paralelnou spoluprácou so stanicou Križovany v dôsledku čoho bude možné posilniť existujúce stanice 110/22, respektíve zapojiť nové.
- plynovod VVTL - 500-64 (Považský) prechádzajúci regiónom s väzbou na tranzit, medzištátny plynovod ako aj na podzemné zásobníky zemného plynu
- dobre vybudovaná sieť VTL plynovodov s možnosťou jej rozvoja
- ťažba domáceho uhlia (novácko - handlovská panva), dobré podmienky pre dovoz uhlia.

V záujme bezpečnosti a spoľahlivosti zásobovania však treba realizovať pre hlavné zdroje energie zásadu všeobecne platnú v energetike a to zásobovanie aspoň z dvoch zdrojov. Toto opatrenie sa týka najmä zemného plynu.

V dotyku s krajom vedie ropovod, ktorý dopravuje ropu z Ruska. Reverzným chodom ropovodu však možno dopravovať túto surovinu aj z iných zdrojov z ČR

Riešenie uvedených problémov v rámci kraja do značnej miery znamená zlepšenie spoľahlivosti zásobovania pre celú našu republiku.

2.15.1 Zásobovanie elektrickou energiou

Text kapitoly 2.15.1 Zásobovanie elektrickou energiou v znení platného Územného plánu veľkého územného celku Trenčianskeho kraja sa nahrádza za nasledovný text:

2.15.1.1 Elektrické siete

K zásobovaniu Trenčianskeho kraja elektrickou energiou slúži sústava vedení, ako ich uvádza nasledovný prehľad.

Tab. 297 Vedenia ZVN a VVN v Trenčianskom kraji

Č. ved.	Názov	Okresy, ktorými vedenie prechádza
400 kV		
496	Križovany - Bošáca	TT, PN, NM
043	EBO 2 - Bošáca	PN, NM
495	Bošáca - Varín	NM, TN, IL, PU, PB
220 kV		
274	Križovany- Bystričany	TT, PD
275	Križovany - P. Bystrica	TT, PB
271	Bystričany - Sučany	PD
270	P. Bystrica - Lískovec	(ČR), PB
110 kV		
8758	Bošáca – Trenčín juh	NM, TN
8740	Bošáca - VAB Bánovce	NM, BN
8507	Bošáca - Nové Mesto n.V	NM
8760	Nové Mesto n.V - VE Hor. Streda	NM
8502	Bošáca - Myjava	NM, MY
8853	Bošáca - JE A1	NM, TT
8757	Bošáca - VE Kostolná-Záriečie	NM, TN
8750	Bošáca - Topoľčany	NM, TO
8505	ŽSR Nové Mesto n.V - Piešťany	NM, PN
8506	ŽSR N. Mesto/V - Tesla Piešťany	NM, PN
8746	Síňava - Piešťany (H.Streda)	PN
8759	Trenčín/Juh - VE Dubnica	TN,IL
7772	VE Dubnica - ZŽS Dubnica	IL
7773	VE Dubnica - ZŽS Dubnica	IL
8707	VE Kostolná-Záriečie - VE Trenčín/Skala	TN
8706	VE Trenčín/Skala - Nemšová	TN
8704	Nemšová - VE Dubnica	TN
7706	VE Dubnica - Ilava	IL
7705	VE Ilava - VE Ladce	IL
7780	VE Ladce - ZŽS Dubnica	IL
7800	VE Ladce - Cementáreň Ladce	IL
7771	Pov. Bystrica - ZŽS Dubnica	PB, PU, IL
7774	Pov. Bystrica - VE Ladce	PB, PU, IL

Č. ved.	Názov	Okresy, ktorými vedenie prechádza
7781	Pov. Bystrica - Púchov	PB, PU
7778	Pov. Bystrica - Střelná	PB, ČR
7775	Pov. Bystrica - VE Nosice	PB, PU
7776	Pov. Bystrica - VE Nosice	PB, PU
7777	Pov. Bystrica - VE Nosice	PB, PU
7806	Pov. Bystrica - VE Pov. Bystrica	PB
7807	Pov. Bystrica - VE P. Bystrica	PB
7803	Pov. Bystrica - VE Mikšová	PB, BY
7804	Pov. Bystrica - VE Mikšová	PB, BY
7702	Pov. Bystrica - Bytča	PB, BY
7801	VE Mikšová - VE Hričov	BY, ZA
7802	VE Mikšová - VE Hričov	BY, ZA
7661	VE Ladce - Rajec	IL
7703.1	Rajec - Pravenec	PD
7703.2	Pravenec - Handlová	BN, PU
7670	Púchov - ŽSR Púchov	PU
8743	VE H. Streda - VE Madunice	NM, TN
7892	Bystričany - Chem. Nováky	PD
7738	Bystričany - Nováky	PD
7739	Bystričany - Nováky	PD
7631	Bystričany - ENO B	PD
7632	Bystričany - ENO B	PD
7812	Bystričany - ENO B	PD
7747	Bystričany - Hor. Ždaňa	PD, ZH
7748	Bystričany - Hor. Ždaňa	PD, ZH
7754	Bystričany - Partizánske	PD, PE
7750	Bystričany - Dolné Vestenice	PD
8798	Dolné Vestenice - Zlaté Moravce	PD, ZM
7891	Nováky - Chem. Nováky	PD
7763	Nováky - Chem. Nováky	PD
7740	Nováky - Cígeľ	PD
7760	Prievidza - Cígeľ	PD
7811	Prievidza - Handľová	PD
7502	Handľová - Kremnica	PD, ZH
7783	ENO B - Hor. Ždaňa	PD, ZH
7784	ENO B - Hor. Ždaňa	PD, ZH

2.15.1.2 Zdroje elektrickej energie

Zdroje elektrickej energie na území SR pracujú do spoločnej elektroenergetickej sústavy. Na území Trančianskeho kraja sú zdroje, ktoré využívajú vodnú energiu a hnedé uhlie. Najdôležitejšie diela sú - v členení podľa okresov v nasledovnom prehľade.

Tab. 298 Zdroje elektrickej energie v členení podľa okresov (nad 1 MW_E)

Okres	Mesto	Názov	Výkon-MW _E	Rieka
IL	Dubnica n/V	VE Dubnica	16.5 -	Váh
IL	Ilava	VE Ilava	15.0 -	Váh
IL	Ladce	VE Ladce	13.8 -	Váh
IL	Dubnica n/V	Tepláreň Dubnica	16.5 -	-
IL	Dubnica n/V	Tepl. ZŤS Dubnica	12.4 -	-
NM	N. Mesto n/V.	VE N. Mesto	25.5 -	-
NM	Horná Streda	VE H. Streda	25.5 -	-
PE	Partizánske	Tepláreň CEBO	7.6 -	-
PE	Bošany	Tepláreň Koželužne	4.0 -	-
PB	Pov. Bystrica	Tepláreň Pov. stroj	12.0 -	-
PB	Pov. Bystrica	VE Pov. Bystrica	55.2 -	-
PD	Prievidza	ENO A	178.0	-
PD	Prievidza	ENO B	220.0	-
PD	Prievidza	ENO B	220.0	-
PU	Púchov	VE Nosice	67.5	Váh
TN	Trenčín	VE Trenčín-Skala	16.0	Váh
TN	Kostolná - Záriečie	VE Kostolná - Záriečie	25.5	Váh

Tab. 299 Transformačné stanice v členení podľa okresov

Okres	Názov	Napätie (kV)	Výkon (MVA)	Správca
BN	VAB Bánovce	110/22	2x25	VO
IL	Cementáreň Ladce	110/22	25	VO
IL	ZŤS Dubnica	110/22	2x25	VO
IL	VE Dubnica	110/22	2x25	SE - VE
IL	SSE Dubnica	110	2x40	SE - VE
IL	Ilava	110	bdt	SE - VE
IL	Ladce	110/22	2x25	SE - VE
MY	Myjava	110/22	2x25	ZSE
NM	VE Nové Mesto n.V	110/22	1x28 +1x25	SE - VE
NM	ŽSR N.Mest n.V	110/22	2x12.5	VO
NM	UMC Nové Mesto n.V	110/22	2x40	ZSE
NM	Bošáca	400/110	1x250	SEPS + ZSE
NM	VE Horná Streda	110	bdt	SE - VE
PE	Partizánske	110/22	2x25	ZSE
PB	Pov. Bystrica	220/110	3x33.3 4x66.	SEPS + SSE
PB	Pov. Bystrica	110/22	6x40	SSE
PB	VE Pov. Bystrica	110 bdt	-	SE - VE
PD	Bystričany	220/110	7x33.3	SEPS + SSE
PD	Pravenec	110/22	25	VO
PD	Chem. Nováky	110/22	3x40	VO
PD	Nováky(ENO)	110	bdt	SE

Okres	Názov	Napätie (kV)	Výkon (MVA)	Správca
PD	Prievidza	110/22	2x40	SSE
PD	Handlová	110/22	2x16	SSE
PD	Cígeľ	110/22	3x25	VO
PD	Dol.Vestenice-Gum.	110/22	2x25	VO
PU	Púchov	110/22	2x40	SSE
PU	ŽSR Púchov	110/22	25	VO
PU	VE Nosice	110	bdt	SE - VE
TN	Trenčín/Juh	110/22	2x40	ZSE
TN	Trenčín/Skalka	110/22	2x25	SE - VE
TN	Skloobal Nemšová	110/22	2x25	VO
TN	VE Kostolná - Záriečie	110	bez. transf.	SE - VE

Tab. 300 Vedenia mimo kraja

Okres	Názov	Napätie (kV)	Správca
TT	Križovany	400/220 400	SEPS
TT	Križovany	220/110 1x200	SEPS + ZSE
TT	Križovany	400/110 2x350	SEPS + ZSE
BY	VE Mikšová	110/22 3x40	VE
BY	Bytča	110/22 2x25	SSE
TO	Topoľčany	110/22 2x25	ZSE
ZH	Horná Ždaňa	400 /110 2x400	SEPS + SSE
TT	JE A1	110 bdt	SE

Legenda:

SEPS - Slovenská energetická prenosová sústava

SE - VE - Slovenské elektrárne - Vodné elektrárne

ZSE - Západoslovenská energetika

SSE - Stredoslovenská energetika

SE - Slovenské elektrárne

VO - Veľkoodberateľská stanica

bdt - bez distr. transformátorov 110/22

Rozvody VN - 22 kV

Ide prevažne o vzdušné siete, ktoré zásobujú distribučné transformovne 22/0.4 kV. Vychádzajú z vyššie uvedených transformovní 110/22. Sústava rozvodní s transformátormi 110/ 22 kV umožňuje pružne reagovať na požiadavky odberateľov. Spoľahlivosť sa ešte zvýši v dôsledku realizovanej dostavby uzla 400 kV Bošáca o druhú transformáciu 400/110 kV a s uvažovanou prestavbou trafostanice Senica na 400/110 kV.

2.15.1.3 Rekonštrukcia VE na Váhu

Podľa stanoviska VE Trenčín k plánovanému rozšíreniu jestvujúcich prírodných a odpadových kanálov pre plavbu budú rekonštruované vodné elektrárne pre stavbu jedného energetického bloku a jalového priepustu. So zmenou prevádzkového režimu kaskády z titulu splavnenia sa neuvažuje.

2.15.1.4 Návrh

Z hľadiska zásobovania elektrickou energiou návrh ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja uvažuje s nasledovným rozvojom:

Okres Ilava

- V etape po roku 2009 s rekonštrukciou HE Ladce

Okres Nové Mesto nad Váhom

- V rokoch 1998 až 2001 prebehla realizácia prvej etapy výstavby transformovne 400/110 kV Bošáca, vrátane prípojných vedení 110 kV severovýchodným smerom (Trenčín, Topoľčany, Bánovce nad Bebravou, Partizánske). Uzol 400 kV, v ktorom prebieha ďalšia etapa výstavby predmetnej TS 400/110 kV je pripojený vedeniami 400 kV č. 496, 043 a 495. V súčasnosti prebieha realizácia druhej etapy začlenenia elektrickej stanice Bošáca do distribučnej sústavy 110 kV – prepojenie vedení 110 kV južným smerom (ŽSR Nové Mesto nad Váhom, Piešťany, Jaslovské Bohunice, Horná Streda). Po realizácii výstavby uvedených vedení a po doplnení transformovne o druhú transformáciu 400/110 kV v horizonte do roku 2012 vzniknú predpoklady pre spoluprácu s nadradenou elektrickou stanicou Križovany čím sa dosiahne zvýšená úroveň spoľahlivosti zásobovania oblasti elektrickou energiou.
- perspektívne vo výhľadovom období sa uvažuje s novým 400 kV vedením Bošáca -Nováky - Horná Ždaňa

Okres Nové Mesto nad Váhom, Myjava

- V etape po roku 2010 sa uvažuje s úplným dokončením rekonštrukcie vedenia 110 kV č 8502 (Bošáca – Myjava) s pokračovaním rekonštrukcie vedenia č. 8825 Myjava - Senica.

Okres Považská Bystrica

- V etape po roku 2009 sa uvažuje s výstavbou novej transformovne 400/110 kV Považská Bystrica, vrátane vedenia 400 kV. Uvedeným riešením sa predpokladá nahradiť TS 220/110, 220 kV s možnosťou odbočky 400 kV v súbehu s linkou 220 kV č. 270, 275.

Okres Prievidza

- V etape do roku 2009 s rekonštrukciou transformovne Handlová.
- V etape do roku 2009 sa uvažuje s rekonštrukciou rozvodne 220 kV Bystričany prechod z transformácie 220/110 kV na 400/110 kV.
- V súčasnosti sa v ENO - A v rámci II. stavby sa pripravuje realizácia náhrady dožitých kotlov za fluidné, ktorej ukončenie sa predpokladá do roku 2009.
- Na území elektrárne Nováky sa uvažuje s výstavbou 125 MW bloku na fluidné spaľovanie aj s využitím biomasy a výstavba 125 t/h kotla na fluidné spaľovanie.

Okres Trenčín, Nové Mesto nad Váhom

- Výhľadovo sa uvažuje s rekonštrukciou 110 kV vedení č. 8757, 8707 (Bošáca, VE Kostolná, VE Trenčín).
- V súvislosti s pripravovaným územím pre Priemyselný park - Bratislavská v Trenčíne, sa uvažuje s vyčlenením územnej rezervy (cca 5000 m²) pre novú trafostanicu 110/22 kV v riešenom území a s rezervovaním koridor o šírke 38 metrov na výstavbu 2x110kV vzdušného vedenia v úseku od uvažovanej novej rozvodne 110/22 kV po miesto zaústenia do VVN 110 kV vedenia č.8757 Bošáca Kostolná.

Pre obdobie rokov 2000 - 2005 sa pre územie celého kraja uvažuje s rekonštrukciou distribučných sietí, ktorá bude predstavovať zlepšenie spoľahlivosti v zásobovaní elektrickou energiou.

Nárast spotreby elektrickej energie do roku 2015

V tab. č. 295 sa nachádza prognóza spotreby elektrickej energie pre novú bytovú výstavbu a občiansku vybavenosť. Uvažuje sa s príkonom (podielom) 1,5 kVA na byt, vrátane vybavenosti a dobou využitia 2 000 hod.

Tab. 301 Prognóza spotreby elektrickej energie pre novú bytovú výstavbu a občiansku vybavenosť

Okres	1991 - 2005			2005 - 2015		
	B. j.	MW	MW _h	B. j.	MW	MW _h
Bánovce nad Bebravou	1 560	2,340	4 680	1 530	2,295	4 590
Ilava	2 196	3,294	6 588	1 340	2,010	4 012
Myjava	631	0,946	1 892	1 170	1,755	3 510
Nové Mesto nad Váhom	2 131	3,196	6 392	2 350	3,525	7 050
Partizánske	1 802	2,703	5 406	1 660	2,490	4 980
Považská Bystrica	2 977	4,465	8 930	1 810	2,715	5 430
Prievidza	5 434	8,151	16 302	3 190	4,785	9 570
Púchov	2 131	3,196	6 392	1 400	2,100	4 200
Trenčín	5 526	8,289	16 578	4 050	6,075	12 150
Trenčiansky kraj	24 388	36,582	73 164	18 500	27,750	55 500

2.15.2 Zásobovanie zemným plynom

Text Kapitoly 2.15.2 Zásobovanie zemným plynom v znení platného Územného plánu veľkého územného celku Trenčianskeho kraja sa text nahrádza za nasledovný text:

Ročná spotreba zemného plynu v SR je cca 7 mld. m³. Na tejto spotrebe sa domáca ťažba podieľa približne 3 %. Ostatný zemný plyn sa dováža z Ruskej federácie.

Tab. 302 Predpokladaný vývoj spotreby zemného plynu do roku 2030 (v mld. m³)

Rok	2005	2010	2020	2030
Celková spotreba zemného plynu v SR	6,5	6,9	7,0	7,1

Zdroj: Energetická politika SR (2006)

V ďalšom období sa predpokladá mierny nárast spotreby zemného plynu najmä v dôsledku nárastu v priemysle a pri výrobe elektriny a tepla. Využitie plynu je vhodné aj z dôvodu minimálneho dopadu na životné prostredie. Tento predpoklad vychádza zo zachovania relácie ceny zemného plynu oproti ostatným primárnym zdrojom. V prípade, že dôjde k výraznej zmene cenovej relácie zemného plynu možno predpokladať aj zmeny v celkovej spotrebe.

Zásobovania celého kraja sa zakladá na týchto plynovodoch:

- plynovod 500-64, ktorý vedie Považím a napája sa z tranzitného plynovodu pri trasovom uzávere TU 39 pri Špačinciach, severne od Trnavy.
- plynovod 300/25, ktorý sa napája na medzištátny plynovod 700/55 cez prepúšťaciu stanicu pri Červeníku (severne od Leopoldova)
- plynovod 300/25, pripojený na medzištátny plynovod 700/55 cez prepúšťaciu stanicu Ľudovítova (južne od Výčap - Opatoviec), vedúci v trase Topoľčany - Partizánske - Nováky - Prievidza s prepojením na Martin.
- plynovod 500/25 Jablonica - Senica (Brestovec) pripojený na prepojkú medzi tranzitným plynovodom (2x700/64) a medzištátnym plynovodom (700/55) cez prepúšťaciu stanicu Jablonica
- pokračovanie vyššie uvedeného plynovodu dimenziou 300 do Myjavy (Zemanovci), ktorý je prepojený s považským plynovodom dimenziou 200/25 v N. Meste n/V.

Plynovod 500/64 slúži na posilnenie plynovodu 300/25, ale aj na priame pripojenie odberateľov. K tomuto účelu slúžia prepúšťacie stanice Považany (Mošovce) a Považská Bystrica (Sverepec). Pre zásobovanie kraja ďalej slúžia tieto najvýznamnejšie plynovody odvinuté od základných plynovodov:

V západnej časti kraja

- 200/25 - Nové Mesto - Bzince pod Javorinou - Stará Turá
- 100/25 - Bzince pod Javorinou - Květná (ČR)
- 200/25 - Piešťany – Vrbové
- 150/25 - N. Dubnica - Trenčianske Teplice

- 150/25 - N. Dubnica - H. Srnie
- 150/25 - Ladce - Lednické Rovne
- 200/25 - Beluša - Púchov

Vo východnej časti kraja

- 300/25 - Nedožery (Brezany) - Handlová - Žiar n/Hronom
- 150/25 - Z. Kostolany - D. Vestenice
- 200/25 - Chynorany - Bánovce nad Bebravou
- 150/40 - Bánovce nad Bebravou (Malé Chlievany) - Svinná

Z uvedených plynovodov sa napájajú regulačné stanice na STL. Niektoré sídla sú napojené na STL zo susednej obce, kde sa nachádza RS.

Tab. 303 Počet plynofikovaných obcí podľa okresov

Okres	Počet obcí	Počet plynofikovaných obcí r. 1997		Počet plynofikovaných obcí r. 2009		Rozdiel v počte plyn. obcí 1997 - 2009	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
Bánovce n. B.	43	18	42,0	30	69,8	12	27,8
Ilava	21	10	50,0	17	80,9	7	30,9
Myjava	17	7	41,1	11	64,7	4	23,6
Nové Mesto n. V.	34	18	53,0	31	91,2	13	38,2
Partizánske	23	16	69,6	20	86,9	4	17,3
Považská Bystrica	28	9	32,2	17	60,1	8	27,9
Prievidza	52	37	71,0	46	88,5	9	17,5
Púchov	21	6	28,6	10	47,6	4	19,0
Trenčín	34	20	46,0	34	91,9	14	45,9
Trenčiansky kraj	276	141	48,2	216	78,3	+75	30,1

Zdroj: SPP

Pri porovnaní počtu plynofikovaných obcí v roku 1997 a roku 2009 je evidentné celkové zvýšenie počtu plynofikovaných obcí v rámci celého kraja o 30,1 %, pričom k najväčšiemu rozšíreniu počtu plynofikovaných obcí došlo v okrese Trenčín (45,9 %) a Nové Mesto nad Váhom (38,2%).

2.15.2.1 Návrh

Z hľadiska zásobovania územia kraja zemným plynom v návrhu ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja v súlade so zámermi SPP sa nepredpokladá s novými projektmi zásobovania plynom. Konceptia zásobovania plynom sa orientuje prevažne na zabezpečenie rekonštrukcií na existujúcich zariadeniach vo vlastníctve SPP. Ide hlavne o nasledovné schválené projekty na území jednotlivých okresov kraja:

Okres Bánovce nad Bebravou

- -

Okres Ilava

- Časť mesta Ilava rekonštrukcia NTL na STL

Okres Myjava

- Časť mesta Myjava rekonštrukcia NTL na STL

Okres Nové Mesto nad Váhom

- Časť mesta Nové Mesto nad Váhom rekonštrukcia NTL na STL
- Časť mesta rekonštrukcia Stará Turá NTL na STL

Okres Partizánske

- -

Okres Považská Bystrica

- Časť sídlisk mesta Považská Bystrica rekonštrukcia NTL na STL

Okres Prievidza

- Rekonštrukcia mesta Prievidza NTL na STL
- II. etapa rekonštrukcia mesta Handlová NTL na STL

Okres Púchov

- -

Okres Trenčín

- uvažuje sa s rekonštrukciou NTL na STL až po roku 2013

2.15.3 Zásobovanie teplom

Text Kapitoly 2.15.3 Zásobovanie teplom v znení platného Územného plánu veľkého územného celku Trenčianskeho kraja sa nahrádza za nasledovný text:

Územie kraja je v prevažnej miere zásobované teplom z veľkých zdrojov, ktoré patria priemyselným podnikom alebo bytovému hospodárstvu. Palivová základňa je prevažne zemný plyn. Vo väčšine tieto zdroje prešli alebo prechádzajú z pevného a tekutého paliva na zemný plyn.

Nasledovný prehľad uvádza najvýznamnejšie zdroje tepla rozdelené na veľké zdroje znečisťovania ovzdušia (kategorizácia 1.1.1 - Technologické celky obsahujúce stacionárne zariadenia na spaľovanie palív s nainštalovaným súhrnným menovitým tepelným príkonom nad 50 MW (≥ 50 MW)) a stredné zdroje znečisťovania ovzdušia (kategorizácia 1.1.2 - Technologické celky obsahujúce stacionárne zariadenia na spaľovanie palív s nainštalovaným súhrnným menovitým tepelným príkonom od 0,3 do 50 MW ($0,3 \text{ MW} \leq < 50 \text{ MW}$)) v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 338/2009 Z. z., Prílohy č. 2).

Tab. 304 Zdroje tepla v okrese Bánovce nad Bebravou (2008)

Názov zdroja	Názov prevádzkov.	Kategória zdroja	Obec zdroja	Príkion (MW)	Názov paliva/odpadu	Spotreba paliva/odpadu
Energoblok	TANAX, a.s.	VZZO	Bánovce nad Bebravou	114,30	zemný plyn naftový domáci a dovoz	1 507,13
DTZ Dubnička	BYTTHERM s.r.o.	SZZO	Bánovce nad Bebravou	18,24	drevo	2 374,56
DTZ Dubnička	BYTTHERM s.r.o.	SZZO	Bánovce nad Bebravou	18,24	zemný plyn naftový domáci a dovoz	1 056,12
centrálna kotolňa	AVAKS, s.r.o.	SZZO	Uhrovec	13,20	drevo	468,00
centrálna kotolňa	AVAKS, s.r.o.	SZZO	Uhrovec	13,20	zemný plyn naftový domáci a dovoz	67,95
plynová kotolňa	MILSY a.s.	SZZO	Bánovce nad Bebravou	12,20	zemný plyn naftový domáci a dovoz	1 600,04

Zdroj: KÚŽP Trenčín, 2009

Tab. 305 Zdroje tepla v okrese Ilava (2008)

Názov zdroja	Názov prevádzkov.	Kategória zdroja	Obec zdroja	Príkion (MW)	Názov paliva/odpadu	Spotreba paliva/odpadu
Prepravitel'ná kotolňa	DNV -Energ	SZZO	Dubnica nad Váhom	35,27	zemný plyn naftový domáci a dovoz	1303,54
CTZ Nová Dubnica	Termonova	SZZO	Nová Dubnica	31,33	drevo	21920,62
CTZ Nová Dubnica	Termonova	SZZO	Nová Dubnica	31,33	zemný plyn naftový domáci a dovoz	2,00
Plynová kotolňa K4	DCaTHERM	SZZO	Dubnica nad Váhom	17,87	zemný plyn naftový domáci a dovoz	1982,65
Plynová kot. K5	DCaTHERM	SZZO	Dubnica nad Váhom	17,77	zemný plyn naftový domáci a dovoz	1908,89
Prepravitel'ná kotolňa	DNV - Energ	SZZO	Dubnica nad Váhom	35,27	zemný plyn naftový domáci a dovoz	1303,54

Zdroj: KÚŽP Trenčín, 2009

Tab. 306 Zdroje tepla v okrese Myjava (2008)

Názov zdroja	Názov prevádzkov.	Kategória zdroja	Obec zdroja	Príkion (MW)	Názov paliva/odpadu	Spotreba paliva/odpadu
Plynová kotolňa K 1	ENERGO-BLOK	SZZO	Brezová pod Bradlom	9,66	zemný plyn naftový domáci a dovoz	399,24
Kotolňa K 2	Bytový podnik Myjava	SZZO	Myjava	9,45	zemný plyn naftový domáci a dovoz	961,39
Plynová kotolňa	Nemocnica s poliklinikou	SZZO	Myjava	9,18	zemný plyn naftový domáci a dovoz	413,25
Plynová kotolňa	TAURIS Myjava	SZZO	Myjava	7,32	zemný plyn naftový domáci a dovoz	350,21
Kotolňa K 612	Bytový podnik Myjava	SZZO	Myjava	6,27	zemný plyn naftový domáci a dovoz	267,29
Plynová kotolňa K 1	ENERGOBLOK	SZZO	Brezová pod Bradlom	9,66	zemný plyn naftový domáci a dovoz	399,24

Zdroj: KÚŽP Trenčín, 2009

Tab. 307 Zdroje tepla v okrese Nové Mesto nad Váhom (2008)

Názov zdroja	Názov prevádzkov.	Kategória zdroja	Obec zdroja	Príkion (MW)	Názov paliva/odpadu	Spotreba paliva/odpadu
HS Eergetika a ŽP - Kotelňa	PALMA Group a.s.	SZZO	Nové Mesto nad Váhom	47,70	ZP naftový domáci a dovoz	1 587,63
Plynová kotelňa	LEO REALITY GROUP, s. r. o.	SZZO	Trenčianske Bohuslavice	24,81	ZP naftový domáci a dovoz	70,53
Plynová kotelňa	LEO REALITY, s. r. o.	SZZO	Trenčianske Bohuslavice	24,81	ZP naftový domáci a dovoz	143,06
Centrálna plynová kotelňa	Technotur, s. r. o.	SZZO	Stará Turá	16,53	ZP naftový domáci a dovoz	2 798,13
plynová kotelňa	MILEX Nové Mesto nad Váhom, a. s.	SZZO	Nové Mesto nad Váhom	13,20	ZP naftový domáci a dovoz	953,34
HS Eergetika a ŽP - Kotelňa	PALMA Group a.s.	SZZO	Nové Mesto nad Váhom	47,70	ZP naftový domáci a dovoz	1 587,63

Zdroj: KÚŽP Trenčín, 2009

Tab. 308 Zdroje tepla v okrese Partizánske (2008)

Názov zdroja	Názov prevádzkov.	Kategória zdroja	Obec zdroja	Príkion (MW)	Názov paliva/odpadu	Spotreba paliva/odpadu
Tepláreň	KVARTET, a.s.	VZZO	Partizán-ske	118,12	hnedé uhlie ČR	8 322,03
Tepláreň	KVARTET, a.s.	VZZO	Partizán	118,12	hnedé uhlie SR	672,97
Tepláreň	KVARTET, a.s.	VZZO	Partizán	118,12	drevo	1 586,00
UK - Šípok CTZ Partizánske	TSM Partizánske	SZZO	Partizán	44,44	hnedé uhlie SR	2 749,20
KD - PK	TSM Partizánske	SZZO	Partizán	13,98	ZP naftový domáci a dovoz	1 714,80
Tepláreň	KVARTET, a.s.	VZZO	Partizán	118,12	hnedé uhlie ČR	8 322,03

Zdroj: KÚŽP Trenčín, 2009

Tab. 309 Zdroje tepla v okrese Považská Bystrica (2008)

Názov zdroja	Názov prevádzkov.	Kategória zdroja	Obec zdroja	Príkion (MW)	Názov paliva/odpadu	Spotreba paliva/odpadu
Parná kotelňa	TEPLÁREŇ, a.s. Pov. Bystrica	VZZO	Považská Bystrica	146,90	hnedé uhlie ČR	32 599,00
Parná kotelňa	TEPLÁREŇ, a.s. Pov. Bystrica	VZZO	Považská Bystrica	146,90	ZP naftový domáci a dovoz	61,22
Plynová kotelňa ROZKVET	POV BYT s.r.o.	SZZO	Považská Bystrica	39,90	ZP naftový domáci a dovoz	2 975,00
Plynová kotelňa K3 + K1, SNP	POV BYT s.r.o.	SZZO	Považská Bystrica	35,20	ZP naftový domáci a dovoz	3 636,00
Parná balená centrála	TEPLÁREŇ, a.s. Pov. Bystrica	SZZO	Považská Bystrica	17,72	ZP naftový domáci a dovoz	1 639,40
Parná kotelňa	TEPLÁREŇ, a.s. Pov. Bystrica	VZZO	Považská Bystrica	146,90	hnedé uhlie ČR	32 599,00

Zdroj: KÚŽP Trenčín, 2009

Tab. 310 Zdroje tepla v okrese Prievidza (2008)

Názov zdroja	Názov prevádzkov.	Kategória zdroja	Obec zdroja	Príkion (MW)	Názov paliva/odpadu	Spotreba paliva/odpadu
Tepláreň Handlová	Handlovská energ. s.r.o.	VZZO	Handlová	130,12	drevo	4 503,00
Tepláreň Handlová	Handlovská energ. s.r.o.	VZZO	Handlová	130,12	ZP naftový domáci a dovoz	5,31
ENO A-FK 1 - fluidný kotol	Slovenské elektrárne, a.s.	VZZO	Zemianske Kostolany	110,00	hnedé uhlie SR	196 989,00
ENO A-FK 1 - fluidný kotol	Slovenské elektrárne, a.s.	VZZO	Zemianske Kostolany	110,00	ťažké vykurovacie oleje nízkosírne	496,00
ENO B-BI.1,2-granul.kotly	Slovenské elektrárne, a.s.	VZZO	Zemianske Kostolany	632,00	hnedé uhlie SR	1 111 292,00
Tepláreň Handlová	Handlovská energ. s.r.o.	VZZO	Handlová	130,12	drevo	4 503,00

Zdroj: KÚŽP Trenčín, 2009

Tab. 311 Zdroje tepla v okrese Púchov (2008)

Názov zdroja	Názov prevádzkov.	Kategória zdroja	Obec zdroja	Príkion (MW)	Názov paliva/odpadu	Spotreba paliva/odpadu
Kotolňa zemný plyn naftový	ÚPSVAR v Pov. Bystrici	VZZO	Púchov	311,00	ZP naftový domáci a dovoz	27,68
Kotolňa ZŠ s MŠ Slovanská zemný plyn naftový	Mestský bytový podnik s.r.o.	VZZO	Púchov	434,00	ZP naftový domáci a dovoz	41,08
Tepláreň	Continental Matador Rubber, s.r.o.	VZZO	Púchov	163,00	ZP naftový domáci a dovoz	22873,00
Kotolňa Sedlište zemný plyn naftový	Mestský bytový podnik s.r.o.	SZZO	Púchov	20,00	ZP naftový domáci a dovoz	5583,53
Kotolňa závodu parná zemný plyn naftový	Rona a.s.	SZZO	Lednické Rovne	18,50	ZP naftový domáci a dovoz	1474,04
Kotolňa zemný plyn naftový	ÚPSVAR v Pov. Bystrici	VZZO	Púchov	311,00	ZP naftový domáci a dovoz	27,68

Zdroj: KÚŽP Trenčín, 2009

Tab. 312 Zdroje tepla v okrese Trenčín (2008)

Názov zdroja	Názov prevádzkov.	Kategória zdroja	Obec zdroja	Príkion (MW)	Názov paliva/odpadu	Spotreba paliva/odpadu
Tepelno-energetická centrála	Považský cukor a.s.	VZZO	Trenčianska Teplá	87,15	ZP naftový domáci a dovoz	1 4200,17
Tepelno-energetická centrála	Považský cukor a.s.	VZZO	Trenčianska Teplá	87,15	bioplyn	305,15
Kotolňa	Energotrens, s.r.o.	SZZO	Trenčín	42,24	iné kvapalné palivá	0,00
Kotolňa	Energotrens, s.r.o.	SZZO	Trenčín	42,24	iné kvapalné palivá	0,00

Kotolňa	Energotrens, s.r.o.	SZZO	Trenčín	42,24	ťažké vykurovacie oleje nízkosírne	0,00
Tepelno- energetická centrála	Považský cukor a.s.	VZZO	Trenčianska Teplá	87,15	ZP naftový domáci a dovoz	1 4200,17

Zdroj: KÚŽP Trenčín, 2009

V súlade s “Energetickou politikou SR” pri územnom rozvoji Trenčianskeho kraja je potrebné v oblasti teplom presadzovať nasledovné ciele:

- transparentnú a dôslednú reguláciu cien tepla,
- zdravé trhové prostredia odstránením deformácií cien medzi jednotlivými druhmi palív a energie,
- zníženie spotreby primárnych energetických zdrojov pri zabezpečovaní dodávky tepla,
- zníženie ekologických dopadov z výroby tepla,
- širšie využívanie obnoviteľných zdrojov energie a budovanie zdrojov so združenou výrobou elektrickej energie a tepla, ktoré umožňujú dosahovanie vysokej efektívnosti pri konverzii primárnej energie paliva na elektrickú energiu a teplo,
- presunúť kompetencie pri vydávaní predchádzajúcich súhlasov na výstavbu alebo zrušenie zdroja tepla na orgány samosprávy.

2.15.3.1 Obnoviteľné zdroje energie.

Podľa Energetickej politiky SR (schválená Uznesením vlády SR č. 29/2006) sa v súčasnosti z obnoviteľných zdrojov energie vrátane využitia hydroenergetického potenciálu veľkých vodných elektrární vyrába cca 5,2 TWh elektriny, čo predstavuje cca 16% domácej spotreby elektriny. Celkový využiteľný potenciál jednotlivých druhov obnoviteľných zdrojov energie dáva možnosti zvýšiť ich podiel na celkovej výrobe elektriny až na 19% v roku 2010 a na 24% v roku 2030.

Na základe záväzkov Slovenskej republiky k Európskej únii o zvyšovaní podielu výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov je jednou z priorit energetickej politiky Slovenskej republiky podpora stavby a následnej výroby elektrickej energie v elektrických staniciach využívajúcich obnoviteľné zdroje elektrickej energie.

V technickej praxi sa v súčasnosti javia ako reálne zdroje veterné elektrárne, elektrárne využívajúce fotovoltacké články a elektrárne využívajúce biomasu.

Veterné elektrárne – ich budovanie je vhodné v oblastiach s vysokou priemernou rýchlosťou vetra v priebehu roka a s podmienkou rešpektovania životného prostredia.

Fotovoltacké elektrárne – ich budovanie je vhodné v oblastiach s vysokým počtom slnečných dní v priebehu roka a s podmienkou rešpektovania životného prostredia.

Oblasti s dobrými podmienkami na výstavbu elektrární využívajúcich obnoviteľné zdroje elektrickej energie sa v mnohých prípadoch nachádzajú v miestach s menšou hustotou a dimenziou distribučných vedení.

Pre potreby usmernenia aktivít v oblasti využitia veternej energie a umiestňovania veterných parkov a veterných elektrární (VP a VE) bol vypracovaný dokument spolu s mapami

vhodnosti pre umiestnenie veterných elektrární na úrovni SR (v mierke 1:500 000), ktorý vypracovala Slovenská agentúra životného prostredia Banská Bystrica, Centrum krajinného plánovania, prírodných a energetických zdrojov Prešov v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky, Sekciou kvality životného prostredia, Odborom klimaticko - energetického balíčka a obnoviteľných zdrojov energie. Súčasťou dokumentu je Návrh metodiky pre výber území na umiestňovanie veterných elektrární – Štandardy a limity pre umierňovanie veterných elektrární a veterných parkov na území Slovenska, ktorá je v súčasnosti v pripomienkovom konaní.

Predmetný materiál slúži pre vyhľadávanie vhodných lokalít pred a v procese hodnotenia a posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Všeobecne je možné skonštatovať, že kvantitu pripojovania a nasadzovania elektrických staníc využívajúcich obnoviteľné zdroje elektrickej energie je potrebné dôkladne zvážiť z hľadiska dimenzovania elektrickej siete a z hľadiska regulačnej schopnosti elektrizačnej sústavy. Objem v súčasnosti registrovaných zámerov na výstavbu elektrických staníc využívajúcich obnoviteľné zdroje elektrickej energie vysoko prevyšuje schopnosti a potrebu energetickej sústavy Slovenskej republiky.

Na základe vyššie uvedených skutočností, umiernenie veterných elektrární je potrebné riešiť pre každú potenciálnu lokalitu individuálne na základe komplexného zhodnotenia širších súvislostí.

2.18 Perspektívne použitie poľnohospodárskej pôdy a lesného pôdneho fondu pre navrhovaný urbanistický rozvoj

Kapitola 2.18 „Perspektívne použitie poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu pre navrhovaný urbanistický rozvoj“ v znení platného Územného plánu veľkého územného celku Trenčianskeho kraja v znení zmien a doplnkov sa dopĺňa o nové lokality, ktoré vyplývajú z riešenia.

V rámci Zmien a doplnkov č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja je odňatie poľnohospodárskej pôdy z poľnohospodárskeho pôdneho fondu posudzované na 4 lokalitách dopravnej infraštruktúry regionálneho a nadregionálneho významu, pričom označenie lokalít je od 201 - 204.

Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov na poľnohospodárskej pôde v zmenách a doplnkoch č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja je spracované v zmysle § 13 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zábery poľnohospodárskej pôdy sú spracované v tabuľke č. 315 podľa jednotlivých lokalít s priradeným poradovým číslom, príslušným katastrálnym územím, rozlohou, navrhovaným funkčným využitím, BPEJ a vykonanými hydromelioračnými zariadeniami.

2.18.1 Perspektívne použitie poľnohospodárskeho pôdneho fondu pre navrhovaný urbanistický rozvoj

Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov na poľnohospodárskej pôde sa v rámci kraja v zmenách a doplnkoch č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja navrhuje takto:

Tab. 313 Prehľad záberov poľnohospodárskej pôdy podľa okresov v Trenčianskom kraji

Okres	Výmera odnímanej pôdy celkom (ha)	Z toho poľnohospodárskej pôdy (ha)	Z toho vykonané investičné zásahy (ha)
Bánovce nad Bebravou	11,41	11,18	6,80
Partizánske	22,00	20,94	6,54
Považská Bystrica	2,39	1,18	-
Prievidza	36,37	28,20	-
Púchov	5,01	2,69	-
Trenčín	64,29	59,10	14,77
Trenčiansky kraj	141,47	123,29	28,11

Tab. 314 Prehľad tried BPEJ v rámci záberov poľnohospodárskej pôdy

Okres	Trieda kvality					
	1-4	5	6	7	8	9
Bánovce nad Bebravou	-	3,51	6,72	0,95	-	-
Partizánske	8,61	9,36	0,78	2,14	-	0,05
Považská Bystrica	-	-	-	-	1,18	-
Prievidza	5,08	0,07	21,04	-	1,56	0,45
Púchov	-	0,88	0,10	1,35	-	0,36
Trenčín	10,99	11,26	24,07	8,23	0,30	4,25
Trenčiansky kraj	24,68	25,08	52,71	12,67	3,04	5,11

Treba zdôrazniť, že výmery odnímaných plôch, ako i skupiny BPEJ, ktoré pre potreby tejto úlohy poskytol Výskumný ústav pôdnej úrodnosti v Bratislave, sú generalizované a zodpovedajú mierke grafickej časti, ktorá sa vyhotovila v mierke 1:50 000.

Pôdne a klimatické pomery na jednotlivých lokalitách odňatia poľnohospodárskej pôdy z poľnohospodárskeho pôdneho fondu sú veľmi rôznorodé a sú vyjadrené v skupine BPEJ od 1 -9.

Charakteristika jednotlivých lokalít odňatia poľnohospodárskej pôdy z poľnohospodárskeho pôdneho fondu je uvedená v tabuľke č. 315 Prehľad stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde na jednotlivých lokalitách zmien a doplnkov č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja.

Prehľad stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde na jednotlivých lokalitách zmien a doplnkov č.2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja

Žiadateľ: Trenčiansky samosprávny kraj

Spracovateľ: AŽ PROJEKT, s r.o., Bratislava

Kraj: Trenčiansky

Dátum: 30.12.2009

Tab. 315 Prehľad stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde v návrhu zmien a doplnkov č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja

P. č.	Funkčné využitie	Katastrálne územie	Výmera lokality celkom [ha]	Predpokladaná výmera PP		Užívateľ poľnohosp. pôdy	Vykon. hydrom. zariadenia	Iná informácia	
				celkom [ha]	z toho				
					skupina BPEJ				výmera [ha]
201	Rýchlostná cesta R2	Bánovce nad Bebravou	75,71	70,29	2	0,72	FO/PO	21,57	-
		Dežerice			3	1,36			
		Hornňany			4	8,91			
		Chocholná - Velčice			5	14,77			
		Mníchova Lehota			6	30,79			
		Svinná			7	9,19			
		Trenčianska Turná			8	0,3			
		Trenčianske Mítice			9	4,25			
		Trenčianske Stankovce							
		Veľké Bierovce							
202	Cesta I. triedy I/64	Bojnice	54,54	48,68	2	4,11	FO/PO	6,54	-
		Bystričany			3	7,54			
		Čereňany			4	2,04			
		Chynorany			5	9,42			
		Koš			6	21,82			
		Lehota pod Vtáčnikom			7	2,14			
		Malé Kršteňany			8	1,56			
		Nováky			9	0,05			

P. č.	Funkčné využitie	Katastrálne územie	Výmera lokality celkom [ha]	Predpokladaná výmera PP		Užívateľ poľnohosp. pôdy	Vykon. hydrom. zariadenia	Iná informácia	
				celkom [ha]	z toho				
					skupina BPEJ				výmera [ha]
		Opatovce nad Nitrou Osľany Partizánske Pažiť Prievidza Veľké Kršteňany Zemianske Kostolany Žabokreky nad Nitrou							
203	Cesta I. triedy I/50	Handlová	3,82	0,45	9	0,45	FO/PO	-	-
204	Železničná trať 120 Púchov - Považská Bystrica	Nimnica Považská Bystrica Púchov Udiča	7,41	3,87	5 6 7 8 9	0,88 0,1 1,35 1,18 0,36	FO/PO	-	-

2.18.2 Perspektívne použitie lesného pôdneho fondu pre navrhovaný urbanistický rozvoj

Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov na lesnej pôde v zmenách a doplnkoch č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja je spracované v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení zákona č. 360/2007 Z. z. a v zmysle Vyhlášky MP SR č. 12/2009 Z. z. o ochrane lesných pozemkov pri územnoplánovacej činnosti a pri ich vyňatí a obmedzení z plnenia funkcií lesov. Zábery lesnej pôdy sú spracované v tabuľke č. 317 podľa jednotlivých lokalít s priradeným poradovým číslom, názvom zámeru, navrhovaným funkčným využitím, katastrálnym územím, rozlohou, kategóriou lesa a príslušnosťou k LHC.

Tab. 316 Prehľad záberov lesnej pôdy podľa okresov v Trenčianskom kraji

Okres	Výmera odnímanej pôdy celkom (ha)	Z toho lesnej pôdy (ha)	Kategória lesa
Bánovce nad Bebravou	11,41	0,23	hospodársky
Partizánske	22,00	-	hospodársky
Považská Bystrica	2,39	0,24	hospodársky
Prievidza	36,37	1,67	hospodársky
Púchov	5,01	0,07	hospodársky
Trenčín	64,29	1,42	hospodársky
Trenčiansky kraj	141,47	3,63	hospodársky

Treba zdôrazniť, že výmery odnímaných plôch sú generalizované a zodpovedajú mierke grafickej časti, ktorá sa vyhotovila v mierke 1:50 000.

Prehľad stavebných a iných zámerov na lesnej pôde na jednotlivých lokalitách zmien a doplnkov č.2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja

Žiadateľ: Trenčiansky samosprávny kraj

Spracovateľ: AŽ PROJEKT, s r.o., Bratislava

Kraj: Trenčiansky

Dátum: 30. 12. 2009

Tab. 317 Prehľad stavebných a iných zámerov na lesnej pôde v návrhu zmien a doplnkov č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja

P. č.	Funkčné využitie	Názov obce	Názov katastrálneho územia	Rozsah vyňatia lesných pozemkov [ha]	Označenie kategórie lesa	Názov lesného celku alebo vlastníckeho celku
201	Rýchlostná cesta R2	Dežerice Mníchova Lehota Svinná Trenčianske Mitice	Vlčkovce Mníchova Lehota Svinná Trenčianske Mitice	1,65	hospodársky	
202	Cesta I. triedy I/64	Nováky	Nováky	0,13	hospodársky	
203	Cesta I. triedy I/50	Handlová	Nová Lehota	1,54	hospodársky	
204	Železničná trať 120 Púchov - Považská Bystrica	Nimnica Považská Bystrica Udiča	Nimnica Milošovce Orlovce Udiča	0,31	hospodársky	
	Trenčiansky kraj			3,63	-	

Zoznam zdrojov:

- Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky III (NEHAP III, National Environmental Health Action Plan), prijatý vládou SR uznesením č. 10 zo dňa 11. januára 2006, MZ SR, 2006,
- Aktualizácia RÚSES Považská Bystrica a Púchov, SAŽP, 2005,
- Aktualizovaný Akčný plán EÚ pre zdravie a životné prostredie pre roky 2004 – 2010, MZ SR
- Energetická politika SR, MH SR, 2006,
- Generel ochrany a racionálneho využívania vôd II. vydanie, MP SR a MŽP SR, 2002,
- Historický lexikón obcí SR 1970-2001, ŠÚ SR, 2003,
- Konceptia regionálneho rozvoja cestovného ruchu na programovacie obdobie 2007 – 2013, TSK, 2006,
- Konceptia rozvoja leteckej dopravy, MDPT SR, 2001
- Konceptia rozvoja pôdohospodárstva na roky 2007 - 2013, MP SR, 2007,
- Konceptia rozvoja sociálnych služieb Trenčianskeho samosprávneho kraja, TSK, 2009,
- Konceptia rozvoja vodnej dopravy Slovenskej republiky, MDPT SR, 2000,
- Konceptia rozvoja železničných ciest, MDPT SR, 2001,
- Konceptia štátnej zdravotnej politiky, MZ SR,
- Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001, MVRR SR, 2001
- Konceptia vodohospodárskej politiky SR do roku 2015, MŽP SR, 2006,
- Konceptia rozvoja kombinovanej dopravy s výhľadom do roku 2010, MDPT SR, 2001,
- Kvalita podzemných vôd na Slovensku 2007, SHMÚ, 2009,
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb, MPSVaR SR, 2009,
- Národný lesnícky program SR, MP SR, 2007,
- Národný program podpory zdravia, MZ SR a ÚVZ SR, 2005
- Návrh koncepcie rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2007–2013, TSK, 2006,
- Návrh koncepcie starostlivosti o životné prostredie Trenčianskeho kraja, SAŽP, 2006,
- Návrh metodiky pre výber území na umiestňovanie veterných elektrární – Štandardy a limity pre umiestňovanie veterných elektrární a veterných parkov na území Slovenska – SAŽP, Centrum krajinného plánovania prírodných a energetických zdrojov, 2009,
- Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest (Uznesenie Vlády SR č. 162/2001) a jeho Aktualizácie (Uznesenie Vlády SR č. 523/2003), MDPT SR
- Odpady v Trenčianskom kraji za rok 2008, ŠÚ SR, 2009,
- Plán rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií pre územie Trenčianskeho kraja, KÚŽP, 2007,
- Plány rozvoja vodovodov a kanalizácií a koncepčné materiály jednotlivých vodárenských spoločností pôsobiacich v Trenčianskom kraji,

- Podklady Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva zdravotníctva SR, Ministerstva kultúry SR, Ministerstva financií SR a Ministerstva hospodárstva SR,
- Podklady poskytnuté KSÚ Trenčín – schválené územnoplánovacie dokumentácie miest a obcí vrátane zmien a doplnkov,
- Podnikový rozvojový program investícií na roky 2010 – 2015, SVP, š.p., 2009,
- Právne predpisy v oblasti školstva, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti, životného prostredia a ochrany prírody,
- Prognóza vývoja obyvateľstva SR do r. 2025 - aktualizácia, Výskumné demografické centrum INFOSTAT-u, 2007,
- Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do r. 2025, Výskumné demografické centrum INFOSTAT-u, 2008,
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho kraja (vrátane jeho dodatkov), TSK, 2003,
- Program odpadového hospodárstva SR 2006 – 2010, MŽP SR, 2005,
- Regionalizácie cestovného ruchu v SR, MH SR, 2005,
- Regionálna surovinová politika pre oblasť nerastných surovín Trenčianskeho kraja, Štátny geologický ústav Dionýza Štúra Bratislava, 2005,
- Ročenka slovenského stavebníctva 2009, MVRR SR, 2009,
- Správa o stave životného prostredia SR 2007, MŽP SR, 2008,
- Správa o lesnom hospodárstve v Slovenskej republike 2008, MP SR, 2008,
- Správa o stave znečisťovania ovzdušia v Trenčianskom kraji v roku 2007, KÚŽP Trenčín, 2008,
- Správa o stave životného prostredia SR 2008, MŽP SR, 2009,
- Štandardy a limity pre umiestňovanie veterných parkov a veterných elektrární na území Slovenskej republiky, CEA, 2006,
- Štatistický lexikón obcí Slovenskej republiky 2002, ŠÚ SR, 2003,
- Štátna politika zdravia v Slovenskej republike, MZ SR, 2000,
- Vodný plán Slovenska, MŽP SR, 2009,
- Vodohospodárske plány jednotlivých povodí riešeného územia, MŽP SR, roky 1996, 1997, 1999, 2001, 2005, 2007.

Organizácie

- Krajská správa ŠÚ SR v Trenčíne,
- Krajský úrad životného prostredia Trenčín,
- Národné centrum zdravotníckych informácií,
- NDS a.s.,
- NEIS,
- NLC,
- Reming Consult, a. s.,
- SAŽP COHEM,

- SE, a. s.,
- SEPS, a. s.,
- SHMÚ, 2009,
- SPP, a. s.,
- SVP š. p., Odštepny závod Piešťany,
- ŠGÚDŠ,
- Trenčiansky samosprávny kraj,
- ÚGKK SR, 2009,
- Ústavu informácií a prognóz školstva,
- VÚPOP, 2009,
- ZSE, a. s..

Internetové zdroje

- www.sopsr.sk – Štátna ochrana prírody SR,
- www.ssc.sk – Slovenská správa ciest,
- www.tsk.sk – Trenčiansky samosprávny kraj,
- www.trnava-vuc.sk – Trnavský samosprávny kraj,
- www.zask.sk – Žilinský samosprávny kraj,
- www.unsk.sk – Nitriansky samosprávny kraj,
- www.vuvh.sk – Výskumný ústav vodného hospodárstva SR,
- www.health.gov.sk – Ministerstvo zdravotníctva SR,
- www.economy.gov.sk – Ministerstvo hospodárstva SR,
- www.telecom.gov.sk – Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR,
- www.kr-zlinsky.cz/ - Zlínsky kraj,
- www.enviro.gov.sk – Ministerstvo životného prostredia,
- www.ndsas.sk – Národná diaľničná spoločnosť, a.s.,
- www.nlcsk.org – Národné lesnícke centrum
- www.geology.sk – Štátny geologický ústav Dionýza Štúra
- webové stránky obcí a miest